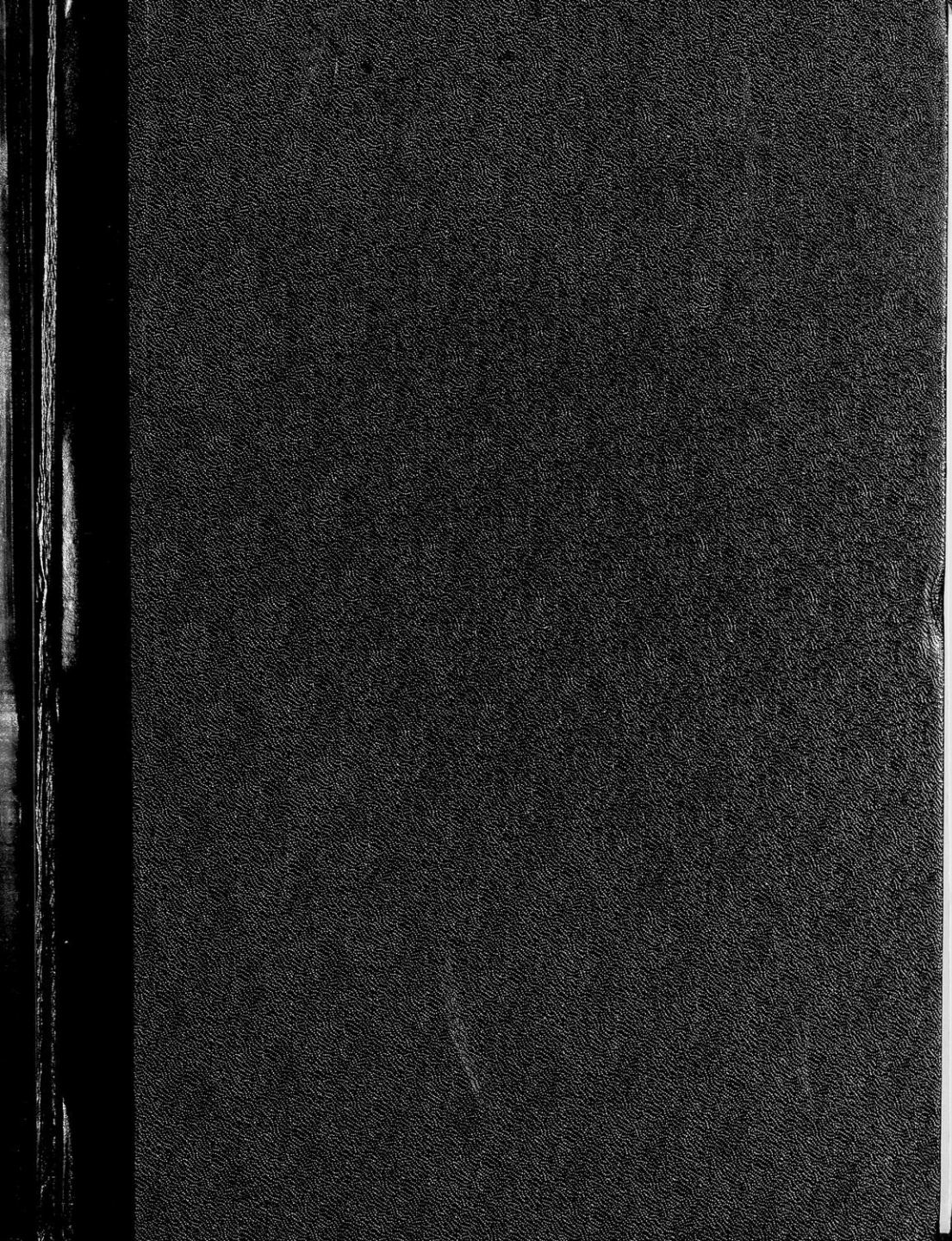

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΚΕΝΤΡΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
Κ.Ε.Μ.Ε.

937
Σήμερα, 4-1-85, η
του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στη
ας, Μεσογείων 396, Αγία
Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη σ
παδόπουλος, Στ. Παπασημ
Κατσιμάνης, Κ. Φούσκας,
μητρα Ζαραφωνίτου, φιλό

Δεν έλαβαν μέρος στ
μόπουλος, γιατί ήσαν στην
δωρακόπουλος, γιατί είχαν

ια ΜΕ
ολομέλεια
κ. Ηλία
ς, Ν. Πα-
, Κυρ.
ατος, Δή-
ς, Α. Αδα-
ς, Β. Θεο-

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΟΣ
ΜΕΣΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

1 - 50

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

ΘΕΜΑ 1ο - Προετοιμασία για τη διδαντέα ύλη και οδηγίες διδασκαλίας
μαθημάτων γυμνασίου και λυκείου.

ΘΕΜΑ 2ο - Ανακοινώσεις

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία, το Τμήμα
άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Προτάσσεται το 2ο θέμα.

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

- 1) 4932/31-12-84
- 2) 4925/31-12-84

ΘΕΜΑ 10

Ο εισηγητής του 1ου θέματος Πρόεδρος του Τμήματος λέγει: Κατά τη χρονιά που πέρασε, το 1984, μπορούμε να πούμε ότι το Τμήμα ανταποκρίθηκε στις υποχρεώσεις του απέναντι στη Πολιτεία και την ελληνική παιδεία. Κι αυτό, ενώ λειτουργεί κάτω από τις γνωστές, κάθε άλλο παρά ενθαρρυντικές συνθήκες, όπως γενικότερα λειτουργεί το ΚΕΜΕ στο σύνολό του. Δεν χρειάζεται, νομίζω, για άλλη μια φορά να απαριθμήσουμε τις αιτίες που έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό των δραστηριοτήτων μας, το να μη έχει τις δυνατότητες το ΚΕΜΕ να δώσει έργο ανάλογο με τις φιλοδοξίες του. Αυτή η δυσάρεστη πραγματικότητα, στην οποία τους τελευταίους μήνες προστέθηκε και η αποχώρηση του Αντιπροέδρου του ΚΕΜΕ ΚΑΙ Προέδρου του Τμήματος Καθηγητή Φ. Κακριδή, ο οποίος αποτέλεσε σημαντικό κεφάλαιο για το ΚΕΜΕ και εισηγήθηκε ή συνετέλεσε να αναλάβει το Τμήμα αξιολογες πρωτοβουλίες και συντόνιζε αποτελεσματικά τις ενέργειες του Τμήματος, δεν οδήγησε σε υποβιβασμό της προσφοράς του, καθώς τα μέλη, κατά το μέτρο των δυνάμεών του καθενός, προσπάθησαν να αναπληρώσουν τις αντικειμενικές ελλείψεις με εντατικοποίηση των προσπαθειών τους. Έτσι πραγματοποιήθηκαν 112 συνεδρίες, ώστε να μη μείνει η Διοίκηση χωρίς υπεύθυνη και εμπεριστατωμένη γνωμοδότηση για ένα πλήθος θεμάτων ποικίλου περιεχομένου, και που καλύπτουν όλο το φάσμα της εκπαιδευτικής μας πραγματικότητας. Ταυτόχρονα μέλη του Τμήματος ενίσχυσαν με την παρουσία τους τα λοιπά Τμήματα του ΚΕΜΕ, συντόνισαν τη λειτουργία Ομάδων Εργασίας με συγκεκριμένο αντικείμενο έρευνας, ήταν δραστήρια μέλη Επιτροπών και Συμβουλίων του Υπουργείου Παιδείας. Επίσης σημαντικό έργο έγινε στον τομέα των αναλυτικών προγραμμάτων και των σχολικών εγχειριδίων, καθώς εκσυγχρονίστηκε το πρόγραμμα σημαντικών μαθημάτων και ολοκληρώθηκε, με ευθύνη του Τμήματος, η συγγραφή δεκάδων νέων σχολικών εγχειριδίων. Μάλιστα, σε περιπτώσεις απόλυτης ανάγκης, μέλη του Τμήματος επιφορτίστηκαν τη συγγραφή βιβλίων και την έφεραν σε πέρας χωρίς καμιά πρόσθετη αμοιβή. Ακόμα το Τμήμα εξυπηρέτησε την προσπάθεια του Υπουργείου για την κάλυψη των αναγκών του Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου. Στον τομέα της επιμόρφωσης των καθηγητών, μέλη του Τμήματος εξασφάλισαν τη λειτουργία της Διοργάνωσης και ενίσχυσαν τη λειτουργία επαρχιακών ΣΕΛΜΕ, το Τμήμα

ή πήρε μέρος σε σεμινάρια επιμόρφωσης Σχολικών Συμβούλων και διδακτικού προσωπικού διαφόρων ειδικοτήτων, όπως επίσης προώθησε πολλά σημεία του σχεδίου "Βοήθεια στην έδρα". Επαναλαμβάνω ότι όλα αυτά, όπως φυσικά και άλλα μικρότερης ή σως σημασίας, έγιναν με την προσπάθεια όλων των συναδέλφων του Τμήματος και της γραμματέας φιλολόγου κ. Δ. Ζαραφονίτη.

Ελπίζω και το 1985 να συνεχίσουμε με τον ίδιο ρυθμό. Προτείνω και πάλι ημέρες συνεδρίας του Τμήματος να είναι η Δευτέρα, η Τετάρτη και η Παρασκευή κάθε εβδομάδα.

Σε μια πρώτη φάση καλό είναι να ασχοληθούμε με τις εκκρεμότητες του 1984 (κυρίως σε ό,τι αφορά τα διδακτικά εγχειρίδια Γυμνασίου και Λυκείου), να ξαναδούμε, κατά ειδικότητα, τα αναλυτικά προγράμματα που θα ισχύσουν το σχ. έτος 1985-86 και, ενδεχομένως, να επιφέρουμε βελτιώσεις, όπως και τις "Οδηγίες για τη διδασκεία ύλη και τη διδασκαλία μαθημάτων Γυμνασίου και Λυκείου σχ. έτους 1985-6". Για να μπορέσουμε έγκαιρα να ανταποκριθούμε σ' αυτή τη βασική υποχρέωση, παρακαλώ να παρουσιαστούν στο Τμήμα οι οδηγίες αυτές ως τις 15 Μαρτίου, με εξαίρεση αυτές που αφορούν τα Μαθηματικά, που θα κατατεθούν ως τις 31 Μαρτίου. Το συντονισμό αυτής της προσπάθειας παρακαλώ να αναλάβει ο συνάδελφος κ. Α. Αδαμόπουλος. Ιδιαίτερα για τις οδηγίες που θα αφορούν τη διδασκεία ύλη των μαθημάτων δέσμης της Γ' Λυκείου. ηροτεί-
νω να παρακληθεί το Υπουργείο να εγκρίνει τη διδασκεία ύλη ταυτόχρονα και ως εξεταστέα ύλη των γενικών εξετάσεων του Ιουνίου 1986, ώστε να μη παρατηρηθεί το φαινόμενο που είδαμε φέτος, να σταλεί το Σεπτέμβριο στα Λύκεια, με τις "Οδηγίες", ύλη που θεωρήθηκε διδασκεία και δύο μήνες αργότερα, με εγκύκλιο, η εξεταστέα να είναι σημαντικά μικρότερη από την πρώτη.

Στο σημείο αυτό το Τμήμα διακόπτει τη συνεδρίασή του για να συνεργαστούν οι φιλόλογοι με τους εκπροσώπους του ΕΠΑ για το πρόγραμμα Αρχαίων Ελληνικών της Β' Πολυκλαδικού Λυκείου.

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφονίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 2/1985
=====

Σήμερα, 9-1-1985, ημέρα Τετάρτη και ώρα 09.00 το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα Ολομέλειας, Μεσογειών 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλ. Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Λ. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημανόπουλος, Δ. Τομπαζίδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδύλης, Ειδικός Σύμβουλος, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος Δ. Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Ν. Παπαδόπουλος, γιατί ήταν απασχολημένος στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 10 - Ανάθεση συγγραφής βιβλίου Φιλοσοφίας για το Πολυκλαδικό (Β' τάξη). Εισηγητής Κυρ. Κατσιμάνης.
- ΘΕΜΑ 20 - Γνωμοδότηση για την καταλληλότητα των εξής βιβλίων:
- Α) 1. Ο Μπαρμπαδομανώλης 2. Ένα όνειρο σώζει, 3. Αλβανιάδα του κ. Γ. Μεσογειακού.
- Β) 1. Διαμαρτυρίες της κ. Ευανθίας Μεταλληνού
- Γ) 1. Θεατρική αγωγή 2. Οι Προσωκρατικοί 3. Σωκράτης, Πλάτων, Αριστοτέλης του Μπ. Ράσσελ. Εισηγητής Κ. Κατσιμάνης.
- Δ) Θρήνος, Κάποτε στο Αιγαίο του Γ. Ξανθοπούλου. Εισηγητής Δ. Τομπαζίδης.
- ΘΕΜΑ 30 - Έγκριση πρόξης Επιτροπής Κρίσης του διδ. βιβλίου "Αρχές Λειτουργίας γραφείου". Εισηγητής Β. Θεοδωρακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 40 - Ενημέρωση του Τμήματος για θέματα Ιστορίας (Ανατυπώσεις, συγγραφές, κρίσεις). Εισηγητής Φ. Βώρος.
- ΘΕΜΑ 50 - Ανακοινώσεις

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης λέγει: Από το ΥΠΕΠΘ, γραφείο Νέων Εκπ/κών Μέτρων μάς διαβιβάστηκε με αριθ. πρωτ. ΙΔ/233/18-12-84 "έντυπο ανάθεσης συγγραφής του διδακτικού βιβλίου Ιστορία του Φιλοσοφικού Στοχασμού" της Β' τάξης Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου για τη σχετική γνωμοδότηση.

Η εισήγησή μου θα είναι θετική για δύο κύριους λόγους: α) Γιατί το Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο είναι το σχολείο του μέλλοντος, το οποίο θεσμοθετεί σήμερα η πολιτική βούληση της ελληνικής Πολιτείας και επομένως δεν πρέπει να παρεμβάλλουμε μ.ε. προσκόμματα στη διεκπεραίωση επιμέρους θεμάτων για τα οποία καλούμαστε να διατυπώσουμε τις απόψεις μας· β) γιατί τρέφω ιδιαίτερη εκτίμηση στους συγγραφείς κ.κ. Θ. Βέικο και Χρ. Βέικου-Μιχαλοπούλου, για τους οποίους πιστεύω ότι διαθέτουν και τα επιστημονικά και τα παιδαγωγικά εφόδια προκειμένου να φέρουν σε πέρας το δύσκολο έργο τους.

Αυτά όλα όμως δεν με εμποδίζουν να εκφράσω τις ουσιαστικές επιφυλάξεις μου για το Α.Π. και τον όλο τρόπο σύλληψης του υπό συγγραφή βιβλίου. Ελπίζω ότι οι επιφυλάξεις μου αυτές θα βοηθήσουν για την αποφυγή λαθών ή τις απαραίτητες έγκαιρες βελτιώσεις.

Στη σελ. 1 του χειρόγραφου κειμένου τους οι συγγραφείς αναφέρουν τα εξής: "Επειδή η φιλοσοφία είναι μία δραστηριότητα που αποσκοπεί στην επίλυση συγκεκριμένων προβλημάτων, ο χωρισμός των κεφαλαίων θα γίνει όχι κατά φιλοσόφους ή κατά σχολές αλλά κατά προβλήματα π.χ. "φύση και νόμος" (Σοφιστική) ή "Επιστήμη και μεταφυσική" (Λογικός θετικισμός) - Σε αυτά θα είχα να παρατηρήσω τα εξής:

Ο χωρισμός των κεφαλαίων κατά προβλήματα είναι πλασματικός: αν γίνει κατά προβλήματα, τότε δε θα έχουμε ιστορία της φιλοσοφίας. Αν έχουμε ιστορία της φιλοσοφίας, τότε ο χωρισμός δεν μπορεί να γίνει κατά προβλήματα. Επομένως ο θεματικός-συστηματικός και ο ιστορικός τρόπος οργάνωσης και προσφοράς της ύλης από ένα βιβλίο αντιμάχονται ο ένας τον άλλο και αλληλοαναιρούνται.

Πιο συγκεκριμένα: η "Ιστορία του φιλοσοφικού στοχασμού" δεν μπορεί να δοθεί με βάση τα θέματα-προβλήματα για τους ακόλουθους λόγους:

1.- Το κάθε πρόβλημα δεν εξαντλείται στην ιστορική περίοδο που του αντιστοιχεί αλλά αντιμετωπίζεται και από νεότερες αλλά και προγενέστερες περιόδους π.χ. τι νόημα θα είχε να αναπτύξουμε το θέμα "Ο κόσμος και η γνώση του" με αφετηρία το κεφάλαιο των Προσωκρατικών, που όμως η σκέψη τους κινείται στο απλοϊκό-προ-επιστημονικό στάδιο, όταν η στοιχειώδης συστηματική αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού θα έπρεπε φυσιολογικά να στηριχτεί στα δεδομένα της σύγχρονης επιστήμης; Και γιατί το τεράστιο πρόβλημα "Ηθική και πολιτική" να αντιμετωπιστεί με αφετηρία τον Αριστοτέλη και όχι το Σωκράτη, ή τον Πρωταγόρα ή τον Πλάτωνα;... Και γιατί, τέλος, οι καθοδηγητικοί κανόνες ζωής να εντοπιστούν στην Α ναυυτική σκέψη, τη στιγμή που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν και με την ευκαιρία του Στωϊκισμού ή της χριστιανικής σκέψης;

2.- Η παρουσίαση των διαφόρων προβλημάτων, αν δεχτούμε πως η προγάνωση της ύλης είναι θεματική, κρίνεται ως αυθαίρετη. Γιατί να προτάσσονται οι καθοδηγητικοί κανόνες ζωής και να ακολουθεί η γνώση του κόσμου; Με ποιο κριτήριο ένα θέμα προτάσσεται και ένα άλλο έρχεται μετά;

3.- Το ίδιο θέμα, με άλλο τίτλο, υπάρχει κάποτε και σε άλλο κεφάλαιο, οπότε έχουμε θεματικό κατακερματισμό. Το πρόβλημα "πολιτεία" (4β) π.χ. και το "κοινωνικό πρόβλημα" (13) θεματικά δεν είναι άσχετα, και όμως αυτή την εντύπωση δίνει εδώ ο τρόπος οργάνωσης της ύλης. Θα μπορούσαμε να μιλάμε για οργάνωση του βιβλίου με κριτήριο τα προβλήματα μόνο στην περίπτωση που και τα δύο αυτά θέματα - μαζί με πολλά άλλα - εντάσσονται σε ένα ευρύτερο κεφάλαιο, όπου θα είχα με αντιπαράθεση γνώμων και τελικά συμπεράσματα.

4.- Το επιλεγόμενο θέμα, έτσι όπως δίνεται κάθε φορά, δεν καλύπτει όλον τον πλούτο της προσφοράς ενός φιλοσόφου ή μιας περιόδου. Στο κεφ. 8 λ.χ. αγνοείται η ηθική του Σπινόζα που είναι ο κορμός της φιλοσοφίας του, στο κεφ. 9 παρασιωπάται η πολιτική φιλοσοφία του Λοκ και στο κεφ. 10 δε γίνεται λόγος για την κοινωνική κριτική, που ήταν η κινητήρια δύναμη φιλοσοφίας του διαφωτισμού.

Επομένως δεν πρόκειται για παρουσίαση προβλημάτων αλλά για χαρακτηριστικούς τίτλους, με τους οποίους αποδέχεται και όχι πάντοτε εύστοχα - το περιεχόμενο διαφόρων περιόδων.

Για τους λόγους, πάντως, που προανέφερα, εισηγούμαι να εκριθεί από το Τμήμα Μ.Ε. η ανάθεση.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Θ. Βώρος παρεμβαίνοντας είπε:

1.- Κατ' αρχή οφείλω να δηλώσω ότι γνώση του θέματος έλαβα από τον κ. Κατσιμάνη και συμμερίζομαι κι εγώ - κατ' αρχή - την ευαισθησία του. Όμως είναι γεγονόδες αυτού που ο ίδιος ανέφερε ότι οι διαδικασίες σύνταξης προγράμματος από πλευρά ΕΠΑ ήταν ανεξάρτητες από τη συγγραφή βιβλίου για το Γενικό Λύκειο. Και είναι δίκαιο να προσθέσω - κάνοντας εδώ το συνήγορο απάντων, του ΕΠΑ - ότι ενώ για τα Νέα Ελληνικά ή για την Ιστορία προϋπήρχαν στο Γενικό Λύκειο βιβλία που είχαν κάπως κριθεί στην πράξη και εγκριθεί από την Κοινή γνώμη, δε συνέβαινε το ίδιο στον τομέα της Φιλοσοφίας, που το νέο βιβλίο κυκλοφόρησε ύστερα από τις ενέργειες του ΕΠΑ για το δικό του ζήτημα.

2.- Θεωρώ βέβαιο ότι οι παρατηρήσεις του κ. Κατσιμάνη θα δώσουν αφορμή στους συγγραφείς για γόνιμες σκέψεις κι ενδεχόμενη ανασύνθεση του προγράμματός τους.

Νομίζω ωστόσο ότι το πρόβλημα που επισημαίνει ο κ. Κατσιμάνης δεν είναι άλυτο για ειδήμονες ανθρώπους. Θυμίζω ότι ο κ. Βέτκος έχει δώσει δείγματα γραφής και στην Ιστορία της Φιλοσοφίας (π.χ. Προσωκρατική Φιλοσοφία) και στη συστηματική έκθεση προβλημάτων Φιλοσοφίας (π.χ. Φιλοσοφία και Επιστήμη, Φιλοσοφία της Ιστορίας, Προλεγόμενα στη Φιλοσοφία).

(Διευκρινίζω για τη συζήτησή μας εδώ, όπου οι παριστάμενοι δεν είναι όλοι ειδικοί στα θέματα της Φιλοσοφίας ότι:

α) Αν πούμε: ο Σωκράτης ή ο DESCARTES δίδαξε αυτά κι αυτά κάνουμε ιστορική έκθεση της Φιλοσοφίας

β) Αν πούμε: το φαινόμενο της γνώσης παρουσιάζει τα ακόλουθα επιμέρους προβλήματα:

- τι είναι γνώση
- το πρόβλημα της δυνατότητας
- το πρόβλημα της πηγής
- το αντικείμενο της γνώσης
- θεωρίες για την αλήθεια
- κριτήριο της αλήθειας

τότε κάνουμε συστηματική έκθεση της φιλοσοφίας).

3.- 'Υστερα απ' αυτές τις διευκρινίσεις και προοιμιακές παρατηρήσεις επιθυμώ για το συγκεκριμένο πρόγραμμα να σημειώσω:

α) Η επιχειρούμενη ζεύξη ιστορίας της φιλοσοφίας και συστηματικής ανάπτυξης θεμάτων της Φιλοσοφίας (κατά φιλόσοφο) είναι έργο δύσκολο, όχι όμως ακατόρθωτο για ειδήμονες.

β) 'Οτι κάθε φιλόσοφο ή κάθε ρεύμα δεν τον (δεν το) εκφράζει ένα μόνο θέμα αυτό είναι παρατήρηση σωστή. Λογουχάρη:

- για τους Προσωκρατικούς δεν είναι θέμα μοναδικό "η γνώση του κόσμου"
- για τον Πλάτωνα και το Σωκράτη δεν είναι μόνο το εννοιολογικό ή το πολιτικό
- για τον HEGEL δεν είναι μόνο η διαλεκτική
- για τους Χριστιανούς δεν είναι μόνο το "γνώση και πίστη" κλπ.

Αλλά νομίζω ότι για τις παραπάνω περιπτώσεις είναι το κύριο θέμα αυτό που θίγουν οι συγγραφείς. Για τον Πλάτωνα είναι έντονο ~~και~~ και το γνωσιολογικό, αλλά ήδη αυτό έχει τεθεί νωρίτερα από Προσωκρατικούς, Σοφιστές, Δημόκριτο (που έζησε και 30 χρόνια ύστερα από το Σωκράτη). Ενώ η εννοιολογική αναζήτηση είναι δεμένη με το όνομα του Σωκράτη ως πρωτοφανέρωτη. Και το πολιτικό πρόβλημα υπήρξε η πιο επίμονη απασχόληση του Πλάτωνα.

γ) Και εύκολα εικάζει κανείς - διαβαζοντας τον τίτλο του πρώτου κεφαλαίου του κρινόμενου προγράμματος και τη γραπτή δήλωση των συγγραφέων ότι θα κάμουν παρουσίαση της φιλοσοφίας μέσας από τις ιστορικές συνθήκες που τη γέννησαν, που γέννησαν κάθε φιλόσοφο και το στοχασμό του -

δτι στο πρώτο κεφάλαιο θα δώσουν οι συγγραφείς μια πληροφόρηση που θα εξηγεί πώς επιχειρούν τη ζεύξη: ιστορίας της φιλοσοφίας και συστηματικής έκθεσης της φιλοσοφίας.

δ) Νομίζω μάλιστα - σε σχέση με τις δυσκολίες που επισήμανε ο κ. Κατσιμάνης - ότι ένας τρόπος σύνδεσης των διαφόρων θεμάτων (π.χ. της γνώσης ή της πολιτικής θεωρίας κλπ.), που θα απαιτηθούν σε διάφορες εποχές - ονόματα, θα είναι οι εσωτερικές παραπομπές, παράδειγμα: όταν θα πραγματευτούν το πολιτικό ζήτημα σε σχέση με τον Πλάτωνα θα παραπέμψουν και σε υστερότερα κεφάλαια, που θα θίγουν επίσης το πολιτικό πρόβλημα (σε άλλες εποχές και σε άλλες ιστορικές περιπτώσεις).

4.- Θεωρώ περιττό να επαναλάβω ότι συμφωνώ με τον κ. Κατσιμάνη ως προς το τελικό σημείο της εισήγησής τους, που είναι κατάφαση για την ανάθεση της συγγραφής στο ζεύγος Βέικου-Μιχαλοπούλου.

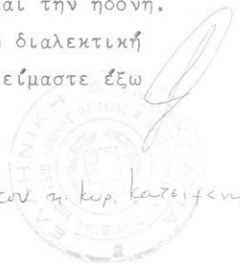
Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει: λίγες και πολύ συνοπτικά οι παρατηρήσεις μου:

α) Η επιλογή των συγγραφέων έγινε με την ευθύνη της Ομάδας του ΕΠΑ. Διερωτώμαι όμως γιατί να μην επιλεγεί ο κ. Αυγ. Μαγιόνας που και παλαιός καθηγητής της φιλοσοφίας είναι και καθαρότητα σκέψης έχει. Μήπως γιατί δεν υπηρετεί στον ομφαλό της Ελλάδας ή μήπως γιατί στη φιλοσοφία του έχει μια ορισμένη τοπιθέτηση; Ο κ. Βέικος καλός επιστήμονας είναι, αλλά σε μια διάλεξη που τον παρακολούθησα δεν τον πολυκατάλαβα και δεν τον πολυκατάλαβε και το άλλο ακροατήριο. Το λέω αυτό για να μη γραφεί βιβλίο που δε θα το καταλαβαίνουν οι μαθητές. Περισσότερη εμπιστοσύνη έχω στην κ. Βέικου που έχει την πείρα του σχολείου και θα προσέξει πιστεύω, ιδιαίτερα αυτό το στοιχείο (να μην είναι το βιβλίο που θα γράφουν δυσνόητο, ακαταλαβίστικο από τους μαθητές).

β) Γιατί η έκταση του βιβλίου να είναι περίπου 400 σελίδες; Για να μη μπορεί να διδαχτεί ολόκληρο; Και για να το παίρνουν οι μαθητές για να το σχίζουν στα προαύλια των σχολείων ύστερα από τις εξετάσεις; 200-220 σελίδες αρκούν. Έχει το βιβλίο 18 ενότητες, φτάνουν 10 ως 12 σελίδες στην κάθε ενότητα. Προέχει να είναι το βιβλίο σύντομο, περιεκτικό και απλό στη γραφή του.

γ) Συμφωνώ με τις παρατηρήσεις του κ. Κατσιμάνη. Ορισμένοι τίτλοι έχουν λίγη σχέση με το περιεχόμενο ή συνδέουν πράγματα ασύνδετα π.χ. μικρή σχέση έχει ο Επίκουρος με τους Στωϊκούς και η αξία του δε βρίσκεται στις απόψεις του για την αταραξία και την ηδονή. Επίσης να μιλάμε για το Μαρξ και να μη μιλάμε για τη διαλεκτική που μ' αυτόν έγινε κυρίαρχη φιλοσοφία της ζωής πάλι είμαστε έξω από την αλήθεια και την πραγματικότητα.

Το ζήτημα αποφαινεται
αποδεχεται ομοφωνα την εισήγηση του κ. Κατσιμάνη

Θέμα 2ο. Ο κ. Κατσιμάνης λέγει:

α) Με το έγγραφό της αριθ. Γ2/3746/28-11-1984 η Δ/ση Εφαρμογής Προγρ. Μ.Ε., Τμήμα Δ' μας διαβιβάζει έγγραφο του συγγραφέα κ. Γεωργίου Κκολάκη - Μεσογειακού, με το οποίο αυτός ζητεί από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων να γνωμοδοτήσει το ΚΕΜΕ για τα πιο κάτω βιβλία:

Γ. Μεσογειακού, "Ένα όνειρο σ΄ζει".
Ο Μπαρμπαδομανώλης
Η Αλβανιάδα

Το πρώτο από αυτά αφηγείται ένα όνειρο, σύμφωνα με το οποίο οι ισχυροί της γης συμφωνούν και αποφασίζουν την εγκαθίδρυση της παγκόσμιας ειρήνης. Το δεύτερο είναι εμπνευσμένο από τους ηρωικούς απαλευθερωτικούς αγώνες του Κρητικού λαού, ενώ το τρίτο εξαιρεί τα ελληνικά ανδραγαθήματα κατά το Αλβανικό έπος. Και τα τρία είναι έργα Πνόνι και ελαύνονται από υψηλές ιδέες (ανθρωπισμός, φιλοπατρία, Ειρήνη κτλ).

Όμως το περιεχόμενο των βιβλίων αυτών δε σχετίζεται άμεσα με τα διδακτικά προγράμματα και ακολουθώντας, επί του προκειμένου, πάγια τακτική του τμήματος, αδυνατώ να εισηγηθώ το χαρακτηρισμό τους ως χρήσιμων κατά την παραγρ. 5 του άρθρου 2 του Ν. 186/75.

β) Με το έγγραφο αριθ. Γ2/3690/22-11-84 η Δ/ση Εφαρμογής Προγρ. Μ.Ε., Τμήμα Δ' μας διαβιβάζει αίτηση της Ευανθίας Μεταλλινού-Παπαδάτου με την οποία υποβάλλει αντίτυπα της ποιητικής συλλογής της "Διαμαρτυρίες" και ζητεί να τους χορηγηθεί η άδεια να την κυκλοφορήσει στα σχολεία.

Ανεξάρτητα από τις όποιες ες ποιητικές αρετές της συλλογής - και ακολουθώντας πάγια τακτική του Τμήματος - αδυνατώ να χαρακτηρίσω το πιο πάνω βιβλίο κατάλληλο κατά την παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν. 186/75.

γ) Ο κ. Τομπατσός λέγει:

Τα βιβλία του Γ. Σπανώνη "Θρήνος" και "Κάποτε, στο Αιγαίο", αξιολογία καθ' όλα στο είδος τους, δε νομίζω ότι εμπλύνουν στο σχετικό άρθρο του νόμου και για το λόγο αυτό δεν μπορούμε να αποφανθούμε για τη "χρησιμότητά" τους.

Το Τμήμα αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση των κ.κ. Δ. Τομπατσό, και κυρ. Κατσιμάνη

για α' έγκριση
για β' έγκριση

3.- Με βάση τον Νόμο της 11ης Σεπτεμβρίου 1975 (Ν. 186/75) η Δ/ση Εφαρμογής Προγρ. Μ.Ε., Τμήμα Δ' αποφασίζει τα ακόλουθα (α) βιβλία:

ΘΕΜΑ 3ο

Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει:

1.- Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΜΕ του ΥΠΕΠΘ με το έγγραφό της Γ2/3888/17-12-84 μας διαβιβάζει τις πράξεις της Επιτροπής Κρίσης του διδακτικού βιβλίου "Αρχές λειτουργίας γραφείου" για την 5η δέσμη της Γ' λυκείου με όλα τα σχετικά παραστατικά και παρακαλεί το Τμήμα να ενεργήσει τα περαιτέρω σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 80 του Ν. 309/76.

2.- Για πληρέστερη ενημέρωση του Τμήματος ας μου επιτραπεί πρώτα να αναφερθώ - πολύ σύντομα - στο ιστορικό του θέματος: το Τμήμα μας με την πράξη του 23/29-2-84 και ύστερα από εισήγηση δική μου έκρινε ότι "το μάθημα "Αρχές λειτουργίας γραφείου" της 5ης δέσμης που και κατά το σχολ. έτος 1984-85 εξυπηρετείται με το βιβλίο του Ευγενιδείου Ιδρύματος "Οργάνωση Γραφείου" χρειάζεται δικό του βιβλίο, γραμμένο για μαθητές της τελευταίας τάξης γενικού λυκείου και σύμφωνα με το οικείο Α.Π.". Για το λόγο αυτό και επειδή μια προσπάθεια που προηγήθηκε να γραφεί τέτοιο βιβλίο με ανάθεση ναυάγησε - η απόσπαση στο ΚΕΜΕ της εκπαιδευτικού του ΚΕΤΕ Κορίνθου Κων/νας Καλλιμάνη που έγινε με την υπουργική απόφαση Ε2/3316/25-4-83 ανακλήθηκε για άγνωστους λόγους - το τμήμα δέχτηκε την εισήγησή μου και κατάρτισε σχέδιο προκήρυξης, η οποία δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 232β'/13-4-84. Η προκήρυξη αυτή όριζε το σκοπό και το περιεχόμενο του βιβλίου όπως τα όριζε το οικείο Α.Π., έτασσε προθεσμία υποβολής των βιβλίων πέντε (5) μήνες από ΦΕΚ; Προσδιόριζε την έκταση του βιβλίου σε 180 σελίδες καθαρού δακτυλογραφημένου κειμένου συν 20% για εικαστικό υλικό και καθόριζε για α' βραβείο 400.000 δρχ.
για β' βραβείο 300.000 δρχ.
για γ' βραβείο 200.000 δρχ.
για α' έπαινο 150.000 δρχ.
για β' έπαινο 100.000 δρχ.

3.- Με βάση τους όρους της παραπάνω προκήρυξης υποβλήθηκαν στο ΥΠΕΠΘ εμπρόθεσμα τα ακόλουθα (4) βιβλία:

- 1) Γρηγ. Κ. Σφακιανού - Παν. Γρηγ. Σφακιανού
- 2) Θεμ. Εμμ. Βρεττού - Αντ. Αγαλιανού-Βρεττού
- 3) Δημ. Σμυρλή - Μαρ. Βλάχου και
- 4) Ιω. Θ. Δραγώνα

4.- Το ΥΠΕΠΘ με την υπουργική απόφαση Γ2/2902/26-9-84 συγκρότησε Επιτροπή Κρίσης για το παραπάνω βιβλίο από τους:

- 1) Παπαγιάννη Φώτη, καθηγητή ΤΕΙ, ως Πρόεδρο
- 2) Κόντη Θεμιστοκλή, καθηγητή ΤΕΙ, ως μέλος
- 3) Θεοδωρακόπουλο Βασίλειο, Εισηγητή ΚΕΜΕ, ως μέλος
- 4) Ζαφειρόπουλο Κων/νο, καθηγητή ΚΕΤΕ, ως μέλος
- 5) Σαββοπούλου Άννα, καθηγήτρια ΚΕΤΕ, επίσης ως μέλος

5.- Η επιτροπή κρίσης με την πράξη της 1/10-10-84 έκρινε ότι και οι τέσσερις συγγραφείς που υποβλήθηκαν πληρούν όλες τις τυπικές προϋποθέσεις της προκήρυξης και όρισε εισηγητές τον κ. Φ. Παπαγιάννη, πρόεδρό της, και τον κ. Θεμιστοκλή Κόντη, μέλος της. Οι εισηγητές υπέβαλαν στο ΥΠΕΠΘ εμπρόθεσμα τις εισηγήσεις τους, οι οποίες διαβιβάστηκαν στους συγγραφείς επίσης εμπρόθεσμα. Οι συγγραφείς υπέβαλαν αρμοδίως τις παρατηρήσεις τους και η Επιτροπή Κρίσης με την πράξη της 2/5-12-84 έκρινε, αξιολόγησε και κατέταξε τις συγγραφές ως εξής:

- α) Πρώτο το βιβλίο της κ. Ιωάννας Δραγώνα,
- β) Δεύτερο το βιβλίο των κ.κ. Θεμιστοκλή Ε. Βρεττού και Αντωνίας Αγαλιανού-Βρεττού,
- γ) Τρίτο το βιβλίο των κ.κ. Δ. Σμυρλή - Μ. Βλάχου,
- δ) Τέταρτο το βιβλίο των κ.κ. Γ. Σφακιανού - Π. Σφακιανού.

Η απόφαση αυτή της Επιτροπής Κρίσης δεν ήταν ομόφωνη. Διαφώνησε το μέλος της Θεμιστοκλής Κόντης ο οποίος, όπως γράφεται στο πρακτικό της Επιτροπής, "διατηρεί επιφύλαξη ως προς την κατάταξη του βιβλίου της κ. Ιωάννας Δραγώνα ως αξιολογικά πρώτου και προτείνει να καταλάβει την πρώτη θέση το βιβλίο των Θ.Ε. Βρεττού - Α. Αγαλιανού-Βρεττού, διότι πιστεύει ότι το δεύτερο ανταποκρίνεται πληρέστερα στις απαιτήσεις του μαθήματος από άποψη εννοιολογική και μεθοδολογική παρουσίαση της ύλης".

Η Επιτροπή έκρινε επίσης ότι δεν πρέπει να απονεμηθεί πρώτο βραβείο σε κανένα βιβλίο "διότι και το βιβλίο της κας Ι. Δραγώνα που κρίθηκε αξιολογικά πρώτο εμφανίζει μειονεκτήματα και απαιτεί αρκετές διορθώσεις εννοιολογικές και γλωσσικές". Έτσι έκρινε να απονεμηθεί το β' βραβείο στο βιβλίο της Ιω. Δραγώνα, το γ' βραβείο στο βιβλίο των Θ.Β. Βρεττού και Α. Αγαλιανού-Βρεττού, ο Α' έπαινος στο βιβλίο των Δ. Σμυρλή και Μ. Βλάχου και ο Β' έπαινος στο βιβλίο των Γ. Σφακιανού και Π. Σφακιανού. Επίσης η Επιτροπή έκρινε να εκδοθεί από τον ΟΕΔΒ ως διδακτικό βιβλίο και να κυκλοφορήσει μόνο για ένα σχολικό έτος - εξαιτίας των μειονεκτημάτων που παρουσιάζει - το βιβλίο της Ιω. Δραγώνα, αφού προηγουμένως διορθωθεί εννοιολογικά και γλωσσικά με τη συνεργασία της συγγραφέα με μέλη της Επιτροπής Κρίσης.

Τέλος η Επιτροπή εισηγείται "να αναθεωρηθεί εκ βάθρων το Α.Π. του μαθήματος και να αλλάξει ο τίτλος του μαθήματος σε "Οργάνωση και διεύθυνση διοικητικών υπηρεσιών".

6.- Ύστερα από τα παραπάνω εισηγούμαι:

α) Να εγκρίνει το Τμήμα την πράξη της Επιτροπής Κρίσης και να προτείνει στο ΥΠΕΠΘ να εκδοθεί ως διδακτικό βιβλίο του μαθήματος "Αρχές λειτουργίας γραφείου" της 5ης δέσμης το βιβλίο της Ιω. Δραγώνα, αφού πρώτα γίνουν οι απαραίτητες διορθώσεις, επιστημονικές και γλωσσικές, όπως ζητάει η Επιτροπή.

β) Να απονεμηθούν τα βραβεία και οι έπαινοι όπως έκρινε η Επιτροπή.

γ) Να συγκροτηθεί σύντομα Ο.Ε. για να καταρτίσει νέο Α.Π. για το μάθημα, και

δ) Αμέσως μετά να γίνει νέα προκήρυξη για τη συγγραφή νέου βιβλίου σύμφωνα με το νέο Α.Π.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφαινεται ομόφωνα, εγκρίνει την πράξη της Επιτροπής Κρίσης σε ό,τι αναφέρεται μόνο στην έγκριση των βιβλίων.

ΘΕΜΑ 4ο

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1.- Ύστερα από συνεννοήσεις με τον κ. Κρεμμυδά Β. έχω αντίτυπο του βιβλίου του Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη (γ' γυμνασίου) διορθωμένο από τον ίδιο και προτείνω ανατύπωση του βιβλίου αυτού για το σχολικό έτος 1985-86 για την γ' τάξη του γυμνασίου με τις διορθώσεις που προτείνονται από τον ίδιο το συγγραφέα. Διευκρινίζω ότι η νέα έκδοση δε χρειάζεται να είναι σε δύο τεύχη αλλά σε ενιαίο τόμο. Με το ίδιο εξώφυλλο (που είναι το ίδιο στα δύο σημερινά τεύχη).

2.- Δεν μπόρεσα να έχω σήμερα και το βιβλίο Γ. Γιαννόπουλο (και άλλων), Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές μου είχε ο κ. Γιαννόπουλος υποσχεθεί ότι θα μου έδινε ένα αντίτυπο με τις δικές του βελτιώσεις ως τις 3-1-85· ύστερα αναβάλαμε ως τις 9-1-85 (που είχαμε μάθημα στη ΣΕΑΜΕ)· δεν τον είδα, ίσως από δική μου σήμερα σπουδή, που έφευγα ναρθώ στη συνεδρίαση. Πάντως την προσεχή Δευτέρα θα φέρω αυτή την ανατύπωση έτσι ή αλλιώς, γιατί έχουμε υπερβεί όλες τις προθεσμίες.

3.- Εκκρεμούν δύο κρίσεις:

α) Ιστορία του Νεοελληνικού Κράτους (Α. Σταυριανού), για την α' λυκείου.

β) Θέμα Ιστορίας (από διάφορους συγγραφείς), για τη β' λυκείου.

Ελπίζω ότι ως το τέλος του μήνα θα έχει διευκρινιστεί ο ορίζοντας ως προς αυτά.

4.- Εκκρεμούν και κάποια κεφάλαια νέα για την Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη γ' λυκείου. Η προθεσμία συγγραφής έχει οριστεί ως το τέλος του μήνα, τότε θα δούμε.

5.- Από διάφορες εκτιμήσεις έχει επισημανθεί η ανάγκη να γίνουν κάποιες προκηρύξεις για νέα βιβλία. Τα μνημονεύω κατά "σειρά επείγοντος":

α) Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές.

β) Αγωγή του Πολίτη για γ' γυμνασίου.

γ) Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη για γ' λυκείου (κατά τις

δικές μου εκτιμήσεις αυτό)

δ) Βυζαντινή Ιστορία Β' γυμνασίου (κυρίως για λόγους έκτασης των κεφαλαίων της ρωμαϊκής ιστορίας).

Επιφυλάσσομαι για όλα αυτά να παρουσιάσω στο Τμήμα εισηγήσεις σχετικές, με την ίδια σειρά, μόλις μου δοθεί η δυνατότητα από άλλες επείγουσες υποχρεώσεις.

6.- Σύντομη προενημέρωση για ένα θέμα ερωτήσεων κρίσης στην ιστορία. Ξεκίνησε ύστερα από σύσκεψη που έγινε την 1 και 2 Νοέμβρη 1984 για τα μαθήματα δέσμης.

Έγινε ενημέρωση των σχολικών συμβούλων στις 12-14 Νοέμβρη.

Ακολούθησε ενημέρωση των διδασκόντων ως τις παραμονές Χριστουγέννων.

Έχουμε ως την ώρα αυτή 80-100 απαντήσεις. Ελπίζω ως τις 20 του μήνα να φτάσουν 200 και πλέον. Θα τις επεξεργαστούμε ως το τέλος του μήνα και ελπίζω ότι ως τις 31-1-85 θα μπορούμε (Η Ομάδα που άρχισε αυτή την εκστρατεία) να ενημερώσουμε το Τμήμα ακριβέστερα για την έκβαση έρευνας, που ως τώρα φαίνεται να έχει την ακόλουθη εικόνα:

α) Οι συνάδελφοι επιδοκιμάζουν το εγχείρημα.

β) Κρίνουν το δείγμα ερωτήσεων βατό κατά 55-60%.

γ) Θεωρούν δύσκολες τις ερωτήσεις περίπου σε ποσοστό 20-25%.

δ) Δηλώνουν ότι αδυνατούν να απαντήσουν για τις υπολοιπές 20% γιατί δεν τις έχουν διδάξει (ή μελετήσει).

Δέχεται την παρ. 1 της εισήγησης του κ. Φ. Βώρου που αναφέρεται στην ανατύπωση του βιβλίου "Ιστορία Νεότερη και Σύγχρονη" Γ' Γυμνασίου.

ΘΕΜΑ 5ο

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

- 1) 12/3-1-85
- 2) 4947/31-12-84
- 3) 4948/31-12-84
- 4) 19/3-1-85
- 5) 11/3-1-85
- 6) 56/8-1-85
- 7) 58/8-1-85
- 8) 61/8-1-85

- 9) 3902/10-10-84
10) 3669/26-9-84
11) 4288/8-11-84
12) 10/3-1-85
13) 59/8-1-85
14) 4824/18-12-85
15) 38/7-1-85
16) 23/4-1-85
17) 24/4-1-85
18) 33/7-1-85
19) 4872/20-12-84

Ο κ. Βαρουχάκης ενημερώνει τα μέλη του Τμήματος για τις εργασίες του Συνεδρίου της ΕΜΕ για τα Α.Π. Μαθηματικών στη ΜΕ, τις οποίες παρακολούθησε ως εκπρόσωπος του ΚΕΜΕ. Επίσης ο κ. Βαρουχάκης κατέθεσε το κείμενο της ομιλίας του με τίτλο "Εργο και απόψεις του ΚΕΜΕ πάνω στα Α.Π. Μαθηματικών".

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

ΗΛ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η Γραμματέας

Δ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 3/1985
=====

Σήμερα, 11-1-1985, ημέρα Παρασκευή και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλ. Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος Δ. Ζαραφωνίτου. Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Δ. Σακκάς, Σύμβουλος Β'.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ
=====

- ΘΕΜΑ 1ο - Κρίση του διδ. βιβλίου, Φυσική Α' Γενικού Λυκείου.
- ΘΕΜΑ 2ο - Προκήρυξη συγγραφής διδ. βιβλίου, Οδύσσεια Α' Γυμνασίου. Εισηγητής Ηλ. Σπυρόπουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Διορισμός του κ. Πρέσσα Χαράλαμπου στη Μ. Εκπ/ση ως καθηγητή Καλλιτεχνικών. Εισηγητής Α. Αδαμόπουλος.
- ΘΕΜΑ 4ο - Ανακοινώσεις

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει: Ατυχώς θα προτείνω αναβολή της διαδικασίας κρίσεως του βιβλίου. Το βιβλίο αυτό καθυστέρησε να παραδοθεί στο αρμόδιο γραφείο του ΥΠΕΠΘ (μέσα Σεπτεμβρίου αντί τέλος Ιουλίου). Οι κριτές επίσης καθυστέρησαν να το παραλάβουν. Ήδη είχα συνεννοηθεί με τους κριτές να μου παραδώσουν την κρίση της συγγραφής πριν τις γιορτές. Παρατάθηκε η παράδοση για την Πέμπτη (χθές). Χθες όμως ο κ. Χέλμης μου απάντησε ότι του χρειάζεται πίστωση χρόνου για το Σαββατοκύριακο. Για το λόγο αυτό δεν είναι δυνατό σήμερα να αρχίσει η διαδικασία κρίσης.

ΘΕΜΑ 2ο

Ο κ. Ηλίας Σπυρόπουλος λέγει: Το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ, στα πλαίσια της προσπάθειας για εξασφάλιση κατάλληλων διδακτικών εγχειριδίων για την αντιμετώπιση των διδακτικών αναγκών που δημιούργησε η εισαγωγή στο πρόγραμμα των τάξεων του Γυμνασίου το μάθημα "Αρχαία Ελληνική Γραμματεία από μετάφραση" είχε συντάξει προκήρυξη συγγραφής του βιβλίου της Α' Γυμνασίου "Ομήρου Οδύσσεια" και ομόφωνα είχε εγκρίνει το περιεχόμενό της με την πράξη του 108/1977, ενώ με την πράξη του 126/1977 ομόφωνα είχε ορίσει το ύψος των χρηματικών βραβείων (α' βραβείο 1.200.000, β' βραβείο 1.000.000 κτλ.). Ενώ όμως οι προκηρύξεις των λοιπών βιβλίων που αναφέρονταν στο μάθημα της αρχαίας ελληνικής γραμματείας από μετάφραση προωθήθηκαν και δημοσιεύθηκαν στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 1065/4-12-78, τ.Β'), η προκήρυξη για την Οδύσσεια (όπως και για την Ιλιάδα της Β' Γυμνασίου) κρίθηκε τότε σκόπιμο να μη προωθηθεί.

Με τα σημερινά όμως δεδομένα, το Υπουργείο κρίνει ότι είναι προσηγορύτερη λύση για την αντιμετώπιση των προβλημάτων διδασκαλίας της Οδύσσειας που στο μεταξύ επισημάνθηκαν, να γίνει προκήρυξη συγγραφής του βιβλίου. Το κείμενο της προκήρυξης που ακολουθεί απλώς προσαρμόζει στα σημερινά δεδομένα το αντίστοιχο της πρότασης του Τμήματος του 1977, και έχει ως εξής:

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

"ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ" ΤΗΣ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Α.- Σκοπός: Σκοπός του διδακτικού βιβλίου Ομήρου Οδύσσεια της Α' τάξης Γυμνασίου είναι ο αναγραφόμενος σχετικά με το μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής γραμματείας στο αναλυτικό πρόγραμμα του Γυμνασίου (Π.Δ/μα 831/1977, ΦΕΚ 270, τ.Α', 20-9-77).

Ειδικότεροι σκοποί είναι: 1) Να χαρούν οι μαθητές την ποιητικά δοσμένη περιπλάνηση του πολυμήχανου και καρτερικού Οδυσσέα - χαρακτηριστικού αιώνιου ελληνικού ανθρώπινου τύπου - στην αμετακίνητη απόφασή του να γυρίσει στη γενέθλια γη και β) Να απομοιώσουν τα διδά-

γματα και τις ανθρώπινες αξίες, όπως προβάλλονται μέσα από το έργο του μεγάλου ποιητή-παιδαγωγού του ελληνικού κόσμου και να δουν ανάγλυφα δοσμένα πρότυπα ανθρώπινων συμπεριφορών που πειστικότερα προβάλλονται από τα λόγια και τις ενέργειες των ηρώων του έπους.

Β.- Περιεχόμενο του βιβλίου: Το βιβλίο θα περιέχει:

1.- Σύνοψη εισαγωγή, που θα αναφέρεται στα ομηρικά ποιήματα, στον κόσμο τον οποίο αντιπροσωπεύουν και τη θέση τους στην ελληνική παιδευτική προσπάθεια. Η εισαγωγή θα περιλαμβάνει ακόμα και διάγραμμα της Οδύσσειας (δομή και περιεχόμενο του έπους). Η εισαγωγή θα έχει έκταση 8-12 σελίδων.

2.- Έμμετρη μετάφραση των ραφωδίων Α-Ω της Οδύσσειας.

3.- Τον απαραίτητο για την κατανόηση του κειμένου λεξιλογικό, πραγματολογικό και ιδεολογικό σχολιασμό του κειμένου. Για τις ραφωδίες Α, Β, Ζ, Ι, Λ, Ν,Π, Σ και Ω που σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα διδάσκονται με κανονικό ρυθμό, ο σχολιασμός θα εκτείνεται, κατά μέσο όρο, στο 1/4 του κειμένου της κάθε σελίδας, ενώ για τις υπόλοιπες ραφωδίες δεν θα υπερβαίνει το 1/10 του κειμένου.

4.- Εικονογράφηση λειτουργικά δεμένη με το κείμενο (πορτρέτο του Ομήρου, εικόνες, σχεδιαγράμματα κτλ.).

Γ.- Οδηγίες για τη συγγραφή του βιβλίου

1.- Στην αρχή κάθε ραφωδίας θα δίνεται ο κατάλληλος γενικός τίτλος, ενώ πλαγιότιτλοι θα υπάρχουν στην αρχή κάθε ευρύτερης ενότητας της ραφωδίας. Η γλώσσα της μετάφρασης θα είναι η νεοελληνική χωρίς ιδιωτισμούς, όπως αυτή καθορίζεται από το άρθρο 2 του Ν.309/76 και περιγράφεται στη "Νεοελληνική Γραμματική" (ΟΕΔΒ, 1984). Ο στίχος της μετάφρασης, όπως και η γλώσσα της, θα διατηρεί, κατά το δυνατό, τις αρετές του πρωτότυπου. Οι συγγραφείς απαραίτητα θα μνημονεύουν την έκδοση των αρχαίων κειμένων, με βάση την οποία έκαναν τη μετάφρασή τους.

2.- Τα κάθε είδους σχόλια θα πρέπει να προσαρμοστούν στην αντιληπτική ικανότητα της ηλικίας των μαθητών της Α' Γυμνασίου.

3.- Η εικονογράφηση καλὸ εἶναι νὰ προέρχεται, ὅπου εἶναι δυνατό, ἀπὸ πρωτότυπα ἔργα τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς τέχνης, ἰδιαίτερα τῆς ἀγγειογραφίας τῆς ἀρχαϊκῆς ἐποχῆς.

Δ.- Τυπικοὶ ὁροὶ συγγραφῆς

1.- Ἡ συνολικὴ ἔκταση τοῦ βιβλίου ὀρίζεται σὲ 450-500 σελίδες διδακτικοῦ εγχειριδίου συνηθισμένου σχήματος.

2.- Κάθε συγγραφέας θὰ υποβάλει γιὰ κρίση στοὺς Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων -Διεύθυνση Εφαρμογῆς Προγραμμάτων ΜΕ, Τμήμα Διδακτικῶν Βιβλίων, Ερμού 15, ἑξὶ (6) ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου ἢ ἀντίγραφα (δακτυλογραφημένα ἢ πολυγραφημένα ἢ φωτοτυπημένα).

3.- Προθεσμία υποβολῆς τῆς μετάφρασης ὀρίζονται σὲ 24 μῆνες ἀπὸ τὴ δημοσίευση τῆς προκηρύξεως στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως. Στὴ συνέχεια, ὕστερα ἀπὸ τὴν ὁλοκλήρωση τῆς διαδικασίας κρίσης τῶν μεταφράσεων, ἡ Εἰσαγωγή καὶ τὰ σχόλια θὰ υποβληθοῦν σὲ προθεσμία 3 μηνῶν.

Ε.- Χρηματικὸ βραβεῖο καὶ ἔπαινοι

Α' βραβεῖο: 2.000.000

Β' βραβεῖο: 1.500.000

Γ' βραβεῖο: 1.200.000

Α' ἔπαινος: 800.000

Β' ἔπαινος: 500.000

Τὸ Τμήμα ὕστερα ἀπὸ διευκρινιστικὴ συζήτηση ἀποφαίνεται ὁμόφωνα, δέχεται τὴν εἰσήγηση τοῦ κ. Σπυροπούλου ὡς ἔχει.

ΘΕΜΑ 3ο

Ο κ. Α. Αδαμόπουλος λέγει: Η Διεύθυνση Προσωπικού Μ.Ε. με το έγγραφό της Δ2/28682/17-12-1984 μας διαβιβάζει τα δικαιολογητικά του Πρέσβα Χαράλαμπου του Ανδρέου με την παράκληση να γνωματεύσουμε αν αυτός είναι ικανός να διδάξει το μάθημα των καλλιτεχνικών στα σχολεία ΜΕ.

Όπως προκύπτει από την αρ. 7397/81 βεβαίωση του ΔΙΚΑΤΕΑ ο ενδιαφερόμενος είναι κάτοχος του πτυχίου της Διακοσμητικής της ACCADEMIA DI BELLE ARTI-FIRENZE το οποίο είναι ισοτιμίο με τα απονεμόμενα από τα ελληνικά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Όπως προκύπτει από το αρ. 339/P-IM έγγραφο της ACCADEMIA DI BELLE ARTI-FIRENZE ο Πρέσβας Χαράλαμπος του Ανδρέου είναι κάτοχος της ύλης που προβλέπεται από το αναλυτικό πρόγραμμα των καλλιτεχνικών του Γυμνασίου και Λυκείου.

Τέλος όπως προκύπτει από το αρ. 28/5-3-1976 απολυτήριο του Β' Γυμνασίου Αρρένων Πατρών ο ενδιαφερόμενος είναι απόφοιτος εξαταξίου Γυμνασίου.

Υστερα από τα παραπάνω εισηγούμαι ότι ο Πρέσβας Χαράλαμπος του Ανδρέου είναι σε θέση να ασκήσει τα καθήκοντα του εκπαιδευτικού λειτούργου σε σχολεία ΜΕ ως καθηγητής καλλιτεχνικών.

Το Τμήμα αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Α. Αδαμόπουλου.

ΘΕΜΑ 4ο

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο του εξής εγγράφου: 87/10-1-85

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος
Ηλ. Σκυρόπουλος

Η Γραμματέας
Δ. Ζαραφωνίτου

ΠΡΑΞΗ 4/1985

Σήμερα, 14-1-1985, ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00 το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με πρόεδρο τον κ. Ηλ. Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Κρίση του διδ. βιβλίου Φυσικής Α' Γεν. Λυκείου.
- ΘΕΜΑ 2ο - Συγκρότηση Επιτροπής κρίσεως για βιβλίο Ιστορίας. Εισηγητής Φ. Βώρος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Τρόπος εξέτασης ξένων γλωσσών για το σχολ. έτος 1984-85. Εισηγητής Τρ. Τριανταφύλλου.
- ΘΕΜΑ 4ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 5ο - Δημιουργία Τμήματος Φυσικής Αγωγής στη ΣΕΛΜΕ Κρήτης. Εισηγητής Ι. Σκορδίλης.
- ΘΕΜΑ 6ο - Ανατύπωση διδ. βιβλίου.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Το Τμήμα ανέθεσε στον κ. Δ. Σακκά την εκπροσώπηση του στο Σεμινάριο νέων Σχ. Συμβούλων που θα διεξαχθεί αμέσως μετά την επιλογή τους. Έγγραφο αριθμ. Γ1/764/2-1-85 ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Παπασημακόπουλος λέγει: Μετά λύπης μου ούτε και σήμερα έχω τη δυνατότητα να παρουσιάσω στο Τμήμα έκθεση γραπτή της κρίσης των κριτών της Φυσικής Α' Λυκείου.

Υπενθυμίζω ότι το βιβλίο ανατέθηκε στους συγγραφείς με την Φ.211.12/46/Γ2/3823/6-12-83 του ΥΠΕΠΘ με προθεσμία 31-1-84 και οι κριτές να το κρίνουν μέσα σε 15 μέρες.

Οι προθεσμίες παραβιάστηκαν και δόθηκε παράταση παράδοσης για τις 31-7-84 και κρίσης 31-8-84 (Φ.211.12/18/Γ2/1142/16-4-84). Ατυχώς οι συγγραφείς παρέδωσαν το βιβλίο στα μέσα του Σεπτεμβρίου του 84 και στη συνέχεια διαβιβάστηκε στους κριτές. Έκτοτε παρά τις τηλεφωνικές ογλήσεις μου η επιτροπή ανέβαλλε τη παράδοση κρίσεως από εβδομάδα σε εβδομάδα. Ακόμα και γθές μου υποσχέθηκαν οι δύο ΔΕΠ ότι θα μου έφερναν γραπτώς την κρίση τους και δεν φάνηκε ~~εξ~~ κανείς. Αντίθετα, ο κ. Καρκαλέμης είναι πρόθυμος να προσέλθει όταν τον καλέσουμε αλλά μόνος αυτός δεν επαρκεί για να διευκολύνει το Τμήμα στην διαδικασία κρίσεως.

ΘΕΜΑ 2ο

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1.- Για το ιστορικό της συγγραφής αυτής θυμίζω όσα ενημερωτικά προς το Τμήμα έχω εκθέσει στις πράξεις 70/22-8-1984 και 71/24-8-1984.

2.- Τώρα, που έχουμε έτοιμο το κείμενο της συγγραφής, εισηγούμαι τη συγκρότηση Επιτροπής Κρίσης (κατά νόμο,)
από τους:

α) Ι. Χασιώτη, καθηγητή της Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Θεσ/νίκης,
β) Γ. Λεοντσίνη, σχολικό σύμβουλο ΜΕ, διδάκτορα Ιστορίας,
γ) Άγγελο Χόρτη, φιλόλογο, που ασχολείται ειδικά με την ιστορία (το Τμήμα του έχει γνωρίσει ως μέλος άλλης Επιτροπής για την κρίση του βιβλίου Ιστορία από τις Πηγές (γ' λυκείου, τεύχος β'),

δ) Ανδρέα Παπαευθυμίου, φιλόλογο, που έχει εργαστεί για τη γλωσσική απόδοση του κειμένου και

ε) Χ. Ελευθεριάδη, καθηγητή της αγγλικής γλώσσας, που εργάστηκε για τη μετάφραση του κειμένου από τα αγγλικά στα ελληνικά.

Την παρουσία των δύο τελευταίων - που δεν είναι ειδικοί ιστορικοί - θεωρώ πολύ χρήσιμη για τον ειδικό λόγο ότι είναι ενημερωμένοι πολύ καλά για το περιεχόμενο της συγγραφής και θα προσφέρουν ουσιαστική βοήθεια στους άλλους κριτές. (Δε συμφωνώ με την άποψη να εξαιρεθούν, γιατί έχουν κατά κάποιο τρόπο συνδεθεί με την ως τώρα προεργασία της συγγραφής οι κύριοι Παπαευθυμίου και Ελευθεριάδης. Άλλωστε δε νομίζω ότι μπορούν αυτοί να επηρεάσουν τους ειδικούς ιστορικούς. Αντίθετα, φρονώ ότι αυτοί είναι πολύ ευαίσθητοι για να ακούσουν και να αποδεχτούν την κρίση των άλλων κριτών. Θα μπορούσα μόνο να πω ότι ο κ. Ελευθεριάδης μη όντας φιλόλογος μπορεί να παρίσταται χωρίς ψήφο για τον κύριο Παπαευθυμίου όμως εγώ συνειδησιακά δυσκολεύομαι να ζητήσω την εξαίρεσή του, γνωρίζοντας πόσο αγώνα έχει κάνει για τη γλωσσική διαμόρφωση του κειμένου και πόση γνώση έχει του περιεχομένου).

Ο κ. Τομπαΐδης λέγει: Επειδή η συγγραφή αναφέρεται και σε κρίσιμες περιόδους της ιστορίας μας θα πρότεινα, για λόγους λεπτότητας

και διαδικαστικούς, α) να αναβαθμιστεί η επιτροπή κρίσης και β) να εξαιρεθούν από την επιτροπή οι συνάδελφοι που εργάστηκαν για τη μετάφραση. Η εξαίρεση ζητείται για λόγους καθαρά τυπικούς και δεν αφορά την αξιοπιστία των συγκεκριμένων προσώπων (που, άλλωστε, θα παρ-
ρευρίσκονται στη συζήτηση στο Τμήμα κατά τη διαδικασία κρίσης και θα πουν τη γνώμη τους).

Ακολούθησε διευκρινιστική συζήτηση. Στη συνέχεια ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει σε ψηφοφορία τις δύο προτάσεις που διαμορφώθηκαν κατά τη συζήτηση. Την πρόταση δηλ. της δισέηγησης (Α) και την πρόταση του κ. Δ. Τομπαΐδη, με την οποία αναβαθμίζεται και περιορίζεται αριθμητικά η Επιτροπή κρίσεως, που θα συγκροτηθεί από τους Ι. Χασιώτη, καθηγητή Παν/μίου Θεσ/νίκης, Γ. Λεοντσίνη και Αγγ. Χόρτη.

Ψηφοφορία

Σκορδύλης	Λευκή
Τομπαΐδης	Β
Παπασημακόπουλος	Α
Αδαμόπουλος	Β
Παπαδόπουλος	Β
Βώρος	Α
Βαρουχάκης	Β
Σακκάς	Β
Σπυρόπουλος	Β

Το Τμήμα με ψήφους $6 + 1 = 7:2$ εγκρίνει την πρόταση του κ. Δ. Τομπαΐδη σύμφωνα με την οποία να εξαιρούνται της Επιτροπής οι συνά-
δελφοι που εργάστηκαν για τη μετάφραση.

Για την εργασία των Ι. Χασιώτη, Γ. Λεοντσίνη και Αγγ. Χόρτη, που θα αποτελέσουν την επιτροπή κρίσης, να οριστεί συνολική αμοιβή 100.000 δραχμές.

ΘΕΜΑ 3ο

Ο κ. Τρ. Τριανταφύλλου λέγει: Η Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων, με το αριθ. Γ2/3953/20/12/84 έγγραφό της και αναφορά στην κοινή σύσκεψη στο γραφείο του Υφυπουργού κ. Μώραλη σχετικά με το πιο πάνω θέμα, ζητάει το κείμενο οδηγιών και υποδειγμάτων για τον τρόπο εξέτασης των Ξένων Γλωσσών στο Γυμνάσιο και το Λύκειο μέχρι 15 Ιανουαρίου.

Στην κοινή αυτή σύσκεψη υπό την προεδρία του κ. Υφυπουργού αναπτύχθηκαν οι διάφορες απόψεις για τη δυνατότητα εφαρμογής του νέου τρόπου εξέτασης από το τρέχον σχολικό έτος 1984/85 και τελικά επεκράτησε η άποψη μεταβατικού σταδίου για την τρέχουσα χρονιά. Δηλαδή να γίνουν και φέτος οι εξετάσεις με το ισχύον Π.Δ. αφού υπάρξει συγκερασμός των τάσεων ως προς τις ερωτήσεις και δοθούν στους καθηγητές ανάλογες διευκρινίσεις και υποδείγματα.

Σε κοινή συνάντηση και συνεργασία των εκπροσώπων των Ομάδων Γαλλικής και Αγγλικής, των Σχολικών Συμβούλων και των Ειδικών Επισημόνων του ΚΕΜΕ διατυπώθηκε το σχετικό κείμενο το οποίο κατατέθηκε στο Τμήμα για έγκριση.

./.

ΤΡΟΠΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 1984/85

ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Η ανεξέταση των μαθητών στο μάθημα της Ξένης Γλώσσας θα γίνει σύμφωνα με το ισχύον Διάταγμα (Π.Δ. 465/11-5-81, ΦΕΚ 129 Τ.Α. 15-5-81, ρθρο 10).

Διευκρινιστικά αναφέρονται τα εξής ως προς το (α) και (β) μέρος.

α) Ως προς την κατανόηση του κειμένου:

Ο μαθητής καλείται να απαντήσει στη ξένη γλώσσα σε τέσσερις ερωτήσεις με τις οποίες ελέγχεται η κατανόηση πληροφοριών και μηνυμάτων που μεταδίδει το κείμενο κι όχι η δυνατότητα απλής αναπαραγωγής ή ελαφράς τροποποίησης φράσεων του κειμένου.

β) Ως προς τις παρατηρήσεις μέσα ή έξω από το κείμενο σχετιζόμενες με τη γραμματική και με τη σύνταξη της ξένης γλώσσας:

Ο μαθητής καλείται να παραγάγει γραπτό λόγο με τον οποίο να δείχνει την ικανότητά του να εφαρμόσει γραμματικοσυντακτικούς κανόνες, αλλά και ότι μπορεί να χρησιμοποιεί τη γλώσσα για να παράγει κάποιο μήνυμα.

Έτσι οι παρατηρήσεις που είναι μέσα ή έξω από το κείμενο ελέγχουν τη δυνατότητα του μαθητή να τροποποιήσει μέρη του κειμένου όταν αλλοιάζουν, π.χ. το πρόσωπο που γράφει, το πρόσωπο στο οποίο απευθύνεται το κείμενο, ο χρόνος, ο σκοπός κ.π.

Οι παρατηρήσεις που είναι έξω από το κείμενο ελέγχουν την παραπάνω δυνατότητα του μαθητή αλλά και την ικανότητά του να συμπληρώσει κάποια ατελείωτη φράση ή κάποια άλλα στοιχεία που λείπουν.

Παράδειγμα για τα Αγγλικά

Υποθέστε πως το παρακάτω κείμενο υπήρχε στο βιβλίο του μαθητή κι έχει διαχθεί:

Dear Jane,

I'm very sorry I didn't make it last Sunday. I did want to see Louise and Jim. I haven't seen them since they were last in England. Of course I wanted to see you too! I've missed you. How long has it been now? Three weeks, maybe more? You see, I had to study for an exam. I stayed up until late Sunday night, and then couldn't get up in the morning. I didn't hear the alarm! When I finally got up, it was too late for the 10:00 o'clock bus, and as you know - there are no other buses to Seven Oaks from here on Sunday. Anyway, hope to see you next weekend.

Love

Betty

α) Υπόδειγμα ερωτήσεων για την αξιολόγηση της ικανότητας κατανόησης του κειμένου.

ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ (που ελέγχουν τη δυνατότητα απλής αναπαραγωγής ή ελαφράς τροποποίησης του κειμένου)

- 1) How long has it been since Betty has not seen Jane?
- 2) Who did Betty want to see at Jane's house?
- 3) What didn't Betty hear in the Morning?
- 4) Why did Betty miss the 10:00 o'clock bus to Seven Oaks?

ΚΑΤΑΛΛΗΛΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ (που ελέγχουν τη δυνατότητα κατανόησης των πληροφοριών και μηνυμάτων που μεταδίδει το κείμενο)

- 1) Why did Betty write a note to Jane? (What is the purpose of Betty's note to Jane?)
- 2) Do Jane and Betty live in the same town?
- 3) Why was Betty going to go to Jane's house last Sunday?
- 4) When, do you think, Betty was going to take her exam?

β) Υπόδειγμα παρατηρήσεων για την αξιολόγηση της ικανότητας παραγωγής γλωσσικών μηνυμάτων με γραμματικοσυντακτική ακρίβεια.

ΤΑΛΑΝΤΑΞ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ (που ελέγχουν την ικανότητα του μαθητή να χρησιμοποιεί τη γλώσσα για να παράγει μήνυμα κι όχι απλά να εφαρμόζει τους γραμματικούς κανόνες)

Υπόδειγμα παρατηρήσεων μέσα από το κείμενο

- 0) Suppose that Betty's sister, Jean, went to Jane's house last Sunday, and that she explained why Betty did not go too. What do you think she said?
- 1) Suppose that Jane was worried about Betty who didn't go to her house last Sunday, and that she called to find out what's wrong. What did she say on the telephone?
- 2) Suppose that the reason Betty could not go to Jane's house is because her mother was sick (not because she missed the bus). Rewrite the note giving this reason.
- 3) Suppose that you are Betty and that you know today, Tuesday, that you can't go to Jane's house next weekend. Write a note to inform her.

Υποδείγματα παρατηρήσεων έξω από το κείμενο

Υπόδειγμα 1

You see this quiz in a magazine. You want to fill in the blanks and send it to get an answer back:

FILL IN THE STATEMENTS BELOW AND SEND THEM TO US. WE'LL TELL YOU WHAT KIND OF "FRIEND" YOU ARE.

- 1) Once my best friend
 - (a) gave me a present, but I
 - (b) told me that I was a liar, and I
- 2) When my friends
 - (a) go out without me, I
 - (b) call me and I can't talk, I
- 3) My best friends
 - (a) are the kind of people
 - (b) are the sort of students
- 4) If one of my friends
 - (a) asks me for help, I
 - (b) asks me to lend him or her money, I

- Yesterday, Jeannie, who is 5 years old, broke a bottle of expensive cologne her mother had just bought ^{because} she wanted to put some on. What do you think her mother said to her?
- Many people believe that we can tell something about a person's character simply by looking at him/her. What would you say about:
- (a) a fat, tall, loud, round-faced man with big blue eyes?
- (b) a very skinny, very tall woman with small eyes and thick glasses?
- Suppose that you find a briefcase with 100.000 drx in it. What would you do?
- Your sister has a strong headache this morning. She has a test at school and doesn't want to miss it. Tell her what she should do.

Παράδειγμα για το Γαλλικό.

1

υποθέσουμε ότι έχετε διδάξει το παρακάτω κείμενο:

Georges,

Je vais au cinéma, avec Monique et Marie.

Si Marc vient, j'ai deux photos et un cadeau pour lui (c'est un grand poster très beau). Mais je n'ai pas sa nouvelle adresse ----
Dis-lui qu'on l'attend la semaine prochaine pour dîner. Demain, je serai chez Anne parce qu'elle part à Toulouse et je dois garder les enfants.

Téléphone moi, s'il te plaît (n° 224-44-15)

Catherine

α) Υπόδειγμα ερωτήσεων για την αξιολόγηση της ικανότητας κατανόησης του κειμένου.

1. Pourquoi Catherine va chez Anne?
2. Si Marc vient, Catherine sera chez-elle?
3. Pour quelle raison Catherine et Georges attendent Marc?
4. Pourquoi Catherine n'envoie pas le cadeau de Marc?

Υπόδειγμα παρατηρήσεων για την αξιολόγηση παραγωγής γλωσσικών μηνυμάτων με γραμματικοσυντακτική ακρίβεια.

Je vais au cinéma avec Monique et Marie.

Comment on peut écrire la phrase si on commence par: Hier

Téléphone - moi, s'il te plaît: Comment on peut écrire la phrase si Catherine s'adressait à deux personnes.

Tu entends la communication téléphonique:

- Allo, c'est toi Paul?

.....

Quelle est la réponse possible de l'autre personne?

Ton ami Marc écrit une lettre à un jeune français. Tu l'aides à terminer la phrase suivante:

J'ai deux photos pour et je n'ai pas ta adresse.

ΔΥΚΕΙΟ

Η εξέταση των μαθητών στο μάθημα της Ξένης Γλώσσας θα γίνει σύμφωνα με το ισχύον διάταγμα (Π.Δ. 452/8-5-81) ΦΕΚ 124 Τ.Α. 1981, 'Αρ-θρο τρίτο).

Διευκρινιστικά αναφέρονται τα εξής:

(α) Ως προς την κατανόηση του κειμένου:

Ο μαθητής καλείται να απαντήσει στην ξένη γλώσσα σε τέσσερις ερωτήσεις με τις οποίες ελέγχεται η κατανόηση πληροφοριών και μηνυμάτων που δίνει το κείμενο κι όχι η δυνατότητα απλής αναπαραγωγής ή ελαφράς τροποποίησης φράσεων του κειμένου.

(β) Ως προς τις παρατηρήσεις μέσα ή έξω από το κείμενο, σχετικές με τη γραμματική και τη σύνταξη της ξένης γλώσσας:

Ο μαθητής καλείται να παραγάγει γραπτό λόγο με τον οποίο να δείχνει την ικανότητά του να εφαρμόσει γραμματικοσυντακτικούς κανόνες αλλά και ότι μπορεί να χρησιμοποιεί τη γλώσσα για να παραγάγει κάποιο μήνυμα. Επομένως οι παρατηρήσεις που είναι μέσα ή έξω από το κείμενο ελέγχουν τη δυνατότητα του μαθητή να τροποποιήσει μέρη του κειμένου όταν αλλάζουν, π.χ. το πρόσωπο που γράφει, το πρόσωπο στο οποίο απευθύνεται το κείμενο, ο χρόνος, ο σκοπός κ.τ.λ. Οι παρατηρήσεις που είναι έξω από το κείμενο ελέγχουν την παραπάνω δυνατότητα του μαθητή αλλά και την ικανότητά του να συμπληρώσει κάποια ατελείωτη φράση ή κάποια άλλα στοιχεία που λείπουν.

(γ) Ως προς την παραγωγή γραπτού λόγου Ι00-Ι30 λέξεων:

Το θέμα διατυπώνεται έτσι ώστε να δηλώνεται σαφώς από ποιον, σε ποιον, για ποιο πράγμα και με ποιο σκοπό γράφεται. Εδώ δε δίνουμε απλά ένα τίτλο ώστε ο μαθητής να αναπτύξει πολύπλοκους συλλογισμούς. Δίνουμε ένα θέμα (διατυπωμένο με σαφήνεια) που να δίνει τη δυνατότητα στο μαθητή να παράγει το είδος του γραπτού λόγου που έχει οριστεί, π.χ. επιστολή ανάπτυξη τηλεγραφήματος σε επιστολή αγγελία, περιγραφή κάποιου συμβάντος ή διαδρομής, σε σημείωμα κ.π.

Παράδειγμα για τα Αγγλικά

κοιτάτε πως το παρακάτω κείμενο υπήρχε στο βιβλίο του μαθητή κι είχε διδαχθεί:

Gregory is about forty-five and his hair is starting to go grey. Everybody knows Gregory because he reads the news on television. He has done this for ten years and enjoys it very much. He likes it when people stop him on the street or when they point at him and whisper to their friends.

Yesterday his boss suggested that Gregory change his job. Gregory knows his boss wants a younger man to take his place and doesn't care what happens to Gregory. The new job could never be as good as his old one. He has no-one to discuss the problem with at home and this makes it worse.

(Α) Υπόδειγμα ερωτήσεων για την αξιολόγηση της ικανότητας κατανόησης του κειμένου:

ΑΚΑΤΑΛΗΛΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ (που ελέγχουν τη δυνατότητα απλής αναπαραγωγής ή ελαφράς τροποποίησης του κειμένου)

- 1) What is Gregory's job?
- 2) Does he enjoy his job?
- 3) Does Gregory read the news on television or on the radio?
- 4) What did Gregory's boss suggest yesterday?

ΚΑΤΑΛΗΛΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ (που ελέγχουν τη δυνατότητα κατανόησης των πληροφοριών και μηνυμάτων που μεταδίδει το κείμενο)

- 1) Why, do you think, people point at Gregory?
- 2) What's making Gregory unhappy? (Give at least two reasons).
- 3) How is Gregory feeling in relation to his future, do you think?
- 4) If you were to characterize Gregory and his boss which characterizations would you use for each?

(a) crude	(b) lonely	(c) desperate	(d) lenient
(e) frustrated	(f) businesslike	(g) unbiased	(h) desolate
(i) impartial	(j) amicable	(k) disappointed	(l) unkind

(Β) Υπόδειγμα παρατηρήσεων για την αξιολόγηση της ικανότητας παραγωγής γλωσσικών μηνυμάτων με γραμματικοσυντακτική ακρίβεια.
ΚΑΤΑΛΗΛΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ (που ελέγχουν την ικανότητα του μαθητή να χρησιμοποιεί τη γλώσσα για να παράγει κάποιο μήνυμα και όχι

πλά να εφαρμόζει κάποιους γραμματισουντακτικούς κανόνες.

. Υπόδειγμα παρατηρήσεων μέσα από το κείμενο

- 1) Suppose that you're Gregory and that you write a very short letter to a very close friend of yours to tell him or her what's happened to you and to ask for advice.
- 2) Suppose you were interviewing Gregory after he lost his job. What three questions would you ask him?
- 3) Gregory's sister is telling a friend of hers about Gregory's boss. Of course, she dislikes him very much. What does she say about him?
- 4) Describe, in detail, the sort of man that you think Gregory's boss wants for the job.

3. Υπόδειγμα παρατηρήσεων έξω από το κείμενο

being able to make the right decisions means, first of all, that you know what you want and what you value. Do you know? If so, answer as quickly as possible the following four questions:

- 1) What three things would you do if you were prime minister of your country?
- 2) What will you do if when you graduate a relative gives you five million drachmas?
- 3) What would you have done if, as soon as you were out of school, you had been offered a job in which you'd be making a lot of money, but you didn't particularly like the job?
- 4) Write down three actions you would take if you could do anything you wanted for one year.

(γ) Υποδείγματα θεμάτων εκθέσεων

ΚΑΤΑΛΛΗΛΑ ΘΕΜΑΤΑ (που διατυπώνονται έτσι ώστε να δηλώνεται από ποιόν σε ποιόν, για ποιο πράγμα και με ποιο σκοπό γράφεται το κείμενο).

1. Suppose you are J. B. Collins (Gregory's boss), director of NBR - a local British T.V. and radio station. Write a note advertising the position previously held by Gregory. (include address, and tel. no. for interested parties).
2. Suppose your friend Brenda is going to be visiting Greece in July. Write a letter to her telling her what clothes to take along, what she should plan to see and do while in Greece.

3. Suppose you are in England. As you are walking on the street you see two men fighting. You realize that the one had tried to snatch the other's wallet and was caught. Later, the police ask you to give as detailed a report of what you saw. Imagine the incident and write the report.

Παράδειγμα για τα Γαλλικά

Ας υποθέσουμε ότι έχετε διδάξει το παρακάτω κείμενο:

Y a-t-il un secret des prix Carrefour?

C'EST VRAI, chez Carrefour, chaque changement de saison n'est pas prétexte - trop commode - à faire monter d'un cran le prix des bermudas, des chandails, des blouses ou des jupes de coton... Été, automne, hiver, printemps, toute l'année, Carrefour tient compte des tendances de la mode homme, femme, enfant, mais la façonne à ses prix. Résultat? Vous êtes de plus en plus nombreux à choisir

chez Carrefour vos vêtements de tous les jours. Fort de votre confiance, Carrefour peut en retour obtenir de ses fournisseurs de meilleurs prix sur de meilleurs articles.

Le voilà le secret des prix Carrefour...

C'est un travail patient, un travail de fourmi que les hommes de Carrefour font avec passion, pour que les bons prix chantent toute l'année.

Carrefour (G)

(α) Υπόδειγμα παρατηρήσεων για την αξιολόγηση της ικανότητας κατανόησης του κειμένου.

1. Où on peut trouver ce document?
2. A qui s'adresse ce document? (consommateurs, lecteurs etc.)
3. Pourquoi on peut trouver tout le temps des vêtements chez Carrefour?
4. Pourquoi Carrefour est fort de notre confiance?

β) Υπόδειγμα παρατηρήσεων για την αξιολόγηση της ικανότητας παραγωγής γλωσσικών μηνυμάτων με γραμματισουντακτική ακρίβεια.

1. C'est un travail patient, un travail de fourmi que les hommes De Carrefour font avec passion. Comment on écrirait la phrase si on commençait par: depuis des années
2. Si les hommes de Carrefour ne travaillaient pas avec passion quel serait le résultat?
3. Ton amie Catherine écrit une lettre à sa nouvelle correspondante Claire. Tu peux l'aider à trouver certains mots qu'elle ne connaît pas?

Chère Claire,

Merci de ta gentille lettre. Moi aussi j'aimerais bien passer quelques jours dans ton pays. Je réponds à tes questions J' ... 15 ans; j'ai un petit frère ... 6 ans qui s' ... Michel et qui ... maintenant à l'école ..., je suis en première du lycée. Je préfère ... du sport, ... à la plage, danser ou ... de la musique.

J' ... bien voyager mais je connais seulement la Grèce. Et toi?

Je envoie ma photo

Catherine

4. Tu es chez Bernard. Le téléphone sonne. C'est Paul qui appelle. Tu écoutes ce que dit Bernard. Peux-tu deviner ce que Paul dit?

- Paul:
- Bernard: Salut, Paul.
- Paul:
- Bernard: Non, je ne peux pas venir.
- Paul:
- Bernard: Parce que je sors.
- Paul:
- Bernard: Au cinéma.
- Paul:

- Bernard: Un film avec Belmondo.
- Paul:
- Bernard: Mais si, elle vient aussi.
- Paul:

γ)- Υπόδειγμα θέματος εισόδου

"Votre ami(e) vous propose de vous accueillir à Paris pendant les vacances de Noël. Il vous est malheureusement impossible d'accepter l'invitation. Vous lui écrivez pour le(la) remercier et lui expliquer la(les) raison(s).

Το Τμήμα ^{αποφαίνεται} αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Τρ. Τριανταφύλλου.

ΘΕΜΑ 5ο

Ο κ. Ι. Σκορδύλης λέγει: Με το έγγραφό του αριθμ. Γ3/1478/4.12.84 ο Υφυπουργός κ. Π. Μώραλης μας στέλνει συνημμένα το από 15-11-84 έγγραφο-υπόμνημα της Πανελληνίας Ένωσης Πτυχιούχων Φυσικής Αγωγής του νομαρχιακού Τμήματος Ηρακλείου Κρήτης, με το οποίο οι καθηγητές Φ. Αγωγής ζητούν να λειτουργήσει από το επόμενο σχολικό έτος στη ΣΕΑΜΕ Ηρακλείου Τμήμα Φ. Αγωγής, και μας παρακαλεί να εξετάσουμε τη δυνατότητα της λειτουργίας του Τμήματος.

Την αναφορά και το αίτημά τους αυτό οι καθηγητές της Φ.Α. της Κρήτης τη στηρίζουν σε τέσσερις απόλυτα διακαίολογημένους λόγους όπως: 1) Στο γεγονός πως δεν πρέπει να στερούνται τη δυνατότητα της μετεκπαίδευσης και της παρακολούθησης των τελευταίων εξελίξεων και εφαρμογών της επιστήμης τους. 2) Πως πρακτικά τους είναι αδύνατο, λόγω της μεγάλης απόστασης και άλλων ειδικών λόγων, να φοιτήσουν στην Αθήνα. 3) Πως οι ανάγκες και οι δυνατότητες της Κρήτης για άθληση είναι μεγάλες και τέλος 4) Πως ο αριθμός των καθηγητών Φ.Α. που υπηρετούν στην Κρήτη και αυτών που επιθυμούν να επιμορφωθούν είναι μεγάλος, έτσι ώστε να μη δημιουργείται από τη λειτουργία αυτή πρόβλημα στη σχολική εργασία ή στη λειτουργία της ΣΕΑΜΕ.

Παρά τις ορθολογικές όμως απόψεις που αναφέρονται στο υπόμνημα, προσωπικά δεν κρίνω σκόπιμο να λειτουργήσει στο επόμενο έτος στη ΣΕΑΜΕ Ηρακλείου Τμήμα Φ. Αγωγής. Η θέση μου αυτή στηρίζεται στην άποψη, πως οι σχολές πρέπει να λειτουργούν κατά τον καλύτερο τρόπο, πως πρέπει να εξασφαλίζουν τις απαραίτητες προϋποθέσεις και πως πρέπει να δικαιολογούν σε ικανοποιητικό βαθμό τη λειτουργία τους. Κάτι όμως παρόμοιο θεωρείται για τη ΣΕΑΜΕ Κρήτης σχεδόν αδύνατον, γιατί είναι γνωστό πως απ' αυτήν λείπει το αντίστοιχο διδακτικό προσωπικό και η απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή.

Το δίκαιο αίτημα των καθηγητών Φ. Αγωγής της Κρήτης θα πρέπει να αντιμετωπιστεί πραγματικά από το ΥΠΕΠΘ και στην παρούσα περίπτωση

ση κάτι παρόμοιο μπορεί να προέλθει, είτε με τον καθορισμό ενός ποσοστού των μετεκπαιδευομένων στη ΣΕΛΑΜΕ της Αθήνας που θα προέρχονται από την Κρήτη, π.χ. 20%, είτε με την τοποθέτηση στη ΣΕΛΑΜΕ Ηρακλείου του απαραίτητου ειδικού διδακτικού προσωπικού, που θα καλύψει τη διδασκαλία των μαθημάτων Φυσικής Αγωγής που προβλέπονται από το πρόγραμμα της ΣΕΛΑΜΕ.

Το Τμήμα ^{μετά από σύμφωνη απόφαίνετα} αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Ι. Σκορδίλη.

ΘΕΜΑ 6ο

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1.- Εισηγούμαι να ανατυπωθεί το βιβλίο: Ξένης Οικονομοπούλου και άλλων, Εισαγωγή στις Ιστορικές Σπουδές για την γ' λυκείου ("δέση" δ') κατά το σχολικό έτος 1985-86.

2.- Είναι χρήσιμο να γίνουν πρώτα οι βελτιώσεις που σημειώνονται στην α' σελίδα του συνημμένου αντιτύπου.

3.- Όμως - έχοντας υπόψη τις παρατηρήσεις πολλών διδασκόντων, γενικότερα την υποδοχή του βιβλίου στα σχολεία - φρονώ ότι είναι σκόπιμο να προκηρύξουμε τη συγγραφή νέου εγχειριδίου. (Οι συγγραφείς του σημερινού εγχειριδίου θα έχουν τη μοναδική τιμή ότι αυτοί πρώτοι σύνθεσαν ένα πρωτοποριακό στο είδος του βιβλίο ξεκινώντας από ένα γενικό πρόγραμμα και χωρίς αντίστοιχο πρότυπο στη βιβλιαγορά).

4.- Η αποκτημένη εμπειρία μάς έπεισε ότι το αντικείμενο αυτό θα είναι διδακτικά πιο αποδεκτό και μορφωτικά πιο τελεσφόρο αν:

α) γραφτεί με βάση νέο αναλυτικό πρόγραμμα πιο βατό και ευκρινές και

β) γίνει συντομότερο στην πραγμάτευση των διαφόρων θεμάτων που η συνοχή τους θα είναι περισσότερο ευδιάκριτη.

5.- Για το λόγο αυτό επιθυμώ (όπως το σημείωσα σε προηγούμενη συνεδρίαση απαριθμώντας τις ορατές εκκρεμότητες) να φέρω στο Τμήμα σχετική εισήγηση με:

- νέο αναλυτικό πρόγραμμα

- κείμενο προκήρυξης για τη συγγραφή νέου βιβλίου.

Το Τμήμα ^{για το οποίο συζητήθηκε και οφείλει να} αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Φ. Βώρου.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ

ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩ ΚΑΙ

ΕΡΕΥΡΑΣ (ΚΕΜΕ)

Π Ρ Α Ξ Η 5/1985

Σήμερα, 16.1.1985 ημέρα Τετάρτη και ώρα 11.00' το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσαγείων 396, Αγία Παρασκευή, Αττικής), με Πρόεδρο τον κ. Ηλ. Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Δ. Αδομόπουλος, Στ. Ποποσημακόπουλος, Σύμβουλοι Β' του ΚΕΜΕ, Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδορακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαροφωνίτου, Φιλέλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Φ. Βώρος, γιατί μετέβη στην Τρίπολη, (ΣΕΛΜΕ), και ο κ. Ν. Παπαδόπουλος γιατί ήταν απασχολημένος στο ΥΠΕΠΘ για άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

1. Κρίση διδ. εγχειριδίου, Φυσική Α' Λυκείου
2. Γνωμοδότηση για το σχέδιο απόφασης που αναφέρεται στον καθορισμό διδασκαλίας για την επιλογή των συμβούλων και του συντονιστή συμβούλων εκπ/σης εξωτερικού. Εισηγητές: Δ. Σακκάς, Β. Θεοδορακόπουλος.
3. Ανατύπωση τεύχους λύσεων ασκήσεων των βιβλίων, Μαθηματικά Ι, Ανάλυση και Μαθηματικά ΙΙ. Εισηγητής: Ν. Βαρουχάκης.
4. Ανακοινώσεις.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα όρισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Η συζήτηση για το 1ο θέμα αναβλήθηκε, επειδή, κατά δήλωση του κ. Ποποσημακόπουλου, οι κριτές του βιβλίου του ^{δεν} ήταν έτοιμοι να λάβουν μέρος στη διαδικασία.

ΘΕΜΑ 2ο : " Γνωμοδότηση στο σχέδιο απόφασης για τον καθορισμό διαδικασίας επιλογής των συμβούλων εκπαίδευσης εξωτερικού".

Οι κ.κ. Δ. Σακκάς και Β. Θεοδωρακόπουλος λένουν :

Η Δ/ση Εκπαίδευσης Ελληνοπαίδων Εξωτερικού του ΜΠΕΠΘ με το έγγραφό της Ζ1/160/10-1-1985 μας στέλνει σχέδιο κανονιστικής απόφασης που εκδίδεται βάσει της παρ. 5 του άρθρου 25 του Ν. 1304/82 και αφορά τον καθορισμό της διαδικασίας για την επιλογή των συμβούλων και του συντονιστή συμβούλων εκπαίδευσης εξωτερικού και παρακαλεί να γνωμοδοτήσουμε σχετικά.

Μελετήσαμε το σχέδιο της υπουργικής απόφασης και διαπιστώσαμε ότι εκδίδεται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και ότι αποτελεί ένα αρμονικό σύνολο διατάξεων που ρυθμίζουν ορθολογικά τα αφορούντα τη διαδικασία επιλογής των συμβούλων εκπαίδευσης και του συντονιστή εκπαίδευσης εξωτερικού. Ύστερα από τη διακρίτωση αυτή δεν έχουμε να κάνουμε παρατηρήσεις και εισηγούμαστε στο Τμήμα να γνωμοδοτήσει καταφατικά για την έκδοση της απόφασης.

Το Τμήμα αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση των κ.κ. Δ. Σακκά και Β. Θεοδωρακόπουλου στο σύνολό της.

./.

ΘΕΜΑ 3ο : " Ανατύπωση τεύχους λύσεων ασκήσεων, των βιβλίων
Μαθηματικών I, Ανάλυση και Μαθηματικά II. ".

Το Τμήμα αποδέχεται ομόφωνα εισήγηση του κ. Ν. Βαρουχάκη
να σταλεί στον ΟΕΔΒ για ανατύπωση το τεύχος λύσεων ασκήσεων
των βιβλίων. :

- 1) Μαθηματικά I, Ανάλυση και
- 2) Μαθηματικά II

για τους μαθητές γ' Λυκείου σχολικού έτους 1985-86.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της
Ημερήσιας Διάταξης.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Δ. Ζαπαφωνίτου
Δ. ΖΑΠΑΦΩΝΙΤΟΥ

Πράξη 6/85

Σήμερα, 18-1-85 ημέρα Παρασκευή και ώρα 09.00' το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με Πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδελής, Ειδ. Σύμβουλος, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητής και η γραμματέας του Τμήματος, Δημητρά Ζαραφώνιου, φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Δ. Τομπατζής, γιατί ήταν ασθενής και Κ. Φούσκας, γιατί είχε άδεια.

Θέματα Η.Δ.

ΘΕΜΑ 1ο - Κρίση του διδ. βιβλίου, Φυσική Α' Λυκείου.

ΘΕΜΑ 2ο - Σχέδιο Προκήρυξης διαγωνισμού για την συγγραφή διδ. βιβλίου, "Φυσική Αγωγή του Γυμνασίου". Εισηγητής: Ι. Σκορδελής.

ΘΕΜΑ 3ο - Ανακοινώσεις

ΘΕΜΑ 4ο - Ανατύπωση διδ. εγχειριδίων: 1) Μαθηματικά Α' Γυμνασίου και 2) Μαθηματικά α' γυμνασίου. Εισηγητής: Ν. Βαρουχάκης.

ΘΕΜΑ 5ο - Προγράμματα Περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

Εισηγητής: Ηλ. Σπυρόπουλος

ΘΕΜΑ 6ο - Κρίση του Β' τεύχους Μαθηματικά της Α' ΕΠΑ.

Εισηγητής: Α. Αδαμόπουλος.

ΘΕΜΑ 7ο - Συμπλήρωση Υπουργ. απόφασης για ανάθεση του βιβλίου, Μαθηματικά Α' ΕΠΑ.

Εισηγητής: Α. Αδαμόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε τη ν εξέταση των θεμάτων Η.Δ.

Θέμα 1ο . Κρίση του διδ. βιβλίου, Φυσική Α' Λυκείου.

Στη συζήτηση του θέματος παραβρέθηκαν από τους κριτές ο κ. Καρκαλέμης και από τους συγγραφείς ο κ. Π. Κόκοτας.

Πρώτος έλαβε το λόγο ο κ. Καρκαλέμης ο οποίος είπε:

Κριτική στο βιβλίο Φυσικής της Α' Λυκείου
των συγγραφέων Κόκοτα-Κρέμον από τον Φυσικό καθη-
γητή Απόστολο Καρκαλέμη.

1) Γλώσσα:

Το βιβλίο είναι γραμμένο σε γλώσσα απλή και μπορεί
να γίνει κατανοητό από τους μαθητές.

Οι δυο συγγραφείς όμως χρησιμοποιούν διαφορετικά συνη-
ματα τονισμού νομίζω ότι αν το βιβλίο εκκρίδει, πρέπει να
πληρωθεί το κείμενό του στο μονοτονικό σύστημα.

2) Κριτική του βιβλίου από παιδαγωγική σκοπιά:

Το βιβλίο αυτό απενδύεται σε μαθητές δεκαπέντε (15) ετών
περίπου. Τα παιδιά στην ηλικία αυτή, όπως είναι γνωστό, π-
ρος την διανοητική τους ανάπτυξη έχουν απομακρυνθεί κατα-
πλοηγητικά από τα συγκεκριμένα πράγματα. Έχουν αρχίσει να
μπαίνουν στο στάδιο της αφηρημένης σκέψης. Μπορούν να χρ-
σιμοποιούν την παραγωγική μέθοδο και την υπόθεση. Ωστόσο ο
πειραματισμός έχει μεγάλη αξία. Ότι βρέσκεται με αφηρημένη
σκέψη πρέπει να αποδεικνύεται και με το πείραμα για να γίνεται
πράξη. Αν πάρει κανείς υπόψη τον ότι μερικά παιδιά παρονεί-
ζουν κάποια καθυστέρηση στη μετάβαση από το στάδιο της
συγκεκριμένης σκέψης στην αφηρημένη, όπου γίνονται πολύ
πολλοί συλλογισμοί, θα συμφωνήσει ότι το πείραμα γίνεται
ακόμη πιο αναγκαίο. Έτσι αν δει κανείς το βιβλίο κάτω από
αυτό το πρίσμα δηλ. σε ποιας ηλικίας μαθητές απενδύεται
νομίζω ότι θα το βρει πετυχημένο.

Το βιβλίο είναι πετυχημένο γιατί έχουν θυσιάσει δύσκολα
μαθηματικές αναλύσεις και αποδείξεις τήρων Φυσικής προς
όφελος σε τεχνολογία ανάπτυξη της ίδιας της Φυσικής. Έτσι

2.
οι μαθητές δεν θα καταπιωρδούν άσκοπα και θ' αψηφίζουν
το αντικείμενό τους.

Το βιβλίο αυτό είναι εκλαϊκευμένο χωρίς όμως να χάνει τη
επιστημονική του οντότητα· είναι δηλ. κατανοητό από τα παιδιά
που για πρώτη φορά αρχίζουν να μελετούν συστηματικά την
επιστήμη της Φυσικής. Η εκλαΐκευση αυτή φαίνεται στην εκ-
λογή των απλών παραδειγμάτων για τη διατύπωση των φυσικών
φαινομένων. Τα παραδείγματα αυτά κατά κανόνα είναι παρ-
μένα μέσα από τις εμπειρίες των παιδιών. Τοίχο επιβάλλεται
παιδαγωγικά, γιατί έτσι οι νέες έννοιες της Φυσικής ενσωμα-
τώνονται ευκολότερα στα ήδη υπάρχοντα διανοητικά σχήματα
των παιδιών. Χρησιμοποιούν οι συγγραφείς το αυτοκίνητο για να
περιγράψουν τις κινήσεις· πράγματι το αυτοκίνητο είναι συνυφα-
νμένο με την κίνησή μας, μια εμπειρία γνωστή έ όλοις.

Το βιβλίο χρησιμοποιείται πολύ η πειραματική παρουσίαση
των φυσικών φαινομένων· είναι βιβλίο Πειραματικής Φυσικής
και αυτό το θεωρώ πολύ θετικό.

Τα πειράματα που περιγράφονται είναι απλά και απαιτούντα
όργανα που διαθέτουν όλα τα λύκεια της χώρας. Το υπουργείο
παιδείας μέσω του τμήματος εποπτικών οργάνων έχει εφοδιά-
σει όλες τις εφεδ. σχολών τα σχολεία μας.

Οι συγγραφείς χρησιμοποιούν φωτογραφίες και περιγραφές
πειραμάτων που κάνουν χρήση αυτά τα όργανα.

Οι φωτογραφίες των πειραμάτων, κυρίως του ηλεκτρισμού, έχο-
παρθεί από τα βιβλία του κ. Μπορούνη, Πειράματα Φυσικής
(2 τόμοι), που έχει βτείλει το υπουργείο σ' όλα τα σχολεία.
π.χ. τα 9.2.α, 9.5.α, 9.5.β, 9.7.γ, 9.7.δ, 9.7.ε, 9.8.α,
9.8.β, 9.9.α, 10.5.α, 10.7.α, 11.7.β, κ.ά.

Το γεγονός ότι το βιβλίο περιγράφει πειράματα με όργανα που

έχουν όλα τα σχολεία, έχει δύο θετικά στοιχεία:

- α) Οι καθηγητές φυσικής μπορούν, αν υπάρχουν οι συνθήκες, να κάνουν τα πειράματα των βιβλίων.
- β) Οι καθηγητές επίσης μπορούν να βρουν στα βιβλία του κ. Μπορούνη λεπτομερείς οδηγίες για την εκτέλεση των πειραμάτων.

Οι συγγραφείς μέσα από το εκλαϊκευμένο αυτό βιβλίο Πειραματικής Φυσικής προσπαθούν, νομίζω, να περάσουν ένα μήνυμα στους νέους επιστήμονες που αρχίζουν να μελετούν Φυσική: ότι όλα τα πειράματα δεν είναι πάντα απλά· ε' αυτές τις περιπτώσεις τοποθετήθηκαν φωτογραφίες στο βιβλίο από τους συγγραφείς, όπως π.χ. η μέθοδος υπολογισμού της έντασης του πεδίου βαρύτητας με τη μέθοδο τη χρονοφωτογραφική· έτσι οι μαθητές παίρνουν μια χέση από το πώς εργαζόμαστε οι ερευνητές της Φυσικής.

Στο βιβλίο βλέπει κανείς μια αναδόμηση της ύλης που επιβάλλεται παιδαγωγικά. Θα αναφέρω ένα απλό παράδειγμα· η έννοια της Ροπής μεταφέρθηκε στο κεφάλαιο της περιστροφής των σωμάτων· δεδομένου ότι οι ροπές δυνάμεων προκαλούν την περιστροφή στα σώματα, η εξέταση της ροπής στην περιστροφική κίνηση σκευασμένη αποτελεί σύνδεση αιτίων και αποτελέσματος.

Πολλές έννοιες εξετάζονται από ενεργειακή άποψη. Γίνεται π.χ. ενεργειακή αντιμετώπιση του ηλεκτρικού πεδίου πρώτα και μετά ορίζεται η έννοια του δυναμικού ενός σημείου του πεδίου. Μέχρι τώρα δύναντο ορισμένοι και μερικές φορές μας ξέφευγε η φυσική σημασία της έννοιας.

Ορίστηκε λοιπόν το δυναμικό ενός σημείου του ηλεκτρικού πεδίου σαν το ποσό της δυναμικής ηλεκτρικής ενέργειας που έχει η μπάλα του φορτίου, όταν τοποθετηθεί στο σημείο αυτό του πεδίου. Μόνο έτσι πραγματικά μπορεί ο μαθητής να καταλάβει τη φυσική σημασία του δυναμικού.

Τελειώνοντας την κριτική του βιβλίου από παιδαγωγική οπτική αναφέρω ότι σε κάθε ενότητα γίνονται παραδείγματα από την αναγωγή για την επέδωξη της θεωρίας. Οι μαθητές θα έχουν βιβλίο ασκήσεων για πρώτη φορά. Βιβλίο ασκήσεων λυμένων από τους ίδιους τους συγγραφείς. Αυτό σημαίνει ότι ο μαθητής θα προσπαθεί να λύσει το πρόβλημα του βιβλίου και δεν μπορεί, θα καταφεύγει στη λύση του βιβλίου των ασκήσεων.

Παράλληλα με τις ασκήσεις υπάρχουν και ερωτήσεις κρίσεως που αναγκάζουν τον μαθητή να ταξινομήσει τις γνώσεις που πήρε και να τις εφαρμόσει, για να βρει τη σωστή απάντηση μεταξύ πολλών απαντήσεων που δίνουν οι συγγραφείς.

Είναι γνωστό ότι στις εξετάσεις, στα πρότερα διαγωνίσματα, στο τεστ, εξετάζουμε συνήθως ορισμούς, γνώσεις που απαιτούν μνήμη κυρίως και οπάνια προσπαθούμε σε ανώτερα στάδια εξέτασης, ότι είναι η εφαρμογή των γνώσεων σε νέες καταστάσεις, η ανάλυση φυσικών φαινομένων, η σύνθεση και η αξιολόγηση.

Οι ερωτήσεις κρίσεως που συγκεντρώνουν οι συγγραφείς βοηθούν προς την κατεύθυνση αυτή.

3) Ειδικές παρατηρήσεις.

βελ. 29. Η εκέση $S = \frac{v_0 + (v_0 + gt)}{2} t$ που προέκυψε από το εμβαδόν της γραφικής παράστασης $v = f(t)$ να τονιστεί ότι είναι η απόδειξη της εκέσης που ήδη υπάρχει στην 1.6.2 δηλ. η $S = v_0 t + \frac{1}{2} g t^2$

βελ. 31, 4η σελίδα από το τέλος. "... στο I που βρίσκεται πάνω στη κορυφή της χρονικής συχμής $t = t_1$ - η λέξη "κατακόρυφη" να αντικατασταθεί με τη λέξη "κάθετη".

βελ. 33, $εφφ = v = \frac{\Delta S}{\Delta t}$ αντιπροσωπεύει σύμφωνα με την 1.4.3 την ταχύτητα στο I. Εδώ επειδή τονίζεται ότι το ΔS είναι πολύ μικρό δηλ. dS και ο χρόνος Δt είναι dt , αυτό το πηλίκο παριστάνει την στιγμιαία ταχύτητα που ορίζεται στην εξίσωση 1.5.2 στη σελίδα 13.

647. 57. Η γωνία $\theta = 11^\circ 38'$

648. 169. Η σχέση 6.2.1 που αναφέρεται στο σχήμα 6.2.α είναι λάθος και πρέπει να γίνει: $B_1 d_1 + B_3 d_3 + B_4 d_4 = B_2 d_2$

649. 166. Στη σελίδα 163 γράφεται ότι: όταν η ροπή δύναμης προκαλεί στροφή κατά τη φορά των δεικτών του ρολογιού λαμβάνεται θετικό. Όμως στη σελ. 166 και στην εφαρμογή του σχήματος 6.3.α λαμβάνεται αντίθετα, αυτό μπορεί να δημιουργήσει σύγχυση στον μαθητή.

650. 167. Η ροπή $M_3 = -400 \cdot 50 \text{ cm}$ είναι αρνητική κι όμως στρέφει το σώμα κατά τη φορά των δεικτών του ρολογιού.

651. 171. Στο σχήμα 6.4.8 η δύναμη 40P πρέπει να γίνει 50P για τότε δίνεται στην εκφώνηση και τότε υπολογίζεται.

652. 283. ~~Ποιο~~ Ορισμός της μηχανικής γραμμής σαν τροχιά εκτεθέντος μηχανικού πόλου προτείνω να αφαιρεθεί, γιατί δεν ισχύει πάντως

653. 174. Να προστεθεί η λέξη «μεταφορική» γιατί και η περιστροφή είναι κίνηση. Εξάλλου στη σελ. 184 χρησιμοποιείται ο όρος μεταφορική κίνηση.

654. 202. Σήμερα γνωρίζουμε ότι τα σώματα που δεν ηλεκτρίζονται με την τριβή δεν επιτρέπουν τη διέλευση ηλεκτρικού ρεύματος είναι μονωτές ενώ εκείνα που ηλεκτρίζονται με την τριβή επιτρέπουν τη δίοδο του ηλεκτρικού ρεύματος και είναι αγωγοί είναι λάθος.

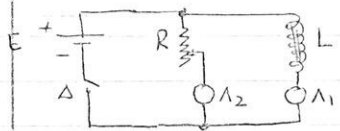
655. 226. Στο σχήμα 4.10.8 να γραφεί ϵ_3 αντί ϵ_2 .

656. 291. Η πρόταση «η άδρωση που δεν μπορεί να γίνει με στοιχειώδη Μαθηματικά...» να γραφεί καλύτερα ως εξής «η άδρωση που τη δύσκολη με απλά Μαθηματικά...»

657. 312. Στον ορισμό της έγκλισης υπάρχει αβασία

658. 326. Γράφει: «κρίνουμε πάλι τον διακόπτη και ο λαμπτήρας δεν φωτίζεται πιά». Με το πείραμα αυτό που έχει σχεδιαστεί δε

μπορεί να φανεί κάτι τέτοιο, γιατί ο λαμπτήρας δεν είναι στη σειρά με το πηνίο, αλλά παράλληλα. Προτείνω να εκτελεσθεί το παρακάτω πείραμα στο οποίο κατά το κλείσιμο του διακόστη ο λαμπτήρας Λ_2 ανάβει αμέσως, ενώ ο Λ_1 καθυστερεί λόγω του ρεύματος αυτεπαγωγής.

667 327. $1 \text{ H} = \text{A} \cdot \text{sec}^{-1}$, είναι λάθος.

667 349. β) - ρεύματα Foucault κ.λ.π, δεν βγαίνει νόημα.

667 352. η $P' = \left(\frac{P}{V}\right)^2 \cdot R$ μειώνεται στο ένα τέταρτο - ένατο. Να βρεθεί το

667 15 των αερίσεων - η επιμέτρηση να παραλειφθεί

667 14 των αερίσεων. $\theta = 11^\circ 38'$

667 26. " " 6700 εκφώνημα γραφεται ο όρος "εξικοντατικό εν-
στύριον", είναι άγνωστος.

667 33. $K=7$ $\lambda=2$ και ότι $\lambda=1$, οπότε: $\phi_1 = \frac{2\pi t}{T_1} = 2\pi$
 $t = KT_1 = 7 \times 8 = 56 \text{ sec.}$

667 49. Να γίνει $x = 10 \text{ m.}$

667 81. Η τριβή ολίσθησης βγαίνει ότι είναι $T_1 = 0,2 \text{ m}$, $g = 14 \text{ N}$
 $T_2 = 0,2 \cdot 3 \cdot 10 = \frac{6 \text{ N}}{20 \text{ N}}$

άρα το σώμα δεν ολίσθαινει και η εκφώνηση δεν γίνεται.
προτείνω ή να αλλαχθεί τελείως ή να γίνει $n = 0,1$ οπότε

$$g = \frac{15 - T_0 \lambda}{m_0 \lambda} = \frac{15 - 10}{10} = 0,5 \frac{\text{m}}{\text{sec}^2}$$

667 87. Το $t = 2,3 \text{ sec}$

$$v_1 = 0,5 \times 2,3 = 1,15 \frac{\text{m}}{\text{sec}}$$

$$v_2 = 2 \frac{\text{m}}{\text{sec}^2} \times 2,3 = 4,6$$

βελ 96. $V = \frac{0,02 \cdot 400}{2,02} = 3,96 \frac{m}{s}$

$E_k = 16 \cdot 10^2 J$

$E_k' = 15,84 J$

$\Delta E = 1584,2 J$

βελ 98. $V_1 = -1,46 \frac{m}{s}$ αντί $1,46 \frac{m}{s}$

βελ 107. $V = 8062 \frac{m}{s}$ αντί $8000 \frac{m}{s}$

βελ 116. Ο συντηρητής τριβής μ είναι στατικός συντελεστής τριβής;

Η έκταση ισορροπεί για κάθε $\mu > 0,29$ που πρόκειται.

Αν μ δύναμη τριβής T αντικατασταθεί με ίδιο μέγεθος δεν δημιουργείται πρόβλημα στη χρήση των νόμων $T = \mu F_k$ που εφαρμόζονται όταν το σώμα ολισθαίνει.

βελ 136. $E_k = \frac{1}{2} \theta \omega^2 = \frac{1}{2} \theta \omega \cdot \omega = \frac{1}{2} G \omega$
 $E_k' = \frac{1}{2} \theta' \omega'^2 = \frac{1}{2} \theta' \omega \cdot \omega = \frac{1}{2} \theta' \omega$ } αφού $\omega' < \omega$ και $G = G'$

$\Rightarrow E_k' < E_k$

βελ 159. Να προτιχθεί η βελίδα 159 της 158, γιατί η άσκηση 158 αναφέρεται και στην 159.

βελ 153. Να παραλειφθεί η ερώτηση που αναφέρεται σε μεταβολή επιτάχυνσης καθώς η περίπτωση αυτή δεν αναφέρεται ποτέ στο βιβλίο.

βελ 188. Στην εκκίνηση της άσκησης λείπει το μήκος l

$g = 9,5636 \times 10^{12} \frac{N}{kg^2}$ να μην προσηγορευτεί με $g = 9,60 \times 10^{12}$

γιατί το βιβλίο είναι μεγάλο.

βελ 193/6 Το βιβλίο IX να εξαιρεθεί.

Αγία Παρασκευή, 20-1-1985

Ο καθηγητής

Σταυρούλης

Οι άλλοι 2 κριτές κ.κ. Χέλμης και Μεταξάκη κατέθεσαν την έκθεσή τους η
ποία αναγνώσθηκε στο Τμήμα από τη γραμματέα, και έχει ως εξής:

Προς το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ
(κ. Παπαμπασιόπουλου)

Μεσοχείμ 396

Αγία Παρκεμένη - Αζάνη

14-1-1985

ΘΕΜΑ: Κρίση για το Βιβλίο "ΦΥΣΙΚΗ", Α' Λυκείου.
συγγραφείς: Διπλ. Κρέτος - Παρ. Κοκκοτάς

Αγαπώμενοι Κύριοι,

Σας διαβιβάζουμε την κρίση μας σχετικά με το
Βιβλίο "ΦΥΣΙΚΗ", Α' Λυκείου η οποία μας είχε
απεσταλεί σύμφωνα με την υπ' αριθ. Φ 211.12/46/52/
/3823/6-12-1983 απόφαση του Υπουργείου Εθνι-
κής Παιδείας @ Οργάνωσής της. Θα πρέπει να συ-
μεινώσουμε ότι μετά από σχετική πράξη του
Τμήματος ΜΕ του ΚΕΜΕ και σχετική Υπουργική
απόφαση (Φ 211.12/18/52/142/16-4-1984) παρα-
στάθηκε η προθεσμία συγγραφής και κείνης για
το παραπάνω Βιβλίο. Στα πλαίσια των σχετικών
προφορικών συνεννοήσεων, πραγματοποιήθηκαν
επικρίσεις των συγγραφέων με τους οποίους με
ελάχιστο των αλληλοεπιδράσεων και την αμοιαιότητα

παρατηρήσεων, που είχαν καταγραφεί στη σχε-
τική συνεδρίαση του Τριτάτου με τον ΚΕΜΕ. Η πα-
ράγραφη αυτή αναφέρεται στο λογιστικό και διοικητι-
κό μέγεθος όπως δόθηκε από τους συγγραφείς.

Επίσης, θα πρέπει να επισημάνουμε ότι τα στοιχεία που
παρουσιάζονται στη συνέχεια δεν έχουν ως στόχο να
δίνουν στο παραλήπτη την επιστημονική επα-
ρέα των συγγραφέων ή οποία είναι και γνωστή
και αναγνωρισμένη. Αλλά πιστεύουμε ότι, η κοινή
θέση θα βοηθήσει και θα λειτουργήσει θετικά, στην
αποσαφήνιση ενός επονομαζόμενου διαζυγίου, με στόχο την
απόδοση ενός βιβλίου που θα είναι προφανώς στα
χέρια των σχετικών φορέων και των στόχων του
ΚΕΜΕ.

Ορίστηκαν να είναι διορθωμένοι οι τέσσερις ενότητες
οι οποίες αφορούν τα παρακάτω θέματα:

- Α Γνώση του Βιβλίου
- Β. Μαθησιακή Στοιχία
- Γ. Επιστημονική Στοιχία
- Δ. Παιδαγωγική Στοιχία

Τα στοιχεία του βιβλίου που αναφέρονται ειδικά
είναι από το 1ο 1ο τμήμα του βιβλίου, που είχε
αποδοθεί στο Συμβούλιο του ΚΕΜΕ και επισημι-
σθηκε να διορθωθεί.

Για κάθε ένα από τα θέματα, απορρέει σύντομη

αρχή (ω παράδειγμα εφεύρεσης του βιβλίου, για οποία πρ-
έβλεπε ότι υπάρχει πρόβλημα διαφωτισμού ή διαφορε-
τικής γοητείας από την διάνοια της πηγαίας. Προβλεπεται γυ-
νά "ο εχθρολογός του προλογίου (ω της εισαγωγής.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Είλον πρόλογος γίνεται προσήλωση ορισμού της φυ-
σικής και γενικότερα της επιστημονικής χωρίς όμως
πραγματική επιτυχία. Ενδεικτικά εφεύρεται:

"Η φυσική αφοχίζει με την μελέτη της νεκρής
ύλης." Σχετικά με αυτό αναφέρουμε ότι μέσα
στο βιβλίο δίδονται άμεσα παραδείγματα
με άνθρωπο σε κωνόσφαιρα, δρομέα κ.τ.τ.

"Η τεχνολογία αξιοποιεί την γνώση που μαθαίν-
ουμε για την βελτίωση της ζωής του ανθρώπου".

Σε άλλο εφεύρεση του βιβλίου αναφέρεται "ο
περιττωμένος χρόνος έρευνας απολέγει τον πιο συμ-
πρόθετο χρόνο μελέτης ιδιαίτερα στους τομείς της
εμπειρογνώσης τεχνολογικής". Τα δυο εφεύρεση αυτά
είναι αντιβασιμικά και φερδύουν τον φυσικό.

3. "...η δυσχερέεια στην επίλυση προβλημάτων δεν
πρέπει να αποθαρρύνει τον ταχύτητα, γιατί, δεν οφεί-
λεται ποτέ στην δυνατότητα του ανθρώπου όσο στην
φύση της επιστημονικής γνώσης". Το παιδαγωγικό αποτέ-
λεσμα είναι αμφίβου αντιθετικό για πού επιβεβαιώνεται
γνωστή οφείζεται η δυσχερέεια του φυσικού.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Εισαγωγή ασχολήθηκε από 66εζ. σε 28 σελίδες.
 4 γενική παρατήρηση είναι ότι δεν έρχε μα-
 χύλετες βίβλεις για την μαλαρότητα της ύλης από
 τον λαό. Ενδεικτικά σελίδα:

1. Τα παραδείγματα στις πρώτες σελίδες ενός
 βιβλίου φυσικά (66εζ. Ε-5, Ε-7) είναι τα πα-
 ραδείγματα που βρίσκονται μέσα σε ένα βιβλίο
 λυκείου. (μικρά παράγραφοι)

2. Οι σελίδες της εισαγωγής (ιδιαίτερα οι
 Ε-7 — Ε-10) παλαιότερα. Συχνότερα είναι πα-
 ραδείγματα με αυστηρή διατύπωση.

3. Αφαιρέθηκε η παράγραφος για τα διατυπωμένα
 φοιτητικά θέματα. Αυτή η αφαίρεση εντός του
 ότι δημιουργεί σύγχυση (υπάρχουν τα φυσικά-
 αριθμητικά) είναι αντιπαιδαγωγική για που αυτά
 αναφέρονται χωρίς διευκρίνιση πώς σε άλλα
 σελίδα του βιβλίου.

ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Σχετικά με τη γλώσσα θα πρέπει να τονιστεί ότι το
 κείμενο είναι σχετικά "αδούλετο." Σε πολλές περιπτώ-
 σεις απαιτείται προσοχή για την μαλαρότητα των εννοι-
 ών (ως τα παραδείγματα). Είναι σημαντικό να μην παρενδύ-

των, συνεισφέρουν ("π.χ.", "κ.τ.χ.") μαδους και συρράδων
 πως: "ναι", "έτσι", "όχι". Επίσης σε αρκετές περιπτώσεις
 παρῶν ηρώσεις με πάνω από 45 γέφυρες να περι-
 γωνούν το κτίριο.

Ενδεχόμενα αναφέρονται:

1. Σελ. Ε-7: "Εξαι π.χ. στα Ημερησια ... ΕΤΕΙ π.χ.
 στα Κινημα ... Εξαι π.χ. ο όριος της ισχύουσας ..."
2. Σελ. 2: "Μέσα στο διάστημα των οφθαλμών"
3. Σελ. 20: "... στην περίπτωση εκκίνησης από την μεριά"
4. Σελ. 20: "... για να απεικονίσει "τεχνητά" εμφανίσει σε "έν-
 ται παραπέρα", άρα για να αποδοθεί ελαττωσί."
5. Σελ. 25, 26: "... Είναι φανερό ότι μέσα σε ένα χρονικό
 διάστημα 5 δευτερολέπτων, δηλαδή μέσα σε χρόνο
 5 sec "
 (Διευκρινίζεται ότι α) χρονικό διάστημα εμφανίσει
 χρόνος α) β) δευτερόλεπτο είναι 1 sec)
6. Σελ. 46: "Βαρύτερο προς τα άνω ή προς τα κάτω
 (κατανομή) ...".
7. Σελ. 98: Πρόσθεσε με 48 γέφυρες
8. Σελ. 113: 160000
9. Σελ. 127: "... είναι η κίνηση αεροπλάνου, γυροσκοπίου
 (hovercraft) κ.τ.π."
10. Σελ. 159: "... Εξαι υπολογίσει διεκδικώ με την η
 κίνηση της ενέργειας με την ταχύτητα."

Σελ. 179: "... Παρόλο που το κέντρο βάρους είναι ένα
αδρανειακό σημείο του σώματος, πολλές φορές κείται εκτός
του σώματος."

Σελ. 182: "... η ισορροπία είναι ευλαβέστερη στη
ηχητική δέση".

Μαθηματική ορολογία

το θέμα αυτό θα πρέπει να επισημάνετε ότι το χαρακτηρισμός σε πολλές περιπτώσεις από ασαφείς ήρση των εννοιών και έλλειψη ακρίβειας στη διατύπωση επιφέρει προβλήματα στο τακτικό.

Ειδικά αναφέροντε τα παρακάτω παραδείγματα:

Η Εισαγωγή αποσταθεί για παράγραφο που να αναφέρεται να ορίσει τα μονόμετρα και ανισομετρικά μεγέθη (τέτοιον παράγραφο υπάρχει στη πρώτη έκδοση). Το πρόβλημα που δημιουργείται φαίνεται ότι ανέγχεσταν όταν γίνεται για προσπάθειες, όχι ποσοποιημένη, να ελαφρύνει το κενό στη σελ.

Η Εισαγωγή περιγράφονται και ορίζονται έννοιες με τρόπο οδηγεί σε γαλαξιά, ενώ θα μπορούσαν να διατυπωθούν πολύ λιγότερα λόγια. Επί γένου εμφανίζονται πρόσθετοι περιγραφικοί και ελαφρύνσεις, που παρουσιάζονται στη συνέχεια λογικά (όπως φυσικά - αριθμητικά μεγέθη, ειδικά της κίνησης).

γ. Ε-8... "Επί η ταχύτητα δεν είναι δυνατό να οριστεί αυστηρά ως ημικό του διαστήματος δια του χρόνου. Το ημικό αποτελεί πράξη που προσδιορίζει ποση είναι και όχι τι είναι η ταχύτητα. Κατά τον ίδιο τρόπο δεν μπορεί να οριστεί η ταχύτητα ως διάνυσμα εφαπτομενικό προς τη τροχιά. Η αναφορά της ταχύτητας ως διανύσματος καθορίζει τον τομέα των ετερογενών πράξεων και όχι των ποσοτήτων"

(Σχόλιο: έλλειψη αυστηρής μαθηματικής διατύπωσης).

γ. 11 ... " $\overline{v}_1 = +20 \text{ km/h}$, $\overline{v}_2 = -20 \text{ km/h}$... "

8

Σχόλιο: συγχέεται το μέγεθος του διανύσματος με το μέγεθος των αλγεβρικών τιμών).

γ. 13 ... " για τιμές του Δt και του Δv που τρέψουν (δηλ. Δt και Δv) ο τύπος $\overline{y} = \frac{d\overline{v}}{dt}$ δίνει τι συχνότητα επιτάχυνση ... "

Σχόλιο: δεν απαιτείται το Δv να πάρει οποιαδήποτε τιμή.

γ. 15 ... " αν το πέτρο με ταχύτητα του αυξάνει, και αντίστροφα τιμή ... "

Σχόλιο: συγχέεται το πέτρο με την αλγεβρική τιμή)

γ. 15 ... " Η κίνηση χαρακτηρίζεται ως επιταχυνόμενη, ενώ...

Σχόλιο: έτσι δεν συνεκτιμούνται από τους φακούς ότι όρος επιτάχυνση αναφέρεται σε κάθε κίνηση, με μεταβολή ταχύτητας όπως η ομαλή κυκλική).

γ. 18 ... " $v_2 = -8 - 4 \cdot 12 \Rightarrow v_2 = -56 \text{ m/sec}$... "

Σχόλιο: αντιστρέφεται διότι έτσι ένας καθαρός αριθμός είναι ποιος με ένα μέγεθος που έχει διαστάσεις. Το ίδιο μέγεθος επαναλαμβάνεται και σε άλλες σελίδες 24, 35, 36, 43, 44, 48, 57.

γ. 20. Εξηγείς η διατήρηση του παραδείγματος 1.

γ. 31 ... " Η κλίση αυτή $\epsilon\phi\phi = \frac{\Delta S}{\Delta t}$... "

Σχόλιο: η κλίση δεν είναι εφαπτόμενη μιας ορισμένης γωνίας που είναι καθαρός αριθμός. Αν αγνοούν οι τιμές με βαθμολογία των αξόνων θα προκύψει άλλη γωνία).

9
γ. 61... "Τέτοια κίνηση κάνει ... η Γη γύρω από
τον άξονά της"

Σχόλιο: Δεν μπορούμε να χαρακτηρίσουμε τη κίνηση της
Γης γύρω από τον άξονά της ως κυκλική. Ένα γυρό αψίδα
της φράζει εντελώς κυκλική κίνηση).

γ. 97... Ατυχές το παράδειγμα με το κέρτα.

γ. 103... "σε κάθε δρασά αναντίστροφαι για ανίδειν
ανίδρασι"

γ. 157. Το σύμβολο A που χρησιμοποιήθηκε στο παρό-
ντος περί κινήσεως, εμφανίζεται εδώ σαν εργο δύναμης.

γ. 157. "Είναι όπως γνωστό οι εργο (A) τίας
σταθερής δύναμης (F) που μετακινείται το σώμα εγγο-
τομής της κατά διάστημα (S) προς τη διεκίνηση της
ήναι $A = F \cdot S$."

(Σχόλια: Δεν έχει νόημα η εγγραφή "προς τη διεκίνηση"
"διεκίνηση δεν είναι φορά, ίσως συγχέεται η διεκίνηση
με τη κατεύθυνση).

γ. 163... "Η ροπή αποτελεί ... γιατί όλες σχεδόν οι
κινήσεις είναι στροφικές".

Το ίδιο σύμβολο μ , γ χρησιμοποιείται με τέσσερις διαφορετικούς
τρόπους
ως διάνυσμα
ως μέτρο
ως αγγλική τιμή
ως αριθμητική τιμή (καθόρος αριθμός)

Επιστοφονική συνοπία:

Υπάρχουν στο βιβλίο αρκετά επιστοφονικά γράμματα, ιδιαίτερα αυτά του πρώτου μέρους που έχει κορδωθεί, δεν είναι δυνατόν να γίνουν αποδεκτά. Ενδεικτικά αναφέρουμε:

1. Το γράμμα σχετίζεται με το τι ασχολείται η "φύση" που έχει ήδη αναφερθεί στον Πρόλογο.
2. Σελ. 1: "Τα νεκρόνια μετατρέπονται συνεχώς σε πρωτόνια και αντίστροφα". Η προσοδία (αντιμεταστροφή) μαζί με την άποψη της) να δοθεί στον σελ. 1 ένα παράδειγμα μιας πρωτοπνεύς ζωής οδηγεί σε γάδος.
3. Σελ. 1: "...τα νεκρόνια των ατόμων μινούντα γύρω από τον πυρήνα, ενώ τα άτομα μινούντα με αυτά μέσα στο τόξο ή γύρω από μία θέση ισορροπίας τους, όταν απολεχούν ελεύθερα σωματά." (Τα άτομα δεν απολεχούν ελεύθερα σωματά)
- "Είδω στο φαινόμαστο η κίνησι είναι το χαρακτηριστικό γνώρισμα της ύλης."

· Σελ. 6: "... Το ημίον της απόστασις που διακρίθηκε από ένα μινύτο προς το χρόνο t που χρειάστηκε για να διακρίσει ω η απόστασις". Όπως είχε υποδειχθεί με την πρώτη φορά που συζητήθηκε το βιβλίο, η απόστασις και

ο διάστημα είναι δυο διαφορετικά πράγματα στην
 νομική & τα Μαθηματικά και αν ναείς δεν μπορεί
 α λα ξεχωρίσει, όσον αναφέρεται & αυτές τις δυο
 πιθανότητες (η ταχύτητα στην περίπτωση της, υαλοθώρας
 & χυδαίωμα γύρω και χυδαίωμα άσβεστος υαλο-
 θώρας. Ναι το ποίε πιο αργά & συμπεριφέρονται
 όσον ένα μινιού ξεκινάει από ένα σημείο και
 επιβραδύνει & αυτό η απόσταση είναι μισή, το
 διάστημα όμως δεν είναι μισή. Σύμφωνη με την
 παραπάνω πρόταση η θέση ταχύτητα είναι αληθ-
 ιν μισή, πρώτα έιπα.

Σελ. 8. "Είπα, αν αυτό το χρονικό διάστημα είναι λοχίο
 μισό τότε υπάρχει μέγαν πιθανότητα... η ταχύτα-
 τα... Σε διαφορετική περίπτωση η ταχύτητα που θα υπο-
 λογιστεί θα είναι η μέση ταχύτητα και όχι η ακριβή
 ταχύτητα στην δεδομένη στιγμή". Δεν πρόκειται για ακρι-
 βεια και δεν πρόκειται για πιθανότητα. Χρειάζεται
 ένα μέγεθος να περιγράφει την ταχύτητα σε κάθε
 στιγμή. Χρειάζεται η στιγμή ταχύτητα.

Σελ. 10. α) Ο κύκλος της παραγράφου 1.4 είναι αλ-
 λος με τον 10. α) αυτό αναφέρεται (αλ-
 λος με τον 10. α) $\bar{v} = \frac{d\bar{s}}{dt}$ αυτή είναι η στιγμή ταχύτητα
 του μέγαν. β) "Επει το διάστημα, για την εδωδεκάτη
 συμπεριφέρονται μινιού είναι η απόσταση που διανύεται
 κατά ορισμένη φορά". Αυτός δεν είναι ορισμός του διαστή-

αυτός. Επι ηθέστ λα μεζέδν σην "φυσική" δεν είναι
υπόθεση ή διανυσματική αναλογία με το μεράχαιο που
βελιάζεται. Σημειώνουμε εδώ ότι σην σεγ. 10, επι έχω
ορίσει οι ταχύτητες, αναμύχοντα εμφανίζεται το θέμα
αυ ορισμό του διαστήματος.

Σεγ. 11 ο όρος διαμυσταζίνες εμφανίζεται σε πρέν.
δεν μ' ομψεύνεται δι ο όρος αυτός εδώ είναι αν-
απόμλος ήα που σην εισαγωγή έχει παραμυθεί.
το μεράχαιο το αντιστοίχο.

Σεγ. 17. "Το κινυό υνείται με πορά ανιδεση τε
τη πορά ης κινυος του". Αυτό προφανώς όχι τόσο
σην "φυσική" αλλα και σην καθορίζοντέρη είναι
αδύναμος. περιεργό.

Σεγ. 20. Παράδειγμα: Ένα κινυό αναχωρεί από
μάνοιο σφείο με αρχική ταχύτητα 20 m/sec^2 @
επιβράδυνση 5 m/sec^2 . Πότε θα ξαναβρεθεί στο
σφείο αναχώρησος του και πού θα είναι τότε η
ταχύτητα του." Το παράδειγμα είναι αβερύη
δε αβερύη σφάζεται στον προηγούμενο ορισμό.
Θα ήτορνε να μελετηθεί αρα διαλυώσεται σωστό
σην φυσική.

1. Σεγ. 15. "ενίχυνον σλαδερά μολι δεινόνοντο πορά,
εμείλει σώνυφά ήα σφαζα τελεβητόν." Δι η
κινυή κινυος έχει το ίδν ανιλούφωα.

Εξ. 39 "... Στο δαφο φύσις @ τ' αμφοτέρω Στεβίους..."
) Στεβίους δαφ ήλιν "δαφ". Γενώθηκε ελο β' αμφοτέρω
 έδανε ελιν Όρθευς.

Εξ. χρόνος μιας περιόδου ($t = T$) το υμνός (H) θα έχει
 αμφοτέρω ορόσημη ήν περιφέρεια, άρα το έργο
) ήν λαχύντας του (πον όροτάζεται γαμμήν
 αμφοτέρω)... Ο Στεβίους είναι γαμμήν.
 οι αμφοτέρω μαδαινούν ότι το έργο ήν λαχύντας δινέ-
 ου από ήν ορόση $N = \frac{S}{T}$ γαμμήν το υμνός έχει δινέ-
 ει ορόσημη ήν περιφέρεια. Αλλά @ από ήν άποψη
 ήν αμφοτέρω γαμμήν το υμνός $S = \frac{V}{T}$ έφρα-
 νίζεται ότι αμφοτέρω S ως μέση λαχύντας. Πως θα πε-
 ρεί ο αμφοτέρω ότι το ίδιο υμνός δινέ το έργο
 ήν αμφοτέρω λαχύντας ελιν ορόση αμφοτέρω
 αμφοτέρω.

— . —

παιδαγωγική σκοπιά πιστεύουμε ότι οι συγγραφείς σε πολλές περιπτώσεις αδυνατούν να δώσουν με τρόπο κατανοητό έννοιες όπως στη κατανομή της Φύσης. Αυτό οφείλεται κυρίως στην αβυσσική διακρίση και στους ορισμούς των τεχνικών που δίνονται. Επί γένος πολλές φορές επαναλαμβάνονται κατά ταυτοτρόπο - μέτρον και έννοιες όπως για παράδειγμα στο 1ο κεφάλαιο που διαπραγματεύεται την ευθύγραμμη κίνηση, το υποκείμενο σε κίνηση είναι επίφορα "αυτοκίνητο" ή αμνησμένο "κίνητο". Ειδικότερα στις παραγράφους 1.3 έως 1.7 αναλύονται οι έννοιες της "αυτοκίνησης", 35 φορές η λέξη "κίνητο", 10 φορές η λέξη "κίνημα". Επί γένος η εθνοτική αποχρηστική σε αυτοκίνητο παιδαγωγικά γάτος και ανώγει το γάτος, η συγγραφή που αφορά, ανθρώπους, Ιωάννη, τράινα, καρβία και αυτοκίνητα. Επίσης ένας πολύ μεγάλος αριθμός τεχνικών όρων (800 περίπου γράμματα μέσα σε 180 σελίδες γράμματος - 90 περίπου σελίδες εικόνας) δεν λειτουργούν καλώς μεθόδους ώστε το βιβλίο να προσεγγίσει τους γάτους. Τέτοιες περιπτώσεις γίνεται προσπάθεια να εφευρεθεί η "αυτοκίνητη μέθοδος" για την κατανομή ενός τεχνικού, χωρίς να λαμβάνεται πάντοτε όπως για παράδειγμα στον ορισμό της ταχύτητας ενός κινήτου (σελ. 6).

μετά από την παράδοση ενδεικτικών σημείων του βιβλίου, μπορεί να συνεχιστεί με γερνές παρατηρήσεις.

2ο βιβλίο υπάρχουν αρκετά παραδείγματα για να ελεγχθούν οι έννοιες.

Το βιβλίο είναι γραμμένο στη γλώσσα που ορισμένοι έχουν να καταλάβουν.

Δεν είναι ένα ελεγχτικό επιστημονικό βιβλίο που αποτελεί μόνο από ορισμούς και τύπους μαθηματικών.

Συνδυάζεται από μισό αυτό μελέτη.

Το βασικό πρόβλημα του βιβλίου είναι πρόβλημα γενικού λόγου. Το πρόβλημα αυτό δεν ξεπερνάει την δεύτερη πρόβλημα, παρ'όλο που οι συγγραφείς είχαν την διάθεση τους αρκετό χρονικό διάστημα, και την άποψή τους. Πιο συγκεκριμένα αναφέρουμε:

α) Το πρόβλημα αυτό είναι τόσο μεγάλο που να αναζητείται αρχικά στο σημείο 3. Δεν είναι ένα ελεγχτικό βιβλίο φυσικά" δεν έχει όπως ισχυρίζονται ανέφερα στο ελεγχτικό @ το "ηχητικό", στο "αυτί" @ το "εμπνευσμένο". Αυτό έχει, όπως είναι γνωστό σε όλους μας, άμεσο αποτέλεσμα στην παιδαγωγική του βιβλίου. Δεν παρότρυνε τον μαθητή να ενοχληθεί @ να μάθει, ένα θέμα τόσο βασικό όσο η φυσική.

β) Η αδυναμία του γενικού λόγου του βιβλίου οδηγεί σε επιστημονικά λάθη. Πραγματικά πιστώνουμε ότι αυτά δεν εφείγονται στην άγνοια των συγγραφέων τους οποί-

οι επιτόκους των επιδότησεων αν η σε ποσότητες πτωχών-
 εις έχαντε αλλά διαφωτιστική επιστημονική άποψη. Τα έ-
 λθόντα γάρ απολαύει ένα βεβαίο μειονέκτημα για
 το ο τρέχον βεντάει με τίς, όχι ορθολογιστικά.

πρόσος άδελφός των εννοιών, των ορισμών @ των παραδείγ-
 των δεν βοηθά τον τρέχον να βεντάει με προχωρώντας
 να παλινδρομεί στην τεχνική γνώση των αντιστοιχείων αβιάσει.
 είναι αν βοηθάει με τον τρέχον να αρχίσει να προ-
 χηλαίνεται @ να παλινδρομεί τον "φυσικό κόσμο" γινώ-
 σκων.

εργασίες, ερμηνεία ότι η αβίαση αυτή είναι τε-
 νησιώτικη @ ότι το στοιχείο που παρουσιάζεται ε' αυ-
 τή @ βοηθάει να αναδειχθεί το συμβούλιο των έλλει-
 να αποφασιστεί σχετικά με την αποδοχή ή απόρριψη
 των βιβλίων.

Κων. Κεραμής

Χρ. Μεταξάκης - Κοσσιονίδης

Στη συνέχεια ακολούθησε διευκρινιστική συζήτηση και ο Πρόεδρος παρακάλεσε τους
 εισηγητές για το θέμα να το φέρουν στο Τμήμα για τελική κρίση, το ταχύτερον
 δυνατόν.

Θέμα 2ο . Ο κ. Ι. Σκορδελής λέγει:

Κύριε Πρόεδρε, Κύριοι Συνάδελφοι,

Όπως προφορικά σας ανέφερα σε προηγούμενη συνεδρίαση, σχετικά με την ανάγκη ύπαρξης ενός σχολικού εγχειριδίου για τη Φυσ. Αγωγή στο Γυμνάσιο, σας παρουσιάζω σήμερα το σχέδιο της προκήρυξης διαγωνισμού για τη συγγραφή του αναφερόμενου βιβλίου και σας παρακαλώ να την εγκρίνετε.

Είναι γνωστό πως στην υλοποίηση του θέματος προχώρησα με διστακτικότητα, γιατί με προβλημάτιζαν οι αντικειμενικές δυσκολίες που παρουσιάζει η Φυσ. Αγωγή, όπως ο μεγάλος αριθμός των θεμάτων και των δραστηριοτήτων της και η γνωστή αδυναμία να διδάξουν όλοι οι καθηγητές σε ολόκληρο τον Ελληνικό Χώρο μια ενιαία ύλη. Οι λόγοι αυτοί όπως είναι φυσικό δημιουργούν τις ανάλογες δυσκολίες στην εκλογή του περιεχομένου του βιβλίου, στην έκτασή του και γενικότερα στη συγγραφή του.

Παρά τους ενδοιασμούς μου όμως αυτούς πιστεύω πως ήρθε πλέον ο χρόνος για να απαντήσουμε και στο χώρο της Φυσ. Αγωγής του Γυμνασίου το αντίστοιχο βιβλίο - βοήθημα για τον καθηγητή, γεγονός που θα συμβάλει αναμφισβήτητα στην προαγωγή της Φυσ. Αγωγής στην εκπαίδευση, στην εξυπηρέτηση των καθηγητών και στην πλήρωση ενός κενού.

Απο τα αποτελέσματα της προκήρυξης, από την παρουσία του πρώτου βιβλίου Φ.Α. στο Γυμνάσιο, από την αξιοποίησή του στη σχολική πράξη, θα εξαρτηθεί η συγγραφή του βιβλίου για το Λύκειο και πιθανώς του βιβλίου για τον μαθητή.

ΣΧΕΔΙΟ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
"ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ"

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

- 1) Τα άρθρα 2 και 5 του Ν.Α. 749/70 "περί διδακτικών βιβλίων" (ΦΕΚ 277/70, τ. Α')
- 2) Το άρθρο 80 του Ν. 309/76 "περί οργάνωσης και διοικήσεως της Γενικής Εκπαίδευσης" (ΦΕΚ 100/76 τ. Α')
- 3) Το άρθρο 2 παρ. 5 του Ν. 186/75 "περί ΚΕΜΕ και διατάξεων τινών του προσωπικού της Κ.Υ. του ΥΠΕΠΘ" (ΦΕΚ 214/75, τ. Α').
- 4) Την πράξη 6/1985 του Τμήματος Μ.Ε. του ΚΕΜΕ.

Προκηρύσσουμε διαγωνισμό για τη συγγραφή του βιβλίου του διδασκάλου για τη "Φυσική Αγωγή του Γυμνασίου" με τους ακόλουθους όρους:

1. Σκοπός του βιβλίου είναι να εξυπηρετήσει τη διδασκαλία του μαθήματος και κυρίως

να συμβάλει στην ενημέρωση των καθηγητών Φυσικής Αγωγής και στην ενιαία αντιμετώπιση και παρουσίαση των θεμάτων της, όπως αυτά περιγράφονται στο οικείο αναλυτικό πρόγραμμα (Π.Δ. 91/84 ΦΕΚ 35/23-3-84 τ. Α').

2. Η ύλη του βιβλίου θα είναι αυτή που θα εξασφαλίζει την καλύτερη απόδοση του Αναλ. προγράμματος.

Η ύλη αυτή θα αναφέρεται στις βασικότερες και γνωστότερες δραστηριότητες της Φυσικής Αγωγής, κυρίως στις δραστηριότητες που ανταποκρίνονται στην ελληνική σχολική πραγματικότητα και θα περιλαμβάνει : σύντομα ιστορικά στοιχεία, αρχές γενικής διδασκαλίας, στοιχεία των αναπτυξιακών φάσεων των μαθητών και της ανάλογης κατά περίπτωση άσκησης, οργάνωση του μαθήματος κατά δραστηριότητα, βασική και προχωρημένη μέθοδο διδασκαλίας των διαφόρων δραστηριοτήτων, σύντομη περιγραφή και τρόπο χρησιμοποίησης των γυμναστικών και αθλητικών οργάνων, στοιχεία κανονισμών και τρόπους προφύλαξης των μαθητών από τις υπερβολές και τα ατυχήματα.

3. Η γλώσσα του βιβλίου θα είναι η δημοτική, όπως την ορίζει ο Ν. 309/76 (άρθρο 2 παρ. 1 και 2 ΦΕΚ 100 τ. Α') και την περιγράφουν τα σχολικά βιβλία Γραμματικής της Νεοελληνικής και συντακτικό της Νέας Ελληνικής, έκδοση ΟΕΔΒ 1984.

4. Η έκταση του βιβλίου θα είναι 160-180 σελίδες καθαρού κειμένου και επί πλέον 25% για διαγράμματα, πίνακες, εικονογράφηση και ενδεχομένως σύντομα παραθέματα περιγραφής αγώνων, οργάνων αθλητικών και κανονισμών.

5. Κάθε σελίδα κειμένου θα είναι δακτυλογραφημένη μόνο στη μια όψη του χαρτιού και θα περιλαμβάνει 36 στίχους των 60 διαστημάτων.

6. Η εικονογράφηση του βιβλίου και το άλλο εικαστικό υλικό θα κατατεθεί σε ξεχωριστό φάκελο στις διαστάσεις που θα έχει κάθε εικόνα στη σελίδα του βιβλίου.

7. Η παράδοση του βιβλίου θα γίνει με σχετική αίτηση των συγγραφέων σε έξι (6) δακτυλογραφημένα ή πολυγραφημένα αντίτυπα στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων - Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. - Τμήμα διδακτικών βιβλίων (Ερμού 13, Αθήνα) σε προθεσμία 12 μηνών από τη χρονολογία δημοσίευσης της προκήρυξης αυτής στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

8. Ο χρόνος κρίσης του βιβλίου θα καθορισθεί με την Υπουργική απόφαση που θα ορίζει την επιτροπή κρίσης.

9. Τα χρηματικά βραβεία και οι έπαινοι για τους συγγραφείς του βιβλίου ορίζονται ως εξής:

Α:	Βραβείο	600.000
Β:	Βραβείο	500.000
Γ:	Βραβείο	400.000
Α:	Έπαινος	150.000
Β:	Έπαινος	100.000

Το Τμήμα αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Ι. Σκορδίλη.

Θ έ μ α 4ο.- Το Τμήμα αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Ν. Βαρουχάκη να προωθηθούν στον ΟΕΔΒ για ανατύπωση τα διδ. εγχειρίδια 1) Μαθηματικά Α' γυμνασίου και 2) Μαθηματικά α' γυμνασίου, λύσεις των ασκήσεων.

Θέμα 5ο . Ο κ. Ηλ. Σπυρόπουλος λέγει:

Η Δ/νση Εφ. Πρ. Μ.Ε. μας στέλνει για έγκριση το πρόγραμμα περιβαλλ. εκπ/σης γυμνασίου Λέρου. Επειδή το πρόγραμμα ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές που διατύπωσε το τμήμα και οι καθηγητές που ανέλαβαν την εφαρμογή που αφιερώνουν το Σαββατοκύριακο για να μην περικοπούν διδ. ώρες, εισηγούμαι στο Τμήμα να εγκριθεί, όπως έχει και να υποδειχθεί την Επιτροπή Π.Ε. να επαινέσει τα δύο σχολεία για την εξαιρετική διάθεση προσφοράς.

Το Τμήμα ^{παραμένει} αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Ηλ. Σπυρόπουλου.

Θέμα 6ο . Ο κ. Α. Αδαμόπουλος λέγει:

Το Τμήμα εκπαιδευτικών μελετών και Τεχν. Βοήθειας του ΥΠΕΠΘ μας διαβιβάζει το 3^ο τεύχος μαθηματικών της Α' τάξης μαζί με την κριτική έκθεση της επιτροπής κρίσεως. Η επιτροπή, όπως και για το Α' τεύχος, έχει τη γνώμη ότι και το Β' τεύχος εξυπηρετεί τους σκοπούς για τους οποίους γράφτηκε. Οι διάφορες ενότητες ανατίθενται με απλό και σαφή τρόπο χωρίς επιστημονικά σφάλματα. Οι μικροατέλειες, όπως π.χ. έλλειψη ενιαίας παραγραφοποίησης και σελιδοποίησης, και τα παροράματα έχουν επισημανθεί από τους κριτές και θα διορθωθούν από τους συγγραφείς. Ύστερα από αυτά, επειδή και εγώ συμφωνώ με την παραπάνω γνώμη της ομάδας των κριτών, εισηγούμαι να εγκριθεί η έκδοση του βιβλίου από το ΟΕΔΒ.

Το Τμήμα ^{προσέλαβε} αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Α. Αδαμόπουλου.

Είμα 7ο. Ο κ. Λ. Αδαμόπουλος λέγει:

Η απόφαση ανάθεσης συγγραφής του βιβλίου μαθηματικών της Α' τάξης του ΕΠΛ προ-
λέπει την εκτύπωση του βιβλίου αυτού σε δύο τεύχη. Στην απόφαση αυτή όμως εκ παρα-
ρομής δεν αναφέρεται το περιεχόμενο του β' τεύχους. Εισηγούμαι λοιπόν να συμπλη-
ρωθεί η παραπάνω απόφαση ανάθεσης με το περιεχόμενο του β' τεύχους, όπως καθορίζε-
ται στο έγγ. Φ 484/3/ΣΤ3/123/11-1-85 του τμήματος Εκπαιδευτικών μελετών και Τεχνικής
οήθειας.

Το Τμήμα ^{προβέβαια} αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Λ. Αδαμόπουλου.

Στο σημείο αυτό τελείωσε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

ΗΛ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η Γραμματέας

Δ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

Πράξη 7/1985

Σήμερα, 21-1-85, ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλ. Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδύλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφονίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Α. Αδαμόπουλος, γιατί ήταν στο εξωτερικό και Κυρ. Κατσιμάνης γιατί ήταν ασθενής.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Χημεία Α' Λυκείου. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Υπόμνημα του κ. Π. Φούγια, λυκειάρχη, για αλλαγές στη λειτουργία των εσπερινών σχολείων. Εισηγητής Δ. Σακκάς.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 4ο - Τροποποίηση ομάδας συγγραφής και επιτροπή κρίσεως του βιβλίου των Θρησκευτικών της Α' Λυκείου. Εισηγητής Κ. Φούσκας.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει: Ύστερα από την προφορική εντολή του Προέδρου του Τμήματος ΜΕ του ΚΕΜΕ να εισηγηθώ το θέμα της Χημείας και για τις τρεις τάξεις του Λυκείου ανεξάρτητα από τον Πρόεδρο του ΚΕΜΕ έχω να πω τα ακόλουθα:

Θέμα συγγραφής βιβλίων Χημείας υπάρχει όπως υπήρξε το ίδιο θέμα για το βιβλίο του Γυμνασίου Γεωγραφία Α', Φυτολογία-Ζωολογία Α', Χημεία Β' και Γ', Ανθρωπολογία Β' και αντιμετωπίστηκε με προκήρυξη. Θέλω να πω δηλαδή, ότι πάγια θέση του Τμήματος ήταν τα βιβλία που γράφτηκαν με ανάθεση για λόγους επιτάχυνσης διαδικασιών, να γράφονται κατόπιν με προκήρυξη. Τα βιβλία της Χημείας του Λυκείου γράφτηκαν με ανάθεση και μάλιστα με διαδικασίες του Ιδρύματος Ευγενίδου. Άρα θα πρέπει τώρα να γραφούν με προκήρυξη και αυτό.

Για το σκοπό αυτό προτείνω: Επειδή υπάρχουν δύο προγράμματα Χημείας, για το Λύκειο που εκπονήθηκαν από δύο διαφορετικές επιτροπές να προκληθούν οι Σύμβουλοι Εκπαίδευσης Σιγάλας, Κοτζαμάνης και Σαρρής ώστε με την βοήθειά τους και ενδεχομένως ^{με τη} γνώμη χημικών των σχολείων ~~επιλέξουμε~~ ή και διαμορφώσουμε ένα από τα προγράμματα των παραπάνω επιτροπών. Η εργασία αυτή θα πρέπει να τελειώσει σε ένα μήνα από σήμερα δηλαδή στις 21 περίπου Φεβρουαρίου, Στη συνέχεια θα προ-βούμε, με βάση το πρόγραμμα που θα προκύψει, σε προκήρυξη των βιβλίων για την Α' Λυκείου και την Γ' Λυκείου. Η προκήρυξη για βιβλίο της Β' Λυκείου θα γραφτεί με τέτοιο τρόπο ώστε οι συγγραφείς να μπορούν να έχουν υπόψη τους το βιβλίο της Α' Λυκείου και μετά να παραδώσουν το δικό τους. Τέλος, εισηγούμαι την ανατύπωση όλων των βιβλίων Χημείας του Λυκείου για το σχολ. έτος 1985-86.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφάσισε να

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

ΘΕΜΑ 2ο

Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει: Η Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΜΕ με το έγγραφό της 230/196/Γ2/3818/7-12-84 διαβίβασε στο ΚΕΜΕ υπόμνημα του Λυκειάρχη του Εσπερινού Γυμνασίου Ν. Ιωνίας κ. Παν. Φούγια (με συνημένα τα διαβιβαστικά), στο οποίο γίνονται προτάσεις για την αναβάθμιση των Εσπερινών σχολείων της χώρας.

Μελέτησα προσεκτικά το υπόμνημα και διαπίστωσα ότι, μολονότι ορισμένες από τις προτάσεις του φαίνονται ενδιαφέρουσες, εντούτοις οι προτάσεις σχεδόν στο σύνολό τους δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν. Ιδιαίτερα:

1.- Η πρόταση για την κατάργηση της Δ' τάξης των Εσπερινών Λυκείων προσκρούει στην απαίτηση για ίσες ευκαιρίες για εκπαίδευση. Μια τάξη λιγότερη στο Εσπερινό Λύκειο σημαίνει λιγότερη διδακτέα ύλη, άρα ανισότητα για τους μαθητές των Εσπερινών Λυκείων στις γνώσεις και την προετοιμασία που προσφέρει το σχολείο για τις γενικές εξετάσεις.

2.- Βέβαια η παραπάνω πρόταση συνδέεται με την πρόταση για εξάωρη διδασκαλία που δεν μπορεί με κανέναν τρόπο να πραγματοποιηθεί. Όχι μόνο εξάωρο δεν μπορεί να λειτουργήσει στα Εσπερινά σχολεία αλλά ούτε πεντάωρο. Επίσης συνδέεται με τον περιορισμό της πρωινής εργασίας των μαθητών σε έωρο δικαιοδοσία που ανάγεται στο Υπουργείο Εργασίας. Πέρα απ' αυτό, αυτός ο περιορισμός δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί για πρακτικούς λόγους. Τι θα κάνει ο μικροβιοτέχνης αν ο υπάλληλός του σχολάσει 1 ή 2 ώρες νωρίτερα; Θα προσλάβει άλλον υπάλληλο; Και ποιος θα τον πληρώσει;

3.- Επίσης η πρόταση για μείωση της διάρκειας των διδακτικών ωρών σε 35 και 30 λεπτά δεν μπορεί να συζητηθεί. Να μην εξευτελίσουμε το πράγμα. Δεν μπορεί να γίνει μάθημα σε 30 και 35 λεπτά.

Η μόνη πρόταση του κ. Φούγια που τη βλέπω εφαρμόσιμη και εισηγούμαι να την υλοποιήσει η Διοίκηση είναι ο περιορισμός του αριθμού των διαλειμμάτων. Ιδιαίτερα να μη γίνεται διάλειμμα ανάμεσα στις δύο

τελευταίες. Όμως οι διδακτικές ώρες θα παραμείνουν οι ίδιες.

Πέρα απ' αυτά η αναβάθμιση της εκπαίδευσεως των εσπερινών σχολείων συνδέεται με την αναβάθμιση στα ημερήσια σχολεία, δεν μπορεί να επιχειρηθεί ανεξάρτητα, όπως πιστεύει ο συντάκτης του υπομνήματος. Το εσπερινό σχολείο κατ' ανάγκη προσαρμόζεται στο ημερήσιο, χρησιμοποιεί τα ίδια προγράμματα, τα ίδια βιβλία κτλ. Επιπλέον σ' αυτή τη φάση που προωθείται για ψήφιση το σχέδιο του βασικού νόμου για την εκπαίδευση δεν μπορεί να συζητηθούν και να πραγματοποιηθούν μεταβολές στα σχολεία πριν αυτό το σχέδιο νόμου ψηφιστεί και γίνει νόμος με βάση τον οποίο θα πορευτεί η εκπαίδευση στο εξής.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφαινεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Δ. Σακκά.

ΘΕΜΑ 4ο

Ο κ. Κ. Φούσκας λέγει: Με υπηρεσιακό σημείωμα της Δ/σεως Εφαρμογής Προγραμμάτων του ΥΠΕΠΘ και με ημερομηνία 17-1-1985 μας διαβιβάζονται αντίγραφα: α) Της αναφοράς των συγγραφέων του βιβλίου των Θρησκευτικών της Α' Λυκείου κ.κ. Αθαν. Κιρμιζή και Βενιζ. Χριστοφορίδη, με ημερομηνία 22-12-1984, β) Της παραιτήσεως του κ. Νικ. Ματσούκα από την ομάδα συγγραφέων του ίδιου βιβλίου, με ημερομηνία 25-6-1984, και γ) Της παραιτήσεως του κ. Ειρηναίου Δεληδήμου από την ομάδα συγγραφέων του ίδιου βιβλίου, με ημερομηνία 21-12-1984.

Με το υπηρεσιακό σημείωμα και τις αναφορές προτείνεται να γίνουν δεκτές οι εξής αλλαγές:

α) Οι κ.κ. Νικ. Ματσούκας και Ε. Δεληδήμος, τους οποίους το Τμήμα μας πρότεινε ως συγγραφείς του βιβλίου των Θρησκευτικών της Α' Λυκείου και οι οποίοι δηλώνουν ρητά ότι αδυνατούν να εισφέρουν στη συγγραφή του βιβλίου, να αντικατασταθούν με το συνταξιούχο Λυκειάρχη κ. Παντελή Λιαλιαμπή.

β) Ο κ. Ε. Δεληδήμος να συμπεριληφθεί στην Επιτροπή κρίσεως του ίδιου βιβλίου.

Σημειώνω ότι οι προτεινόμενες αλλαγές έγιναν κιόλας στην πράξη "ύστερα από τηλεφωνική υπόδειξη των κ.κ. Αθ. Νίκα και Γ. Διλιμπή", όπως αναφέρεται στην αναφορά των συγγραφέων.

Αν και θα προτιμούσα καλύτερη τακτοποίηση του θέματος από την πλευρά των τυπικών διαδικασιών, συμφωνώ με την ουσία του θέματος και για το λόγο αυτό,

ε ι σ η γ ο ύ μ α ι

να γίνουν δεκτές οι προτεινόμενες αλλαγές.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

α π ο φ α ζ ν ε τ α ι

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Κ. Φούσκας.

./.

ΘΕΜΑ 3ο

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο του εγγράφου αρ. 218/18-1-85.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

ΗΛ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Δ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΠΡΑΞΗ 8/1985

Σήμερα, 25-1-85, ημέρα Παρασκευή και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με πρόεδρο τον κ. Ηλ. Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδύλης, Ειδ. Σύμβουλος, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος Δ. Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος ο κ. Α. Αδαμόπουλος γιατί ήταν στο εξωτερικό.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Κρίση του διδ. βιβλίου, Φυσική Α' Λυκείου. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Αίτημα του Γυμ/ρχη Περικλή Καίσαρη. Εισηγητής Φ. Βώρος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 4ο - Κρίση βιβλίου του κ. Σ.Γ. Βασιλειάδη "36 χορωδιακά τραγούδια". Εισηγητής Κ. Φούσκας.
- ΘΕΜΑ 5ο - Ανάθεση συγγραφής του βιβλίου, Ανθολόγιο αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας της Β' ΕΠΛ. Εισηγητής Κυρ. Κατσιμάνης.
- ΘΕΜΑ 6ο - Ανάθεση συγγραφής του διδ. βιβλίου, Χημεία Α' τάξεως του ΕΠΛ. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΕΜΑ 10

Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει: 'Υστερα από πολύμηνη διαδικασία παρουσιάζουμε στο Τμήμα τη Φυσική Α' Λυκείου που γράφτηκε με ανάθεση ύστερα από την αριθ. 3823/6-12-83 απόφαση του ΥΠΕΠΘ/Φ.21112/46/12. Σε προηγούμενη συνεδρίαση το Τμήμα άκουσε τη κρίση των κριτών κ.κ. Χέλμη, Καρκαλέμη και Μεταξάκη που κατατέθηκε και γραπτώς στο πρακτικό. Ήδη έχω να εισηγηθώ στο Τμήμα τα ακόλουθα: Πέρα από την κρίση των κριτών, μελέτησα το βιβλίο των συγγραφέων το οποίο παραδόθηκε σε χειρόγραφο. Το βιβλίο γράφτηκε με βάση το νέο πρόγραμμα που παρουσιάστηκε στο Τμήμα δεν λαβαίνει υπόψη γνώσεις από το Γυμνάσιο π.χ. το έργο.

Περιέχει σε κάθε διδ. ενότητα προβλήματα με υπόδειγμα λύσεις και γενικά μπορεί να θεωρηθεί σαν ένα σύγχρονο βιβλίο. Οι συγγραφείς συμμορφώθηκαν με τις ορθές και μη εξεζητημένες παρατηρήσεις των κριτών και γενικά εξεδήλωσαν τη θέληση να συζητήσουν και κάθε άλλη παρατήρηση που κάποιο μέλος του τμήματος θα τους έκανε. Ειδικά στο δεύτερο μέρος του βιβλίου και εγώ προσωπικά είχα μερικές επίφυλαξεις ως προς την διατύπωση μερικών εννοιών τις οποίες οι συγγραφείς δέχτηκαν να διευκρινίσουν. Γενικά θα ήθελα να διαβεβαιώσω το Τμήμα ότι το βιβλίο είναι πολύ καλύτερο από εκείνο που προορίζεται να αντικαταστήσει και εισηγούμαι την έγκρισή του από το Τμήμα και την αποστολή του στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση, αφού προηγουμένως ένας καλός φιλόλογος επεξεργαστεί το κείμενο επιμελώς.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Ν. Βαρουχάκης λέγει: Παρακολούθησα με προσοχή τη συζήτηση που έγινε στην συνεδρίαση της 6-1-85 με την παρουσία του ενός από τους συγγραφείς και του ενός από τους κριτές. Ύστερα από τη συζήτηση εκείνη, που υπήρξε, νομίζω, αρκετά διαφωτιστική, και πριν διαμορφώσω οριστική κρίση για το βιβλίο, θέλησα να εξετάσω προσεκτικότερα τις παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν για να στηρίζουν ενδεχομένως την άποψη να μην προχωρήσει το κρινόμενο βιβλίο για εκτύπωση.

Έχοντας ως βάση τα κείμενα στα οποία αναλύονται διεξοδικά οι κυριότερες από τις παρατηρήσεις αυτές, μπορώ να πω γενικά ότι με τις περισσότερες από αυτές δε συμφωνώ για λόγους διδακτικούς. Ειδικότερα ./.

είμαι αντίθετος σε δύο καίριες παρατηρήσεις, οι οποίες συζητήθηκαν την περασμένη φορά και αναφέρονται α) στο έργο, επειδή γίνεται απλώς επανάληψη του γυμνασιακού ορισμού ενώ, τα πρόσημα μπορούν να αποδοθούν με εκφράσεις όπως π.χ. "παράγεται" ή "απορροφάται" έργο και β) στην πρόταξη ειδικού κεφαλαίου με γνώσεις διανυσματικού λογισμού, γιατί αρκούν οι σχετικές γνώσεις που έχουν οι μαθητές από το γυμνάσιο, οι οποίες φυσικά μπορεί να συμπληρωθούν κατά περίπτωση π.χ. στον υπολογισμό των προβολών της συνισταμένης στους δύο άξονες, μπορεί να τεθεί μια φράση: "Αποδεικνύεται στα Μαθηματικά ότι....."

Με τα λίγα αποσπάσματα του βιβλίου που διάβασα, αποκόμισα την εντύπωση ότι το βιβλίο επίτηδες δεν είναι γραμμένο σε μαθηματική γλώσσα, αλλά γενικά είναι κατανοητό χωρίς να χάνει σε επιστημονική ακρίβεια και σε ορισμένες περιπτώσεις είναι γλαφυρό.

Σ' ό,τι αφορά τις παρατηρήσεις που με βρίσκουν σύμφωνο, (μερικώς από τις οποίες είναι σοβαρές), διαπίστωσα ότι γενικά είναι διορθώσιμες. Για τις περισσότερες έχω σημειώσει στο χειρόγραφο, πώς προτείνω να διορθωθούν. Απ' τα πιο σοβαρά λάθη είναι η ταύτιση του διανύσματος με την αλγεβρική του τιμή. Θα πρέπει, νομίζω, να αναδιατυπωθούν οι παρατηρήσεις της σελ. 14 και να λεχθεί ότι τα σύμβολα παριστάνουν όχι μόνο τα μέτρα αλλά και τις αλγεβρικές τιμές των διανυσμάτων.

Πάντως υπάρχουν και άλλα σημεία που χρειάζονται φραστικές και άλλες βελτιώσεις. Μια προσεκτική ανάγνωση από ένα φιλόλογο και ένα καλό φυσικό της έδρας θεωρώ ότι είναι απαραίτητη, ώστε να βελτιωθεί το κείμενο και να αποφευχθούν τελικά ορισμένα απαράδεκτα σημεία που στην παρούσα μορφή του επισημαίνονται.

Συμπερασματικά νομίζω ότι οι "αντιρρήσεις" που διατυπώθηκαν δεν μπορούν να στηρίζουν βάσιμα την αναβολή της εκτύπωσης ενός βιβλίου που σίγουρα αποτελεί σαφή πρόοδο συγκριτικά με εκείνα που χρησιμοποιούσαμε ως σήμερα. Ελπίζοντας ότι οι συγγραφείς θα αξιοποιήσουν όλες τις παρατηρήσεις που διατυπώσαμε προτείνω την έγκριση του κρινόμενου βιβλίου Φυσικής για την Α' Λυκείου.

Η Γραμματέας διαβάζει την εισήγησή του κ. Α. Αδαμόπουλου, που είχε καταθέσει από τις 20-1-85, και η οποία έχει ως εξής:

Σύμφωνα με την παράκλησή σας μελέτησα τις 200 πρώτες σελίδες του βιβλίου "Φυσική της Α' Λυκείου" των Δ. Κρέμου και Π. Κόκκοτα. Από τη μελέτη μου αυτή διαπίστωσα ότι το παραπάνω βιβλίο, παρά τα πολλά θετικά σημεία του, όπω αλλωστε επισημαίνουν και όλοι οι κριτές, παρουσιάζει και σοβαρές αδυναμίες, που αναφέρονται κυρίως σε ασάφειες στη διατύπωση, σε κακή χρήση του μαθηματικού συμβολισμού, και σε χρησιμοποίηση μαθηματικών γνώσεων που δεν είναι γνωστές στους μαθητές της Α' Λυκείου. Επειδή τα μειονεκτήματα αυτά θα δημιουργήσουν προβλήματα στη διδασκαλία της Φυσικής, το Τμήμα δεν πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να εγκρίνει την έκδοση του βιβλίου αυτού από τον ΟΕΔΒ, αν προηγουμένως δεν εξασφαλιστεί η διαδικασία βελτίωσης του. Οι αδυναμίες στις οποίες αναφέρομαι στη συνέχεια έχουν επισημανθεί σχεδόν όλες και από τους κριτές Κ. Χέλμη και Χ. Μεταξάκη-Κοσιονίδου.

Ειδικότερα λοιπόν οι παρατηρήσεις μου για το μέρος του βιβλίου που μελέτησα έχουν ως εξής:

1.- Υπάρχει σύγχυση στη χρήση των όρων "διεύθυνση" και "φορά" διανύσματος σε αρκετά σημεία του βιβλίου. Οι συγγραφείς προφανώς μεταφράζουν τον αγγλικό όρο DIRECTION με το οποίο οι αγγλοσάξωνες εννοούν και την διεύθυνση και τη φορά του διανύσματος. Αναφέρω ενδεικτικά τις σελίδες 52, 53, 61, 100 και 157, όπου κατά τη γνώμη μου, έπρεπε στη θέση του όρου "διεύθυνση" να χρησιμοποιηθεί ο όρος "κατεύθυνση" ή ο ισοδύναμος του "φορά" του διανύσματος. Επίσης σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως στη σελ. 15, ο όρος "διεύθυνση" πλεονάζει. Είναι αρκετή η χρησιμοποίηση του όρου "φορά", όπως πολύ σωστά γίνεται στις σελίδες 21 και 23.

2.- Η μέση ταχύτητα (σελ. 6, 7) ορίζεται γενικά ως το πηλίκο της μεταβολής του διαστήματος προς τη μεταβολή του χρόνου: $\bar{v} = \frac{\Delta s}{\Delta t}$. Στη σελ. 19 όμως ορίζεται η μέση ταχύτητα και ως το ημιάθροισμα της αρχικής και της τελικής ταχύτητας: $\bar{v} = \frac{v_0 + v}{2}$, χωρίς κανένα σχολιασμό για τη συσχέτιση των δύο ορισμών. Ακόμη στον ορισμό της στιγμιαίας

ταχύτητας (σελ. 8), όπως πολύ σωστά επισημαίνουν οι κριτές, μας ενδιαφέρει μόνο αν το $\Delta t \rightarrow 0$, δηλαδή η στιγμιαία ταχύτητα $v = \lim_{\Delta t \rightarrow 0} \frac{\Delta s}{\Delta t}$ όταν $\Delta t \rightarrow 0$. Τέλος η χρησιμοποίηση του συμβολισμού $\frac{ds}{dt}$ για τη στιγμιαία ταχύτητα μάλλον σύγχυση θα προκαλέσει, δεδομένου ότι ο συμβολισμός αυτός που συμβολίζει την παράγωγο $s'(t)$ του διαστήματος ως προς τον χρόνο, δεν χρησιμοποιείται ούτε στα μαθηματικά διδακτικά βιβλία του Λυκείου. Επιπλέον ας σημειωθεί ότι η έννοια της παραγώγου είναι άγνωστη στους μαθητές της Α' Λυκείου. Η ίδια παρατήρηση ισχύει και για το συμβολισμό της επιτάχυνσης (σελ. 13).

3.- Γίνεται σύγχυση ανάμεσα στους όρους "κλίση διανύσματος" και "συντελεστής κατεύθυνσης" διανύσματος (σελ. 30, 31, 33 και 34). Αυτό που οι συγγραφείς ονομάζουν κλίση διανύσματος δεν είναι παρά ο συντελεστής κατεύθυνσης του.

4.- Στους τύπους 1.12.1 της σελίδας 46 καλύτερα να τεθεί αντί g το γ και εφόσον έχουμε στις εφαρμογές κατακόρυφη κίνηση προς τα άνω το $\gamma = -g$. Διαφορετικά δημιουργείται σύγχυση.

5.- Στο παράδειγμα 1 της σελίδας 47, το U_0 δεν είναι η βαρύτητα αλλά η επιτάχυνση της βαρύτητας. Ομολογώ ότι δεν κατάλαβα το 2ο μέρος του παραδείγματος. Πιο απλούστερα η πραγμάτευση του 2ου μέρους μπορεί να γίνει ως εξής: Για την κάθοδο έχουμε σε απόλυτες τιμές: $U_0 = 0$ και $S = 720$. Οπότε $720 = \frac{1}{2} g t^2$ ή $t = 12$ και $U = g t = 120$. Άρα $\bar{U} = -120$.

6.- Η πραγμάτευση του παραδ. 2 της σελίδας 49 να περιοριστεί στη διαπίστωση ότι η εξίσωση δεν έχει ρίζες στο R , δεδομένου ότι η έννοια του μιγαδικού αριθμού δεν είναι γνωστή στους μαθητές της Α' Λυκείου.

7.- Η σχέση $v = \frac{1}{T}$ (σελ. 59) ανάμεσα στην συχνότητα ν και την περίοδο T μιας κυκλικής κίνησης, δεν είναι τίποτα άλλο παρά η μαθηματική έκφραση του ορισμού της συχνότητας. Επομένως στη σχετική παράγραφο έπρεπε οι συγγραφείς αμέσως μετά τον ορισμό να δώσουν τη σχέση $\nu = \frac{1}{T}$ και στη συνέχεια να κάνουν την αριθμητική εφαρμογή και όχι να δίνουν τον τύπο $\nu = \frac{1}{T}$ σαν κάτι το ανεξάρτητο από τον ορισμό της συχνότητας.

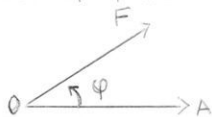
8.- Όπως εισάγεται η γραμμική ταχύτητα ενός κινητού σε μια κυκλική κίνηση (σελ. 61), δημιουργείται η εντύπωση στον αναγνώστη ότι είναι η μόνη ταχύτητα που διακρίνουμε σε μια κυκλική κίνηση. Στην επόμενη όμως σελίδα εισάγεται και η γωνιακή ταχύτητα. Για την καλύτερη παρουσίαση της σχετικής ενότητας έπρεπε οι συγγραφείς να αρχίσουν με ότι λένε στη σελίδα 62 φυσικά με μια κατάλληλη ανα- διατύπωση του περιεχομένου της.

9.- Αυτά που αναφέρονται στις σελ. 85-92 σχετικά με τη σύνθε- ση πολλών ομοεπιπέδων δυνάμεων και την ανάλυση μιας δύναμης στις συνιστώσες της, προϋποθέτουν γνώσεις από τον διανυσματικό λογισμό που δεν είναι γνωστές στους μαθητές της Α' Λυκείου. Συγκεκριμένα δεν είναι γνωστή στους μαθητές η πρόταση: "Οι συντεταγμένες του αθροίσματος των συνεπίπεδων διανυσμάτων $\vec{F}_1, \vec{F}_2, \vec{F}_3, \dots$ είναι ίσες με τα αθροίσματα των ομωνύμων συντεταγμένων των διανυσμάτων". Δε- δομένου ότι στην πρόταση αυτή στηρίζεται η πραγμάτευση του περιεχο- μένου των παραπάνω σελίδων, συμφωνώ και εγώ με τους κριτές, ότι η παράλειψη της εισαγωγικής παραγράφου για τα διανύσματα, δημιουργεί σοβαρά προβλήματα στην κατανόηση από τους μαθητές του μέρους αυτού του βιβλίου.

10.- Η απλοποίηση που γίνεται στην υποσημείωση (σελ. 100/Ι) ισχύει μόνο αν τα διανύσματα είναι ομόρροπα και όχι απλώς συγγραμμικά. Αλλά ~~σαρω~~τιέμαι γιατί οι συγγραφείς δεν εργάζονται με τα δια- νύσματα δεδομένου ότι εφαρμόζουν τη διανυσματική σχέση $\vec{F} = \frac{\Delta \vec{p}}{t}$. Αφού τα διανύσματα $\vec{F}, \vec{U}$ και $\vec{Y}$ είναι ομόρροπα εύκολα προκύπτει ότι: $\vec{F} = \frac{\Delta \vec{p}}{t} = m \frac{\vec{U}_2 - \vec{U}_1}{t} = m \cdot \frac{t \vec{Y}}{t} = m \vec{Y}$, οπότε έχουμε και $\vec{F} = m \vec{Y}$.

11.- Στην παρ. 5.8 (σελ. 157) αναφέρονται χωρίς καμία παραπομπή: "Είναι γνωστό ότι έργο μιας δύναμης είναι...". Όσο και αν έφαξα όμως στις προηγούμενες σελίδες δεν βρήκα τίποτα σχετικό με το έργο μιας δύναμης. Αν έτσι έχουν τα πράγματα, κατά τη γνώμη μου, η ευκαιριακή μόνο αναφορά στη σελ. 157 στο έργο μιας δύναμης είναι σοβαρή παρά- λειψη. Αλλά και ο ορισμός του έργου που δίνεται στη σελίδα 157 δεν είναι πλήρης. Το έργο που παράγει μια δύναμη F , όταν μετατοπίζεται

το σημείο εφαρμογής της από το O στο A (Βλέπε Αναλ. Γεωμετρία Γ' Λυκείου σελ. 56) είναι $E = F \cdot (OA) \sin \varphi$, όπου φ είναι η γωνία $(\vec{OA}, \vec{F})$. Με άλλα λόγια το έργο είναι το εσωτερικό γινόμενο των δύο διανυσμάτων. Επειδή όμως η εικόνα του εσωτερικού γινομένου δεν είναι γνωστή στους μαθητές της Α' Λυκείου, θα ήταν αρκετό να περιοριστούμε στον ορισμό: $E = F \cdot (OA) \cos \varphi$, οπότε έχουμε αμέσως και τις διάφορες ειδικές περιπτώσεις. Έτσι αν:

- (i) $\varphi = 0^\circ$, τότε $E = F \cdot (OA)$
- (ii) $\varphi = 90^\circ$, τότε $E = 0$
- (iii) $\varphi = 180^\circ$, τότε $E = -F(OA)$ Τέλος,

12.- Υπάρχουν αρκετές ασάφειες στη διατύπωση και λάθη στον συμβολισμό. Ενδεικτικά αναφέρω τα εξής:

α) Στις σελίδες 11, και 55 ταυτίζεται το διάνυσμα της ταχύτητας με την αλγεβρική του τιμή. Ακόμη στη σελίδα 34 παρατηρείται ασυνέπεια στο συμβολισμό του μήκους ευθύγραμμου τμήματος.

β) Στη σελ. 31, σειρά 6⁻ γράφεται: "Πάνω στην κατακόρυφη της χρονικής στιγμής $t = t_1$ ".

γ) Στη σελ. 17 σειρά 13⁻ γράφεται: "Το κινητό κινείται με φορά αντίθετη προς τη φορά της κίνησης του".

δ) Στη σελ. 93 σειρά 4⁻ το επίρρημα "παράλληλα" δεν προσδιορίζει ακριβώς την κίνηση των δύο κινητών. Πρέπει να προσδιοριστεί και η κατεύθυνση ή φορά της κίνησης των δύο κινητών.

ε) Στη σελ. 57 σειρά 8⁻ γράφεται: "Η φορά της κίνησης, ως εφαστομένη της γωνίας θ και σε συνέχεια, ως γωνία θ θα είναι $\varepsilon\varphi\theta = \frac{u_2}{u_1}$ και από πίνακα ή υπολογιστήρα".

στ) Στη σελ. 86 σειρά 6⁺ γράφεται "... και εξετάζονται οι γωνίες τους $\varphi_1, \varphi_2, \varphi_3, \dots$ ως προς την τετμημένη". Θέλει προφανώς να πει ως προς τον άξονα των τετμημένων. Επίσης στην ίδια σελίδα σειρά 12⁻ αναφέρεται: "... τα F_x και F_y αντιστοιχούν στα διανυσματικά αθροίσματα...". Αλλά τα F_x και F_y δεν είναι τίποτα άλλο παρά η τετμημένη και τεταγμένη αντιστοίχως της συνισταμένης των δυνάμεων $\vec{F}_1, \vec{F}_2, \dots, \vec{F}_n$ και φυσικά έχουμε τις σχέσεις $F_x = \sum_{i=1}^n F_{ix}$ και $F_y = \sum_{i=1}^n F_{iy}$

όπου $F_{i\chi}$ και $F_{i\psi}$ είναι αντιστοίχως η τετραγωνική και η τεταγμένη της δύναμης F_i για $i = 1, 2, \dots, n$.

Τελειώνοντας ήθελα να προσθέσω, ότι, παρ' όλες τις επιφυλάξεις μου, ως προς ορισμένα σημεία του βιβλίου, εκτιμώ πάρα πολύ τη δουλειά των συγγραφέων η οποία κατά τη γνώμη μου αποτελεί πράγματι πρόοδο σε σχέση με την υπάρχουσα κατάσταση στον τομέα της φυσικής. Όμως το βιβλίο τους, όπως έχει αυτή την στιγμή δεν μπορεί να πάει στο τυπογραφείο. Πρέπει προηγουμένως να βελτιωθεί. Με τις παρατηρήσεις μου αυτές και εγώ θέλησα να συμβάλω, όσο βέβαια επέτρεψαν ο λιγιστός χρόνος που είχα στην διάθεση μου και οι περιορισμένες γνώσεις μου από τη Φυσική στη βελτίωση του κρινόμενου βιβλίου. Οι συγγραφείς πρέπει χωρίς καμία προκατάληψη ή μικροεγωισμούς, όπως πολύ σωστά τόνισε και ο κ. Σακκάς στην προηγούμενη συνεδρίαση του Τμήματος, να κάνουν τις βελτιώσεις που τους υποδεικνύονται και ενδεχομένως και άλλες που θα φανούν ύστερα από προσεκτικότερη μελέτη του βιβλίου. Και ~~αυ~~ δεν προ- λαβαίνουν για φέτος δεν χάλασε ο κόσμος αν οι μαθητές της Α' Λυκείου χρησιμοποιήσουν το νέο βιβλίο που θα πάει στα σχολεία να έχει όσο το δυνατόν λιγότερα μειονεκτήματα. Λυπάμαι που δεν θα είμαι στο τμήμα να αναπτύξω και προφορικά τις απόψεις μου.

Ο κ. Βώρος λέγει:

1.- Από όσα άκουσα στην προηγούμενη συνεδρίαση, όταν ήταν εδώ και ένας από τους κριτές, και από όσα είπε σήμερα ο κ. Βαρουχάκης, έχω καταλήξει στη γνώμη ότι έχουμε να κάνουμε με μια συγγραφή αξιόλογη, που βελτιώνει τη διδασκαλία της Φυσικής στο Λύκειο.

2.- Σημειώνω ότι ο ένας κριτής που ακούσαμε εδώ συγκεντρώνει δύο ιδιότητες του καλού για την περίπτωση κριτή: είναι εκπ/ός στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και έχει και ειδική επιστημονική κατάρτιση, μεταπτυχιακές σπουδές.

Ο κ. Παπαδόπουλος λέγει: Έχω βεβαιωθεί ότι το βιβλίο που κρίνεται είναι οπωσδήποτε καλύτερο από αυτό που χρησιμοποιείται ήδη. Υπάρχουν κάποιες αντιρρήσεις και επιφυλάξεις, αλλά όταν ο κύριος εισηγητής στο Τμήμα, κ. Παπασημακόπουλος, και ο ένας από τους άλλους δύο συναδέλφους συγγενούς ειδικότητας βεβαιώνουν ότι πρόκειται για

πρόοδο δεν νομίζω ότι πρέπει να αναζητήσουμε το τέλειο. Αυτό θα ήταν άλλωστε αφέλεια ή άκαρπη επιμονή, αφού στην επιστήμη για τίποτα δεν μπορούμε να είμαστε απόλυτοι.

Ακόμη προσωπικά μου έκανε εντύπωση το ότι ο ένας από τους συγγραφείς (κ. Κόκκοτας) για τα σημεία που διατυπώθηκαν αντιρρήσεις παρουσίασε αμέσως 3-4 βιβλία αναγνωρισμένων όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό συγγραφέων και δήλωσε και σελίδες στις οποίες στηριζόταν.

Προτείνω κατά συνέπεια να προωθηθεί το νέο βιβλίο για εκτύπωση. Δε θα λύσουμε τις επιμέρους επιστημονικές διαφορές σε ένα σχολικό εγχειρίδιο.

Μετά από τη συζήτηση το Τμήμα,

αποφασίζεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου να σταλεί στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση το σχ. εγχειρίδιο, Φυσική Α' Λυκείου των Δ. Κρέμου και Π. Κόκκοτα, αφού πρώτα οι συγγραφείς επιφέρουν τις διορθώσεις που προτείνει η επιτροπή κρίσεως.

Έξοχα 2ο. Ο κ. Φ. Βόρος λέγει:

Κατ' αρχή:

ήμερα έχουμε μια σειρά βιβλία καινούρια* πρόβλημα ανάθεσης άμεσα δεν αντιμετωπίζουμε* επιδότηση βελτίωσης υπάρχει πάντα,

Δε γνωρίζω ποιες διαδικασίες θα ακολουθηθούν από δω και μπρος.

Χρήσιμο είναι να έχουμε περισσότερες πληροφορίες για τον κ. Καίσαρη για όποια ιελλοντική συνεργασία.

Γι' αυτό εισηγούμαι:

Εισηγούμαι:

1. Ο κ. Καίσαρης να επισυνάψει ένα συγκεκριμένο σημείωμα για τα τμήματα των βιβλίων που εννοεί (με πλήρεις παραπομπές στα σημερινά σχολικά βιβλία, έκδοση 1984).
3. Να επισυνάψει ένα δείγμα σχετικής συγγραφής του, είτε παλαιότερο είτε τωρινό, γραμμένο για την ... τάδε τάξη γυμνασίου - λυκείου.
- γ. Να επισυνάψει φωτοτυπίες των ως τώρα σπουδών του σε αντικείμενα ιστορίας της τέχνης.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφαινεται:

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Φ. Βόρου.

μα 4ο. Ο κ. Κ. Φούσκας λέγει:

Με το έγγραφο αρ. πρωτ. Φ.211.17/2/72/72/14-1-85 της Δ/σεως Εφαρμογής Προγραμμάτων του ΥΠΕΠΘ στέλνεται στο ΚΕΜΕ το βιβλίο του κ. Σώτου Γ. Βασιλειάδη με τίτλο "6 χορωδιακά τραγούδια - A CAPPELLA", με την παράκληση να γνωμοδοτήσουμε "για την καταλληλότητά του, προκειμένου να εκδοθεί από τον ΟΕΔΒ για τον εμπλουτισμό των σχολικών βιβλιοθηκών".

Πρόκειται για συλλογή γνωστών τραγουδιών, γραμμένων στην ευρωπαϊκή σημειογραφία για μικτή χορωδία, αντρική-γυναικεία-παιδική".

Επειδή το Τμήμα δε διαθέτει επαγγελματίες μουσικούς με ειδικές σπουδές, η σ η γ ο ύ μ α ι την αποστολή του βιβλίου σε μια τριμελή επιτροπή μουσικών, η οποία να γνωμοδοτήσει στο ΚΕΜΕ για τα εξής θέματα:

- 1) Η ποιότητα του κρινόμενου βιβλίου είναι στο επίπεδο που να δικαιολογεί τη δαπάνη εκτυπώσεως;
- 2) Οι καθηγητές μουσικής που υπηρετούν στη Μ.Ε. μπορούν να επιτελέσουν το έργο τους στην Εκπαίδευση και χωρίς το βιβλίο αυτό ή οπωσδήποτε το έχουν ανάγκη;
- 3) Σε περίπτωση που το βιβλίο αυτό εγκριθεί τελικά, έχει ανάγκη από διορθώσεις - και ποιες, καθώς και ποιο μέρος του Α.Π. του μαθήματος θα υλοποιήσει;

Στην επιτροπή για την ειδική αυτή κρίση προτείνω να συμπεριληφθούν οι μουσικοί:

- 1) Διον. Σεμιτζίκος, Σχολ. Σύμβουλος Ειδ. Μουσικών, Κουμουνδούρου 13 - τηλ. 52.41.118
- 2) Μιχ. Αδάμης, Συνθέτης - Δ/ντής Χορωδίας, καθηγητής Κολλεγίου Αθηνών
- 3) Αθ. Παπαζαφής, καθηγητής Μ.Ε. - πρόεδρος ΕΚΜΑΕ. τηλ. 64.31.604.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζει:

Αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Κ. Φούσκα.

Σύμφωνα με πάγια συνήθεια του Τμήματος, οι αναθέσεις συγγραφής βιβλίων στο ΕΠΛ υποβάλλονται σε ουσιαστική κριτική. Επομένως η ανάθεση συγγραφής βιβλίου με τον τίτλο "Ανθολόγιο Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας της Β' Λυκείου (ΕΠΛ) που μας διαβίβαστηκε με το έγγραφο αριθ. Φ.484/1/ΣΤ3/99/7-1-1985 συναντά τη θετική εισήγησή μου. Εκ διαβάζω κατ'αρχήν το κείμενο της ανάθεσης.

Θα ήθελα, με την ευκαιρία, να κάνω τις ακόλουθες παρατηρήσεις με την ελπίδα ότι θα μπορούσαν οι συγγραφείς να επωφεληθούν από αυτές:

1) Θα προτιμούσα τον όρο "... ελληνικής γραμματείας" αντί του όρου "... λογοτεχνίας". Εάν αυτό, για τρεις κύριους λόγους: α) γιατί οι αρχαίοι Έλληνες συγγραφείς δεν νομίζω πως είχαν συνείδηση του ότι καλλιεργούν έντεχνο λόγο, όπως συμβαίνει με τους σύγχρονους λογοτέχνες β) γιατί η ανάθεση προβλέπει και κείμενα

που με ειδολογικά κριτήρια δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως "λογοτεχνικά" (π.χ. κείμενα επιστημονικά) ^{κατ'} γ) γιατί η αισθητική αγωγή των μαθητών, ενώ, σύμφωνα με την ανάθεση, δεν παραγνωρίζεται, έρχεται σε δεύτερη μοίρα, μετά το γνωστικό και τον ευρύτερα εκπαιδευτικό σκοπό.

2) Στη σελ. 2 της ανάθεσης (στ. 7 από το τέλος), θα πρότεινα να προτιμηθεί ο όρος "νοηματικής ... ποιότητας". Ο όρος "ιδεολογικός", βλόνότι στη ρύμη του λόγου χρησιμοποιείται συχνά, έχει ειδικότερη σημασία.

3) Αναρωτιέμαι, τι νόημα θα είχε, στη Β' του ΕΠΛ, ένα ανθολόγιο μεταφρασμένων κειμένων αρχαίας ελληνικής γραμματείας, όταν έχουμε ως δεδομένο το ότι προηγήθηκε (στην Α' τάξη) η μύηση των μαθητών στην αρχαία γλώσσα. Και μάλιστα, όταν στην ίδια τάξη - τη Β' Λυκείου - προβλέπεται ένα ακόμη ανθολόγιο κειμένων, έστω και από το πρωτότυπο. Μήπως αυτή η υπερπροσφορά βιβλίων συγγενούς περιεχομένου κινδυνεύει να δημιουργήσει κορεσμό ή σύγχυση;

4) Ο ρητός συσχετισμός του περιεχομένου των υπό συγγραφή βιβλίου με τα σύγχρονα δεδομένα εγκυμονεί τον κίνδυνο αυτόν που παλαιότερα, σε επιφυλλίδα μου, είχα χαρακτηρίσει ως "άστοχη επικαιροποίηση". Σκοπός του συσχετισμού δεν μπορεί να είναι ούτε η δικαιώση των αρχαίων δεδομένων εις βάρος των σύγχρονων ούτε η δικαιώση των σύγχρονων δεδομένων εις βάρος των αρχαίων ούτε, τέλος, η απόσπαση από τα αρχαία δεδομένα των "απαντήσεων" που εμείς θα θέλαμε. Ο συσχετισμός πρέπει να στηρίζεται σε μια απροκατάληπτη και αντικειμενική μελέτη των αρχαίων συνθηκών ζωής, να προχωρεί στην ιστορική ερμηνεία των διαφορών που παρουσιάζουν τα αρχαία δεδομένα σε σύγκριση με τα σύγχρονα και να επισημαίνει τα διαχρονικά επιτεύγματα του

αρχαίου πολιτισμού που θα μπορούσαν να φωτίσουν, σε τελευταία ανάλυση, το παρόν και το μέλλον. των σύγχρονων ανθρώπων

) Από την αρχαία γραμματεία να επιλεγούν κείμενα μεγάλων συγγραφέων με νοηματική βαρύτητα. Τα όψιμα δημιουργήματα (λ.χ. μυθιστορήματα) δε νομίζω ότι θα ενδιαφέρουν τους μαθητές.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει:

Το πρόβλημα είναι τούτο: Τι θα δώσουμε στους μαθητές, κείμενα με απλή, με σκέτη γνώση ή κείμενα μ'ένα σημαντικό ιδεολογικό περιεχόμενο;

Νομίζω ότι η προκήρυξη πάει να καλύψει και τα δύο. Κατά την άποψή μου στην τάξη γρήγορα θα είναι ανώφελο να δώσουμε κείμενα που περιέχουν μόνο πληροφόρηση και μάλιστα πληροφόρηση - γνώση πολύ κατώτερη απ'αυτή που προσφέρει η εποχή μας.

Α γίνεαι π.χ. λόγος για την οικονομική πολιτική των αρχαίων έχει νόημα, αλλά να μιλήσουμε για την αρχαιοελληνική οικονομία αυτή καθαυτή πώς λειτουργούσε και πώς εξελίχθηκε είναι ανώφελο. Γιατί η αρχαία ελληνική οικονομία ήταν οικονομία για μια δουλοκτητική κοινωνία και παρέμεινε ανεξελικτική.

Ε το ησιόδειο άροτρο όργωναν τη γη στα χρόνια του Ησίοδου και με το ίδιο άροτρο όργωναν και στην ελληνιστική εποχή αλλά και στα χρόνια των παπουδών και των πατέρων μας. Ε το χερσόμυλο άλεθαν το καλαμπόκι, το κριθάρι και το σιτάρι στα χρόνια του Ησίοδου και με τον ίδιο χερσόμυλο άλεθαν και στα χρόνια του Αλέξανδρου. Και αττίο γι'αυτή τη στασιμότητα η δουλεία. Τα έλεπε αυτά ο Ένγκελς.

Για ποια οικονομία λοιπόν θα μιλήσουμε; Και τι θα προσφέρει αυτός ο λόγος στους μαθητές; Θα είχε νόημα να αναζητήσουμε τα αίτια της στασιμότητας, αλλά γι'αυτά δε μιλάει ανέναν αρχαιοελληνικό κείμενο.

Και για ποιο μυθιστόρημα θα μιλήσουμε; Τι κείμενο θα προσφέρουμε απ'την αρχαιοελληνική φτώχεια σ'αυτή την περιοχή;

Η γνώμη μου είναι σ'αυτό το Ανθολόγιο να συμπεριληφθούν κείμενα - αποσπάσματα σε έννοιας, αλλά απαραίτητα και ένα ή δύο αυτοτελή κείμενα (π.χ. ο Επιτάφιος μαζί με αποσπάσματα από τον Ισοκράτη, τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη ή μια τραγωδία) με περιεχόμενο όχι κείμενα της παρακμής.

Κι ένα τελευταίο: Ποιό θα βρει το Πολυκλαδικό τις 70 ώρες για να διδάξει τις 70 ώρες; Διευκρινίζω φέτος στη βάση των 35 διδακτικών ωρών πραγματικής εργασίας το χρονοδιάγραμμα κατά μονάδα μαθήματος; Νομίζω όχι.

Τότε γιατί επιμένουμε να είμαστε ανεδαφικοί και να γράφουμε ογκώδη βιβλία που δεν μπορούν να διδαχτούν στο σύνολο ή τουλάχιστο στο μεγαλύτερο μέρος τους;

Ο κ. Φ.Κ. Βόρος λέγει:

1. Νομίζω καλό να μένει το τίτλος:

αρχαία ελληνική λογοτεχνία* είναι ταυτόχρονα κριτήριο επιλογής.

2. Ο όρος ιδεολογία του βιβλίου νομίζω ότι είναι καιρός να νομιμοποιηθεί* είναι το σύνολο των ιδεών του.

3. Για τα κριτήρια ερμηνείας - σχολιασμού, μου απαρίθμησε ο κ. Κατσιμάνης, νόμιζω σήμερα δεν υπάρχει πρόβλημα. Οι σπουδαίοι φιλόλογοι σήμερα κινούνται λίγο πολύ στις γραμμές του δημιουργικού ιστορισμού.

4. Η επιλογή κειμένων δε μου φαίνεται καλό να περιοριστεί ούτε ειδολογικά ούτε χρονικά* υπάρχουν τόσα αξιόλογα πράγματα λ.χ. στο περί ιερής νόσου ή στο Ανθολόγιο του Στοβαίου, ή στα προς Μαθηματικούς και Φυσικούς Σέξτου Εμπιρικού. Τέλος, δεν αποκρούω την περίπτωση να περιληφθεί στο Ανθολόγιο ολόκληρο κάποιο έργο της αρχαίας λογοτεχνίας, σημαντικό σε περιεχόμενο και σύντομο σε έκταση.

Ο κ. Τομπατζής λέγει:

Το μάθημα είναι 2ωρο επιλεγόμενο. Γι' αυτό τα κείμενα που θα διδαχτούν πρέπει να είναι βασικά, αξιόλογα, ελκυστικά. Για τον λόγο λόγο (περιορισμένος αριθμός ωρών) δεν μπορούν να διδαχτούν εκτεταμένα έργα (π.χ. τραγωδίες, που άλλωστε διδάχτηκαν στο γυμνάσιο) αλλά όσα με περιορισμένη έκταση (π.χ. Επιτάφιος Περικλέους). Νομίζω βέβαια ότι πρέπει να ληφθεί μέριμνα να υπάρχει ενότητα και αυτοτέλεια σε κάθε απόσπασμα. Το μυθιστόρημα πρόκειται να απαλειφθεί από την ανάθεση.

Ο όρος "λογοτεχνία" που υπάρχει στον τίτλο του βιβλίου είναι προτιμότερος από τον "γραμματεία", γιατί στον τελευταίο περιλαμβάνονται και κείμενα που δεν ενδιαφέρουν τους μαθητές σήμερα. Ο όρος "ιδεολογία" δε με ενοχλεί.

Με τη φράση "συσχετισμός" προς τη σημερινή" πραγματικότητα" δε νόμιζω πως επιδιώκει αντιπαράθεση των αρχαίων και των νέων ελληνικών, αλλά σχολιασμός του αρχαίου κειμένου μέσα από τα δεδομένα της σημερινής πραγματικότητας.

Το Τμήμα μετά από διευκρινιστική συζήτηση αποφασίζεται:

Αποδέχεται ομόφωνα την ανάθεση συγγραφής του βιβλίου, Ανθολόγιο Αρχ. Ελλ. λογοτεχνίας της Β' ΕΠΛ στους κ.κ. Γ. Γιατρομανωλάκη και Ρένα Ζαμάρου, αφού ληφθούν υπόψη οι παρατηρήσεις του τμήματος Μ.Ε. του ΚΕΜΕ που διατυπώθηκαν κατά τη συζήτηση.

Θέμα 6ο. Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει:

Η Επιτροπή για τα προγράμματα και για τα βιβλία των Πολυκλαδικών Δυκείων προτείνει τα ακόλουθα προκειμένου να συγγραφεί βιβλίο Χημείας για την Α' ΕΛΠ. :

- 1) Να ανατεθεί η συγγραφή του βιβλίου στους: α) Καπετάνου Ευάγγ. β) Μαυρόπουλο Μ. γ) Προβή Νικ. και δ) Γανωτόπουλο Τρ.

Το πρόγραμμα, οδηγίες - όροι συγγραφής θα είναι όπως στις συνημμένες σελίδες.

Επίσης προτείνονται ως κριτές οι: α) Γεωργίτζας Κ. β) Θεοδωρόπουλος Π. και

γ) Τσάτσα Α.

Εισηγούμαι στο Τμήμα την έγκριση της προτάσεως της ομάδας παρόλο που η φιλοσοφία του προγράμματος που επισυνάπτεται με βρίσκει αντίθετο γιατί δεν συντονίζεται με εκείνο της φυσικής και γιατί ο σκοπός που μπαίνει η Χημεία στο Πολυκλαδικό δεν συμβιβάζεται με την ύλη του προγράμματος.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφασίζεται:

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

Θέμα 3ο. Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

1. 247/21-1-85	6. 253/21-1-85
2. 246/21-1-85	7. 236/21-1-85
3. 244/21-1-85	8. 234/21-1-85
4. 245/21-1-85	9. 233/21-1-85
5. 242/21-1-85	10. 259/21-1-85
	11. 269/21-1-85

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η Γραμματέας
ΔΗΜ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)

ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 9/1985

Σήμερα, 28-1-85, ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Γνωμοδότηση για τον κανονισμό λειτουργίας του Ελληνογαλλικού σχολείου. Εισηγητές: Ν. Βαρουχάκης, Κυρ. Κατσιμάνης.
- ΘΕΜΑ 2ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 3ο - Οι ξένες γλώσσες στις ΣΕΛΜΕ. Εισηγητής Β. Θεοδωρακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 4ο - Ανατύπωση διδ. βιβλίων. Εισηγητής Α. Αδαμόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΕΜΑ 1ο

Οι εισηγητές του θέματος κ.κ. Ν. Βαρουχάκης και Κυρ. Κατσιμάνης λέγουν: Όπως είναι γνωστό, το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ απασχολήθηκε για πρώτη φορά με την Ελληνογαλλική Σχολή το έτος 1980 (πράξη 39/80). Έκτοτε, σε επανειλημμένες πράξεις που είχαν προκληθεί από αιτήματα είτε της πιο πάνω Σχολής είτε άλλων ξένων Σχολών που λειτουργούν στην Ελλάδα για παρεκκλίσεις από το επίσημο ελληνικό πρόγραμμα, το ΚΕΜΕ είχε αρκετές φορές την ευκαιρία να επαναλάβει αταλάντευτα τις θέσεις του που αφορούν το ελληνικό τμήμα της Ελληνογαλλικής Σχολής -- και των ανάλογων ξένων Σχολών (πρόβλ. πράξεις 78 και 90 του 1984).

Με το έγγραφό της αριθμ. Ζ2/731/28-11-1984, η Διεύθυνση Ξένων και Μειονοτικών Σχολείων (Τμήμα Β') του ΥΠΕΠΘ μάς διαβιβάζει προς έγκριση έναν καινούριο κανονισμό λειτουργίας της Ελληνογαλλικής Σχολής, στον οποίο προτάσσει σύντομο ιστορικό του όλου θέματος και σκεπτικό στο οποίο θεμελιώνονται οι διατάξεις του κανονισμού που ακολουθούν. Το περιεχόμενο του κανονισμού το έχετε ήδη μελετήσει χάρη στα φωτοαντίγραφα που σας διένειμε από προχθές η γραμματέας του Τμήματος. Εκείνο που πρέπει εδώ να συνειδητοποιηθεί είναι οι ακόλουθες τοποθετήσεις, από τις οποίες εμφορείται και το σκεπτικό και ο κανονισμός που το συνοδεύει:

1.- Ο υποβαλλόμενος κανονισμός, εφόσον εγκριθεί, θα καλύπτει στο εξής το κενό του Νόμου που πρέπει να ρυθμίζει τη λειτουργία της Ελληνογαλλικής Σχολής και θα συμβάλει στη διάλυση των παρεξηγήσεων και την αντιμετώπιση της σύγχυσης που υπάρχει γύρω από το όλο θέμα.

2.- Οι στόχοι της Ελληνογαλλικής Σχολής υπηρετούνται αποτελεσματικότερα με τη διαπλοκή και τη συνύφανση του ελληνικού και του γαλλικού τμήματος. Σύμφωνα με το άρθρο 1, παρ. 3 του προσχεδίου του κανονισμού, "το αναλυτικό και ωρολόγιο πρόγραμμα περιλαμβάνει, σε αρμονικό συνδυασμό, ισοποση και ισοχρονή διδασκία ύλη από σχολεία του ελληνικού και του γαλλικού εκπαιδευτικού συστήματος (...) σε ενιαίου τύπου σχολείο".

Οι δικές μας απόψεις, ως εισηγητών, είναι διαμετρικά αντίθετες:

1.- Η έλλειψη ενός νόμου που να ρυθμίζει τη λειτουργία της ελληνογαλλικής Σχολής εξακολουθεί να υπάρχει. Και με κανέναν τρόπο δεν αναπληρώνεται από έναν απλό κανονισμό, ο οποίος, χωρίς καμία εξουσιοδότηση νόμου, μετατρέπει την Ελληνογαλλική Σχολή, μέσα στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, σε ένα αληθινό "κράτος εν κράτει". Κατά τη γνώμη μας, η λειτουργία των σχολών του είδους αυτού εξακολουθεί να ρυθμίζεται από τις διατάξεις του Ν.4862/31, οι οποίες μόνο από έναν καινούριο νόμο μπορούν να αντικατασταθούν.

2.- Η δημιουργία ενιαίου τύπου σχολείου μας φαίνεται, με κριτήριο τα συμφέροντα της ελληνικής πλευράς, εντελώς ασύμφορη. Και αυτό, γιατί θα οδηγήσει σε βαθμιαίο αφελληνισμό των Ελλήνων μαθητών, θα μειώσει το κύρος του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος - και μάλιστα σε μια περίοδο που η Πολιτεία πασχίζει για την ποιοτική αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό του - θα προκαλέσει σύγχυση στις εξετάσεις για τα ΑΕΙ, στις οποίες οι Έλληνες απόφοιτοι της Ελληνογαλλικής Σχολής θα παρουσιασθούν ως υποψήφιοι, και θα ενθαρρύνει προσπάθειες εκ μέρους άλλων ξένων κρατών για την ίδρυση ανάλογων ξένων σχολών ή, στην καλύτερη περίπτωση, θα προκαλέσει παράπονα για άνιση μεταχείριση.

3.- Αν σκοπός της Ελληνογαλλικής Σχολής είναι η περαιτέρω αμοιβαία κατανόηση των Ελλήνων και των Γάλλων μαθητών και η σύσφιγξη των μεταξύ τους σχέσεων με συνεκτικό δεσμό τα κοινά σημεία της ελληνικής και της γαλλικής παιδείας, τότε πιστεύουμε ακράδαντα ότι αυτό επιτυγχάνεται και με το παραπάνω με το συγχρωτισμό στον ίδιο σχολικό χώρο, με τις κοινές αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες (διαλέξεις, εκθέσεις, επισκέψεις μουσείων, εκδρομές κτλ.) και, προπάντων, με την ενίσχυση της διδασκαλίας της γαλλικής γλώσσας στους Έλληνες μαθητές και την παρεχόμενη σε αυτούς δυνατότητα, εφόσον οι συνθήκες λειτουργίας του ελληνικού τμήματος το επιτρέπουν, να διδάσκονται, επιπλέον του επίσημου ελληνικού προγράμματος, ορισμένες πρόσθετες ώρες στα λεγόμενα "επιστημονικά" μαθήματα (φυσική, χημεία, μαθηματικά, βιολογία).

Για όλους αυτούς τους λόγους, δεν εισηγούμαστε την έγκριση του υποβαλλόμενου κανονισμού. Αντίθετα, πιστεύουμε ότι το ελληνικό τμήμα της Ελληνογαλλικής Σχολής πρέπει να λειτουργεί με Έλληνες καθηγητές, ελληνικά προγράμματα, ελληνικά βιβλία, και ελληνική διεύθυνση. Η διδασκαλία της γαλλικής ως ξένης γλώσσας να είναι ενισχυμένη και οι μαθητές να μπορούν, εφόσον οι συνθήκες λειτουργίας του ελληνικού τμήματος το επιτρέπουν, να διδάσκονται, εκτός προγράμματος, ορισμένες πρόσθετες ώρες "επιστημονικών" μαθημάτων (φυσικής, μαθηματικών, χημείας και βιολογίας) στη γαλλική γλώσσα, προς εξοικείωση στην ειδική ορολογία. Η εισήγησή μας αυτή, που εκφράζει πιστά τις αποφάσεις των πράξεων 39/1980, 78/1984 και 90/1984, εναρμονίζεται με τις διατάξεις του Ν.4862/31. Πιστεύουμε ότι κάθε μελλοντικό σχέδιο κανονισμού λειτουργίας της Ελληνογαλλικής Σχολής πρέπει να στηρίζεται στις θέσεις που κατ' επανάληψη έχει με εισήγησή μας υιοθετήσει το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ/.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Σακκάς λέγει: Σε προηγούμενες συνεδρίες είχα υποστηρίξει την άποψη ότι η διδασκαλία ορισμένων επιστημονικών μαθημάτων στην ξένη γλώσσα είναι προς το συμφέρον των μαθητών, γιατί τους βοηθάει σημαντικά στην εξοικείωση με την ορολογία και την εκμάθηση της ξένης γλώσσας.

Όμως, επειδή βλέπω ότι η προσπάθεια πολιτιστικής διείσδυσης στη χώρα μας ξένων ισχυρών κρατών μέσα από την εκπαίδευση τα τελευταία χρόνια όλο και εντείνεται - απόδειξη για μας ότι όλο και περισσότερο ασχολούμαστε στο Τμήμα με αιτήματα ξένων σχολείων για παρεκκλίσεις από το πρόγραμμα - και οι κίνδυνοι για την εθνική συνείδηση των μαθητών που φοιτούν στα σχολεία αυτής της κατηγορίας μεγαλώνουν, συντάσσομαι κι εγώ με την εισήγηση.

Με προβληματίζει ιδιαίτερα η προσθήκη στον τίτλο του προσχεδίου του κανονισμού του όρου "ευρωπαϊκό σχολείο". Γιατί νομίζω ότι έτσι χάνεται η ελληνικότητα του σχολείου. Το σχολείο θα είναι ελληνικό και γαλλικό και πέρα (ή και πάνω) απ' αυτό "ευρωπαϊκό". Άλλωστε ο τίτλος δικαιώνεται και από το περιεχόμενο του σχεδίου στο οποίο,

όπως τονίστηκε από την εισήγηση, προσφέρονται στην ξένη πλευρά περισσότερα απ' όσα πρέπει.

Χρειάζεται προσοχή. Να μην ανοίξουμε ακόμα περισσότερο τις πόρτες στους ξένους στον πολύ ευαίσθητο αυτό χώρο. Οι συμφωνίες για την ίδρυση τέτοιων σχολείων, που οι πιο πολλές έγιναν σε περιόδους εξάρτησης της χώρας μας από τους ξένους, τελικά λειτουργούν σε βάρος μας. Αν π.χ. κάποτε ιδρυθεί και λειτουργήσει ελληνογαλλική σχολή στο Παρίσι, να είμαστε σίγουροι ότι λίγοι μαθητές θα φοιτήσουν σ' αυτή (κι αμφιβάλλω αν ανάμεσα σ' αυτούς θα είναι καν ένας Γάλλος-τι να κάνει, για να ρθει να σπουδάσει στα δικά μας Πανεπιστήμια;), η διευθυνσή της ουσιαστικά θα είναι γαλλική, και το περιεχόμενο των σπουδών γαλλικό και επίσης το όλο κλίμα του σχολείου γαλλικό. Οι Γάλλοι δε θα επιτρέψουν ποτέ την απογαλλοποίηση των παιδιών τους. Ό,τι λοιπόν δε θα κάνουν οι Γάλλοι ή οποιοδήποτε άλλοι ξένοι για τα παιδιά τους να μην κάνουμε εμείς για τα δικά μας παιδιά.

Ο κ. Φ.Κ. Βώρος λέγει:

1.- Οι τυπικές αδυναμίες που επισήμαναν οι προηγούμενοι αγορητές (ποιος νόμος; ποια ρήτρα κλπ.) με οδηγούν στην εικασία ότι η Διοίκηση χρειάζεται ουσιαστική από μας επιχειρηματολογία για τις διαπραγματεύσεις της.

2.- Κάνω μια ιστορική αναδρομή: ο νόμος χρονολογείται από το 1931 και η παραχώρηση του οικοπέδου από το 1975, χρονολογίες δύσκολες και οι δύο για την Ελληνική Πολιτεία. Και δεν προτείνω βέβαια την ασυνέπεια, αλλά υπογραμμίζω με έμφαση ότι δε βλέπω λόγους να υπερακοντίζουμε σήμερα τις εκχωρήσεις άλλων -δύσκολων- εποχών.

3.- Έχουμε λόγους ιδιαίτερου σεβασμού για τη γαλλική παιδεία (που η παρουσία της στην ελληνική κοινωνία είναι μεγάλη και φωτεινή από το 18ο αιώνα και ως σήμερα). Αλλά η ζητούμενη παραχώρηση τώρα δεν μπορεί να συγχωρηθεί ως ανάγκη που προκύπτει από αντικειμενικές εκπαιδευτικές συνθήκες. Ποια μειονότητα μαθητικού πληθυσμού χρειάζεται αντικειμενικά αυτές τις παραχωρήσεις;

4.- Πρόκειται για πολιτική πράξη. Από την ιστορία είναι γνωστό ότι κλιμακώνεται ή μεθοδεύεται έτσι:

- εκπαιδευτική-πολιτισμική διείσδυση
- οικονομική και πολιτική επιρροή.

5.- Είναι σύμφωνο με το πνεύμα της UNESCO να προστατεύεται η πολιτισμική (και φυσικά η γλωσσική) φυσιογνωμία των λαών. Εκχωρήσεις σαν τον συζητούμενο Κανονισμό είναι αντίθετες προς αυτό το σεβασμό της πολιτισμικής ταυτότητας και αντίθετες προς το νόημα της εθνικής ανεξαρτησίας.

Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει: Μόνο δύο ερωτήματα για τη Διοίκηση:

1) Βάσει ποιας διατάξεως νόμου εισάγεται στο KEME για γνωμοδότηση ο κανονισμός αυτός;

2) Με ποια εξουσιοδότηση νόμου επιδιώκεται να εκδοθεί ο κανονισμός;

Τό Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη:

α) Το Ν.4862/31,

β) Τις πράξεις του Τμήματος ΜΕ αρ. 39/80, 78 και 90/84,

γ) Την εισήγηση των Ν. Βαρουχάκη και Κ. Κατσιμάνη και τη συζήτηση που επακολούθησε,

αποφαίνεται ομόφωνα

αποδέχεται την εισήγηση των κ.κ. Ν. Βαρουχάκη και Κ. Κατσιμάνη στο σύνολό της σύμφωνα με την οποία:

α) Δεν εγκρίνεται ο υποβαλλόμενος κανονισμός και

β) Κάθε μελλοντικό σχέδιο κανονισμού λειτουργίας της Ελληνογαλλικής Σχολής πρέπει να στηρίζεται στις θέσεις που κατ' επανάληψη έχει υιοθετήσει το Τμήμα με τις παραπάνω αναφερόμενες πράξεις του.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος Ηλίας Σπυρόπουλος σημειώνει ότι, επειδή ο κανονισμός αναφέρεται και στο νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο, είναι χρήσιμο να ερωτηθεί ο Πρόεδρος του KEME αν συντρέχει λόγος να γνωμοδοτήσει σχετικά και το Τμήμα ΔΕ του KEME.

ΚΕΜΕ

Ρ. Τριανταφύλλου
Ε.Ε. ΑΓΓΛΙΚΗΣ

14/1/85

Προς
Το Γραφείο Κέντρου
ΚΕΜΕ

Τέμα: Μεταρρύθμιση Γραφείου
Εκ των Οφείλων της
Επαρχιακής ΣΕΑΜΕ

Με αφορμή το έγγραφο Γ3 / 1514 / 28 / 12 / 84
Εκ Διεύθυνσης Εφ. Προγραμματικών ΣΕΔΠ με το οποίο
διαπιστώθηκε το με αριθ. 23 / 3 - 12 - 84 έγγραφο
εκ Πανεπιστημίου Έκτακτου Υποψήφιου Αρχηγού
Διεύθυνσης Εκπαιδευτικής με το παραπάνω θέμα
έχω να απαντήσω τα εξής:

Το κείμενο του Σχεδίου που είναι με
κείμενο του Υπάρχοντος Σ.Γ.Ε.Ε. είναι αναρτημένο
σε δίσκους που θα πρέπει να μελετήσει η
Διεύθυνση Εκπαιδευτικής.

Η Διεύθυνση αν πρόκειται περί ενός νέου
εκ Δ/νσης Εφαρμογών Προγραμματικών ΣΕΔΠ
(Γ3 / 442 / 15.5.84) ότι δεν υπάρχει ούτε
αμετά προσώπου διατύπωση από και
η εξαιρετική περίπτωση διατυπώσεων προσώπου
δεν είναι δυνατόν σε ένα παλιό φύλλο.

Το πρόγραμμα υπάρχει που μέλλει να είναι
ως και παλαιότερα θα πρέπει να αναθεωρηθεί
πρώτα γύρω.

Οπωδήποτε δε υπάρχει με τις προτάσεις και
έως και το πρόγραμμα μπορεί να γίνει με
τη βοήθεια - σε προγραμματισμό - του Βρετανικού
Συμβουλίου και της Εθνικο-Χρηματοοικονομικής
Ενωσης.

Το πρόγραμμα πρέπει να το γράψουν η Παράρτημα
μέλλει να η/δύναμει και διευκρινιστεί
και ίσως με τη βοήθεια υποτροφών από
το Βρετανικό Συμβούλιο.

Οι προτάσεις που είναι οι εξής:

1. Να χρησιμοποιηθεί το πρόγραμμα επιμόρφωσης
και να δημιουργηθεί ένας βωβόφωνος που
επηρεάζει την ευρωπαϊκή Ένωση
βωβόφωνος (Γ2/301/9-2-84) με πρόβλεψη
του κ. Καραγιάννη και το οποίο επιμένει
και τον κ. Καραγιάννη και τον Καραγιάννη κ.
Ναυραγίου δε βωβόφωνα βωβόφωνα που η
Ευρωπαϊκή είχε μαζί τους. Με τις προτάσεις
και Ευρωπαϊκή δε υπάρχει αναμειγνύεται
και Ευρωπαϊκή και να δημιουργηθεί Ε.Γ.
και δε επιμένει η έδρα και να δημιουργηθεί
Ευρωπαϊκή και να είναι με Ευρωπαϊκή
βωβόφωνα να δημιουργηθεί οι οποίοι, βωβόφωνα
βωβόφωνα και Ευρωπαϊκή και να είναι
βωβόφωνα η το Ευρωπαϊκή δε προσαρτά να
βωβόφωνα και να επιμένει ΕΕΛΜΕ

2. Να ιαχίται το νέο ανάλυτικό πρόγραμμα
εμφόρφων των παθολογικών Σ. Γ. Γας
ΣΕΛΜΕ που επεξεργάστηκε και να έρρε
στο ΚΕΜΕ η ενίσχυση που το οποίο είναι
χρει εμπίστη ο μ. Υγειονομικός. Οι
απόφοιτοι με τα νέα δεδομένα να εμπίστη
φώνουν των εμπίστη των και να
γίνε θέλουν εμπίστη να διδάξουν
στον εμπίστη ΣΕΛΜΕ.

3. Να εμπίστη απόφοιτοι των ΣΕΛΜΕ
με τίτλο παθολογικών Γας έρρε των
εμπίστη ΣΕΛΜΕ οι οποίοι να πάρε
μολογούν τα Τμήματα Σένε Γας
των Πανεπιστημίων Αθήνας που Θεο-
βολογίας για να εμπίστη εμπίστη
των διδάσκων των εμπίστη να εμπίστη
μολογούν μεμπίστη και να εμπίστη
με τίτλο εμπίστη διδάσκων των
από των παθολογικών και ποίθεν
των παθολογικών των Τμήματων των

4. Για όσον να παρτίδων περίπτερος και
μολογούν για των περίπτερος 3 να να
χρεινή συνένωση με το βρετανικό
εμπίστη το οποίο έρρε μ εμπίστη
δίνε βρετανικό εμπίστη υπομολογούν,
ώστε να εμπίστη και με βρετανικό
μολογούν α) των εμπίστη από των ΣΕΛΜΕ
β) των εμπίστη των εμπίστη
των εμπίστη των παθολογικών

για ένα αναλυτικό έργο.

γ) των εννοιολογικών ή ποιοτικών διαφορών στις έδρες των ενδιαφερόμενων ΣΕΑΜΕ μας

δ) των επιπτώσεων επιδεινότητας για την επιμερίωση των καθηκόντων κοινών στις έδρες των ΣΕΑΜΕ, να βρεθεί οριστική λύση στο θέμα πρόβλημα, το οποίο επί-βλητό θα εξετασθεί με τη διμερή ή μετ'επισκευής κοινών μέσων σπουδών των πλοιοκτηστών μας.

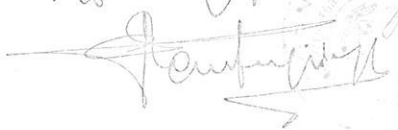
5. Η λύση των διδωμάτων των εφορικών Σ. Γ. θα διευκολύνει την αξιοποίηση τους για διδακτικούς σκοπούς της ΣΕΑΜΕ Έτσι θα τους δώσει η δυνατότητα αφομοίωσης, εξοφόρευσης των εξοριστικών των διοικητικών των νέων διδακτικών μέσων και των νέων αναφορικών προεξέλιξης

Έτσι συνιστά η μέγιστη του προεξέλιξης παρὰ να παραμένει σε πέντε μήνες:

1. - Χρονοπλην νέου προεξέλιξης εφορικών (Προτάσεις επανεξέλιξης Γ2/301/9-2-88)
2. - Επεκτατική νέου Σ. Γ. στις ΣΕΑΜΕ (Πρόταση εφορικών)
3. - Παραδοσιακό Ανεξαρτησία των Σ. Γ. διόγκωσαν των ΣΕΑΜΕ.
4. - Τέχνη εφορικών στο εξωτερικό (Χρονόπλην Βρετ. εφορικών)

5. Αξιοποιώμεν τας έχουσιν εφημερίδας Σ.Γ.

Η κυβέρνησις μας περὶ τας αὐτὰς παρὰ τὰς
βιογραφίαν με τωρί θεμελιώσας, πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν
προβλεπομένην, μεθοδεύσας καὶ μεθοδεύσας
προσφαιρικοὶ καὶ μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν
οφείδουσιν τὴν μεθοδεύσασιν βασίς ἐπὶ
πλευρῶν καὶ πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν μεθοδεύσας
ἐκτελεσθῶν τὴν ἐκτέλεσιν μεθοδεύσας
ἐκτελεσθῶν μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν μεθοδεύσας.

Μετὰ τὴν

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ:

1. - Οἱ δύο εφημερίδες αὐτὴν τὴν ἐκτέλεσιν Σ.Γ.
(52/301/2-2-83) καὶ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ
τὴν καὶ ΒΑΣ. ΤΟΜΟΓΡΑΦΟΝ ἐκτελεσθῶν
ἐκτελεσθῶν τὴν ἐκτέλεσιν 4 τὴν ἐκτέλεσιν.
2. - Νέο ἀκροῦσις Προβλεπὶ Σ.Γ. καὶ τὴν
ΣΕΛΩΝΕ (ἐκτέλεσιν Σ.Γ.)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΔΑΚΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ
(απόφαση ΧΠ.Ε.Π.Θ. αριθ. Γ2/301/9-2-1983)

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ Δ' ΣΥΝΟΔΟΥ (Πρακτικό 4)

Στην τέταρτη σύνοδο στην Αθήνα, η Επιτροπή συνεδρίασε τρεις φορές :

- (α) Δευτέρα 30-5-1983 πρωί 9.00 - 14.00
- (β) Δευτέρα 30-5-1983 απόγευ. 16.00- 1. π.μ.
- (γ) Τρίτη 31-5-1983 πρωί 9.00 - 14.00

Η σύνθεση της Ολομέλειας

Συμμετοχή

1. Φάνης Κακριδής, Αντιπρόεδρος ΚΕΜΕ, Πρόεδρος	α - γ
2. Γρ. Τριανταφύλλου, Ειδ. Επιστ., Σύνδ., ΚΕΜΕ	α β γ
3. Ευθ. Γκούμα, Ειδ. Επιστ., Σύνδ. ΚΕΜΕ	α β γ
4. Β. Τοκατλίδου, καθηγήτρια ΦΣ/ΑΠΘ	α β γ
5. Β. Δενδρινού, Δεκτορ. ΦΣ/ΠΑ	α β γ
6. Σ. Μαρμαρίδου, Υποφ. Διδ. ΦΣ/ΠΑ	α β γ
7. Κ. Ρώμπακας, Καθ. Ε.Γ. (Ιδιωτ.)	- β -
8. Π. Καλλιαμπέτσου, δ.φ., Γυμνασιάρχης	- β -
9. Κ. Κασίμης, Καθ. Ε.Γ. (Μ.Ε.)	α β γ

Η Ημερήσια Διάταξη

1. Επικύρωση του πρακτικού 3 (προηγούμενης συνόδου)
2. Μετεκπαίδευση των καθηγητών Ε.Γ.
3. Οργάνωση των μαθητών σε επίπεδα γνώσεων
4. Εκπαιδευτική Τηλεδραση
5. Οδηγίες Διδακταλίας και εξετάσεων Ε.Γ.
6. Πρόγραμμα Σεμιναρίου Εχολικών Συμβούλων Ε.Γ. (Μ.Ε.)
7. Διαπιστώσεις της Επιτροπής στο Συμπόσιο των Δελφών.

Μετά την ανάγνωση της Η.Δ. η Επιτροπή άρχισε κανονικά τις εργασίες της.

ΘΕΜΑ ΠΡΩΤΟ : Μετά από σύντομη ανάλυση, επιφέρονται ορισμένες τροποποιήσεις και επικυρώνεται το Πρακτικό 3.

ΘΕΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ : Όπως αναφέρεται στο Πρακτικό 3 σχετικά με την Επιδόρωση των καθηγητών Ε.Γ. παρουσιάστηκαν δύο εισηγήσεις - του κ. Τριανταφύλλου και της Κυρίας Τοκατλίδου.

Η πρώτη εισηγείται νέα δομή και αναδιάρθρωση του συστήματος επιμόρφωσης των καθηγητών Ε.Γ. ενώ η δεύτερη προτείνει τη διαφοροποίηση και βελτίωση του συστήματος επιμόρφωσης μέσα στο υπάρχον πλαίσιο.

Επειδή η πρώτη εισήγηση προτείνει τελείως νέες δομές στο σύστημα επιμόρφωσης η Επιτροπή αποφασίζει να το επικεντρώσει στο Πρακτικό ως παράλληλο σχέδιο.

Η εισήγηση της Κας Τονατλίδου που προτείνει βελτιώσεις μέσα στο υπάρχον πλαίσιο, ύστερα από συζήτηση, υιοθετείται ως απόφαση της Επιτροπής και διατυπώνεται ως εξής :

" Η ΑΡΧΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΚΛΗΗΓΗΤΩΝ ΞΕΝΩΝ Γ.
Ο. ΣΤΟΧΟΙ. ΟΡΓΑΝΩΣΗ.

Για τον καθορισμό των στόχων, έχουν ληφθεί υπόψη

- η ανάγκη επικοινωνίας με άλλους λαούς για λόγους αναπτυξιακούς τόσο στο οικονομικό -τεχνολογικό- όσο και στο πολιτισμικό επίπεδο,
- το γεγονός ότι οι καθηγητές ξένων γλωσσών είναι όλοι απόφοιτοι ήτοι χιούχοι των ξενόγλωσσων τμημάτων των φιλοσοφικών Σχολών Αθήνας και Θεσσαλονίκης, και
- η διαπίστωση ότι η παραγωγή νέων γνώσεων στον τομέα της γλωσσολογικής, της παιδαγωγικής και της κοινωνιολογικής έρευνας ακολουθεί ένα ρυθμό διαρκώς επιταχυνόμενο.

Για την οργάνωση και τη λειτουργία, έχουν ληφθεί υπόψη

- η ανάγκη για ελαχιστοποίηση του κόστους,
- η ύπαρξη μιας εκμεταλλεύσιμης υποδομής (Α.Ε.Ι., Σ.Ε.Α.Μ.Ε., ξένες μορφωτικές υπηρεσίες),
- η παρούσα διάρθρωση της Εκπαίδευσης, και
- το διαρκώς αυξανόμενος αριθμός των εκπαιδευτικών.

αθώς οι περισσότερες από τις παραπάνω παραμέτρους είναι μεταβλητές, εισήγηση δεν μπορεί παρά να υποστηρίξει την υιοθέτηση ενός μοντέλου υέλικτου, ικανού να παρακολουθηθεί τη δυναμική των κοινωνικών και πιστημονικών πραγμάτων.

Ι. Η ΑΡΧΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΤΑ Α.Ε.Ι.

Όταν γίνεται λόγος για συνεχιζόμενη εκπαίδευση, προϋποτίθεται όχι μόνο η εξασφάλιση των πηγών πληροφόρησης, που θα τροφοδοτούν συνεχώς τα μετεκπαιδευτικά προγράμματα με τα νέα πορίσματα της έρευνας, αλλά και -κυρίως- η εξασφάλιση μιας αρχικής, βασικής εκπαίδευσης.

Η δημιουργία ειδικών φορέων που θα μπορούσαν να πληρώσουν αυτές τις προϋποθέσεις θα ήταν καθαρή σπατάλη, αφού υπάρχουν τα ΑΕΙ. Τα προγράμματα των Πανεπιστημίων μπορεί -και πρέπει- να πάρουν υπόψη, εκτός από όλα τα άλλα, και τις συγκεκριμένες ανάγκες της εκπαίδευ-

σης, που είναι και ανάγκες του κοινωνικού συνόλου, και να καλύψουν την αρχική εκπαίδευση των μελλοντικών εκπαιδευτικών, πριν από την αποφοίτησή τους, αφού πολλοί (1000/ο κατά το φετινό ακαδημαϊκό έτος) σκοπεύουν να εργαστούν αμέσως ή αργότερα στην εκπαίδευση.

Μπορούν ακόμη τα ΑΕΙ να συνδεθούν με τις άλλες βαθμίδες της εκπαίδευσης και ειδικά με τις Σχολές ή τα Κέντρα εκπαίδευσης και μετεκπαίδευσης των εκπαιδευτικών, ώστε να εξασφαλιστεί η συνεχής παροχή των νέων πληροφοριών που αφορούν τις επιστήμες της εκπαίδευσης.

Με άλλα λόγια, τα ΑΕΙ μπορούν να αναπροσαρμόσουν 'αρισμένά προγράμματα, στο βαθμό που αυτό είναι αναγκαίο, για τη βελτίωση της ποιότητας της παιδείας. Αυτό δομικά έγινε κατά τη φετινή χρονιά με το πρόγραμμα που εφαρμόστηκε στους 'φοιτητές του τέταρτου έτους του Ελληνικού Τμήματος του ΑΠΘ, στο μάθημα της μεθοδολογίας* η προσθήκη ωρών παρακολούθησης και άσκησης τους μέσα σε περιφερειακές σχολικές τάξεις, στις οποίες δίδασκαν μετεκπαιδευμένοι ειδικοί καθηγητές συμπλήρωσε και οτήριξε τη θεωρητική εκπαίδευσή τους και ακόμη τους συμφιλώσε με τον ελληνικό σχολικό χώρο και με τα παιδιά. Ας σημειωθεί ότι οι φοιτητές όχι μόνο δε δυσανασχέτισαν με την προσθήκη αυτών των σαράντα περίπου ωρών άσκησης τους, αλλά τις βρήκαν εξαιρετικά χρήσιμες - "τις πιο χρήσιμες μέσα στο πρόγραμμα σπουδών και των τεσσάρων ετών", σύμφωνα με τη διατύπωσή τους-.

Το πρόγραμμα αυτό πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τη διεύθυνση Κόσης Εκπαίδευσης Θεσσαλονίκης (αναλυτική αναφορά μου σας έχει κοινοποιηθεί). Με τον ίδιο τρόπο μπορεί να προβλεφτεί για το μέλλον.

2. Η ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΟΙ ΣΕΛΑΜΕ, ΟΙ ΕΒΝΕΣ ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ

Στους ίδιους στόχους πρέπει να σκοπεύσουν και οι φορείς που συμμετέχουν στην ασυντόνιστη και άστοχη ουσιαστικά τη στιγμή αυτή μετεκπαιδευτική διαδικασία.

Δε' θα ήταν αποκαμία άποψη χρήσιμο να μην υπολογιστεί η υπέρχονσα υποδομή και το διαθέσιμο ανθρώπινο δυναμικό, που επειδή ως τώρα δε λειτούργησαν παραγωγικά, γεννούν σε πολλούς την ιδέα της κατάρτησής τους. Πρακτικό και οικονομικό μέτρο δε θα ήταν η κατάρτησή τους, αλλά η μετατροπή τους σε παραγωγικές μονάδες. Συγκεκριμένα:

2.1. Οι Σ.Ε.Λ.Η.Ε.: Αυτή τη στιγμή οι Σχολές αυτές, τόσο της δόμησης όσο και της ετήσιας διάρκειας, είναι μια πολυτέλεια τελείως απροσδόκητη μέσα στο πλέγμα των οικονομικών και των εκπαιδευτικών αναγκών μας: οι σπουδαστές τους κοστίζουν πάρα πολλά και όταν αποφοιτήσουν δεν τους ζητιέται απολύτως τίποτε ούτε καν η εφαρμογή των νέων γνώσεων τους στην τάξη τους όπου

επιστρέφουν. Γι' αυτό και απουσιάζουν συχνά, αρνούνται να εργαστούν σοβαρά, διαμαρτύρονται για την όποια εξέταση και ασκούν, αιτιολογώντας τη στάση τους, σκληρή κριτική της ποιότητας των μεταεκπαιδευτικών σπουδών τους, που βρίσκουν ότι σπάνι είναι στο επίπεδο που απαιτείται, για να τις σεβαστούν και να εργαστούν παραγωγικά.

Η κατάσταση αυτή θα άλλαζε σίγουρα αν το ζητούμενο των ΣΕΛΕ πρόσδιοριζόταν από τις τρέχουσες ανάγκες της εκπαίδευσης, πρά που θα είχε ως αποτέλεσμα και την αναπροσαρμογή του περιεχομένου των μεταεκπαιδευτικών σπουδών, των προγραμμάτων και των μεθόδων.

Οι ανάγκες που πρέπει σήμερα να καλύψουν οι ΣΕΛΕ, είναι:

- α) η δημιουργία εκπαιδευτών που θα είναι ικανοί να μεταδίδουν σε άλλες ομάδες καληγητών τις καινούριες πληροφορίες ώστε να πολλαπλασιάζεται συνεχώς το πληροφορημένο κοινό των εκπαιδευτικών. Οι ίδιοι αυτοί εκπαιδευτές που θα τροφοδοτούν με νέες πληροφορίες επιστημονικές, μεθοδολογικές, τεχνολογικές τη σχολική πράξη, θα λειτουργούν και προς την αντίθετη κατεύθυνση: θα μεταφέρουν δηλαδή προς τις ΣΕΛΕ ό,τι πρόβλημα ανακύπτει, ανατροφοδοτώντας έτσι την προβληματική των σχεδιαστών των μεταεκπαιδευτικών προγραμμάτων. Αυτό το ρόλο μπορούν να τον έχουν οι μεταεκπαιδευμένοι επί δύο χρόνια: έπειτα θα αντικαθίστανται από τους καινούριους.
- β) το δεύτερο αίτημα στο οποίο πρέπει να ανταποκριθούν οι ΣΕΛΕ είναι η παραγωγή της γνώσης, με την επικεπαλλευσή των δεδομένων της διεθνούς έρευνας αλλά και της εγχώριας. Οι σπουδαστές τους θα πρέπει να συμμετέχουν σε ερευνητικά προγράμματα που αφορούν την εκπαίδευση, με σκοπό και οι ίδιοι να προσεγγίσουν ουσιαστικά τα προβλήματα συμμεχοντας στην προσπάθεια για την επίλυσή τους και στην έρευνα να βοηθήσουν. Η περσινή δοκιμή στη ΣΕΛΕ Θεσσαλονίκη αποδεικνύει πόσο αυτό είναι χρήσιμο και για τους σπουδαστές και για το γενικότερο συμφέρον, το εκπαιδευτικό και το επιστημονικό. (Αναφορά μου σας έχω ήδη υποβάλει).

2.2. Οι Ξένες Κορφωτικές Υπηρεσίες: Ως τώρα οι ξένες αποστολές, παρά τις αγαθές προθέσεις τους, δεν αξιοποιήθηκαν σωστά. Καθώς η πίσημη ελληνική πλευρά δεν ήξερε τί να τους ζητήσει, όλα έμεναν στη δική τους πρωτοβουλία: περιεχόμενο σεμιναρίων, επιλογές μεθόδων και βιβλίων, που κατά το παρελθόν τουλάχιστον, αποδείχτηκαν ξένα προς τις ανάγκες μας, ενώ τελικά έμεναν ακάλυπτες.

Οι ξένες αποστολές μπορούν και πρέπει να γίνουν χρήσιμες, ανταποκρινόμενες στα αιτήματα του ελλαδικού χώρου, που όμως η επίσημη ελληνική πλευρά θα πρέπει προηγουμένως να διατυπώσει σαφώς, μετά από τον εντοπισμό των προβλημάτων και των αναγκών.

Οποσδήποτε οι ξένες αποστολές μπορούν να βοηθήσουν στα μετεκπαιδευτικά προγράμματα καλύπτοντας γλωσσικές ανάγκες των μετεκπαιδευομένων, παρέχοντας πληροφοριακό και βιβλιογραφικό υλικό και ακόμη προγραμματίζοντας ανταλλαγές εκπαιδευτικών ή παρέχοντας δυνατότητες εκπαιδευτικών ταξιδιών στη χώρα της οποίας τη γλώσσα διδάσκουν οι μετεκπαιδευόμενοι ή και οι αρχικά εκπαιδευόμενοι (φοιτητές).

3. ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το οργανωτικό σχέδιο που ακολουθεί αναδιαρθρώνει σε ένα ενιαίο σχήμα την υπάρχουσα υποδομή εντάσσοντας σ' αυτό το σχήμα και τις ερευνητικές μονάδες (ε.μ) που ήδη η Ομάδα μελέτης ξένων γλωσσών έχει αποφασίσει να προτείνει για ίδρυση στον Υπουργό της Παιδείας. Το σχήμα ωστόσο δεν ακυρώνεται στην περίπτωση που οι ε.μ. δεν ιδρυθούν: λειτουργεί με απευθείας σύνδεση ΑΕΙ και Ξένων Αποστολών (ΣΕΑΜΕ, όπως έγινε τήν περσινή χρονιά στη Θεσσαλονίκη).

Περιγραφή του οργανωτικού σχήματος:

Όπως φαίνεται στο παρακάτω σχήμα, τα δύο πανεπιστήμια Αθήνας και Θεσσαλονίκης εντάσσουν στο χώρο της Μ.Ε. ένα μέρος των σπουδών του 4ου έτους, συγκεκριμένα το μάθημα της μεθοδολογίας της διδασκαλίας της ξένης γλώσσας. Δηλαδή οι φοιτητές παρακολουθούν, εκτός από το θεωρητικό μέρος του μαθήματος, και μαθήματα σε τάξεις κοινών σχολείων της Μ.Ε. (όχι πειραματικών ή Προτύπων, αλλά περιφερειακών, αν αυτό είναι δυνατόν), ασκούνται σ' αυτές και προετοιμά-

2020

ϕ : points to 4th element
(0.6 version uses M.F.)

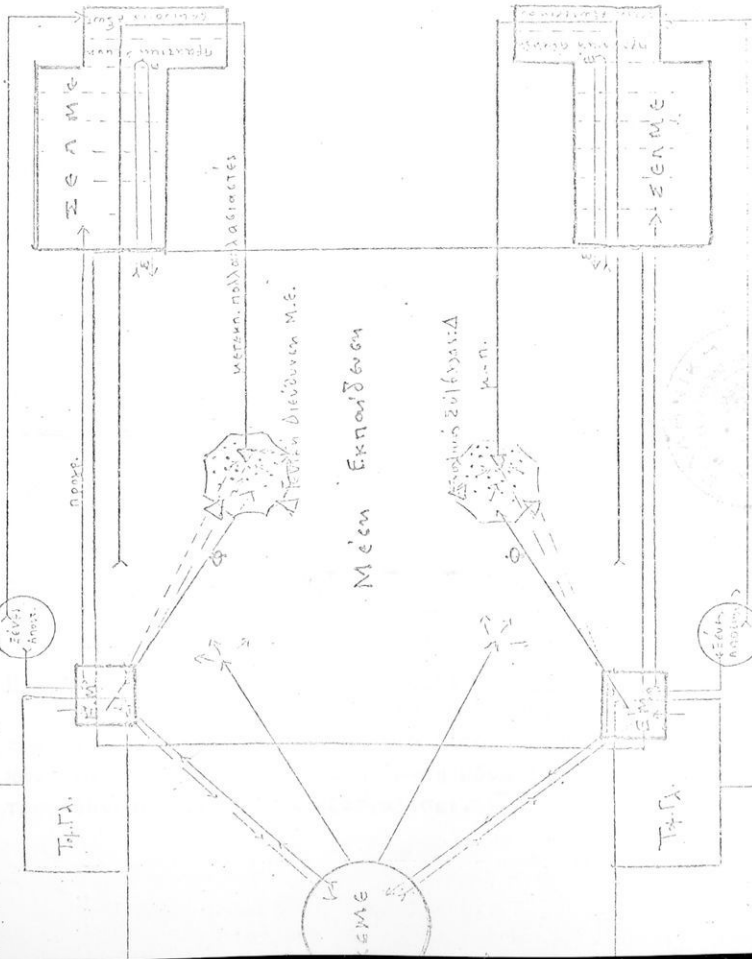
3: 2nd of 3rd
Scholarship
1900 - 1903 and
1904 - 1905
1906 - 1907
1908 - 1909
1910 - 1911
1912 - 1913
1914 - 1915
1916 - 1917
1918 - 1919
1920 - 1921
1922 - 1923
1924 - 1925
1926 - 1927
1928 - 1929
1930 - 1931
1932 - 1933
1934 - 1935
1936 - 1937
1938 - 1939
1940 - 1941
1942 - 1943
1944 - 1945
1946 - 1947
1948 - 1949
1950 - 1951
1952 - 1953
1954 - 1955
1956 - 1957
1958 - 1959
1960 - 1961
1962 - 1963
1964 - 1965
1966 - 1967
1968 - 1969
1970 - 1971
1972 - 1973
1974 - 1975
1976 - 1977
1978 - 1979
1980 - 1981
1982 - 1983
1984 - 1985
1986 - 1987
1988 - 1989
1990 - 1991
1992 - 1993
1994 - 1995
1996 - 1997
1998 - 1999
2000 - 2001
2002 - 2003
2004 - 2005
2006 - 2007
2008 - 2009
2010 - 2011
2012 - 2013
2014 - 2015
2016 - 2017
2018 - 2019
2020 - 2021
2022 - 2023
2024 - 2025
2026 - 2027
2028 - 2029
2030 - 2031
2032 - 2033
2034 - 2035
2036 - 2037
2038 - 2039
2040 - 2041
2042 - 2043
2044 - 2045
2046 - 2047
2048 - 2049
2050 - 2051
2052 - 2053
2054 - 2055
2056 - 2057
2058 - 2059
2060 - 2061
2062 - 2063
2064 - 2065
2066 - 2067
2068 - 2069
2070 - 2071
2072 - 2073
2074 - 2075
2076 - 2077
2078 - 2079
2080 - 2081
2082 - 2083
2084 - 2085
2086 - 2087
2088 - 2089
2090 - 2091
2092 - 2093
2094 - 2095
2096 - 2097
2098 - 2099
2100 - 2101
2102 - 2103
2104 - 2105
2106 - 2107
2108 - 2109
2110 - 2111
2112 - 2113
2114 - 2115
2116 - 2117
2118 - 2119
2120 - 2121
2122 - 2123
2124 - 2125
2126 - 2127
2128 - 2129
2130 - 2131
2132 - 2133
2134 - 2135
2136 - 2137
2138 - 2139
2140 - 2141
2142 - 2143
2144 - 2145
2146 - 2147
2148 - 2149
2150 - 2151
2152 - 2153
2154 - 2155
2156 - 2157
2158 - 2159
2160 - 2161
2162 - 2163
2164 - 2165
2166 - 2167
2168 - 2169
2170 - 2171
2172 - 2173
2174 - 2175
2176 - 2177
2178 - 2179
2180 - 2181
2182 - 2183
2184 - 2185
2186 - 2187
2188 - 2189
2190 - 2191
2192 - 2193
2194 - 2195
2196 - 2197
2198 - 2199
2200 - 2201
2202 - 2203
2204 - 2205
2206 - 2207
2208 - 2209
2210 - 2211
2212 - 2213
2214 - 2215
2216 - 2217
2218 - 2219
2220 - 2221
2222 - 2223
2224 - 2225
2226 - 2227
2228 - 2229
2230 - 2231
2232 - 2233
2234 - 2235
2236 - 2237
2238 - 2239
2240 - 2241
2242 - 2243
2244 - 2245
2246 - 2247
2248 - 2249
2250 - 2251
2252 - 2253
2254 - 2255
2256 - 2257
2258 - 2259
2260 - 2261
2262 - 2263
2264 - 2265
2266 - 2267
2268 - 2269
2270 - 2271
2272 - 2273
2274 - 2275
2276 - 2277
2278 - 2279
2280 - 2281
2282 - 2283
2284 - 2285
2286 - 2287
2288 - 2289
2290 - 2291
2292 - 2293
2294 - 2295
2296 - 2297
2298 - 2299
2300 - 2301
2302 - 2303
2304 - 2305
2306 - 2307
2308 - 2309
2310 - 2311
2312 - 2313
2314 - 2315
2316 - 2317
2318 - 2319
2320 - 2321
2322 - 2323
2324 - 2325
2326 - 2327
2328 - 2329
2330 - 2331
2332 - 2333
2334 - 2335
2336 - 2337
2338 - 2339
2340 - 2341
2342 - 2343
2344 - 2345
2346 - 2347
2348 - 2349
2350 - 2351
2352 - 2353
2354 - 2355
2356 - 2357
2358 - 2359
2360 - 2361
2362 - 2363
2364 - 2365
2366 - 2367
2368 - 2369
2370 - 2371
2372 - 2373
2374 - 2375
2376 - 2377
2378 - 2379
2380 - 2381
2382 - 2383
2384 - 2385
2386 - 2387
2388 - 2389
2390 - 2391
2392 - 2393
2394 - 2395
2396 - 2397
2398 - 2399
2400 - 2401
2402 - 2403
2404 - 2405
2406 - 2407
2408 - 2409
2410 - 2411
2412 - 2413
2414 - 2415
2416 - 2417
2418 - 2419
2420 - 2421
2422 - 2423
2424 - 2425
2426 - 2427
2428 - 2429
2430 - 2431
2432 - 2433
2434 - 2435
2436 - 2437
2438 - 2439
2440 - 2441
2442 - 2443
2444 - 2445
2446 - 2447
2448 - 2449
2450 - 2451
2452 - 2453
2454 - 2455
2456 - 2457
2458 - 2459
2460 - 2461
2462 - 2463
2464 - 2465
2466 - 2467
2468 - 2469
2470 - 2471
2472 - 2473
2474 - 2475
2476 - 2477
2478 - 2479
2480 - 2481
2482 - 2483
2484 - 2485
2486 - 2487
2488 - 2489
2490 - 2491
2492 - 2493
2494 - 2495
2496 - 2497
2498 - 2499
2500 - 2501
2502 - 2503
2504 - 2505
2506 - 2507
2508 - 2509
2510 - 2511
2512 - 2513
2514 - 2515
2516 - 2517
2518 - 2519
2520 - 2521
2522 - 2523
2524 - 2525
2526 - 2527
2528 - 2529
2530 - 2531
2532 - 2533
2534 - 2535
2536 - 2537
2538 - 2539
2540 - 2541
2542 - 2543
2544 - 2545
2546 - 2547
2548 - 2549
2550 - 2551
2552 - 2553
2554 - 2555
2556 - 2557
2558 - 2559
2560 - 2561
2562 - 2563
2564 - 2565
2566 - 2567
2568 - 2569
2570 - 2571
2572 - 2573
2574 - 2575
2576 - 2577
2578 - 2579
2580 - 258

Δ exons coding

037A202014

APX:KITZ KAN EXNEX120M10
EXNEX120M10

KATHERINE M.E.
(EVENING)

134

100

ζονται, με την αρχική αυτή εκπαίδευση, για τη μελλοντική επαφή τους με το σχολικό χώρο και το σχολικό κοινό, τους μαθητές.

Τα ΑΕΙ τροφοδοτούν, σε αντάλλαγμα, θα μπορούσαμε να πούμε, τις ε.μ. -ή απευθείας τις ΣΕΛΜΕ, στην περίπτωση που οι ε.μ. δεν ιδρυθούν- με πληροφορίες, βιβλιογραφική επικαιρότητα, ακόμη και διδακτικό προσωπικό, αν χρειαστεί.

Ανάλογος είναι και ο ρόλος των Ξένων Κοσμοπολιτικών Υπηρεσιών (ε τροφοδοτούν και αυτές τις ε.μ. με πληροφορίες που αφορούν την ξένη επιστημονική επικαιρότητα, με βιβλία και έντυπο ειδικό υλικό, και οργανώνουν την επαφή και τις ανταλλαγές με τη χώρα τους. Οργανώνουν ακόμη μαθήματα γλωσσικής άσκησης των καθηγητών που κατά γενική ομολογία παρουσιάζουν στη συντριπτική πλειοψηφία τους σοβαρές γλωσσικές ελλείψεις, τις οποίες δεν έχουν κατορθώσει -ή προβλέπει- να καλύψουν οι πανεπιστημιακές σπουδές τους με τα προγράμματα που εφαρμόστηκαν ως σήμερα.

Για τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση αξιοποιούνται διαφορετικά οι ΣΕΛΜΕ. Τροφοδοτούνται με προγράμματα και πληροφορίες (βιβλιογραφικές, ερευνητικές, (π), από τις ε.μ. το προσωπικό τους είναι ειδικευμένο στη μεθοδολογία της διδασκαλίας των ζωντανών γλωσσών πράγμα που πρέπει να αποδεικνύεται από τίτλους ειδικών μεταπτυχιακών σπουδών.

Οι ΣΕΛΜΕ πρέπει να στελεχώνουν το χώρο της Μ.Ε. με διαρκώς ανανεωνόμενα στελέχη που θα λειτουργούν ως πολλαπλασιαστές της πληροφορίας· κι αυτό για δύο λόγους: α) αυξάνει συνέχεια ο αριθμός των εκπαιδευτικών και είναι πια αδύνατη η φοίτηση όλων αυτών στις ΣΕΛΜΕ, ακόμη και αν οι ΣΕΛΜΕ γίνουν περισσότερες (πόσο περισσότερες μπορούν να γίνουν; και πού θα βρεθεί το αντίστοιχο εκπαιδευτικό προσωπικό;), ακόμη και αν προβλεφτούν δίμηνα εντατικά σεμινάρια (ένας που φοίτησε φέτος, πότε θα μπορέσει να ξαναφοιτήσει;). Με τούς ευνοϊκότερους υπολογισμούς, και αν ακόμη δε ληφθεί υπόψη το κόστος, οι ΣΕΛΜΕ, ετήσιες ή δίμηνες, δεν προλαβαίνουν να επιμορφώσουν ούτε μία φορά όλους τους εκπαιδευτικούς.

β) αυξάνει συνέχεια ο ρυθμός της διαφοροποίησης των δεδομένων τόσο στο επιστημονικό-ερευνητικό επίπεδο, όσο και στο κοινωνικό πράγμα που γεννά την ανάγκη για διαρκή ενημέρωση των εκπαιδευτικών· και αυτή τη διαρκή ενημέρωση μόνο ένα σύστημα συνεχούς ανατροφοδότησης μπορεί να εξασφαλίσει.

Σε γενικές λοιπόν γραμμές η ταυτότητα των αυριανών ΣΕΑΜΕ θα μπορούσε να συνοψισθεί στα παρακάτω σημεία:

- α. Οι ΣΕΑΜΕ λειτουργούν στη Θεσσαλονίκη και στην Αθήνα με ετήσια προγράμματα και παράγουν μετεκπαιδευτές-πολλαπλασιαστές (μκ)
- β. Επιλέγονται κάθε χρόνο 30, για κάθε γλώσσα 15, και για κάθε ΣΕΑΜΕ, προερχόμενοι από όλα τα διαμερίσματα της χώρας, στα οποία ξαναγυρίζουν ως "μετεκπαιδευτές-πολλαπλασιαστές" της πληροφορίας" για δύο χρόνια. (Επομένως κάθε χρόνο αντικαθίστανται οι μισοί, καλλίτεροι, από τους νέους απόφοιτους.)
- γ. Η φοίτησή τους ολοκληρώνεται με ένα μηνιαίο σεμινάριο (σ.) στη χώρα της οποίας τη γλώσσα διδάσκουν. Δηλαδή κάθε καλοκαίρι οι 30 υποτροφίες, που διαθέτει π.χ. η Γαλλική Κυβέρνηση, διατίθενται στους 30 μετεκπαιδευόμενους των δύο ΣΕΑΜΕ Αθήνας και Θεσσαλονίκης.
- δ. Οι ξένες αποστολές, εκτός από τις υποτροφίες που ήδη διαθέτουν, θα παίρνουν μέρος στη μετεκπαίδευση των σπουδαστών με προγράμματα για τη γλωσσική βελτίωσή τους.
- ε. Το πρόγραμμα μετεκπαίδευσης προβλέπει
 - ενημέρωση στα σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα
 - έρευνα πάνω σε συγκεκριμένα προβλήματα της ξ.γ. στα ελληνικά σχολεία Η.Β. (συμμετοχή στις έρευνες των ε.μ.)
 - πρακτική εξάσκηση για το ρόλο του πολλαπλασιαστή (βλ. στ)
- στ. Επί 4-6 εβδομάδες (Μάρτιο και Απρίλιο) οι ΣΕΑΜΕ υποδέχονται τους καθηγητές Θεσσαλονίκης και Αθήνας κατά ομάδες των 30 ατόμων, που ενημερώνονται από τους μετεκπαιδευόμενους(ε) αυτό αποτελεί ταυτόχρονα και κύρια άσκηση προετοιμασίας των σπουδαστών για το έργο που θα υποχρεωθούν να επιτελέσουν επί δύο χρόνια μετά την αποφοίτησή τους.

Οι αυξημένες απαιτήσεις της Πολιτείας από τους μετεκπαιδευμένους με τον τρόπο που εκτέθηκε πιο πάνω αντισταθμίζονται ως ένα σημείο από την ίδια την ποιότητα των σπουδών και από τη χορήγηση της υποτροφίας μηνιαίας διάρκειας στο εξωτερικό. Οπωσδήποτε όμως θα ήταν και σκόπιμο αλλά και δίκαιο να αναγνωρισθεί ο μεταπτυχιακός αυτός τίτλος και να προβλεφθεί κάποιο επίδομα σπουδών (50/ο;) ώστε να αποτελέσει και κίνητρο.

Εκείνο, τέλος, που είναι βέβαιο, εφόσον προσδιοριστούν έτσι οι στόχοι και τα ζητούμενα των ΣΕΑΜΕ, είναι ότι θα διαμορφωθεί σ' αυτές ένα κοινό ριζικά διάφορο από το σημερινό, που θα έχει διαφορετικά κίνητρα και επομένως διαφορετική γενικότερη στάση απέναντι στην πληροφόρηση, τόσο τη δική του, όσο και των συναδέλφων του.

1. Στο επίθετο της Κοινωνίας Επιμόρφωσης ο στόχος είναι να τηγίη η Ποιότητα του σχολείου κατ' αρχήν του να ξέρουν ΠΔΣ να διδάξουν. Αυτό μπορεί να παραφραστωθεί με:

1.α. - Οι θεωρητικές επιμέλειες των καθηγητών πάλιν σε θέματα διδασκαλίας που φερόμενες είναι.

1.β. - Οι επιμέλειες των υποψηφίων καθηγητών πάλιν σε θέματα ειδικών διδασκαλίας των Σ.Ε. και κυρίως της σύγχρονης τάξης και μεθόδους διδασκαλίας όπως αυτές διαμορφώνονται με την αξιοποίηση των επιμέλειών της Εφαρμοσμένης Βιολογίας.

1.γ. - Οι παρατηρήσεις διαρκούν από έμπειρους καθηγητές Σ.Ε.

1.δ. - Οι χειριρισμοί της τεχνικής της "Μικροδιδασκαλίας" και επίσης κώδικας της διδασκαλίας διδασκαλίας

1.ε. - Οι πρακτικές εξάσκησης των υποψηφίων καθηγητών σε πρακτικές τάξεις.

1.στ. - Οι εξάσκησης των υποψηφίων καθηγητών στην έγκριση ενός Κ.Ο.Π.Ο. "Μικροδιδασκαλίας"

1.ζ. - Οι αναδιοργανώσεις και εξάσκησης των υποψηφίων καθηγητών στην επιμέλεια και αξιοποίηση διδασκαλίας

Οργανωτικό σχήμα επιμόρφωσης:

Ιδρύονται δύο Πειραματικές Σχολές επιμόρφωσης των καδιδευτών Σένων Γνωσίου της Εδρείς των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης αλλά ανεξάρτητες από αυτές.

Οι Σχολές αυτές αποτελούν και το λειτουργικό Όργανο για την επιμόρφωση των καδιδευτών Σ.Γ. σε όλα τα επίπεδα.

Οι Σχολές αυτές συντρέφονται στενά με τα δύο εργαστήρια Σένων Γνωσίου που εδρεύουν στα ίδια Πλ/ρια και επιτελείονται προγραπόμενα επιμόρφωσης διαφόρων τύπων που θα εφαρμόζονται όχι μόνο στις ίδιες τις Σχολές αλλά και σε όλη τη περιοχή της χώρας.

Παραμένουν αναγόμενοι οι διάφοροι τύποι προγραπόμενων με διδρυτικά και τόπο ηδωμένη εφαρμογής τους.

ΤΥΠΟΣ Α - ΣΤΙΣ ΠΑΙΔ. ΣΧΟΛΕΣ:

Αρχικώς επιμόρφωσης: (240 ώρες) Υποχρεωτική παρέκδοχική για όλους των ατυχισμένων Σ.Γ. που πρόκειται να διορισθούν στις Μ.Ε.

— Η διάρκεια ορίζεται τριμηνία με τρεις περιόδους (αυτή) μέσα στο χρόνο: (Α) από 10/9 - 10/12, (Β) από 10/1 - 10/4 και (Γ) από 10/5 - 10/7. Η 3η περίοδος δύναται να είναι προαιρετική από ημετέρα λειτουργία. (Κυρίως εκπαιδευτική)

— Στα Α' και Β' τριμήνια θα φοιτούν ατυχισμένοι που πρόκειται να διορισθούν, ενώ στο Γ' ήδη υπηρετούντες καδιδευτές που δεν έχουν περάσει από επιμόρφωση.

— Όσοι υποψήφιοι καδιδευτές φοιτούν στις Σχολές να πληρώνονται ως Ένδοτοι Δ.Υπάλληλοι και ο χρόνος της φοίτησής τους να μετρήσει ως χρόνος υπηρεσίας.

2. Μηνιαία περιοδική Συμβούλωση Σ.Γ. (30 ώρες): Πρόγραμμα για την υποψήφια Συμβούλους Σ.Γ. μετά την επιλογή τους.
3. Σταθερά συνεχή (40 ώρες): Υποχρεωτικό πρόγραμμα για όσους παλιμηνείς Σ.Γ. συμπληρώνουν πενταετία από την προηγούμενη επιμόρφωσή τους, και μόνο για όσους υπηρετούν στις ευρύτερες περιφέρειες Αθηνών, Πιερικιά και Θεσσαλονίκης. Τρεις (3) ώρες, μια φορά την εβδομάδα - βράδυ για την παλιμηνία που αρχίζονται πρωί και πρωί για όσους αρχίζουν απόγευμα. Δύο κύριοι μέσοι στο σχεδιασμένο έτος: (α) (1/10 - 31/1) και (1/2 - 31/5), χωρίς να αποκλείεται και η εφαρμογή τρίτης περιόδου από (1/6 - 31/8) αν οι κύριοι το επιθυμούν.
4. Πληροφορηθείς από Δελτίο (περιοδικό): Ενημερωτικό δελτίο με θέματα πλωθοφορικής, διδασκαλίας κ.τ.λ. κάθε 3 μήνες.

ΤΥΠΟΣ Β - ΣΤΙΣ ΕΔΡΕΣ ΤΩΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ Η.Ε.

5. Σταθερά συνεχή (40 ώρες): Στις έδρες των Δ.Μ.Ε. για όσους παλιμηνείς της περιφέρειας κάθε Δ.Μ.Ε. συμπληρώνουν 5ετία από την προηγούμενη επιμόρφωσή τους. Τα προγράμματα αυτή είναι ίδια με το Α3 (άνω) και ισχύουν για όσους της παλιμηνίας Σ.Γ. που υπηρετούν έξω από τις ευρύτερες περιφέρειες Αθηνών, Πιερικιά και Θεσσαλονίκης.
6. Ευκαιριακή ευκαττιμή (20 ώρες) σε όλη τις έδρες των Δ.Μ.Ε. συμπληρώνοντων και επιδιόκοντων

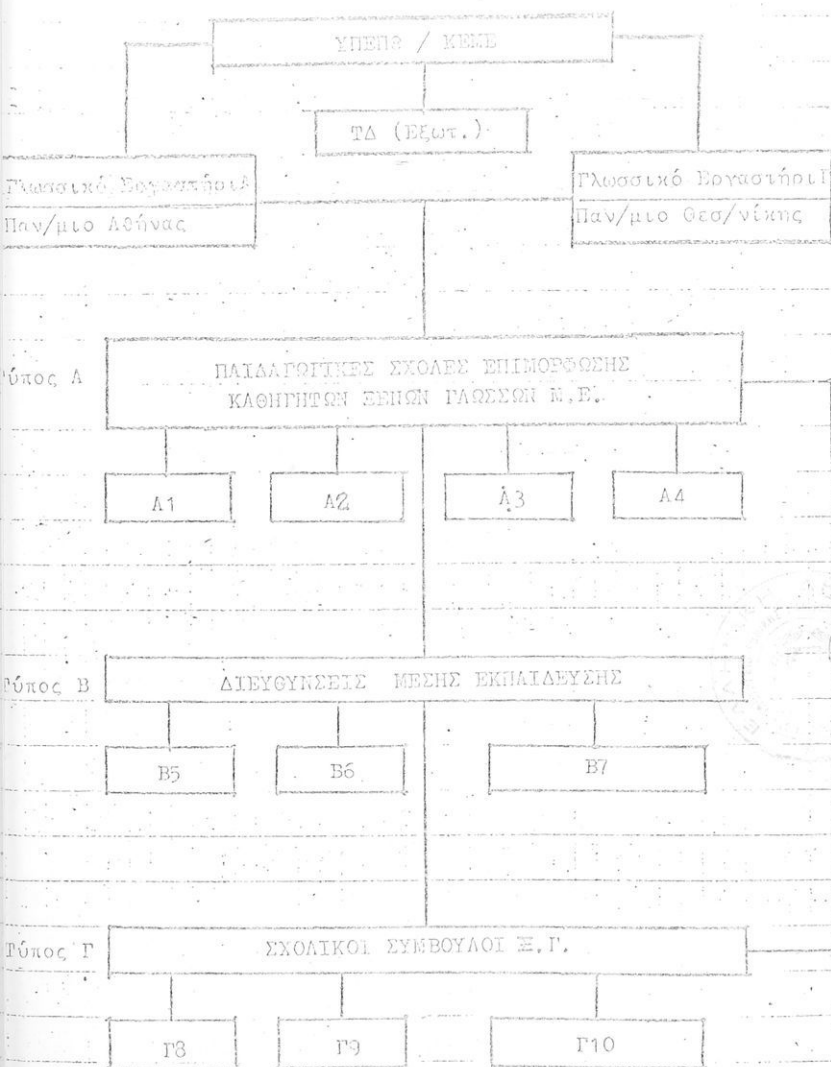
- των Αθηνών, Περδικιά και Θεσσαλονίκης. Μετα
των αρχών του Δ.Η.Ε. και των Συμβούλων Σ.Γ.
για την αντιμετώπιση κάποιου φαινομένου, π.χ.
νέας διδασκαλικής μεθόδου, νέου διδασκαλικού υψιμού.
4. Αποφορτιστική Συμβούλων Σ.Γ. (20 ώρες) Στο τέλος
κάθε σχολικής χρονιάς με συγκεκριμένη όλη των
Συμβούλων Σ.Γ.: Αποφορτισμός και αλληλοενημε-
ρωτική για το έργο της σχολικής χρονιάς που πε-
ρασε, προγραμματισμός νέας σχ. χρονιάς κ.λ.λ.

ΤΥΠΟΣ Γ - ΣΤΙΣ ΕΔΡΕΣ ΤΩΝ ΑΙΧΜΑΛΩΤΩΝ Μ.Ε.

3. Χαλαρή Δημηγυμνία (1-2 φορές) στην Περι-
φέρεια κάθε Συμβούλου Σ.Γ. 2-3 φορές το
χρόνο με θέματα που έχουν προγραμματιστεί
πριν αρχίσει το σχολικό έτος.
4. Έκτακτη Έκτακτη (1-3 φορές) στην Περιφέρεια
του Συμβούλου Σ.Γ. με θέματα απόρριψης
έκτακτη ή τοπικής ιδιομορφίας - κατά την
αρχή του ή ως ανάγκη των σχολίων του.
5. Έκτακτη Περιφερειακή Πληροφόρηση (1-3 φορές)
για παροχή περιφερειακής ή ερευνητικής
εργασίας σε τοπικό επίπεδο της διαμεσολά-
σης των Συμβούλων Σ.Γ.

ΤΥΠΟΣ Δ - ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ: Στόχους
αποστή των καθηγητών Σ.Γ. και χωρίς των
μελών ή Σ.Γ. που διδάσκουν για περίοδο
3 μηνών τουλάχιστον, ανάλογα με τις οικονομικές
δυνατότητες της πολιτείας.

ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΕΞΟΝ ΠΑΡΕΧΟΝ Μ.Ε.

Σημείωση: Οι ενδείξεις Α1, Α2 . . . κ.τ.λ. αντιστοιχούν
στον Τύπο Επιμορφωτικού Προγράμματος. (Βάσει σελίδας 9-11)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

ΝΕΟ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΣΕΛΑΜΕ

ΑΓΓΛΙΚΗΣ - ΓΑΛΛΙΚΗΣ

30.5.84

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΕΝΩΝ ΤΑΞΕΩΝ

Απόφαση υπέρ Τ2/301/9-2-83

Αναλυτικό Πρόγραμμα ΣΕΛΜΕ

Επιμόρφωση Το δέλεο της επιμόρφωσης των κα-
τω Σ.Γ. δικαιωνόμαστε με δύο τρόπους:

- (1) - Να διαμορφωθεί ή να αναμεταρρυθ-
μίσουν το ισχύον αναλυτικό Πρόγραμμα Σ.Γ. της
ΣΕΛΜΕ - δηλαδή μέσα στο υπάρχον πρόγρα-
μα να ισχυίσει από το σχ. έτος 1983/84.
- (2) - Να αναμεταρρυθμίσει η επιμόρφωση των κα-
τω Σ.Γ. στο σύνολό της.

(1) Πρόγραμμα ΣΕΛΜΕ: Πάνω στο δέλεο από το 1983
η αρχική ομάδα (Τριανταφυλλίδου, Αθανασίου, Καραγιάννη
Ρώμη κλπ) με σειρά συνεντεύξεων πείν από τη Π.Ε.Π.
της επιτροπής μας η επιμελήτρια, δικαιώματα η
πρόεδρος των νέων αναλυτικών προγραμμάτων
έχουν από τις αρχές Αθανασίου και Καραγιάννη
Μέσω από συζητήσεις και διαφωνίες που υπή-
ρχαν και με τα μέλη της αρχικής ομάδας
(Γιαννιά, Τσιανταφίδου, Καραγιάννη, Καραγιάννη) η
νέα αναλυτική πρόγραμμα της ΣΕΛΜΕ στο
το σχ. έτος 1983/84 εξετάστηκε από
να - (βλ. παρακάτω).

Deuxième Semestre
Δεύτερο εξάμηνο (Δεκεμβρίου - Ιανουαρίου)

Premier Semestre
Πρώτο εξάμηνο (Octobre - Janvier)

Methodology (P.1)

Methodologia
Μεθοδολογία

Teaching Technics 2 (P.2)

Techniques d'Enseignement
Τεχνικές Διδασκαλίας

Teaching Technics 1 (P.2)

Techniques d'Enseignement
Τεχνικές Διδασκαλίας

Lesson Planning & Implementation (P.4)

Procédure d'Enseignement
et Application
Σχεδιασμός της διδασκαλίας
και πρακτική εφαρμογή

Exposure to Materials & Microteaching

Exposition du Matériel Didactique -
Micro-enseignement (P.3)

Παρουσίαση και εμπειράλυση διδακτικού
υλικού - Πρακτική εφαρμογή

Course Planning / Materials design (P.5)

Planification de cours -
Prévision du matériel
Προγραμματισμός μαθημάτων και
σχεδιασμός διδακτικού υλικού

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ (Ρ.1)

Σκοπός: Να εξοπλισθούν οι μετεπτυχιαστές με
ορισμένες μεθόδους και προσεγγίσεις της διδασκαλίας π.
με ταυτόχρονη επιμέλεια των πέντε ενωμάτων που
τις περιέχουν, (θεωρίες της Εφαρμοσμένης Ψυχολογίας
και Κοινωνικής Ψυχολογίας, της Ψυχολογίας και της
Κοινωνιολογίας) καθώς και τις διαδικασίες που αφορούν

Βιβλιογραφική Επιμέλεια / Συγγραφή και Αξιολόγηση:

Συνολική Εισαγωγή στις:

Γνωστική θεωρία και διδασκαλία της ψυχολογίας
Παραδοσιακές μέθοδοι γραμμικής και κεντρικής

δομικής ψυχολογίας και ψυχολογία της συμπεριφοράς
Οπτικοακουστικές μέθοδοι και προσεγγίσεις

Δομική ψυχολογία - θεωρίες της κεντρικής ψυχολογίας
Πρωτόκολλα μέθοδοι και προσεγγίσεις

Αναλυτική ανάπτυξη στα ακόλουθα:

Αρχή: Μάθηση της κληρονομιάς και της εξέλιξης
Διδακτική / Μάθηση / Μάθηση / Μάθηση / Μάθηση
Θεωρίες της Κοινωνιο-ψυχολογίας και διδασκαλίας της ψυχολογίας

— Προέγερση της ψυχολογίας μέσα από αερίων της
κωδικοποίησης δραστηριότητας στον κοινωνικό χώρο
και ειδικά στο χώρο της εκπαίδευσης.

— Γνωστική και λειτουργική προσέγγιση (εξέλιξη της
και κοινωνικής στον κοινωνικό χώρο και ειδικά της εκπαίδευσης)

— Διδακτική της ψυχολογίας ως βάση επιμόρφωσης

Άλλοι τρόποι προσέγγισης και διδασκαλίας:

— Σιωπηρή πρόταση προσέγγισης - Εφαρμοσμένη ψυχολογία
— Συμπροσχετική πρόταση μέθοδων - Ψυχολογία / Κοινωνική

— Έργα:

— Αξιολόγηση και προσέγγιση

— Εφαρμογή

— Αξιολόγηση

Εκπαιδευτικό Προγραμματ (Εκπαιδευτικό)να επισημάνει τη διαδικασία και τη διαδικασία

να: να εξεταστούν και να παρασταθούν οι διαδικασίες
 διαδικασίες της τρέχουσας κατάστασης για τη διεξαγωγή
 διαδικασίας της Σ.Σ.

και οι σχετικές δραστηριότητες

ανάπτυξη της συνειδητής συμπεριφοράς σε νομικά
 υπό και φυσικό επίπεδο - κοινωνικοοικονομική
 κοινωνικοοικονομική διεύθυνση και συμπεριφοράς
 για ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ και ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Κατανοήση Προσφοράς ΛόγουΔιακρίσεις προσφοράς

- να διακρίνει κατ'εξοχή προσφοράς
- να αναγνωρίζει κατ'εξοχή προσφοράς

- από τον υποδοχέα
 βέβαια ανακρίβεια

Κατανοήση γραπτού λόγουΔιακρίσεις γραπτού λόγου

- να επιφέρει προσφοράς
- να φεραθεί προσφοράς

- Κανόνες γραμμάτων
 βέβαια διαδικασίες της τρέχουσας
 - ανάπτυξη γραπτού λόγου

η επιτυχία της διαδικασίας

- Οργανωσιακή μέθοδος της διαδικασίας Σ.Σ.
- Δραστηριοποίηση και ανακρίβεια
- Πείραξη της διαδικασίας της συμπεριφοράς
- Εργασία πάνω στην ψεύξη ή οφάδα

οργάνωση της διαδικασίας και επιτυχία

- Αξιοποίηση όλων των διεύθυνσεων που αναπτύσσονται για να
 συμπεριφέρονται κατ'εξοχή σε μια διεύθυνση επιτυχίας
- Αξιοποίηση της μεθόδου για συμπεριφοράς
- Εμπειρία και αξιοπιστία της αξιοπιστίας

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σελιμέ (Ευρώπη)

Παλαιότερη, επιβεβαιωμένη κρισιμότητα του ενδιαφέροντος
βιωματικού υψιού - προώθηση εφαρμογής (P.3)

Σκοπός : Να επιβεβαιωθούν οι μεταυπιδευόμενοι σχετικά με το υπάρχον διδακτικό υψιό (υπέρ διδ. πρβ. βανδωρικών, οπτιμοσμουστικού υψιού κ.λ.λ.), να ενθαρρυνθούν να δουν άμεσα επιβεβαιωθεί τον και να αρχίσουν να κινούνται σε κατεύθυνση του υψιού αυτού.

Μικροδιδασκαλίες (πρωινή εφαρμογή)

- Η πρωινή εφαρμογή θα περιλαμβάνει εργαλεία των μεταυπιδευόμενων σε μικρές ομάδες ή ζεύγη, με στόχο να επιβεβαιώσει ο πιο πάνω σκοπός σε σχέση με το διδακτικό υψιό που υπάρχει ήδη στον χώρο. Η πρωινή εφαρμογή θα μπορούσε να περιλαμβάνει γύρω από δραστηριότητες όπως τα παραδείγματα που αναφέρονται, ένα συγκεκριμένο διδακτικό στόχο, οι εκπαιδευόμενοι θα μπορούσαν να επεξεργαστούν διάφορες ερωτήσεις, απαντώντας, διακρίνοντας αλλά σε διδασκαλία πρβ. ώστε να αποκτηθούν στο στόχο αυτή.
- Θα μπορούσαν να επεξεργαστούν ή να παραδοθούν διδακτικές πρβ. για να πετύχουν κάποια κενά διδακτικών στόχων.
- Θα μπορούσαν να δοθούν με αυθεντικό απάντηση έτσι ώστε αυτά να αποκτήσουν βάθος για την ποιότητα αυθεντικής τελικής στόχ.

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (Συμπεράσματα)

Σχεδιασμός της πορείας της διδασκαλίας και πρακτικής εκπαίδευσης (Ρ. 4)

- Σκοπός : - Να βοηθήσουν οι ενδιαφερόμενοι να σχεδιάσουν
μάθημα εν υφέσει από πριν, διατρέχοντας 'ε-6'
μία προαναδιορισμένη διδακτική διαδικασία κατά
έκτο τρόπο ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούν
το χρόνο διδασκαλίας αποτελεσματικά μέσα σε
πρόβλεπτες συνθήκες διδασκαλίας.
- Να πείθουν επίσης να αναφέρονται στην
το σχεδιασμό και να τηρούν τη διαδρομή της
εκπαίδευσης του βουνού τάξης.

Η πορεία της διδασκαλίας στην τάξη (Πρακτική Εκπαίδευση)

Στη διάρκεια της πρακτικής εκπαίδευσης οι επι-
δεξιότητες θα πρέπει :

- (α) να επεξεργάζονται τα δικά του σχέδια μαθη-
των, να προσαρμόζουν τον ειδικό στόχο, να δια-
βάζουν και να αναγνωρίζουν οι κοινές του στόχο
και να επιλέξουν το κατάλληλο διδακτικό υλικό
που θα τον χρησιμεύσει.
- (β) Να "α διδάξουν" το σχεδιασμένο μάθημα
χρησιμοποιώντας άλλους περιστασιακούς
παιδαγωγικούς τους ως μαθητές.

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (απόφαση)

Προγραμματισμός αρχικής βαθμίδας
Σχεδιασμός διδακτικού υλικού (Π.5)

Στόχοι: - Να μάθουν οι εκπαιδευόμενοι να επιβεβαιώνουν τον αντιπροσωπευτικό (συμβολικό) χαρακτήρα των σχεδίων του γραμμικού μαθητή και με τον τρόπο αυτό τους σύγχρονους τρόπους διδασκαλίας του Σ.Ε. να βοηθήσει να αποφύγουν μόνος τους, για τον χώρο φορέα της συστημένης προέγερσης σε μια δεδομένη περίπτωση.

- Να μπορούν να ερευνούν τον χώρο επιμετρήσεως, αντίστροφος, συμπληρωματικός ή συνδυαστικός πιθανού ή υπάρχοντος διδακτικού υλικού.

Στόχοι: Μέσα στο πλαίσιο του προγραμματισμού και του σχεδιασμού μαθητή και διδασκαλίας υλικού,

- να επιβεβαιώνουν οι ερωτήσεις και οι απαντήσεις στόχοι και να αποζητήσουν τα στοιχεία να συνδυάζουν τον μαθητή
- να εξετάζεται η χρησιμότητα παρά η μορφή του υλικού
- να θεωρείται η μάθηση επιβεβαιωτική και να διδασκαλείται.

aim: To familiarize participants with a number of methods and approaches to ELT, giving some idea of the theories that underlie them (theories in Linguistics, Education, Psychology and Sociology) and the procedures they use.

Lectures and reading / Discussion and evaluation

Brief introduction in:

Linguistic theory and language teaching
Traditional grammar and translation methods

Structural linguistics and behavioral psychology
Audiolingual-Audiovisual methods and approaches

Structural linguistics - TG theories
Cognitive methods and approaches

Subject to be developed :

Education: Learning L¹ and L²
Teacher-centred / Learner centred orientations

Sociolinguistic theories and language teaching

Situational approach
Notional/ Functional approach
(Discourse and Conversational Analysis)
Teaching language as communication

Other approaches and ways

The silent way
Counseling Learning
Individualized Learning
Suggestopedia

Hours

Reading and preparation
Implementation
Evaluation

TEACHING AND LEARNING TECHNIQUES

to examine and assess/observe classroom procedures appropriate to the contemporary situation in ELT

Workshops

Developing sociolinguistic competence, sociolinguistic-sociocultural skills and micro-skills for PERCEPTION and PRODUCTION

Listening

- to isolate info
- to bridge info gaps

Reading (extensive-intensive)

- to extract info
- to transfer info

Speaking

- from uttering
- to conversing

Writing

- Communicative convention
- Developing written discourse

Use of techniques

Teaching vocabulary/grammar in context

Visual aids in ELT

Role-play and simulation

Techniques for communicative teaching

Group and pair work

Formative and Learning Evaluation

Formative testing

Assessing communicative competence

Test reliability

Documentation

Conclusion

LESSON PLANNING AND IMPLEMENTATION (P.1)

Aim: To equip participants to use materials (course books, support and supplementary materials, audio-visual aids etc), to get insights into the possibilities of various uses and, above all, to get practices in re-creating and using the same materials for a variety of purposes.

Microteaching (Workshops)

The workshops here will involve participants' working in small groups or pairs to exploit materials already available on the market.

Workshops could involve a number of activities such as the following:

- A particular purpose defined, different visuals, texts, dialogues etc in various books could be exploited to fulfil that purpose;
- Traditionally designed course book materials could be exploited to fulfil communicative aims;
- Authentic texts could be worked out so as to be the basis for a variety of authentic tasks.

LESSON PLANNING AND IMPLEMENTATION (MICROTEACHING) (P.2)

Aim: To enable participants to plan a lesson in advance, going through a n anticipatory teaching process so as to allow them to use class time effectively in the actual teaching situation. Also to get them to follow this plan during implementation.

Implementation (Workshops)

During the workshops participants shall have to actually work out their own lesson plans, determine particular goals and objectives, outline how they shall respond to them and choose the appropriate materials they will be needing.

As a second and very important phase they will have to actual work through that plan using other participants as language learners.

CONTENT ANALYSIS OF TEACHERS' BELIEFS (P. 5)

Aims: To identify significant factors in the design of language courses and, by looking at current approaches to ELT, to help teachers decide for themselves the appropriateness of a particular approach in a given situation.

Looking at potential or existing materials for ways of exploiting, developing, supplementing or combining.

Goals: To express aims, goals and objectives and realize them into the elements of a course.

To consider the use rather than the form of the language.

To consider learning more important than teaching.

Methodologie

Objectifs: Familiariser les participants à des méthodes et des approches du F.L.E. en leur donnant quelques notions théoriques et matières de linguistique, d'Éducation, de Psychologie et de Sociologie, ainsi que les ^{par} procédures employées.

Information / Discussion et évaluation
Bibliographique

- ductions:
- Théorie linguistique et enseignement des langues -
 - Grammaire traditionnelle et méthodes de traduction.
 - Linguistique structurale et psychologie behavioriste
 - Méthodes ^{d'approches} audio-orales, audiovisuelles -
 - Linguistique structurale. Théories de grammaire transformationnelle -
 - Méthodes et approches cognitives.

philosophie analytique dans le but de rendre
libres à l'enseignant les conceptions modernes
l'usage de la langue comme moyen de
communication dans le cadre social ainsi que
développement de sa capacité d'adapter
l'enseignement. et se dotant une méthode
de travail adéquate aux diverses
situations et classes.

Objets à développer:

Éducation: Acquisition 1 et apprentissage L2
enseignant centré sur 1 le professeur 2.
l'apprenant.

Théories socio-linguistiques et enseignement
des langues.

Approche en langue étrangère par des
exercices de l'activité humaine dans
le cadre social ainsi que dans la classe.

- Approche cognitive et psychologique.
(Analyse de discours et de conversation, dans
le cadre social ainsi que dans la classe.
Enseignement du langage comme moyen de
communication.

l'élève apprend et voit
"the silent way"
apprentissage individualisé
» conseillé
Suggestopédie.

ues :
ration et préparation
lication
luation

35A

Techniques d'enseignement et d'apprentissage

Chf : Contrôle et démonstration de procédures
se rapportant à la classe de langue appren
ées à la situation contemporaine du FdE.

Travaux pratiques

veloppement de la compétence socio-linguistique
elles socio-linguistiques et socio-culturels micro-
elles, par la PERCEPTION et la PRODUCTION

écoute :
rôles des informations
approcher " "

ORAL :
de l'écrit à l'oral
à la conversation

des activités interactives.
recueillir des informations
transférer " " "

écrit

activités communicatives
développement de discours écrit
maîtrise de techniques

activités audiovisuelles par le F.P.E
jeux de rôles et simulations
par l'enseignement communicatif.
travail à deux et de groupe.
apprentissage et apprentissage-évaluation.
activités d'intégration
évaluation de la compétence communicative.
fiabilité et validité.

thèmes:
formation et préparation:
applications:
évaluation.

Exposition du matériel et micro-enseignement.

Objectif: Exposer aux participants le matériel du F.E.S. (manuels pour le cours, matériel de support ou supplémentaire, moyens audio-visuels etc). afin de leur permettre l'exploitation des possibilités d'usages variés et surfact. exercée à l'élaboration et l'usage du même matériel pour une variété de tâches.

Micro-enseignement (travaux pratiques)

Organisation: 1. Travail des participants à deux ou par de petits groupes afin d'exploiter le matériel déjà existant ou acheté.
2. Un nombre d'activités comme les suivantes:
- Suite à la définition d'un objectif particulière etc par les besoins de l'accomplissement.
- Exploitation de moyens visuels différents, textes, dialogues dans des manuels divers.
- Ainsi que des manuels modifiés, réédités pour les mettre en faveur des objectifs communicatifs.
- Travail sur des textes authentiques comme base pour une variété d'activités ^{variées} communicatives.

Planification de cours - Application (Micro-enseignement)

Il s'agit de permettre à chaque élève
d'acquiescer par une procédure d'acquisition
initiale et d'acquiescer avec efficacité de l'horaire
et, ainsi que d'être croisé au travail selon cette
méthode d'acquiescer la phase d'application.

Application (Travaux Pratiques)

Pendant les travaux pratiques, les participants
auront à travailler selon leurs manifestations
hétérogènes, déterminer des buts et des objectifs
particuliers, souligner leur efficacité, et
choisir le matériel approprié à leurs besoins.
Pendant la très importante 2e phase, à
travailler très ensemble selon le plan définitif.
Certains jouent le rôle des élèves.
(Groupe-classe).

(3)

Planification des cours - Prévision du matériel didactique.

Objectif: Identifier les facteurs pertinents dans la planification de cours et aider les enseignants à prendre des initiatives sur le choix de méthodes et de techniques appropriées à la situation donnée, compte tenu des approches en vigueur dans la didactique des langues ainsi que des matériaux existants ou à proposer exploitables, reemployables, flexibles et adaptables.

Définir les objectifs et les buts intermédiaires et les atteindre par les éléments didactiques.
Prendre en considération l'usage plutôt que la forme du langage.
Prendre en considération l'apprentissage plutôt que l'enseignement.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφαινεται: θεωρεί ότι προς το παρόν δεν υπάρχουν οι προϋποθέσεις λειτουργίας τμημάτων ξένων γλωσσών στις επαρχιακές ΣΕΛΜΕ. Διαβιβάζει στο ΥΠΕΠΘ τις προτάσεις του εισηγητή και το παρακαλεί να δώσει τις σχετικές εντολές για την υλοποίησή τους. Ως προς την πρόταση του εισηγητή που αφορά το ΑΠ διδασκαλίας ξένων γλωσσών στις ΣΕΛΜΕ το Τμήμα επιφυλάσσεται να το συζητήσει σε άλλη συνεδρίασή του.

ΘΕΜΑ 4ο

Ο κ. Α. Αδαμόπουλος λέγει: Επειδή από το ερχόμενο σχολικό έτος 1985-86 θα ισχύσει νέο αναλυτικό πρόγραμμα, εισηγούμαι να μη ανατυπωθεί το βιβλίο καλλιτεχνικών της Α' Λυκείου, γιατί το περιεχόμενο του δεν συμφωνεί με τη φιλοσοφία του νέου αναλυτικού προγράμματος. Επισυνάπτω στην εισήγηση μου και επιστολή του κ. Τ. Μουζάκη σχολικού συμβούλου καλλιτεχνικών ο οποίος επίσης προτείνει την μη ανατύπωση του παραπάνω βιβλίου.

Το Τμήμα αποφαινεται, αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Α. Αδαμόπουλου.

Στο σημείο αυτό τελείωσε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

Πράξη 10

Σήμερα 30 Ιανουαρίου 1985, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10 πρωινή, το Τμήμα Μέσης Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμόρφωσης (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με πρόεδρο το Σύμβουλο Β' Ηλία Σπυρόπουλο.

Στη συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι: Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βύρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπατζής, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδής, Ειδικός Σύμβουλος, και Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητής. Χρήη γραμματέα έκανε η Φιλολογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Απουσάζαν από τη συνεδρίαση οι Εισηγητές του ΚΕΜΕ Κυρ. Κατσιμάνης, γιατί είχε σοβαρούς οικογενειακούς λόγους, και Κων. Φούσκας, γιατί είχε άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

1. Προτεινόμενες επιλογές μαθημάτων για τις Α' και Β' τάξεις Λυκείου του Κολλεγίου Αθηνών.

Εισηγητής: Δ. Σακκάς.

2. Ανατύπωση διδακτικών βιβλίων.

3. Βαθμολόγηση στο μάθημα "Μελέτη χώρων Παραγωγής και Διοίκησης".

Εισηγητής: Β. Θεοδωρακόπουλος.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε η προηγούμενη πράξη, το Τμήμα άρ. 10
την εξέταση των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης.

Θέμα 1ο. Προτεινόμενες επιλογές μαθημάτων για τις Α' και Β' τάξεις Λυκείου του

Κολλεγίου Αθηνών.

Ο εισηγητής του θέματος Δ. Σακκάς είπε:

Με το έγγραφο Γ2/152/18-1-1985 της Διεύθυνσης Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. επαναφέρεται η αριθ. 110/84 πράξη μας που περιέχει γνωμοδότησή μας για τη διδασκαλία μαθημάτων επιλογής στις Α' και Β' τάξεις του Κολλεγίου Αθηνών για να εκφράσουμε γνώμη μόνο ως προς τις επιλογές των μαθημάτων.

Μολονότι με το έγγραφο της Διοίκησης καλούμαστε να περιοριστούμε στη γνωμοδότηση σ' ένα ορισμένο σημείο λίγο ή πολύ τυπικό, δεν μπορεί, νομίζω, το Τμήμα να παραβλέψει το γενικότερο πρόβλημα που το αίτημα του Κολλεγίου φέρνει πάλι στην επιφάνεια. Και το πρόβλημα αυτό είναι η θέση και ο ρόλος των ξένων σχολείων στην Ελλάδα.

Με αφορμή αυτή τη γνωμοδότηση οφείλουμε να διατυπώσουμε και πάλι τις ανησυχίες μας. Το γεγονός ότι αυτά τα σχολεία λειτουργούν με νόμους προπολεμικούς, το γεγονός ότι ιδρύθηκαν σε χρόνους δουλικής εξάρτησης της χώρας μας από τις δυτικές χώρες καθώς και το γεγονός ότι και τώρα εξακολούθουν να παίζουν το ρόλο που έπαιξαν ως τώρα και ιδίως τα τελευταία εμφανίζουν τάσεις διεύθυνσης αυτού του ρόλου μαρτυρούν ότι τα σχολεία αυτά λειτουργούν προς την κατεύθυνση της εξάρτησης και της πολιτικής αφομοίωσης από τη Δύση και όχι προς την κατεύθυνση της εθνικής ανεξαρτησίας. Και προβάλλει επιτακτική η ανάγκη και το χρέος της Πολιτείας να αντιμετωπίσει το πρόβλημα νομοθετικά προς το συμφέρον των παιδιών που φοιτούν σ' αυτά τα σχολεία και της χώρας.

Δεν αναφέρομαι πάλι στο πρόβλημα που μας απασχόλησε στην πράξη 110. Άλλωστε δεν είναι το πιο σημαντικό. Δείχνει εντούτοις κι' αυτό ότι στο σχολείο τελικά περνάει η θέληση της Διεύθυνσης του σχολείου που, σ' έναν τουλάχιστο βαθμό, σημαίνει η θέληση των ξένων. Και εδώ βρίσκεται το πρόβλημα το ουσιαστικό, το κύριο, το εθνικό και όχι αν θα πάρουν οι μαθητές αυτή ή εκείνη την επιλογή. Τα ουσιαστικά προβλήματα είναι αυτά που αφορούν τη σωματική υγεία, τη μόρφωση και την εθνική συνείδηση των μαθητών αυτών των σχολείων.

Είναι πρώτα πρώτα το πρόβλημα της διάρκειας εργασίας αυτών των σχολείων που τελικά σημαίνει πόσες διδακτικές ώρες είναι δυνατόν να φορτωθούν στους μαθητές καθημερινά; Για τα δημόσια σχολεία κρίναμε και η Διοίκηση δέχτηκε και νομοθέτησε ότι οι ώρες αυτές μπορούν να ανέρχονται σε 30 σε πενήντημερι, εβδομαδιαία εργασία. Στα ξένα σχολεία μαζί με τις πρόσθετες ώρες στη γλώσσα ή και σ' άλλα μαθήματα οι ώρες διδασκαλίας φτάνουν τις 36 ή και τις 40. Τώρα το Κολέγιο ζητάει πέρα από τις ώρες αυτές και ώρες επιλογής.

ερωτώμαι αν αυτά τα αιτήματα για πρόσθετες ώρες και επιλογές που ξεπερνάνε το φυσικό ριο αντοχής των μαθητών μπορεί να έχουν κάποιο παιδαγωγικό νόημα και επομένως να υποτεθούν πραγματικά το συμφέρον των μαθητών. Και μου δημιουργούνται ερωτήματα γιατί τόσο Διευθυνση όσο και ο σύλλογος των διδασκόντων δεν εκφράζουν καμιά ανησυχία γι' αυτό το έμα, αλλά αντίθετα συναινούν στο όλο και περισσότερο φόρτωμα των μαθητών;

Είναι έπειτα το πρόβλημα του είδους των γνώσεων που προσφέρουν και της επιδράσεως ασκούν αυτά τα σχολεία στους μαθητές. Καίριο, πρωταρχικό αυτό το πρόβλημα. Γιατί ολό φοβάμαι ότι η εθνική συνείδηση των μαθητών αυτών των σχολείων κινδυνεύει. Τα σχολεία αυτά κοιτάζουν προς τη Δύση και τα πρότυπα της Δύσης μεταδίδουν. Φαίνεται αυτό και πό τις προτεινόμενες από το Κολλέγιο επιλογές. Ουσιαστικά είναι επιλογές για τις εξετάσεις G.C.E. Ο' LEVEL και A' LEVEL, δηλαδή για σπουδές σε ξένα πανεπιστήμια, επομένως επιλογές που θέτουν σε δεύτερη θέση τα μορφωτικά αγαθά που προσφέρει το ελληνικό σχολείο και επικεντρώνουν την προσπάθεια σε όλη που ανοίγει το δρόμο για τη φυγή από την Ελλάδα.

Καλούμαστε να γνωμοδοτήσουμε αν συμφωνούμε ή διαφωνούμε με τον κατάλογο των επιλογών που υπόβαλε η Διευθυνση του Κολλεγίου. Τι να συμφωνήσουμε ή να διαφωνήσουμε; Η περισσότερες, τουλάχιστο, επιλογές είναι, νομίζω, έτσι για τα μάτια, για να δημιουργήσουν την εντύπωση ότι οι μαθητές έχουν να επιλέξουν ανάμεσα σε πολλά και ενδιαφέροντα αντικείμενα. Φαίνεται αυτό από τούτο κυρίως: Οι μισές επιλογές είναι για τη διδασκαλία τους στα ελληνικά. Αλλά ποιος θα τις επιλέξουν, αφού όλοι σχεδόν είναι φυσικό να διαφέρουν για επιλογές που θα διδάσκονται στην Αγγλική, γιατί έτσι θα μάθουν καλύτερα τη γλώσσα και παράλληλα θα εξυπηρετηθούν στις σπουδές τους σε ξένες χώρες; Η θα ωφεληθεί τίποτα να προσθέσουμε εμείς και άλλες επιλογές, αφού είναι σίγουρο ότι πλειονότητα τουλάχιστο των μαθητών θα επιλέξει τις επιλογές για τις εξετάσεις G.C.E.; Η πει κανείς να απαλείψουμε τις επιλογές που οδηγούν σε σπουδές σε ξένα πανεπιστήμια. Η να κάνουμε όμως αυτό, θα παραγνωρίσουμε μια βασική ανάγκη των μαθητών και δε θα είμαστε ρεαλιστές.

Οι διαπιστώσεις!- ότι οι μαθητές αυτοί έχουν απόλυτη ανάγκη ετοιμασίας για τις σπουδές προς τις οποίες έχουν πια προσανατολιστεί και κατευθύνονται σταθερά - μια ανάγκη που τη δημιούργησαν οι γονείς τους, το σχολείο, το σύστημα και για την οποία δεν είναι οι ίδιοι υπεύθυνοι.

Ότι δεν μπορούμε να παραβλέψουμε την κυριαρχική λειτουργία αυτής της ανάγκης. Ότι οι μαθητές ούτως ή άλλως θα επιλέξουν επιλογές που υπηρετούν την παραπάνω ανάγκη τους, ότι, αν δεν προσφέρει το σχολείο τις ορισμένες αυτές επιλογές για τις εξετάσεις G.C.E., οι μαθητές θα καταφύγουν σε ακριβοπληρωμένα φροντιστήρια, με υποχρεώνουν να εισηγηθώ, παρά την αντίληψή μου ότι προέχει να διαφυλαχτεί ο ελληνικός χαρακτήρας των προγραμ-

των και των σπουδών των μαθητών, να γίνει δεκτός ο πίνακας των επιλογών, για τον πρό-
 ετο μάλιστα λόγω ότι το κύριο πρόβλημα δε βρίσκεται σ' αυτό τον πίνακα.
 πως, για να διαφυλαχτεί το κανονικό πρόγραμμα του σχολείου αλλά και η υγεία των μαθη-
 ν, σύμφωνα και με παλαιότερες θέσεις δικές μου και του Τμήματος, εισηγοῦμαι οι επιλο-
 ς να λειτουργήσουν κάτω από τους ακόλουθους περιορισμούς:

θα είναι προαιρετικές, δηλαδή θα μπορούν οι μαθητές να μην πάρουν καμιά επιλογή, αν
 δεν το επιθυμούν.

Δε θα υπερβαίνουν τις 6 ώρες την εβδομάδα κατά ανώτατο όριο.

θα γίνονται ύστερα από το υποχρεωτικό πρόγραμμα των μαθημάτων και εφόσον οι
 μαθητές τρώγουν το μεσημέρι στο σχολείο και μεσολαβεί μια τουλάχιστο ώρα για παιγνί-
 δι, ανάπαυση και γενικά για αλλαγή παραστάσεων των μαθητών. Διαφορετικά να γίνο-
 νται το απόγευμα στις ώρες 6-8.

Θα περιοριστεί η διάρκεια των ωρών του κανονικού προγράμματος, ούτε θα καταργηθούν
 διαλείμματα, για να εξοικονομηθεί χρόνος για τη διδασκαλία των επιλογών.

Ακολούθησε συζήτηση κατά την οποία τα παρακάτω μέλη του Τμήματος είπαν:

Ο Σύμβουλος Ν. Βαρουχάκης:

Είχα την εντύπωση ότι θα συζητούσαμε ένα από τα αιτήματα παρεκκλίσεων από το σχολικό
 πρόγραμμα, τα οποία συνήθως υποβάλλονται από ξένα σχολεία και επομένως, για άλλη μια φο-
 ς, θα επαναλαμβάνουμε γνωστές θέσεις του Τμήματος.

Όμως θέλω να επιστήσω την προσοχή σας στην "πρωτοτυπία" που παρουσιάζει το συζη-
 τούμενο θέμα. Πρόκειται για έγκριση "καταλόγου επιλογών" που συνιστά στην ουσία κα-
 τέρωση, κυρίως, φροντιστηριακής προπαρασκευής ελλήνων μαθητών με στόχο τη φοίτησή τους
 σε πανεπιστήμια της αλλοδαπής.

Όλοι κατανοούμε τον αγώνα και την αγωνία των παιδιών "για μια θέση στον ήλιο".
 κατανοούμε και την προσπάθεια των γονιών να βρουν και να αξιοποιήσουν κάθε διέξοδο που το
 παρουσιάζεται για να εξασφαλίσουν το μέλλον των παιδιών τους. Αλλά τώρα δεν πρόκειται
 για περιπτώσεις, που ο νέος, λόγω έλλειψης θέσεων στα ελληνικά ΑΕΙ, αναγκαστικά καταφεύ-
 γει στην Ιταλία ή τη Ρουμανία για να σπουδάσει και ο γονιός θυσιάζει κάποιον, μοναδικό
 υιό, περιουσιακό στοιχείο για το σκοπό αυτό.

Στην περίπτωση μας, γονιός και μαθητής παροτρύνονται να προτιμήσουν σπουδές σε πανεπι-
 στήμια της Αγγλίας ή της Αμερικής και αυτή η προοπτική τους υποβάλλεται και καλλιεργείται
 συστηματικά και έγκαιρα από περιφρονητές της ελληνικής "τάξης πραγμάτων" του ελληνικού
 συστήματος (όσοτα αν αυτό το σύστημα τους εξασφαλίζει πλούσια, κατά κανόνα, τα μέσα
 να να μπορούν να το περιφρονούν, καθώς και την ευχέρεια να το διακηρύσσουν). Και ενώ,

ποιος κρίνει για την περίπτωση του συμφέρουσα την παραπάνω προοπτική, είναι ελεύθερος να την ακολουθήσει, θέλουμε τώρα αυτή την αναμφισβήτητα αποικιοκρατική νοοτροπία να την υιοθετήσουμε ως επίσημη εκπαιδευτική πολιτική.

Ως μέλος αυτού του σώματος, είμαι κατηγορηματικά αντίθετος σε τέτοιου είδους ρυθμίσεις οι οποίες:

-) δεν καθύπτονται από τη σχετική διάταξη του νόμου (Ν. ..3776/1929 άρθρο 2^ο) η οποία προβλέπει σαφώς ότι "εις πάντα τα σχολεία τα λειτουργούντα εις το Κολλέγιον Αθηνών επιτρέπεται παρέκκλισις από του ωρολογίου και του αναλυτικού προγράμματος των δημοσίων σχολείων εφ' όσον και τα μαθήματα και το σύνολον της εν εμάστω των σχολείων τούτων διδασκαμένης εξ εκάστου μαθήματος ύλης είναι τα αυτά προς τα οριζόμενα δια τα αντίστοιχα δημόσια σχολεία.
-) μετατρέπουν ένα σχολείο που λειτουργεί στην Ελλάδα σε φυτώριο αφελληνισμού των μαθητών του.
-) επιβαρύνουν το ήδη βεβαρυνμένο, από παρεκκλίσεις που έχουν ήδη εγκριθεί, ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθητών με αποτέλεσμα, μέσα σε ασφυκτικό αντιπαιδαγωγικό κλίμα, να μην υπάρχει χρόνος για τη σωστή παρακολούθηση του κανονικού προγράμματος (Για το σχολείο διατίθεται 12ωρο την ημέρα!).
-) αποτελούν έμπρακτη και πανηγυρική "αναγνώριση" από την ίδια την Πολιτεία ότι το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα μειονεκτεί.
-) συνεπάγονται τον κατακλυσμό του Υπουργείου από παρόμοια αιτήματα. Π.χ. της Γερμανικής Σχολής για την επίσημη διδασκαλία της Ύλης του ABITUR η επάνοδο της ελληνογαλλικής Σχολής σε αξιώσεις που πρόσφατα απορρίψαμε.
-) δίνουν στη χώρα μας το θλιβερό προβάδισμα σε παραχωρήσεις στην εύλογη επιδίωξη φίλων χωρών για πολιτιστική διεξόδυση.

Τέλος θα ήθελα να σημειώσω ότι γνωμοδοτήσεις με το παραπάνω πνεύμα όταν προέρχονται από ένα τεχνοκρατικό συλλογικό όργανο όπως το Τμήμα μας, ενισχύουν τη διαπραγματευτική θέση της Πολιτείας σε ποικίλες πιέσεις που δέχεται για τέτοια θέματα.

Ο Σύμβουλος Φ. Κ. Βάρος:

Θυμίζω την πράξη 110/1984 και θεωρώ ότι όσα είπα τότε τα θεωρώ και τώρα εισαγωγή για όσα κατ' ανάγκην θα προσθέσω, αφού το ερώτημα αναπέμπεται ως προς το ειδικό σκέλος: πίνακας μαθημάτων επιλογής.

Θεώρησα πάντα και νόμιζω και σήμερα ότι είναι ευτύχημα - για τη Διοίκηση και για το ΚΕΜΕ - που η γνωμοδότησή μας δεν είναι δεσμευτική για την πολιτική ηγεσία. Έτσι κι εμείς έχουμε την ευχέρεια να γνωμοδοτούμε με κριτήρια παιδαγωγικά αγνοώντας τους διοικητικούς περισπασμούς και η πολιτική ηγεσία να αποφασίζει παίρνοντας υπόψη της

και τις πραγματικές περιστάσεις.

1. Το μεγάλο πλεονέκτημα που προκύπτει είναι ότι η πολιτική ηγεσία μπορεί να έχει από μας, ως συλλογικό εκπαιδευτικό συμβούλιο, επιχειρήματα που ενδεχόμενα ή βοηθούν να αντιμετωπίζει αιτήματα που η αποδοχή τους είναι πιθανό να επικριθεί ως παραχώρηση άνισων ευκαιριών σε ορισμένες κοινωνικές ομάδες.

2. Με το πνεύμα αυτό (και με τη σκέψη να συμβάλω στη διαφύλαξη της υπηρεσίας από τυχόν αναγνώριση προνομίων που προκαλούν κοινωνική επίκριση) σημειώνω:

α. Το νομικό καθεστώς του 1927-1937 δε νομίζω ότι δικαιολογεί αποκλίσεις από το πρόγραμμα με κριτήριο την ευκολότερη πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

β. Κατά συνέπεια το τμήμα του "πλνακα" που έχει συνταχτεί με αυτό το κριτήριο δεν είναι σύμφωνο με τη βούληση του νομοθέτη,

γ. Υπολείπεται το κριτήριο πρόσθετης παιδείας, ευρύτερης μόρφωσης (θα πρόσθετα και ίσης μεταχείρισης).

4. Ύστερα από τα παραπάνω :

α. Νομίζω ότι δεν μπορεί να συζητηθεί ολόκληρος ο πλνακας αλλά μόνο το τμήμα που περιέχεται στο νόημα της § 4γ αυτής εδώ της γραφής.

β. Για το τελευταίο αυτό τμήμα μου φαίνεται ότι μπορούν να εισηγηθούν πιο σωστά οι παράγοντες του Κολλεγίου, που γνωρίζουν τις συνθήκες του σχολείου τους άμεσα.

γ. Και όποια εισήγηση γίνει είναι νομικά αναγκαίο να συμφωνεί με το πνεύμα και το γράμμα του ιδρυτικού νόμου (άρθρο 2 του νόμου του 1928), που το θύμισε ο προηγούμενος αγορευτής (για να ανήκει η Ελλάδα στους Έλληνες).

Ο Ειδικός Σύμβουλος Ι. Σκορδύλης :

Νομίζω πως το Τμήμα οδηγείται μια φορά ακόμη να γνωματεύσει για παρεκκλίσεις τη λειτουργία και τα προγράμματα των ξένων σχολείων. Για το λόγο αυτό, λαβαίνοντας υπόψη τη λειτουργία των σχολείων και τα καθιερωμένα πλέον από πολλών ετών, στο συγκεκριμένο θέμα της επιλογής μαθημάτων προτείνω στο Τμήμα να βάλει ως εξής τέσσερες δε-
ιεύσεις, έτσι ώστε να περιοριστεί κατά το δυνατόν κάθε υπερβολή.

1) Η επιλογή μαθημάτων από τους μαθητές να γίνει χωρίς πρόσθετη οικονομική επιβάρυνση.

2) Ο αριθμός των επιλεγομένων μαθημάτων να μη ξεπερνά τα 3.

3) Η όλη των επιλεγομένων μαθημάτων να είναι ανάλογη με αυτή που υπάρχει στο Αν. Πρό-
γραμμα κάθε τάξης.

ο) Οι μαθητές να μπορούν να αλλάξουν τα μαθήματα που επιλέγουν στη διάρκεια της σχολικής χρονιάς.

Ο Εισηγητής Β. Θεοδωρακόπουλος :

Νομίζω πως πρέπει να θέσουμε ανώτατο όριο ωρών διδασκαλίας, μέσα στο οποίο θα διδάσκονται κατ'επιλογήν όσα και όποια μαθήματα από τα αναγραφόμενα στη λίστα θέλουν (βλ. α'όρο της εισήγησης του κ. Σακκά) οι μαθητές. Επίσης νομίζω πως πρέπει το Τμήμα να εξετάσει την παρατήρηση του κ. Βαρουχάκη: π.χ. ύλη μαθηματικών της Γ'Λυκείου αν πρέπει να κατεβεί στις επιλογές της Α'Λυκείου.

Ο Σύμβουλος Φ. Βάρος δευτερολογώντας είπε :

Όση ώρα γίνεται συζήτηση έκανα τούτους τους διαλογισμούς :

- (α) Πόση αξία έχει η συνέπεια του τμήματος (σε αρχές που έχει διατυπώσει).
- (β) Ποιό είναι το νόημα της σημερινής γιορτής των Τριών Ιεραρχών. Από όσα έχω αποκομίσει από τις δικές μου μελέτες θυμίζω :
- Είχαν την τόλμη να θυμίζουν και τους ισχυρούς της ημέρας να σέβονται τη δικαιοσύνη, την ουσιαστική κοινωνική δικαιοσύνη, όχι μόνο τους τύπους που μπορούν νκαι να οδηγούν σε ανισότητα και αδικία (SUMMUM JUS SUMMA INIURIA).
- (γ) Πόση ελληνικότητα εγκλείει το κριτήριο σύνταξης του καταλόγου εκεί όπου σαφώς δηλώνεται ο σόχος G.C.B.

Το Τμήμα αφού έλαβε υπόψη του :

- (α) Το έγγραφο Γ2/152-18-1-1985 και τη συνημμένη σ'αυτό αλληλογραφία.
- (β) Το άρθρο 2 του Ν. 186/1975,
- (γ) Την πράξη του 110/1984 καθώς και παλαιότερες σχετικές με το θέμα πράξεις του (π.χ. 76/1984).
- (δ) Την εισήγηση του κ. Δ. Σακκά και
- (ε) Τις απόψεις που διατύπωσαν τα μέλη του κατά τη διεξοδική συζήτηση που ακολούθησε,

Αποφαινεταί

Γνωμοδοτεί κατά πλειοψηφία να γίνει δεκτός ο κατάλογος των επιλογών που υπέβαλε η Διεύθυνση του Κολλεγίου με τους εξής περιορισμούς :

Οι επιλογές :

1. Να έχουν προαιρετικό χαρακτήρα, δηλαδή οι μαθητές που δεν επιθυμούν θα μπορούν να μην πάρουν καμιά επιλογή.
2. Να μην είναι περισσότερες από δυο δώρα την εβδομάδα.

Να γίνονται ύστερα από το υποχρεωτικό πρόγραμμα των μαθημάτων και εφόσον οι μαθητές παίρνουν γεύμα στο σχολείο και μεσολαβεί τουλάχιστο μια ώρα ελεύθερος χρόνος για την ανάπαυσή τους.

Να μη διδάσκεται στις επιλογές ύλη που από το πρόγραμμα των δημόσιων σχολείων προβλέπεται να διδαχτεί σε ανώτερες τάξεις όπως συμβαίνει στις επιλογές 12 και 13 για τα μαθηματικά.

Μειοψηφούν οι Σύμβουλοι Ηλ. Σπυρόπουλος, Ν. Βαρουχάκης και Φαν. Βύρος, οι οποίοι υπο-
γράφουν ότι δεν πρέπει να δοθεί άδεια για τη λειτουργία του θεσμού των επιλογών για
τους λόγους που έχουν εκτεθεί.

Η συζήτηση του δεύτερου θέματος αναβάλλεται.

. / .

μα 3ο. Βαθμολόγηση στο μάθημα "Μελέτη χώρων παραγωγής και διοίκησης".

Ο εισηγητής του θέματος Β. Θεοδωρακόπουλος είπε:

Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ με το έγγραφό της Γ2/119/15-1-85 ζη-
εί να γνωμοδοτήσουμε για τον τρόπο εξέτασης στο μάθημα "Μελέτη χώρων παραγωγής και
διοίκησης" των μαθητών που είναι απαλλαγμένοι από τη φοίτηση ("στρατεύσιμοι" και
"ατ'ιδίαν διδαχθέντες"), των μαθητών που η φοίτησή τους χαρακτηρίζεται ελλιπής και
επαπέμπονται το Σεπτέμβριο και τέλος των μαθητών που εξετάζονται το Σεπτέμβριο λόγω
οικονομικής προφορικής βαθμολογίας τους στο παραπάνω μάθημα.

Η απάντηση στα παραπάνω ερωτήματα είναι ιδιαίτερα δυσχερής, γιατί σύμφωνα με τις
ατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 4 του Π. Δ/τος 182/1984 στο μάθημα αυτό δε διενεργείται
επιλογή απολυτήρια εξέταση ως βαθμός ετήσιας επίδοσης λαμβάνεται ο μέσος όρος των προ-
φορικών βαθμών των τριών τριμήνων. Όπως θα θυμούνται τα μέλη του τμήματος, η ρύθμιση
αυτή προτάθηκε από το Τμήμα, επειδή δεν υπάρχει - ούτε μπορούσε να υπάρξει - αντίστοι-
χο διδακτικό βιβλίο λόγω της φύσης του μαθήματος.

Στάθηκαν με πολλή περισκεψη απέναντι στο πρόβλημα που γεννάται για την εξέταση των
παραπάνω κατηγοριών μαθητών από την έλλειψη διδακτικού βιβλίου και την εξαιτίας της έλ-
λειψης αυτής μη διενέργεια γραπτών εξετάσεων για τους κανονικούς μαθητές και δεν μπόρεσα
να βρω άλλη λύση από το να μην εξετάζονται καθόλου στο μάθημα αυτό οι μαθητές που για δι-
φορούς λόγους δεν άκουσαν τη διδασκαλία. Ξέρω ότι προτείνω μια λύση που θα χωρίσει τους
μαθητές σε δύο κατηγορίες: σ'αυτούς που θα έχουν βαθμό απολύσεως στο μάθημα αυτό και
αυτούς που δε θα έχουν. Όμως δε γίνεται αλλιώς.
Πρέπει να "οικονομήσουμε" τα πράγματα. Άλλωστε δεν πρόκειται να κάνουμε άνιση μετα-
χείριση των μαθητών, αφού καμιά από τις δύο κατηγορίες δεν προσέρχεται σε γραπτές εξε-
τάσεις. Όσοι άκουσαν το μάθημα θα έχουν βαθμό προφορικής επίδοσης και όσοι δεν το
άκουσαν δε θα έχουν - θα αναγράφεται στον τίτλο απολύσεώς τους ένα μάθημα λιγότερο.
Εν νομίζω πως βλάπτεται κανείς.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

αποφασίζει ομόφωνα:

Κάνει δεκτή την εισήγηση του Β. Θεοδωρακόπουλου, για τη βαθμολόγηση στο μάθημα "Με-
λέτη χώρων παραγωγής και διοίκησης", όπως έχει.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης και λύθη-
κε η συνεδρίαση του Τμήματος.

Ο Πρόεδρος

ΗΛ. ΣΥΛΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 11/1985

Σήμερα, 1-2-85, ημέρα Παρασκευή και ώρα 09.00, το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπατζής, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Γνωμοδότηση για το σχέδιο Π. Δ/τος: "Τροποποίηση και συμπλήρωση του αναλυτικού προγράμματος των σχολείων Μέσης Γεν. Εκπ/σης". Εισηγητές κατά ειδικότητα.
- ΘΕΜΑ 2ο - Κρίση του βιβλίου κ. Σ. Παρασκευαΐδη "Στις κορυφές του κόσμου". Εισηγητής Ι. Σκορδίλης.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 4ο - Πειραματική εφαρμογή του διδακτικού υλικού για την γαλλική γλώσσα στην Α' Γυμνασίου σε εθνική κλίμακα. Εισηγητής Δ. Τομπατζής.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Δ. Τομπαΐδης λέγει: Το σχέδιο π.δ. "Τροποποίηση και συμπλήρωση του αναλυτικού προγράμματος κτλ. σε ό,τι αφορά την έκθεση στη Γ' Λυκείου (άρθρο 2 παρ. 3) είναι, γενικά, σύμφωνο με όσα έχει προτείνει το Τμήμα στην πράξη 108/84. Στις λεπτομέρειες έχω τρεις παρατηρήσεις: α) Στη φράση "από την οποία να παρέχεται το αναγκαίο υλικό" να διορθωθεί "...να παράγεται...". β) Στη φράση "μία σελίδα λογοτεχνικού, φιλοσοφικού, επιστημονικού κλπ. κειμένου" να διορθωθεί "ένα απόσπασμα μέχρι μία σελίδα λογοτεχνικού...". γ) Στη φράση "Η διδρόθηση των εκθέσεων θα γίνεται με προσοχή από τον καθηγητή..." να απαλειφθεί το "με προσοχή" ως περιττό.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση, αποφαινεται
αποδέχεται ομόφωνα
την εισήγηση του κ. Δ. Τομπαΐδη.

Στη συνέχεια ο κ. Κ. Φούσκας λέγει: Το ΑΠ του μαθήματος της Οικ. Οικονομίας για την Α' τάξη του Γυμνασίου εγκρίθηκε από το Τμήμα μας σε δυο συνεδρίες και είναι αυτό που μας έρχεται σήμερα σε μορφή Π.Δ/τος.

Ο λόγος που ξανάρχεται στο Τμήμα μας το πρόγραμμα αυτό είναι η ανάγκη να δημοσιευθεί το κείμενο ως Π/Δ/μα, για να αντικαστήσει εκείνο το κείμενο που δημοσιεύθηκε (Π.Δ. 413/84 ΦΕΚ 146 τ. Α', 27-9-84) αλλά δε συμφωνούσε με το βιβλίο που εκδόθηκε μεταγενέστερα από τον ΟΕΔΒ.

Με την ευκαιρία αυτή βεβαιώνω το Τμήμα ότι το νέο κείμενο είναι στην ουσία το ίδιο με εκείνο που εγκρίναμε, με τη μόνη διαφορά ότι παραλείφθηκαν ορισμένες σημειώσεις που υπήρχαν υπό μορφή οδηγιών, γιατί από τη Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΜΕ κρίθηκε ότι αυτές οι σημειώσεις δεν είναι ΑΠ, αλλά επεξηγήσεις και οδηγίες ^{για τη διδασκαλία} συμφώνησα με τους αρμοδίους της παραπάνω Δ/σεως, ύστερα από ειδική συνεργασία που είχα μαζί τους με δική τους πρωτοβουλία. Επίσης ενημέρωσα το Δ.Σ. του Συλλόγου καθηγητριών Οικ. Οικονομίας, το οποίο δεν είχε αντίρρηση για την απάλειψη των οδηγιών από το ΑΠ.

Στο Τμήμα μας απομένει να εγκρίνει ή όχι το νέο κείμενο
χωρίς τις οδηγίες.

Εισηγούμαι την έγκρισή του.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφαινεται: Αποδέχεται ομόφωνα
την εισήγηση του κ. Κ. Φούσκα.

α 2ο. Ο κ. Ι. Σκορδύλης λέγει:

Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. με το παραπάνω έγγραφό της αριθ. Γ2/4014/12-1984 μας διαβίβασε την αίτηση του κ. Στράτου Παρασκευαΐδη, συγγραφέα του βιβλίου «Κορφές του Κόσμου, η κατάκτηση του Παμίρ των Ιμαλαΐων από Έλληνες ορειβάτες», μας παρακαλεί για τις δικές μας ενέργειες.

Ο κ. Παρασκευαΐδης, που με την αίτησή του ζητά να θεωρήσουμε το βιβλίο του κα-
λληλο για τους καθηγητές και τις σχολικές βιβλιοθήκες, στο πόθνημά του αυτό στηρίζε-
ος στην προσωπική του εμπειρία από την ανάβασή του στο Παμίρ στον ενθουσιασμό του,
ά και στην μεγάλη του αγάπη για την ορειβασία, παρουσιάζει με πολύ ωραίο τρόπο μια
άλλη πραγματικά αθλητική προσπάθεια, μεγάλη ιδεολογική και πνευματική θα μπορούσε κα-
πει κανείς προσπάθεια, που πραγματικά είναι αξία για μέμηση.

Το κείμενο είναι απλό και κατανοητό, διαβάζεται ευχάριστα, είναι συμπληρωμένο από
ώρες ωραίες φωτογραφίες, από εικόνες και σχεδιαγράμματα και αναφέρεται χωρίς να εί-
κουραστικό στο χρονικό της ανάβασης και της κατάκτησης του Παμίρ των Ιμαλαΐων από
ινητική ομάδα ορειβατών, ενώ παράλληλα παρέχει χρήσιμες τεχνικές οδηγίες για όποιον
ιγματικά τις χρειαστεί.

Με τις εκτιμήσεις μου αυτές, με την υπογράμμιση πως η ορειβασία κατέχει μια από
ς πρώτες θέσεις στον πίνακα των αγωνισμάτων, λόγω της υψηλής προσφοράς της στην πνευμα-
κή, την ψυχική και τη σωματική ολοκλήρωση του ανθρώπου, και με την πεποίθηση πως οι
θηγητές της Φ. Αγωγής θα βοηθηθούν πραγματικά από το βιβλίο, προτείνω στο Τμήμα να
ωρήσει το βιβλίο κατάλληλο για τις σχολικές βιβλιοθήκες σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγρ.
του Ν. 186/75.

Ακολούθησε διευκρινιστική συζήτηση κατά την οποία διατυπώθηκαν διάφορες απόψεις.
η συνέχεια ο Πρόεδρος του τμήματος θέτει σε ψηφοφορία την εισήγηση του κ. Ι. Σκορ-
λη (ΝΑΙ ή ΟΧΙ στην εισήγηση).

Ψηφοφορία

Ι. Σκορδύλης	Α
Δ. Τομπαΐδης	Β
Στ. Παπασημακόπουλος	Α
Αδαμόπουλος	Α
Παπαδόπουλος	Α
Βίρος	Α
Βαρουχάκης	Β
Σακκάς	Λευκή
Σπυρόπουλος	Β

Το Τμήμα με ψήφους 5 + 1 λευκή : 3 αποδέχεται την εισήγηση του κ. Ι. Σκορδίλη.

Θέμα 3ο. Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

1. 316/24-1-85
2. 323/24-1-85
3. 327/24-1-85
4. 384/28-1-85
5. 353/25-1-85

Ο κ. Φ. Βόρος λέγει:

Σύντομη ενημέρωση για τη σύσκεψη της Ομάδας Ιστορίας (της 24-1-1985)

από τον Φ.Κ. Βόρο.

1. Στα πλαίσια μιας προσπάθειας που έρχισε στις 1-2- Νοέμβρη (ερωτήσεις κρίσης στην ιστορία) η ομάδα ιστορίας συνεδρίασε χθες (24-1-85) με την ακόλουθη σύνθεση:

- Φ. Κ. Βόρος
- Ζ. Ορφανουδάκη
- Β. Σκουλάτος
- Γ. Γιαννόπουλος
- Γ. Λεοντίδης
- Ν. Δημάκοπουλος
- Α. Παπαευθυμίου, φιλόλογος, αποσπασμένος στο ΚΕΜΕ

Σχολικοί

Σύμβουλοι Ν.Ε.

2. Λεπτομερή έκθεση για τα θέματα της συνεδρίασης θα κάνω την προσεχή εβδομάδα.

Σήμερα θεωρώ σκόπιμο να σημειώσω ότι ειδικά για τον κ. Ζ. Ορφανουδάκη, που έρχεται από Θεσ/κη προκύπτει λόγος ειδικής έγκρισης από την αρμόδια υπηρεσία, του Υπουργείου για να καλυφθούν τα έξοδα κίνησης εκτός έδρας (αεροπορικό ταξίδι, ξενοδοχείο κλπ.). Την ίδια έγκριση θα ζητήσουμε και για την επόμενη πρόσκληση του κ. Ζ. Ορφανουδάκη στην Αθήνα, αρχές του Φλεβάρη.

3. Για τους άλλους Σχολ. Συμβούλους, που υπηρετούν σε επαρχίες αλλά οικογενειακά μένουν εδώ, φρονώ ότι είναι αναγκαία μόνο μια τυπική κάλυψη για την απουσία τους από τις έδρες όπου υπηρετούν.

ΘΕΜΑ 4ο

Η κ. Γκούμα - της οποίας την εισήγηση προσυπογράφει ο κ. Δ. Τομπαΐδης, λέγει:

α. Γενικά
αξιολογήσεις.

Κατ' Εξουσία
Υ.Ε. του Κ.Υ.Ε.

30-1-84

Θέμα: "Σχολία επί της στο τυκτάρων και βορβόρων (αφ' ης βιβλίου) ελληνική γλώσσα στο Α' τ/ρίτο - 66 ετών ελπίδα"

Όπως είναι γνωστό στην Υπουργική Απόφαση (ΥΑ ΓΕ/2454) έχει αποφασισθεί η παραγωγή του νέου διδακτικού υλικού για την Α' τ/ρίτου μαζί με την υποστήριξη του εφοδισμού, σε 20 σχολία για το σχολ. έτος 1984-85.

Με την πράξη 103/84 του Κ.Υ.Ε. επιβεβαιώνεται η απόφαση της καλλιτεχνικής επιτροπής του ηρακλειτικού υλικού, που τελεοποιήσεται αυτή τη στιγμή σε βιβλίο για το μαθητή στο Α' τ/ρίτου, από την ομάδα εργασίας για τη ελληνική γλώσσα.

Για το σχολ. έτος 1985-86, η ομάδα εργασίας της επιτροπής με τον κ. Υπουργό είχε αποφασίσει την ηρακλειτική εφοδισμό του "βιβλίου σε εθνική επίδοκα, (βλ. σχετικό έγγραφο ηρακλειτικής).

Με την παραπάνω συλλογή, και με την έγκριση του βιβλίου, έχουν οριστεί πολύ λιγότερα αυτιστικά για το ηρακλειτικό επίδοκα (100.000 ηρακλειτικών). εφοδισμός:

Open field,
Sierra Nevada

ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΕΝΣΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

Μηνία	Διοικητική Πράξη	Έργο
I-1983	Υπουργική Απόφαση Γ2/301	Ορίζεται μικτή 9μελής Ομ.Εργασίας για τη συνολική μελέτη του θέματος "Ξένες Γλώσσες στη Μ.Ε."
I-1983		Κατατίθεται στον Υπουργό η μελέτη.
I-1983	Υπουργική Απόφαση Γ2/3651	Διαιρείται η Ο.Ε. σε δύο ειδικές μικρές ο.ε. για την "υλοποίηση των Αποφάσεων" της αρχικής Ο.Ε.
I-1983		Κατατίθενται οι πρώτες "Οδηγίες για τη διδασκαλία των ξ.γ. στη Μ.Ε." και στέλνονται σε όλα τα σχολεία.
I-1984		Κατατίθενται τα νέα CURRICULA για αντικατάσταση των Αναλυτικών Προγρ.
I-1984	Πράξη 59/84 ΚΕΜΕ	Εγκρίνονται ομόφωνα τα CURRICULA.
I-1984		Κατατίθενται στον Υπουργό τα προγράμματα Επιμόρφωσης (Σεμιναρίων και ΣΕΑΜΕ) με συνοδευτικό έγγραφο για τις προϋποθέσεις που απαιτεί η εφαρμογή τους και η συνέχιση των εργασιών (παραγωγή διδακτικού υλικού για αντικατάσταση εισαγομένων ξένων βιβλίων)
I-1984	Υπουργική Απόφαση Γ2/2454	Αποφασίζεται η παραγωγή του νέου διδακτικού υλικού και η "πειραματική εφαρμογή του στα σχολεία από το Σεπτέμβριο του 1984" ως τις 30-6-85.

Τα	Διοικητική πράξη	Έργο
	Προεδρικό Διάταγμα 413/84	Δημοσιεύονται στην εφημερίδα της Κυ- βερνήσεως (Τεύχος Α' Αριθμ. Φύλλου 146) τα νέα CURRICULA που αντικαθιστούν τα Αναλυτικά Προγράμματα για το Γ/σιο και τ το Λύκειο
34	Υπουργική Απόφαση Αριθμ. Φ.150/83/3670	Δημοσιεύεται στην εφημερίδα της Κυ- βερνήσεως (Τεύχος Β' Αριθμ.Φύλλου 260) η σχετική υπουργική απόφαση περί "Γενι- κών εξετάσεων ειδικών μαθημάτων"
984	Πράξη 92/84 ΚΕΜΕ	Εγκρίνεται η εκτύπωση από τον ΟΕΔΒ του βοηθήματος "Μεθοδολογική ενημέρωση για τον καθηγητή Γαλλικής γλώσσας" σε 2500 αντίτυπα - με σκοπό να διανεμηθεί σ'ό- λους τους μόνιμους καθηγητές γαλλικής αρμόδιους φορείς και σχολικούς συμβού- λους. Το βοήθημα τυπώθηκε με σχετική υπουργική απόφαση.
984	Πράξη 97/84 ΚΕΜΕ	Εγκρίνεται ο νέος τρόπος εξέτασης της Ξ.Γ' για το Γ/σιο και το Λύκειο.
1984	Πράξη 103/84 ΚΕΜΕ	Εγκρίνεται η ανάθεση της καλλιτεχνικής εικονογράφησης του πειραματικού υλικού Γαλλικής της Α' Γ/σίου, μέχρι την τε- λική του μερφή σε βιβλίο για τους μα- θητές της Α' Γ/σίου.

Ανογ. Γ2/301
3-2-83

Μελέτη δέδοτ.
των...
Καταγραφή αναή.
τουτέων επενύμ.

Ανογ. Γ2/3552
22-11-1983

ΕΡΕΥΝΕΣ γΙΑ ΤΗΝ ΚΑ-
ΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ "ΑΝΑΓΚΩΝ".
Νέα CURRICULA.
Νέα ΠΟΤΕΛΑ ΕΡΕΥΝΗΣ.
ΣΟΦΕΡΝΕΣ ΕΥΝΑΙΩΔΕΙΣ.
ΠΡΟΒΛΕΨΤΕΛΕΙΟΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΓΡΑΦΗ ΤΩΝ

Ανογ. Γ2/2454
27-7-1984

Ε γ α ρ ρ ο γ ρ α

2016/11/01

Σημειω-
τη...
20/20
Καθ. Γ.

Συλλογή υλικού
"Ευαγγελίου" δι-
δακτικού

Σελήνα
ΕΡΕΥΝΗΣ
ΑΝΑΠΟΔΕΙΞΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ

Εγγραφή
υλικού 20
10/11/83
N 145m

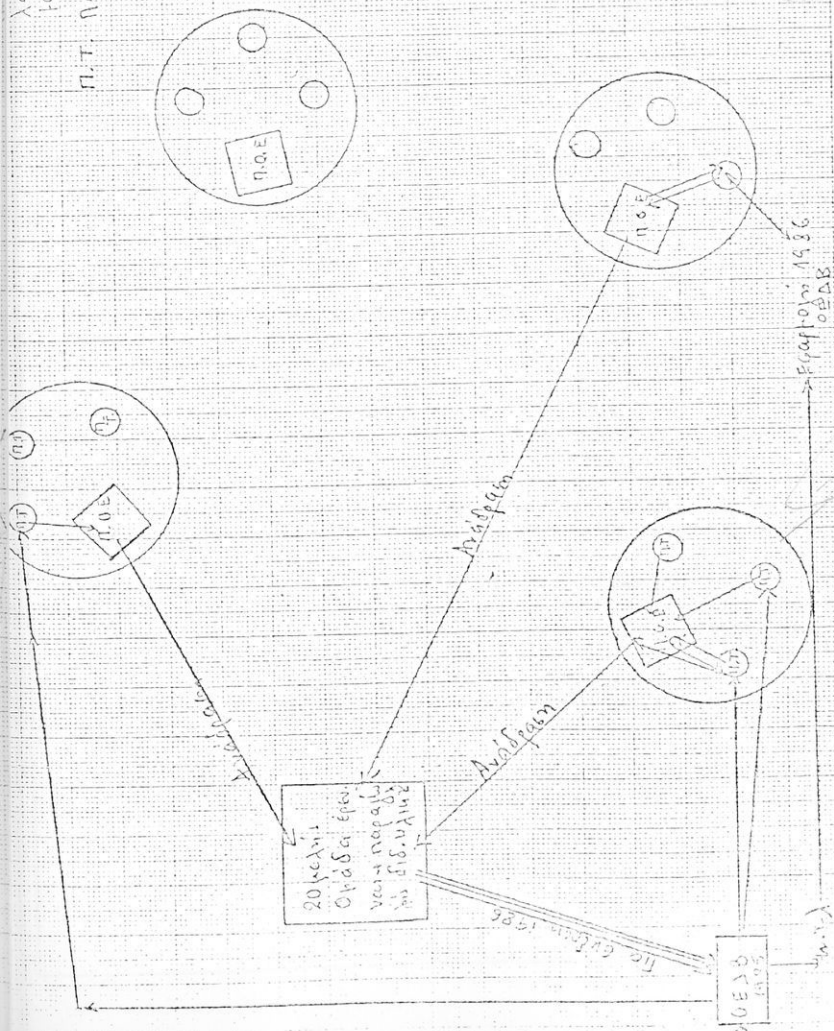
Εγγραφή
Αναπόδευ-
των υλικών
20/20/83
14 Ατμόν

Αναδραση

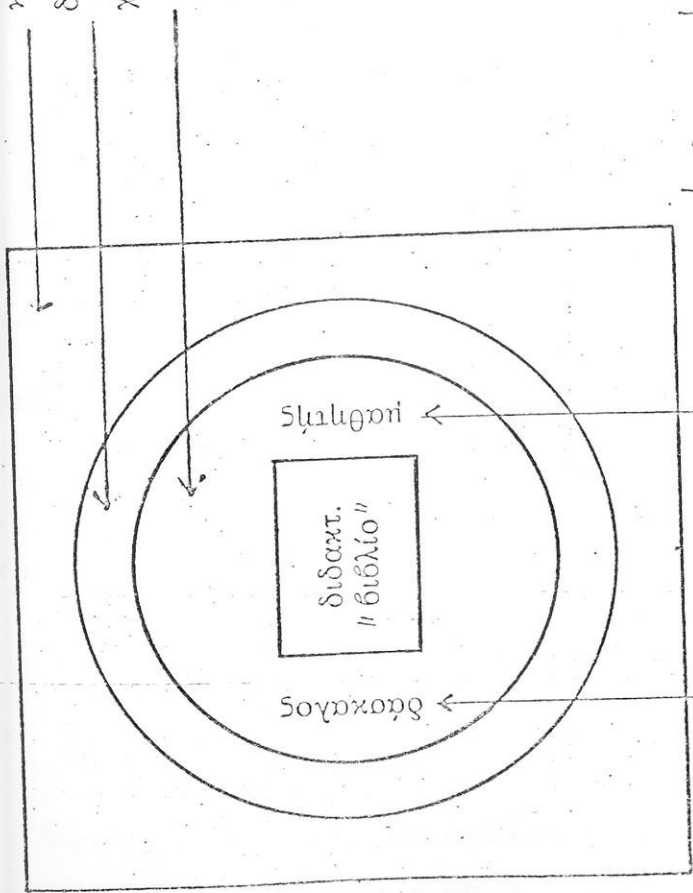
ΟΕΑΒ
για βελτιστοποίηση
"Ευαγγελίου"

Σχολ-ΕΠΟ 1985-86: Παράταγμα
Εγγραφή σε ΕΠΟΝ κ. Λιγυα

λειτουργία πείρα-
 γατικών τάσεων
 π.τ. πειραματικές τάσεις

κοινωνικό πλαίσιο; φιλοσοφία
 & τόπος
 διοικητικό πλαίσιο; ωράριο &
 χτισμένο περιβάλλον: τέχνη
 (αΐθουσα διδασκαλίας)

μεθοδολογική, διδακτική, επιλογή υλικού

προγράμματα επιμόρφωσης

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΥΠΛΟΥ
ΣΤΗΝ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ (ΕΠΙΤΡΟΦΗ ΣΤ. ΥΓ. Γ2/365/22.11.35)

ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΘΗΝΑΣ - ΠΕΡΑΙΑ

41°	Αδύσσος	Αντίστος 16 Νη Αθηνών	8624583
27°	"	Νύκτα & Υποσολομίου (Αντίστα)	5122952
62°	Αδύσσος	Θεόφιλου & Βασιλίου (Πατριάρχης)	3478171
26°	Αδύσσος	Υποσολομίου 8 Βασιλίου	7210284
9°	Αδύσσος	Δουλομακωνίου 19 (Αντίστα)	2289716
5°	Αδύσσος	Σηφιδίου & Νουδίου (Ν. Βόλου)	9221478
7°	Αδύσσος	Θαφείας 19 (Πατριάρχης)	7215290
1°	Αδύσσος	Νύκτα & Υποσολομίου (Αντίστα)	5122952
	Βύρωνος	Φορμίου 150 & Υποσολομίου	7667608
	Ηφιστοδίου	Γρ. Αντιστατών 2	9919553

Σαλαμάντα	Ευαγγελία & Γεώργιος	6832625
Αφροσύνη	Η Αφροσύνη 127	8037933
Μαργαρίτα	Μαργαρίτα	0294-66221
Ν. Ιωάννης	Ιωάννης 2-4	2799431
Θραυσοβαλάντης	Ιωάννης 3 Θραυσοβαλάντης	2431694
Ανδρέας	Γεώργιος 15, Αλεξάνδρα	8043321
Μαργαρίτα	Μαργαρίτα, Αλεξάνδρα 46	4966540
Γεωργία	Ιωάννης & Γεώργιος 18 Γεωργία	5711701
Παύλος	Νέα Αθήνα	0296-32282
Ανδρέας	Μαργαρίτα & Γεώργιος 17	4174561
Νικαία	Ανδρέας 102 Νικαία	4912812
Ιωάννης	Ιωάννης 0298/52390	
Αφροσύνη	Αφροσύνη & Αφ. Νικαία	2946019
Ναυρίου	Γεωφ. Ναυρίου. Ναυρίο	25639

19	Θισσαβουλίου	Λοισίου 5 (αριστερά)	312133
20	Θεοφύλακτου	11 Νέοι	612853
21	Θισσαβουλίου	Ικτινίου 5	238410
22	"	Χρυσόπουλου 6	262721
23	Σίτου		798422
24	Αδυσσίου	Αγία Αδυσσίου	61366
25	Πολυκάρου	Ηρώων - Αμμουριτών	422949
26	Βούλκας	Αρμύ 30 - Κονόβη	929950
27	Καρίτση	Ν. Π. Γαλιούρα - Ραϊγί 6	308506
28	Αρκαδίας Σταυρού	Σταυρός	61398
29	Σταυροπόλεως	Μεσοβίου Ηρώων 2 Σταυροπόλεως	656411
30	Ιωάννη	28 ^η Ουαλβίου Νότος	764026
31	Πορφύρας	Αποστό	31302
32	Πορφύρας	Προφύρας	22190
33	Θεοφύλου	Μ. Αλφειού - Αρ. Θρόνου	433701

Ε ΑΡΧΗ ΟΡΜΟΧΩΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΝΤΟΛΟΓΙΑ

Α/ΝΣΗ Μ.Ε. ΑΧΑΪΑΣ

τηλ.

Πατρών Μοσχοπολίτης 1 Πάτρα

22-28-33

Καλαμάτι Καμάδος

31-225

Αιγίου Γρυγορίου Ε - Π. Μελιά

28-383

Α/ΝΣΗ Μ.Ε. ΗΡΕΣΣΥΔΑΣ

Καλαμάτας Γουλιέλμος - Νέα Κρήνη Δρόμ
Φιλιατρών Φιλιατράς

22573

33 355

Α/ΝΣΗ Μ.Ε. ΑΡΧΟΔΙΑΣ

1ο Βρισηόπουλος Στυλ. Κηροβιάνης Βολιούτ
Λάρα Κουρτιούδης Δόρα

071-23807

41390

Α/ΝΣΗ Μ.Ε. ΗΛΙΘΝΙΑΣ

1ο Τσάβρης Τσάβρης

28679

Προβαρίτης Πηλαδόνικος

52232

Α/ΝΣΗ Μ.Ε. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ

1ο Κιάτου Δ57η Μαρτίνα 3η Λιάτα

22592

Καθόλου Λαφόπουλος

21227

ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΒΟΙΩΤΙΑΣ

Σελ

1 ^η Νοτιοδυτ	Γουνούριου 2 η-βότα	23233
Κυοιουίου	Κυοιόκιο	51228

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΑΓΓΕΛΟΠΟΛΕΩΣ

Σελ

2 ^η Ηεροδοτρίου	Λήπου 98 Ηεροδοτ	22677
Γουριό	Γουριό	31386

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΦΟΙΒΗΔΑΣ

2 ^η Γαβιά	Λήπου 46, Γαβιά	22705
Ορβρασύ	Ορβρασύ Δοφου	31215

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΚΥΘΙΩΝ

1 ^η Χολυδα	Προαστίου 26	24045
Λιβυ	Λιβυ	31229

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΦΩΝΙΔΑΣ

Ηιδοριίου	Ηιδοριίου	0266-2202,6
-----------	-----------	-------------

ΟΡΓΑΝΟΝ

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΠΑΡΙΣΣΕ

Τηλ.

1 ^ο ηρώδης	Ερωδία	229445
Τουλούρι	Τουλούρι	51216
Βρετανούλα	Βρετανούλα	81294

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΜΑΓΝΗΣΙΑ

3 ^ο Βόλου	Βόλου	9	23590
----------------------	-------	---	-------

Στεφανοβικίου	Στεφανοβικίου	41388
Σκιάδου	Σκιάδου	42228

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΤΡΙΚΑΛΩΝ

1 ^ο Τριτάτω	Γ. Λουλούδι (τέταρτο) Τριτάτω	22594
Μεγαλοχωρίου	Μεγαλοχωρίου	82436
Λονβουό	Λονβουό	93264

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΚΑΡΑΙΤΕΑ

1 ^ο Καρδίττας	Μυρμιδωνίου	2	22198
Κείρου	Κείρου		51205

ΕΙΣΠΡΟΣ.

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΑΡΤΟΛ.

ο ΑΡΤΟΣ	Ν. Παστέρια 16	23819
Ροζαυρή	Ροζαυρή	71391

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.

3 ^ο Ξωανούρι	Ανθούριον Πατατούρα	30818
Δολιαύη	Δολιαύη	31234
Μαρουδάτο	Μαρουδάτο	41306

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΘΕΣΣΟΝΙΚΙΑΣ.

Ηγουμένειον	Πατρ. Αδυνατόρα	0665-22562
Μαργαρίτη	Μαργαρίτη	0665-51323

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΠΕΒΕΡΑ

Μορσος	Μορσος	31231
Θεοφωτίου	Θεοφωτίου	31055

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΓΡΙΒΟΡΕΩΝ.

Μαρίνα γαρί	Μαρίνα γαρί	51230
-------------	-------------	-------

ΜΑΡΤΙΟΣ 1942

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΟΙΚΟΠΡΟΣ.

Τ. 2

Κορίθιο	Μαυροπόταμος 2	29864
Κορίθιο	Κορίθιο	31233

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΓΡΕΒΕΝΕΣ

Ματαιοχώρι	Ματαιοχώρι	51230
------------	------------	-------

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΚΑΪΤΟΡΙΝΑ

Βογατιλός	Βογατιλός	95214
-----------	-----------	-------

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΚΟΖΑΝΗΣ

Κορίθιο	Μαυροπόταμος Κορίθιο	34921
Τριτάρι	Τριτάρι	21322
Μουλούτι	Μουλούτι	96235

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΦΛΕΡΙΝΑΣ

Φλωρίνη	Νεοφ Νίμης 32.	22748
Φλωρίνη	Φλωρίνη	41496

ΛΗΞΗ Μ.Ε. ΜΗΔΟΝΕ

Τηλ

29 Βαρύς 16m Ουδρίων 5 27150
 - Κολοσίδων 4f. - Λοβόσας Ηρόλιας 39521.
 29 Νούσος Τηλ. Προσφορά 14 22754

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΚΙΤΣΙΣ

9 ΚΙΤΣΙΣ 21m Ιονίου 2 - ΚΙΤΣΙΣ 22385
 Βαγιάς Βαγιάς 71330.

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΣΕΡΡΕΣ

9 Σέρρες Λοβόσας 4f 4. 22771.
 Τηλ. Προσφορά 6 0323-22239.
 Τροχούσα Τροχούσα 0321-81213.

ΕΡΑΝ

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΕΒΡΟΥ

9 Ορεστιάδα Βαγ. Ιω/να 173, 29187.
 Λεβάνη Λοβόσας 4f 4f 61224
 Τηλ. Προσφορά Χώρα Τηλ. Προσφορά 41216
 Φέρων 25m Ηρόλιας 25 22269

Δ/ΝΣΗ Μ.Ε. ΖΑΝΘΕΣ

9 Ζάνθος Βαγ. Ιω/να 10 23639
 Τηλ. Προσφορά Τηλ. Προσφορά 93300.

MALDONIA

Α/ΝΣΗ ΜΕ

ΑΡΧΗΜΑΡ

Α/ΝΣΗ	ΜΕ	ΑΡΧΗΜΑΡ	224843
Α/ΝΣΗ	ΜΕ	ΑΡΧΗΜΑΡ	21801

Α/ΝΣΗ ΜΕ ΑΡΧΗΜΑΡ

Α/ΝΣΗ	ΜΕ	ΑΡΧΗΜΑΡ	22137
Α/ΝΣΗ	ΜΕ	ΑΡΧΗΜΑΡ	93343

ΘΡΑΚΗ

Α/ΝΣΗ ΜΕ ΡΟΔΟΝΗ

Α/ΝΣΗ	ΜΕ	ΑΡΧΗΜΑΡ	41203
Α/ΝΣΗ	ΜΕ	ΑΡΧΗΜΑΡ	23263

MALDONIA

Α/ΝΣΗ ΜΕ ΧΑΡΚΙΔΙΚΗ

Α/ΝΣΗ	ΜΕ	ΑΡΧΗΜΑΡ	22-256
Α/ΝΣΗ	ΜΕ	ΑΡΧΗΜΑΡ	22354

Α/ΝΣΗ ΜΕ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

Α/ΝΣΗ	ΜΕ	ΑΡΧΗΜΑΡ	21277
Α/ΝΣΗ	ΜΕ	ΑΡΧΗΜΑΡ	88875

ΕΠΤΑΝΗΣΟΣ

Δ/ΝΣΗ ΜΕ ΚΑΡΤΥΡΟΣ.

3^ο Διεύθυν. Λογιστηρίου 0661-33551
Γραφείο Γραφείο 0662-22397

Δ/ΝΣΗ ΜΕ ΚΑΡΤΑ ΠΟΛΙΤΕΩΣ.

2^ο Διεύθυν. Γεν. Γραφείο 4 28201
Υποδιεύθυν. Υποδιεύθυν. 51333

Δ/ΝΣΗ ΜΕ ΓΥΜΝΑΣΙΟ.

3^ο Διεύθυν. Βαθμιαία 31202

Δ/ΝΣΗ ΜΕ ΖΑΧΥΝΟΥ

1^ο Διεύθυν. Διεύθυν. 8, Διεύθυν. 0695-22650

ΕΡΕΤΗ

Δ/ΝΣΗ ΜΕ ΧΕΝΩΝ

Τηλέφωνο

3^ο τμήμα - Λογική 5 - 20211

Δ/ΝΣΗ ΜΕ ΗΡΑΙΜΟΥ

1^ο Ηρακλίου - Υποφάρ 19 286386

Επιστολή Επιστολή Νέοι 771241

Δ/ΝΣΗ ΜΕ ΓΑΣΙΘΙΟΥ

Νεοσύμβου - Νεοσύμβου 0841-32237

Δ/ΝΣΗ ΜΕ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

1^ο Ρεθύμνου - Θ. Μοστώνη - Ρεθύμνο. 0831-22283

Γορφο Μοδ/τήν Γορφο Μοδ/τήν 0834-4135

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

2 ^ο Τμήμα	Λογιστήριο	22239
Ουρα	Χώρα Ουρα	22272
Τύνα	Χώρα Τύνα	22259
Απορροή	Χώρα Απορροή	71245

Δ/ΝΣΗ Γ.Ε. ΔΕΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Πόρτα	Στάθα Πόρτα	31315
Πόρτα	Μορτα Πόρτα	31220

Δ/ΝΣΗ Γ.Ε. ΠΕΡΙΟΥ

Μορτα Πόρτα	Μορτα Πόρτα	61318
Μορτα Πόρτα	Μορτα Πόρτα	22217

Δ/ΝΣΗ Γ.Ε. ΧΙΟΥ

Μορτα	Χώρα Μορτα	31207
-------	------------	-------

Δ/ΝΣΗ Γ.Ε. ΖΑΝΟΥ

2 ^ο Τμήμα	Στάθα	27596
----------------------	-------	-------

Μορτα	Μορτα	31239
-------	-------	-------

1935-36

Προσφορές Επιδόσεων Επιδόσεις	Υποδοχές Επιδόσεων Επιδόσεις	67114/3
Προσφορές Επιδόσεων Επιδόσεις	Επιδόσεις 43, Γεν. Βουλής Επιδόσεις	3611/12 3612 261
Προσφορές Επιδόσεων Επιδόσεις	Α, Επιδόσεις 51- Επιδόσεις	277807 237422
Α.9. Προσφορές Επιδόσεων	Επιδόσεις 2 Επιδόσεις	219948
Προσφορές Επιδόσεων	Επιδόσεις 2 Επιδόσεις, Επιδόσεις	238050

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφαίνεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση της κ. Ευθ. Γκούμα.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 12/1985
=====

Σήμερα, 4-2-85, ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00, το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή), με πρόεδρο τον κ. Ηλ. Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τοματζίδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Ανάθεση συγγραφής του διδ. βιβλίου, Ψυχολογία Β' ΕΠΛ. Εισηγητής Ν. Παπαδόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Ανάθεση συγγραφής του διδ. βιβλίου, Σταθμοί στην Ιστορία της Ελληνικής Τέχνης Β' ΕΠΛ. Εισηγητής Κυρ. Κατσιμάνης.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ενίσχυση της διδ/λίας Ιστορίας γ' γυμνασίου. Εισηγητής Φ. Βώρος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

./.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει: Καταρχήν επιθυμώ να δηλώσω ότι με βρίσκει και μένα, όπως και όλους, νομίζω, τους συναδέλφους που εισηγήθηκαν παρόμοιο θέμα, βαθύτατα αντίθετο η τακτική της υπεύθυνης στο Υπουργείο Δ/σης για τα ΕΠΑ, γιατί χωρίς καν κάποια συνεννόηση μαζί μας στέλνει έτοιμες τις αναθέσεις για συγγραφή βιβλίων. Και φυσικά η θέση μου αυτή ισχύει αν αυτό γίνεται μόνο για τη νόμιμη κάλυψη της διαδικασίας. Όμως προσωπικά νομίζω ότι, έστω και λίγο πριν από την τελική φάση της διαδικασίας της ανάθεσης, μας αναγνωρίζεται η ευθύνη που έχουμε από το νόμο να πούμε από άποψη επιστημονική τη γνώμη μας. Και το λέω αυτό, γιατί πιστεύω ότι η σημερινή πολιτική ηγεσία του Υπουργείου ενδιαφέρεται πράγματι για ουσιαστική δουλειά στην εκπαίδευσή μας, οπότε και την ενδιαφέρουν και οι γνώμες όλων των υπευθύνων.

Με τη συναίσθηση αυτής της ευθύνης και με το σκοπό να βοηθήσω για αποτελεσματικότερη προώθηση των θεμάτων του νέου και τόσο σημαντικού, όπως εγώ τουλάχιστον πιστεύω, αυτού θεσμού του ΕΠΑ, κάνω την παρακάτω εισήγησή μου.

Αρχικά επισημαίνω το ότι στο φυλλάδιο για το ΕΠΑ που μοιράστηκε κατά το σεμινάριο του Σεπτεμβρίου δεν αναφέρεται καν το μάθημα της Ψυχολογίας για τη Β' Λυκείου αλλά μόνο στα πλαίσια των Κοινωνικών επιστημών, μόνο ως Κοινωνική Ψυχολογία, και μια μόνο ώρα την εβδομάδα στη Γ' Λυκείου. Θέλω να πιστεύω ότι οι "διαχειριστές" αυτών των θεμάτων αντιλήφθηκαν το πρόβλημα ότι απευθείας Κοινωνική Ψυχολογία, χωρίς κάποια προενημέρωση στους άλλους τομείς, θα είναι διδακτικά-μαθησιακά πολύ δύσκολο εγχείρημα και πολύ εσφαλμένη ρύθμιση, γιατί και τροποποιούν, νομίζω, την πρώτη ρύθμιση του θεματος. Αυτό με βρίσκει απόλυτα σύμφωνο.

Μελέτησα πρόταση προς πρόταση και επανειλημμένα το ΑΠ και την εισηγητική έκθεση που προτείνεται από τους Αλέξανδρο και Ελένη Σταυροπούλου στους οποίους και προτείνεται η ανάθεση. Και σημειώνω "επανειλημμένα", γιατί δε θα ήθελα με κανένα τρόπο να τους αδικήσω, ούτε και να δυσκολέψω ενδεχομένως την υπηρεσία. Βεβαιώθηκα όμως ότι η υπηρεσία δεν πρόκειται να διευκολυνθεί με αυτό το ΑΠ και γενικά την ανάθεση αυτή. Παραθέτω αναλυτικά τους λόγους που αποτελούν και τις παρατηρήσεις μου από άποψη ειδική επιστημονική και διδακτική-μαθησιακή στο υποβαλλόμενο ΑΠ και την εισήγ. ~~ΑΚΑΑ~~ έκθεσης:

1.- Δίδεται η ίδια σημασία στη λεγόμενη εσωτερική συμπεριφορά που δίδεται και στην εξωτερική. Στην ουσία πρόκειται για μεθοδολογική και ιδεολογική έντευχνη ανανέωση μιας ξεπερασμένης άποψης για την ψυχολογία ως επιστήμη των πνευματικών φαινομένων του ανθρώπου κτλ.

2.- Φράσεις όπως "μοιράζεται (ο άνθρωπος) την ύπαρξή του με άλλα άτομα και εισέρχεται σε διαλεκτική σχέση κοινωνίας και επικοινωνίας με τους συνανθρώπους του" (σ. Ι, παράγρ. 3) απηχούν ιδεαλιστικές και άκριτες τοποθετήσεις. Αλλά και κυριολεξία δεν υπάρχει, π.χ. το "εισέρχεται" δεν είναι ο όρος που ταιριάζει εδώ.

3.- Η τελευταία παράγρ. της 1ης σελ. είναι δυσνόητη και ασφαλώς ασαφής και οπωσδήποτε δεν πρόκειται για "απόψεις" αλλά για όψεις. Ούτε και εδώ κυριολεκτεί.

4.- Γίνεται λόγος για "φάσεις" και αναφέρονται ως τέτοιες "η αντιληπτική, η παραστατική, η συναισθηματική και η φάση της ενεργού προσαρμογής". Ο όρος "φάση" δεν είναι σύγχρονος επιστημονικός όρος για τη σχέση αυτή. Πρόκειται για όρο της Ψυχανάλυσης και της Εξελικτικής Ψυχολογίας που έχει ξεπεραστεί. Αν με τον όρο "φάση" εννοείται η πτυχή ή λειτουργία, τότε δε βλέπω το λόγο γιατί δεν χρησιμοποιείται ένας από τους δύο αυτούς και χρησιμοποιείται όρος που από κάθε άποψη είναι λανθασμένος.

5.- Ατυχής επίσης είναι η διάκριση νοητικής και συμβολικής μορφής συμπεριφοράς, γιατί η συμβολική δεν παύει να είναι νοητική.

6.- Η φράση "ανάλογες εισόδους και εξόδους" (σ. 3 μέσο) τι θα μπορούσε να σημαίνει εκεί που χρησιμοποιείται; Τι σημαίνει αλήθεια και γενικότερα; Με τέτοιες αοριστολογίες μπορούμε να περιμένουμε κάτι θετικό ως βιβλίο;

7.- Η φράση "παρακολουθούμενες εφαρμογές" (σ. 3, δεύτερη παράγρ.) είναι σολι-
σμός και δε σημαίνει τίποτε.

8.- Η διάκριση "επιπέδων συμπεριφοράς" απηχεί επίσης ξεπερασμένες και αντι-επιστημονικές τοποθετήσεις και ερμηνείες σύμφωνες με πολιτικές ιδεολογίες διάφορων εποχών ελιτιστικές κτλ. και οπωσδήποτε αντιδημοκρατικές.

9.- Στο τέλος του εισηγητικού σημειώματος για το πρόγραμμα γίνεται μια πλήρης εξάρτηση της Ψυχολογίας από τις επιστήμες του ανθρώπου. Όμως στη σύγχρονη Ψυχολογία ακριβώς το αντίθετο θεωρείται γενικότερα αποδεκτό. Έτσι όμως ξαναγυρίζουμε στην εποχή πριν από την ανεξαρτοποίηση της Ψυχολογίας από τη Φιλοσοφία και μάλιστα φαίνεται ότι οι συντάκτες του σημειώματος εξαρτούν, με τα όσα δηλώνουν εδώ, την Ψυχολογία γενικά από τις επιστήμες του ανθρώπου. Αφήνουν να φανελ μια τάση αξιολόγησης της Ψυχολογίας με κάποια ακαθόριστα κριτήρια (ίσως και θεολογικά),

αλλά τότε δε θα πρόκειται για επιστημονική Ψυχολογία, πράγμα που φαίνεται και από τα όσα γράφονται για το "σεβασμό" στην "τρίμερη διαίρεση των ψυχικών λειτουργιών" (σ. 3 αρχή).

Σε σχέση με το ΑΠ

10.- Γίνεται λόγος (στην αρχή) για τους περιβαλλοντικούς παράγοντες "αναπτόξεως των δεξιοτήτων". Μάταια ζητεί ένας γνώστης των πραγμάτων - και δε χρειάζεται να είναι οπωσδήποτε ειδικός - να δει και τον όρο "ικανοτήτων". Οι δεξιότητες δεν αντικαθιστούν τις ικανότητες. Το αντίστροφο θα έστεκε κάπως. Τόσο πρόχειρα λοιπόν συντάχτηκε το ΑΠ που θα αποτελέσει βάση για τη συγγραφή; Αγνοούν οι συντάκτες τη σαφή διάκριση που γίνεται γενικά στην Ψυχολογία ανάμεσα στις ικανότητες και δεξιότητες;

11.- Το όνειρο δεν μπορεί να είναι συμπεριφορά. Υπάρχει σύγχυση ή ανάμειξη παλιών και νέων δεδομένων σε πράγματα που από καμία άποψη δεν είναι δυνατόν, σύμπτωση.

12.- Οι συγκεκριμένες δεννεύσεις έμφυτες. Πρόκειται και εδώ για σοβαρό λάθος.

Γενικά όλα τα παραπάνω σημεία σηλώνουν ότι δεν υπάρχει ώριμη και ξεκαθαρισμένη αντίληψη των πραγμάτων αυτών για τα οποία πρόκειται οι συντάκτες του ΑΠ να γράφουν και σε ορισμένα, αντίθετα, δεν υπάρχει επιστημονική και μάλιστα σύγχρονη ψυχολογική τοποθέτηση.

Οι σπουδές του κ. Σταυρόπουλου είναι βασικά θεολογικές και βέβαια και οι σπουδές του στην Ψυχολογία έχουν γίνει σε καθολικό Παν/μιο της Λουβαίν - με συγκεκριμένο δηλ. ιδεολογικό προσανατολισμό - και με σκοπό την εξυπηρέτηση της Ποιμαντικής στην οποία και έχει ειδικευθεί. Πρόκειται για κλάδο πολύ παραδοσιακό θεολογικό που και μόνο η ονομασία του δηλώνει ότι δεν μπορεί να ανταποκριθεί σε σύγχρονες αντιλήψεις για τον "πιστό". Αλλά και οι συγγραφές του έχουν αυστηρά θεολογικό προσανατολισμό. Ακόμη δεν έχει ποτέ/πηρετήσει στη ΜΕ είναι λέκτορας ή επίκουρος καθηγητής στη Θεολ. Σχολή.

Οι σπουδές της συζύγου του είναι στην Κλινική Ψυχολογία. Αυτό σημαίνει ότι έχει ακολουθήσει μια άλλη ειδίκευση στην Ψυχολογία από ό,τι είναι η Σχολική Ψυχολογία. Εδώ χρειαζόμαστε πρωταρχικά σχολική και εξελικτική και κοινωνική ψυχολογία και όχι ψυχολογία των ασθενών και των ειδικών περιπτώσεων. Το βάρος όμως της ειδίκευσής της βρίσκεται στα τελευταία. Όταν και αυτή έχει υπηρετήσει στην εκπαίδευση. Και βέβαια προσωπικά δεν μπορώ να το θεωρήσω εκπαιδευτική υπηρεσία, αν

Ένας ψυχολόγος έχει κάποια δραστηριότητα σε ένα ιδιωτικό σχολείο. Εκτός από την ελτιτιστική πλευρά είναι γνωστό τι ακριβώς γίνεται σε αυτές τις περιπτώσεις. Αλλά το κυριότερο είναι ακόμη ότι η κ. Σταυροπούλου δεν έχει να παρουσιάσει τίποτε ως συγγραφικό έργο. Τι μπορούμε λοιπόν να περιμένουμε για ένα τόσο δύσκολο τεχνικό έργο και για έναν τόσο σημαντικό για το Υπουργείο Παιδείας θεσμό στην παιδαγωγική του ιδίαιστα εφαρμογή;

Έτσι δεν μπορώ να καταλάβω, γιατί ενώ σε άλλα παρεμφερή μαθήματα έγινε ανάθεση σε άτομα του Διδακτ. Προσωπικού Φίλος. Σχολών και άμεσα σχετικά, εδώ, δηλαδή στην Ψυχολογία, η ανάθεση γίνεται σε ιδιώτη από τη μια και σε μέλος του Διδακτ. Προσωπικού της Θεολ. Σχολής από την άλλη. Και τούτο γίνεται τη στιγμή που υπάρχουν τόσοι άνθρωποι στις ίδιες τις Φίλος. Σχολές με ειδικές σπουδές στην Ψυχολογία, με εξειδίκευση σε θέματα σχολικής ψυχολογίας και με συγγραφές αντίστοιχες και αξιοπρόσεχτες.

Θεωρώ υπηρεσιακό χρέος μου να μη συμφωνήσω με αυτήν την ανάθεση. Και το επισημαίνω τώρα που υπάρχει, νομίζω, καιρός η ανάθεση αυτή να γίνει σε άλλους, σχετιζούς προς το αντικείμενο και χωρίς συγκεκριμένους ιδεαλιστικούς προσανατολισμούς, ώστε να είναι περισσότερο θετική η προσδοκία μας για επιτυχία σε ό,τι χρειαζόμαστε για το νέο αυτό θεσμό του ΗΠΑ για να ενισχυθεί ο θεσμός και από αυτή την πλευρά. Γιατί προσωπικά είμαι σίγουρος ότι θα υπάρξουν επιπτώσεις αντίθετες προς το σκοπό και τον ιδεολογικό προσανατολισμό του ΗΠΑ, αν το βιβλίο αυτό γραφεί και προκηρήςει. Το τελευταίο δεν το θεωρώ καθόλου αδύνατο, γιατί έχω πολλή εμπειρία τουλάχιστο από το παρελθόν για το πως γίνεται η κρίση και πόσο ακούεται η γνώμη των άμεσα ειδικών. Νομίζω ότι η Πολιτική ηγεσία του Υπουργείου θέλει τη γνώμη μας με όλη την ευθύνη που μας κληρώ έχει αναθέσει ο νόμος, γι' αυτό και μας το έστειλε. Και δε νομίζω ότι θα κάναμε καλά να πούμε το εύκολο "ναι". Με τη συναίσθηση της επιστημονικής ευθύνης μου προσωπικά δεν μπορώ να συμφωνήσω. Και είμαι έτοιμος, αν μου ζητηθεί να υποδείξω άλλα άτομα ικανά και άμεσα σχετικά για το σκοπό αυτό και ακόμη με ξεκαθαρισμένη ιδεολογική επιστημονική και δημοκρατική τοποθέτηση.

Ακολούθησε συζήτηση.

Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει: Δεν επιθυμώ να φέρω προσκλήματα στην πορεία του πολυκλαδικού. Όμως από την ανάγνωση τόσο του βιβλίου του προγράμματος της ψυχολογίας όσο και του κειμένου που το συνοδεύει έχω πειστεί ότι μ' αυτή την ανάθεση στην ψυχολογία θα πάμε πίσω.

Γίνεται λόγος για συμπεριφορά εσωτερική. Δεν υπάρχει εσωτερική συμπεριφορά.

Η συμπεριφορά είναι αυτό που φαίνεται, παρατηρείται, αξιολογείται και είναι επακόλουθο βιολογικών συντελεστών και επιδράσεων του περιβάλλοντος. Βιολογ. συντελεστές και περιβάλλον δίνουν τη συμπεριφορά. Και η συμπεριφορά είναι αυτό που προβλέπεται ή λέγει, γενικά παρουσιάζει ή εκδηλώνει ο άνθρωπος.

Επίσης οι συγκρινήσεις δεν είναι αποτέλεσμα μόνο έμφυτων συντελεστών αλλά και συντελεστών κυρίως του περιβάλλοντος.

Φοβαίμαι ότι οι συγγραφείς θα μας δώσουν βιβλίο που δε θα 'ναι του καιρού μας. Και το χειρότερο φοβάμαι ότι θα μας δώσουν βιβλίο που δε θα καταλαβαίνουν οι μαθητές. Γιατί το κείμενο των συγγραφέων που συνοδεύει το πρόγραμμα δεν υπόσχεται σαφήνεια και καθαρότητα ιδεών. Φαίνεται απλά αυτό ιδιαίτερα από την παράγραφο 3 της σελ. 2. Βιβλίο για τους μαθητές θα γράψουμε, όχι γρίφο. Και σύγχρονη ψυχολογία χρειάζεται να γράψουμε όχι παλαιοντολογία.

Ο κ. Φ. Βύρος λέγει:

1.- Το Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο χρειάζεται το βιβλίο του να είναι καλό (καλύτερο) απ' αυτό που υπάρχει."

2.- Ο ρόλος μας δεν είναι τυπικός, είναι ευμενής αλλά όχι αδιάφορος. Είμαστε πευθύνουι. Γιατί χαμένη αρμοδιότητα;

3.- Στη συγκεκριμένη περίπτωση:

α) οι υποψήφιοι συγγραφείς δεν είναι εκπ/κοί με γνώση των ειδικών προβλημάτων της δευτεροβάθμιας εκπ/σης,

β) η κυρία που προτείνεται ως συγγραφέας δε ν έχει δώσει δείγματα γραφής,

γ) το πρόγραμμα δεν πείθει επιστημονικά (είπαν οι προηγούμενοι ειδικοί αγορητές: Παπαδόπουλος-Σακκάς),

δ) το εισαγωγικό κείμενο των συγγραφέων δεν είναι καθόλου πειστικό για το βαθμό της σαφήνειας του προσδοκώμενου βιβλίου.

4.- Το γεγονός ότι το εισαγωγικό αυτό κείμενο παρουσιάζει μειονεκτήματα σαφήνειας δεν είναι καλός οίωνός για την αναμενόμενη κύρια γραφή: Συγκεκριμένα:

α) Ανάμεσα στις σελίδες 1 και 2 ο αναγνώστης συναντάει τους όρους ψάσεις ή υπόψεις και μορφές συμπεριφοράς. Με ποια σημασία;

β) Στην πρώτη παράγραφο της σελ. 2 (στίχο 11) διαβάζω τούτη την ακολουθία όρων: μάθηση - μνήμη - συνειρμοί" είναι αυτό σωστός τρόπος έκφρασης ειδικού επιστήμονα;

γ) Στη δεύτερη παράγραφο της σελίδας 2 διαβάζουμε: "Διακρίνουμε επίσης επίπεδα συμπεριφοράς όπου τίθεται το πρόβλημα του βαθμού της συνειδησίσεως (συνειδητότητας)

κατά την ενεργοποίηση της μιας ή της άλλης συμπεριφοράς". Τι σημαίνουν αυτά;

δ) Στην επόμενη παράγραφο διαβάζουμε: "Η συνειδητοποίηση από τη "συνέλιξη" σε διάφορα βαθμό επιμέρους ψυχολογικών συμπεριφορών συνιστά μείζον αίτημα προς διαπραγμάτευση". Δηλαδή;

5.- Συνήθως τέτοια συσσωρευση εννοιών με επένδυση τη μεγαλοστομία και ασάφεια είναι τρόπος έκφρασης μόνιμος και δυσθεράπευτος. Υποδηλώνει αναφομοίωση επιστημονική γνώση και αδυναμία διατύπωσης απλών σκέψεων για μαθητές.

6.- Είναι βέβαια ολισθηρό να κρίνει κανείς από τρεις σελίδες* όμως η σαφήνεια είναι γνώρισμα ευδιάκριτο σε κάθε παράγραφο* και, όταν απουσιάζει από μια, δυο τρεις παράγραφες συνεχόμενες, υπάρχει κίνδυνος να απουσιάζει από όλες τις παράγραφες.

7.- Αρχίζω και τελειώνω τις εισηγήσεις μου με μια προσεκτική ματιά στην παρουσία-
τικότητα. Τι θα κάνουμε τώρα;

Απάντηση:

α) Να αναζητηθούν άλλοι συγγραφείς

β) Επειδή το ζητούμενο βιβλίο δεν ανήκει σε κείμενα που προσδιορίζουν τη φυσιογνωμία του ΕΠΛ (όπως λ.χ. η τεχνολογία), σε περίπτωση καθυστέρησης μπορεί το ΕΠΛ να "δανειστεί" προσωρινά το βιβλίο της β' Γενικού Λυκείου, όπως έχει γίνει για άλλα βιβλία.

Ο κ. Τομπαζόδης λέγει: Βέβαια συμμερίζομαι σε μεγάλο βαθμό τις επιφυλάξεις του κ. Παπαδόπουλου και για το αναλυτικό πρόγραμμα και για την ανάθεση της συγγραφής. Όμως λαβαίνω υπόψη και ορισμένα άλλα πράγματα όπως: α) τις αντιθέσεις και τις διαφορές που υπάρχουν στην περιοχή της ψυχολογίας ανάμεσα σε σχολές και πρόσωπα, β) τη μεγάλη πίεση χρόνου που αντιμετωπίζει τη συγγραφή αυτή, γιατί προορίζεται για να χρησιμοποιηθεί στο επόμενο σχολικό έτος από τους μαθητές της Β' τάξης, γ) το γεγονός ότι δεν υπάρχει πρόταση για το τι πρέπει να γίνει. Κι επειδή δεν καταλαβαίνω για ποιο λόγο αποδόσαμε τόση σημασία στο θέμα αυτό, ενώ ως τώρα τα σχετικά ζητήματα του ΕΠΛ διεκπεραιώνονταν χωρίς παρέμβαση και καθυστέρηση.

Ο κ. Κ. Φούσκας λέγει: Για το ΑΠ της Ψυχολογίας, με βάση το οποίο θα γραφεί βιβλίο Ψυχολογίας για τη Β' τάξη του ΕΠΛ, δεν εκφέρω γνώμη. Αφήνω το θέμα στους ειδικούς. Επιθυμώ μόνο να ενημερώσω το Τμήμα σχετικά με τους προτεινόμενους συγγραφείς, επειδή συμπτωματικά τους γνωρίζω.

Ο κ. Αλέξανδρος Σταυρόπουλος είναι θεολόγος και ψυχολόγος με ειδικευση στην Ποιμαντική Ψυχολογία. Έγραφε δεκάδες μελέτες γύρω από θέματα Ψυχολογίας και κοινωνικής συμπεριφοράς. Υπηρετεί ως επίκουρος καθηγητής στο Ποιμαντικό Τμήμα της θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και διδάσκει το μάθημα της Ποιμαντικής Ψυχολογίας.

Η κα Ελένη Κοκοτάκη-Σταυροπούλου είναι ψυχολόγος με ειδικευση στην Κλινική Ψυχολογία. Υπηρετεί στη Μέση Εκπαίδευση (Ιδιωτική), και, πέρα από το ότι διδάσκει Ψυχολογία επί πολλά χρόνια, παρακολουθεί συστηματικά τους μαθητές στα παρουσιαζόμενα ψυχολογικά τους προβλήματα. Από ό,τι ξέρω έχει γράψει σκόρπιες ψυχολογικές μελέτες και έχει αναλάβει την επιμέλεια πολλών εκδόσεων με μελέτες πάνω σε παιδαγωγικά θέματα.

Ο κ. Παπαδόπουλος δευτερολογώντας λέγει: Επισήμωκε ότι η θέση μου οφείλεται σε διαφορετικές απόψεις που δεν μπορούν εδώ να βαρύνουν αποφασιστικά. Η απάντησή μου είναι κατηγορηματική, ότι πρόκειται για λάθη και σύγχυση βασικών πραγμάτων και εννοιών. Και αυτό βεβαιώνεται και από το ότι και ο συνάδελφος που γνωρίζει ψυχολογία συμφωνεί επίσης, απόλυτα, νομίζω, μαζί μου.

Στην άποψη ότι δε θα πρέπει να φέρουμε προσκόμματα στη λειτουργία του Πολυτεχνικού Λυκείου έχω να απαντήσω τούτο. Ότι με τη συναίσθηση της ευθύνης μου στο κέρατο έκανα τις παραπάνω παρατηρήσεις και ακριβώς για να βοηθήσω στη πρόληψη προσκομμάτων. "Εξ όνυχος τον λέοντα" και κατά συνέπεια, αφού προσωπικά έχω κιόλας πεισθεί ότι δεν μπορεί κανείς να περιμένει λύση από την ανάθεση αυτή, θεωρώ υποχρέωσή μου να το επισημάνω. Και το κάνω με βάση τα παραπάνω δεδομένα.

Το ότι στις άλλες περιπτώσεις εκφράσαμε απλώς επιφυλάξεις για προγράμματα ή για τις συγκεκριμένες αναθέσεις και θα πρέπει ίσως το ίδιο να κάνουμε και εδώ, πάλι δε με βρίσκει σύμφωνο. Γιατί σε άλλες περιπτώσεις τουλάχιστο των παρεμφερών μαθημάτων η ανάθεση έγινε σε άμεσα σχετικούς και κυρίως σε καθηγητές πανεπιστημίων των αντίστοιχων μαθημάτων. Δε γίνεται όμως το ίδιο και εδώ, οπότε και η ευθύνη μου από άποψη επιστημονική είναι αυξημένη.

Και βέβαια θα είναι αφελής ή μάλλον κακόβουλη γενίκευση το να ισχυριστεί κανείς ότι η θέση μου αυτή σημαίνει και αντίθεση μου προς το θεσμό του ΕΠΛ.

Τέλος ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει σε ψηφοφορία την εισήγηση του κ. Ν. Παπαδόπουλου.

Ψηφοφορία

Σκορδής	εισήγηση
Τομπάκης	ανάθεση με επιφυλάξεις για το Α.Π.
Παπασημακόπουλος	"
Αδαμόπουλος	"
Παπαδόπουλος	εισήγηση
Βύρος	εισήγηση
Βαρουχάκης	ανάθεση με επιφυλάξεις για το ΑΠ
Σακκάς	εισήγηση
Σπυρόπουλος	ανάθεση με επιφυλάξεις για το ΑΠ

Το Τμήμα με ψήφους 5:4 ^{αποφαίνεται:} αποδέχεται να γίνει η ανάθεση αποδεκτή με επιφυλάξεις για το ΑΠ, και προτείνει, η Ομάδα ^{ΕΠΛ} να ορίσει την επιτροπή κρίσεως.

ΘΕΜΑ 2ο

Ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης λέγει: Θα αρχίσω την εισήγησή μου με τις ακόλουθες εισαγωγικές παρατηρήσεις:

1.- Συμφωνώ με την άποψη που διατυπώθηκε ότι η στάση μας προς το Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο πρέπει να είναι απόλυτα θετική χωρίς να είναι αδιάφορη. Το ότι άλλος φορέας έχει αναλάβει τη σύνταξη των προγραμμάτων και την προκήρυξη συγγραφής των βιβλίων δε μας απαλλάσσει από την ευθύνη να προχωρούμε σε ουσιαστική κριτική των διαφόρων υπηρεσιακών κειμένων που εξετάζουμε, προκειμένου να βοηθήσουμε τη Διοίκηση για την καλύτερη δυνατή αντιμετώπιση των προβλημάτων.

2.- Διαπιστώνω - και πρέπει να το επισημάνω - ότι σε ορισμένες αναθέσεις για τη συγγραφή βιβλίων του ΕΠΛ τα μέλη της κριτικής επιτροπής είναι περισσότερο γνωστά, τουλάχιστον σε εμένα, από το συγγραφέα ή τους συγγραφείς του βιβλίου. Νομίζω ότι στο θέμα της ανάθεσης της συγγραφής πρέπει να είμαστε περισσότερο απαιτητικοί, γιατί, όποια και αν είναι η προσφορά της επιτροπής κρίσης, η τελευταία έρχεται, αξιολογικά, σε δεύτερη μοίρα.

Έρχομαι τώρα στο έγγραφο Φ484/12/ΣΤ3/370/24-1-1985 της Δ/νσης ΕΦ.Ε.Ι. του Τμήματος Εκπ/κών Μελετών και Τεχν. Βοήθειας του ΥΠΕΠΘ, με το οποίο μας διαβιβάζεται το έντυπο ανάθεσης της συγγραφής του βιβλίου "Σταθμοί στην Ιστορία της Ελληνικής Τέχνης" για τη Β' τάξη του Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου καθώς και το Αναλυτικό Πρόγραμμα του μαθήματος (Διαβιβάζεται η ανάθεση και το Α.Π.).

Θα είχα σχετικά να παρατηρήσω τα εξής:

1.- Θα ευχόμουν η κ. Λαμπράκη Μαρίνα και ο κ. Βλάχος Εμμ. να περιλαμβάνονταν στους συγγραφείς του βιβλίου, γιατί, με την ιδιότητα αυτή, θα πρόσφεραν κατά τη γνώμη μου περισσότερα από όσα θα προσφέρουν ως κριτές.

2.- Στο κεφ. 10 (α), γίνεται λόγος για τη μετάβαση από παραδοσιακές σε δυτικοευρωπαϊκές μορφές ζωής και τέχνης. Πολύ σωστά. Θα ήταν απαραίτητο η ανάπτυξη των διαφόρων θεμάτων από τους συγγραφείς να μη δίνει την εντύπωση της απλής παρέλασης ρυθμών και τεχνοτροπιών

αλλά οι όποιες μορφές τέχνης να τοποθετηθούν στον ιστορικό, τον κοινωνικό και τον πολιτιστικό περίγυρό τους, ώστε να εμφανίζονται ως έκφραση του τελευταίου. Με την ευκαιρία, κάτι θα πρέπει να γραφεί σε ένα ειδικό κεφάλαιο, για την αλόγιστη φθορά της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου και για την ανάγκη να περιφρουρηθεί ως κόρη οφθαλμού ό,τι έχει περισωθεί και συμβάλλει στην εθνική μας αυτογνωσία.

3.- Πρέπει να μελετηθούν από τους συγγραφείς προσεχτικά τα προγράμματα και τα βιβλία ιστορίας του ΕΠΛ, ώστε κατά τη συγγραφή του υπό ανάθεση βιβλίων για την Ιστορία της Ελληνικής Τέχνης να αποφευχθούν οι επαναλήψεις και οι επικαλύψεις της ύλης που κάνουν ασφυκτικά τα ήδη στενά χρονικά πλαίσια των ωρολόγιων προγραμμάτων.

4.- Αφού το μονοτονικό σύστημα έχει καθιερωθεί επίσημα στην ελληνική γλώσσα, καλό είναι να τηρείται και κατά τη σύνταξη αναλυτικών προγραμμάτων, καθώς και κατά τη συμπλήρωση εντύπων αντίθετης συγγραφής.

Ακολουθεί συζήτηση. Ο κ. Βώρος λέγει:

1.- Θεωρώ ιδιαίτερα ευχάριστο που έχουμε τέτοιο θέμα για προώθηση.

2.- Το θεματολόγιο μου φαίνεται πολύ καλό.

3.- Νομίζω ότι αποτελεί εγγύηση στην περίπτωση αυτή και η Επιτροπή Κρίσης.

4.- Ελπίζω ότι η συγγραφή θα γίνει με αναφορές στην άλλη, τη γενική, ιστορία (γυμνασίου-λυκείου).

Και συνηγορώ να προωθηθεί η ανάθεση.

Το Τμήμα αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Κυρ. Κατσιμάνη.

ΘΕΜΑ 3ο

Η συζήτηση αναβάλλεται.

Επί σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΠΡΑΞΗ 13/1985

Σήμερα, 6-2-85, ημέρα Τετάρτη και ώρα 11.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Τομπαζόης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, γιατί ήσαν απασχολημένοι σε άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Γνωμοδότηση για το σχ. Π.Δ/τος, Ίδρυση ημερήσιων και εσπερινών γυμνασίων και σύσταση θέσεων γυμνασιαρχών-διευθυντών. Εισηγητής Δ. Σακκάς.
- ΘΕΜΑ 2ο - Ανάθεση συγγραφής του βιβλίου, ΒΙΟΛΟΓΙΑ-ΒΙΟΧΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΧΗΜΕΙΑ της Β' ΕΠΑ. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ενίσχυση της διδ/λίας Ιστορίας γ' λυκείου. Εισηγητής Φ. Βώρος.
- ΘΕΜΑ 4ο - Έγκριση προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπ/σης σε σχολεία ΜΕ. Εισηγητής Ηλ. Σπυρόπουλος.
- ΘΕΜΑ 5ο - Ανατύπωση διδ. βιβλίου. Εισηγητής Β. Θεοδωρακόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει: Η Διεύθυνση Διοικητικών Υποθ. Γ.Ε. Τμήμα Μέσης Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας με το έγγραφό της Δ4/50/23-1-85 έστειλε στο ΚΕΜΕ δύο σχέδια Π.Δ/των το ένα για την ίδρυση ημερήσιων και εσπερινών γυμνασίων και τη σύσταση θέσεων γυμνασιάρχων-διευθυντών και το άλλο για την ίδρυση ημερήσιων λυκείων και τη σύσταση θέσεων λυκειάρχων-διευθυντών με τις σχετικές προτάσεις των αρμόδιων διευθύνσεων μέσης γεν. εκπαίδευσης για γνωμοδότηση σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν.186/75.

Από τον έλεγχο των προτάσεων των Διευθυντών Μ. Εκπαίδευσης των Νομαρχιών και των λοιπών στοιχείων των φακέλων (δε βρήκα στοιχεία για τα Γυμνάσια Ελεούσας Ρόδου και το 3ο Καλύμνου - πιστεύω ότι παραλείφτηκαν από παραδρομή) διαπίστωσα ότι η ίδρυση των εξήντα δύο (62) γυμνασίων και των 38 λυκείων που αναφέρονται στα σχέδια Π.Δ/των και η θέσπιση σαρανταπέντε (45) θέσεων γυμνασιάρχων διευθυντών και τριανταοχτώ (38) θέσεων λυκειάρχων διευθυντών γενικά έγινε με αντικειμενικότητα και δικαιοσύνη. Σε μια περίπτωση μόνο στα Σαγαίικα Πατρών ιδρύεται γυμνάσιο παρά την αιτιολογημένη αντίθετη γνώμη της Διευθύντριας Μέσης Εκπαίδ. Αχαΐας (γιατί απέχει μόλις 4 χιλιόμετρα από το γειτον. γυμνάσιο Λάππα, γιατί οι μαθητές εξυπηρετούνται με τακτική συγκοινωνία και γιατί ακόμα η ίδρυσή του θα αποδυναμώσει σε αριθμό μαθητών το γυμνάσιο Λάππα κατά κύριο λόγο και το γυμνάσιο Ριόδου κατά δεύτερο λόγο, τα οποία και τα δύο δεν έχουν μεγάλο αριθμό μαθητών). Αν δεν υπάρχει κάποιος άλλος λόγος, η Διοίκηση δε θα πρέπει να ιδρύσει αυτό το Γυμνάσιο.

Στις θεσπιζόμενες θέσεις γυμνασιάρχων-Διευθυντών δεν περιλαμβάνονται φυσικοί και δεν τηρείται η αναλογία σε άλλες ειδικότητες π.χ. στους μαθηματικούς σε σχέση με τους θεολόγους, γιατί, όπως με πληροφόρησε τηλεφωνικά η αρμόδια κ. Πιάσκου, υπηρετούν ήδη υπεράριθμοι φυσικοί, μαθηματικοί κτλ. με το βαθμό του γυμνασιάρχη.

Στο σχεδ. Π.Δ/τος που αφορά τα γυμνάσια αντιγράφεται στη σελ. 2 "ιδρύονται... εξήντα δύο (62) ημερήσια γυμνάσια" κτλ., ενώ στην αρχή της σελίδας 4 αναφέρεται "Εσπερινό Αμαλιάδας". Προφανώς χρειάζεται να προστεθεί μετά τη λέξη ημερήσια η φράση "και νυκτερινά".

Κλείνοντας εισηγούμαι να γίνουν δεκτά τα δύο ανωτέρω σχέδια Π. Δ/μάτων. Να μην ιδρυθεί μόνο το Γυμνάσιο στα Σαγαίικα Αχαΐας για τους λόγους που αναφέρονται παραπάνω.

Ακολούθησε διευκρινιστική συζήτηση.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του:

α) Το έγγραφο Δ4/50/23-1-85 της Διεύθυνσης Διοικητ. Υποθ. ΓΕ, τα συνημμένα σ' αυτό σχέδια Π.Δ/των για την ίδρυση γυμνασίων και λυκείων και τη θέσπιση θέσεων γυμνασιαρχών-Διευθυντών και Λυκειαρχών-Διευθυντών, τους φακέλους με τις προτάσεις των Διευθυντών ΜΕ των Νομαρχιών και τα λοιπά στοιχεία,

β) Το άρθρο 2 του Ν.186/1975,

γ) Την εισήγηση του κ. Δ. Σακκά και τις γνώμες που εκφράστηκαν κατά τη συζήτηση του θέματος,

αποφασίζεται:

Εισηγείται να ιδρυθούν τα Γυμνάσια και Λύκεια που περιλαμβάνονται στα σχέδια Π.Δ/των και να θεσπιστούν οι θέσεις γυμνασιαρχών-διευθυντών και λυκειαρχών-διευθυντών. Εισηγείται να μην ιδρυθεί μόνο το γυμνάσιο Σαγαίικων Αχαΐας, για την μη ίδρυση του οποίου βρίσκει ισχυρούς τους λόγους που αναφέρει η Διευθύντρια ΜΕ της Νομαρχίας Αχαΐας. Να μην ιδρυθεί το γυμνάσιο αυτό ιδιαίτερα για να μην αποδυναμωθούν σε μαθητικό πληθυσμό τα γειτονικά γυμνάσια Λάππα και Ριόλου και δημιουργηθούν μαζί μ' αυτό τρία ατροφικά σχολεία.

ΘΕΜΑ 2ο

Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει: Για την Β' τάξη Πολυκλαδικού Λυκείου και για το μάθημα Φυσικοχημεία προτείνεται από την αρμόδια ομάδα το προσαρτημένο πρόγραμμα.

Για το πρόγραμμα αυτό που αντιστοιχεί σε μία ώρα διδασκαλίας έχω να πω τα ακόλουθα:

- 1) Έχει πολλά θετικά στοιχεία τα οποία θα βοηθήσουν τους συγγραφείς για ένα αρκετά καλό βιβλίο.
- 2) Απουσιάζει όμως ο σκοπός πράγμα που με κάνει να διερωτώμαι αν οι συντάχτες του υποθέτουν την πλήρη άγνοια των μαθητών σε απλές στοιχειώδεις έννοιες όπως γραμμομοριακός όγκος (οι συντάχτες προτιμούν την ξενική ρίζα μολαρικός όγκος), νόμος του AVOGADRO, κρίσιμη θερμοκρασία κλπ. Έννοιες δηλαδή που οι μαθητές της κατεύθυνσης αυτής του ΕΠΛ θα πρέπει να κατέχουν από τη Φυσική και τη Χημεία.

Για τη συγγραφή βιβλίου με το αναφερόμενο πρόγραμμα προτείνονται οι: Γεώργιος Κων/νος, Χημικός Δ/ντής Μ.Π.Κ. και Μπάτης Γεώργιος, Χημικός ΕΜΠ, Λέκτορας ΕΜΠ

Οι όροι της συγγραφής θα είναι όπως το συνημμένο σημείωμα.
Ως επιτροπή κρίσης ορίζονται οι:

- 1) Σκουλικίδης Θεόδωρος, καθηγητής ΕΜΠ
- 2) Δηλάρη Ειρήνη, καθηγήτρια Πανεπιστημίου
- 3) Καζίνης Μιχάλης, Χημικός

Εισηγούμαι στο Τμήμα την έγκριση των όσων ανέφερα με τις επιφυλάξεις για τις επικαλύψεις του προγράμματος και την απουσία σκοπών.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφαι ν ε τ α ι

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

ΜΑ 3ο. Ο Φ.Κ. Βώρος λέγει:

Στην προηγούμενη συνεδρίαση (της 1-2-1985) ενημέρωσα το Τμήμα για την πορεία της έρευνας για την ερώτηση κρίσης στην ιστορία (συνημμένες χειρόγραφες σελ. 6 στο προηγούμενο πρακτικό). Και έλεγα τότε ότι η Ομάδα Ιστορίας αντιμετωπίζει και το πρόβλημα που τη λύση του εισηγούμαι σήμερα.

Συγκεκριμένα: οι Σχολικοί Σύμβουλοι Ορφανουδάκης Ζαχαρίας, Δημακόπουλος Νίκος, Σιουλάτος Β., Λεοντσίνης Γ. και Γιαννόπουλος Γιάννης, που πήραν μέρος στη σύσκεψη της 24-1-85 για το θέμα "ερώτηση κρίσης στην ιστορία", μετέφεραν τη διαπίστωση ότι στα λύκεια που επισκέπτονται οι συνάδελφοι οι διδάσκοντες την ιστορία στην γ' λυκείου συνάδελφοι τους θέτουν το ερώτημα: γιατί να συνεχίζουν 2 ώρες Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη που το βιβλίο τους τελειώνει και να μη μεταφέρουν μια ώρα στη Γενική Ιστορία που το αντίστοιχο βιβλίο είναι πλούσιο και ενδιαφέρον.

Σημειώνω επιπρόσθετα και διευκρινιστικά ότι η Γενική Ιστορία που διδάσκονται τώρα στην γ' λυκείου αναφέρεται στον 20ο αιώνα και ιδιαίτερα στον ελληνικό 20ο αιώνα. Και φρονώ ότι η σπουδή της πρόσφατης ιστορίας προσφέρει καλύτερη ενημέρωση στην Πολιτική Επιστήμη, γιατί προσφέρει το συγκεκριμένο.

Και εισηγούμαι να γίνει δεκτή η παραπάνω πρόταση διατυπωμένη ως εξής: "Για το διάστημα Φλεβάρη - Μάη 1985 οι σχολικοί σύμβουλοι μπορούν, εκτιμώντας κατά περίπτωση τις πρακτικές δυνατότητες, να ενθαρρύνουν τους διδάσκοντες και τους διευθυντές των λυκείων, να μεταφέρουν μία εβδομαδιαία ώρα από το μάθημα της Εισαγωγής στην Πολιτική Επιστήμη στο μάθημα της Γενικής Ιστορίας. Ιδιαίτερα να είναι ενθαρρυντική όταν διαπιστώνουν ότι η ρύθμιση αυτή είναι καθολικά αποδεκτή και δημιουργεί προβλήματα στο πρόγραμμα των διδασκόντων. Σημειώνω ότι τα παραπάνω δύο μαθήματα δεν περιλαμβάνονται στις Γενικές Εξετάσεις".

Ακολούθησε διευκρινιστική συζήτηση μεταξύ των μελών του Τμήματος, κατά την οποία νηπλάγησαν διάφορες απόψεις.

Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει:

Τα δεδομένα που έχουμε είναι ένα βιβλίο πολιτικής επιστήμης στο σχολείο που από ένα και τον κ. Βώρο δε θεωρήθηκε κατάλληλο. Επιπλέον αυτό το βιβλίο κατά την ειρήνηση ήδη εξαντλήθηκε σε ορισμένα σχολεία. Γι' αυτό η πρόταση του κ. Βώρου να διαγραφούν οι μαθητές κατά το δεύτερο τετράμηνο μια ώρα ιστορία αντί πολιτική επιστήμης είναι λογική. Για τον πρόσθετο μάλιστα λόγο ότι το βιβλίο της ιστορίας Γ' λυκείου κυκλοφόρησε πρόσφατα και είναι απέραντο ώστε να μην μπορεί να διδαχτεί ποτέ ολό-

ηρο είναι πλουσιότατο και πολύ ενδιαφέρον για το μαθητή αυτής της ηλικίας. Ευχής
υγο αυτή η σειρά των βιβλίων Ιστορίας να χρησιμοποιούνταν στα πανεπιστήμια.

Ο κ. Ηλ. Σπυρόπουλος λέγει:

Νομίζω ότι η πρόταση του κ. Βάρου δεν πρέπει να γίνει δεκτή και ότι δε θα έπρε-
πε και να συζητηθεί: Και αυτό, επειδή η Διοίκηση, που παρακολουθεί τη σχολική
πράξη, δεν επεσήμανε τέτοιο πρόβλημα, ούτε φυσικά μας υποβάλλει σχετικό ερώτημα,
όπως συνήθως γίνεται. Αλλά και ο κ. Βάρος δεν ανέφερε έστω και ένα (1) Δύκειο,
όπου ολοκληρώθηκε ή προχώρησε τόσο πολύ, ώστε να δημιουργεί πρόβλημα σημαντικό,
η διδασκαλία του νέου βιβλίου της εισαγωγής στις Πολιτικές Επιστήμες. Αναρωτιέ-
μαι ακόμη γιατί οι πέντε συνάδελφοι Σχολικοί Σύμβουλοι (που τυχαίνει όλοι τους
να είναι συγγραφείς διδακτικών βιβλίων ιστορίας και μάλιστα οι δύο του βιβλίου
που προτείνεται η ενίσχυση της διδασκαλίας τους) δεν φρόντισαν να ειδοποιήσουν τη
Διοίκηση για το πρόβλημα αυτό και το παρουσιάσουν, μέσω του κ. Βάρου, στο Τμήμα μας.
Αλλά και αν ακόμη σε ορισμένα Δύκεια είχα ολοκληρωθεί ή πολύ προχωρήσει η διδα-
σκαλία της Εισαγωγής στις Πολιτικές Επιστήμες, δεν θα έπρεπε να βεβαιώμε να απο-
δεχτούμε την πρόταση, για τους εξής λόγους:

α) Η ιστορία, ως μάθημα κοινό, εξετάζεται στις απολυτήριες εξετάσεις των δεσμών
Α' και Β'. Κάθε διαφοροποίηση λοιπόν στη διδακτέα ύλη, θα έχει ως αποτέλεσμα
να εξεταστούν μαθητές διαφορετικών Δυκείων σε διαφορετική ύλη (συγκεκριμένα,
άλλα Δύκεια θα έχουν διδαχτεί το μάθημα σε 48 περίπου ώρες και άλλα σε 36),
με ενδεχόμενο ο γενικός βαθμός ιστορίας να διαμορφωθεί για ορισμένους κάτω από
δυσμενέστερους όρους.

β) Θα προκύψουν κάθε είδους πρόσθετες δυσκολίες στον καταρτισμό προγραμμάτων
Δυκείων, στα ωράρια των διδασκόντων (εφόσον σε πολυτήματα Δύκεια άλλοι δι-
δάσκουν Ιστορία και άλλοι Εισαγωγή και Πολιτικές Επιστήμες) κτλ.

3. Επισημαίνω την λειψή ενημέρωση του Τμήματος ~~δε~~ ^{ότι} αφορά το ωρολόγιο πρόγραμμα
των δύο μαθημάτων, όπως ισχύει φέτος. Στην εισήγηση του κ. Βάρου ακούσαμε ότι
"συνεχίζεται η δώρη διδασκαλία στην Εισαγωγή στη Πολιτική Επιστήμη", ενώ η πραγ-
ματικότητα λέει ότι μόλις την ημέρα της συνεδρίας στο ΚΕΜΕ των 5 σχολικ. συμ-
βούλων άρχιζε η δώρη διδασκαλία. Ως εκείνη την ημέρα το βιβλίο διδάσκει ^{σαν} μόνο
1 ώρα, επειδή η άλλη είχε κινδυνεύει από την έναρξη του σχολικού έτους για ενί-
σχυση της Ιστορίας. Και φυσικά, τώρα που ξεκαθάρισαν τα πράγματα, μπορούμε να
ρωτήσουμε: Ήταν δυνατό, έστω και ένα Δύκειο να ξεπεράσει το 1/2 της ύλης ενός
εντελώς νέου βιβλίου 170 σελίδων, όπως είναι η Εισαγωγή στις Πολιτικές Επιστήμες
σε 15 συνολικά - το πολύ - ώρες (εφόσον διδάχτηκε μια ώρα την εβδομάδα επί ένα
εξάμηνο); Άρα, δεν νομίζω ότι υπήρξε πραγματικό πρόβλημα στη σχολική πράξη -
.

αυτός είναι εξάλλου ο λόγος που η Διοίκηση δεν ασχολήθηκε με αυτό το θέμα.

Ο κ. Βύρος δευτερολογώντας λέγει:

Ολοκληρή η επιχειρηματολογία του κ. Σπυρόπουλου περιέχει ίση ανασκευή* με τα ίδια ακριβώς λόγια μπορεί κανείς να υποστηρίξει τα εναντία (αλλάζοντας τη θέση των ονομάτων).

Η ανάμιξη αρχαίων και Νέων Ελληνικών στη συζήτησή μας δε νομίζω ότι συνάδει προς αδέσμευτες εκπ/κές σκέψεις* το θέμα που συζητάμε αφορά εσωτερική μόνο ρύθμιση ιστορικών σπουδών (ανάμεσα στην Πολιτική Επιστήμη και τη Σύγχρονη Ιστορία).

Η ιστορία - ιδιαίτερα η σύγχρονη - θεωρείται και είναι βασική σπουδή για όλο το μαθητικό πληθυσμό. Γιατί αυτή προσφέρει πρώτη ύλη και υποδομή για όλες τις κοινωνικές επιστήμες: λογοτεχνία, οικονομία, κοινωνιολογία, πολιτικές επιστήμες.

Θεωρώ άπρεπο να απαντήσω σε φράσεις όπως: "μεθοδεύσεις εκ του πλαισίου" ή

"η πρόταση προέρχεται από τους συγγραφείς του βιβλίου της Σύγχρονης Ιστορίας".

Οι άνθρωποι που συζητώ μαζί τους είναι εκπ/κοί και μιλούν ως εκπαιδευτικοί.

Ιδιαίτερα υπογραμμίζω την άνεση που έδειξε ο κ. Σπυρόπουλος (τον ακολούθησε και ο κ. Αδαμόπουλος) για εξοβελισμό της Ιστορίας από της γ' λυκείου. Αναρωτιέμαι και ερωτώ:

Αυτή είναι η αντίληψη για το νέο πολίτη; για τη: Σύγχρονη εκπαίδευση; για το μαθητή που θα γίνει τον Οχτώβρη ψηφοφόρος; θέλετε άνθρωπο ανιστορικό; έρμαιο της συνθηματολογίας;

Κύριοι ψηφίζουμε υπεύθυνα - στις παραμονές - μάλιστα μεταδόμησης του θεσμού του επιτελικού οργάνου που υπηρετούμε - ως υπεύθυνοι σύμβουλοι.

Ο κ. Σπυρόπουλος δευτερολογώντας λέγει:

Αντί να σχολιάσω τα όσα ο κ. Βύρος έκρινε χρήσιμο να περιλάβει στη δευτερολογία του, για την ουσία του θέματος παραπέμπω στην παρέμβασή μου, τις οποίες τα επιχειρήματα και οι διαπιστώσεις δεν έχασαν σε πειστικότητα μετά τη δευτερολογία τουισηγητή. Παρακαλώ μόνο, πριν από την ψηφοφορία να μη λέγονται φράσεις που επισείουν πολιτικές συγκυρίες ("που θα γίνει τον Οχτώβρη ψηφοφόρος") ή συνέπειες για τα μέλη του Τμήματος ("στις παραμονές μάλιστα μεταδόμησης του θεσμού που υπηρετούμε"), γιατί ως θεωρώ προεβληματικές για το Τμήμα.

Τέλος ο Πρόεδρος του τμήματος θέτει σε ψηφοφορία τις 2 προτάσεις που διαμορφώθηκαν κατά τη συζήτηση.

Αποψη της Εισήγησης (Μετατροπή στο ωράριο).

Να μη γίνει μετατροπή στο ωράριο στη Γ' Λυκείου.

(ΝΑΙ ή ΟΧΙ στην εισήγηση).

Ψηφοφορία

Σχορόδλης	ΟΧΙ
Παπασημακόπουλος	ΟΧΙ
Αδαμόπουλος	ΟΧΙ
Βώρος	ΝΑΙ
Βαρουχάκης	ΟΧΙ
Σακκάς	ΝΑΙ
Σπυρόπουλος	ΟΧΙ

Το Τμήμα με ψήφους 5:2 αποφαινεται: δεν δέχεται την πρόταση του κ. Φ. Βώρου

να γίνει μετατροπή στο ωράριο στη Γ' Λυκείου.

ΝΑ. Σπυρόπουλος

ΘΕΜΑ 4ο

Ο κ. Ηλ. Σπυρόπουλος λέγει: Η Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΜΕ του ΥΠΕΠΘ παρακαλεί να γνωμοδοτήσουμε για την έγκριση προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης των Σχολείων: 1ο Λύκειο Έδεσσας και του 2ου Προτύπου Γυμνασίου Θεσσαλονίκης.

Επειδή τα προγράμματα αυτά ακολουθούν τις προδιαγραφές της σχετικής εγκυκλίου, εισηγούμαι στο Τμήμα να τα εγκρίνει ως έχουν.

Το Τμήμα αποφαινεται ομόφωνα: δέχεται την εισήγηση του κ. Ηλ. Σπυρόπουλου στο σύνολό της.

ΘΕΜΑ 5ο

Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει: Χθες μόλις (Τρίτη, 5-2-85) πήρα με την "Ολυμπιακή" το βιβλίο "Λατινικά Λυκείου - το βιβλίο του καθηγητή" που είχα στείλει πριν από τα Χριστούγεννα στους συγγραφείς για διορθώσεις. Εκείνοι έκαναν ορισμένες διορθώσεις γλωσσικής αποκλειστικά φύσεως και μου το επέστρεψαν. Έχω κάνει και εγώ ορισμένες παρόμοιες διορθώσεις. Παρακαλώ να προωθηθεί ~~αχχχ~~ το βιβλίο στον ΟΕΔΒ για ανατύπωση για το σχολ. έτος 1985-86.

Το Τμήμα αποφαινεται: αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Β. Θεοδωρακόπουλου.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

*Αποφασίζεται ομόφωνα ή κατά κλειστήφρα.

Προτείνει την ανάθεση της συγγραφής του διδακτικού βιβλίου
βάση το άρθρο 33 του Ν.1143/81

- 1) Τίτλος : Φυσικοχημεία
- 2) Τάξη : Β' Γυμνασίου Λυκείου
- 3) στους α) Γεώργιος Κων/κος Α/τος Μ.Π.Ε. Σχολ. Αποδελτίος 85
 Επώνυμο , Όνομα , Ιδιότητα , Δ/ση 3620031
 β) Μπατής Γεώργιος Χημ/κος/Πηχ/κος Παλαιοφραγκίσκος
Ακαδημίας Ε.Π.Π. 9710223
 γ)

4) Διάρκεια περατώσεως του έργου συγγραφής μετά την 'Υπουργική Από-
ψη .

*Όροι συγγραφής - *Οδηγίες.

- 1) Σκοπός του βιβλίου
- 2) Ύλη του βιβλίου (ανάλ.Πρόγραμμα) Εξοικονομείται
- 3) Διάταξη της ύλης σε μέρη -κεφάλαια
- 4) Διαγραμματική ανάπτυξη του περιεχομένου Πραγματοποιείται ..
Εξοικονομούνται περιεχόμενα
- 5) Γλώσσα - Μορφή του βιβλίου Διηρηστική
- 6) Εικονογράφηση - Σχεδιαγράμματα Ναι
- 7) Ψυχολογικές - Παιδαγωγικές απαιτήσεις Περίμελει
- 8) Τυπικοί όροι.
 α) Προθεσμία υποβολής Απρίλιος 1985
- β) Έκταση (Άρ.φύλλων,στίχοι, διαστήματα κ.α) ≈ 112 σελ.
- γ) Έκταση εικονογραφήσεως ≈ 10%

Επιτροπή κρίσεως

Επιτροπή κρίσεως ορίζεται από τους

Επώνυμο : Ονομα : Ιδιότητα : Δ/νση

Διάρκεια παρατάσεως του έργου. 31 42

Ο Περιοριστικός όρος του άρθρου 5 του Ν.Δ.749/70

Απληρωματικός οδηγίες για την κρίση

1) Αμοιβή συγγραφέων (τρόπος)

2) Αμοιβή μελών της Επιτροπής κρίσεως (τρόπος)

3) Στοιχεύα με τα όποια η Δ/νση Εφαρμ. Προγρ. οφείλει να εφοδιάσει τους συγγραφείς και τα μέλη της Επιτροπής κρίσεως.

Απαλλαγή από τα υπηρεσιακά τους καθήκοντα των

1)

2)

3)

που ανήκουν στη Δημόσια Έκπ/ση

ΣΤ. Άλλες λεπτομέρειες

Μελοφύφησαν οι

Αφού εξαντλήθηκαν τα θέματα της ημερησίας διατάξεως τελεώται η συνεδρίαση.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

11. Επερχομαι
12. Υπο, Επερχομαι
13. Επερχομαι εως
14. Επερχομαι εως οφελος μεταβαλλω

Επερχομαι μεταβαλλω

21. Ηερχομαι εως μεταβαλλω
22. Ηερχομαι εως μεταβαλλω
23. Επερχομαι εως εως μεταβαλλω
24. -η- μεταβαλλω
25. -η- μεταβαλλω
26. Ηερχομαι εως μεταβαλλω μεταβαλλω

Επερχομαι μεταβαλλω

31. Επερχομαι
32. Τα μεταβαλλω εως εως μεταβαλλω
33. Ηερχομαι
34. Ηερχομαι εως μεταβαλλω
35. Επερχομαι μεταβαλλω
36. Επερχομαι εως μεταβαλλω μεταβαλλω
37. Επερχομαι εως μεταβαλλω
38. Ηερχομαι

Επερχομαι

41. Επερχομαι - Επερχομαι μεταβαλλω
42. Επερχομαι Επερχομαι μεταβαλλω
43. Επερχομαι Επερχομαι
44. Επερχομαι μεταβαλλω μεταβαλλω μεταβαλλω
45. Επερχομαι
46. Επερχομαι

47. Απέραις λυσιτελεί

48. Τροχόσπορος

49. Ισοπεδωτής - Ισοπέδωτής

49a. Σφαιροειδής

Υπο

51. Ρεβίτι

✓ 52. Εορταστικός αέρας - Τάση αέρα

✓ 53. Ινέτιν - Ινέτιν ενός

✓ 54. Εξομωτής

✓ 55. Βραχίονας - αέρας βραχίονος

✓ 56. Υπερσυνέπεια των αερίων

✓ 57. Ισχυρή διαφύλαξη ή υπερφύλαξη

58. Ανομοιογενής αέρας

59. Εμφανής αέρας ή βρόχος

59a. Αλυσίδα αέρα

Ερία

✓ 61. Ρεβίτι - Ρεβίτι αέρα - Ινέτιν

✓ 62. Νότιος τριετής μετεωρικός

63. Ισχυρή αέρας - Εξομωτής

64. Ινέτιν αέρας

✓ 65. Ινέτιν αέρας

✓ 66. Νότιος Ανομοιογενής

✓ 67. ^{Γραφισμός} ~~Ισχυρή~~ αέρας

✓ 68. Εξομωτής αέρας - Ινέτιν αέρας

✓ 69. ^{Γραφισμός} ~~Ισχυρή~~ αέρας, ή υπερφύλαξη

✓ 610. Υποφύλαξη των αερίων εντός αερίων

✓ 611. ^{Γραφισμός} ~~Ισχυρή~~ αέρας ή Ρεβίτι αέρα

Κατηγορίες - Εργασίες Υποχρεώσεων

- ✓ 1.1. Σελίδα - Στοιχείο - ...
- ✓ 1.2. Διάρθρωση - Διαρρυθμίσεις (Σελίδα - Πρωτόκολλο Συμφωνίας)
- ✓ 1.3. Ημερήσια Συμφωνία
- ✓ 1.4. Οικονομικά - Λογιστικά - Αντιμετώπιση Συμφωνίας - Διαρρυθμίσεις
- ✓ 1.5. Κοινωνική

Ημερομηνίες

- 8.1. Γενικά - Σημειώσεις, Ημερομηνία Γενικών
- 8.2. Έκθεση Διεύθυνσης - Διαρρυθμίσεις - Λογιστικά - Σημειώσεις
- 8.3. Ημερομηνία ορισμού
- 8.4. Ανάδοχοι των εργασιών των ορισμένων
- 8.5. Ποσοτικά στοιχεία
- 8.6. Ημερομηνία
- 8.7. Συστατικές

Σημειώσεις Οι παραπάνω σημειώσεις είναι υποχρεωτικές κατά την εκτέλεση των εργασιών, καθώς η συμπεριφορά τους είναι απαραίτητη για την έγκριση της υποστήριξης των υπηρεσιών. Σε περίπτωση που η έγκριση δεν δοθεί, οι υπηρεσίες θα υποχρεωθούν να υποβάλουν νέα αίτηση.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 14/1985
=====

Σήμερα, 8-2-85, ημέρα Παρασκευή και ώρα 9.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφονίτου, φιλόλογος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ
=====

- ΘΕΜΑ 1ο - Γνωμοδότηση για το Σχ. Π. Δ/τος "Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων που ρυθμίζουν θέματα των σχολείων Μ. Γεν. Εκπ/σης. Εισηγητές Δ. Σακκάς, Β. Θεοδωρακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Γνωμοδότηση για την καταλληλότητα των βιβλίων α) οι πρωσωκρατικοί, β) Σωκράτης, Πλάτων, Αριστοτέλης του Ράσσελ και δ) Θεατρική αγωγή του Α. Φλώρου. Εισηγητής Κυρ. Κατσιμάνης.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ανακοινώσεις

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

./.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει: Η Δ/νση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΜΕ του ΥΠΕΠΘ με το έγγραφό της Γ2/349/6-2-85 μας στέλνει για γνωμοδότηση σχέδιο Π.Δ/τος που αναφέρεται σε "Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων που ρυθμίζουν θέματα των σχολείων Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης".

Σχετικά έχω να εκθέσω τα ακόλουθα: Με το κρινόμενο σχέδιο Π. Δ.τος αντικαθίστανται, συμπληρώνονται ή τροποποιούνται παλαιότερες διατάξεις που ρυθμίζουν μαθητικά θέματα. Συγκεκριμένα:

1) Με το άρθρο 1 του σχεδίου αντικαθίσταται το άρθρο 1 του Π. Δ/τος 83/1983 που αφορά το σχολικό διδακτικό έτος. Με τις νέες διατάξεις η μόνη μεταβολή που επέρχεται είναι ότι τα μαθήματα στο λύκειο λήνουν στις 17 Μαΐου και όχι στις 21 όπως οριζόταν ως τώρα. Αυτό γίνεται, επειδή φέτος η 17 Μαΐου πέφτει ημέρα Παρασκευή.

2) Με το άρθρο 2 του σχεδίου αντικαθίσταται ολόκληρη η παράγραφος 6 του άρθρου 70 του από 20/6-8/7/55 Π.Δ/τος που ρυθμίζει θέματα αδιδακτων μαθητών στις ξένες γλώσσες. Με τις νέες διατάξεις εκσυγχρονίζεται το υφιστάμενο καθεστώς έτσι, ώστε να αντιμετωπίζονται όλες οι περιπτώσεις που δεν προβλέπονταν από τις παλαιές διατάξεις.

3) Με την παρ. 1 του άρθρου 3 του σχεδίου ορίζεται ότι "οι μαθητές των οποίων η φοίτηση χαρακτηρίζεται ελλιπής παραπέμπονται σε ολική κατά Σεπτέμβριο εξέταση που διενεργείται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις". Με τη διάταξη αυτή αντικαθίσταται το γ' εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 2 του Π.Δ/τος 485/83, το οποίο αντικατέστησε το άρθρο 24 του Π.Δ. 104/78 αλλά με κάποιες αβλεψίες. Τις αβλεψίες αυτές αίρει η νέα διάταξη.

4) Με την παρ. 2 του άρθρου 3 του σχεδίου η ρήτρα του άρθρου 1 του Π.Δ. 182/84 που διατηρούσε την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 12 του Π.Δ/τος 465/81. Η παραπομπή αυτή ήταν λάθος. Το σωστό είναι η παραπομπή να γίνεται στην παρ. 2 του άρθρου 2 του Π.Δ. 580/82. Αυτό κάνει η εισαγόμενη σήμερα νέα διάταξη.

5) Με το άρθρο 4 του σχεδίου ορίζεται ότι οι μαθητές της 5ης δέσμης θα εξετάζονται στην ξένη γλώσσα μια φορά και στην ύλη που δι-

δράστηκαν στο μάθημα και στο πρόγραμμα γενικής παιδείας και στο πρόγραμμα γενικής ωφελιμότητας.

6) Με το άρθρο 5 ρυθμίζονται θέματα βαρήκων μαθητών.

7) Με το άρθρο 6 καταργείται το άρθρο 5 του Π.Δ/τος 182/84.

Εισηγούμαι να γίνει δεκτό το σχέδιο του κρινόμενου Π.Δ/τος όπως έχει διατυπωθεί από τη Διοίκηση. Ευχαριστώ.

Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει: Έχω συνηθίσει να μιλώ με παρησία. Και μολονότι ορισμένες φορές δεν είμαι ευχάριστος, οι εισηγήσεις μου και οι θέσεις που παίρνω νομίζω ότι τελικά βοηθούν τη Διοίκηση στην αντιμετώπιση σοβαρών προβλημάτων. Σήμερα δε θα μιλήσω μόνο με παρησία αλλά και με δυνατή φωνή. Στον άνθρωπο που κινδυνεύει να πέσει στο γκρεμό χρειάζεται να του φωνάξεις δυνατά για να γυρίσει πίσω. Και στη Διοίκηση που κινδυνεύει να πέσει σε επικίνδυνα ολισθήματα οφείλεις να της φωνάξεις προσοχή. Κίνδυνος. Και εδώ πρέπει να φωνάξεις πιο πολύ, γιατί ^{δεν} πρόκειται για ένα άτομο αλλά για ολόκληρο το λαό. Η δυνατή φωνή μου δε σημαίνει με κανέναν τρόπο έλλειψη σεβασμού προς την ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας. Σημαίνει έντονη ανησυχία μου για μέτρα που λαμβάνονται και για νοοτροπία που διαμορφώνεται στο χώρο της εκπαίδευσης πολύ επικίνδυνη για την πορεία του τόπου μας.

Το καίριο πρόβλημα που εγείρεται μ' αυτό το τροποποιητικό Π. Δ/μα στις διατάξεις που ρυθμίζουν θέματα των σχολείων Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης είναι η διάρκεια των μαθημάτων στα σχολεία. Γι' αυτό θα περιοριστώ μόνο σ' αυτό το θέμα. Ο κ. Βασ. Θεοδωρακόπουλος έκανε παρατηρήσεις για τα υπόλοιπα θέματα.

Δε χρειάζεται να μιλήσω ο ίδιος γ' αυτό το πρόβλημα. Μιλάει ο Υπουργός της Παιδείας κ. Απ. Κακλαμάνης. Έχω μπροστά μου την "Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία" της 29 Μαΐου 1983. Στη σελ. 7 γράφεται με μεγάλο τίτλο: Κακλαμάνης: Μείωση σχολικών διακοπών, "4,5 μήνες το χρόνο γίνονται τελικά μαθήματα".

Στη συνέχεια γράφεται: "Ολέθριο σφάλμα για την εκπαίδευση χαρακτήρισε ο υπουργός Παιδείας Απόστολος Κακλαμάνης την εφαρμογή του

πενθήμενου στα σχολεία. Σε αποκλειστική του συνέντευξη προς την "ΚΕ" ο υπουργός τονίζει ότι δεν επαρκεί πλέον ο σχολικός χρόνος για την ολοκληρωμένη εκπαίδευση των μαθητών. Γι' αυτό και προτείνει να περιοριστούν οι αρχίες και οι κάθε είδους διακοπές στα σχολεία. Έτσι με το κλείσιμο αυτής της διδακτικής χρονιάς το υπουργείο θα έχει συναντήσει με τις οργανώσεις των εκπαιδευτικών και τους συλλόγους γονέων, ώστε από το προσεχές σχολικό έτος να είναι περιορισμένες οι διακοπές".

Στη συνέχεια παραθέτει τις δηλώσεις του κ. Υπουργού ανάμεσα στις οποίες αναφέρονται με τον υπότιτλο της εφημερίδας Αρνητικό ρεκόρ τα εξής: "... το ελληνικό σχολείο έχει το ρεκόρ των λιγότερων διδακτικών ωρών στην Ευρώπη. Ακόμα και χώρες που έχουν τις ίδιες κλιματολογικές συνθήκες, όπως η Ισπανία και η Ιταλία, ξεπερνούν κατά πολύ το δικό μας διδακτικό έτος... Ο χρόνος που διαρκούν τα μαθήματα είναι σαφώς ανεπαρκής. Οι γνώσεις, οι πληροφορίες που πρέπει να περάσουν στους μαθητές, διευρύνονται καθημερινά. Θα περίμενε κανείς ότι παράλληλα θα είχαμε αύξηση του διδακτικού χρόνου. Αντίθετα όμως μειώθηκε με την εγκληματική εφαρμογή του πενθήμερου που είχε γίνει εντελώς αβασάνιστα... Η πρόθεση μας δεν είναι να επιστρέψουμε στο εξαήμερο, αλλά να αυξήσουμε το χρόνο της εκπαίδευσης των μαθητών".

Εύλογα ανέμενα να δω αυτή την αύξηση του χρόνου των μαθημάτων. Και δεν την έβλεπα. Κι έλεγα "γιατί αργείτε, κ. Υπουργέ; " Τώρα βλέπω εκείνο που δεν ανέμενα: αντι να γίνει αύξηση γίνεται ακόμα μεγαλύτερη μείωση. Από 21 Μαΐου που τελειώνουν τα μαθήματα στα Λύκεια θα τελειώνουν στις 17. Και επειδή στις 17 ορίζεται ότι δε θα γίνεται μάθημα θα τελειώνουν στις 16. Και επειδή στις 16 θα πηγαίνουν οι μαθητές για απλό αποχαιρετισμό (όσοι θα πηγαίνουν), τα μαθήματα θα τελειώνουν στις 15 Μαΐου, ότα ν δηλαδή ακόμα θα φοράμε τα χειμερινά και στα βουνά μπορεί να χιονίζει.

Έρχεται λοιπόν η Διοίκηση να υποβάλει στον κ. Υπουργό για υπογραφή ένα διάταγμα, το οποίο όχι απλώς αντιστρατεύεται τις υπουργικές δηλώσεις, αλλά επιπλέον, και το χειρότερο, με τη μείωση του χρόνου μαθημάτων πλήττεται ευθέως η εκπαίδευση των ελληνόπουλων.

Θα πουν: "η μείωση είναι μόνο δύο μέρες, τι πειράζει; Όμως το θέμα δεν είναι αν η μείωση είναι μικρή ή όχι. Το θέμα είναι ότι η μείωση αυτή μαρτυρεί μια επικίνδυνη για τη χώρα και το λαό νοοτροπία, που εκφράζεται με την αντίληψη και απαίτηση για λιγότερη δουλειά στο σχολείο και λιγότερη απασχόληση των μαθητών και είναι γι' αυτό απόλυτα αντιλαϊκή. Δεν είναι μόνο ότι τα παιδιά μένουν έξω από υπεύθυνη αγωγή για πολλούς μήνες. Είναι ακόμα ότι με τη μείωση του χρόνου εργασίας στα σχολεία πλήττονται ευθέως οι φτωχότερες και λαϊκότερες τάξεις και ανοίγονται περισσότερες προοπτικές για φροντιστήρια και ιδιαίτερα γιατί, αφού το σχολείο δεν προσφέρει τις γνώσεις και δεν καλλιεργεί τις ικανότητες που απαιτούνται στις εξετάσεις για τα ΑΕΙ και για την επαγγελματική απασχόληση, κατ' ανάγκη οι μαθητές είναι υποχρεωμένοι να καλύψουν τα κενά που τους αφήνει το σχολείο με ιδιαίτερα κτλ. Και όσοι έχουν να πληρώσουν τα καλύπτουν, όσοι δεν έχουν δεν τα καλύπτουν, επομένως έρχονται στις εξετάσεις με άνιση προετοιμασία, που σημαίνει λιγότερες δυνατότητες για επιτυχία. Ο περιορισμός λοιπόν των μαθημάτων ενισχύει και την παραπαιδεία αλλά και τις ανισότητες για εκπαίδευση.

Πέρα απ' αυτό, όταν σ' όλη την Ευρώπη, ανατολική, δυτική και μεσογειακή ο χρόνος της πραγματικής εργασίας είναι πάνω από 30 εβδομάδες, στις πιο πολλές είναι πάνω από 35 και σ' ορισμένες φτάνει 40 με 42, δεν είναι επικίνδυνο να είναι στη δική μας χώρα 22 με 23 εβδομάδες το χρόνο; Ο κ. Υπουργός στις δηλώσεις του λέει ότι μόνο "4,5 μήνες το χρόνο γίνονται μαθήματα". Όμως ένας δεξματολογικός έλεγχος στα βιβλία ύλης των σχολείων της Μέσης Εκπαίδευσης θα αποδείξει, φobάμαι, ότι είναι ακόμα λιγότερος, δε φτάνει ούτε τις 120 ημέρες. Πού πηγαίνουμε λοιπόν, και ποιο θα είναι το μέλλον μας ως λαού σ' έναν τρομερά ανταγωνιστικό κόσμο που είμαστε ενταγμένοι και σε μια εποχή που οι γνώσεις όλο και πληθαίνουν και οι απαιτήσεις από την εκπαίδευση όλο και μεγαλώνουν;

Χιλιάδες ξενητεμένοι από τα χωριά μας στις ΗΠΑ ασκούν σχεδόν κατ' αποκλειστικότητα το επάγγελμα του μάγειρα και του σερβιτόρου. Θα έχουμε μήπως τη μοίρα να καλύψουμε ακόμα και τις χώρες της ΕΟΚ με μαγειρούς, σερβιτόρους και άλλα ακόμα ταπεινότερα επαγγέλματα; Γιατί με την

Γιατί με την εκπαίδευση που παρέχουμε στους νέους μας ποιοτικά και εκτατικά, δε θα μπορούμε να πάμε παραπάνω.

κτλ.

Βέβαια για τέτοια μέτρα (μείωση του χρόνου των μαθημάτων), που σε τελική ανάλυση είναι αντιλαϊκά, θα ανέμενε κανείς να υπάρχει αντίδραση από τους γονείς και τους ίδιους τους μαθητές και δεν υπάρχει. Το φαινόμενο που έχει βέβαια την εξήγησή του πρέπει να μας ανησυχεί. Αλλά κάποια αντίδραση από την οδό Κορνάρου δε θά πρεπε να υπάρχει; Γιατί εμείς οι εκπαιδευτικοί απ' το λαό προερχόμαστε και το λαό υπηρετούμε. Και δεν επιτρέπεται να δεχόμαστε τίποτα που μπορεί να μας υπηρετεί, αλλά βλάπτει το κοινωνικό σύνολο.

Πέρα απ' αυτό τον τελευταίο καιρό παρουσιάζονται κι άλλα εκφυλιστικά, ας μου απιτραπεί να πω, φαινόμενα π.χ.

Έχουμε εκατοντάδες σχολικούς συμβούλους που στοιχίζουν πολλά στο κράτος, αλλά στην τάξη δε θα μπαίνουν, δε θα περνούν ούτε από το διάδρομο, θα συμβουλευούν από το... γραφείο, όχι με αφορμή τη συγκεκριμένη διδακτική παρουσία και πράξη αλλά έτσι... θεωρητικά (γίνεται αυτό σε καμία χώρα του υπαρκτού σοσιαλισμού; το λέμε για να μη μου κάνουν κριτική από τα ... αριστερά).

Μετεκπαιδεύονται κάθε χρόνο σε ετήσια και διετή βάση κάπου 2000 δάσκαλοι και καθηγητές (πού αλλού στον κόσμο υπάρχει επιμόρφωση τόσο μακράς διάρκειας;) Και ενώ το κύριο έργο του εκπαιδευτικού είναι να διδάσκει και η μετεκπαίδευση έχει αυτό ως κύριο σκοπό: να τον κάνει καλύτερο δάσκαλο, προβάλλεται το αίτημα-απαίτηση από τους ίδιους τους μετεκπαιδευόμενους να μην κάνουν τη μια και μόνο διδασκαλία που προβλέπεται από το νόμο. Αρνούνται έτσι την κύρια ιδιότητά τους.

Να μην πω ότι η αξιοκρατία ουσιαστικά καταργήθηκε* ότι οι άξιοι και οι λιγότερο άξιοι, οι μέτριοι ή και οι ανίκανοι (γιατί υπάρχουν και τέτοιοι στην εκπαίδευση) πορεύονται μαζί προς τον καταληκτικό βαθμό. Και όχι μόνο αυτό. Οι δεύτεροι πλεονεκτούν, γιατί δεν αναλαμβάνουν διεύθυνση σχολείων και γι' αυτό παραμένουν στα σπίτια τους με όλα τα πλεονεκτήματα που συνεπιφέρει η παραμονή τους. Να μην πω ότι μ' αυτή την ισοπέδωση σιγά σιγά θα λιγοστεύουν οι φιλότιμοι και οι ικανοί.

Να μην πω τόσα άλλα, να σταματήσω.

Όμως με τέτοια μέτρα και με τέτοια νοοτροπία διερωτώμαι και πάλι που πηγαίνουμε ως χώρα. Το αγωνιώδες ερώτημα για όποιον αγαπάει αυτό τον τόπο είναι το ερώτημα QUO VADIS GRABECIA.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Φ. Κ. Βώρος λέγει:

1.- Συνυπογράφω το περιεχόμενο της εισήγησης του κ. Σακκά, μόνο που θα το παρουσίαζα με διαφορετική φρασεολογία και επιχειρηματολογία.

2.- Περιορίζομαι σε μερικά συμπληρωματικά στοιχεία:

α) το να λες λόγια επικριτικά και δυσάρεστα στους προϊστάμενους έχεις κέρδος διπλό: κάνεις το έργο σου και εξασφαλίζεις σεβασμό,

β) οι πραγματικές εργάσιμες μέρες στο σχολείο μας δεν αγγίζουν τις 100 (πλήρεις εβδομάδες 20)* όποιος αμφιβάλλει μπορεί να ζητήσει τα βιβλία διδασκόμενης ύλης να μετρήσει τις πραγματοποιημένες ώρες διδασκαλίας, όπου σημειώνεται συγκεκριμένη διδαγμένη ενότητα,

γ) Ο περιορισμός του διδακτικού χρόνου ουσιαστικά βλάπτει εκείνους τους μαθητές που το οικογενειακό και κοινωνικό περιβάλλον τους αδυνατεί να καλύπτει το κενό κατά συνέπεια τέτοιες προτάσεις καταλήγουν να είναι αντιλαϊκές,

δ) Για το λόγο αυτό η φροντίδα μας πάντα ήταν να βελτιώσουμε το κοινό δημόσιο σχολείο· ο περιορισμός του διδακτικού χρόνου βλάπτει κυρίως αυτού του σχολείου τους μαθητές,

3.- Γνωρίζω ότι η Διοίκηση μετράει τα πράγματα με βάση το ημερολόγιο και τερματικό σημείο χρόνου την 30-6-1985. Και προτείνω να επανεξεταστεί η ακόλουθη δυνατότητα: για 3-4 καθηγητές κατά λύκειο χορηγείται αποζημίωση εργασίας ως 15-18 Ιουλίου, ώστε να εκταθεί ο χρόνος της συνολικής λειτουργίας του σχολείου.

Ο κ. Ν. Βαρουχάκης λέγει: Το θέμα της αύξησης του διδακτικού χρόνου είναι από τις σημαντικότερες ρυθμίσεις που έχουμε να αντιμετωπίσουμε. Νομίζω ότι με τη σημερινή συζήτηση είναι ευκαιρία να επαναλάβουμε απόψεις που και άλλοτε έχουμε υποστηρίξει εδώ.

Το πρώτο είναι, βέβαια, να μη συμφωνήσουμε στη συμπίεση του διδακτικού χρόνου με τις προβλεπόμενες στο σχέδιο ημερομηνίες λήξης των μαθημάτων. Πρέπει να επιμελίνουμε στην άποψη ότι μια ορθολογικότερη οργάνωση του πλέγματος των πάσης φύσεως εξετάσεων επιτρέπει λήξη μαθημάτων για το Γυμνάσιο 10 Ιουνίου και για το Λύκειο τέλος Μαΐου. Ο χρόνος για το Λύκειο θα μπορούσε να εκταθεί και περισσότερο αν μικρός σχετικά αριθμός καθηγητών απασχοληθεί και μετά το τέλος Ιουνίου στο κύκλωμα των γενικών εξετάσεων για την έκδοση των αποτελεσμάτων (Οι καθηγητές αυτοί θα μπορούσαν να απαλλαγούν από αντίστοιχη απασχόληση τις πρώτες μέρες του Σεπτεμβρίου).

Το δεύτερο είναι ότι ο διδακτικός χρόνος δεν διευρύνεται μόνο με τη μετακίνηση της έναρξης και λήξης των μαθημάτων. Το σημαντικότερο είναι η αξιοποίηση του ενδιαμέσου χρόνου. Είναι πια καιρός να διακηρύξουμε όλοι ότι το εβδομαδιαίο ωράριο διδασκαλίας πρέπει να θεωρείται εφεξής απαραβίαστο: Εκδρομές, εκκλησιασμοί, ομιλίες, συνεδριάσεις, γεν. συνελεύσεις και όλα τα παρόμοια τρωκτικά του χρόνου και καταστροφικά του κλίματος της διδασκαλίας πρέπει να μετατεθούν στο Σάββατο, το οποίο δόθηκε (κακώς, φυσικά) ακριβώς για "εξω-μαθησιακές" δραστηριότητες.

Ο κ. Τομπαΐδης συμφωνεί με τις παραπάνω απόψεις του κ. Βαρουχάκη και προτείνει τη διατύπωση "τα μαθήματα στο Λύκειο λήγουν το νωρίτερο 31 Μαΐου".

Ο κ. Σακκάς συμφωνεί με τις προηγούμενες προτάσεις αλλά παρατηρεί ότι το κυριότερο θέμα δεν είναι αυτή ή εκείνη η μικρορύθμιση, αλλά αν θα σταματήσουν τα γενικότερα εκφυλιστικά φαινόμενα που παρατηρούνται στο χώρο της εκπαίδευσης και που θέτουν σε κίνδυνο την ίδια την εθνική μας υπόσταση.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη:

- α) την εισήγηση
- β) την συζήτηση που ακολούθησε,

α π ο φ α ί ν ε τ α ι

1.- Επιβάλλεται να ληφθούν τα απαραίτητα διοικητικά μέτρα έτσι ώστε:

- α) Οι ημερομηνίες λήξης των μαθημάτων να είναι 10 Ιουνίου για το

Γυμνάσιο και το νωρίτερο 31 Μαΐου για το Λύκειο.

β) Το εβδομαδιαίο ωράριο πέντε ημερών να είναι απαραβίαστο: εκδρομές, εκκλησιασμούς, συνεδριάσεις, συνελεύσεις, ομιλίες και λοιπές δραστηριότητες να μετατεθούν στο Σάββατο.

2.- Κατά τα λοιπα, δέχεται το σχέδιο Π.Δ. ως έχει.

Στο τέλος της συζήτησης του θέματος ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος αποχωρεί για να ασχοληθεί με άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

ΘΕΜΑ 2ο

Ο κ. Κ. Κατσιμάνης λέγει: Από το ΥΠΕΠΘ/Δ/νση Εφ. Προγρ. ΜΕ., Τμήμα Δ' μας διαβιβάστηκε αίτηση του βιβλιοεκδότη Ι. Αρσενιόδη με την οποία παρακαλούμαστε να γνωμοδοτήσουμε για τα ακόλουθα βιβλία:

- 1) Ράσσελ: α) Οι Προσωκρατικοί
β) Σωκράτης, Πλάτων και Αριστοτέλης
- 2) Αθαν. Φλώρου: Θεατρική Αγωγή

Σχετικά θα είχα να παρατηρήσω τα εξής:

1.- Για τα βιβλία του Ράσσελ. Ο γνωστός Άγγλος φιλόσοφος Β. Ράσσελ δεν είναι βέβαια ο ειδικός μελετητής της Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας που οι μακροχρόνιες, ερευνητικού χαρακτήρα, μονογραφίες του του επιτρέπουν να δώσει "εκ περιουσίας" συνθετικά έργα όπως τα πιο πάνω, στηριγμένα σε εξονυχιστική τεκμηρίωση με βάση τις περισσότερες αξιόπιστες πηγές. Ο Ράσσελ μελετά τους Αρχαίους Φιλοσόφους με την άνεση του επιφανούς ομότεχνου και αυτό του επιτρέπει να δει τις απόψεις και την προσφορά τους με καθαρή και διεισδυτική ματιά. Δεδομένου ότι η μετάφραση του Χουρμούζιου είναι δόκιμη - παρά τις συγγνωστές παρεκκλίσεις της από την επίσημη γραμματική του ΟΕΔΒ - εισηγούμει να χαρακτηριστούν τα βιβλία κατάλληλα για τις σχολικές βιβλιοθήκες.

2.- Για το βιβλίο του Αθ. Φλώρου. Ο κ. Αθαν. Φλώρος δεν είναι ειδικός θεατρολόγος και επομένως, δε γράφει "εκ περιουσίας". Είναι όμως ένας καλλιεργημένος πνευματικός άνθρωπος, ένας έμπειρος εκπαιδευτικός, ένας ικανός χειριστής του λόγου και ένας άκρως ευσυνειδητός συγγραφέας. Με σαφήνεια, πληρότητα και ακριβολογία μπαίνει στη θέση του αναγνώστη και τον ξεναγεί επιτυχώς στο μαγικό χώρο του θεάτρου από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας. Το βιβλίο αυτό είναι μία ακόμη σημαντική προσφορά του ακάματου εργάτη Αθ. Φλώρου στην παιδεία του τόπου και γι' αυτό εισηγούμει θερμά να χαρακτηριστεί ως κατάλληλο για τις σχολικές βιβλιοθήκες.

Ακολουθήσε συζήτηση.

Ο κ. Φ. Βώρος είπε:

- 1.- Όταν έχουμε για τους Προσωκρατικούς τα βιβλία του Θ. Βέικου

και του Κ. Μιχαηλίδη, για το Σωκράτη τα βιβλία του Κ. Κατσιμάνη και του Χ. Κεσσίδη, για τον Πλάτωνα το βιβλίο της Έλλης Παππά, όλα έργα βασισμένα στη μελέτη των πηγών, γραμμένα από Έλληνες μελετητές της Ελληνικής Φιλοσοφίας, ποιος ο λόγος να διευκολύνουμε την "κατάληψη" της σχολικής βιβλιοθήκης από το έργο του RUSSELL, που υπήρξε βέβαια διαπρεπής φιλόσοφος και πολιτικός στοχασμός, αλλά μόνο από απόσταση και με τη μεσολάβηση άλλων ερευνητών επισκοπεύ την Ελληνική Φιλοσοφία;

2.- Για το βιβλίο του Αθ. Φλώρου έχω έναν άλλο ισχυρό ενδοιασμό, άλλης υφής αντίρρηση (δεν αναφέρομαι στην ποιότητα της γραφής). Ο συγγραφέας είναι επίτιμος Εκπ/ός Σύμβουλος, έχει μια καλή σύνταξη και ζει με αξιοπρέπεια και θεωρώ ασυμβίβαστο προς την κατάστασή του να ενδιαφέρεται για την εμπορική διακίνηση των βιβλίων του. Από σεβασμό προς την ιδιότητά του είμαι αντίθετος προς την αποδοχή του αιτήματός του. (Κάποτε, πριν 24 χρόνια ο Μιχ. Παπαμαύρος πουλούσε το βιβλίο του από σχολείο σε σχολείο, αλλά εκείνον τον είχε απολύσει από αστοργία και μισαλλοδοξία η Πολιτεία).

Ψηφίζω αρνητικά για όλα τα βιβλία.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει σε ψηφοφορία την εισήγηση (ΝΑΙ ή ΟΧΙ στην εισήγηση).

Ψηφοφορία

Β. RUSSELL α) Σωκράτης, Πλάτων, Αριστοτέλης
β) Προσωκρατικοί

Εκορδίζης	ΝΑΙ
Τομπαζίδης	ΝΑΙ
Αδαμόπουλος	ΝΑΙ
Παπαδόπουλος	ΝΑΙ
Βώρος	ΟΧΙ
Βαρουχάκης	ΟΧΙ
Σακκάς	ΝΑΙ
Επυρόπουλος	ΟΧΙ

Το Τμήμα με ψήφους 5:3 αποφαινεται: αποδέχεται την εισήγηση του κ. Κυρ. Κατσιμάνη.

Ακολουθεί ψηφοφορία ΝΑΙ ή ΟΧΙ στην εισήγηση για το βιβλίο, Θεατρική Αγωγή του Α. Φλώρου.

Ψηφοφορία

Σκορδύλης	ΝΑΙ
Τομπαΐδης	ΝΑΙ
Αδαμόπουλος	ΟΧΙ
Παπαδόπουλος	ΝΑΙ
Βώρος	ΟΧΙ
Βαρουχάκης	ΟΧΙ
Σακκάς	ΝΑΙ
Σπυρόπουλος	ΟΧΙ

Το Τμήμα με ψήφους 4:4 και την ψήφο του Προέδρου δεν κάνει αποδεκτή την εισήγηση του κ. Κυρ. Κατσιμάνη.

ΘΕΜΑ 3ο

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

- 1) 429/31-1-85
- 2) 453/4-2-85
- 3) 500/6-2-85
- 4) 510/6-2-85

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΠΡΑΞΗ 15/1985

Σήμερα, 11-2-1985, ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, εσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Ψύλλος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπατζής, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφονίτου, φιλόλογος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Διάκριση εξεταστέας και διδακτέας ύλης στην Κοινωνιολογία.
Εισηγητής Ν. Παπαδόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Ανακοινώσεις.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε ο πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει: Το θέμα που έχουμε για συζήτηση προέκυψε από διάφορες πληροφορίες και μηνύματα που έφτασαν στα μέλη της Ομάδας σχετικά με το πρόβλημα που έχει δημιουργηθεί σε μερικά σχολεία. Στα σχολεία αυτά έχει τελειώσει η ύλη που έχει οριστεί ως εξεταστέα και οι καθηγητές εκφράζουν άλλοτε έντονες και άλλοτε κάποιες αντιρρήσεις να προχωρήσουν και στη διδασκαλία της προβλεπόμενης ως διδακτέας ύλης.

Στην Ομάδα Κοινωνιολογίας συζητήθηκε το θέμα και θεωρήθηκε από τα μέλη σκόπιμο να συζητηθεί, γι' αυτό και προτάθηκε, και στο Τμήμα να γίνει γεγονός ότι το πρόβλημα θα ενταθεί προς τα μέλη του μήνα που προ-έπεται να ολοκληρωθεί σε όλα σχεδόν τα σχολεία η διδασκαλία της εξε-στέας ύλης. Έχω τη γνώμη ότι είναι πράγματι σκόπιμο να σταλεί μια κύκλιος που να επισημαίνει τη διάκριση ανάμεσα στην εξεταστέα και τη δακτέα ύλη.

Σε περίπτωση που το Τμήμα θα αποφασίσει θετικά έχω για την περί-ωση αυτή ετοιμάσει ένα σχέδιο εγκυκλίου με τα εξής:

"Επισημαίνεται η διάκριση διδαστέας καὶ εξεταστέας ύλης στο μάθη-της Κοινωνιολογίας. Η διδακτέα ύλη θα αποτελέσει αντικείμενο διδα-αλίας ως το τέλος των μαθημάτων και αν ακόμη στο μεταξύ έχει ολοκληρω-ί η διδασκαλία της εξεταστέας ύλης".

Προσωπικά έχω τη γνώμη ότι η εγκύκλιος αυτή θα βγάλει τους καθηγη-ς από μία δύσκολη θέση στην οποία τους φέρνει η επιμονή των μαθητών μην προχωρήσουν σε παραπέρα ύλη. Με βάση την αρχή ότι το σχολείο ν έχει σκοπό την εξέταση αλλά τη μάθηση και μόρφωση νομίζω ότι δεν μπο-ύμε να αδιαφορήσουμε ή να παρακάμψουμε το θέμα με οποιοδήποτε αντίθε-επιχείρημα. Όμως, σημειώνω ότι δε θα είμαι εγώ εκείνος που θα επι-νύω οπωσδήποτε να σταλεί μια τέτοια εγκύκλιος, εφόσον ακόμη δεν έχου-κάποια γραπτή πληροφορία ή σχετικό ερώτημα.

Ακολούθησε συζήτηση, κατά την οποία διατυπώθηκε η άποψη ότι η Διοί-ση, με τους μηχανισμούς και τους φορείς που διαθέτει, είναι ο φυσικός ιοδέκτης των προβλημάτων της σχολικής πράξης. Αυτά τα προβλήματα, αφού ισημανθούν, ή τα αντιμετωπίζει με δική της ευθύνη ή τα αποστέλλει στο ΕΜΕ, για γνωμοδότηση. Όμως ως σήμερα κατά κανένα τρόπο η Διοίκηση δεν ας έκανε κοινωνούς ανησυχιών της για τη διδασκαλία της Κοινωνιολογίας. ε περίπτωση που θα την απασχολήσει τέτοιο πρόβλημα, το Τμήμα θα αντα-οκριθεί με σχετική γνωμοδότηση.

Δευτερολογώντας ο κ. Παπαδόπουλος λέγει: Νομίζω ότι η ευθύνη για α διδακτικά προβλήματα παραμένει πάντοτε αμέραιη. Από την άλλη μεριά ε συμπεριζόμαι την άποψη ότι η εγκύκλιος θα δημιουργήσει προβλήματα ους μαθητές και τους καθηγητές, πιστεύω ακριβώς το αντίθετο, θα τα

είναι, γιατί θα υπάρξει κοινή γραμμή, που τώρα μάλλον θα τηρηθεί. δε θα επιμείνω στην αποστολή εγκυκλίου, όπως εισηγήθηκα και όπως η Ομάδα θεώρησε σκόπιμο, οφείλεται, στο ότι δεν έχουμε κάποιο γρα-
δεδομένο είτε από το ΥΠΕΠΘ είτε από τη βάση και ακόμη στο γεγονός
εμείς ειδικά εδώ είχαμε αρχικά προτείνει ύλη που δε θα δημιουργού-
το παραπάνω πρόβλημα ως εξεταστέα ύλη. Έτσι, σε κάτι για το οποίο
έχουμε οι ίδιοι την ευθύνη από τις επιπτώσεις, ίσως είναι σκοπιμό-
ο να μη δείξουμε βιασύνη, έστω και αν πρόκειται για παιδαγωγική μας
υπόσταση. Αν όμως υπάρξει κάποιο γραπτό ερώτημα ή μήνυμα τότε το
μα θα πρέπει να ασχοληθεί ξανά.

A 2ο

Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος ανακοινώνει στο Τμήμα το περιεχόμενο του
ράφου που εξέδωσε το Μάρτιο 1984 το Τμήμα δομών, περιεχομένου, μεθό-
και τεχνικής της Εκπαίδευσης της UNESCO. Στο έγγραφο αυτό αποσαφ-
νίζονται οι θέσεις του διεθνούς Οργανισμού απέναντι στους όρους "συνά-
α", "ισορροπία", "καταλληλότητα" στο περιεχόμενο των εκπαιδευτικών
γραμμάτων και της διεπιστημονικότητας (INTERDISCIPLINARITY).

Στη συνέχεια ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

533/7-2-85

532/7-2-85

530/7-2-85

529/7-2-85

528/7-2-85

523/7-2-85 με το οποίο το Κολλέγιο ΑΝΑΤΟΛΙΑ της Θεσ/νίκης ζητεί
όσαμα της πράξεως 83/84 του Τμήματος ΜΕ του ΚΕΜΕ/

Το Τμήμα ομόφωνα αποφαινεται: αποδέχεται το αίτημα του αμερικανικού
ΛΕΓΓΙΟΥ "ΑΝΑΤΟΛΙΑ" και εγκρίνει την αποστολή αποσπάσματος της σχετικής
άξης.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΠΡΑΞΗ 16/1985
=====

Σήμερα, 15-2-1985, ημέρα Παρασκευή και ώρα 9.30 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλει-
ας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με Πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακιάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Εδικός Σύμβουλος, Κυρ. Κατσι-
μάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ
=====

- ΘΕΜΑ 1ο - Έγκριση προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπ/σης, σε σχολεία ΜΕ. Εισηγητής Ηλ. Σπυρόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Ανάθεση συγγραφής διδ. βιβλίων του ΕΠΛ. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Έγκριση ελεύθερων βοηθημάτων για τα ΕΠΛ. Εισηγητής Ν. Παπαδόπουλος.
- ΘΕΜΑ 4ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 5ο - Διαδικασία κρίσης του βιβλίου "Πειράματα Χημείας".
- ΘΕΜΑ 6ο - Ανατύπωση διδ. βιβλίων.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Προτάσσεται το 5ο θέμα. Στη συζήτηση του θέματος έλαβαν μέρος οι κ.κ. Καρώνης, Μητσιάδης και Νικολαΐδης.

Πρώτος πήρε το λόγο ο κ. Καρώνης ο οποίος είπε:

Αθήνα Παρασκευή 26 - 10 - 1964

ΠΡΟΣ

Τη Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων

Ερμού 15

Α Θ Η Ν Α

Τα μέλη της Επιτροπής κρίσης του βιβλίου " Οδγός Πειραμάτων Χημείας - Βιβλίο του Καθηγητή Γυμνασίου - Λυκείου ", των συγγραφέων κ.κ. Λαζάρκη, Πανόλη Αμαργιαντίση και Θεόδωρου Ψυχάρη, που οριστήκαμε με την 0.211.12/10/Γ2/1094/16 Απριλίου 1964 απόφαση του κ. Υφυπουργού Παιδείας, συνήλθαμε σε επανελεξιμμένες συνεδριάσεις και ασχοληθήκαμε με την κρίση αυτού του βιβλίου.

Παρακάτω παραθέτουμε τις κρίσεις μας, που αναφέρονται στο κατά πόσον υλοποιούνται, στο κρινόμενο βιβλίο, οι "όροι συγγραφής", όπως τους θέτει παραπάνω απόφαση.

1. ΣΚΟΠΟΣ του βιβλίου

Η άποψή μας, για το κατά πόσον εκπληρώνονται οι σκοποί του βιβλίου, θα αιτιολογηθεί μετά την παράθεση των παρατηρήσεών μας.

2. ΥΛΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Το βιβλίο αρχίζει με πρόλογο (σελ. 3) στον οποίο επισημαίνεται η αξία του πειράματος και διευκρινίζονται οι προθέσεις των συγγραφέων για να βοηθήσουν τον καθηγητή στο έργο του.

Η δομή όμως του προλόγου, το πληροφοριακό υλικό που παρέχει, οι προβληματισμοί και οι στόχοι που θέτει, αλλά πάνω απ' όλα, ο τρόπος γραφής (σύνταξη, ορθογραφία, ακριβολογία κ.λ.π.) αδικούν κατάφορα το βιβλίο (θα ξαναγυρίσουμε σ' αυτό). Ακολουθεί ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ (σελ. 7). Σ' αυτόν δεν χρησιμοποιούνται σημεία στίξεως (τελειφες, άνω και κάτω τελείες κ.λ.π.).

Στη σελίδα 8 τα περιεχόμενα της ενότητας II πρέπει να διευκρινιστούν καλύτερα.

Στην εισαγωγή (σελ. 9) πρέπει και πάλι να μπουν σημεία στίξεως. Παρατίθενται 9 πολύ γενικοί στόχοι, χωρίς να δίνονται οδηγίες, για τον τρόπο με τον οποίο μπορούμε να τους πετύχουμε.

Οι οδηγίες (σελίδα 11) θα έπρεπε να συμπληρωθούν με τους όρους ασφαλείας που πρέπει να παίρνονται στο χώρο που γίνονται τα πειράματα (φαρμα-

Τα αναγραφόμενα "χαρακτηριστικά οδηγητικά στοιχεία" για μερικά αντι-
αυτήρια είναι ασαφή π.χ. τι σημαίνουν: θετικό οξύ διάλυμα (εργαστηρίου)",
δροχλωρικό οξύ διάλυμα (εργαστηρίου)", νιτρικό οξύ", "αμμωνία διάλυμα
εργαστηρίου", "οξυζενέ διάλυμα εργαστηρίου";

Πρόκειται για διαγράμματα "PR⁰ ANALYSE" ή για τα διαλύματα που υπάρχουν
ο εργαστήριο του σχολείου; Είναι όμως πιθανότατο στα διάφορα σχολεία
υπάρχουν διαφορετικά είδη διαλυμάτων, τόσο ως προς τις συγκεντρώσεις
ο και ως προς την καθαρότητα. Τι σημαίνει το "χαρτί βάρματος"; Προφα-
ς είναι "χαρτί βάρματος ψλαιοτροπίου".

Προτείνεται να χρησιμοποιηθεί στα πειράματα "ξύλάνθρακας". Σε πολλά
ως σχολεία υπάρχει "ζωτικός άνθρακας" ή "φυτοεσθρπών", δηλαδή άνθρακας
μορφή σκόνης, ενώ ο όρος ξυλάνθρακας χρησιμοποιείται για τις περιπτώ-
εις που ο άνθρακας έχει κρατήσει τη μορφή του ξύλου.

Η χρησιμοποίηση για το διάλυμα αμμωνίας του συμπόλου $\text{NH}_3 \text{aq}$ (αντί
40H) όπως και $\text{H}_2\text{SO}_4 \text{aq}$, HCl aq είναι κάπως εξεζητημένα για το επί-
δο του βιβλίου αυτού. *και βιβλίο μαθητή*

Στην ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΠΕΙΡΑΜΑΤΩΝ, με την οποία συνεχίζεται το βιβλίο
(ελ 19 κ.ε.), ακολουθείται συνήθως η πιο κάτω διάταξη:

Με τον αριθμό πειράματος, σκοπός, απαραίτητα όργανα και ουσίες, προετοι-
μασία, εκτέλεση, συμπεράσματα, οδηγίες, θεωρητικά στοιχεία.

Σε πολλές περιπτώσεις τα συμπεράσματα παρεμβάλλονται στις διάφορες
επιμέρους φάσεις του πειράματος, με συνέπεια να δημιουργούνται ασάφειες
σύγχυση. π.χ. σελίδα 44 (βλέπε κείμενο σελίδα 44).

Σε αρκετά πειράματα, στον "ΠΙΝΑΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΟΥΣΙΕΣ",
αναγράφονται όλα τα όργανα και οι ουσίες που είναι αναγκαία για το κά-
θε πείραμα. Π.χ. στο πείραμα 17 χρησιμοποιούνται χωρίς να αναγράφονται
τον "ΠΙΝΑΚΑ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΚΑΙ ΟΥΣΙΩΝ": αμμωνία, νέφτι, διηθητικό
χαρτί, χαρτί βάρματος ψλαιοτροπίου, βενζόλιο. Στο πείραμα 20 δεν αναγράφε-
ται βαμβάκι. Στα πειράματα 27 και 29 δεν αναγράφονται "ακροφύσια", που
είναι απαραίτητα για την καύση του ακετυλενίου και του φωταερίου.
Στο πείραμα 45 δεν αναγράφεται η συσκευή ηλεκτροδύσης, κροκοδείλια και
γάλινη ράβδος κ.λ.π.

Η παράληψη της αναγραφής όλων ανεξαιρέτως των οργάνων και ουσιών, για
κάθε πείραμα, πιθανόν να δημιουργήσει προβλήματα στους συναδέλφους που
για την προετοιμασία του πειράματος βασίζονται μόνον στις οδηγίες του
βιβλίου και δεν κάνουν και οι ίδιοι έλεγχο. (1)

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ

Το βιβλίο περιλαμβάνει περιγραφές 46 πειραμάτων χημείας, που αναφέ-

νται στα διδακτικά βιβλία του γυμνασίου και του λυκείου. Στο τέλος του βιβλίου Κεφ. 9 (σελ. 100, 101, 102) υπάρχει συγκεντρωτικός (αναλυτικός κατά τις συγγραφείς) πίνακας, όπου αναγράφονται μελέτες, ο αριθμός του μαθήματος, του κεφαλαίου των διδακτικών βιβλίων του Γυμνασίου ή του Λυκείου στα οποία αντιστοιχούν τα προτεινόμενα πειράματα. Οι συγγραφείς προτείνουν συνολικά 46 πειράματα. Από αυτά τα 25 είναι Ανόργανης Χημείας και τα 21 Οργανικής. Τα 37 για το Γυμνάσιο και τα 29 για το Λύκειο.

Γράμα 2ο: Έπρεπε την μέθοδο εργασίας που προτείνεται, για τη διαπίστωση των αναθερμών αναλογιών με τις οποίες ενώνονται τα στοιχεία για να σχηματίζονται χημική ένωση, οπωσδήποτε δεν θα σχηματιζόταν. Η GR θειούχου θειδίου (πρό τα 7 GR θειδίου ^{και} γραμμάριο θείου), γιατί μέρος του θείου καίγεται.

Η χρησιμοποίηση αδιάφανης κάψας πορσελάνης (αντί για διάφανο δοκιμαστικό σωλήνα) δεν επιτρέπει την παρακολούθηση της πορείας του φαινομένου από τους μαθητές.

Στην εκτέλεση του πειράματος αναγράφεται ότι η φλόγα του καίομένου θείου έχει χρώμα μπλε ενώ λίγες σειρές πιο κάτω (στις οδηγίες) ότι έχει χρώμα κιτρινοπράσινο, χωρίς να δίνεται καμία άλλη πληροφορία.

Γράμα 3ο: Το πείραμα δεν θεωρείται απαραίτητο, από την επιτροπή κρίσης, διότι: α) μπορεί να δημιουργήσει τη λαθεμένη εντύπωση ότι η ποσοτική σύσταση του αέρα είναι σταθερή. β) Η χρήση του λευκού φωσφώρου είναι επικίνδυνη από μη έμπειρο πρόσωπο.

Οπωσδήποτε έπρεπε να δοθούν οδηγίες και για την αντιμετώπιση πιθανού ατυχήματος από το φωσφόρο (ανάφλεξη ή έγκαυμα). Προτιμότερο όμως θα ήταν να προταθεί η χρησιμοποίηση ακίνδυνου ερυθρού φωσφώρου.

στην τελευταία σειρά ο χημικός τύπος είναι λάθος (Σημ. σε μερικές άλλες χώρες έχουν απαγορευθεί πειράματα με λευκό φωσφόρο στα πλαίσια της Εκπαίδευσης).

Γράμα 4ο: Δεν δίνονται οδηγίες για την τεχνική θέρμανσης (χρήση τρίποδα, πειράματος αμψάντου, ρύθμιση φλόγας κ.λ.π.).

Γράμα 5ο: Ως "στόχος" του πειράματος ορίζεται η μελέτη των αντιδράσεων σύνθεσης και ειδικότερα ο σχηματισμός χλωριούχου αμμωνίου από υδροχλώριο και αμμωνία.

Το πείραμα αυτό γίνεται εύκολα, θεαματικά και είναι πολλαπλά αξιοποιήσιμο, όταν γίνει με την απλή προσέγγιση μιας ράβδου που τη βυθίζουμε σε πυκνό αέριο υδροχλωρικού οξέος και μιας άλλης που τη βυθίζουμε σε πυκνό διάλυμα αμμωνίας.

Αντί γι αυτό, προτείνεται να παρασκευαστεί αμμωνία (από χλωριούχο αμμωνία και καυστικό νάτριο) και υδροχλώριο (από θειϊκό οξύ και χλωριούχο

ντριο). Έτσι όμως και πολύς χρόνος χάνεται αλλά κυρίως περισπάται το ενδιαφέρον και η προσοχή του μαθητή στις παράπλευρες προπαρασκευαστικές εργασίες, με κίνδυνο να μην επιτευχθεί η πραγμάτωση του κύριου στόχου, που είναι οι αντιδράσεις σύνθεσης, δηλαδή ο σχηματισμός χλωριούχου αμμωνίου.

Η υποδείξη να γίνουν το χλωριούχο αμμώνιο και το καυστικό νάτριο "σκόνι" δεν είναι εύστοχη, γιατί το μεν χλωριούχο αμμώνιο είναι σκόνη και το καυστικό νάτριο, λόγω της μεγάλης του υγροσκοπικότητας, δεν είναι δυνατό να γίνει "σκόνι".

Εξήραμα 6ο: Η υποδείξη ότι για την αντίχνευση του οξυγόνου μπορεί να χρησιμοποιηθεί αναμμένο τσιγάρο (και μπορεί να γίνει με άλλους τρόπους), δεν είναι, κατά την κρίση της επιτροπής, εύστοχη.

Εξήραμα 7ο: 1) Για την παρασκευή του διαλύματος νιτρικού αργύρου πρέπει να υποδειχθεί ότι: α) το νερό που θα χρησιμοποιηθεί πρέπει να είναι αποσταγμένο, β) κατά την ανατάραξη του δοκιμαστικού σωλήνα, για να διαλυθεί ο νιτρικός άργυρος, δεν πρέπει να τον κλείνουμε με το δάκτυλο (κίνδυνος εγκαύματος). Η β' πληροφορία είναι περισσότερο αναγκαία, γιατί τη σελίδα 77 υποδεικνύεται (λαθεμένα) ότι κατά την ανακίνηση δοκιμαστικού σωλήνα που περιέχει υγρά πωμάτιζουμε με το δάκτυλο.

2) Το χρώμα του διαλύματος που περιέχει εναμμόνιο νιτρικό χαλκό είναι υαλό και όχι βαθύ κόκκινο.

3) Τα 20 εκ. που σημειώνονται στη σελίδα 27, σειρά 21, είναι προφανώς 2 εκ.

Εξήραμα 9ο: 1) Για την παρασκευή διαλύματος νιτρικού αργύρου ίδιες υποδείξεις με το πείραμα 7.

2) Οι ποσότητες χλωριούχου νατρίου, χρωμιούχου και ιωδιούχου καλίου, που ροτείνονται να χρησιμοποιηθούν (1/5 κοφτής κουταλιάς σε 3-4 ml νερό), είναι μεγάλες. Είναι προτιμότερο τα διάφορα διαλύματα να παρασκευάζονται από πριν (σε ξεχωριστό εργαστηριακό μάθημα).

Εξήραμα 11ο: Πρέπει να ξαναγραφεί ολόκληρο, από την αρχή.

αυτό υποθετείται εσφαλμένη εργαστηριακή τεχνική:

1) Δεν ρίχνουμε 1/2 δοκιμαστικό σωλήνα με αραιωμένο δείκτη φαινολοφθαλίνης σε 2 σταγόνες διαλύματος καυστικού νατρίου.

2) Δεν ρίχνουμε ηλιανθίνη και φαινολοφθαλίνη στον ίδιο δοκιμαστικό σωλήνα για να διαπιστώσουμε την εξουδετέρωση.

3) Με τις τυχαίες αναλογίες οξέος και βάσεως, που υποδεικνύεται να γίνει εξουδετέρωση (2-3 σταγόνες διάλυμα βάση και 1-2 σταγόνες οξέος), δεν είναι βέβαιο ότι θα γίνει εξουδετέρωση. Η εξουδετέρωση πρέπει να γίνει με σταδιακή προσθήκη οξέος στη βάση (ή το αντίθετο) και όχι με εφάπαξ ποσότητες.

Παράδειγμα 12ο: Είναι εύκολο να υποδειχθεί ότι για την εξουδετέρωση αραιού διαλύματος οξέος (0,5% οξέος σε 15% νερό) πρέπει να χρησιμοποιηθεί "κορεσμένο διάλυμα" καυστικού νατρίου.

Η πληροφορία ότι όταν ο δείκτης δεν αλλάζει χρώμα (σελ. 34 σειρά 23), αν έχει γίνει εξουδετέρωση) δεν υπάρχουν ελεύθερα H^+ και OH^- είναι λανθασμένη γιατί: α) ακόμη και σε πε - χα 7 υπάρχουν ελεύθερα υδρογονοϊόντα και υδροξυλόντα (ανεξάρτητα αν οι ποσότητες στις οποίες βρίσκονται είναι ίσες),

β) εξουδετέρωση με δείκτη ηλιανθίνη γίνεται σε πε-χα:3-4 και με φαινοϋλαινίνη σε πε-χα:8-10. Επομένως στην εξουδετέρωση με δείκτη ηλιανθίνη έχουμε ελεύθερα υδρογονοϊόντα και στην εξουδετέρωση με δείκτη φαινοϋλαινίνη θα έχουμε ελεύθερα υδροξυλόντα.

Παράδειγμα 13ο: Ισχύει ότι και στο πείραμα 5. Και εδώ, αντί να χρησιμοποιηθεί ο δείκτης Βεϊλκός σίδηρος, υποδεικνύεται να παρασκευαστεί. Η υπόδειξη αυτή είναι: α) το μειονέκτημα του χαίματος χρόνου, β) τον αποπροσανατολισμό των μαθητών από τον κύριο στόχο του πειράματος, γ) την ανησυχία ότι με την παρασκευή του δύσκολου υδροβείου, πιθανόν να δημιουργηθούν προβλήματα.

Παράδειγμα 14ο: Χρησιμοποιούνται αδιακρίτως οι όροι "αριθμός οξείδωσης" και "σθένος".

Παράδειγμα 15ο: 1) Η αντίδραση με νάτριο και νερό δεν πρέπει να γίνεται ποσομετρικά σωλήνα αλλά σε ποτήρι ζέσης ή κρυσταλλωτήριο και με προσεκτική μέτρηση μάλιστα τεχνική και μέτρα ασφαλείας.

2) Δεν καταλαβαίνουμε γιατί γίνεται υπόδειξη η ανάφλεξη του υδρογόνου (και όχι κανονικά με το μίγμα) "με μισοκαρμμένο σπρίττο χωρίς φλόγα" (και όχι κανονικά με το μίγμα). Πολύ περισσότερο επειδή δεν επισημαίνεται ότι στο "μείγμα" πρέπει να υπάρχουν "διδύματα σημαία".

Παράδειγμα 16ο: 1) Το μίγμα ατμοσφαιρικού αέρα - υδρογόνου δεν είναι "κροτούχο".

2) Η υποδεικνυόμενη τεχνική σβυσίματος της φλόγας του υδρογόνου, στη σελίδα 12 (1 και 2 σειρά) δεν είναι η ενδεδειγμένη. (Πρέπει να γίνει με "ταχυόφωτο" του λαστεχνείου σωλήνα).

Παράδειγμα 17ο: Το διάλυμα του ιωδιούχου καλίου είναι άχρωμο και όχι "κιτρινωπό" (εκτός αν παρασκευάστηκε με νερό της πόλης που έχει χλώριο).

Παραμ 20α: 1. Στην "προετοιμασία του πειράματος" σελίδα 52 (σειρά 3-5) πρέπει πριν ρίξουμε στο δοκιμαστικό σωλήνα χλωριούχο αμμώνιο και καυστικό νάτριο, να τα αναμειξουμε.

Στην ίδια σελίδα, σειρά 14, θα πρέπει στο δοχείο Γ°, εκτός από 5-6 σταγόνες φαινόλοφθαλτεΐνη, να έχουμε βάλει και νερό.

Παραμ 21α: 1. Χρησιμοποιείται η φράση "φύλλα από κόκκινο λουλούδι" αντί του σωστού "πέταλα από κόκκινο λουλούδι".

Χρησιμοποιούνται αδιακρίτως οι όροι σθένος και αριθμός οξειδωσης.

Η ποσότητα του υπερμαγγανικού καλίου είναι σχετικά μεγάλη.

Δεν καθορίζεται τι συγκέντρωση πρέπει να έχει το H_2SO_4 .

Αντί για όξινο θειώδες νάτριο γράφει θειϊκό νάτριο (σελ. 56, σειρά 7).

Δεν γίνεται υπόδειξη ότι το δειοξείδιο του θείου είναι επικίνδυνο όταν εισπνέεται.

Παραμ 23α: 1. Σελίδα 57 . 2. τελευτ. σειράς : Υποδεικνύεται να χρησιμοποιηθούν "5-6 ψήγματα ψευδαργύρου σε μέγεθος ασπιρίνης", χωρίς να καθορίζεται αν "μέγεθος ασπιρίνης" πρέπει να έχει το καθένα ψήγμα, χωριστά ή το σύνολό τους.

Σελίδα 58: υποδεικνύεται η επανάληψη διαδικασιών παρασκευής υδροξειδίου του ψευδαργύρου ενώ δεν υπάρχει λόγος να παρασκευαστεί νέο.

Μπορεί, στο τέλος της φάσης β°, να χωρίσεται το διάλυμα υδροξειδίου του ψευδαργύρου που σχηματίσθηκε σε δύο μέρη.

Σελίδα 58^{8αφει:}η παραγωγή φυσαλιδών που αρχίζει αμέσως, δείχνει το σχηματισμό του χλωριούχου ψευδαργύρου, με τη σύγχρονη έκλυση υδρογόνου, σύμφωνα με τη χημική εξίσωση που εκφράζει την αντίδραση $Zn + 2HCl \rightarrow ZnCl_2 + H_2$

Η παραγωγή φυσαλιδών δεν "δείχνει το σχηματισμό χλωριούχου ψευδαργύρου", αλλά υδρογόνου: "κακή διατύπωση".

Σελίδα 58 σειρά 7: "Όταν σταματήσει η παραγωγή του υδρογόνου, η αντίδραση έφτασε στο τέλος και στο κατώτερο σημείο του δοκιμαστικού σωλήνα υπάρχει αδιάλυτος ψευδαργύρος, γιατί εξαντλήθηκε το υδροχλωρικό οξύ. Διαυγές υγρό πάνω από τον αδιάλυτο ψευδαργύρο, αποτελεί διάλυμα χλωριούχου ψευδαργύρου." Ο αδιάλυτος ψευδαργύρος δεν βρίσκεται "στο κατώτερο σημείο" του δοκιμαστικού σωλήνα, αλλά στο βάθος του ή απλά στο δοκιμαστικό σωλήνα (κακή διατύπωση).

Για την προσθήκη καυστικού νατρίου και υδροχλωρικού οξέος χρησιμοποιείται το ίδιο σιφώνιο. Δεν γίνεται τουλάχιστον η υπόδειξη να πλυθεί.

Παραμ 24α: 1. Στην εκτέλεση του πειράματος υποδεικνύεται λαβαμένη ποσότητα. Στη σελίδα 60 σειρά 5, από τέλος υποδεικνύεται : προετοιμάζουμε τότε

τό δοκιμαστικό σωλήνα με τη διάταξη πώμα - απαγωγός σωλήνας σε σχήμα Π - γυάλινο χωνί, που φυσικά είναι τοποθετημένο ανάποδα, στραμμένο, δηλ. προς τα κάτω (σχ. 1). Φέρνουμε κάτω από το χωνί το γυάλινο ποτήρι με το κορεσμένο διάλυμα του χλωριούχου νατρίου, και το ρυθμίζουμε έτσι, που...κ.λ.π.

" Προετοιμάζουμε τότε " σημαίνει ότι η εργασία θα γίνει αφού έχουν προηγηθεί οι εργασίες α και β. Επίσης η περιγραφή της διάταξης ασαφής και ελλιπής: δεν υποδεικνύεται α) τρόπος σύνδεσης ⁷⁰⁰πώ- νιού με τον απαγωγό σωλήνα, β) ότι τό ελαστικό πώμα που αναφέρεται ότι πρέπει να είναι στο ένα άκρο του λυγισμένου σωλήνα πρέπει να είναι τρυπημένο για να περάσει μέσα σ' αυτό ο γυάλινος σωλήνας, ούτε ότι πρέπει το πώμα να έχει τέτοιο μέγεθος ώστε να εφαρμόζει καλά στο δοκιμαστικό σωλήνα κ.λ.π.

Πείραμα 250: 1) Στο πείραμα υποδεικνύεται η χρησιμοποίηση υπερμαγγανικού καλλίου, ενώ στις απαραίτητες χημικές ουσίες αναγράφεται διχρωμικό κάλιο.

2) Σελ. 62 γράφει:

" Παίρνουμε ένα καρτό μέτριο σε μέγεθος, το πλένουμε καλά και στο επάνω μέρος του, κόβουμε με το μαχαίρι ένα μικρό κομματάκι, έτσι που να γίνει οριζόντιο.

Στη συνέχεια με το φελλοτρυπητήρα, ανοίγουμε ένα λάκκο από το πάνω μέρος μέσα στο καρτό, προσέχοντας να μην το τρυπήσουμε σε άλλο μέρος και το πάνω άνοιγμα να έχει μέγεθος όσο ένα φελλό, που υπάρχει στο εργαστήριό μας."

α) Λάθος η έκφραση "έτσι που να γίνει οριζόντιο". Ποιό να γίνει οριζόντιο; τό καρτό;

β) η έκφραση " ανοίγουμε λάκκο " στο καρτό αδόκιμος.

γ) Στο κάτω μέρος να έχει " μέγεθος " όσο ένα φελλό. Προφανώς εννοείται " διάμετρος ".

(Παρατήρηση: Το Κ.Ε.Μ.Δ. στέλνει σπασχολεία έτοιμη συσκευή και πολύ καλή μάλιστα, για τη μέτρηση της ωσμωτικής πίεσης).

Πείραμα 26: Αν χρησιμοποιηθεί οσωτή εργαστηριακή τεχνική (επαρκής ποσότητα οξειδίου του χαλκού, μικρή ποσότητα γλυκόζης, χαμηλή θέρμανση, ρύθμιση της απόστασης του δοκιμαστικού σωλήνα από τη φλόγα του λύχνου, κ.λ.π.) ούτε η γλυκόζη δημιουργεί πρόβλημα. Άλλωστε είναι " ασυνεπές " σε " γενική μέθοδο " ανίχνευσης άνθρακα να προτείνουμε εξαιρέσεις.

Πείραμα 27: 1) Είναι προτιμότερο για την καύση του ακετυλενίου, αντί για γυάλινο σωλήνα, να χρησιμοποιήσουμε ακροφύσιο.

2) Στη σελίδα 66 γράφει:

" ΣΤ. Οδηγίες

Απαιάζεται ιδιαίτερη προσοχή γιατί το μίγμα ακετυλενίου και αέρα είναι εκρηκτικό, γι' αυτό να τηρηθούν αυστηρά οι αναφερόμενες αναλογίες."

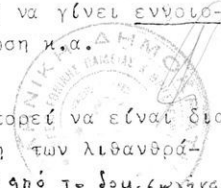
Στην περιγραφή όμως δεν αναφέρονται " αναλογίες ".

Πείραμα 28ο: 1) Ο-δείκτης στην εξέλιση του χλωριούχου μαγγάνου είναι 2.

2) Αδύνακτη η φράση (σελ. 67. Από το τέλος 5-6 ειρή):

" 2. Εξήγηση του ρόλου καθεμιάς ουσίας που χρησιμοποιήθηκε στο πείραμα και τη σειρά των αντιδράσεων, που συμβαίνουν."

Ανάλογα ασαφής διατύπωση ⁴⁸ολόκληρο το κείμενο των σχετικών θεωρητικών στοιχείων που ακολουθούν.

Π.χ: με την ελευθέρωση υψηλής ενέργειας, β) να γίνει εννοολογικός διαχωρισμός των εννοιών καύση και απανθράκωση κ.α.

Πείραμα 29ο:

1) Οι χρόνοι που αναφέρονται για τη θέρμανση μπορεί να είναι διαφορετικοί γιατί εξαρτώνται από τη ποιοτική σύσταση των λιθανθράκων, από την ισχύ της θερμ. πηγής, την απόδοσή της από το δομ. σωλήνα κ.

2) Προτιμότερη η χρήση του ακροφυσίου κατά την καύση του φωταερίου.

3) Τα θεωρητικά στοιχεία είναι ασαφή. Π.χ. Στην παράγραφο 4: "Φλόγα του Φωταερίου" τί ζητείται;

Πείραμα 30ο: 1) Σειρά 10: NaOH και όχι Na(OH) .

σειρά τελευταία: CHI_3 και όχι CH_3I

2) Με το " στόχο " του πειράματος " παρασκευή ιωδοφορμίου " και την όλη επεξεργασία του θέματος περιορίζεται η αξιοποίησή του. Θα έπρεπε να διερευνηθεί γενικότερα η αλοφορμική αντίδραση.

Πείραμα 31ο: 1) Για την παρασκευή διαλύματος νιτρικού αργύρου ισχύει ότι αναφέρουμε και στα προηγούμενα πειράματα.

2) " Σκοπός " του πειράματος δεν μπορεί να καθοριστεί " πειραματική μελέτη κατασκευής κατόπτρου " αλλά μελέτη της αναγωγικής συμπεριφοράς των αλδεϋδών.

- 3) σελ. 71: στη 2η χημική εξίσωση λείπει το βέλος.
4) " " σειρά 11: Ag_3N .

Πείραμα 32: 1) Για την παρασκευή κανονικού διαλύματος καυστικού νατρίου υποδεικνύεται ένας πολύ πρόχειρος τρόπος, που οδηγεί σε ασφαλή αντίληψη για την εργαστηριακή τεχνική που πρέπει να ακολουθείται.

α) Στην παρασκευή των κανονικών κ.λ.π. διαλυμάτων η μέτρηση δεν γίνεται με ογκομετρικούς κυλίνδρους κ.λ.π. προσεγγιστικούς τρόπους αλλά με ειδικές ογκομετρικές φιάλες.

β) Η ζύγιση των 10 gr NaOH , λόγω της υγροσκοπικότητάς του, δημιουργεί προβλήματα κατά τη ζύγιση.

Γιαυτό όλα έπρεπε να δίνονται κάποιες πληροφορίες στο " βιβλίο για τον καθηγητή ", έστω και αν τελικά του γίνει υπόδειξη να τα παραβλέψει.

2) Σελ. 72, σειρά 18 και 33: Η λέξη " στάθμη " πρέπει να αντικατασταθεί με την " ένδειξη της προχοΐδας ".

3) Σελ. 73, αρχή: ο τρόπος που αναπτύσσονται οι υπολογισμοί ασφής. Δεν παραθέτει ενδεικτικά σύμβολα. Π.χ. $\frac{10}{7808} \text{ ml}, 1 \text{ N}$, κ.λ.π.

4) Σελ. 73 σειρά 6 από το τέλος: Γιαυτό λευκό χαρτί πρέπει να " τετράγωνο ";

(Ενώ δηλαδή στην: 3) "ανάπτυξη των υπολογισμών" τα στοιχεία είναι ανεπαρκή, στην: 4) παρέχεται μια επιπλέον άχρηστη υπόδειξη).

Πείραμα 33: 1) Δεν είναι ορθή υπόδειξη να προσπαθήσουμε να εξουδετερώσουμε αραιό διάλυμα (2 - 3 σταγόνες) ασθενούς οξέος (οξείκου) χρησιμοποιώντας " χορεομένο " διάλυμα καυστικού νατρίου. Με την πρώτη σταγόνα θα ξεπεράσουμε το σημείο εξουδετέρωσης.

2) Σελ. 75, σειρά 14: αντί για στερεοποίηση να γραφεί εστεροποίηση.

3) Είναι εσφαλμένη η υπόδειξη να μεταφερθεί η τεχνική της εξουδετέρωσης (προχοΐδα, δείκτης κ.λ.π.) στην εστεροποίηση. Η εστεροποίηση είναι αμφίδρομη αντίδραση. Επομένως, με τις συνθήκες που υποδεικνύεται να γίνει, πάντοτε θα υπάρχει οξύ. Δεν έχουμε δηλαδή " τέλος της αντίδρασης " με εξαφάνιση του οξέος κ.λ.π. Με τη διευκρίνιση της σελίδας 76 (σειρά 3 - 6) τό λάθος δεν διορθώνεται.

4) Σελ. 75, 2 τελευταίες σειρές: Η υπόδειξη ότι αντί για ηλιανθίνη μπορεί να χρησιμοποιηθεί οποιοσδήποτε άλλος δείκτης είναι εσφαλμένη. Κάθε δείκτης αλλάζει χρώμα σε ορισμένη περιοχή pH -ού. Επομένως, ιδιαίτερα για τις περιπτώσεις που κατά την εξουδετέρωση το άλας που σχηματίζεται υδrolύεται, διαλέγουμε ορισμένον και

δχι οποιονδήποτε δείκτη.

Περίγραμμα 34ο: Οι υποδείξεις της σελίδας 77 (σειρά 10 και 25): να πωματίζουμε το δοκιμαστικό σωλήνα με το δάχτυλο και να αναταράξουμε (έστω και σε ακίνδυνες περιπτώσεις) είναι εσφαλμένη. Πρέπει να τηρείται ως γενική αρχή ότι "δεν πωματίζουμε με το δάχτυλο τους δοκιμαστικούς σωλήνες".

2) Η προσθήκη χλωριούχου νατρίου, ανθρακικού νατρίου, κ.λ.π. μάλλον δημιουργούν σύγχυση. Γιατί π.χ. η διάσπαση του ανθρακικού νατρίου οφείλεται σε ποσότητα οξικού οξέως που δεν αντέδρασε και όχι στο θειϊκό οξύ;

3) Στη σελίδα 77, σειρά 5 από το τέλος, αναγράφεται ότι η εστεροποίηση είναι αντίδραση αργή, γιαυτό χρησιμοποιούμε για καταλύτη θειϊκό οξύ και θέρμανση. Όμως στην αμέσως προηγούμενη σελίδα εστεροποίηση αντιμετωπίζεται ως γρήγορη ιοντική αντίδραση (εξουδετέρωση).

Πείραμα 36ο

Στην προετοιμασία του πειράματος (σελ. 80 σειρά 22) γράφεται στο "έλλο
έλλο ποτήρι". Ήρουνά όμως (ούτε στα απαραίτητα όργανα, ούτε στις
γασίες που υποδεικνύονται για να γίνουν) δεν χρησιμοποιείται ποτήρι.
Η σαπωνοποίηση δεν είναι σιόπιμο να γίνει σε φιάλη.
Προσίζονται δυσκολίες. Πρέπει να γίνει σε ανοικτό δοχείο (ποτήρι, κιάφα
λ.π.).

Η εξαλάτωση δεν γίνεται όταν αρχίσει ο βρασμός αλλά αρκετά αργότερα.
Σελίδα 81, τρεις τελευταίες σειρές: Κακή διατύπωση. Δημιουργείται η εντύ-
ψη ότι και σε όξινη περιβάλλον και σε σκληρό νερό καθιζάνει άλας ασβεστίου.

Πείραμα 38ο

Αντίδραση της γλυκόζης με καυστικό νάτριο δεν είναι τρόπος ανίχνευσης της
γλυκόζης", όπως αναγράφεται στο σιόπι, και στη σελίδα 83 σειρά 15. Είναι μία
ενικότερη αντίδραση για όλους τους μονοσακχαρώτες.

Στην προετοιμασία του πειράματος (σελ. 83 σειρά 2-5) γίνεται υπόδειξη
η παρασκευαστούν εκατό 100 ML διαλύματος γλυκόζης ενώ χρησιμοποιούνται 2 ML
το ίδιο και για το διάλυμα καυστικού νατρίου. Υποδεικνύεται η παρασκευή δια-
λύματος 50 ML ενώ θα χρησιμοποιηθούν μόνο 2 ML.

Σελ. 83 σειρά 7: Γιατί να χρησιμοποιηθεί ευρύστομος δοκιμαστικός σωλήνας;
Σελ. 83. Στα θεωρητικά στοιχεία: Η αντίδραση με καυστικό νάτριο δεν συνδέ-
ται σαφώς με τον αναγωγικό χαρακτήρα της γλυκόζης. Η μελέτη του αναγωγικού
χαρακτήρα είναι σιόπιμο να γίνει στο επόμενο πείραμα (39°).

Πείραμα 39ο

ελ. 83 τελ. σειρά γράφει: " Το υγρό παίρνει χρώμα βαθύ μπλέ" Στη σελ. 84 σειρά
3 για το ίδιο υγρό το χρώμα αναγράφεται "βαθύ γαλάζιο". Το γαλάζιο χρώμα όμως
είναι διαφορετικό από το μπλέ (κυανό).

) Σελ. 84 σειρά 12-13: " Την ιδιότητα της αναγωγικής Φωλιγγίου υγρού έχουν
όνο τα απλά σάκαρα". Εσφαλμένη πληροφορία. Την ιδιότητα αυτή την έχουν και
οι διασακχαρώτες που έχουν ελεύθερη καρβονυλομάδα (μαλτόζη, λακτόζη, κελοβιόζη
λπ.)

) σελ. 84 σειρά 17: Τα 100 γραμμάρια θειϊκού χαλκού θα ληφθούν απ' τον ένυδρο
είναι χαλκό που αναγράφεται ή απ' το συνηθισμένο θειϊκό χαλκό του εμπόρου,
πρέπει να χρησιμοποιηθεί ο τύπος του ένυδρου άλατος.

Πείραμα 41

1) να γίνουν "κυκλικές κινήσεις" με το δοκιμαστικό σωλήνα για να διαλυθεί το
υγρό. Πως είναι οι κυκλικές κινήσεις; Πως θα διαλυθεί το υγρό; Ποιό υγρό;

2) Σελ. 84 σειρά 3: Δεν είναι βέβαιο ότι θα μείνει αδιάλυτο ιώδιο.

3) Σελ. 87. Σειρά 8: Το άμυλο που χρησιμοποιείται είναι ιώδιο διαλυτό;

4) Δεν είναι "η αλλαγή χρώματος" που φανερώνει την ύπαρξη αμύλου, αλλά η
μετάβαση του "μπλέ χρώματος". Αλλαγή χρώματος με ιώδιο παρουσιάζεται π.χ. και στην
κυσταρίνη.

Σελίδα 42ο

Έπρεπε να αναφερθεί, όταν το πείραμα είναι πολλαπλά επιβιβασμένο (πυροβόλα, ερεθισμός δέρματος, έκρηξη).

Σελίδα 89 σειρά 24: Το βιβλίο είναι "ερευνητικό" και όχι "εισθετικό" (προγόνους).

Σελίδα 43 ο

Σελίδα 91, σειρά 5 από τέλος: Αυτή σελίδα Γ μάλλον πρέπει να είναι σελίδα Ε.

Σελίδα 44ο

Σελίδα 95 οδηγία 4η:

σημείωση η διατύπωση: " Η παραγωγή υδρογόνου από την πλάκα του ψευδαργύρου πρέπει να σταματήσει κανονικά, όταν το ποτιστικό στα διάχυτα η πλάκα του χαλκού".

ως θα σταματήσει; Δεν γίνεται αναφορά για σύνδεση της πλάκας του χαλκού με αυτή του ψευδαργύρου.

* Παιδαγωγικές Οδηγίες (για την Ψυχολογική προετοιμασία των μαθητών).

Πουθενά στις εργαστηριακές ασκήσεις του βιβλίου δεν αναφέρονται παιδαγωγικές οδηγίες, για την ψυχολογική προετοιμασία των μαθητών όπως ορίζει η απόφαση ανάθεσης συγγραφής του βιβλίου.

Στον πρόλογο όμως του βιβλίου υπάρχουν μερικές γενικές υποδείξεις, (λίγο-πολύ συμβατικές) με αβρίστη ή ασαφή διατύπωση. π.χ. Έχουμε να κάνουμε τις εξής παρατηρήσεις για τα κείμενα που παραθέτουμε (από τον πρόλογο, σελ. 3):

" Στη διδασκαλία της Χημείας, χρησιμοποιείται η επαγωγική μέθοδος ¹ και κατά συνέπεια την κεντρική θέση, για τη σπουδή των φαινομένων, κατέχει η παρατήρηση και το πείραμα. Με το πείραμα εξασφαλίζεται ² η πραγματική και όχι η φαινομενική εποπτεία ³, γιατί απομονώνεται ⁴ το συγκεκριμένο στοιχείο του στόχου της διδασκαλίας πάνω από το υπόλοιπο συνειδησιακό περιεχόμενο ⁵ και κάνει δυνατή ⁶ την αναγνώριση εξέταση και κατανόηση του."

1) Έπρεπε να αναφερθεί ότι στη χημεία, έτος από την επαγωγική μέθοδο, χρησιμοποιούνται και άλλες μέθοδοι (αυτό γιατί υπάρχει πιθανότητα, ο αρχάριος ιδιαίτερα καθηγητής, να παρανοήσει)

2) Η παράθεση των όρων "Πραγματική Εποπτεία" και "Φαινομενική Εποπτεία" προβληματίζει. Εμείς τουλάχιστον δεν πειστήκαμε ούτε για την εγκυρότητα ούτε για την αναγκαιότητα αυτών των όρων.

3) Η παρεμβαλλόμενη φράση "πάνω από το υπόλοιπο συνειδησιακό περιεχόμενο", χωρίς να προσθέτει τίποτα, αποδίδει το "υπό" της φράσης.

4) Με το "πείραμα εξασφαλίζεται..... απομονώνεται.....και κάνει δυνατή....." Προφανώς η φράση είναι και ασύστατη.

τις ελπίδες 3 και 4, από τον πρόλογο γράφει:

Το πείραμα είναι από τα σπουδαιότερα μέσα, για να κινηθεί η ευτενέργεια του αθητή, γιατί προωθεί την παρατηρητικότητα στις μικρές τάξεις, τον προβληματισμό, δημιουργεί την ανάγκη ικανοποίησης της έμπροσθεν περιέργειας, και αλλεργεί την αφηρημένη σκέψη. Το ίδιο πείραμα στις μεγαλύτερες τάξεις α οδηγεί σε βαθύτερο συλλογισμό με εξαγωγή συμπερασμάτων και έρευνα ε έρευνα."

Η τόσο γενική και μη συγκεκριμενοποιημένη διατύπωση δεν παρέχει θετική οήθεια στους συναδέλφους.

τη σελίδα 4, πάλι από τον πρόλογο:

Προσπαθήσαμε να πραγματοποιήσουμε πειράματα, που να μη χρειάζονται μεγάλο χρόνο προετοιμασίας, λαμβάνοντας υπόψη την περιορισμένη χρονική δυνατότητα του καθηγητή- που να μπορεί να γίνουν μέσα στην αβούσα διδ/ λας, λαμβάνοντας υπόψη τις δυσκολίες που υπάρχουν σε πολλά σχολεία, από έλλειψη ιδιαίτερης αβούσας εργαστηρίου- και άλλης τεχνικής υποδομής, αλλά και που να μη χάνουν την αξία τους και στο άμεσο μέλλον, όταν με την αντιμετώπιση του στεγαστικού προβλήματος, της αποσυμφόρησης των σχολείων και της φροντίδας δημιουργίας εργαστηρίων και τεχνικής υποδομής που συντε- λείται, δάχουν τη δυνατότητα- εξαιτίας της απλότητάς τους και της ευκολίας στην εκτέλεσή τους να πραγματοποιούνται από ομάδες μαθητών, αυξάνοντας, έτσι τη χρησιμότητα και αποδοτικότητα τους, στη διδακτική πράξη."

Η συρραφή τώσων πολλών και εστερδιλητων απόψεων, μαζί με παιδαγωγικές υποδείξεις σε μία μονάχα πρόταση (με εξααιρετικά χαλαρή νοηματική συνοχή και σύνταξη) δημιουργεί προβλήματα κατανόησης. Βέβαια και η όλη διατύπωση δεν μπορεί να θεωρηθεί δόκιμη.

Ετη σελίδα 10 γράφει :

" Στις μεγαλύτερες τάξεις και για οικονομία χρόνου, μπορεί να γίνουν σε μία διδακτική ώρα, περισσότερα από ένα πειράματα με ανάλογη τοπο- θέτησή τους, σαν ερευνητικά της θεωρίας που θ' ακολουθήσει, η αποδει- κτική της θεωρητικής διδασκαλίας που έγινε."

Και εδώ η διατύπωση είναι ασάφης. Τα πειράματα θα πρέπει να αναστρέφονται στην ίδια ενότητα; Θα γίνουν από τους μαθητές ή από τον καθηγητή; κ.λ.π.

Γενικά δεν περιγράφονται και δεν συγκεκριμενοποιούνται διδακτικοί στόχοι, ούτε δίνονται οδηγίες για να πετύχει ο Καθηγητής την προαναμενόμενη επίτευξη

(ταξινόμησης διδακτικών σποών κλπ.). Όστε και υπόδειξη σχετικής βιβλιογραφίας.

ΓΙΑ ΤΗ ΓΛΩΣΣΑ

Έχουμε την γνώμη ότι οι συγγραφείς δεν επιμελήθηκαν αρκετά το κείμενο, ως προς τη γλώσσα:

- α) Υπάρχει γλωσσική ανομοιογένεια. Π.χ. αλλού αναγράφεται "άδελος" χώρος, αλλού "μενός" χώρος (σελ. 14, 27), αλλού "κυανός" και αλλού "μπλέ" (σελ. 45, 83), αλλού "εουθρό" και αλλού "ιδιαινο" κ.λ.π.
- β) Δεν τηρούνται οι κανόνες τονισμού όπως ορίζονται με τη νέα γραμματική π.χ. γράφεται χλωριούχου νάτριου, αντί χλωριούχου νατρίου θειϊκού σιδήρου, αντί θειϊκού σιδήρου κ.λ.π.
- γ) Χρησιμοποιούνται λέξεις και φράσεις αδόκιμες π.χ. "νιτρινισμός" του δέρματος αντί "νιτρίνισμα" (σελ. 97) "τροπικός" φελλός, αντί "τροπική" φελλός, ανθόγουμε "λάινο" στο καρπό (σελ. 62), κίβουμε με το μαχαίρι ένα μικρό κομμάτι (καρπό) έτσι που να γίνει "οριζόντιο" (σελ. 62) το επάνω άνοιγμα να έχει "μέγεθος" (αντί διάμετρο) όσο ένα φελλό κ.λ.π.

Φέρνουμε το δοκιμαστικό σωλήνα στη φλόγα με το στόμιό του "στη διεύθυνση του άδελου χώρου" (σελ. 14 και 27).

Επειδή όμως που πάσχει περισσότερο γλωσσικά το κείμενο είναι η όλη δομή των προτάσεων. Υπάρχουν σχοινοτενείς προτάσεις, ασάφεις, χωρίς σημεία στίξης, αούνταντες χωρίς ρήμα, χωρίς υποκείμενο ή αντί κείμενο (ενώ είναι απαραίτητα) κ.λ.π.

Παραθέτουμε μερικά ενδεικτικά:

Σελίδα 3:

"Στον πρακτικό τομέα, να εξασφαλίσει την οικονομία του χρόνου, όταν με την παρατήρηση, αποφεύγει τη βερβαλιστική κουραστική για τον ίδιο και τους μαθητές, χρονοβόρα κι ελάχιστα αποδοτική περιγραφή, πολλών σημείων της διδασκαλίας.

Σελ. 4. Βλέπε απόσπασμα που καταχωρίστηκε στις παρατηρήσεις για της παιδαγωγικές οδηγίες. Επίσης στην ίδια σελίδα: "Προσπαθήσαμε τα πειράματα που παρουσιάζονται σ' αυτό το βοήθημα να μπορούν να χρησιμοποιηθούν σ' όλες τις τάξεις της μέσης Εκπ/σης Γυμνάσιο Β' και Γ' τάξη και Λύκειο Α', Β' και Γ' τάξη, με ανάλογη σιοπιμότητα της χρησιμοποίησής τους και της θεωρητικής και σε βάθος επίτασής τους, προς την ηλιμία, την αντιληπτικότητα και το επίπεδο των μαθητών. Γι' αυτό ακριβώς το λόγο, θεωρήσαμε χρήσιμο να περιλάβουμε σε κάθε πείραμα, τα αντίστοιχα σημεία της θεωρίας που αναφέρεται, για περισσότερη διευκρίνιση του καθηγητή κατά τη προετοιμασία της διδασκαλίας του και για ελεύθερη κατά την κρίση του επιλογή, των σημείων της έκτασης και του βάθους που θα χρησιμοποιήσει κατά τάξη και κατά περίπτωση".

Σελίδα 12 :

"Στα πειράματα αναφέρονται όργανα που μπορούν να βρεθούν ή να κατασκευαστούν και στην περίπτωση που το εργαστήριο του σχολείου δεν έχει τα όργανα που αναφέρονται στο Κεφ. 3 με τους αντίστοιχους κωδικούς αριθμούς που δίνει το Εργαστήριο Εποπτικών οργάνων του ΥΠΕΠΘ, όπως στο πείραμα αρ. 44 της κατασκευής ηλεκτρικού στοιχείου αντί για τα υδρίσματα ΚΑ ΗΛ 290.00 αναφέρονται απλοί συρμάτινοι αναρτήρες ή οι ποσότητες των χημικών ουσιών που χρησιμοποιούνται δίνονται με αναγωγή σε ιδονικούς φαιής-ασπιδίνης για την περίπτωση έλλειψης ζυγού ακριβείας."

Σελίδα 36 :

"Να εξηγηθεί ότι το υπερμαγγανικό ιόν (MnO_4^-), έχει χρώμα ερυθροίωδες αλλάζει και αποχρωματίζεται κατά την αντίδραση οξείδωσης, που ταυτόχρονα συμβαίνει και αναγωγή (μείωση του αριθμού οξείδωσης), του οξειδωτικού ιόντος. Το Mn^{7+} γίνεται Mn^{2+} ."

Σελίδα 39 :

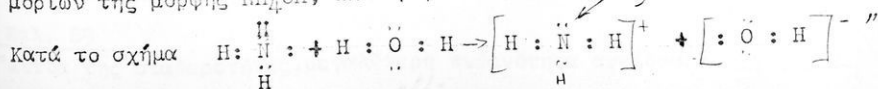
"Μπορεί και μέσα στο πετρέλαιο που φυλάγεται το νάτριο, η επιφάνειά του να οξειδωθεί από ενώσεις οξυγόνου και οξυγόνο που περιέχει το πετρέλαιο."

Σελίδα 45 :

"Σε σχέση με τη βιομηχανική παρασκευή του χλωρίου στα τελευταία 20 χρόνια, από το ορυκτό αλάτι με ηλεκτρόλυση, που εξασφάλιζε και την παραγωγή του καυστικού νάτριου σε δεύτερο προϊόν. Για το μέλλον προβλέπεται αύξηση της ζήτησης του χλωρίου (πλαστικά) και κατά συνέπεια δημιουργία προβλήματος διάθεσης του δευτερεύοντος προϊόντος του καυστικού νάτριου. Για το λόγο αυτό αποκτούν σημασία μεγαλύτερη, μέθοδοι παρασκευής του χλωρίου που δεν ξεκινούν από το αλάτι, αλλά από το υδροχλωρικό οξύ που η ηλεκτρόλυσή του π.χ. δίνει ως παραπρόϊον το υδρογόνο, που δεν παρουσιάζει προβλήματα διάθεσης."

Σελίδα 53 :

"Να αιτιολογηθεί η αύξηση της θερμοκρασίας του νερού μετά τη διάλυση της αμμωνίας. Που οφείλεται η θερμότητα διάλυσης και η σωστή γραφή κατά νεότερες έρευνες, του διαλύματος της αμμωνίας ως $NH_3(aq)$ από το λατινικό αζα = νερό, εξαιτίας της αμφιβολίας της ύπαρξης μορίων της μορφής NH_4OH , αλλά μορίων αμμωνίας NH_3 και νερού H_2O .

σελίδα 63 :

"Η είσοδος των μορίων του νερού από το δοχείο μέσα από τις κυτταρινέ μεμβράνες στο διάλυμα του χλωριούχου νάτριου, αναγκάζει το χρωματισμένο διάλυμα να ανέβει στο σωλήνα και σταματά όταν η υδροστατική πίεση της στήλης του διαλύματος στο σωλήνα, αναγκάζει τα μόρια του νερού να βγαίνουν προς τα έξω, με την ίδια ταχύτητα που μπαίνουν μέσα στο διάλυμα και μετρά την οσμωτική πίεση του διαλύματος (σχ. 2), που είναι πίεση που θα πρέπει να εξασκήσουμε εξωτερικά, στο διάλυμα που χωρίζεται μη ημιπερατή μεμβράνη από τον καθαρό διαλύτη, για να σταματήσει το φαινόμενο της όσμωσης, χωρίς να αυξηθεί ο όγκος του διαλύματος."

ΣΤ. Οδηγίες

Το φαινόμενο μπορεί να δείχτει εξ ίσου καλά με τις σταφίδες στο νερό που μέσα στη διδακτική ώρα διογκώνονται.

Ζ. Σχετικά θεωρητικά στοιχεία

1. Ότι τα μόρια των διαλυμένων ουσιών, ασκούν πίεση γιατί θέλουν να απλωθούν στο διαλυμένο μέσο, όπως τα μόρια των αερίων στον κενό χώρο. "

Τα μόρια δεν έχουν βούληση ώστε να "θέλουν" να απλωθούν. Αντί "διαλυμένο" μέσο πρέπει να γραφεί διαλυτικό μέσο.

Σελ. 81 :

"Πως λειτουργεί το σαπούνι στη διαδικασία του καθαρισμού. Δομή του μορίου του σαπουνιού και προσανατολισμός του στην επιφάνεια του νερού. Υδρόφοβο και υδρόφιλο τμήμα (σχ. 2). Προϋπόθεση του καθαρισμού είναι το βρέξιμο με μερό, που όμως δεν γίνεται καλά γιατί το νερό έχει μεγάλη επιφανειακή τάση. Το σαπούνι εξαιτίας της δομής του μορίου του και του προσανατολισμού του υδρόφιλου τμήματος του μορίου, πάνω στην επιφάνεια του νερού μειώνει την επιφανειακή τάση του νερού (επιφανειακά ενεργή ουσία), και το υφασμα διαβρέχεται με τη σαπουνάδα. Το ίδιο γίνεται και με το υδρόφοβο τμήμα του μορίου του σαπουνιού, με το ρόπο και επειδή οι ουσίες, όπως το σαπούνι, που μειώνουν την επιφανειακή τάση, ελαττώνουν και τη διαχωριστική τάση μεταξύ των φάσεων σαπουνάδα-νερό, σαπουνάδα-ρύπος, το υφασμα διαβρέχεται από το διάλυμα του σαπουνιού που εμποτίζει το ρόπο σ' όποιον φάση στερεή ή υγρή κι αν είναι και παίρνει τη θέση του, με αποτέλεσμα την απομάκρυνσή του, δηλ. τον καθαρισμό."

Σελ. 89

"Αιτία της σταθερότητας, μεγαλύτερη πιθανότητα αντίδρασης υποκατάστασης .//.

όπως η νίτρωση, παρά η αντίδραση προσθήκης, που συμβαίνει στους ανόρε-
στους υδρογονάνθρακες (ολεφίνες) και που για το βενζόλιο χρειάζονται
ειδικές συνθήκες".

Σελ. 91:

Ε2 Συμπέρασμα

Οι πρωτεΐνες με πυκνό νιτρινό οξύ καθιζάνουν από τα διαλύματά τους
και αναδιαλύονται με νιτρινό χρώμα (ελαφρή θέρμανση).
Οφείλεται στη νίτρωση των αρωματικών πυρήνων της φαινυλαλανίνης, τυρο-
σίνης και θρυπτοφάνης".

Σελ. 94:

"Σημασία του σχηματισμού ενώσεων των λευκωμάτων με τα άλατα των βαρέ-
μετάλλων, στις περιπτώσεις δηλητηριάσεων από άλατα βαρέων μετάλλων, π.χ.
δηλητηρίαση από άλατα υδραργύρου αντίδοτο γάλα".

Θεωρούμε σκόπιμο να σημειώσουμε εδώ ότι βρίσκουμε απαραίτητη την ομοι-
γενοποίηση των συμβόλων που χρησιμοποιούνται π.χ. για μέτρηση του
όγκου άλλοτε χρησιμοποιείται η ένδειξη $η'$ και άλλοτε cm^3 , για την
περιεκτικότητα του δοχείων άλλοτε τα ml και άλλοτε το l , για
το μήκος άλλοτε cm και άλλοτε dm .

Επίσης στην αναγραφή των διαφόρων ουσιών να ακολουθηθεί ενιαίος
τρόπος γραφής. Π.χ. να αναγράφεται πρώτα ο χαρακτηρισμός της μορφής
(αν χρειάζεται) μετά το όνομα και μετά, σε παρένθεση, ο χημικός τύπος,
αν κρινεται απαραίτητο π.χ. φήγματα ψευδαργύρου (Zn), ή αραιό διάλυμα
θειϊκού οξέος (H_2SO_4) κ.λ.π.

Οι συγγραφείς συνοδεύουν το κείμενο με ανάλογα σχέδια. Σε μερικές
δμως περιπτώσεις ο τρόπος σχεδίασης δυνατόν να δημιουργήσει σύγχυση.
Πιο κάτω αναφέρουμε μερικές παρατηρήσεις μας.

ΓΙΑ ΤΑ ΣΧΗΜΑΤΑ

Στο πείραμα 5 (β) αντί $NaOH$ πρέπει να γραφεί $NaOH$
Ο τρόπος θέρμανσης στα πειράματα 6, 14, 22, 25, 29, 31, 38, 39, 40,
41 λαθεμένος. Δεν θερμαίνουμε το δοκιμαστικό σωλήνα στον πυθμένα του

Στα πειράματα 12, 13, 32, 35 η προχοΐδα είναι τοποθετημένη μέσα στην
κιωνική φιάλη. Πρέπει να υπάρχει κάποια απόσταση.

Στα πειράματα 12, 13 το υγρό στην προχοΐδα σημειώνεται μέχρι και μέσ
στο χωνάκι υποδοχής. Έπρεπε να φθάνει σε κάποιο σημείο όπου να υπάρ-
χει δυνατότητα ανάγνωσης αριθμητικής ένδειξης.

Στο πείραμα 18. Στη φιάλη της διάταξης 1 πρέπει να γραφεί Na_2CO_3 αντ

NaCO_3 . Στο σχήμα 2 το CaCO_3 είναι σχεδιασμένο σαν να πρόκειται για διάλυμα. Το CaCO_3 είναι στερεό.

Στο πείραμα 20: Στο σχήμα 1 το πλέγμα αιωρείται. Που στηρίζεται; Στο ίδιο πείραμα, στο σχήμα 2, η φιάλη πρέπει να είναι βαθύτερα στο δοχείο. Το νερό στο δοχείο ^{ήρεται} είναι χαμηλότερα, αφού αρνητό έχει περάσει μέσα στη φιάλη.

Στο πείραμα 21, στους δοκιμαστικούς σωλήνες, σημειώνονται το υπερμαγγανικό κάλι και το διχρωμικό κάλι ως ιζήματα ενώ πρόκειται για αραιά διαλύματα.

Στο σωλήνα 3 αναγράφεται "βάμμα". Τι βάμμα ιωδίου ή ηλιοτροπίου; Στο σωλήνα 4 αναγράφεται "φύλλο" λουλουδιού. Είναι "πέταλο" λουλουδιού και όχι "φύλλο".

Στο πείραμα 25 (ιαρότο): το σχέδιο είναι παραπλανητικό

Στο πείραμα 35: η προχοΐδα είναι σχεδιασμένη χωρίς στρόφιγγα.

Στο πείραμα 36: η απόσταση της φλόγας από ^{το}δοχείο που θερμαίνεται πρέπει να είναι αναλογικά μεγαλύτερη.

Στο πείραμα 45 (σχήμα 3): ο θετικός και αρνητικός πόλος της στήλης είναι σημειωμένοι ανάποδα.

Γενικά δεν τηρούνται αναλογίες μεγεθών π.χ. οι λύχνι σχεδιάζονται μικρότεροι απ'τους δοκιμαστικούς σωλήνες, οι λαβίδες με μήκος μεγαλύτερο απ'τα στηρίγματα (ορθοστάτες), οι προχοΐδες σχεδόν ισομεγέθεις με τις κωνικές φιάλες ή τους δοκιμαστικούς σωλήνες κ.λ.π.

Είναι σιρόπι ή να ξαναγίνουν τα σχέδια με μεγαλύτερη επιμέλεια ή να αντικατασταθούν με φωτογραφίες των πειραμάτων.

Κάτι τέτοιο θα διευκόλυνε περισσότερο τους καθηγητές.

Η απεργασία των "Σχηματισμών Θερμοχημικών Στοι-
χείων", με τα οποία κλίνει κάθε πείραμα, δεν είναι συνήθως ικανο-
ποιητική. Αντί να παρέχονται πληροφορίες για να διευκολύνουν τον κα-
θήγητή στο έργο του, διατυπώνονται ερωτήσεις, που μερικές φορές δημι-
ουργούν σύγχυση. Σε πολλές περιπτώσεις αυτό οφείλεται και στην
ελλιπή ή ασαφή διατύπωση. Παραθέτουμε, ενδεικτικά, μερικά παραδείγματα.
Σελίδα 20: "Ι. Ορισμένη αναλογία σιδήρου και θείου.

2. Εξαφάνιση των φυσικών χαρακτηριστικών ιδιοτήτων των απλών σωμάτων,
που χρησιμοποιήθηκαν για το σχηματισμό ενός νέου σώματος (χημικής
ένωσης).
3. Παρουσία θερμικού φαινομένου (φωτοβολία) κατά την ένωση των στοι-
χείων σιδήρου και θείου και το σχηματισμό της χημικής ένωσης.
4. Διευκρίνιση του ρόλου και της σημασίας της προσφοράς
εξωτερικής θερμότητας από το λύχνο για 1/2 λεπτό για την έναρξη
της χημικής αντίδρασης και τονισμός της παραγόμενης θερμότητας που
προκαλεί και τη φωτοβολία, κατά τη διάρκεια του χημικού φαινομένου.
5. Χαρακτηρισμός της χημικής αντίδρασης σαν εξόθερμη. "

Σελίδα 24:

"Επίδραση της θερμοκρασίας, στα διαλύματα στερεών στο νερό.

Επίδραση της θερμοκρασίας, στα διαλύματα στερεών σε άλλα υγρά και
διάκριση των περιπτώσεων του φαινομένου της διάλυσης, με απορρόφηση
ή έκλυση θερμότητας. "

Σελίδα 28:

- "Ι. Σύγκριση και εξήγηση του χρώματος των διαλυμάτων κατά τους δύο
τρόπους.
2. Συμπεριφορά των μετάλλων στα διαλύματα αλάτων και οξέων. Γιατί
ο χαλκός εκτοπίζει τον άργυρο και αν θα ήταν δυνατό να εκτοπιστεί
από μία ένωση του ο χαλκός απ' τον άργυρο;
3. Ποιά η σημασία της ιδιαίτερης προσοχής στο καλό κλώσιμο του
χάλκινου σώματος. "

Σελίδα 36:

- "Ι. Γιατί δεν αντιδρούμε στο θειούχο σίδηρο με το υπερ-
μαγγανικό κάλιο και τον μετατρέπουμε πρώτα σε θειικό σίδηρο.
2. Τονισμός της οξειδωτικής δύναμης του υπερμαγγανικού ιόντος, που ενι-
σχεται όταν αυξηθεί η συγκέντρωση ιόντων υδρογόνου.
3. Το υπερμαγγανικό κάλιο μπορεί να δράσει και σε ουδέτερο και σε
βασικό περιβάλλον (Mn^{7+}) ^{ανάγεται} $\rightarrow (\text{Mn}^{+6})^{-2}$
ουδέτερο περιβάλλον $(\text{Mn}^{7+})^{-4} \text{I}^{-} \text{-----} \rightarrow \text{Mn}^{+6} \text{O}_2$ "

ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ.

Α) Ως προς αυτό που περιέχονται στον "οδηγό πειραμάτων" :

- 1) Είναι αναγκαία συστηματική γλωσσική αναμόρφωση.
 - 2) Πρέπει να γίνει ομοιογενοποίηση τόσο στους επιστημονικούς όρους, όσο και στα σύμβολα που χρησιμοποιούνται.
 - 3) Πρέπει να διορθωθούν τα σχήματα.
 - 4) Με ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να αντιμετωπιστεί το θέμα της εργαστηριακής τεχνικής. Στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν με την εκτέλεση των πειραμάτων -παράλληλα με τους επιστημονικούς- είναι και ο εθισμός των μαθητών στην παρατήρηση, την μεθοδικότητα εργασίας, την ακρίβεια εκτέλεσης, τους σωστούς χειρισμούς κ.λ.π. (έστω και αν τα πειράματα δεν τα κάνουν οι ίδιοι). Πρέπει να αποφεύγεται η προχειρότητα στην εκτέλεση, με το σκεπτικό ότι ίσως έτσι κερδίζεται χρόνος. Π.χ. υποδείξεις, όπως αυτές που σημειώνονται παρακάτω, είναι δυνατό να οδηγήσουν τους μαθητές σε "μονιμες εκτροπές" απ' τις βασικές αρχές μιάς σωστής εργαστηριακής τεχνικής.
- Σε τέτοια περίπτωση το αποτέλεσμα της πειραματικής άσκησης όχι μονάχα δεν είναι σφάλιμο αλλά ίσως να είναι και βλαπτικό: α) λαθεμένος τρόπος θέρμανσης των δοκιμαστικών σωλήνων, β) μεταφορά της τεχνικής που χρησιμοποιούμε για τον καθορισμό του τέλους μιας εξουδετέρωσης (με δείχτες), μεταφορά της και στην εστεροποίηση, γ) η πληροφορία ότι μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε οποιονδήποτε δείκτη σε οποιανδήποτε εξουδετέρωση, δ) το κλεισιμο δοκιμαστικού σωλήνα με το δάχτυλο και ανατάραξή του, ε) η πληροφορία ότι θα πρέπει, κατά την εξουδετέρωση αραιού διαλύματος ασθενούς οξέος, να χρησιμοποιούμε κορεσμένο διάλυμα καυστικού νατρίου, στ) προσθήκη μεγάλης ποσότητας δείκτη (μισό δοκιμαστικό σωλήνα) σε ελάχιστη ποσότητα βάσης (σε I-2 σταγόνες), ζ) παρασκευή διαλύματος νιτρικού αργύρου, ιωδιούχου καλίου και γενικά όλων των αντιδραστηρίων, χωρίς να υποδεικνύεται τουλάχιστον ότι σε μερικές περιπτώσεις πρέπει να χρησιμοποιούμε αποσταγμένο νερό, η) η πληροφορία ότι το φελλόγειο υγρό είναι δείκτης κ.λ.π.

- Β) Ως προς αυτά που δεν περιέχονται στο βιβλίο και που θα έπρεπε, κατά τη γνώμη μας, να αντιμετωπίζονται :
- 1) Δεν υπάρχουν οδηγίες για την αντιμετώπιση των πιο συνηθισμένων ατυχημάτων.
 - 2) Δεν υπάρχει βιβλιογραφία.
 - 3) Δεν υπάρχει πίνακας με τις σπουδαιότερες "φυσικές σταθερές" των ουσιών που χρησιμοποιούνται.
 - 4) Δεν υπάρχουν επαρκείς οδηγίες για την ορθολογιστική οργάνωση του σχολικού εργαστηρίου καθώς και για τον τρόπο εκτέλεσης των πειραμάτων στην τάξη.

- 5) Δεν δίνονται οδηγίες για τις τρέχουσες εργαστηριακές τεχνικές (ρύθμιση λύχνου υγραερίου, στεγανοποίηση συσκευής παραγωγής αερίων, μέτρηση H_2 με χαρτί συνιβερσάλ κ.λ.π.)
- 6) Δεν υπάρχουν υποδείξεις για την παιδαγωγική αξιοποίηση των πειραμάτων (έκθεση της παρατηρητικότητας, του ερευνητικού πνεύματος, της συνδυαστικής κρίσης, της συνεργατικότητας των μαθητών, της καταγραφής των αποτελεσμάτων και της μεταφοράς τους από έναν τρόπο έκφρασης σε άλλον π.χ. μέτρηση όγκων και σχεδιασμός καμπύλης κ.λ.π.)
- 7) Στο βιβλίο αναγράφονται κυρίως πειράματα παρατήρησης απλών πειραμάτων (μείγματα, νάτριο, χλωρίο, οξικό οξύ κ.λ.π.) Θα ήταν χρήσιμο να περιλαμβάνονται και πειράματα για πιο προωθημένες χημικές έννοιες π.χ. ταχύτητα αντιδράσεων, χημική ισορροπία, γινόμενο διαλυτότητας, ρυθμιστική διαλύματα, δυναμικό οξειδοαναγωγής κ.λ.π.)

Σ Υ Ν Ο Ψ Ι Ζ Ο Υ Μ Ε :

- Ο οδηγός πειραμάτων χημείας, βιβλίο του καθηγητή Γυμνασίου «Λυκαίου», που μας δόθηκε για να κρίνουμε, κατά την ο μ ό τ ω ν η γνώμη μας:
- Α) Δεν εκπληρώνει τους όρους συγγραφής, όπως αυτοί καθορίζονται στην Φ211/Ι2/Ι9/Γ2/Ι094/Ι6-4-84 απόφαση του ΥΠΕΘ, (τουλάχιστον ως προς τις "παιδαγωγικές οδηγίες, σχετικά με την ψυχολογική προετοιμασία των μαθητών", τις "οδηγίες για την εκτέλεση των πειραμάτων", τη "γλώσσα", την "εικονογράφηση", "τις ψυχολογικές-παιδαγωγικές απαιτήσεις, όπως απαιτεί η ειδική διδασκτική του μαθήματος")
- Β) Δεν ανταποκρίνεται γενικά, στις απαιτήσεις ενός σύγχρονου οδηγού πειραμάτων χημείας για τον καθηγητή. Ένα τέτοιο βιβλίο θα πρέπει:
- 1) Να ενισχύει την επιστημονική υποδομή του καθηγητή,
 - 2) Να τον βοηθάει με σωστό τρόπο στην εργαστηριακή τεχνική,
 - 3) Να βελτιώνει την παιδαγωγική και διδασκτική δεξιοτεχνία του, ιδιαίτερα στην αξιοποίηση των πειραμάτων,
 - 4) Να τον ενημερώνει στη σύγχρονη σχετική βιβλιογραφία.
- Γι αυτό θεωρούμε ότι το δοκίμιο που μας δόθηκε για να κρίνουμε, με την μορφή που παρουσιάζεται, δεν καλύπτει πλήρως τους σκοπούς και τις ανάγκες για τις οποίες γράφτηκε.
- Τέλος η επιτροπή έχει τη γνώμη ότι είναι απόλυτα αναγκαία η συγγραφή ενός παρόμοιου εργαστηριακού οδηγού για το μάθημα της Χημείας και εύχεται να βρεθεί τρόπος για να καλυφθεί αυτή η ανάγκη.

(Β. Καρώνης)

(Η. Νικολαΐδης)

(Σ. Ιησιδάκης)

Ακολούθησε διευκρινιστική συζήτηση μεταξύ των μελών του Τμήματος και της Επιτροπής κρίσεως.

Τέλος ο Πρόεδρος παρακάλεσε τον αρμόδιο για το θέμα εισηγητή να φέρει το θέμα για τελική κρίση το ταχύτερον δυνατόν.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Ηλ. Σπυρόπουλος λέγει: Η Ομάδα εργασίας για την εισαγωγή της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, μελέτησε τα προγράμματα που διαβιβάστηκαν από τη Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΜΕ του ΥΠΕΠΘ των Γυμνασίων: Νεάπολης Βοιών Λακωνίας, Πετριάς Πέλλας και Επισκοπής Ρεθύμνης.

Επειδή τα προγράμματα αυτά εξυπηρετούν τους σκοπούς της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και έλαβαν υπόψη τις προδιαγραφές της σχετικής εγκυκλίου, προτείνω στο Τμήμα την έγκρισή τους.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφασίζεται

Αποδέχεται την εισήγηση του κ. Ηλία Σπυρόπουλου στο σύνολό της.

./.

Συντάχθηκε από τον αρμόδιο για το θέμα εισηγητή, ο οποίος και υπέγραψε.

ΘΕΜΑ 2ο

Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει: Ύστερα από πρόταση της ομάδας της επιφορτισμένης για την εφαρμογή του ΕΠΛ έχω να εισηγηθώ τα ακόλουθα:

1.- Την ανάθεση της συγγραφής του βιβλίου "Ηλεκτροτεχνία" για την Β' τάξη του ΕΠΛ (κύκλος 5) στους Κοκκινάκη Γεώργιο, Καθ. Πανεπ. Πατρών και Καρύδη Ιωάννη, Μηχ. ΔΕΗ Κορίνθου.

Οι όροι συγγραφής και το αναλυτικό πρόγραμμα περιέχονται στο προσαρτημένο σημείωμα.

Κριτές θα είναι οι: Μακίδος Βασίλειος, Καθ. Παν. Πατρών και Μήλιος Αργεΐτης Ιωάννης, Επικ. Καθ. Παν. Πατρών.

2.- Την ανάθεση συγγραφής του βιβλίου "Βιολογία-Βιοχημεία" για την Β' τάξη ΕΠΛ στους Αλέξη Ν. Μιχάλη, Βιοχημικό, Πάττα Μαρία και Χαβριδάκη Μαρία, Βιολόγους.

Οι όροι της συγγραφής και το πρόγραμμα περιέχονται στο προσαρτημένο σημείωμα.

Παρατήρηση: Το κεφ. 7 και 8 αποτελούν πολλοστή επανάληψη του περιεχόμενου πολλών σχολικών βιβλίων Βιολογίας σε διάφορες τάξεις. Το κεφ. 4 πιστεύουμε ότι απαιτεί ικανές γνώσεις οργανικής χημείας που οι μαθητές δεν έχουν. Επίσης τα κεφάλαια 4 κτλ. έχουν επικαλύψεις από μαθήματα βιολογίας άλλων τάξεων.

Κριτές του βιβλίου θα είναι οι: Μαργαρίτης Λουκάς και Φραγκούλης Μανώλης (ο Καθηγ. Σέκερης αποκλείεται ως συγγραφέας διδακτικού σχολικού βιβλίου).

3.- Την ανάθεση συγγραφής του βιβλίου "Εισαγωγή στη Μηχανική των διερασιών" της Β' τάξεως του ΕΠΛ στον Κρεμαλή Κωνσταντίνο, Μηχ. ΠΕΡΠΑ και Παπαϊωάννου Άγγελο, Λέκτορα.

Οι όροι συγγραφής και το αναλυτικό πρόγραμμα περιέχονται στο προσαρτημένο σημείωμα.

Κριτές θα είναι οι: Αυγερόδης Αργύρης, Κομούτσος Νικ. και Κυτίνος Βαγγέλης.

4.- Την ανάθεση συγγραφής του βιβλίου "Γενικές αρχές Λογιστικής" της Β' τάξεως του ΕΠΑ στους: Γεωργιάδη Στρατή και Ζαφειρόπουλο Κώστα. Το πρόγραμμα και οι οδηγίες συγγραφής βρίσκονται στο προσαρτημένο σημείωμα.

Κριτές θα είναι οι: Σκαλκώτος Σπύρος, Λυκόπουλος Γιώργος και Χανελλόπουλος Σωτήρης.

5.- Την ανάθεση συγγραφής του βιβλίου "Φαρμακευτική Χημεία" της Β' τάξεως του ΕΠΑ στους: Πάγκα Μαργαρίτα, Παυλίδη Μιχάλη, Φιλιανό Μάρκο και Αλεβιζόπουλο Γιώργο.

Το πρόγραμμα και οι οδηγίες περιλαμβάνονται στο προσαρτημένο σημείωμα.

Κριτές θα είναι οι: Πολίτου Τζούλια, Σιάτρα Παπασταϊκούδη Θεοδώρα και Χαρθάλα Αικατερίνη.

6.- Την ανάθεση συγγραφής του βιβλίου "Εδαφολογία και θρέψη φυτών" της Β' τάξεως του ΕΠΑ στους: Καλτσίκη Παντούση, Χολέβα Κων/νο και Χουλιάρα Νικόλαο.

Το πρόγραμμα και οι οδηγίες συγγραφής περιέχονται στο προσαρτημένο σημείωμα.

Κριτές θα είναι: Παπαϊωάννου Χαρίλαος, Ευθυμιάδης Παναγιώτης, Ασημακόπουλος Ιωάννης και Φάρδης Αλέξανδρος.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφασίζεται

αποδέχεται την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου, ως έχει.

ΘΕΜΑ 3ο

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει: Το ΥΠΕΠΘ, Δ/ση Εφ. Εκπ/κών
Εχεδίων, με έγγραφό του αριθμ. 484/16/ΣΤ3/432/30-1-85 μας στέλνει
πρόταση για έγκριση ελεύθερων βοηθημάτων Γερμανικής γλώσσας στα
ΕΠΑ με συνημμένο τον πίνακα των βοηθημάτων αυτών σύμφωνα με απόφα-
ση του Υφυπουργού κ. Μώραλη για τη διδασκαλία της Γερμανικής γλώσ-
σας στα Πρότυπα Κλασικά Λύκεια.

Ως υπεύθυνος εισηγητής του θέματος διδασκαλίας της Γερμανικής
γλώσσας και στα Πρότυπα Κλασικά Λύκεια γνωρίζω ήδη τον πίνακα αυτόν.
Πρόκειται για 4 σειρές βιβλίων που αντιστοιχούν στις τρεις τάξεις
του Λυκείου και για υπόδειξη συμπληρωματικών και βοηθητικών για τη
διδασκαλία βιβλίων και άλλων μέσων (π.χ. Γραμματικής, Λεξικού κτλ.).

Εισηγούμαι την έγκριση του πίνακα, που ισχύει για τα Πρότυπα
Κλασικά Λύκεια, και για τα ΕΠΑ με την παρατήρηση ότι κάθε σειρά που
θα επιλέγει κατά την προτίμησή του ο κάθε καθηγητής θα συνεχίζεται
από την Α' ως την Γ' τάξη.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφάσισται

αποδέχεται την εισήγηση του κ. Ν. Παπαδόπουλου, ως έχει.

ΘΕΜΑ 6ο

Ο κ. Δ. Τομπαΐδης λέγει: Με τα αρχαία ελληνικά της Α' Λυκείου έχουμε τη γνωστή εκκρεμότητα: Η συγγραφή του κ. Φ. Κακριδή βρίσκεται στο στάδιο της κρίσης και γι' αυτό δεν είμαστε σε θέση αυτή τη στιγμή να πάρουμε απόφαση για οποιαδήποτε ενέργεια (ανατύπωση ή μη του σημερινού βιβλίου). Το σωστό, κατά τη γνώμη μου, είναι πάντως να περιμένουμε την τελική έκβαση της κρίσης και κατόπιν να αποφασίσουμε περί του πρακτέου. Κάθε άλλη ενέργεια θα αποτελούσε, υπό τις συνθήκες αυτές, αδικαιολόγητη σπουδή. Γι' αυτό, μόλο που είναι σήμερα 15 Φεβρουαρίου, τελευταία προθεσμία για κάθε ανατύπωση βιβλίου, η πρότασή μου είναι να περιμένουμε ακόμα λίγες μέρες.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφαινεται

αποδέχεται την εισήγηση του κ. Δ. Τομπαΐδη.

Στη συνέχεια ο κ. Ν. Βαρουχάκης θέτει υπόψη του Τμήματος το περιεχόμενο του εγγράφου αρ. Φ.211.17/14/Γ2/413/14-2-85 και εισηγείται την ανατύπωση των διδακτικών βιβλίων:

1.- Θεωρητική Γεωμετρία Α' Λυκείου Δ. Παπαμιχαήλ - Α. Σκιαδά και Λύσεις των ασκήσεων.

2.- Ευκλείδειος Γεωμετρία Β' Λυκείου Χρ. Παπανικολάου και Λύσεις των ασκήσεων Γ. Βαβαλιάρου - Ε. Δαμίγου - Ν. Κουσέρα.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφαινεται

αποδέχεται την εισήγηση του κ. Ν. Βαρουχάκη.

ΘΕΜΑ 4ο

Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος ανακοινώνει στο Τμήμα το περιεχόμενο του εγγράφου του ΥΠΕΠΘ Η/1041/6-2-85 που αναφέρεται σε νομοθετική ρύθμιση εκκρεμών θεμάτων.

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει: Με αφορμή την απόφαση και πρόταση του Τμήματος για προκήρυξη συγγραφής νέου βιβλίου Κοινωνιολογίας η Ομάδα Εργασίας του μαθήματος ομόφωνα θεωρεί απαραίτητη για την προκήρυξη αυτή τη σύνταξη νέου Αναλ. Προγράμματος.

Για νέο ΑΠ Κοινωνιολογίας η Ομάδα είχε ήδη προετοιμαστεί (προεργαστεί) και δε θα καθυστερήσει να κάνει τη σχετική εισήγηση στο Τμήμα.

Τα παραπάνω θεωρώ σκόπιμο να ανακοινωθούν στο Τμήμα για ενημέρωση (να περάσουν και στο Πρακτικό βέβαια) για να είναι γνωστός και ο λόγος για τον οποίο θα υπάρξει κάποια καθυστέρηση στην πραγματοποίηση της εφαρμογής της εντολής του Τμήματος για εισήγηση για την αντίστοιχη προκήρυξη.

Στη συνέχεια η γραμματέας ανακοίνωσε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

- 1) 606/13-2-85
- 2) 553/8-2-85
- 3) 552/8-2-85
- 4) 551/8-2-85
- 5) 547/8-2-85
- 6) 608/13-2-85

Στο σημείο αυτό τελείωσε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 17/1985

Σήμερα, 20-2-85, ημέρα Τετάρτη και ώρα 11.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα Ολομέλειας, Μεσογείων 5, Αγία Παρασκευή Αττικής) με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Ν. Βαρουχάκης, Α. Αδαμόπουλος, Σκορδύλης, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές.

Η συνεδρίαση αναβάλλεται για την Παρασκευή 22.2.85, ελλείψει απαρ-
τίας.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφώνιτου

Δ. Ζαραφώνιτου

ΠΡΑΞΗ 18/1985
=====

Σήμερα, 22 Φεβρουαρίου 1985, ημέρα Παρασκευή και ώρα 09.00 το Τμή-
μα του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέ-
λειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία
Βυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ.
Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι
Β. Ι. Σκορδύλης, Ειδικός Σύμβουλος, Κυρ. Κατσιμάνης, Κ. Φούσκας, Ειση-
γητές και η γραμματέας του Τμήματος Δήμη. Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Τομπαΐδης, γιατί ήταν
αθενής και Β. Θεοδωρακόπουλος, για οικογενειακούς λόγους.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ
=====

- ΘΕΜΑ 1ο - Εξέταση των Λατινικών κατά τις Γενικές εξετάσεις. Εισηγητής
Β. Θεοδωρακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Αίτημα αποφοίτων Τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας.
Εισηγητής Β. Θεοδωρακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ανάθεση συγγραφής βιβλίου "Αρχές Δικαίου" για τη Β' ΕΠΛ.
Εισηγητής Β. Θεοδωρακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 4ο - Ανάθεση συγγραφής βιβλίου "Ψυχολογία" για τη Β' ΕΠΛ. Ειση-
γητής Ν. Παπαδόπουλος.
- ΘΕΜΑ 5ο - Τελική ενημέρωση για την έρευνα στη διδασκαλία και εξέταση
της Ιστορίας. Εισηγητής Φ. Βώρος.
- ΘΕΜΑ 6ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 7ο - Ανατύπωση του βιβλίου, Περιβάλλον και Υγεία, από το Ευγενί-
δειο Ίδρυμα. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 8ο - Ορισμός κριτών των βιβλίων ΕΠΛ. Εισηγητής Δ. Τομπαΐδης.
- ΘΕΜΑ 9ο - Ανάθεση εικονογράφησης βιβλίου "Βιολογία, στοιχεία Βιοτεχνο-
λογίας, τεύχος Α' της Α' ΕΠΛ. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 10ο - Έγκριση ελευθέρων βοηθημάτων για τη διδασκαλία της Γερμανικής
γλώσσας. Εισηγητής Ν. Παπαδόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε
το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση
των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΜΑ 1ο

Η εισήγηση του κ. Θεοδωρακόπουλου - την οποία διαβάζει ο κ. Κτσιμάνης - έχει ως εξής:

"Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΜΕ του ΥΠΕΠΘ με το έγγραφό της 7/422/11-2-85 ζητεί τη γνώμη μας για το "αν, κατά την εξέταση του μαθήματος των Λατινικών στις Γενικές Εξετάσεις, είναι απαραίτητο να υπαγορεύεται στους μαθητές το λατινικό κείμενο ή είναι προτιμότερο να δίδεται στους μαθητές πολυγραφημένο ή να γράφεται στον πίνακα".

Σχετικά με το ερώτημα αυτό έχω τη γνώμη ότι μπορεί το κείμενο των λατινικών να δίδεται στους μαθητές πολυγραφημένο ή γραμμένο στον πίνακα. Έτσι θα εκλείψουν τα λάθη που έκαναν πολλοί εξεταζόμενοι από κακή ακρόαση του κειμένου. Εξάλλου δεν υπάρχει, κατά τη γνώμη μου, κανένας ιδιαίτερος λόγος να υπαγορεύονται τα Λατινικά, αφού δεν υπαγορεύονται, από χρόνια τώρα, ούτε τα αρχαία ελληνικά. Μόνο που θα χρειαστεί να γίνει ρύθμιση ώστε οι μονάδες της ορθογραφίας των λατινικών να κατανεμηθούν στη μετάφραση και στις παρατηρήσεις. Αυτό θα το συζητήσουμε καλύτερα".

Ακολούθησε διευκρινιστική συζήτηση.

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει: Ανεξάρτητα από το ότι τα λατινικά δεν είναι κατά τη γνώμη μου - κριτήριο ουσιώδες για την πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Ανεξάρτητα από το ότι δεν έχουν - πάλι κατά τη γνώμη μου - μορφωτική αξία (στο επίπεδο που διδάσκονται) και αποτελούν μάλλον αρνητική αξιοποίηση του χρόνου των υποψηφίων.

Ανεξάρτητα από το ότι προσωπικά θα αγωνίζομαι για την κατάργηση του μαθήματος αυτού ως κριτηρίου.

Φρονώ ότι όσο διατηρείται καλύτερα είναι να υπαγορεύεται στους υποψηφίους το κείμενο.

Ο κ. Ηλ. Σπυρόπουλος λέγει: Είμαι υποχρεωμένος να εκφράσω την αντίθεσή μου στην πρόταση του εισηγητή του θέματος κ. Β. Θεοδωρακόπουλου. Νομίζω ότι η κατάργηση της καθ' υπαγόρευση γραφής του λατινικού κειμένου θα έχει τις εξής αρνητικές επιπτώσεις τόσο στο αποτέ-

εσμα των γενικών εξετάσεων όσο και στη διδασκαλία του μαθήματος στη Λυκείου:

α) Ήδη, όπως δείχνουν τα δεδομένα των προηγούμενων εξετάσεων, από 4 μαθήματα της γ' δέσμης (Έκθεση, Αρχαία Ελληνικά, Ιστορία, Λατινικά), τα Λατινικά αποδεικνύονται το μάθημα που ελάχιστα διευκολύνει την επιλογή των πιο καταρτισμένων, αφού σ' αυτά οι υποψήφιοι πετυχαίνουν, στη μεγάλη πλειοψηφία τους, την υψηλότερη βαθμολογία. Αν λοιπόν καταργήσουμε ακόμη μια "δυσκολία", τότε και στο γενικότερο χαλάρωμα συμβάλουμε, αλλά και τα Λατινικά θα παύουν να είναι αντικείμενο που βοηθά στην επιλογή, με την παναριστεία των υποψηφίων.

β) Δεν είναι αλήθεια ότι η καθ' υπαγόρευση γραφή δεν έχει σημαντικές δυσκολίες και άρα δεν βοηθά στη διάκριση ικανότερων και λιγότερο ικανών. Μια έρευνα στα γραπτά των προηγούμενων ετών εύκολα θα αποδείκνυε το αντίθετο. Ίσα-ίσα, δυσκολίες δεν παρουσιάζει η μετάφραση, καθώς ώριμοι νέοι δεν έχουν παρά να αποστηθίσουν διδαγμένη με πολύ αργό ρυθμό μετάφραση απλών κειμένων περιορισμένης έκτασης.

γ) Η σύγκριση με τα αρχαία ελληνικά δεν είναι εύστοχη, γιατί εκεί υπάρχει και αδίδακτο κείμενο, ώστε τόσο για τη μετάφρασή του όσο και για τις σωστές απαντήσεις στις γραμματικές και συντακτικές ερωτήσεις πρέπει ο μαθητής να έχει μπροστά του ορθογραφημένο κείμενο.

δ) Τυχόν αλλαγή του τρόπου εξέτασης θα δημιουργήσει θέματα άλυσης, καταχείρισης, καθώς μαθητές που το προηγούμενο έτος εξετάστηκαν και απέτυχαν έχασαν βαθμούς από την ορθογραφία, ενώ οι φετινοί θα ευνοηθούν από τη νέα ρύθμιση - εις βάρος φυσικά εκείνων.

ε) Τέλος, η ποιότητα διδασκαλίας του μαθήματος θα υποβιβαστεί, καθώς ένα αντικείμενο τόσο σημαντικό για τη γνώση ιδιαίτερα νεκρών γλωσσών θα παραμεληθεί. Ξέρουμε πως ό,τι δεν εξετάζεται, παραμελείται. Ακόμη και η υποχρέωση των καθηγητών να υπαγορεύουν ορθά το λατινικό κείμενο τους αναγκάζει να προσέχουν περισσότερο τη λατινική γλώσσα, άρα και να τη διδάσκουν καλύτερα.

Υπογραμμίζω εξάλλου ότι και οι δύο άλλοι παρόντες φιλόλογοι σύμβουλοι του Τμήματος (κ.κ. Φ. Βώρος και Δ. Σακκάς) δεν υποστηρίζουν την καταργηση της καθ' υπαγόρευση αντιγραφής και νομίζω ότι πρέπει να βαρύνει στην κρίση μας η ομοφωνία στην περίπτωση αυτή των τριών παρόντων φι-

λδγων-Συμβούλων.

Ακολουθεί ψηφοφορία (ΝΑΙ ή ΟΧΙ στην εισήγηση).

Ψηφοφορία

ορδύλης	ΝΑΙ
πασημακόπουλος	ΝΑΙ
αμθπουλος	ΝΑΙ
παδόπουλος	ΝΑΙ
ρος	ΟΧΙ
ρουχάκης	Λευκή
κκάς	Λευκή
υρόπουλος	ΟΧΙ

Το Τμήμα με ψήφους 4 + 2 λευκές : 2 αποφαινεται: αποδέχεται την εισήγηση του κ. Β. Θεοδωρακόπουλου.

ΕΜΑ 2ο

Το θέμα αναβάλλεται για επόμενη συνεδρίαση του Τμήματος.

./.

MA 30

Η εισήγηση του κ. Β. Θεοδωρακόπουλου - την οποία διαβάσει ο κ. αμόπουλος - έχει ως εξής: Η Δ/ση Εφαρμογής Εκπ/κών Σχεδίων του ΕΠΘ με το έγγραφό της ΣΤ3/732/14-2-85 μας στέλνει συμπληρωμένο έντυ- ανάθεσης συγγραφής διδακτικού βιβλίου "Αρχές Δικαίου" της Β' τάξης Λ καθώς και σχέδιο ΑΠ και παρακαλεί για τις δικές μας ενέργειες.

Μολονότι διατηρώ επιφυλάξεις ως προς την ακολουθούμενη τακτική, σηγούμαι να γνωμοδοτήσει καταφατικά το Τμήμα για την παραπάνω ανά- ση.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφαινεται: αποδέχεται ομόφωνα την σήγηση του κ. Β. Θεοδωρακόπουλου.

ΕΛΙΑ 4ο

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει: Το ΥΠΕΠΘ, Δ/νση Εφ. Ε. Σ., μας στέλνει πληρωμένο έντυπο ανάθεσης συγγραφής βιβλίου Ψυχολογίας για τον κλάδο-όλο: "Υγεία, Φυσικές επιστήμες και Κοινωνική Πρόνοια" και παρακαλεί τις δικές μας ενέργειες.

Η ανάθεση αυτή γίνεται στον επίτ. Σύμβουλο του ΚΕΜΕ κ. Τρ. Τριανταφύλλου του οποίου και επισυνάπτεται υπόμνημα 7 σελίδων με θεωρητική θεώρηση του ΑΠ που προτείνει ο ίδιος και ακολουθεί (στο υπόμνημά του).

Είναι γνωστό ότι προσωπικά εκτιμώ πολύ τον κ. Τριανταφύλλου για συμπεριφορά και την προσωπικότητά του γενικά, όπως τον έχουμε όλοι την υπηρεσία γνωρίσει. Νομίζω πως μας άφησε μια θαυμάσια εντύπωση για τον ονομάζουμε διανθρώπινες σχέσεις. Ο ίδιος είχε παλιότερα προτείνει να χρησιμοποιηθεί το βιβλίο του Ψυχολογία των Τεχνικών Λυκείων και στα ειδικά και βέβαια θυμίζω ότι είχε επισημάνει μερικές αδυναμίες του. Αλλά εσμένα ήταν τυπογραφικές αβλεψίες και άλλα σημεία ήταν διαφορετική θεώρηση διαφορετική σχολή και κατεύθυνση την οποία εκείνος ακολουθεί. Δεν πρόκειται για επιστημονικά εσφαλμένα πράγματα. Άλλωστε στην Ψυχολογία ακολουθούμε με την αρχή της επαλήθευσης υποθέσεων βασικά και έτσι προχωρούμε.

Έχω μόνο να κάνω δυο επισημάνσεις που καλό θα είναι να τεθούν υπόψη ο κ. Τριανταφύλλου και αυτές είναι: 1) Θεωρώ σκόπιμο πριν από το κεφ. "Εισαγωγή στην Ψυχολογία" να μπει ένα μικρό κεφ. ή τμήμα για τους βασικούς κλάδους της Ψυχολογίας. Διαφορετικά θα υπάρξει σοβαρό, νομίζω, εσ. 2) Στο 6.4 δε νομίζω ότι χρειάζεται να γίνει ξεχωριστός λόγος για τον ατομικό παράγοντα, αλλά μόνο μια κάποια αναφορά στα προηγούμενα εδάφη του ίδιου κεφαλαίου. Πολύ περισσότερο που πολλοί ειδικοί τον αμφισβητούν και ακόμη, γιατί γίνεται κάποια "εκμετάλλευση" του παράγοντα αυτού για να δικαιολογηθούν παραλείψεις υπεύθυνων αρχών, θεσμών και από το κοινωνικό μας περιβάλλον.

Εισηγούμαι με βάση τα παραπάνω θετικά για την ανάθεση συγγραφής βιβλίου Ψυχολογίας Β' τάξης ΕΠΑ (κύκλο Υγείας κτλ.) στον κ. Τριανταφύλλου στην επιφύλαξή μου για τον τρόπο της διαδικασίας που τηρήθηκε.

Ως προς την επιτροπή κρίσης που προτείνεται έχω να σημειώσω τα
ής:

Ο κ. Τριανταφύλλου έφυγε από την υπηρεσία με βαθμό αντίστοιχο
τακτικό καθηγητή Πανεπιστημίου. Όπως γνωρίζω ο κ. Κασσιωτάκης
και ακόμη Αναπληρωτής Καθηγητής. Αν η υπηρεσία θεωρήσει ότι υπάρ-
προβλημα θα είχα να προτείνω τον κ. Δανασή-Αφεντάκη, επίσης κα-
νητή της Παιδαγωγικής στη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών, αφού βέβαια η
α η υπηρεσία συνεννοηθεί μαζί του (Εγώ δεν το έχω κάνει).

Προτείνω όμως να αντικατασταθεί οπωσδήποτε ένα από τα άλλα δύο
α, και θα έλεγα ο κ. Δέρας, με τον κ. Καραμπέτσα Αργύρη, Ψυχολόγο,
όλοκληρο Παν/μίου Παρισίων, επιστημον. συνεργάτη του Πανεπιστημίου
εσσαλονίκης και εκλεγμένο Λέκτορα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, που εργά-
και επί του παρόντος στο Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής Αθηνών (Νοταρά 50).

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφαινεται: αποδέχεται κατά πλειοψη-
την εισήγηση του κ. Ν. Παπαδόπουλου.

Μειοψηφεί ο κ. Ν. Παπαδόπουλος μόνο ως προς ένα μέλος της Επιτροπής
από τα δύο τελευταία, και προτείνει την αντικατάσταση με τον Κα-
αμπέτσα Αργύρη, ώστε να υπάρξει και ένας άμεσα ειδικός Ψυχολόγος στην
τροπή ή να προστεθεί ως τέταρτο μέλος.

ΘΕΜΑ 5ο

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1.- Ιστορικό του θέματος:

α) Στις αρχές της σχολικής χρονιάς η Διοίκηση του ΥΠΕΠΘ και το ΚΕΜΕ οργάνωσαν μια εκστρατεία ειδικής ενημέρωσης των διδασκόντων τα μαθήματα "δέσμης". Συγκροτήθηκαν ομάδες ειδικών κατά μάθημα και συνεδρίασαν εδώ, στο ΚΕΜΕ, την 1 και τη 2 του Νοέμβρη.

β) Η Ομάδα Ιστορίας συγκροτήθηκε - ύστερα από εισήγησή μου - από τους:

Δ.Κ. Βώρο, σύμβουλο β' του ΚΕΜΕ

Δ. Ορφανουδάκη	}	σχολικούς συμβούλους ΜΕ φιλολόγους-ιστορικούς
Β. Σκουλάτο		
Γ. Δημακόπουλο		
Γ. Λεοντσίνη		
Γ. Γιαννόπουλο		

και

Δ. Παπαευθυμίου, φιλόλογο, αποσπασμένο στο ΚΕΜΕ

γ) Η Ομάδα έκρινε σκόπιμο να οργανώσει μια συστηματική ενημέρωση των διδασκόντων για την αξία και την τεχνική της ερώτησης-κρίσης στην ιστορία με σκοπό να οδηγήσει σε βελτίωση της διδασκαλίας. Ετοίμασε ενημερωτικά κείμενα (τι σημαίνει ερώτηση κρίσης, ένα πλάνο ενδεικτικών ερωτήσεων και άλλα). Πλήρες σώμα: πρακτικό της σύσκεψης και ενημερωτικά κείμενα έχουν επισυναφεί στο πρακτικό της 5-11-1984 του Τμήματος ΙΕ Του ΚΕΜΕ.

δ) Με αυτά ως βάση οι σχολικοί σύμβουλοι (οι 4 πρώτοι της παρ. β) ενημέρωσαν τους υπόλοιπους σχολικούς συμβούλους φιλολόγους (12-14 Νοέμβρη) και εκείνοι με τη σειρά τους ενημέρωσαν όλους τους διδάσκοντες, ως το τέλος του Νοέμβρη ή και αρχές Δεκέμβρη.

ε) Με το λοιπό ενημερωτικό υλικό δόθηκε στους καθηγητές ένα ερωματολόγιο με την παράκληση να απαντήσουν όσοι επιθυμούσαν ποιές από τις 17 ερωτήσεις του ενδεικτικού πλάνου θεωρούσαν εύκολες, δύσκολες (ή σαφείς), σε ποιες αδυνατούσαν να απαντήσουν γιατί δεν τις είχαν διδάξει και ποιες ακόμη θα ήθελαν αυτοί να προτείνουν.

2.- Η πορεία της έρευνας, τα πρώτα συμπεράσματα, σημερινά συμπε-
ρίσματα.

α) Από τις παραμονές Χριστουγέννων άρχισαν να φτάνουν σε μας τα
ρώτα απαντητικά· πλήθυναν κυρίως από τα μέσα του Γενάρη. Η Ομάδα Ιστο-
ρίας πραγματοποίησε δύο συσκέψεις (24-1-85 και 4-2-85) για να μελετήσει
το υλικό και να αποφασίσει για την παραπέρα πορεία. Για τις πρώτες δια-
ιτώσεις (σύσκεψη της 24-1-85) ενημέρωσα το Τμήμα στη συνεδρίαση της
-2-1985.

β) Ύστερα από μελέτη των απαντητικών σημειωμάτων (355 στις 5-2-
985) η Ομάδα έκρινε σκόπιμες τις παρακάτω ενέργειες:

(1) να στείλει ενημερωτικό σημείωμα στους διδάσκοντες (συνημμένο
, σελίδες 4),

(2) να συντάξει και να συναποστείλει νέο πίνακα ενδεικτικών ερω-
ήσεων που να ανταποκρίνεται πια στα συμπεράσματα της έρευνας και στις
ποδείξεις των διδασκόντων (συνημμένο Β, σελ. 4),

(3) να συντάξει και να συναποστείλει στους διδάσκοντες και νέο
είμενο για το τι σημαίνει ερωτήση κρίσης στην ιστορία (συνημμένα Γ,
, Ε, ΣΤ, αθροιστικά 33 σελίδες),

γ) Όλο το υλικό αυτό, ως β' φάση ενημέρωσης των διδασκόντων, το
ρωθήσαμε στους διδάσκοντες διαμέσου:

- των Δ/σεων ΜΕ για αναπαραγωγή και αναμετάδοση,
- των σχολικών συμβούλων για παραπέρα συνεργασία με τους διδάσκο-
τες και διδακτική αξιοποίηση,
- των Δ.Ε. των ΕΛΜΕ για ενημέρωσή τους και ενθάρρυνση των μελών
ους.

Σε πολλά απομονωμένα σχολεία της χώρας, κυρίως νησιωτικά και ορει-
ιά, στείλαμε το ενημερωτικό υλικό και απευθείας για λόγους συντομίας.

Σε όλη την αλληλογραφία προτρέψαμε όλους τους παραλήπτες να προ-
αίνουν και σε αμοιβαία ενημέρωση για να διασφαλίσουμε ότι όλοι θα ενη-
ερθούν έγκαιρα και θα ενεργήσουν ανάλογα.

Σε όλους τους συναδέλφους που έστειλαν απαντητικά σημειώματα (θυ-
ίζω: προαιρετική ήταν η απάντηση) στείλαμε όχι ευχαριστίες αλλά νέο
νημερωτικό υλικό και κατά περίπτωση ειδικές οδηγίες και - σε όλους -

ίποιο ακαδημαϊκό δώρο (ανάπτυξη δημοσιευμάτων για τη σπουδή και διδασκαλία της ιστορίας).

4.- Τα συμπεράσματα της έρευνας:

α) Αυτά που διατύπωσε η Ομάδα στις 5-2-1985 - με βάση τα 355 απαντητικά σημειώματα που είχαμε τότε μελετήσει - περιέχονται στο ενημερωτικό σημείωμα που προανέφερα (συν. Α, σελ. 1-2) και είναι τα εξής:

Οι εντυπώσεις που αποκομίζουμε από τη μελέτη των απαντήσεων είναι πολύ αισιόδοξες:

- μόνο 3 απαντήσεις είναι αρνητικές (γνώμες των υπογραφόντων βέβαια)
 - περίπου 10 απαντήσεις περιέχουν αρκετές επιφυλάξεις
 - οι υπόλοιπες είναι ανεπιφύλαχτα καταφατικές
 - πάνω από 300 απαντήσεις περιέχουν και προτάσεις των διδασκόντων
- Επίσης άλλες ερωτήσεις κρίσης
- περίπου πενήντα απαντητικά κείμενα περιέχουν επιμέρους παρατηρήσεις υποδείξεις για το πώς οι συνάδελφοι θεωρούν πιο σωστή την προώθηση του θέματος (λογουχάρε, προτείνουν: οι ερωτήσεις κρίσης να αναφέρονται κυρίως στην αναζήτηση αιτιακών σχέσεων και να μπορούν να απαντηθούν με το υλικό των σχολικών βιβλίων
 - αρκετοί συνάδελφοι επεκτείνονται στο θέμα της βαθμολόγησης των απαντήσεων δοκιμών και
 - πολλοί ζητούν να συνεχιστεί η επικοινωνία, για λόγους αμοιβαίας ενημέρωσης.

β) Σήμερα (22-2-85) που ενημερώνω το Τμήμα έχουμε παραλάβει άλλα 100. Με αυτές δεν επέρχεται ποσοστιαία αλλαγή στα πορίσματα της 5-2-85, αλλά μόνο στο ότι έχουμε απαντήσεις προαιρετικές από τα μισά περίπου μέλη της χώρας και, αν ληφθεί υπόψη ότι πολλά απαντητικά υπογράφονται από δύο και τρεις συναδέλφους ή σε άλλα παρέχεται η πληροφορία ότι ο υπογράφων διδάσκει και στο Μ.Π.Κ. της περιοχής του, τότε αυτοί που απαντούν είναι πάνω από 550 και οι σχολικές μονάδες που αντιπροσωπεύουν πάνω από 500. Δείγμα πολύ υψηλό για μια έρευνα.

5.- Οφείλω να σημειώσω ότι όλοι οι σχολικοί σύμβουλοι συντρέξανε με ενθουσιασμό και μερικοί μας διευκόλυναν στη μελέτη των απαντήσεων με το

να προετοιμάσουν οι ίδιοι συγκεντρωτικές παρατηρήσεις από τα σχολεία της περιοχής τους π.χ. οι Μανόλης Παπαδάκης, Κ. Ασπρουλάκης, Β. Αναστασιάδης, Ζ. Ορφανουδάκης, Κ. Κοντόπουλος.

6.- Τελική εκτίμηση της προσπάθειας:

α) Από εκπαιδευτική άποψη: έγινε ένα ξεκίνημα για να αποκολληθούμε από τη στείρα απομνημόνευση που επιβλήθηκε έμμεσα από το 1978 με τις εξεταστικές διαδικασίες πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και θεωρώ πολύ σημαντικό αυτό το βήμα.

β) Από την άποψη της επιστημονικής - διδακτικής ενημέρωσης των συναδέλφων: δόθηκε μια ωραία ευκαιρία να ενημερωθούμε και να ενημερώσουμε τους υπερχίλιους συναδέλφους (και χιλιάδες άλλους του γυμνασίου-λυκείου) για θέματα επιστημονικά, διδακτικά που αφορούν τη διδασκαλία της ιστορίας

γ) Από την άποψη παραπέρα ενεργειών: πρωθώντας την ενημέρωση των διδασκόντων η Ομάδα Ιστορίας θεωρεί ότι βοηθάει τη Διοίκηση για να επαναφέρει τη διδασκαλία σε καλύτερη πορεία και τις εξεταστικές διαδικασίες σε δικαιότερο και παιδαγωγικά ορθότερο δρόμο· όμως η Ομάδα Ιστορίας δεν μπορούσε να αναλάβει καμιά δέσμευση· η ΚΕΓΕ μόνο αποφασίζει με βάση το δ/γμα και την εκπ/κή πραγματικότητα και δεοντολογία.

δ) Από την άποψη της ερευνητικής δουλειάς:

δ1) Διακινήθηκε μια τεράστια αλληλογραφία προς Δ/νσεις ΜΕ, Σχολικούς Συμβούλους, τοπικές ΕΛΜΕ και 500 περίπου λύκεια (απευθείας) με τη βοήθεια του κ. Παπαευθυμίου από την αρχή και του κ. Ελευθεριάδη από το 20-1-1985.

δ2) Δαπανήθηκαν μερικές χιλιάδες φωτοτυπίες και ταχυδρομικά έξοδα (για 1500 φακέλους από εδώ και 500 προς τα εδώ) 2000 φακέλων.

δ3) Ενημερώθηκαν άμεσα 1500 περίπου καθηγητές και έμμεσα πολύ περισσότεροι με μια αθόρυβη διαδικασία.

δ4) Συγκεντρώθηκαν 449 (ως την ώρα αυτή) απαντητικά έγγραφα όπου μπορεί κανείς να μελετήσει πολλά ακόμη στοιχεία εκτός από το συγκεκριμένο ερώτημα που απασχολούσε την Ομάδα Ιστορίας αυτή την ώρα.

Νομίζω ότι πολλές χρήσιμες έρευνες μπορούν να γίνονται αθρόωβα
σε σχεδόν αδάπανα.

7.- Πρόταση: Να ενημερωθεί με τούτο το κείμενο η Διοίκηση και
λαμέσου αυτής όσοι ενδιαφέρονται για το θέμα αυτής της ενημερωτικής-
ρευνητικής προσπάθειας.

Το Τμήμα μετά από διευκρινιστική συζήτηση αποφαινεται: Αποδέχε-
αι να σταλεί απόσπασμα σχετικό με το θέμα αυτό στη Διοίκηση για ενη-
έρωση.

ΕΜΑ 7ο

Το Τμήμα αποδέχεται ομόφωνα εισήγηση του κ. Στ. Παπασημαδόπουλου ανατυπωθεί το βιβλίο "Υγεία και Περιβάλλον" από το Ευγενίδειο Ίδρυ-

ΕΜΑ 8ο

Ο κ. Α. Αδαμόπουλος, διαβάσει εισήγηση του κ. Δ. Τομπαΐδη για τον ρισμό κριτών Β' τάξης του ΕΠΑ η οποία έχει ως εξής:

"Η Διεύθυνση Εφαρμογής Εκπ/κών Σχεδίων του ΥΠΕΠΘ με το έγγραφό της αριθμ. Φ.484/11/ΣΤ3/307/23-1-85 προτείνει ως κριτές για τα βιβλία Β' τάξης του ΕΠΑ ως εξής:

α) Για τα Μαθηματικά τους:

Μιλανή Ευστέρατιο, καθηγητή ΕΜΠ
Λωτόπουλο Σταύρο, καθηγητή Παν. Αθηνών
Ψοφίδη Π., σχολικό σύμβουλο

β) Για την Ιστορία της Φιλοσοφίας τους:

Κερκή Δημ., καθηγητή Φιλοσοφίας Παν. Κρήτης
Πούτσο Παν., Φιλολ. Σχ. Παν. Ιωαννίνων
Βοκοδά Κων, φιλόλογο καθηγητή

γ) Για την Πληροφορική τους:

Λοκούπρου Γεώργιο, καθηγ. Παν. Αθηνών
Λομίδη Νίκο, Μηχ.-Ηλεκτρ. (IBM)
Βίλιο Χρήστο, Μαθηματικό
Αραμπατζό Γιώργο, Μαθηματικό, Λέκτ. Παν.

Εισηγούμαι στο Τμήμα την αποδοχή της πρότασης.

Το Τμήμα αποφαινεται: αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Δ. Τομπαΐδη.

ΕΜΑ 9ο

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφαινεται: αποδέχεται ομόφωνα εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου να ανατεθεί η εικονογράφηση του β' ύχους "Βιολογία στοιχεία Βιοτεχνολογίας" της Α' τάξης ΕΠΑ στην κ. αγγελία Ελαφροπούλου.

ΕΜΑ 10ο

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει: Εισηγούμαι την έγκριση των ελεύθερων ηθημάτων για τη διδασκαλία της Γερμανικής γλώσσας στα Κλασικά Λύκεια α το 1985-6 όπως αυτά είχαν χρησιμοποιηθεί και κατά τη φετεινή σχολ. ονιά, από τον πίνακα δηλ. που έχει προτείνει η ειδική επιτροπή κρίσης ι σύμφωνα με την απόφασή μας της 6-5-84/παράξη 58.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφαινεται: αποδέχεται ομόφωνα την σήγηση του κ. Ν. Παπαδόπουλου στο σύνολό της.

ΕΜΑ 6ο

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

- 631/14-2-85
- 681/19-2-85
- 686/19-2-85
- 677/19-2-85
- 665/15-2-85
- 695/19-2-85
- 709/19-2-85
- 707/19-2-85
- 697/19-2-85

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος
Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

Ενημέρωση των συναδέλφων

Θέμα: η ερώτηση κρίσης στην ιστορία

Συνεδρίαση της 22.2.1985

1. Το ιστορικό του θέματος :

Σε μια σύσκεψη, που έγινε στο ΚΕΜΕ στις 1 και 2 Νοέμβρη με τη συμμετοχή ^{και} λέγντε Σχολικών Συμβούλων που ιδιαίτερα ασχολούνται με την ιστορία, κρίθηκε σκόπιμο να γίνει μια συστηματική προσπάθεια ενημέρωσης όλων εκείνων που διδάσκουν ιστορία " δέσμης " για το τι σημαίνει ερώτηση κρίσης στην ιστορία

Για το σκοπό αυτό :

- α. Έγινε ενημέρωση όλων των συμβούλων φιλολόγων στις 11 - 12 Νοέμβρη.
- β. Δόθηκε σ' αυτούς το πρώτο ενημερωτικό υλικό: ένα σύντομο άρθρο, ένας ενδεικτικός πίνακας ερωτήσεων, μερικά άλλα διευκρινιστικά κείμενα και ένα ερωτηματολόγιο προς τους διδασκοντες (για να γράφουν εκείνοι απευθείας προς την ομάδα Ιστορίας στο ΚΕΜΕ).
- γ. Ακολούθησε ενημέρωση των διδασκόντων από τους Σχολικούς Συμβούλους κατά περιφέρειες.

της

2. Αποτέλεσμα πρώτης εξόρμησης:

- α. Λάβαμε ως την ώρα αυτή (5.2.85) 355 απαντήσεις*, από όλα τα διαμερίσματα της χώρας, δείγμα πολύ ικανοποιητικό

. / .

όσοι απάντησαν

* στέλσαμε σε όλους νέο φάκελο με ενημερωτικό υλικό και κατά περίπτωση ειδικές οδηγίες

β. Οι εντυπώσεις που αποκομίζουμε από τη μελέτη απαντήσεων είναι πολύ αισιόδοξες:

^{μόνο}
- $\sqrt{3}$ απαντήσεις είναι αρνητικές (γνώμες των υφόντων βέβαια)

- περίπου 10 απαντήσεις περιέχουν αρκετές επιφ.

- οι υπόλοιπες είναι ανεπιφύλαχτα καταφατικές

- πάνω από 300 απαντήσεις περιέχουν και προτάσεις διδασκόντων για άλλες ερωτήσεις κρίσης

- περίπου πέννηντα απαντητικά κείμενα περιέχουν

ρους παρατηρήσεις υποδείξεις για το πώς οι ο

θεωρούν πιο σωστή την προέγερση του θέματος (

ρη, προτείνουν: οι ερωτήσεις κρίσης να αναφέ

κυρίως στην αναζήτηση αττιακών σχέσεων και να

να απαντηθούν με το υλικό των σχολικών βιβλίων

- αρκετοί συνάδελφοι επεκτείνονται στο θέμα της
λόγησης των γραπτών δοκιμίων και

- Πολλοί ζητούν να συνεχιστεί η επικοινωνία, για
αμοιβαίας ενημέρωσης.

3. Παραπέρα ενέργειες:

α. Καταρτίσαμε νέο πίνακα ερωτήσεων, όπου

(1) Επαναλαμβάνουμε όσες έγιναν αποδεκτές στην π
φάση.

(2) Προσθέτουμε άλλες από αυτές που πρότειναν οι
δελφοί με τα απαντητικά τους σημειώματα (συν
νο με αριθμό 1).

Μερικοί συνάδελφοι έκαναν με την ευκαιρία αυτή και υποδεί
για ατέλειες των σχολικών βιβλίων· τις διαβιβάσαμε στους συγγ

β. Ερωηλεύουμεσύντομα κείμενα ενυλόγραφα για το πώς
(αυτά τα κείμενα)
βλέπουν οι υπογράφοντες το θέμα Ερώτηση κριτικής
(συνημμένα 2α, 2β, 2γ, 2δ), με τη διευκρίνιση ότι
τα κείμενα αυτά αποτελούν ακαδημαϊκή ενημέρωση, δεν
έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα για κανέναν.

γ. Παρακαλούμε:

(1) Τους Διευθυντές Μ.Ε. να προβούν σε άμεση ενημέρωση
άμεση ενημέρωση των διδασκόντων ιστορία δέσμης σε όλα
τα λυκεία της περιοχής τους και στα ΚΕΤΕ και στα
Μεταλυκειακά Κέντρα.

(2) Τους Σχολικούς Συμβούλους Μ.Ε. να παρακολουθήσουν
αυτό το έργο της ενημέρωσης των διδασκόντων από κοντά
και να συνεργαστούν προσωπικά με τους διδάσκοντες για
την αξιοποίηση του υλικού.

(3) Τους διδάσκοντες (μόλις λάβουν γνώση) να ενημερώ-
νουν τους συναδέλφους τους των γειτονικών σχολείων
και, αν κρίνουν σκόπιμο, να γράφουν απευθείας σε μας
τις παρατηρήσεις ^{και} υποδείξεις τους για την όλη
προσπάθεια. (ΚΕΤΕ, μεσογμένη 396, Αγία Παρα-
σκευή Αττικής, για την Ομάδα Ιστορίας)

δ. Μερικές διευκρινίσεις:

α. Για τη βαθμολόγηση των γραπτών δοκιμίων: (1) θυμίζουμε
τις "οδηγίες" που δόθηκαν πέρυσι στον βαθμολο-
γητές· μόλις υπάρξουν καλύτερες αυτές αρμόδιο φορέα
θα κοινοποιηθούν σε όλους. (2) θυμίζουμε το Σεμινάριο
3 της Π.Ε.Φ. όπου άρθρο: Αξιολόγηση του Μαθητή.

β. Για το πότε στις εξετάσεις θα μπου και ερωτήσεις κρι-
τικής δεν έχουμε μετ αρμοδιότητα να απα-

ντήσουμε σήμερα* από την πλευρά μας μπορούμε μόνο να σημειώ

(α) θεωρούμε αναγκαία την αναβάθμιση της διδασκαλίας της ιστορίας με περισσότερη ενημέρωση των διδασκόντων (και φυσικά τις ερωτήσεις κρίσης).

(β) Μεθοδεύουμε να μούν οι ερωτήσεις κρίσης στη διδασκαλία πράξη από όλους τους διδάσκοντες, σε όλα τα σχολεία, ώστε να εθίζονται όλοι οι μαθητές. Καί αυτό το θεωρούμε βήμα θετικής μορφωτικής προσπάθειας που συντελείται σ' όλα τα σχολεία.

(γ) Θα ενημερώσουμε έγκαιρα την Κεντρική Επιτροπή Γενικών Εξετάσεων για τις προσπάθειες που έγιναν από όλους τους διδασκόντες για όλους τους μαθητές σ' όλη τη χώρα.

Κ.Ε.Μ.Ε. 6 . 2 . 1985

Για την Ομάδα Ιστορίας

Συνημμένα:

1. Πίνακας Ερωτήσεων Κρίσης
2. Δοκιμές για το τι σημαίνει
ερώτηση κρίσης
3. Οδηγίες για τους βαθμολογητές (που δόθηκαν πέρυσι το Μάιο 1984)
4. Μια σελίδα από το Σεμινάριο 3 της π.ε.φ. μόνο για λόγους αναγνωρισιμότητας - ενημέρωσης

Πίνακας ενδεικτικών ερωτήσεων κρίσης

Από τις 17 ερωτήσεις που περιλαμβάνονταν στον προηγούμενο πίνακα (τον Νοέμβριο 1984) χαρακτηρίστηκαν από διδάσκοντες και διδασκόμενους "βατές" οι παρακάτω:

1 2 3 6 7 8 9 11 13 17.

Αυτό προκύπτει από τη μελέτη των 412 απαντητικών σημειωμάτων που λάβαμε ως τώρα (8.2.1985)* από συναδέλφους που διδάσκουν ιστορία "δέξια" σε λύμια και μεταγυμνασικά κέντρα όλης της χώρας. Κατά συνέπεια, οι ερωτήσεις αυτές μπορούν να θεωρηθούν "βάσιμο κριτήριο" για το επίπεδο κρίσιμης επεξεργασίας που συνεγείνεται ή μπορεί να συνεγείνεται στο μέσο "σχολείο" (κατά "μέσον όρο" στα λύμια και τα μεταγυμνασικά κέντρα).

Στα δοκίμια που ανταποστέλλονται τώρα για το τι μπορεί να είναι ερώτηση κρίσης στην ιστορία" περιέχονται αρκετές ακόμη ερωτήσεις ενταχρίνες μέγεθος στο γενικό των δοκιμίων αυτών. Αυτές, καθώς

* Το δείγμα μπορεί να θεωρηθεί πολύ αντιπροσωπευτικό και για τον πρόσθετο λόγο ότι πολλοί συναδελφοί (που υπογράφουν τα σημειώματα) διδάσκουν ^{παραπάνω} και σε μεταγυμνασικά προπαρασκευαστικά κέντρα.

και εκείνες τις προηγούμενες παραγράφους, με
να αποφεύγει βάσιμ - κριτήριο για ανάλογη ε
γασία όλης της διδακτέας ύλης.

γ. Από τις προηγούμενες "ερωτήσεις κρίσης" που
νάν οι συνάδελφοι* καταχωρίζουμε εδώ λίγες μέ
αν δίνεται περισσότερες, θα υπάρχει ο κίνδυν
δυσχεραίνουμε και τις διδακτικές και τις εξε
μίες διαδικασίες. Ενδεικτικές ερωτήσεις :

1. α. Η πρόοδος των φυσικών επιστημών κ
(Ιστορία από τις πηγές, Α 14-15)

β. Για ποιούς λόγους μερικοί ιστορικοί
τείνουν να θεωρούν το 1687 (έτος
Ηείζονας διαμόρφωσε τη θεωρία του) χρ
αρετικίας του Διαφωτισμού;

2. α. Οι ιδέες του Locke... Το αίτημα
λευθερίας (Α 15, 17).

β. Συγκρίνουμε τις απόψεις του Locke κα

* Σε όλα σχεδόν τα απαντητικά συρτήματα
έχονται και από 2-3 τέτοιες ερωτήσεις που π
οι συνάδελφοι με κριτήριο την προσωπική τους δ
λία. Μερικοί έχουν προτείνει πολύ περισσότερες, 20-

3. α. Πώς διαμορφώθηκε το εκπαιδευτικό σύστημα την περίοδο της Αντιβασιλείας;
(Α 129-130)

β. Για ποιους λόγους έμεινε το σύστημα απέτυχε στην εφαρμογή του και θεωρήθηκε απόρροιο για την ελληνική κοινωνία του 19^{ου} αιώνα;

4. α. Τα εθνικά κτίσματα (Α 79-80).

β. Ποια ρεύματα επηρέασαν οι ανήκοντες αμυνιστές; ποια άποψη επικράτησε; ποιες ήταν οι συνέπειες;

5. α. Το πρωτόκολλο της Πετρούπολης και η διαμάχη του (Α 181-182).

β. Ποια ιδιαίτερα βήματα είχε το πρωτόκολλο αυτό για την Αρμενία; για τη Ρωσία; για την Ιερά Σύνοδο; για τους Έλληνες;

β. α. Οι ελληνιστές θεολόγοι και η απόφαση ελληνιστού σκεπασμού στη Σύνοδο (Β 183-185).

β. Ποιες ήταν οι ορατές ^{τότε} αντισημειωτικές

δυσκέρως για την ικανοποίηση των ελπί-
σεων διεκδικήσεων ;

δ. Πολλοί συνάδελφοι έχουν προτείνει και
που προσφέρονται ιδιαίτερα για συνολι-
κά σκοπούς της διεκδίκησης ύλης. Μετα-
ξύ άλλων :

1. Η βρετανική ποζιτική αυθόρμητη
επαναστατικότητα Έλλης από 1821 ως
ή από 1825 ως 1832.

2. Η εφωτερική ποζιτική του Καποδίστρια
(χρησιμοποιήθηκε ως εφωτ. ποζιτική από τον Κ.)
1827 ως 1831.

3. Με ποιες ενέργειες παρεμβαίνει η
ποζική Ένωση στο Μικρασιατικό πρόβλημα
εργαζόμενα ; (Β 186-188, 223-24, 24)

4. Η βρετανική εφωτερική ποζιτική
η διάρκεια του Μικρασιατικού προβλήματος (1923).

(από την ομάδα ιστορίας)
Αθήνα, 8.2.1985

Τι μπορεί να σημαίνει ερώτηση κρίσης στην ιστορία (2)*

Προοίμιο

Είχαμε υποσχεθεί να επανέλθουμε στην προσπάθεια. Στο μεταξύ
προηγήθει μια έρευνα⁽¹⁾ και έχουμε πλουσιότερο υλικό και πρ-
κότερο προσανατολισμό. Και αρχίζουμε προτάσσοντας δυο διευκρι-
σεις:

α. Η σπουδή του θέματος είναι χρήσιμη για όλους που διδάσκουν
ιστορία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση* αφού στους σκοπούς της διδα-
κτικής είναι και η καλλιέργεια της κρίσης (και είναι νομίζω αυτός
σπουδαιότερος σκοπός), ανάγκη να καλλιεργούμε και με την ιστορία
την κριτική ικανότητα των μαθητών* πολύ περισσότερο γιατί στην ιστορία
βρίσκουμε πραγματική ανθρώπινη δράση (ή αδράνεια), παρουσία ή α-
πουσία από έργα θετικά ή και αρνητικά* μιλάμε για πραγματική ανθρώ-
πινη ευθύνη. Η καλλιέργεια της κριτικής ικανότητας είναι στόχος
επαιδευτικός σημαντικός, ανεξάρτητος από τις εξεταστικές διαδικα-
σιες. (Και είναι βέβαιο ότι αυτή η ενασχόληση - ~~σε~~ ^{για} απάντηση σε

. / .

* Η πρώτη προσπάθεια προσέγγισης σε τούτο το θέμα δημοσιεύτηκε
στο περιοδικό Νέα Παιδεία, τεύχος 32, σελ. 16 - 17.

ερωτήσεις κρίσης - εξυπηρετεί το μαθητή ακόμα και αν δεν τον
συναντήσει τέτοιες ερωτήσεις στις εξετάσεις του).

β. Η σπουδή του θέματος μπορεί να αρχίσει με το τι είναι
κρίση στην ιστορία. Γιατί βέβαια μια ερώτηση κρίσης στην
ιστορία αυτό ακριβώς ζητάει από το μαθητή: να διατυπώσει αυτή
την πρόταση κρίσης.

^{η ερώτηση}
Τι είναι λοιπόν ερώτηση κρίσης (γενικά) και ποιές μορφές
πρέπει να πάρει ειδικά στην ιστορία;

2. Η πρόταση κρίσης γενικά

Παλαιότερα έλεγαν ότι "κρίση αποτελεί η σύνδεση δυο εννοιών
ή η απόδοση ενός κατηγορουμένου σε ένα υποκείμενο", λογούχα
- η ιστορία είναι μια επιστήμη

- η άκριτη αποδοχή κάποιων ιδεών δημιουργεί προδιάθεση για φασισμό.
τισσό.

Όμως ο παραπάνω ορισμός δε λέει τίποτα για το περιεχόμενο
αυτής της σύνδεσης ή της απόδοσης* δε μας αποκαλύπτει μια λογική
σχέση που υπολανθάνει στο πρώτο παράδειγμα (η ιστορία υπάρχει

Τι μπορεί να σημαίνει ερώτηση κρίσης στην ιστορία (2)*

Προοίμιο

Είχαμε υποσχεθεί να επανέλθουμε στην προσπάθεια. Στο μεταξύ
προηγήθει μια έρευνα⁽¹⁾ και έχουμε πλουσιότερο υλικό και πρ-
κότερο προσανατολισμό. Και αρχίζουμε προτάσσοντας δυο διευκρι-
σεις:

α. Η σπουδή του θέματος είναι χρήσιμη για όλους που διδάσκουν
ιστορία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση* αφού στους σκοπούς της διδα-
κτικής είναι και η καλλιέργεια της κρίσης (και είναι νομίζω αυτός
σπουδαιότερος σκοπός), ανάγκη να καλλιεργούμε και με την ιστορία
την κριτική ικανότητα των μαθητών* πολύ περισσότερο γιατί στην ιστορία
βρίσκουμε πραγματική ανθρώπινη δράση (ή αδράνεια), παρουσία ή α-
πουσία από έργα θετικά ή και αρνητικά* μιλάμε για πραγματική ανθρώ-
πινη ευθύνη. Η καλλιέργεια της κριτικής ικανότητας είναι στόχος
παιδευτικός σημαντικός, ανεξάρτητος από τις εξεταστικές διαδικα-
σιες. (Και είναι βέβαιο ότι αυτή η ενασχόληση - ^{για} απάντηση σε

. / .

* Η πρώτη προσπάθεια προσέγγισης σε τούτο το θέμα δημοσιεύτηκε
στο περιοδικό Νέα Παιδεία, τεύχος 32, σελ. 16 - 17.

ερωτήσεις κρίσης - εξυπηρετεί το μαθητή ακόμα και αν δεν το σουν άμεσα τέτοιες ερωτήσεις στις εξετάσεις του).

β. Η σπουδή του θέματος μπορεί να αρχίσει με το τι είναι κρίση στην ιστορία. Γιατί βέβαια μια ερώτηση κρίσης στην ιστορία αυτό ακριβώς ζητάει από το μαθητή: να διατυπώσει αυτή την πρόταση κρίσης.

^{πρώτα}
Τι είναι λοιπόν ερώτηση κρίσης (γενικά) και ποιές μορφές
πεί να πάρει ειδικά στην ιστορία;

2. Η πρόταση κρίσης γενικά

- Παλαιότερα έλεγαν ότι "κρίση αποτελεί η σύνδεση δυο εννοιών ή η απόδοση ενός κατηγορουμένου σε ένα υποκείμενο", λογούμενη
- η ιστορία είναι μια επιστήμη
 - η άκριτη αποδοχή κάποιων ιδεών δημιουργεί προδιάθεση για φασισμό.

Όμως ο παραπάνω ορισμός δε λέει τίποτα για το περιεχόμενο αυτής της σύνδεσης ή της απόδοσης· δε μας αποκαλύπτει μια λογική σχέση που υπολανθάνει στο πρώτο παράδειγμα (η ιστορία υπάγεται

(β'3) Ποια διαφορά διακρίνεται στην αποικιακή βουλινία Γερμανίας, Γερμανίας, Ιταλίας από το ένα μέρος και Ενωμένων Πολιτειών της Αμερικής από το άλλο;

(Κοίταξε τους στίχους 19 έως 26 της σελ. 167:

οι τρεις πρώτες χώρες..... ενώ οι Ενωμένες Πολιτείες.....)

Στις δυο πρώτες περιπτώσεις ζητείται ακλή ταξινόμηση πληροφοριών που περιέχονται στο βιβλίο* είναι πρόδη κρίσης* και μπορεί να την κάνει μόνο όποιος είδε προσεκτικά το κείμενο και το κατανόησε.

Στην τρίτη περίπτωση ζητείται η επισημάνση της διαφοράς στην αποικιακή πολιτική που ακολουθούσαν οι διάφορες δυνάμεις* είναι πρόδη κρίσης, διάκρισης και προϋποθέτει κατανόηση του κειμένου. Η ερώτηση αυτή (β'3) θα μπορούσε να συνεχιστεί: " ποιοι λόγοι υπαγόρευαν στις διάφορες βιομηχανικές χώρες την αναζήτηση αποικιών " " ποιοι λόγοι υπαγόρευαν το είδος αποικιακής πολιτικής που ακολουθούσαν ".

Η απάντηση στο πρώτο σκέλος είναι εύκολη (ζητούσαν να παίρνουν τις πρώτες ύλες και να πουλούν τα προϊόντα τους)* για το δεύτερο σκέλος η απάντηση είναι δύσκολη (όποιος έχει βιομηχανική ανταγωνιστικότητα προτιμάει να είναι " ανοιχτές " οι αγορές γιατί προσδοκεί ότι θα εκτοπίσει τους ανταγωνιστές του). Αλλά και τα δυο αυτά

ερωτήματα δεν μπορούν να απαντηθούν μόνο με τις δύο στοιχειώ-
χει το βιβλίο" και θα ήταν άδικο να ζητήσει κανείς τέτοια
σε εκδόσεις και κρούσιμες εξετάσεις.

(β'4). Στην αρχή της σελίδας 168 υπάρχει η πρόταση: "Μέ-
το κλίμα οικονομικού ανταγωνισμού δημιουργήθηκαν συμμαχίες
μέσα σ' αυτή την πρόταση (και φυσικά και σε δύο προηγούμενα)
κανείς διακρίνει μια σχέση αιτιακή (ο οικονομικός ανταγωνισ-
μός οδήγησε σε συμμαχίες αντίκατες). Θα μπορούσε να έχει διατυ-
μια ερώτηση κρίσης (β'4):

" Ποιοι λόγοι οδήγησαν στη δημιουργία αντίστοιχων
συνασπισμών στις αρχές του 20ού αιώνα ;

(β'5). Στη σελίδα 168, στους στίχους 8 ως 20 γίνεται λό-
το ποιοι ήταν αυτοί που νίκησαν στον α' παγκόσμιο πόλεμο και
βλέψεις είχαν στην περιοχή της Οθωμ. Αυτοκρατορίας, όταν τελεί-
πόλεμος. Και η παράγραφος τελειώνει έτσι: " Μέσα σ' αυτά τα
θα διαμορφωθεί η εξωτερική πολιτική του Βενιζέλου (της Επ')

Θα μπορούσε να διατυπωθεί ως ερώτηση κρίσης (β'5) αυτή
" Ποια είναι τα πλαίσια που μέσα σ' αυτά διαμορφώθηκε η εξω-
πολιτική του Βενιζέλου το 1918; "

Το ότι αυτές οι δυνάμεις είχαν αποικιακές βλέψεις, είχαν κάνει τον πόλεμο και είχαν νικήσει και τώρα (1918) έρχονταν ^{να} διανείμουν τη λεία, αυτό ήταν και ενίσχυση για τους Έλληνες (για να διεκδικούν κάτι την ώρα της διανομής, αφού εκεί, στη Μικρασία, κατοικούσαν 1.000.000 Έλληνες), άλλα ήταν και περιορισμός, γιατί τη μερίδα των ιονταριών τη διεκδικούσαν οι Λέοντες.

Εδώ η σχέση ανάμεσα στα πλαίσια που προαναφέραμε και στην ελληνική πολιτική είναι σχέση περιοριστική - καθοριστική. Και, φυσικά, η επισήμανση αυτών των πλαισίων μέσα από την αφήγηση του βιβλίου είναι πράξη κρίσης και προϋποθέτει κατανόηση του κειμένου και ικανότητα ανάπλασης του περιεχομένου.

4. Πρώτες διαπιστώσεις:

α. Μέσα σε ένα σύντομο αφηγηματικό κείμενο υπάρχουν πολλά στοιχεία ^{που} επιτρέπουν τη διατύπωση μιας ερωτήσης κρίσης με διάφορους βαθμούς δυσκολίας (προσέξτε την "κλέμακα" που εντοπίσαμε στην περίπτωση β'3).

β. Από τις ερωτήσεις αυτές θεωρούμε βατές για όλους και δίνει εκείνες τις ερωτήσεις που μπορούν να απαντηθούν με στοιχεία του βιβλίου (με ανάπλαση, ανασύνθεση, απαρίθμηση, ανάλυση, επισήμανση πολλαπλών σχέσεων).

γ. Οι ερωτήσεις αυτές γίνονται εύκολες όταν δοθούν ως συνέχεια

μιας πρώτης ερώτησης που ζητάει από τον εξεταζόμενο να ερμηνεύσει
αυτός ακριβώς το περιεχόμενο του βιβλίου (π.χ. τα αίτια του
παγκόσμιου πολέμου)

δ. Τότε η δεύτερη ερώτηση (β'1 ή β'2 ή β'3 ή β'4 ή β'5)
είναι πιθανό και να βοηθήσει τον εξεταζόμενο να θυμηθεί (ο
γρήγορσή του) μια παράγραφο ή περίοδο ή πρόταση που ίσως να τη
είχε διαβάσει.

ε. Όλες αυτές οι ερωτήσεις επιδέχονται σύντομες απαντήσεις.
Αυτό δεν είναι μειονέκτημα. Αφού άλλωστε τις αντιμετωπίζουμε
δεύτερο μέρος ενός θέματος που το πρώτο μέρος του είναι απλά
μιας κάποιας σελίδας του βιβλίου του. Και ύστερα από την απάντηση
καλείται να γράφει μια κρίση για κάποιο μέρος του κειμένου
πρόσφατα γράφηκε πιο πρόσφατα.

στ. Η επιτυχία του μαθητή δεν εξαρτιέται μόνο ή κυρίως από
την απάντηση στην ερώτηση κρίσης αλλά από την αφήγηση που προηγείται
και επικουρείται, ενισχύεται από την πρόταση κρίσης.

ζ. Υπάρχει μάλιστα η ελπίδα ότι όποιος μελετήσει το βιβλίο
εντοπίζοντας και τότε ερωτήσεις ^{κρίσης} μπορούν να προκύψουν από
σελίδα του, αυτός θα κατανοήσει καλύτερα τα ιστορούμενα και
λάβει τόσο βαθιά τη συνοχή των παραγράφων, ώστε θα είναι πο-
λύ πιο εύκολο να ξεχάσει και το παραμικρό. Κάθε παράγραφο θα τη νιώθει
κρίσιμο απαραίτητο σε μια λογική αλυσίδα. Εδώ είναι που η καλή

2. Κρίσις βιβλίου τη κρίση.

η. Και επιλέξαμε σκόδαμα όλες αυτές τις ερωτήσεις κρίσης από
α μόνη σελίδα του βιβλίου, για να δείξουμε ότι:

(1) κάθε σελίδα επιδέχεται πολλή κριτική κατανόηση (που
ηθάει και την απομνημόνευση)^{*}.

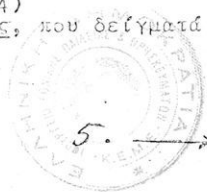
(2) μέσα στις σελίδες της εξεταστέας ύλης υπάρχουν πολλές
αποντάνδες τέτοιες ερωτήσεις^{*}.

(3) για να δώσουμε ένα δείγμα δουλειάς που μπορεί να
ολοκληρωθεί στις ανασκοπήσεις της διδαγμένης ύλης^{*}.

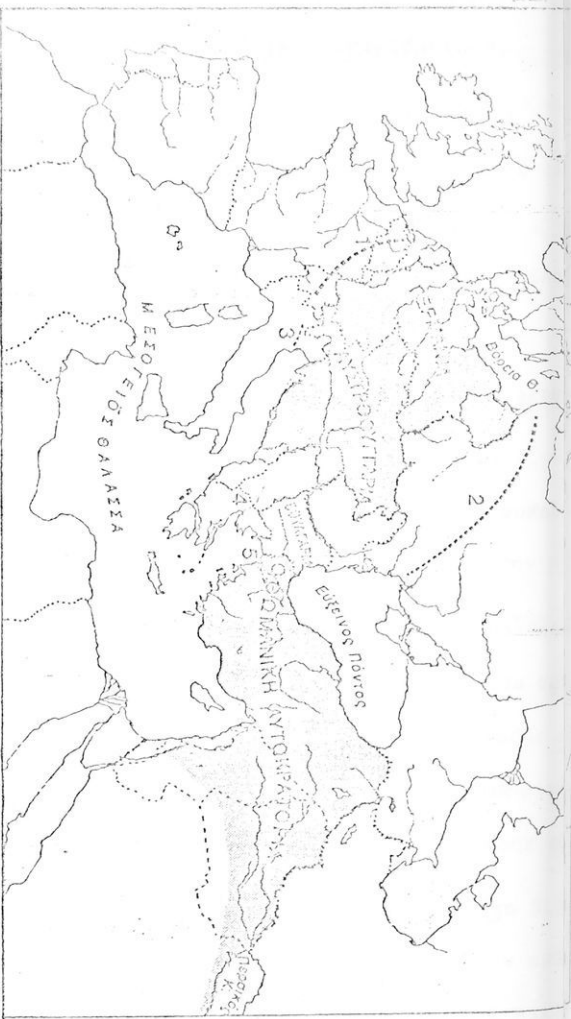
(4) για να δείξουμε, τέλος, ότι η ερώτηση κρίσης δεν
υποδέχεται ιδιαίτερες ικανότητες αλλά κυρίως προσεκτική " ανάγνωση "
υ κειμένου.^{*}

(4)
Υπάρχουν βέβαια κι άλλα είδη ερώτησης κρίσης, που δείγματά τους
προσπαθήσουμε να δούμε παρακάτω:

5.

* Τα παραπάνω δείγματα θα μεταφραστούν καμ-
αν προηγουμένως δέτε προσεχτικά:
το κείμενο των σελίδων 167-168,
το χάρτη των εσωτερικών εδώ,
τους σχετικούς χάρτες των σχετικών βιβλίων.

Τα μέτρα του α' παγκόσμιου πολέμου

Βουλγ. (1) Γαλλικό (3)
 Ουκρανικό (2) Βουλγανικό (4,5)

Αυτός ο πόλεμος μπορεί να διεκδικήσει τη διαδίκαια
 του αμείνων αεραγίων (του εξαγωγών) για τον Μικρασιατικό
Πόλεμο (1914-1917 του 8' τεύχους της ιστορίας "Σέφης").
 Το κείμενο χρώμα είναι το γνωστό των Κεντρικών Αυτοκρατοριών.

Κ. Βύρων, Τι δηραίνει ερώτηση κρίσης στην ιστορία

Κερτικές προατιρήσεις των διδασκόντων:

- συνέχεια -

Στις εκατοντάδες απαντήσεις που έστειλαν οι συνάδελφοι από τα
ολεία - απαντώντας στο πρώτο ερωτηματολόγιο μας - περιέχονται
υπάρθμεσ υποδείξεις για το πώς εκείνοι βλέπουν τις ερωτήσεις κρι
ς στην ιστορία. Οι προτάσεις τους κυμαίνονται από το να κάνουμε
πρώτα δοκιμαστικά βήματα ως το να δώσουμε συνθετικές - συνδυαστι-
ς ερωτήσεις, που προϋποθέτουν γνώση καλή της εξεταστέας ύλης και
νδυαστική - συνθετική ικανότητα. Παράδειγμα: " Με ποιες διπλωμα-
κές πράξεις προώθησε η λύση του ελληνικού ζητήματος από το 1826
το 1830 και ποια ήταν η στάση των διαφόρων δυνάμεων ".

Το ερώτημα αυτό είναι πολύ ωραίο* αν δοκιμάσουμε μια απάντηση
αυτό, θα αναφερθούμε τουλάχιστον στα παρακάτω:

α. Ανασκόπηση των διπλωματικών και στρατιωτικών γεγονότων:
από το πρωτόκολλο της Πετρούπολης (4 . 4 . 1826) και την Ιουλιανή
συμβαση (6 . 7 . 1827), ως τη ναυμαχία στο Ναυαρίνο (και τις
συνέπειες της για τις διάφορες πλευρές) κι ως το ρωσοτουρκικό πόλε-
μο (1828 - 29) και τη συνθήκη της Αδριανούπολης που τον τερμάτισε
(Σεπτέμβριος 1829).

β. Εξήγηση και εκτίμηση της στάσης που τήρησε καθεμιά από τις
ευρωπαϊκές δυνάμεις στα γεγονότα αυτά.

γ. Αναζήτηση των επιδιώξεων και των κινήτρων τους και σπουδή
των μεθόδων τους κάθε φορά.

δ. Ανέχνευση του τρόπου σκέψης και δράσης του Καποδίστρια που προσπαθούσε να επιμεταλλευτεί τις προκύπτουσες καταστάσεις κέρ των Ελλήνων.

ε. Σκουδίσ γλώσσας της διπλωματίας. Προσέξτε λογαυχάρη το πρωτόκολλο της Πετρούπολης ως τη ναυμαχία του Ναυαρίνου μαρτυρούνται οι ακόλουθες διπλωματικές εκφράσεις:

- μεσιτεία και συνδιαλλαγή (4)
- ανάγκη να δώσουν τέλος εις την αιμοσταγή πόλην, η οποία δίδει αίτιαν εις πειρατείας (5)
- συμβιβασμός, όροι συμβιβασμού (5)
- έχουν σκολό να μεταχειριστούν όσα μέτρα οι περιστάσεις γορευουν (6)
- οι Δυνάμεις δεν θα χρησιμοποιήσουν αυτή τη δύναμη, εκτός εάν..... (7)
- όταν όλα τα άλλα μέσα εξαντληθούν, με κανονισβολισμόν (7)
- όσο για τα Τουρκικά και αιγυπτιακά πλοία..... θα πρέπει να αντιμετωπίζουν το ενδεχόμενο μιας επίθεσης. (7)

Κάποιος είχε λόγους δικούς του να καταβυθίσει ένα στόλο έδωσε τέτοιες οδηγίες στο ναύαρχο, που σωστά τις ερμήνευσε και έπραξε ανάλογα.

Είναι πολύ ενδιαφέρουσα μια τέτοια σκουδίσ, αλλά μπορεί να επιδιώχθει με μια εξέταση; Φρονώ ότι όλες οι πιυχές του " θέ

προϋποθέτουν γνώση καλή και ενέργεια μνήμης και πολιτική ικανότητα.
Αλλά μόνο τμηματικά μπορούμε να ζητήσουμε μια πρόταση κρίσης σε
συνάρτηση με κάποιο τμήμα του όλου "θέματος".

Μια ερώτηση επισκόπησης και συνδιασμού πολλών επιμέρους στοι-
χείων (όπως αυτή που εξετάσαμε παραπάνω) μπορεί να χρησιμεύσει γι
επισκοπήσεις - επαναλήψεις της διδαγμένης ύλης, πράγμα που συνηθί-
ζουμε για λόγους και παιδευτικούς και εξεταστικούς.

5. Μέσα από την επεξεργασία τέτοιων ερωτήσεων - συνολικών θεωρή-
σεων εθίζεται κανείς να παρακολουθεί την αλληλουχία των γεγονότων,
τα κίνητρα της ανθρώπινης δράσης (που διαμορφώνονται βέβαια μέσα
στις οικονομικές - πολιτικές περιστάσεις), τις γενεσιουργές δυνά-
μεις της ιστορικής ζωής. Μια τέτοια " ανάγνωση " της ιστορικής δρά-
σης οδηγεί ομαλά και αυθόρμητα σε δυο είδη κρίσεων που σε απλή μορ-
φή τις συναντούμε σε κάθε παράγραφο ιστορικής αφήγησης:
κρίσεις για σχέσεις αιτιακές, κρίσεις αξιολογικές.

7. Για παράδειγμα τέτοιων σχέσεων και κρίσεων πάμε πάλι σε μια σε-
λίδα του βιβλίου: Μικρασιατικός Πόλεμος, σελ. 181 - 82; Η ανακωχή
του Μούδρου κλπ.

*Εστω μια πρώτη ερώτηση α:

Ποιες ήταν (συνοπτικά) οι όροι της ανακωχής; (Περιέχονται

στη σελ. 191) και πώς αυτοί πραγματοποιήθηκαν; (σελ. 19

Μέσα από το παραπάνω κείμενο - και αναλύοντας αυτό το
μπορεί κανείς να διατυπώσει τις ακόλουθες τουλάχιστον ερω

Κρίσεις:

β1. Γιατί πρόβλεψαν οι νικητές τον όρο της " κηδεμον
(αγγλικής ή γαλλικής) ως φύση μετάβασης προς την "αυτοδι
των λαών της τότε οθωμανικής αυτοκρατορίας;

β2. Γιατί και πώς μέσα σ' αυτές τις συνθήκες αναπτύχθη
εθνική αντίσταση των Τούρκων;

β3. Τι είδους " διεκδικήσεις " είχαν στα εδάφη της οθω
αυτοκρατορίας οι διάφοροι " επισκέπτες "; (άγγλοι, γάλλοι

β4. Ποια είναι η ποιοτική διαφορά των " ελληνικών διε
σε αντιδιαστολή προς τις διεκδικήσεις των άλλων;

β5. Γιατί οι Τούρκοι, εθνικιστές στράφηκαν ειδικά εναν
των Ελλήνων;

β6. Γιατί στους όρους της ανακωχής προβλεπόταν τόσο συ
(1,3,4) η στρατιωτική κατοχή;

Για όλα τα ερωτήματα αυτά η απάντηση ανιχνεύεται μέσα
μενο του βιβλίου και είναι απάντηση πρίσως, αλλά προϋποθέτε
τική "ανάγνωση" - κατανόηση του κειμένου,

Και νομίζω ότι αυτό το βήμα "κριτικής ανάγνωσης - κατανόησης" των σελίδων της ιστορίας είναι εποικοδομητικό για τη διδασκαλία, για την καλλιέργεια της ιστορικής συνείδησης - και κρίσης. Και είναι βήμα που μπορούν να το πραγματοποιήσουν όλοι οι διδάσκοντες, σε όλα τα σχολεία, με όλους τους μαθητές, σε όλες τις σελίδες που διδάσκουν. Έτσι βοηθείται και η αποκνημένωση των βασικών πληρο-φοριών, γιατί με την κριτική διερεύνηση σ' αυτές δέρονται όλες οι επιμέρειες με μια αλυσίδα εσωτερικών σχέσεων αδιάσπαστων.

(Βέβαια για τη μελέτη και κριτική κατανόηση των παραπάνω δυο σελίδων χρειάζεται και μια ματιά στους χάρτες 1 και 2 του βιβλίου)

8. Οι πιο συνηθισμένες προτάσεις για τα ιστορικά γεγονότα αυτές που επισημαίνουν αιτιακές σχέσεις ή εκείνες που αξιολογούν τα γεγονότα, τα κίνητρα, τα πρόσωπα, τα αποτελέσματα. Οι μορφές που παίρνουν είναι ποικιλόδατες*· εδώ θα περιοριστούμε σ' ένα γενικό σχήμα και σε κάποιες παραπομπές.

α. Όταν γράφουμε: "οι αποικιακές βλέψεις της ENTENTE (Γαλλικών - Άλλων - Ιταλών) οδήγησαν στο Μικρασιατικό Πόλεμο (1918-23)", δεχόμαστε ότι οι αποικ. βλέψεις λειτούργησαν ως αίτιο για τον Πόλεμο εκείνο. Για να κάνουν τον πόλεμο χρειάζονταν ^{και} κάποιες αιτιολογίες*· οι αιτιολογίες που προβάλλονται συχνά είναι και σχηματικές*· αλλά σπάνια μπορούν να αποκρύψουν τα πραγματικά κίνητρα - αίτια: τα συμφέροντα των επιτιθεμένων. Η κριτική ανάλυση και η αναζήτηση των πραγματικών αιτίων μάς εισάγει στην κατανόηση της ιστορικής ζωής, δικαιώνει τη σπουδή της ιστορίας, μαθησι-βοηθάει να κατανοήσουμε και τα τωρινά που μας αφορούν άμεσα.

Παραδείγματα αιτιακών ιστορικών σχέσεων αφθονούν σε κάθε σελίδα της ιστορίας*· ολόκληρος ο μικρασιατικός Πόλεμος (η σχολική αφήγηση) είναι μια αλυσίδα αιτιακών σχέσεων με χίλιους κρίκους.

Η αξιολογική κρίση.

Η πρόταση: "ο ελληνικός στρατός αποβιβάστηκε στη Σμύρνη στις 15 του Μάη 1919" προσφέρει απλή ιστορική πληροφόρηση. Αν όμως προσθέσουμε: "η πράξη εκείνη ήταν παράτολμη" ή "ήταν η πιο μεγάλη στιγμή της νεοελληνικής ιστορίας", τότε διατυπώνουμε μια αξιολογηση, εκφράζουμε μια κρίση αξιολογική.

Για την ιδιαίτερη υφή της αξιολογικής κρίσης δε θα μακρυγο-
σω εδώ. ⁽⁹⁾ Αλλά θα σχολιάσω μια μόνο θέση: ότι η αξιολογική
κρίση ολισθαίνει προς υποκειμενικότητα* γιατί διατυπώνεται με
ποιο αξιολογικό κριτήριο, που μπορεί να είναι μονόπλευρο. Πα-
δείγμα: από τουρκική πλευρά το ίδιο γεγονός ^{που αναφέραμε} ήταν έσοχα ταπει-
ση, κρίνεται ως επιχείρηση ιμπεριαλιστική (στα πλαίσια μάλιστα
του ευρωπαϊκού: αγγλικού — γαλλικού, — ιταλικού ιμπεριαλισμού).

Η μορφή της υποκειμενικότητας συχνά βρίσκει δικαίωση, ο υπο-
κειμενισμός ελλοχεύει σε τέτοιες κρίσεις. Όμως ο κίνδυνος διο-
ρθήσεως προς υποκειμενισμό δεν είναι τέτοιος ο'όλες τις περιπτώ-
σεις, όπως σ'αυτή που σχολιάσαμε. Άλλωστε η ιστορική επιστήμη

που δημοεύει την αντικειμενικότητα⁽¹⁰⁾ συνηθίζει να κρίνει (να
εξιολογεί) τα γεγονότα από όλες τις δυνατές πλευρές. Προσέξτε
λογουχάρη, την παράγραφο: κέρδη και ζημιές (από τη συνθήκη των
Σεβρών, σελ. 204 - 205 του βιβλίου). Και συνήθως, όταν ζητάμε
κάποια αξιολόγηση αναφερόμαστε σε συγκεκριμένα γεγονότα (πράξεις
ή παραλείψεις ή καταστάσεις), μέσα σε συγκεκριμένες περιστάσεις
και με συγκεκριμένα ορατά αποτελέσματα. Όταν δεν έχουμε στο
χέρι να τεκμηριώσουν μια αξιολόγηση, δεν είναι φρόνιμο να ει-
στολογοῦμε και να ανοίγουμε δειψόρο προς τον υπε-
μινισμό και την κπερανολογία.

9. Θα μπορούσαμε να καταγράψουμε κι άλλες μορφές πρότασης κί-
σης, ευκολότερες ή δυσκολότερες - συνθετότερες:

α. Σύγκριση δύο γεγονότων που εντάσσονται σε μια ιστορική
εξέλιξη (ή κατάσταση). Παράδειγμα: σύγκριση των συνθηκών Σεβ-
και Λωζάνης σε ό,τι αφορά την Ελλάδα.

β. Εξήγηση ενός γεγονότος (γιατί έγινε ^{π.χ.} / Μικρασιατικός Πό-
μος).

γ. Ερμηνεία μιας ενέργειας (ποιούς σκοπούς υπηρετούσαν τ
"14 σημεία" του "WILSON ή το τάδε από τα "14 σημεία"),

δ. Σχολιασμός ενός κειμένου (π.χ. των "Οδηγιών" που έστειλε βρετανός υπουργός εξωτερικών στο ναύαρχο Κόδριγκτον πριν από την ναυμαχία του Ναυαρίνου ή του "νόμου για τα διαβατήρια" ή της πιστολής του πρίγκιπα Ανδρέα (σελίδες 248 - 249 του β' τεύχους της Ιστορίας από τις Πηγές)).

ε. Χαρακτηρισμός ενός προσώπου (με βάση ορισμένες ενέργειες του μέσα σε γνωστές περιστάσεις). Η χαρακτηρίσμός μιας ενέργειας μέσα σε ορισμένες περιστάσεις.

στ. Ανίχνευση και συνολική ταξινόμηση και θεώρηση στοιχείων

ου είναι διδασκαλία μέσα σε ένα εκτενές κείμενο. Παράδειγμα:

ο Φιλελληνισμός του Κάννιγκ και οι ενέργειές του από 1821 ως

327" ή "η προσφορά του Κεμάλ στην τουρκική αντίσταση 1918-23"

λ.π. κ.λ.π.

ζ. Εξήγηση μιας πολιτικής και εκτίμηση των συνεπειών της

από τη σκοπιά της α' ή β' ενδιαφερόμενης πλευράς. Παράδειγμα: "η ουρκοσοβιετική προσέγγιση 1920 - 1922: κίνητρα των δύο πλευρών, κινά σημεία, διαφορές, κέρδη για τις δυο πλευρές ή ζημιές" (11).

10. Όλα αυτά μπορεί κανείς - με μετρημένα λόγια - να τα

θίγει στη διδασκαλία του* αλλά νομίζω ότι σε εξεταστικές δια-
κασίες δεν μπορούν να προκριθούν παρά οι ερωτήσεις που συγκεν-
νώνουν κάποια χαρακτηριστικά ("περιοριστικά", "διευκρινιστικά").

- η απάντηση ^{να} εντοπίζεται σε κάποιο ευδιάκριτο κεφάλαιο ο-
βιβλίου*

- τα στοιχεία της απάντησης ^{να} ανιχνεύονται εύκολα μέσα στ
συγκεκριμένο κεφάλαιο*

- για τη ζητούμενη απάντηση ^{να} υπάρχουν μέσα στο συγκεκριμ
κεφάλαιο κάποιες τουλάχιστον ορατές νύξεις*

- Και, αντίθετα, να μην

- δεν υπάρχουν περιθώρια για σοβαρές αποκλίσεις (προς π
ραγματολογία, αοριστία, υποκειμενισμό).

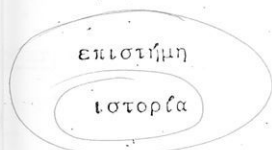
Η καλύτερη προϋπόθεση για να διατυπωθεί με σαφήνεια μια ε
τηση κρίσης είναι να προηγηθεί στο ίδιο θέμα μια ερώτηση ύλης
που θα ζητάει από το μαθητή να αφηγηθεί ένα ορισμένο και ευδι-
κριτο κεφάλαιο από την ύλη που διδάχτηκε. (12)

11. Νομίζω ότι η παιδαγωγική σύνθεση υποδεικνύει να πάμε προ
την ερώτηση κρίσης με βήματα μετρημένα, ^{μικρά} και καλοζυγισμένα.

Σημειώσεις:

1. Στείλαμε ένα κίνακα με 17 ενδεικτικές ερωτήσεις στους συναδέλφους που διδάσκουν στα λύκεια με την παράκληση να μας γράφουν κα-
τις δικές τους εκτιμήσεις - παρατηρήσεις - υποδείξεις. Λάβαμε
εκατοντάδες απαντήσεις από τους συναδέλφους. Οφείλουμε ευχαριστ-
σ' όλους αυτούς που απάντησαν. Επούτε η σύνθεση ακηχεί πολλών τι-
απόψεως. Όσες ατέλειες έχει βαρύνουν αποκλειστικά στο γράφοντα

2. Αυτή η σχέση μπορεί εικονικά να παρασταθεί με βέγγειο διάγραμμα

3. Άκριτη είναι η αποδοχή οποιασδήποτε γνώμης, ιδέας, πρότασης
που ο αποδέκτης δεν κάνει τον κόπο να ελέγξει τα τεκμήρια που
στηρίζου, τα αποδεικτικά στοιχεία που τη θεμελιώνουν. Για περ-
σότερα στοιχεία δείτε και το σύντομο άρθρο γνώση και πίστις, ό-
που αντιδιαστέλλονται η νοοτροπία της έρευνας και η νοοτροπία της
της αποδοχής, πάντα στο χώρο της επιστήμης.

4. Πρότερη και Σύγχρονη Ιστορία από τις πηγές, κεφ. Εξωτερική Π-
τικής, § 8 (κείμενο 3) .

5. όπου παραπάνω, § 10 (κείμενο 3) .

6, όπου παραπάνω, § 10 (κείμενο 4) .

7. όπου παραπάνω, § 10 (καίμενο 5, οδηγίες προς τον αρχιμ.

8. Για την αιτιότητα στην ιστορία και τις αιτιακές σχέσεις ιστορική αφήγηση - γραφή σημειώνω κάποια προσिता βοηθήματα όσους θέλουν να ενημερωθούν πέρα από τις τωρινές ανάγκες ηκτικής πράξης) :

α. Π.Ε.Φ. Σεμινάριο 3: Ιστορία, σελ. 78 - 105 (ο τ άρθρου είναι Αξιολόγηση , αλλά τα πιο πολλά παραδείγματα νώνται αποκαλύπτουν σχέσεις αιτιακές .

β. Ε. Καρ, Τι είναι ιστορία, κεφ. 4 (η αιτιότητα στην ρία) .

γ. W.H. WALSH, Εισαγωγή στη Φιλοσοφία της Ιστορίας, μεταφραση στις εκδόσεις του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Πέξαν, σελ. 290 - 319 (αιτιότητα) .

δ. Θ. Βέγκου, Φιλοσοφία της Ιστορίας, σελ. 104 - 11.

9. Για την αξιολογική κρίση μια εκτενέστερη ανάλυση (όχια για την τωρινή διδακτική πράξη) θα δώσουμε με χωριστή φο οι συνθήκες μας εκιτρέφουν .

10. Για το γενικότερο πρόβλημα της αντικειμενικότητας στην μπορεί κανείς να δει :

α. Β. Καρ, Τι είναι ιστορία (κεφάλαιο 5).

β. W.H. WALSH, Εισαγωγή στη Φιλοσοφία της Ιστορίας, μετ. :

(Μπορεί η Ιστορία να είναι αντικειμενική;)

γ. Ι.Σ. Κον, Φοβούνται τους νόμους της Ιστορίας (μετ. Τ.

Βασιλάδη).

11. Θυμίζω το σύντομο κείμενο που δημοσιεύτηκε στη Νέα Παιδεία

31, σελ. 17 - 18.

12. Πολλές από τις εκθέσεις που διατυπώνονται σε τούτο
το δοκίμιο προέρχονται από τα απαντητικά κείμενα
που έδωσαν οι συνάδελφοι στην πρώτη φάση των
έρευνας - ενημέρωσης. Τους ευχαριστώ όλους όσοι
απάντησαν· ευχαριστώ και όσους δεν απάντη-
σαν· γιατί σε μια στατιστική διερεύνηση "με-
νέ" και οι σιωπηλοί. Επώνυμα όμως ευχαριστώ τον
συνάδελφο Λάμπρο Τσακνίρα που ανταποκριθεί-
 στην παράκλησή μου με ξεχωριστό κείμενό του
βέβαια οι ατέλειες του δοκιμίου αυτού εδώ
είναι αποκλειστικά των υπογράφωντα. Φ.Κ.Κ.

(10 Φεβράρι 1985)

Ερώτηση κρίσης

Με τον όρο " ερώτηση κρίσης ", στην καθιερωμένη διδακτική πρακτική του μαθήματος της ιστορίας, εννοούμε την κατευθυνόμενη προσέλαση του μαθητή στην κατανόηση και ερμηνεία των ιστορικών φαινομένων. Η ερώτηση κρίσης, κατάλληλα διατυπωμένη, επιτρέπει στον μαθητή αβίαστα και υπεύθυνα, να αξιολογήσει, ανάλογα με τις πνευματικές του δυνατότητες αλλά και με την πρακτική προεργασία η οποία έχει πραγματοποιηθεί στην τάξη, τις πράξεις, τις επιδιώξεις και τη νοοτροπία ενός ιστορικού προσώπου, να εμβαθύνει στις γενεσιουργές αιτίες ενός ιστορικού φαινομένου, να συνδυάσει πολλές πλευρές ενός γεγονότος και να παρακολουθήσει την πορεία μιας ιστορικής ανέλιξης. Η " ερώτηση κρίσης " μεταμορφώνει το μαθητή σε δυναμικό παράγοντα, γιατί, απομακρύνοντας την παθητική στατικότητα, του παρέχει την ευκαιρία να γονιμοποιεί το παρελθόν και να διεισδύει στις κοινωνικές, οικονομικές, ιδεολογικές, καλλιτεχνικές και θρησκευτικές μεταβολές στην πορεία της ανθρωπότητας.

Φυσικά, η βαθμιαία εξηκείωση του μαθητή με την ιστορική κρίση είναι έργο, κύριο και ουσιαστικό, του καθηγητή της ιστορίας. Αυτός με όλη τη διδασκαλία του, με τρόπο παιδαγωγικά πρόσφορο θα εθίσει το μαθητή να στοχάζεται και να αντιμετωπίζει κριτικά ιστορικά φαινόμενα. Από την απλή ερώτηση για το πως κρίνουν την αγωγή των αρχαίων Λακεδαιμονίων, μέχρι τη συνθετότερη τις ουσιαστικές αιτίες του Πελοποννησιακού πολέμου ο καθηγητής, μεθοδικά, χω

πειθαναγκασμούς, θα καθοδηγήσει τη σκέψη του μαθητή προς το
καί ορθό, χωρίς ποτέ να αποκλείει τις αποκλίσεις από το κοιν
αποδεκτό.

66

Βέβαια, η καλλιέργεια κριτικού πνεύματος είναι προσπάθ
πολύπλευρη και χρειάζεται μεθοδικότητα και υπομονή. Όμως
απλά σχήματα κριτικού προβληματισμού, πιστεύουμε ότι θα κα
με για τον έφηβο περισσότερο ενδιαφέρουσα τη διδασκαλία του
ματος. Για παράδειγμα με την ερώτηση: " γιατί οι διαφωτιστε
ρούνται οι κατέρες της Γαλλικής επανάστασης ", θα ερεθίσου
μαθητή και θα τον οδηγήσουμε στην έρευνα, φυσικά μέσα στο κ
του σχολικού εγχειριδίου, για τώρα.

Οι ερωτήσεις θα πρέπει να είναι απλές, τουλάχιστον σε
τη φάση, που προσπαθούμε να ξεπεράσουμε την ακινησία της σκέ
και τη στείρα απομνημόνευση που καλλιεργήθηκε με αντίστοι
μεθοδεύσεις εξετάσεων.

Β. Σκουλάτος.

...το του έρωτός κρισης επιφανώς ότι δεν εννοούμε γενικά
 ...ερωτός, ο οποίος δεν ελίσσεται απλά και μόνο των ακουσμάτων
 ...αποφασιστικής από το μαθητή. Η συμπεριφορά των ερωτηθέντων
 ...έχουν τέτοιον είναι πρόδηλη και γενικά από την αρχή ότι το έχω
 ...εί παρὰ περίπτωση δεν πρέπει να καλλιεργεί στο μαθητή
 ...αποφασιστικά, να τον βλέπει συχνά ως ένα παιδικό έδαφος
 ...αντιτάσεων που επιφέρονται προς αυτόν.
 ...Βέβαια η διαμόρφωση τέτοιων ερωτήσεων δεν είναι εύκολη
 ...ή εργασία. Αυτό δίνει οι ερωτήσεις αυτές είναι συνάρτηση
 ...της αξιολόγηση του μαθητή και συνεπώς οι απαιτήσεις
 ...να εξασφαλίσουν στο μέγιστο δυνατό βαθμό αντικειμενικότητα
 ...όσον αφορά στα κριτήρια με τα οποία θα αξιολογείται
 ...ο μαθητής.

Κατά την άποψή μας, οι όποιες ερωτήσεις κρίσης πρέπει
 ...να σχετίζονται με την ύλη των σχολικών βιβλίων. Αν η εξέταση
 ...των επανόρθων του 1909 στο Γουδί μόνο ως πολιτική
 ...ερωτήσεων γεγονότος, δεν μπορούμε να δικαιολογήσουμε ερωτήσεις
 ...για το αν η επανόρθωση αυτή είναι αιτιώδης ή όχι και
 ...ζητούμε ογκωδώς επιμνημόνεια. Αν όμως η επανόρθωση σε
 ...εξετάζεται μέσα στο γενικότερο κοινωνικο-οικονομικό πλαίσιο
 ...μία τέτοια ερώτηση νομιμοποιείται.

Γενικά, θα υποστήριζαμε ότι με την ερωτική κρίση
 ...λήγουμε των ικανοτήτων του εξεταζόμενου να επιλέγει
 ...δε γορά από το σύνολο της ιστορικής ύλης τα δεδομένα
 ...επίσης που επιτίθενται και ερμηνεύουν κάποια δέον, άσχετα
 ...γεγονότος, ή που συνδέουν το γεγονός με τις συνέπειές του
 ...παράδειγμα: οι επιπτώσεις του ρωσοτουρκικού πολέμου τον
 ...29 -- και της συνθήκης εννοείται με την οποία αυτός τε-
 ...λείωνε -- στις εφεξής τον ελληνικό Ινστιτούτο. Εδώ

* (* φωτοτυπούμε για ενημέρωσή σας το κείμενο
 ...που μας έστειλαν 3 συνάδελφοι από δημόσια λύκεια

... 2) τα ενδιαφέροντα των κοσμοδόξων 3) την αναγκαιότητα της ένο-
 βις ηθικής που είχε αναπτύξει 4) την ανάγκη της πο-
 διαλλήλας 5) τον εσωτερικό χαρακτήρα της Αγγλικής πολι-
 τics (χρηματικές εντάσεις 6) τη σύνδεση με την οριστη-
 ση των ενόρων. Έτσι θα φτάσουμε σε μια μορφή

Η μορφή των εργασιών μπορεί να ποικίλλει και ε-
 της συνέλλας τους να υφιστάμενται:

α) από την απλή επιλογή και παράθεση στοιχείων
 από ένα ενδεχόμενο σύνολο. πχ. Διαφωτισμός: ποιες οι
 ιδέες των ευρωπαϊκότερων εκπαιδευμένων του

β) τη σύγκριση. πχ. πρωτότυπο Περικλή και
 Λοκίου (1827): κοινά ευρήματα και διαφορές

γ) ως τη σύνδεση στοιχείων, την υπαγωγή τους σε
 ολόκληρο και την εξαγωγή συμπερασμάτων. πχ. Η Αγγλία
 ως έναυσμα του Ελληνικού Ήρωος από το 1825 ως
 Παρθένους των τη διασπορά. Βλέπουμε την Αγγλία
 ως βάση από το ηθικό των εχθρών της με την Ο-
 θωμανική, τον Αγγλορωσικό ανταγωνισμό και τις δι-
 κασίες γερὰ συνθήκες.

Αναμφίβολα, ο έρευνатор των κινήσεων της δράσης
 των, των συνόρων και αποτελεσμάτων προϋποθέτει η-
 γη, που δεν ελέγχεται όρως καθόλου, αν αυτά προβ-
 αμένως πριν ή μετά, κοινά την τάση της διαδοχής
 αόρις όρως γεγονότων που εντάσσονται, ποιητότητας,
 ενόματα, αν δε δίνονται ως "φωτισμένη τροφή" με τη
 φρόνιμα μορφή, επιτρέπει καθόλου την αξιολόγηση τη
 συγκριτικής συνδυαστικής ενέργειας. Το σπουδαίο ε' αυτ

* Ζέπε βελ. 4

φάσμα της, όπως με ελπίσαμε καλύτερα η υγεία και η
 φυσική κατάσταση των παιδιών.

Ναρκωτικά δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται συχνά
 λόγω με την ηλικία αυξανόμενης της απαιτήσεως των
 ζήτησεων διαφορετικών. Δεν έχει νόημα να μιλάμε για κρέμα,
 και σαν αποτελεσματική μορφή της ανακούφισης. Τότε το πρόβλη-
 με επίλυση των "επιδράσεων" διατηρούν των μορφών να προσι-
 με.

Συμπεραίνουμε τέλος ότι η μελέτη σε μια μορφή εφίεως
 κώδικα από τη σύμφωνη δεν μπορεί παρά να συνδέσει
 είναι όχι μόνο με την ποιότητα των διδόντων αλλά και
 μέθοδο διδασκαλίας της ιστορίας. Σε όλο η γνώση μας ε-
 πηρεάζει αποκρίνεται, με προσοχή είχαμε και νύνη, να
 να προειδοποιεί ένα άλλο μοντέλο εφίεως, όπως αυ-
 τή να γεννηθεί.

Αθήνα 28-1-85

επείγουσα

{ 779 0972
 { 764 0826

Πλάνος Γενικός (7^{ος} - 1^{ος})
 Γενικός Γραμματέας (7^{ος})
 Αρχηγός Χόρτου (28^{ος})

* όπως ηχ αντιβλέπει στις σελίδες 204-205 του βιβλίου "Μικροσκοπία
με", όπου εκάδεται αρχικά οι όροι της συνθήκης των Λεβ-
 ρένως μετὰ αυθεντία παραγράφος με τίτλο ΕΥΝΕΠΕΙΕΣ, ό-
 σπριδρούνται αυτές. Κατά συνέπεια, αν ζητάμε από τη
 δόξα να γράφει για τις "Ευνεπείες" της συνθήκης", ό-
 προδιορίζονται στο συγκεκριμένο σκελετό, η ερώτηση αυτή
 "υπόκεινται", είναι απλή απαντημένη.

1. Η ερώτηση είναι βασικό στοιχείο του μαθητή, τόσο κατά την εξέτασή του προηγούμενου, όσο και κατά την επεξεργασία του νέου.

2. Σκοπός της εξέτασης κατά την εξέταση:

α) Η περαιτέρω κατανόηση του προηγούμενου, η ολοκλήρωση, η συγκράτηση, ο εθισμός σε κειταρχημένη έκθεση απόψεων,

β) Η αξιολόγηση του μαθητή και μέσα απ' αυτή η αξιολόγηση της δουλειάς μας (πόσο ο τρόπος με τον οποίο επεξεργαστήκαμε την προηγούμενη ενότητα υπήρξε αποδοτικός;).

3. Σκοπός της ερώτησης κατά την επεξεργασία του νέου:

Η αδιάλειπτη συγκράτηση του ενδιαφέροντος του μαθητή, η ενεργητική συμμετοχή του στην κατανόηση της γνώσης, η κατανόηση κά-
θε νέου σημείου της ενότητας.

4. Σκοπός της ερώτησης και κατά την εξέταση και κατά την επεξεργασία του νέου:

Η κατανόηση του γνωστικού αντικειμένου, η ανάπτυξη της νόησης, η ολόπλευρη καλλιέργεια της ψυχής και του πνεύματος, η συνειδητοποίηση του μαθητή ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνό-
λου με την κατανόηση των έργων του ανθρώπου και της πραγματικό-
τητας.

5. Περιεχόμενο της ερώτησης:

Κατά την εξέταση δεν ενδιαφύεται η μηχανική απομνημόνευση, δε επιδιώκεται η ανάκληση ξερών γνώσεων, αλλά κυρίως ο προβληματι-
σμός της τάξης, η κινητοποίηση του νου. Στο μαθητή απευθύνουμε
ερωτήσεις που απαιτούν αφαιρετική ικανότητα, κριτική σκέψη, ικανό-
τητα να συσχετίζει, να συνδυάζει, να συγκρίνει, να εντοπίζει
το κύριο και να το διακρίνει από το λιγότερο σημαντικό, να κατα-
νοεί, να προεκτείνει, να αιτιολογεί, να διαπιστώνει. Όλες αυτές
πρέπει να γίνονται από τις μικρές τάξεις πολύ απλά και μεθοδικά
με ήρεμο τρόπο, χωρίς ένταση και άγχος. Απευθύνουμε ερωτήσεις κα-
θίσουμε ασκήσεις στα αυστηρά όρια των δυνατοτήτων των μαθητών
που κινούν όμως τη σκέψη προς όλες αυτές τις κατευθύνσεις.

Αν συνηθίσουμε να εργαζόμαστε έτσι στην τάξη, τότε και οι ε-
ρήσεις μας στις γραπτές εξετάσεις μπορούν, πρέπει να είναι ανά-
λογες (στα πρόχειρα, στις γραπτές του Ιουνίου, στις γενικές για

τε (1977). Είναι αδύνατο να περιμένουμε οι μαθητές μας να
σουν στην Γ' Λυκείου για αποφοίτα κόν ταυτό οι ερωτήσεις
γονικές ερωτήσεις. Πολύτερα οι ερωτήσεις μας να είναι αλ
λά δημιουργικές παρά να απαιτούν στεία απομνημόνευση.

6. Τεχνική της ερώτησης:

Ο διάλογος να μη γίνεται μεταξύ δύο αλλά με την τάξη ή
την ίδια την τάξη χωρίς δική μας μεσολάβηση.

Απευθύνουμε την ερώτηση στην τάξη σε περίπτωση που η
χέρι ελάχιστοι μαθητές - πράγμα πολύ συνηθισμένο - με φ
μέσα στη ροή του λόγου μας την επαγλαδιατυκούμε μια ή ε
τερες φορές σαφέστερα, απλούστερα, τη σκέψι σε περισσότε
μεταφέρουμε στα γνωστά ή στο πεδίο της καθημερινής εμπει
να την επαναφέρουμε σ' αυτό που εξετάζουμε, εισάγουμε στ
ση μέρος της απάντησης χωρίς να φτάνουμε όμοιο στο σημεί
κεί ένα ναι ή ένα όχι ως απάντηση.

Κατά την επεξεργασία του νέου, που πάντοτε πρέπει να
διαλογικά, με κατάλληλες και εύκολες ερωτήσεις ενδιαρρύν
να πάρουν μέρος στη συζήτηση και κανείς να μην απουσιάζ
χιστο σε κάποια από τις φάσεις της. Δεν αποδοκιμάζουμε
χες απαντήσεις αλλά τις διορθώνουμε εύσχημα. Σ' αυτή την
ση ο καλύτερος τρόπος είναι ο μαθητής να αυτοδιορθώνεται,
θώνουν οι άλλοι μαθητές και στην ανάγκη εμείς. Να διορθ
σο το περιεχόμενο ύψο και η έκφραση. Ο λόγος να περνάει
με φυσικότητα από τον καθηγητή στην τάξη και αντίστροφα
μαθητή σε μαθητή χωρίς τη μεσολάβησή μας. Κι όλα αυτά κα
και σκουδάζοντας, σ' ένα ανθρώπινο ρυθμό δουλειάς, όχι σ
έντασης, εντατικοποίησης και υπερεργασίας. Από την τάξη
ργάζουμε τσακισμένοι αλλά ευχαριστημένοι. Η αναγκαία σχ
τους μαθητές μας όλο και πιο πολύ να γίνεται ελεύθερη
τωση.

Οι ερωτήσεις, τέλος, να μην απευθύνονται πάντα στον
σητή αλλά στην τάξη να ευνοείται ωστόσο κατά την εξέτα
ουστηματική έκθεση και κάποιοι μαθητές να νιώθουν ότι ή
εξετάζόμενοι της ημέρας και οι άλλοι να μάθουν ^{να απαντή} αυτόν που
Να εξετάζουμε πολλούς μαθητές σε κάθε μάθημα. Η εξέταση

Οδηγίες για τη βαθμολόγηση των γραπτών δοκιμίων της Ιστορίας

(Γενικές εξετάσεις 1984)

Σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα στις εξετάσεις του μαθήματος της Ιστορίας τίθενται τέσσερα (4) ζητήματα τα οποία, ενδεχομένως, να υποδιαιρούνται σε δύο ερωτήσεις, οι οποίες έχουν την ίδια βαρύτητα από ~~βαθμολογική~~¹ άποψη.

Από τον μαθητή απαιτούνται: α) έκθεση η οποία πρέπει να χαρακτηρίζεται για τη σαφήνεια και την πληρότητά της β) Κατανόηση και κρίση για πρόσωπα, γεγονότα και καταστάσεις.

Κατά τη διόρθωση του γραπτού δοκίμιου η προσωπική ανάπτυξη του θέματος, η οποία υποδηλώνει τη συνθετική και αφαίρετική ικανότητα του μαθητή, βαθμολογείται με τον ανώτατο βαθμό όπως ακριβώς και εκείνο το δοκίμιο που αναπαράγει πιστά την ανάπτυξη που κάνει το βιβλίο στο εξεταζόμενο θέμα.

Τα επιπλέον στοιχεία που παραθέτει ο μαθητής στο δοκίμιο του (και είναι ιστορικά τεκμηριωμένα) προδιαθέτουν ευνοϊκά το βαθμολογητή για τη συνολική βαθμολόγηση του δοκίμιου, στην περίπτωση που υπάρχουν ορισμένες δευτερεύουσες ελλείψεις. Αντίθετα, τα άσχετα στοιχεία δεν αξιολογούνται και προδιαθέτουν δυσμενώς το βαθμολογητή για τη συνολική βαθμολόγηση του δοκίμιου.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

(ΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ)

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

(ΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ))

ΤΜΗΜΑ Μ.Ε.

Πράξη 19/1985

Σήμερα, 27-2-85 ημέρα Τετάρτη και ώρα 11.00' το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε την αΐθουσα συνεδριάσεών του (αΐθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή π.τ.κ.), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Ξυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τοματάκης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδύλης, Ιδικοί Σύμβουλοι, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και γραμματείς του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφώνιου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Φ. Βόρος.

Θέματα Η. Δ.

- Θέματα Χημείας. Εισηγητής: Στ. Παπασημακόπουλος.
- Ανάθεση συγγραφής για
 - α) Αρχαία Ελληνική γλώσσα
 - β) Ερμηνεία Κειμένων Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας για την Β' ΕΠΑ.Εισηγητής: Κυρ. Κατσιμάνης.
- Διαδικασία κρίσης του βιβλίου, Ψυχολογία Β' Γεν. Λυκείου.
- Ενημέρωση για την πορεία της Γλωσσικής διδ/λίας από την Ομάδα Εργασίας.
- Ανακοινώσεις.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Προτάσσεται το 4ο θέμα της Η.Δ.

Στη συζήτηση παραβρέθηκαν οι κ.κ. Πλατανίτης, Φασφάνη και Χαψιάδου.

Ο κ. Δ. Πλατανίτης λέγει:

Η κύρια απασχόληση της Ομάδας είναι μέχρι σήμερα η παρακολούθηση της πορείας της νέας γλωσσικής διδασκαλίας.

Για το σκοπό αυτό τα μέλη της Ομάδας ενημερώθηκαν σχετικά με τα νέα βιβλία ιδ. της γλώσσας και τις νέες επιστημονικές αντιλήψεις για τη γλώσσα.

Αμέσως μετά προγραμματίσαν την εργασία τους: όρισαν τους στόχους και προσδιόρισαν τα μέσα για την επίτευξή τους: ηθική συμπαράσταση και διδακτική βοήθεια - τιολογή 22 γυμνασίων, συνεντεύξεις με διδάσκοντες, ερωτηματολόγια, επεξεργασία απαντήσεων.

Ακολούθησε η εκτέλεση του προγράμματος: Επικοινωνούν για τους διευθυντές των επιλεγμένων σχολείων και με τους διδάσκοντες, ενημέρωσή τους για τους σκοπούς και τον τρόπο της συνεργασίας κ.ά. Τα μέλη παρακολούθησαν επίσης διδασκαλίες της γλώσσας σε σχολεία της Αττικής, επακολούθησαν συζητήσεις και έγιναν σχετικές υποδείξεις.

Καταρτίστηκε το ερωτηματολόγιο με γενικές και ειδικές ερωτήσεις και στάλθηκε στους ενδιαφερόμενους.

Μετά τη λήψη των απαντήσεων η Ομάδα επεξεργάστηκε τα στοιχεία και κατέληξε σε απιστώσεις.

Τέλος συνέταξε νέο ερωτηματολόγιο.

μα 1ο. Το θέμα αναβάλλεται.

Άρθρο 2ο. Ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης λέγει:

Από το ΥΠΕΠΘ/ Δ/ση Εφαρμογής Εκπαιδευτικών Σχεδίων, Τμήμα Εκπαιδευτικών Μελετών και Τεχνικής βοήθειας μας διαβιβάζονται, με το έγγραφο αριθ. Φ.484/29/ΣΤ3/733/4-2-1985:

1. Αναλυτικό σημείωμα με το σκοπό, το περιεχόμενο και τη μέθοδο των ακόλουθων λάδων του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών της Β' τάξης του ενιαίου Πολυκλαδικού υκείου.

α) Αρχαίων Ελληνικών (Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας).

β) Ερμηνείας Κειμένων Αρχαίας Ελληνικής Γραμματικής).

2. Συμπληρωμένα έντυπα ανάθεσης συγγραφής και κρίσης των βιβλίων που αντιστοιχούν στον καθένα από τους πιο πάνω δύο κλάδους.

προκειμένου να προβοιμ σις δικές μας ενέριγειες.

Μετὰ από εξέταση συνημμένων, εισηγοίμαι να γίνονν δεκτές οι αναθέσεις, όπως περιγράφονται.

Ακολούθησε συζήτηση, που περιστράφηκε κυρίως σε 2 θέματα:

) Για το βιβλίο "Αρχαία Ελληνική γλώσσα" ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Πλ. Σπυρίδουλος λέγει τα εξής:

Για το βιβλίο που θα καλύψει τις ανάγκες του τριώρου προγράμματος (γλωσσική κατάρτιση), δεν έχω λόγους να μη συνηγορήσω για την ανάθεση. Όμως έχω επιφυλάξεις για την Επιτροπή κρίσης. Συγκεκριμένα, οι πολύ γνωστοί συνάδελφοι (κ.κ. Ν. Ευαγγελινός, Δ. Αντωνίου και Γ. Ζαφειρόπουλος) θα μπορούσαν να αντικατασταθούν από άλλους εξίσου καταρτισμένους φιλόλογους, για τους παρακάτω λόγους:

α) Ο κ. Ν. Ευαγγελινός είναι, κατὰ κάποιον τρόπο, και ανάδοχος του βιβλίου, αφού είναι μέλος της Ομάδας Εργασίας του ΕΠΛ και εισηγητής του προγράμματος και της ανάθεσης.

β) Και οι τρεις υπήρξαν κριτές και των τριών τευχών του βιβλίου των ιδίων συγγραφέων για την Α' Λυκείου. Εύκολα θα μας πωτήσουν: καλά, έλειψαν οι φιλόλογοι που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στον εξοδιασμό των μαθητών με κατάλληλο βιβλίο, επικουρώντας τους συγγραφείς στο έργο τους; Είναι πολύ δύσκολο στην Ομάδα Εργασίας του ΕΠΛ να προτείνει άλλους;

Το Τμήμα αποφανεται ομόφωνα συνηγορεί για την ανάθεση συγγραφής του βιβλίου, Αρχαία Ελληνική γλώσσα στους:

α) Φ. Τόγια

β) Μ. Καραμπάγια και

γ) Δ. Καραμπάγια

) Για την ανάθεση συγγραφής του βιβλίου, Ερμηνεία Κειμένων Αρχαίας Ελληνικής Γραμματικής που η συγγραφή του ανατέθηκε στην κ. Α. Στασινοπούλου, διατυπώθηκαν από μέλη του Τμήματος απόψεις που μπορούν να συνοψισθούν ως εξής:

1. Οι μαθητές της Β' ΕΠΑ, που θα επιλέξουν τα αρχαία Ελληνικά και, στη Γ' Λυκείου, θα παρακολουθήσουν πρόγραμμα της γ' δέσμης, θα διδαχτούν κείμενα αρχαιοελληνικής λογοτεχνίας 4 ώρες την εβδομάδα. Οι συμμαθητές τους της Β' τάξης του Γενικού Λυκείου θα διδαχτούν κείμενα 5 ώρες την εβδομάδα. Με δεδομένο ότι υπάρχει εγκεκριμένο και ουσιαστικά ανανεωμένο βιβλίο, τα "Κείμενα Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας Β' Λυκείου", όπως και το εντελές νέο βιβλίο του Θουκυδίδα, γιατί η Ομάδα Εργασίας ΕΑΠ, αντί να καταφεύγει σε ανάθεση, δεν προτείνει την επιλογή κειμένων από τα υπάρχοντα βιβλία, ώστε να διδαχτούν αυτά μέσα στο 4ωρο του προγράμματος, εφόσον:

α) Με τον τρόπο αυτό, θα βρίσκονταν στο ίδιο επίπεδο οι μαθητές της γ' δέσμης που προέρχονται από τους δύο τύπους Λυκείου, και θα είχαν τις ίδιες ελπίδες επιτυχίας στις Γενικές εξετάσεις, π.χ., στις γενικές εξετάσεις η γραμματολογική παρατήρηση μπορεί να αναφέρεται στο βίο και το έργο του Θουκυδίδα ή στην εισαγωγή στο αρχαιοελληνικό δράμα. Όμως αυτά δεν διδάσκονται στη Γ' Λυκείου, γιατί οι μαθητές της Γ' τάξης του Γενικού Λυκείου τα έχουν διδαχτεί στη Β' τάξη, και στη Γ' απλώς γίνεται σύντομη υπόμνηση και παραπομπή στα βιβλία της Β' Λυκείου.

β) Ενώ τα κείμενα της Β' Γενικού Λυκείου παρουσιάζουν πλούτο ενδιαφερόντων για τους εφήβους μας, στο βιβλίο που τώρα μας ζητούν να γνωμοδοτήσουμε για την ανάθεσή του δεν θα παρουσιάζονται παρά δυο μόνο κύριοι θεματικοί κύκλοι, που μάλιστα κατά κόρο εξυπηρετούνται από διάφορα μαθήματα του Λυκείου.

γ) Οι μαθητές του ΕΠΑ θα στερηθούν τη χαρά που δίνει η οικειότητα στην ολοκλήρωση κειμένων λογοτεχνίας, αφού και πάλι αποσπάσματα (έστω και κάπως εκτεταμένα) θα έχουν μπροστά τους. Οι ίδιοι, στην Α' τάξη του ΕΑΠ, διδάχτηκαν μόνο σύντομα αποσπάσματα, σύντομα απασπάσματα θα διδαχτούν στη Β' τάξη από το βιβλίο της γλωσσικής κατάρτισης που μόλις εγκρίνομε την ανάθεσή του, αποσπάσματα θα διδαχτούν και στη Γ' Λυκείου από το "Ανθολόγιο Αρχαίων Ελλήνων Συγγραφέων". Έχουμε το δικαίωμα να δίνουμε την εντύπωση ότι μόνο αποσπασματικός ήταν ο λόγος και η σκέψη των αρχαίων;

δ) Τέλος, δεν μας απασχολεί καθόλου το οικονομικό θέμα;

Πρέπει οπωσδήποτε, την ώρα που υπάρχει κατάλληλο διδακτικό εγχειρίδιο, από το οποίο μπορούμε να κάνουμε επιλογή, να ξεοδεύονται χρήματα για αμοιβές συγγραφέων και για εκτύπωση βιβλίων, με τα σημαντικά μάλιστα δεδομένα;

Δεν είμαστε βέβαιοι ότι για το πρώτο μέλος της Επιτροπής κρίσεως δεν υπάρχει κώλυμα, εφόσον εργάζεται στο Σπουδαστήριο Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Παν/μιου Αθηνών, που, ως γνωστό, το διευθύνει ο καθηγητής κ. Αρ. Σκιαδάς, σύζυγος της συγγραφέα, στην οποία γίνεται η ανάθεση.

Για τους παραπάνω λόγους, το Τμήμα αποφαινεται ομόφωνα:

Δεν εγκρίνει την ανάθεση του διδακτικού εγχειριδίου "Ερμηνεία Κειμένων Αρχαίας Ελληνικής Γραμματικής" και προτείνει στην Ομάδα Εργασίας του ΕΠΛ να αξιοποιήσει κείμενα που υπάρχουν στα εγκεκριμένα διδακτικά εγχειρίδια "Θουκυδίδης Ιστορία" και "Κείμενα Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας" της Β' Γενικού Λυκείου, επιλέγοντας τα που θα κρίνει καταλληλότερα για τους μαθητές της Β' τάξης ΕΠΛ, για να καλυφθούν ανάγκες του 4ωρου προγράμματος.

μα 3ο. Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει:

Το Τμήμα με την πράξη του 32/26-3-1984 έκρινε κατά πλειοψηφία ότι το βιβλίο χολογίας που γράφτηκε από τους κ.κ. Ν. Παπαδόπουλο, Σύμβουλο του ΚΕΜΕ, και Δ. Χο, ψυχολόγο, με διορθώσεις που μπορούν να γίνουν μέσα σε 10 μέρες δε γίνεται εγκριθεί ως διδακτικό.

Ύστερα από το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Θ. Κακριδής παρακάλεσε να εγγραφεί "πολύ σύντομα για συζήτηση το θέμα του διδακτικού βιβλίου Ψυχολογίας με τα ακόλουθα ερωτήματα:

- α) Θα δώσουμε στους ίδιους συγγραφείς εντολή να αναθεωρήσουν το βιβλίο τους;
- β) Θα ξεκινήσουμε καινούργια προσπάθεια;

Τα ερωτήματα αυτά έμειναν χωρίς συνέχεια. Ούτε ο κ. Κακριδής ζήτησε να μπει το θέμα πάλι σε συζήτηση μ' αυτά τα δύο ερωτήματα, ούτε ο κ. Παπαδόπουλος το επανέφερε ως ιδιαίτερο θέμα ημερήσιας διάταξης για συζήτηση.

Όμως φαίνεται πως ο κ. Κακριδής σε ιδιαίτερες συζητήσεις του με τον κ. Παπαδόπουλο τον ενθάρρυνε να ξαναπροσπαθήσουν με τον κ. Ζάχου για να δώσουν μια καλύτερη γραφή. Φαίνεται αυτό και από ένα σημείωμα του κ. Κακριδή προς τον κ. Παπαδόπουλο - διατυπωμένο σε τόνο ευτράπελο. Ο ίδιος ο κ. Παπαδόπουλος στο Τμήμα με σημείωμα του που καταχωρίστηκε στην πράξη 95/5-11-84 γνώρισε στο Τμήμα ότι κάνει διορθώσεις στο βιβλίο του και ζήτησε "κάποιο περιθώριο ακόμη", για να μπορέσει να επιφέρει αυτός και ο κ. Ζάχου όλες τις διορθώσεις στο βιβλίο και να το παρουσιάσουν στο Τμήμα. Το Τμήμα δεν απάντησε στην ανακοίνωση αυτή και ο κ. Παπαδόπουλος φαίνεται ότι αυτό το εξέλαβε ως συγκατάθεση του Τμήματος.

Όπως έχουν τα πράγματα είμαστε ακάλυπτοι. Υπάρχει ένα πρακτικό μας (το αρ. 12/84) στο οποίο η απόφαση του Τμήματος είναι ότι το βιβλίο δεν μπορεί να κριθεί παράλληλο με διορθώσεις που θα γίνουν σε 10 ημέρες. Αναγράφεται στο ίδιο πρακτικό ότι σύντομα θα εγγραφεί το θέμα με το ερώτημα αν θα δώσει το Τμήμα στους ίδιους συγγραφείς εντολή να αναθεωρήσουν το βιβλίο τους και τέτοια εγγραφή δεν έγινε ούτε εντολή δόθηκε. Όμως σε ιδιαίτερες συζητήσεις Κακριδής - Παπαδόπουλου φαίνεται ότι ο κ. Κακριδής παρακίνησε τον κ. Παπαδόπουλο να αναλάβει μια νέα προσπάθεια για βελτίωση του βιβλίου. Την ανέλαβε αυτή την προσπάθεια, την ανακοίνωσε στο Τμήμα, το Τμήμα σιώπησε, και ο κ. Παπαδόπουλος προχώρησε και τώρα υποβάλλει το βιβλίο για νέα κρίση.

Πέρα απ' αυτά ο κ. Παπαδόπουλος είναι συνάδελφός μας. Και αυτό ενέχει τον κίνδυνο να κατηγορηθούμε ότι δεν τηρήσαμε τη στάση που θα τηρούσαμε αν ο συγγραφέας ήταν

γνωστές μας. Το υπολογίζω αυτό. Όμως τι να το κάνουμε; Είναι μια πραγματικότητα - α. Ο κ. Παπαδόπουλος είναι συνάδελφός μας. Και εγώ δεν μπορώ να του πω, όχι, δεν ρίχνουμε το βιβλίο σου, τη στιγμή που μεσολάβησαν οι συζητήσεις του μεν του κ. Κακρι- ή και καταχωρίστηκε το σημείωμά του που αναφέρω στην πράξη. Είμαι ο μόνος που δεν υθύνομαι γι' αυτά τα διλήμματα. Γιατί πάντα υποστήριξα να μη αναλαμβάνουν τη συγ- γραφή βιβλίων Σύμβουλοι του ΚΕΜΕ. Γιατί βρισκόμαστε σε δύσκολη θέση να τους κρίνου- ε. Όμως δεν εισακούστηκα. Και όλοι οι Σύμβουλοι του ΚΕΜΕ γράψανε βιβλία εκτός πό μένα και τον κ. Σκορδίλη.

Έμεινε όμως για μένα η ευθύνη να εισηγούμαι και να ψηφίζω για βιβλία συναδέλφων. ε θα εισηγηθώ λοιπόν αρνητικά για την επανάκριση του βιβλίου του κ. Παπαδόπουλου. ια να έχω την καλημέρα του. Αλλά και για έναν πρόσθετο σημαντικό λόγο: Πιέζο- ου προέχει είναι να αποκτήσουμε κατάλληλο βιβλίο ψυχολογίας για τα σχολεία. Και αν ποθέσουμε ότι το βιβλίο αυτό στη νέα του παρουσίαση είναι πολύ καλό, δε θα πρέπει α βρεθεί τρόπος να το κρίνουμε και να το στείλουμε στους μαθητές; Νομίζω ναι.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Ν. ΒΑΡΟΥΧΑΚΗΣ λέγει:

Το θέμα που δημιουργήθηκε δεν είναι απλά διαδικαστικό, ώστε να προσπαθήσουμε να ρούμε τρόπο να το παρακάμψουμε για χάρη της ουσίας. Δεν είναι θέμα τυπικό, αλλά νο- ικό. Και για να πω ευθέως την άποψή μου: αν προχωρήσουμε τώρα στην ουσιαστική κρί- η του βιβλίου, σαφώς παρανομούμε. Και θα εξηγήσω γιατί.

• Έχουμε μια απόφαση του Τμήματος που περιέχεται στην πράξη 32/84 σύμφωνα με την οποια το βιβλίο των Παπαδόπουλου - Ζάχου "δεν κρίνεται κατάλληλο" που σημαίνει σούναμα ότι απορρίπτεται. Πρέπει εδώ να υπογραμμίσω ότι η απόφαση αυτή του Τμήμα- ος αποτελεί την τελευταία φάση της όλης διαδικασίας κρίσης. Επομένως, το να προχω- ήσουμε μετά ένα χρόνο σε κρίση του ίδιου βιβλίου αναθεωρημένου, σημαίνει επανάκριση πορριφθέντος βιβλίου που είναι σαφώς παράνομη. Μέχρι σήμερα το Τμήμα μας έχει απορ- ύψει αρκετά βιβλία αλλά φυσικά ποτέ δεν είχε επανέλθει για να αναιρέσει τις σχετικές ποφάσεις του. Αν το κάνει στην προκειμένη περίπτωση, όλοι οι συγγραφείς απορριφθέντων βιβλίων νομιμοποιούνται να τα επανυποβάλουν.

• Η παραπάνω απόφαση (πράξη 32/84) προβλέπει βέβαια ότι σε προσεχή συνεδρίαση του μήματος θα αποφασιστεί αν: " α) θα δώσουμε στους ίδιους συγγραφείς εντολή να αναθεωρήσουν το βιβλίο τους - έως ως τον Αύγουστο για να διδαχτεί το β' δέ- ινιο; β) Θα ξεκινήσουμε καινούρια προσπάθεια;

Αλλά τέτοια συνεδρίαση του Τμήματος δεν έγινε ποτέ και φυσικά το Τμήμα δεν αποφά- ισε ποτέ να επανεξετάσει αναθεωρημένο κείμενο Ψυχολογίας. Οποιοσδήποτε προφορικός

γεννοήσεις ή διαβεβαιώσεις προς τον ενδιαφερόμενο συνάδελφο, ή ακόμα και το σημείω-
- ραβασάκι χωρίς ημερομηνία του κ. Κακριδή που είδαμε σήμερα, ή τέλος οποιαδήποτε
λωση ή ανακοίνωση από τον κ. Παπαδόπουλο ότι εργάζεται για αναθεώρηση του ^υκειμένου
ου δεν μπορούν να καλύψουν αυτή την έλλειψη σχετικής απόφασης του Τμήματος που είναι
μόνο αρμόδιο όργανο να ρυθμίζει το θέμα.

Το βιβλίο Παπαδόπουλου - Ζάχου είναι το δεύτερο βιβλίο Ψυχολογίας που απορρίφθηκε
από το Τμήμα. Είχε προηγηθεί το βιβλίο των Αλεξόπουλου- Παναγιωτόπουλου με κριτές
ους Παπαδόπουλο, Ζάχο.

προχωρήσουμε τώρα σε επανάκριση του βιβλίου, πως θα αντιμετωπιστούν τα δικαιολογη-
ένα παράπονα και διαμαρτυρίες των Αλεξόπουλου - Παναγιωτόπουλου για ευνοϊκή μεταχεί-
ιση των "κριτών" τους; Και μέχρι πού μπορούν να φθάσουν οι διαμαρτυρίες τους, όταν
ια τέτοια ενέργεια του Τμήματος είναι νομικά αστήρικτη;

Ο κ. Τοματάκης λέγει:

Μετά την απόρριψη της συγγραφής της Ψυχολογίας της Β' Λυκείου των Ν. Παπαδόπου-
ου - Δ. Ζάχου (πράξη 26/84 και ιδίως 32/84) έπρεπε, σύμφωνα με την τελευταία από-
αση, ή να ανατεθεί στους ίδιους να ξανακοιτάξουν το βιβλίο τους και να το επανυποβά-
ουν ή να ξεκινήσει νέα προσπάθεια συγγραφής. Απ' αυτά δεν έγινε τίποτα. Και το Τμήμα,
προειδοποιήτα, σήμερα παίρνει ξανά το κείμενο της συγγραφής, διορθωμένο σε διάφορα
ήμερα του.

ό ότι εμφανίζεται σήμερα κάποιο σημείωμα (χωρίς χρονολογία) τον κ. Κακριδή προς τον
κ. Παπαδόπουλο είναι χωρίς υπηρεσιακή σημασία. Επίσης το ότι ο κ. Παπαδόπουλος
άποτε, ενώ συζητούνταν θέμα ανατύπωσης βιβλίων, έκανε κάποια ανακοίνωση σχετικά με
εις διορθώσεις της συγγραφής (ακοίνωση, που δε συζητήθηκε, όπως όλες οι ανακοινώσεις
ι αυτή η ενέργεια δεν μπορεί, με κανέναν τρόπο, να πληρώσει το κενό που υπάρχει στη
διαδικασία.

Πιστεύω ότι η συγγραφή σήμερα δεν παρουσιάζεται νομότυπα στο Τμήμα. Κι ακόμα πι-
στεύω πως όποια ενέργεια κι αν κάνουμε για να καλύψουμε το κενό αυτό της διαδικασίας
θα δημιουργήσει περισσότερα προβλήματα απ' όσα θα λύσει. Γιατί κι αν υποθέσουμε ότι
κάνουμε τώρα αυτό που δεν έχουμε κάνει, δηλ. αναθέτουμε στους Παπαδόπουλο - Ζάχο να
επανυποβάλουν διορθωμένη τη συγγραφή τους, πώς μπορεί να θεωρηθεί νόμιμη μια τέτοια
ενέργεια μετά την υποβολή της συγγραφής για κρίση; Και, επειδή ο ένας από τους συγ-
γραφείς "συμβαίνει" να είναι σύμβουλος του ΚΕΜΕ, μέλος του Τμήματος, πώς θα περσου-
με τον κόσμο (και τους συγγραφείς του προηγούμενου βιβλίου Ψυχολογίας που απορ-
ρίφθηκε) ότι δεν τους χαριστήκαμε;

Παπαδόπουλος, Σύμβουλος ΚΕΜΕ

Συνεδρία Τμήματος Η.Ε. της 27-2-85/πρ.Ι9

Θεματική Διαδικασία κρίσης του βιβλίου Ψυχολογία Β' Λυκείου

Είμαι υποχρεωμένος να θυμίσω στα μέλη του Τμήματος ότι με τη διπλή ιδιότητα μου, του υπεύθυνου για το μάθημα και του ενός από τους συγγραφείς του βιβλίου ενημέρωσα αρχές Σεπτεμβρίου/85 ότι είχα γίνει σχετικά με αυτό. Συγκεκριμένα, ότι ο κ. Κακριδής, πρόεδρος τότε, έστειλε υπρεσιαικό σημείωμα σε μας ως συγγραφείς (με τον Δ. Ζάχο) που ζητούσε να απαντήσουμε αν είμαστε σύμφωνοι για να ισχύσει η ίδια ανάθεση και για την επόμενη χρονιά και ότι η απάντησή μας ήταν καταφατική. Το ίδιο έκανα στις 24-9-84 που τέθηκε θέμα ανατύπωσης βιβλίων για το 1985/86 και είχα και μάλιστα σημείωμα, με τα παραπάνω ως περιεχόμενο, και το βιβλίο ετοιμάσταν για να υποβληθεί με διορθώσεις για την τελική του κρίση στο Τμήμα. Ωστόσο, πριν να ανακινήθηκε το θέμα διαδικασίας αναζήτησα στο αντίστοιχο πρακτικό σχετικά και δεν υπάρχει τίποτε, ούτε και στα παραστατικά. Και συμπλήρωσα. Έτσι δικαιώνεται για άλλη μια φορά η ^{παντοτινή άποψη και} επίμονή μου ότι τα πρακτικά έπρεπε να υπογράφονται ή έστω μονογράφονται από όλους μας (γιατί δεν είναι πολλούς λόγους δυνατό να ελέγχει κανείς πάντα τι έγινε).

Στην αίτηση υποβολής του διορθωμένου κειμένου του βιβλίου στις 31-1-85 έλα επικαλεσθεί το πρακτικό της 24-9-84/81 νομίζοντας ότι υπάρχει εκεί η δήλωση - εισήγησή μου, όπως ακριβώς το είχα σημειώσει στο ημερολόγιό μου. Δε θεώρησα απαραίτητο να αναφέρω και το άλλο πρακτικό της 5-11-84/95 το οποίο επίσης θυμόμουν ότι είχα κάνει μια νέα εισήγηση - δήλωση σχετικά με το βιβλίο, όταν ξανατέθηκε το θέμα των βιβλίων για το 85/86 (θέμα Ιο).

Το κείμενο αυτής της εισήγησης - δήλωσής μου είναι αποφασιστικό και κατευθυντικό για το σημερινό θέμα. Και μόνο με βάση το παραπάνω πρακτικό το Τμήμα έχει αναντίρρηση να δεχτεί την ισχύ της ανάθεσης, αφού κανένας δεν αρρασε διαφορετική γνώμη, τη στιγμή μάλιστα που ζητήσα και συγκεκριμένα περισσότερο περιθώριο χρόνου λόγω άλλων ασχολιών μου και επικαλέστηκα και ανάθεση που είχαμε για τα νέα βιβλία (με βάση την υπουργική εγκύκλιο).

Προέβλεπε το επιχείρημα ότι η σιωπή που διαπιστώνεται στη συνέχεια δε σημαίνει συμφωνία, αλλά ασυμφωνία ή κάτι που πέρασε απαρατήρητο. Αν αυτό γίνει δεκτό τότε έχω όλο το δικαίωμα να ισχυριστώ ότι η σιωπή αυτή τηρήθηκε τότε κείμενο για να χρησιμοποιηθεί τώρα ως επιχείρημα. Αυτό όμως δεν είναι καθόλου επιθυμητό για το Τμήμα (δηλαδή τα μέλη του που ισχυρίζονται κάτι τέτοιο τώρα) και δε συνιστά ευσυνείδητη και τίμια υπρεσιαική τοποθέτηση. Βέβαια με παρακινεί το ότι η εισήγησή μου δε βρίσκεται στο Ιο θέμα "Ανατύπωση διδ. βιβλίων, ζητήτες κατά ειδικότητα", αλλά στις ανακοινώσεις, παρά το ότι η εισήγησή μου δε σε συνάρτηση με αυτό ακριβώς το θέμα. Αλλά και εκεί, πριν από την εισήγησή μου, παρουσιάζεται ο πρόεδρος του Τμήματος να ρωτάει για τα θέματα των βιβλίων και έχει ασφαλώς και πάλι τη θέση της.

Προβλεπόμενη πάντως από αυτά έχει σημασία μεγάλη το ότι εγώ διάβασα, όπως πο-

ό καλὸ θυμὸς τὴν εἰσήγησίν μου ὡς υπεύθυνος καὶ θὰ μπορούσε καὶ εἴγε καὶ ποχρέωση νὰ ἐκφράσει καθέννας τὴν ἀπόφάν του, ἂν ἦταν ἀντίθετη. Ἦταν μάλιστα λα τὰ μέλη τοῦ Τμήματος παρόντα, ὅπως διαπιστώνεται. Καὶ εἶναι πᾶσι ταῦτα τοῦ Τμήματος, σε οποιοδήποτε θέμα ανεξάρτητα ἀπὸ τὴν διαδικαστικὴ συνάφειά του ανακοινώσεις ἢ ἄλλο θέμα, νὰ γίνεται συζήτηση καὶ νὰ παίρνονται μὴ ψηφοφορία αποφάσεις, ὅταν ἐνηλωθεῖ ἢ ὑπάρξει κάποια ἀντίρρηση. Ἐδὼ δὲν ὑπῆρξε. καὶ βέβαια δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ επικαλεσθεῖ ἄγνωστα τῆς τελευταίας ἀποφάσεως τοῦ Τμήματος σχετικὰ με τὸ βιβλίο, που ἦταν ἀνοικτὴ καὶ ἐκκρεμῆς. Οὔτε ὅτι ἰδὼ σκόπιμα ἀπέφυγα νὰ φέρω τὸ θέμα ὡς υπεύθυνος στο Τμήμα, ὅπως κάποιος εἶναι νὰ θέλει νὰ ἰσχυρίζεται, σύμφωνα με ὅσα εἶπε, γιὰτὶ ἐκεῖνη τὴ στιγμή ἐν ἑκείνῃ τίποτε διαφοροτικόν, ὅπως εὐτυχῶς διαπιστώνεται ἀπὸ τὸ πρακτικόν. καὶ δε βλέπω τὸ λόγο γιὰτὶ θὰ ἔπρεπε νὰ τὸ φέρω ὡς χωριστὸ θέμα. Καὶ εἶναι ὁφθαλμῶς ἀστεῖο νὰ ἰσχυρίζεται κανεὶς ὅτι δε θέλησε νὰ πάρει θέση, γιὰτὶ δὲν ἦταν προετοιμασμένος, ὅπως ἐπίσης εἰπῆθηκε. θὰ μπορούσε κάλλιστα νὰ ζητήσῃ τοῦλάχιστο νὰ μπεῖ στὴν ἐπόμενη συνεδρία ὡς θέμα καὶ νὰ ἀχρηστεύσῃ ἐστὶ τὴ δική μου εἰσήγησι. Ὅποτε καὶ θὰ συνεζητεῖτο χωριστὰ τὸ θέμα. Εἶναι φανερό ὅτι οποιοσδήποτε σχετικὸς ἰσχυρισμὸς γίνεται ἀπαιρα τώρα καὶ ἂν θὰ πρέπει νὰ δοθεῖ ὁ αὐτὸν σημασία καὶ σοβαρότητα, τότε εἶναι ἀναπόφευκτος ὁ δικὸς μου ἰσχυρισμὸς καὶ τὸ δικαίωμά μου νὰ πῶ ὅτι σκόπιμα δὲν εἶπα τότε κάτι τέτοιο, ὥστε νὰ επικαλεσθεῖ κανεὶς τώρα τὴν ἐκκρεμότητα. Ὅσοι ἀνακύπτει πρόβλημα γιὰ τὴν ἐμμεσηλὴν ποχρέωση ἀπέναντί μου που ἀνέλαβε τὸ Τμήμα -πέρα δηλ. ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα- βάζοντάς με (μας) νὰ δουλεύουμε σε κάτι ποῦ τώρα δε δέχεται διαδικαστικὰ.

Πάντως ὅπως καὶ νὰ ἔχει τὸ πράγμα ὁ κ. Σπυρόπουλος, που προήδρευε σε ὅλες τὶς παραπάνω περιπτώσεις, ἦταν ἐνήμερος τῆς ἐκκρεμότητας τοῦ θέματος καὶ θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχει θίξει τὸ θέμα καὶ ὄχι νὰ ἔρχεται τώρα καὶ νὰ μου ἀποδοῖ παράλειψιν υπευθυνότητάν μου. Καὶ τὸ σημειῶναι τοῦτο, γιὰτὶ ὅταν μετὰ τὴν καλοκαιρινή μας ἀδεια εἶχα θυμίσῃ στὸν κ. Κακριδὴ, που σπάνια ἐρχόταν τότε στὶς συνεδρίες, ὅτι δε μας ἐστειλε (τοὺς συγγραφεῖς) τὴν ἀπόφασι που ἀνέφερε στο σημειῶμά του γιὰ ἐπικύρωση τῆς παράτασης τῆς ἀνάθεσης μου ἀπάντησε κατηγορηματικὰ: "Δε χρειάζεται. Διήλωσα ὅτι ἀποδεχτήκατε οἱ συγγραφεῖς τὴν ἀνάθεση ἐνῶ ἦταν παρόν (κάποτε τὸν Ἰούνιο-Ἰούλιο, ὅπως ἀνέφερε) ὁ κ. Γκυπουργὸς ὅσο καὶ ὁ κ. Σπυρόπουλος που προεδρεύει. Τὸ ξέρουν τὸ θέμα. Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸ καὶ τὸ τελευταῖο πρακτικὸ εἶναι ἀνοικτὸ καὶ υπολείπεται νὰ γίνῃ ἡ τελικὴ κρίσι".

Καὶ πράγματι τὸ πρακτικὸ ἀριθ. 32/26-3-84 δὲν ἔχει τελικὴν ἀπόφασι γιὰ τὸ βιβλίο. Ἡ ἀπόφασι ἦταν ἀπλῶς ἀρνητικὴ γιὰ νὰ πᾶι τὸ βιβλίο ὅπως ἦταν στὰ χεῖρά. Σύμφωνα ὁ πρόεδρος σημείωνε ὅτι σε ἐπόμενη συνεδρία θὰ συνεζητεῖτο ἐπὶ τὸ θέμα αὐτὸ. Αὐτὴ δὲν εἶχε γίνῃ. Ἐστὶ σωστὰ ὁ κ. Κακριδὴς δε θεώρησε ἀπαιτήτῃ τελικὰ μιὰ πράξιν παράτασης τῆς ἀνάθεσης, γιὰτὶ ἡ διαδικασία δὲν ἔλκει.

Υπάρχει όμως και πρακτική πλευρά του θέματος. Ο κ. Συρρόπουλος ως πρόεδρος
αι το Τμήμα γενικά έχουν κάνει αποδεκτή τη συνέχιση της ανάθεσης πρακτική,
γιατί το βιβλίο έγινε αποδεκτό τώρα με το διορθωμένο κείμενο και είχε γίνει
μάθηση στον κ. Σακκά για να ετοιμάσει ως ειδικός την εισήγησή του. Και το βι-
βλίο βρίσκεται ένα μήνα στο Τμήμα. Και προχτές ειπώθηκε από τον κ. Συρρόπουλο
και οι άλλοι συνάδελφοι θα έπρεπε να το δουν. Τώρα που φτάσαμε στο τέλος
της προθεσμίας, σύμφωνα με την Υπουργική απόφαση (τέλη Φεβρουαρίου), και που θα
έπρεπε το αργότερο να κριθεί το βιβλίο, ανακαλύπτεται ξαφνικά η επικρισιμότητα
όπως γίνονται αυτά για να μην έχουμε χρόνο να το κρίνουμε με προοπτική τη
ρήση του για την επόμενη χρονιά, οπότε και πάλι ακρηστεύεται, όπως περίπου
πρότελε και πέτυχε η όλη διαδικασία;

Η ουσία του θέματος βρίσκεται αναμφίβολα στο γεγονός ότι όλοι οι ειδικοί
μετέξ ήταν ήδη πέτυχε (πριν από τις διορθώσεις μας) θετικοί για το βιβλίο.
Τι το Τμήμα ομόφωνα έχει θεωρήσει απαραίτητη την αντινατάσταση του χρησι-
μοποιούμενου βιβλίου. Δεν έχει προβεί σε νέα ανάθεση ή προκήρυξη και έχει
αφήσει ανοικτό το τελευταίο πρακτικό της κρίσης του δικού μας βιβλίου.

Ειπώθηκε ότι οι συγγραφείς της πρώτης (πριν 2 χρόνια ανάθεσης) θα διαμαρτυ-
ρούν, γιατί σε κείνους δε δόθηκε παράταση της ανάθεσης. Πέρα από το γεγονός
δεν για τη συγγραφή εκείνων ο μόνος που είχε θετική θέση ήμουν ο ίδιος, είχα
και μόνο εγώ, προτείνει να τους δοθεί περιθώριο για διορθώσεις. Ό,τι αρνήθηκε
το Τμήμα, γιατί πρέπει να αποβάλει σε βάρος μου προκειμένου να προληφθούν
παγερές για το Τμήμα;

Αλλά και άλλη πτυχή του θέματος υπάρχει. Για την τελική μορφή του βιβλίου
ομάδα εκτός από μένα και δυο ακόμη μέλη του Τμήματος, πολύ πρόθυμα μά-
να, όταν τους το ζητήσαμε (σύμφωνα με υπόδειξη στο υπηρεσιο του σημεία του
δρ. προέδρου του Τμήματος να συνεργαστούμε με κάποιο φιλόλογο κτλ.)
παραίτηται για τους κκ. Σακκά και Θεοδωρακόπουλο που διέθεσαν κάποιες ώρες
παιδιά και από την ιδιωτική τους ζωή. Ιδιαίτερα μάλιστα ο κ. Σακκάς με τη
καλή επιμονή και "λεπτολόγησή" του συνέβαλε πολύ εποικοδομητικά στην τελική
μορφή του βιβλίου.

Για όλους τους παρόντες λόγους απόρησα προχτές, όταν οριζόταν συνεδρία χω-
ρίως να ειδοποιούμαστε οι συγγραφείς να παραστούμε, όπως γίνεται σε όλες τις
επίσημες περιπτώσεις, και να αιτιολογήσουμε τις αλλαγές - διορθώσεις και την
απόδοσή των παρατηρήσεων που είχαν γίνει. Το Τμήμα και καθυστέρει
κρίνει και τελικά δεν κρίνει, αλλά οπότετα πως θα κρίνει. Και όλα αυτά
παρατεταμένα στιγμή. Αυτό μοιάζει με ταξιδιώτες στο ίδιο πλοίο που σε όλη
τη διάρκεια συζητούν για τον προορισμό τους κτλ. και στην απόφαση μερικοί ρω-
τούν για που είχαν ξεκινήσει. Παράξενα, θα έλεγα παράλογα πράγματα συμβαίνουν
στο μήμα. Γι' αυτό θα πρέπει να δεχτούμε ότι κάτι δεν πάει καλά. Όχι μόνο
αυτικά - διαδικαστικά αλλά και στα ουσιαστικά και λογικά ή αυτονόητα
πράγματα που σχετίζονται με τις αρμοδιότητές μας και τη λειτουργία γενικά

του Τμήματος. Και ακόμη με τις σχέσεις ανάμεσά μας. Κατά συνέπεια δεν έχω αναγνώριση εντύπωση ότι με το σημερινό θέμα κρίνεται το ίδιο το Τμήμα.

Ο κ. Ηλίας Σπυρόπουλος λέγει:

Νομίζω ότι, ύστερα από την ολοκλήρωση της συζήτησης και πριν από την ψηφοφορία, είναι χρήσιμο να αναφερθούν σύντομα τα δεδομένα που οδήγησαν στη σημερινή πραγματικά δύσκολη για το Τμήμα κατάσταση:

1. Το αναμφισβήτητο γεγονός ότι το Τμήμα, ενώ το Μάρτιο του 1984, καθώς το βιβλίο δεν είχε κριθεί, ως είχε, κατάλληλο, ύστερα από πρόταση του Προέδρου του κ. Φ. Κακριδής, δεσμεύτηκε να απαγγίξει σύντομα στο ερώτημα αν θα έδινε προθεσμία στους άλλους συγγραφείς επανυποβολής του βιβλίου ή θα θεωρούσε την απόρριψή του οριστική, δεν συνεδρίασε για το θέμα αυτό. Φυσικά, εύλογα γεννιέται η απορία, γιατί ο άμεσα ενδιαφερόμενος κ. Ν. Παπαδόπουλος δεν υπενθύμισε κατά κανένα τρόπο στο Τμήμα την εκμεμότητα αυτή επί τέσους μήνες.

2. Το ότι και όταν ο κ. Κακριδής έστειλε το σημείωμα που μόλις σήμερα μας διαβάζει ο κ. Παπαδόπουλος, το περιεχόμενό του παρέμεινε άγνωστο στο Τμήμα. Έτσι η σύγκριση σημασίας του αφορά τον κ. Παπαδόπουλο και όχι το Τμήμα.

3. Το ότι η αιφνιδιαστική παρέμβαση του κ. Παπαδόπουλου, στις 4 Νοεμβρίου, κατά κανένα τρόπο δεν αποτελεί στοιχείο που δεσμεύει το Τμήμα και αυτό, ειδικά ο κ. Παπαδόπουλος απέφυγε να θυμίσει στο Τμήμα όσα είχαν προηγηθεί ότι τα μέλη του Τμήματος δεν ήταν δυνατό να επισημάνουν τα κενά της παρέμβασής του κ. Παπαδόπουλου, για τον απλούστατο λόγο ότι το θέμα δεν είχε αναγραφεί στην ημερήσια διάταξη. Επίσης, σε δική μου ανακοίνωση, με την οποία θύμιζατο στο Τμήμα τις εκκρεμότητες που υπάρχουν στα διδακτικά εγχειρίδια (και ανέφερα περίπου 10), όταν έφτασε στην Ψυχολογία, έσπευτε να παρέμβει ο κ. Παπαδόπουλος, αλλά, αφού βρισκόμασταν στις ανακοινώσεις, το Τμήμα δεν εξέφρασε καμιά γνώμη ούτε κατά κάποιο τρόπο αποδέχθηκε πρόταση, όπως υφίσταται φαίνεται στο πρακτικό.

5. Αλλά και τα όσα εξέθεσε στην παρέμβαση αυτή ο κ. Παπαδόπουλος, έμειναν γράμματα κενό. Γιατί, ενώ ανέφερε ότι ως το τέλος του μηνός (άρα ως τις 30 Νοεμβρίου 1984) κατέθετε το βιβλίο, μόλις στις 30 Ιανουαρίου 1985 (δηλ. ύστερα από 2 ολόκληρους μήνες) το κατέθεσε.

6. Το ότι το Τμήμα απέρριψε οριστικά και αμετάκλητα το βιβλίο που είχαν συγγραφεί με ανάθεσή μας άλλοι συγγραφείς, χωρίς να τους δίνει προθεσμία βελτίωσης και επανυποβολής, αν και ο κ. Παπαδόπουλος, κριτής τότε του βιβλίου που απορρίψαμε, είχε δώσει ευνοϊκή κρίση.

7. Το ότι όλες οι παραπάνω παρατυπίες αφορούν βιβλίο που γράφηκε από μέλος του Τμήματος.

Όλα αυτά τα δεδομένα που κάθε άλλο παρά μόνο τυπικά είναι μπορούν να μας οδηγήσουν στην απόφαση να θεωρήσουμε οριστικά τελειωμένη την υπόθεση αυτή, αν δεν θέλουμε να διακυνδινεύσουμε το κύρος του Τμήματος. Όμως, επειδή η ανάγκη ανανέωσης του βιβλίου Ψυχολογίας Β' Λυκείου είναι επιτακτική και δεν αποκλείεται το βιβλίο των κ.κ. Παπαδόπουλου και Ζάχου να εξυπηρετήσει την κατάσταση, θα επαναφέρω την πρόταση που έκανε (και στη συνέχεια απέσυρά) ο συνάδελφος κ. Ι. Σκορδελής: να παρακληθεί η Διοίκηση, στηριζόμενη στα δικά της δεδομένα, να μελετήσει τα όσα σήμερα διατυπώθηκαν στο Τμήμα και σε σύντομο χρόνο με έγγραφό της να μας κάνει γνωστό αν κρίνει σκόπιμη την συνέχιση και την ολοκλήρωση των διαδικασιών κρίσης του βιβλίου ή όχι.

Κατά τη συζήτηση διαμορφώθηκαν οι εξής 3 προτάσεις:

A : Εισήγηση (πρόταση κ. Σακκά).

B : Πρόταση κ.κ. Βαρουχάκη - Τομπατζής).

Γ : Πρόταση κ. Σκυρόπουλου, να απευθυνθούμε στη Διοίκηση.

Πριν από την ψηφοφορία τέθηκε θέμα αν ο κ. Παπαδόπουλος, συγγραφέας του βιβλίου, είναι, σωστό να λάβει μέρος στην ψηφοφορία.

Οι προτάσεις αντίθετες, ο Πρόεδρος του Τμήματος απάντησε ότι εφόσον ο κ. Παπαδόπουλος κλήθηκε και έλαβε μέρος σε όλη τη συζήτηση δεν είναι σωστό να μη λάβει μέρος και στην ψηφοφορία.

Ψηφοφορία

Σκορδελής	A
Τομπατζής	Γ
Παπασημακόπουλος	A
Αδαμόπουλος	Γ
Βαρουχάκης	B
Σακκάς	A
Σκυρόπουλος	Γ
Παπαδόπουλος	A

Επειδή καμία πρόταση δεν πλειοψήφισε, ακολούθησε β' ψηφοφορία
μέμεσα στις 2 προτάσεις που πήραν τις περισσότερες ψήφους. Τέθηκαν
ψηφοφορία οι προτάσεις:

Κατά την εισήγηση κ. Σακκά

Κατά την άποψη του κ. Σπυρόπουλου

Ψηφοφορία

Χορδίλης	A
Μπατδης	B
Γπασημανδπουλος	A
Λαμδπουλος	B
Φρουχάκης	B
Γπαδδπουλος	A
Γκκάς	A
Συρόπουλος	B

$$A = 4$$

$$B = 4$$

Με τον υπολογισμό της ψήφου του Προέδρου γίνεται δεκτή η Β' πρότα-
ση, δηλαδή να παρακληθεί η Διοίκηση, στηριζόμενη στα δικά της δεδομένα,
να μελετήσει τα όσα σήμερα διατυπώθηκαν στο Τμήμα και σε σύντομο χρόνο
να έγγραφο της να μας κάνει γνωστό αν κρίνει σκόπιμη τη συνέχιση και την
ολοκλήρωση της διαδικασίας κρίσης του βιβλίου ή όχι.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. ΖΑΡΑΦΟΝΙΤΟΥ

ΠΡΑΞΗ 20/1985

Σήμερα, 1-3-85, ημέρα Παρασκευή και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 16, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βρόχος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπατζής, Σύμβουλοι Β', Γ. Σκορδύλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαφρωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Ν. Παπαδόπουλος, για οικογενειακούς λόγους.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Οδηγίες διδασκαλίας σχολ. έτος 1985-86. Εισηγητής Α. Αδαμόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Γνωμοδότηση για οργάνωση και λειτουργία ταχύρρυθμης επιμόρφωσης στη ΣΕΛΜΕ Κοζάνης. Εισηγητής Ηλ. Σπυρόπουλος,
- ΘΕΜΑ 3ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση για το σχέδιο Π.Δ/τος, Περί Γενικών εξετάσεων Λυκείων. Εισηγητές Ν. Βαρουχάκης, Δ. Τομπατζής, Β. Θεοδωρακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 5ο - Τροποποίηση της 13/85 πράξης του Τμήματος ΜΕ του ΚΕΜΕ. Εισηγητής Δ. Σακκάς.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε ο πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

EMA 10 - Ο κ. Α. Αδαμόπουλος υπενθύμισε στο Τμήμα την υποχρέωση
ου έχουν τα μέλη για τις οδηγίες διδασκαλίας των μαθημάτων στα Γυμνά-
σια και Γεν. Λύκεια σχολ. έτους 1985-86.

EMA 20

Ο κ. Ηλ. Σπυρόπουλος λέγει: Η Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων
ΕΑΠ του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας με το εξαιρετικώς επείγον έγγρα-
φό της αρ. Γ3/197/27-2-85 ζητά τη γνώμη του Τμήματος για την οργάνωση
και λειτουργία προγράμματος ταχύρρυθμης επιμόρφωσης στη ΣΕΑΜΕ Κοζάνης
για τους καθηγητές της Μέσης Γενικής και Τεχνικής-Επαγγελματικής Εκπαί-
δευσης.

Ύστερα από το έγγραφο αυτό και τα πορίσματα της ειδικής σύσκεψης
ου έγινε στις 18-2-85 στην Κοζάνη, προτείνω τα εξής:

1.- Να λειτουργήσει η ΣΕΑΜΕ Κοζάνης με πρόγραμμα ταχύρρυθμης
επιμόρφωσης (βλ. άρθρο 14 του Π.Δ. 178/83), από 1 Απριλίου ως τις 22
αύου 1985.

2.- Το πρόγραμμα αυτό θα πραγματοποιηθεί σε 6 εργάσιμες εβδομά-
δες τα μαθήματα θα γίνονται κάθε Δευτέρα, Τρίτη και Τετάρτη, τρεις
ρες την ημέρα, ώστε συνολικά να πραγματοποιηθούν 54 διδακτικές ώρες.

3.- Το πρόγραμμα αυτό θα περιλαμβάνει κοινά μαθήματα για όλες
ις ειδικότητες (περίπου ώρες 18), ειδική διδακτική και πρακτικές ασκή-
εις (περίπου ώρες 12) και μαθήματα ειδικοτήτων (περίπου ώρες 24), όπως
εξηγούνται στις διατάξεις του άρθρου 8 του Π.Δ. 178/83. Ο Δ/ντής
ΕΑΜΕ Κοζάνης θα καταρτίσει σχέδιο προγράμματος, σύμφωνα με τις δυνα-
ότητες εξεύρεσης διδακτικού προσωπικού.

4.- Επειδή τα σχολεία της πόλης Κοζάνης εργάζονται άλλα τις πρωί-
ές ώρες και άλλα τις απογευματινές και δεν προβλέπεται καμία απαλλαγή
πό τα διδακτικά τους καθήκοντα των καθηγητών που θα φοιτήσουν στη ΣΕΑΜΕ,
πωσδήποτε πρέπει να δημιουργηθούν δύο τμήματα, από τα οποία το ένα θα
οιτά τις πρωινές ώρες και το άλλο τις απογευματινές.

5.- Θα προσκληθούν για φοίτηση όσοι καθηγητές Γενικής και Τεχνικής-
παγγελματικής Εκπαίδευσης του Νομού υποβάλουν αίτηση.

6.- Η ΣΕΑΜΕ θα λειτουργήσει στην πόλη της Κοζάνης. Όμως, για
ι εξυπηρετηθούν και οι καθηγητές των επαρχιών Βοΐου και Εορδαίας, να
ραγματοποιηθεί το πρόγραμμα της ταχύρρυθμης αυτής επιμόρφωσης, ολόκληρο

σε όσο μέρος του είναι δυνατό, αντίστοιχα στη Νεάπολη και την Πτομαΐδα.

Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει: Η πρόταση του κ. Προέδρου σχετικά με τη ΣΕΑΜΕ Κοζάνης με βρίσκει απολύτως σύμφωνο. Θα ήθελα να επισημάνω το σύστημα αυτό επιμόρφωσης που καθιερώνεται ύστερα από ΣΦΟΔΡΗ επιμεία των ΕΑΜΕ και κατά συνέπεια των καθηγητών της περιοχής, θα έπρεπε να εφαρμοστεί και σε άλλες ΣΕΑΜΕ όπου οι καθηγητές εργάζονται μόνο 3 μέρες την εβδομάδα, ενώ τις άλλες περιφέρονται χωρίς να προσφέρουν καμία οργασία.

Το Τμήμα, ύστερα από διευκρινιστική συζήτηση, αποφαινεται ομόφωνα: σχετικά την εισήγηση του κ. Ηλ. Σπυρόπουλου στο σύνολό της.

ΟΜΑ 3ο

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

- 807/28-2-85	7.- 772/26-2-85
- 804/28-2-85	8.- 769/26-2-85
- 803/28-2-85	9.- 762/26-2-85
- 789/27-2-85	10.- 763/26-2-85
- 794/27-2-85	11.- 735/21-2-85
- 771/26-2-85	12.- 761/26-2-85

./.

EMA 4o

Οι κ.κ. Ν. Βαρουχάκης, Δ. Τομπαΐδης, Β. Θεοδωρακόπουλος παρα-
τηρούν τα ακόλουθα:

α) Η φράση που προστίθεται στο άρθρο 5 παρ. 1 περ. α "ή των
αναπληρούντων αυτούς συμβούλων ως αντιπρόεδρο" δε θα εξυπηρετήσει,
γιατί δεν υπάρχει Σύμβουλος ΚΕΜΕ που να αναπληρώνει τον πρόεδρο ή
τους αντιπροέδρους του ΚΕΜΕ.

β) Δεν ενδείκνυται να μετέχουν στην ΚΕΓΕ ομότιμοι ή συνταξιού-
χοι καθηγητές ΑΕΙ ή ΤΕΙ, οι οποίοι από τα πράγματα είναι αποκομμένοι
από το διδακτικό έργο (άρθρο 5 παρ. 1 περ. γ).

γ) Νομίζουμε ότι η εξεταστέα ύλη (άρθρο 14 παρ. 2) πρέπει να ορί-
ζεται μετά από σύμφωνη γνώμη του ΚΕΜΕ, αφού μέσα στο κατεχόμενη κύριο
έργο του ΚΕΜΕ είναι η σύνταξη των ΑΠ, η κρίση των διδακτικών βιβλίων
και η παρακολούθηση της εφαρμογής των προγραμμάτων.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει: Για το άρθρο 1 παρ. 2 του διατά-
γματος περί Γενικών Εξετάσεων παρατηρώ ότι:

Κατά τη γνώμη μου ο περιοριστικός όρος "που έχουν διδάξει τα μα-
θήματα δέσμης τούτη τη σχολική χρονιά" είναι σκόπιμο να ισχύσει για
όλους τους (14) καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, που θα επιλεγούν
ως μέλη της ΚΕΓΕ για τον Ιούνιο 1985.

Ο κ. Παπασημακόπουλος λέγει: Να παρευρίσκονται ως 8 μέλη της ΚΕΓΕ
από το διδακτικό προσωπικό μόνο εκείνοι οι καθηγητές που δίδαξαν μαθή-
ματα δέσμης. Όχι δηλαδή να συμμετέχουν στον ορισμό των θεμάτων καθηγη-
τές που διδάσκουν στο Γυμνάσιο, πράγμα που όπως πληροφορούμαι έγινε
στο παρελθόν.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφαινεται

υποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση των κ.κ. Ν. Βαρουχάκη, Δ. Τομπαΐδη,
Β. Θεοδωρακόπουλου.

ΘΕΜΑ 5ο

Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει: Η Διεύθυνση Διοικητικών Υποθέσεων ΓΕ του Υπουργείου Παιδείας με το έγγραφό της Δ4/50α/20-2-1985 αποστέλλει στο ΚΕΜΕ αντίγραφο σε φωτοτυπία των προτάσεων των Διευθύνσεων ΜΕ των Νομών Αχαΐας και Δωδεκανήσου για την ίδρυση των γυμνασίων Ελεούσας Ρόδου, Ζου Καλύμνου και Σαγαίικων Αχαΐας, που από παραδρομές δεν είχαν περιληφτεί στο σχετικό φάκελο που στάλθηκε στο ΚΕΜΕ και παρακαλεί για την τροποποίηση της πράξης του Τμήματος 13/1985, που αναφέρεται στη γνωμοδότηση για το σχ. Π.Δ/τος ίδρυσης γυμνασίων και συστάσεως θέσεων γυμνασιαρχών-διευθυντών στα σημεία που αφορούν τα ανωτέρω γυμνάσια.

Πράγματι ύστερα από την υποβολή των ανωτέρω στοιχείων και τον έλεγχο τους διαπιστώνω ότι κανονικώς ιδρύονται και τα τρία ανωτέρω γυμνάσια και εισηγούμαι στο Τμήμα να άρει τη θέση που πήρε με την απόφασή του στην πράξη 13/1985 ως προς την ίδρυση γυμνασίου στα Σαγαίικα Αχαΐας. Σημειώνω μόνο ότι η αλληλογραφία αυτή δημιουργήθηκε εξαιτίας της Διευθύντριας της Διεύθυνσης ΜΕ Αχαΐας, η οποία αρχικά εισηγήθηκε να μην ιδρυθεί το Γυμνάσιο στα Σαγαίικα Αχαΐας - και αυτό έλαβε υπόψη του το Τμήμα στην πράξη του 13/85, για να εισηγηθεί να μην ιδρυθεί αυτό το σχολείο και αργότερα με άλλο έγγραφό της εισηγήθηκε να ιδρυθεί, αναιρώντας τα επιχειρήματα που έφερε στο προηγούμενο έγγραφό της.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του:

- α) Το έγγραφο Δ4/50α/20-2-85 της Διεύθυνσης Διοικητικών Υποθέσεων ΓΕ του Υπ. Παιδείας και τα συνημμένα σ' αυτό έγγραφα,
- β) Το άρθρο 2 του Ν.185/1976, και
- γ) Την εισήγηση του κ. Δ. Σακκά,

αποφάσεται

Εισηγείται να ιδρυθεί γυμνάσιο και στα Σαγαίικα Αχαΐας και να θεσπιστεί μια θέση Γυμνασιάρχη-Διευθυντή γι' αυτό.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Ηλ. Σπυρόπουλος

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)
ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 21/1985

Σήμερα, 4-3-85, ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδύλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφονίτου, φιλόλογος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Κρίση του βιβλίου, Πειράματα Χημείας των κ.κ. Αεντιάκη κ.α. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Ανάθεση συγγραφής βιβλίων ΕΠΑ. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Θέματα Χημείας. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 4ο - Διαδικασία κρίσης του βιβλίου, Θρησκευτικά β' γυμνασίου.
- ΘΕΜΑ 5ο - Ανακοινώσεις

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

./.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει: Με την αριθμ. Φ.211.12/19/Γ2/1094/16-4-1984 απόφαση του ΥΠΕΠΘ ανατέθηκε η συγγραφή βιβλίου "Οδηγός Πειραμάτων Χημείας" στους Ε. Λετζάκη, Μ. Αμαργιανιτάκη και Θ. Ψυχάρη. Κριτές ορίστηκαν, στο ίδιο έγγραφο, οι σχολ. Σύμβουλοι Β. Καρώνης, Σ. Ιησιάδης και Ν. Νικολαΐδης.

Οι κριτές σε μία εμπεριστατωμένη εργασία τους επισήμαναν όλες τις ατέλειες του βιβλίου οι οποίες και τέθηκαν υπόψη των συγγραφέων από τον ιερασμένο Νοέμβριο. Οι συγγραφείς έλαβαν υπόψη τους όλες τις παρατηρήσεις των κριτών και ξαναέγραψαν πολλά πειράματα με βάση τις υποδείξεις των κριτών πράγμα που διαπίστωσα και ο ίδιος. Σε ορισμένες παρατηρήσεις των κριτών που οι συγγραφείς δε συμμορφώθηκαν κρίνω ότι δεν ήταν απαραίτητο ~~να~~ να μείνουν όπως είναι δεν μειώνουν την αξία των γραφομένων π.χ. οι συγγραφείς υποδεικνύουν ότι πρέπει κάτω από την φιάλη να τοποθετηθεί ένα λευκό τετράγωνο χαρτί. Οι κριτές παρατηρούν: γιατί τετράγωνο; (σελ. 10 της κριτικής έκθεσης). Αντίθετα στην περίπτωση του κορεσμένου διαλύματος NaOH (σελ. 74) οι συγγραφείς συμμορφώνονται με την παρατήρηση (σελ. 10 κριτ. επιτρ. πειρ. 33 (1)) φραιώνοντας το κορεσμένο διάλυμα κοκ.

Γενικά μπορούμε να πούμε ότι χάρη στην αυστηρή και σχολαστική θα έλεγε κανείς μελέτη του βιβλίου από τους κριτές οι συγγραφείς βοήθησαν να παρουσιάσω τον οδηγό των πειραμάτων με ελάχιστα σφάλματα όσον αφορά το τομέα της καθοδήγησης των καθηγητών στην εκτέλεση των πειραμάτων.

Βεβαίως το βιβλίο δεν φθάνει να ικανοποιηθεί πλήρως όλους τους δόκους συγγραφής που στο σχετικό έγγραφο περιέχονται πράγμα που οι κριτές παρατήρησαν. Επίσης σε πολλά σημεία οι συγγραφείς προβληματίζουν τον καθηγητή στην εκτέλεση του πειράματος παρακινώντας τον να αναζητήσει την θεωρητική απάντηση πριν προχωρήσει στον πειραματισμό. Οι κριτές παιτούν την επεξήγηση μέσα στον οδηγό και το καταλογίζουν σε βάρος του. Έχω τη γνώμη ότι μια τέτοια επέκταση θα καθιστούσε περιττή την ελέτη από το καθηγητή άλλων βιβλίων Χημείας (εκτός των σχολικών). Είναι όμως αυτός ο σκοπός του οδηγού πειραμάτων; Τέλος σε μερικά σημεία το κείμενο παρουσιάζει γλωσσικές αδυναμίες και καθ' ύλην είναι

τύχει μιας γενικής επισκόπησης από φιλόλογο.

Πέρα όμως από όσα αναφέρθηκαν, η επί σειράν ετών παντελής έλλειψη ηγού πειραμάτων χημείας από τα σχολεία που αποτελεί ένα σοβαρό επί-
ρήμα των καθηγητών του κλάδου Α4 να μην εγγίζουν ούτε δοκιμαστικό
λήνα απαιτεί την προώθηση του βιβλίου αυτού στον Οργανισμό Ε.Β. για
τύπωση. Η απουσία άλλωστε από το σώμα των Σχ. Συμβούλων πτυχιούχου
μικρού επιδεινώνει την ήδη υπάρχουσα κατάσταση. Τελειώνοντας θα ήθελα
βεβαιώσω το τμήμα ότι υπερ της εκτυπώσεως του οδηγού πειραμάτων είναι
ο Πρόεδρος του ΚΕΜΕ στον οποίο έθεσα υπόψη και το τελικό κείμενο των
συγγραφών. Επίσης επισημαίνω ότι οι συγγραφείς δεν συνεργάστηκαν με
τους κριτές, παρόλη την παράκληση των συγγραφών για συνεργασία.

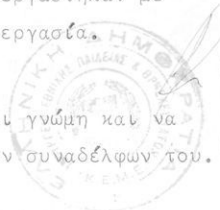
Ακολούθησε συζήτηση. Ο κ. Κατσιμάνης λέγει:

Θα παρακαλούσα το φίλο κ. Παπασημακόπουλο να αλλάξει γνώμη και να
ομορφωθεί με τις υποδείξεις της μεγάλης πλειοψηφίας των συναδέλφων του.
Λόγοι που πρέπει να τον πείσουν είναι απλοί:

1) Κατά την πρόσφατη συνάντηση με την επιτροπή κρίσης, στη διάρκεια
της οποίας οι κριτές ανέπτυξαν μονολογώντας την αρνητική για το βιβλίο
θέση, ο αντίλογος των συγγραφών, που ο κ. Παπασημακόπουλος που είχε
ραπτό στα χέρια του, δεν ακούστηκε καθόλου. Επομένως δεν έγινε διάλογος
και το Τμήμα ενημερώθηκε πλημμελώς.

2) Αν, όπως επιμένει ο κ. Παπασημακόπουλος, γίνει αμέσως ψηφοφορία,
ο κ.κ. σύμβουλοι του Τμήματος θα αποφασίσουν αν έχει δίκιο είτε αυτός
ή οι συγγραφείς είτε οι κριτές. Αλλά ο σκοπός των συναντήσεων στα
μαΐσια των συλλογικών οργάνων δεν είναι η κατάθεση δύο αλληλοσυγκρουό-
μενων γραπτών κειμένων, δηλαδή η δημιουργία διλημμάτων με σκοπό την προ-
τίμηση ενός από τα δύο μέρη του. Σκοπός των συζητήσεων είναι ο διάλογος
που θα οδηγήσει, ενδεχομένως, τις αντιτιθέμενες απόψεις σε σύνθεση, ώστε
να υπηρετηθεί πάνω από όλα η ουσία - στη συγκεκριμένη περίπτωση: η
ελτίωση, ενδεχομένως, ενός κρινόμενου βιβλίου και η προώθηση του προς
ετύπωση.

3.- Με δεδομένη την τοποθέτηση των μελών του Τμήματος, έτσι όπως
αυτή εκφράστηκε, η ψηφοφορία είναι βέβαιο ότι θα αποβεί εις βάρος του

βιβλίου. Αφού λοιπόν ο κ. Παπασημακόπουλος ενδιαφέρεται να εγκριθεί αυτό, γιατί επιμένει να υποστηρίζει, στη συγκεκριμένη περίπτωση, μια διαδικαστική διαδικασία;

Ο κ. Ηλίας Σπυρόπουλος λέγει: Πριν θέσω σε ψηφοφορία την έγκριση της γνώμης του βιβλίου, είμαι υποχρεωμένος να θέσω υπόψη του Τμήματος τα εξής δεδομένα:

1.- Κρίνεται βιβλίο για τον καθηγητή, πράγμα που σημαίνει ότι η επίπεδος του οφείλει να είναι ιδιαίτερα υψηλή.

2.- Για το βιβλίο αυτό η γνώμη και των τριών κριτών, ύστερα από πραγματικά εμπεριστατωμένη μελέτη, είναι απερίφραστα αρνητική.

3.- Ο υπεύθυνος εισηγητής του Τμήματος, Σύμβουλος Β' κ. Στ. Παπασημακόπουλος, παρών στη συνεδρία της 16/15.2.88 ενώ είχε στα χέρια του το βελτιωμένο, όπως λέγει, κείμενο των συγγραφέων, δεν το παρουσίασε, ούτε να γίνει συζήτηση, όπως κατά κανόνα συμβαίνει κατά τη διαδικασία κρίσης βιβλίων. Αντίθετα αποσιώπησε τη νέα αυτή πραγματικότητα την οποία που το Τμήμα είχε την ευκαιρία, με την παρουσία των ειδικών κριτών, να εκτιμήσει τη διαφορά της πρώτης γραφής από τη δεύτερη, και την εμφανίζει τώρα, που το Τμήμα, καθώς δεν διαθέτει άλλον ειδικό, δεν μπορεί να σχηματίσει ξεκάθαρη αντίληψη.

Μετά από τη διευκρινιστική συζήτηση ο Πρόεδρος θέτει σε ψηφοφορία το ερώτημα (ΝΑΙ ή ΟΧΙ) στην εισήγηση:

Ψηφοφορία

Σοροδής	ΛΕΥΚΗ
Τμπαΐδης	ΟΧΙ
Παπασημακόπουλος	ΝΑΙ
Ααμόπουλος	ΟΧΙ
Παδόπουλος	ΝΑΙ
Ερος	ΟΧΙ
Βρουχάκης	ΟΧΙ
Εκιάς	ΛΕΥΚΗ
Συρόπουλος	ΟΧΙ

Το Τμήμα με ψήφους 5 + 2 λευκές : 2 δεν κάνει δεκτή την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

ΘΜΑ 2ο

Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει:

1.- Με βάση το εισηγητικό σημείωμα του Τμήματος εκπαιδευτικών με-
λών και τεχνικής βοήθειας έχω να εισηγηθώ τα ακόλουθα:

Στη συνέχεια της Φυσικής που διδάχτηκε στη Α' ΕΠΑ το πρόγραμμα Φυ-
σικής που προτείνεται για την Β' ΕΠΑ είναι επαρκές για τους 2, 4, 5 και
εγκύλιους.

Εισηγούμαι την ανάθεση συγγραφής του βιβλίου Φυσικής με το επισυ-
ντόμενο πρόγραμμα στους: Ν. Δαπόντε, Α. Κασσέτα, Σ. Μουρίκη και
Γρδελή Δημ. Οι όροι συγγραφής θα είναι αυτοί που αναφέρονται στο συ-
νυμμένο έντυπο.

Κριτές θα είναι οι Μαρίνος Δ. και Σπάθης Μ. Ο κ. Σκιαθίτης Μ. Σχ.
Συμβουλος δεν μπορεί να είναι κριτής αφού είναι συγγραφέας του βιβλίου
Φυσικής Α' ΕΠΑ.

2.- Για το μάθημα της Πολ. Οικονομίας της Α' ΕΠΑ εισηγούμαι να
γραφεί αντίστοιχο βιβλίο με ανάθεση στους Βορλώ Αντώνιο και Θήριο Χρήστο
Το βιβλίο θα γραφεί σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα και τους όρους
που επισυνάπτονται.

Ως κριτές προτείνονται οι α) Δρεμέτσικας Θεόδωρος, β) Κουτσιλιέρης
Γ. και Παπαντωνίου Κώστας.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφάσινεται

Αοδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

ΘΜΑ 3ο

Η συζήτηση για το θέμα αυτό αναβάλλεται για την επόμενη συνεδρίαση
του Τμήματος (Τετάρτη 6-3-85).

ΘΜΑ 4ο

Στη συζήτηση του θέματος παραβρέθηκαν οι συγγραφείς του βιβλίου,
θησκευτικά Β' Γυμνασίου κ.κ. Σ. Αγουρίδης και Σ. Νίκας και τα μέλη

ιτροπής κρίσεως κ.κ. Δρίτσας, Παναγόπουλος και Ανδριόπουλος.

Πρώτος έλαβε το λόγο ο κ. Δρίτσας ο οποίος είπε τα εξής (επισυνάπτεται).

Στη συνέχεια έλαβαν το λόγο οι κ.κ. Παναγόπουλος και Ανδριόπουλος ο οποίος λέγουν: (επισυνάπτεται).

Ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης λέγει: Χαιρετίζω την προβολή της κοινωνικής ιάστασης του χριστιανικού μηνύματος, η οποία επιχειρείται με το καινούριο βιβλίο των Θρησκευτικών. Ήταν αντιπαιδαγωγική η καταθλιπτική ιντοδυναμία του δογματικού υπερβατικού στοιχείου που βρήκαμε διάχυτη τα παλαιά εγχειρίδια. Από το άλλο μέρος θα ήταν λάθος να υποτιμηθεί ο μυστηριακό - εσχατολογικό στοιχείο, αφού ένα βιβλίο Θρησκευτικών είναι ίτι διαφορετικό από ένα βιβλίο ιστορίας ή κοινωνιολογίας.

Πρέπει να επιχειρηθεί λοιπόν και να πραγματοποιεί ο σωστός συγκερασμός η σύνθεση των δύο τάσεων. Και χαίρομαι που αυτό, σε γενικές τουλάχιστον γραμμές, εξασφαλίζεται. Ο καθηγητής κ. Αγουρίδης και ο σχ. σύμβουρος κ. Νίκας ήταν οι περισσότεροι ενδοεδειγμένοι για να οδηγήσουν στην πιτυχία μια τέτοια προσπάθεια.

Όσο για τις διαστάσεις γνώμών σε επιμέρους σημεία μεταξύ συγγραφέων και κριτών, νομίζω ότι δέχονται ορθή αντικατάσταση. Με την καλή θέληση ου διακρίνει και τις δύο πλευρές, είναι δυνατόν να γίνουν οι απαραίτητες ραστικές βελτιώσεις που θα συμβάλουν στη δημιουργία ενός άρτιου από ίθε άποψη βιβλίου.

Τελειώνω έκφράζοντας την ικανοποίησή μου για το υψηλό επίπεδο στο ποίο διατηρήθηκε η συζήτηση και εκ μέρους των κριτών και εκ μέρους των συγγραφέων.

Ακολούθησε διευκρινιστική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των συγγραφέων, κριτών και μελών του Τμήματος.

Τέλος ο Πρόεδρος, αφού ευχαρίστησε τους συγγραφείς και κριτές για την συνεργασία τους με τα μέλη του Τμήματος, παρακάλεσε τον υπεύθυνο για το μάθημα κ. Κ. Φούσκα, να φέρει στο Τμήμα το θέμα για τελική κρίση ο ταχύτερον δυνατόν.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΣΕΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

Πράξη 22/85

Σήμερα, 6-3-85 ημέρα Τετάρτη και ώρα 11.00' το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεων του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Γραφείων), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Ν. Βαρουχάκης, Λ. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαζίδης, Σόμβουλοι Β', Κυρ. Κατσικιάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφονίτου, φιλόλογος. Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Φ. Εύρος, Ν. Παπαδόπουλος, Δ. Χοροδίνης, γιατί έλειπαν σε άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

Θέματα Η.Δ.

Θέματα Χημείας, Εισηγητής: Στ. Παπασημακόπουλος.

Διαδικασία κρίσης του βιβλίου, Αρχαία Ελληνικά (Γ' τεύχος) Υπό την Α' ΕΠΗ.

Σεμινάρια περιβάλλοντικής Εκπ/σης στα Ιωάννινα.

Εισηγητής: Ηλ. Σπυρόπουλος.

Ανακοινώσεις.

Ειδική Οδηγία βαθμολογίας της IV δέσμης.

Εισηγητής: Ν. Βαρουχάκης.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το Πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

α 1ο. Ο κ. Παπασημακόπουλος δήλωσε ότι έχει ετοιμάσει σχετική εισήγηση.

Α όμως το Τμήμα, αν, επειδή το θέμα απαιτεί γνωμάτευση Χημικών, είναι σκοπιμό-
να να αναβληθεί η εισήγηση και να κληθούν Χημικοί στην κρίση το
Τμήμα έχει εμπιστοσύνη για να διατυπώσουν και αυτοί τη γνώμη τους.

Το Τμήμα αποφασίζεται: αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Παπασημακόπουλου.

α 2ο. Στη συζήτηση του θέματος παραβρέθηκαν οι συγγραφείς κ.κ. Ν. Καραμπάγια
κ. Φ. Τόγια και τα μέλη της επιτροπής κρίσεως κ.κ. Ν. Ευαγγελινός, Δ. Αντωνίου, ΕΘ.
Ζείρηδης.

Ο κ. Ευαγγελινός έλαβε το λόγο και είπε:

Με το 3ο τεύχος ολοκληρώνεται το βιβλίο των Αρχαίων Ελληνικών της Α' τάξης του
ΕΠΛ, βιβλίο που αποτελεί πρωτότυπη μέθοδο για την εισαγωγή του μαθητή στον
αρχαίο ελληνικό λόγο.

Οι περιεκτές του τεύχους, όλες από κείμενα της αττικής διαλέκτου των κλασικών
χρόνων, είναι κατάλληλες για τους διδακτικούς στόχους για τους οποίους προορίζο-
νται και πολύ ενδιαφέρουσες από άποψη περιεχομένου.

Με το τελευταίο αυτό τεύχος πλουτίζεται σε ικανοποιητικό βαθμό το βασικό λεξιλό-
γιο των μαθητών και συμπληρώνεται η παρουσίαση των αναγκών για μια πρώτη
γνωριμία με την αρχαία γλώσσα γραμματικών και συντακτικών φαινομένων.

Μια από τις αξιολογότερες καινοτομίες του όλου βιβλίου, η οποία περιέχεται στο
εν λόγω τεύχος, είναι η διδασκαλία της μεταφραστικής διαδικασίας. Βοηθείται,
έτσι, ο μαθητής να αντιληφθεί τη δυσκολία της μεταφοράς ενός κειμένου στη σημε-
ρινή μας γλώσσα, αλλά ταυτόχρονα και την αξία κάθε μεταφραστικής προσπάθειας.

Συναντούμε και εδώ τις αρετές που επισημάναμε στα δύο πρώτα τεύχη του βιβλίου.

Ακολούθησε συζήτηση και τέλος ο Πρόεδρος, ^{ήρθε ευχαρίστησε τους συγγραφείς τα μέλη}
της επιτροπής, παρακάλεσε τον αρμόδιο για το θέμα

εισηγητή κ. Δ. Τομπάδη να φέρει στο τμήμα την οριστική κρίση του βιβλίου, το ταχύ-
τεον δυνατόν.

μα 3ο. Ο κ. Ηλ. Σπυρδούπος λέγει:

Η Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων του ΥΠ.Ε.Π.Θ. με το έγγραφό του αρ. Γ2/644/3-1985 παρακαλεί το Τμήμα, να γνωμοδοτήσει για την οργάνωση και λειτουργία σεμιναρίου περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα Γιάννενα, στα τέλη Ιουνίου.

Έχοντας υπόψη:

1) Την σημασία που έχει για την ανανέωση της σχολικής πράξης και για το άνοιγμα του σχολείου στη ζωή η περιβαλλοντική εκπαίδευση και το ενδιαφέρον των εκπαιδευτικών, των μαθητών και των Κοινωνικών φορέων γι' αυτήν.

2) Τα πολύ θετικά αποτελέσματα του σεμιναρίου Π.Ε. που έγινε στη Θεσ/νίκη το Σεπ-πτεμβρίου του 1984, ~~απ~~

3) Τις δυνατότητες της Ομάδας Εργασίας που εργάζεται με ευθύνη του ΚΕΜΕ για την εισαγωγή της Π.Ε. στα σχολεία Μ.Ε., και

4) Την σχετική πρόταση της Ομάδας Εργασίας, που διατυπώθηκε ύστερα από επανειλημμένες συνεδρίες της, προτείνω τα εξής:

1. Για την επέκταση Π.Ε. στην περιοχή της Β.Δ. Ελλάδας είναι απαραίτητο το σεμινάριο, για τη δημιουργία στελεχών που θα αναλάβουν την εκτέλεση προγραμμάτων Π.Ε. στα σχολεία τους, όπως είναι πολύ χρήσιμο για την ευαισθητοποίηση των κοινωνικών φορέων, όπως και της κοινής γνώμης της περιοχής.
2. Το σεμινάριο θα κληθούν να παρακολουθήσουν 40 καθηγητές των Σχολείων των νομών της Ηπείρου, της Αιτωλοακαρνανίας, της Κέρκυρας και της Δευκάδας, ύστερα από αίτησή τους. Αν ο αριθμός των αιτήσεων είναι μεγαλύτερος από 40, τότε θα γίνει κλήρωση, αφού προηγουμένως, ανάλογα με τον αριθμό των αιτήσεων, κατανεμηθούν οι 40 θέσεις στους 7 συνολικούς νομούς.
3. Οι εργασίες του σεμιναρίου θα αρχίσουν στις 20 και θα τελειώσουν στις 29 Ιουνίου. Στην πρώτη φάση (20-22 Ιουνίου), θα αναπτυχθούν θεωρητικά θέματα στα Γιάννενα, στη δεύτερη φάση οι καθηγητές, χωρισμένοι σε ομάδες, θα κάνουν πρακτική άσκηση στην περιοχή της Σχολής Βελλά. (23-29 Ιουνίου).
4. Η οργανωτική Επιτροπή των σεμιναρίων θα αποτελεσθεί από εκπαιδευτικούς των Ιωαννίνων (Δ/ντής Μ.Ε., Σχολικοί Σύμβουλοι, Δ/ντής ΣΕΛΑΜΕ Ιωαννίνων, άλλοι εκπαιδευτικοί της πόλης). Αυτή θα μεριμνήσει για την εξασφάλιση των απαραίτητων όρων λειτουργίας του σεμιναρίου και στο τέλος θα υποβάλει έκθεση σχετική με τις εργασίες του.
5. Το πρόγραμμα θα καταρτίσει η Ομάδα Εργασίας, ως εξής:
 - α) τη γενική εισήγηση θα αναλάβει ο υπεύθυνος της Ομάδας Σύμβουλος Β' ΚΕΜΕ

Ηλίας Σπυρδούπος.

β) Τις θεωρητικές εισηγήσεις θα αναλάβουν ειδικοί επιστήμονες και εκπαιδευτικοί της ευρύτερης περιοχής (πανεπιστημιακοί δάσκαλοι Ιωαννίνων και Πάτρας, καθηγητές ΣΕΛΛΜΕ κ.τ.λ.).

γ) Τον προγραμματισμό και την εκτέλεση των πρακτικών ασκήσεων των 4 ομάδων θα αναλάβουν, από την Ομάδα Εργασίας οι: Ελένη Βόζα, Γ. Κούσουλας, Δ. Κωστόπουλος και Κ. Επισκοποπούλου. Για να εκπονήσουν τα ειδικά προγράμματα τους, θα πρέπει, τουλάχιστον ένα μήνα πριν από την έναρξη των εργασιών του σεμιναρίου, να μεταβούν στα Γιάννενα - Βελά, για επιτόπια εξέταση των περιβαλλοντικών προβλημάτων της περιοχής και τη μελέτη των συγκεκριμένων προγραμμάτων που θα εφαρμόσουν.

6. Χρήση γραμματέα του σεμιναρίου θα εκτελεί το μέλος της Ομάδας εργασίας Σοφία Ορεινού, ενώ χρήσιμη θα είναι η παρουσία του συντονιστή της Ομάδας Σχολικού Συμβούλου Χρ. Σιγάλα και του μέλους της Ομάδας Θ. Ποδίου.

7. Από την πλευρά του ΚΕΜΕ, στην πρώτη φάση (20-22 Ιουνίου), θα παρακολουθεί τις Εργασίες ο Σύμβουλος Β' Ηλίας Σπυρόπουλος, ενώ στη δεύτερη (23-25) ο Σύμβουλος Β' Στ. Παπασημακοπούλος (και οι δύο συμμετέχουν στις εργασίες της Ομάδας).

8. Τις εργασίες της πρώτης φάσης καλό είναι να κληθούν να παρακολουθήσουν φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, εκπρόσωποι κρατικών αρχών (ιδιαίτερα υπουργείων ΥΧΟΠ και Γεωργίας), επιστήμονες και εκπαιδευτικοί που ενδιαφέρονται για θέματα περιβάλλοντος, όπως και εκπρόσωποι των συνδικαλιστικών ενώσεων των εκπαιδευτικών.

Το Τμήμα, ύστερα από διευκρινιστική συζήτηση, αποφασίζεται ομόφωνα:

έχεται την εισήγηση του κ. Ηλ. Σπυρόπουλου στο σύνολό της.

Θα 4ο. Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

- 1 863/5-3-85
- 2 841/4-3-85
- 3 827/4-3-85
- 4 830/4-3-85
- 5 831/4-3-85

ΕΜΑ 5ο

Ο κ. Ν. Βαρουχάκης λέγει: Με αφορμή σχετικά ερωτήματα που μας ποβάλλονται εισηγούμαι να δοθεί η παραπάνω ειδική Οδηγία στους βαθμο-ογητές της IV Δέσμης, η οποία να γνωστοποιηθεί και στους μαθητές:

"Σύμφωνα με τις Οδηγίες διδασκαλίας "πρέπει να αποφεύγονται κατά ις εξετάσεις ασκήσεις των οποίων η λύση στηρίζεται σε θεωρία που έχει ξαιρεθεί". Διευκρινίζεται πάντως ειδικά για την ύλη της IV Δέσμης, τι αν μαθητής αντιμετωπίσει τη λύση μιας άσκησης με τη βοήθεια των αρ. 6.12, 6.13, 6.14, 6.19 και 6.28 (που είναι οι μόνες ενδιάμεσες ου έχουν εξαιρεθεί), τότε η λύση αυτή θα είναι παραδεκτή".

Το Τμήμα αποφαινεται: αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Βαρουχάκη.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΓΙΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ (ΚΕΜΕ)
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 23/1985
=====

Σήμερα, 11-3-85, ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00, το Τμήμα ΜΕ του ΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, εσοχείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με Πρόεδρο τον κ. Ηλ. Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Γ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ; Κυρ. Γατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Κ. Φούσκας, γιατί έλειπε.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Ανατυπώσεις βιβλίων ΕΠΛ. Εισηγητές κατά ειδικότητα.
ΘΕΜΑ 2ο - Κρίση Γ' τεύχους των Αρχαίων της Α' ΕΠΛ. Εισηγητής Δ. Τομπαΐδης.
ΘΕΜΑ 3ο - Ανακοινώσεις

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

EMA 10

Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει: Η Δ/νση Εφαρμογής Εκπαιδευτικών χεδίων του ΥΠΕΠΘ με το έγγραφό της Στ3/1045/1-3-85 μας διαβιβάζει, νάμεσα στα άλλα, και ένα αντίτυπο του βιβλίου της Α' τάξης του ΕΠΑ Στοιχεία Δικαίου" και παρακαλεί να γνωμοδοτήσουμε για την ανατύπωσή του για το σχολ. έτος 1985-86.

Είδα εσπευσμένα το βιβλίο και διαπίστωσα, ότι, εκτός από τα ικρολάθη που έχει, στη σελ. 43 υπάρχει φωτοτυπία κειμένου από "εται-ικδ". Το κείμενο αυτό πρέπει να αντικατασταθεί, γιατί όχι μόνο είναι την καθαρεύουσα, αλλά έχει του κόσμου τους σολοικισμούς. Με αυτό που ο εισηγούμαι την ανατύπωση του βιβλίου.

Το Τμήμα αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Β. Θεοδωρακόπουλου.

ΕΜΑ 2ο

Ο κ. Δ. Τομπαΐδης λέγει: Το γ' τεύχος του βιβλίου "Αρχαία Ελληνικά" της Α' τάξης του Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου, συνεχίζοντας την νάδρομη πορεία του από τα νεότερα χρόνια προς την αρχαιότητα, φτάνει πιτέλους στην κλαδική περίοδο. Το τεύχος αυτό (ενότητες 22-31) περιέχει κείμενα των συγγραφέων, κατά σειρά, Αριστοτέλη, Λυσία, Ξενοφώντα, Λάτωνα και Θουκυδίδη.

Και το τεύχος αυτό, όπως και τα προηγούμενα, είναι χωρισμένο σε δέκα ενότητες, στις οποίες προτάσσεται μια σύντομη εισαγωγή για την λασική περίοδο. Η κάθε ενότητα αρχίζει με ένα σύντομο εισαγωγικό σημείωμα με πληροφορίες για το συγγραφέα και το έργο του καθώς και για το απόσπασμα που ακολουθεί. Μετά ρχεται το κείμενο και αμέσως κατόπιν μπαίνουν αρκετές ερωτήσεις που κοπή έχουν μια πρώτη χοντρική επικοινωνία του μαθητή με το κείμενο ου διάβασε (συνήθως του ζητούνται οι απαντήσεις με φράσεις του αρχαίου ειμένου). Ύστερα γίνεται λεξιλογικός (κυρίως) υπομνηματισμός του κει-
ένου.

Στο δεύτερο μέρος της ενότητας δίνονται τα γραμματικοσυντακτικά στοιχεία της ενότητας και γίνεται η επεξεργασία τους: γραμματική διδασκαλία με πλούσιες εφαρμογές και περιγραφές καθώς και συντακτική ανάλυση, όπου εφαρμόζονται και κάποιες νεότερες γλωσσολογικές μέθοδοι, πάλι με εφαρμογές. Το μέρος αυτό της ενότητας ολοκληρώνεται με ποικίλες και ενδιαφέρουσες ασκήσεις γραμματικής και σύνταξης. Ειδικά το γ' τεύχος, παραθέτει στο μέρος αυτό και αρκετά παράλληλα κείμενα, κατά κανόνα του ίδιου συγγραφέα.

Στο τρίτο μέρος της ενότητας γίνεται θεματική επεξεργασία, δηλ. αναλύεται κάποιο θέμα που σχετίζεται με το κείμενο ή το συγγραφέα, όπως "Ο Αριστοτέλης θεμελιωτής των επιστημών", "το θέμα της φιλίας", "Ο όρκος στη ζωή του ανθρώπου".

Ειδικές παρατηρήσεις:

Παρατηρούμε ότι οι συγγραφείς μιλούν για διάφορα γραμματικά ή (κυρίως) συντακτικά θέματα σαν να τα προσφέρουν για πρώτη φορά, ενώ είναι βέβαιο ότι ο μαθητής, ως απόφοιτος του γυμνασίου, τα ξέρει. Για παράδειγμα βλ. όσα λέγονται για τη σύνδεση των προτάσεων (σ. 7).

Όσα λέγονται στη σελ. 9-10 για τη συνθετική και αναλυτική γλώσσα εν είναι όλα σωστά και πρέπει να ξαναδιατυπωθούν.

Στη σελ. 24 τα όσα λέγονται για την παράταξη δεν τα καταλαβαίνω. Παρακάτω, είναι χρήσιμο να δοθούν παραδείγματα με τις διάφορες σημειώσεις που πήρε ο σύνδεσμος και από την ελληνιστική εποχή κι εδώ (Επιομή σελ. 31).

Όσα λέγονται για την αντων. τέτοιος-α-ο, ότι προήλθε από την τοιούτος, δεν είναι απολύτως ορθά. τοίτιος (τούτος+τοίος) + έτοιος.

Υπάρχουν ακήσεις που ζητούν από το μαθητή να παραγάγει αρχαίο λόγιο ή να εντάξει μέσα σε αρχαίες φράσεις κάποιους τύπους (π.χ. σελ. 27, 38, 68, 104, 102, 147, 166). Με τις ασκήσεις αυτού του είδους δίνουμε την εντύπωση ότι θέλουμε να ασκήσουμε τους μαθητές να γράφουν αρχαία ελληνικά. Κι επειδή δεν είναι αυτός ο σκοπός μας, προσωπικά θα προτιμούσα ή να απαλειφθούν οι τέτοιες ασκήσεις ή να περιοριστούν.

"Παθητικοποίησε τις επόμενες προτάσεις" (σελ. 39). Να αποφύγουμε το ρήμα αυτό (το ουσ. "παθητικοποίηση" είναι μετάφραση του ξένου PASSIVISATION). Έπειτα, η φράση αυτή δεν έχει νόημα, γιατί οι προτάσεις δεν είναι "παθητικές", τα ρήματα είναι.

Όσα λέγονται για την εξέλιξη της μορφολογίας του μέλλοντα (σελ. 39-40) δείχνουν υπερβολικό ιστορικό ενδιαφέρον (θα προτιμούσα να συντομευτούν).

Δεν ξέρω αν πρέπει να δεχτούμε τον όρο "μετοχικό σύνολο" (σελ. 59).

Η διάκριση της δυνητικής οριστικής (σελ. 77) σε δύο είδη, "αντίθετο του πραγματικού" και "δυνατό στο παρελθόν", είναι οπωσδήποτε περιττή. Στην ουσία η δυνητική οριστική σημαίνει πάντα "κάτι που μπορούσε να γίνει στο παρελθόν αλλά δεν έγινε", άρα κάτι αντίθετο του πραγματικού.

Να προσεχτούν αυτά που λέγονται για την ονοματοποίηση (σ. 91).

Τα λεγόμενα για την προέλευση του υποθετικού συνδέσμου αν μπορούν να παραλειφθούν ως εξεζητημένα για την τάξη αυτή.

Λεπτομερέστερες παρατηρήσεις έχω σημειώσει στο χειρόγραφο που μελέτησα και τις θέτω υπόψη των συγγραφέων.

Οι αρετές και της συγγραφής αυτής είναι φανερές (τις μνημόνευσα

την κρίση του προηγούμενου τεύχους, πράξη 93/84, στην οποία παρα-
μω):

- α) Προσέγκληση του ενδιαφέροντος των μαθητών,
- β) Ένταξη των φαινομένων μέσα σε λόγο,
- γ) Εφαρμογή νεότερων μεθόδων περιγραφής και ανάλυσης της γλώσσας.

Μόλο που δε θα μπορούσαν να θεωρηθούν αρκετά τα διδασκόμενα κείμενα στην εισαγωγή των μαθητών στην αρχαία (κλασική) ελληνική γλώσσα, νο-
τι πως τώρα οι συγγραφείς ολοκληρώνουν τη νέα άποψή τους στη σπουδή
αρχαίων ελληνικών, άποψη που αξίζει να δοκιμαστεί.

Θα επανέλθω τώρα σε μια παρατήρηση που είχα διατυπώσει κατά την κρί-
ση του β' τεύχους. Για να επικοινωνήσουν οι μαθητές μια ώρα νωρίτερα
στην αρχαία γλώσσα, να παραλειφθούν μερικά υποκατάστατα αττικίζοντα κεί-
ματα (που περιέχονται τώρα στο β' τεύχος) και να ενισχυθεί το βιβλίο με
όσα αρχαία (κλασικής εποχής) κείμενα. Αυτό θα μπορούσε να γίνει στο
πρόγραμμα της επεξεργασίας του βιβλίου για επανέκδοση, οπότε θα γίνει και η
ενημέρωση των τριών τευχών.

Τέλος συνιστώ στους συγγραφείς να γράφουν όσο μπορούν γρηγορότερα το
πρόγραμμα του καθηγητή, γιατί και διδακτικές οδηγίες είναι απαραίτητο να δο-
θούν στους καθηγητές και αρκετά πράγματα από τον τρόπο διαπραγμάτευσης
το βιβλίου να εξηγηθούν και να αναλυθούν για πληρέστερη κατανόηση.

Ακολούθησε συζήτηση.

Ο κ. Θεοδωράκοπουλος λέγει: Είδα το 3ο τεύχος του βιβλίου και δια-
πίστωσα ότι μεθοδολογικά πορεύεται όπως και τα δύο προηγούμενα τεύχη, για
οποία η εισήγησή μου ήταν θετική. Διαπίστωσα επίσης με πολλή ικανο-
ποίηση ότι "επιτέλους" - όπως παρατήρησε ο κ. Τομπαΐδης - το βιβλίο πα-
ρασιάζει και γνήσια κλασικά κείμενα. Αυτό βέβαια θα έπρεπε να έχει γί-
νει νωρίτερα, ώστε και τα κλασικά κείμενα να γίνουν περισσότερα. Ελπίζω,
βέβαια, και εύχομαι αυτό να γίνει σε μια συνολική αναθεώρηση του βιβλίου.
Επίσης, υπό την προϋπόθεση ότι θα αρθούν οι αδυναμίες που επισήμανε ο κ.
Τομπαΐδης - εγώ δεν έχω να προσθέσω άλλες - εισηγούμαι να προωθηθεί το
βιβλίο για εκτύπωση.

Ο κ. Ηλίας Σπυρόπουλος λέγει:

Έχοντας υπόψη:

- α) Την εισήγηση του συναδέλφου κ. Δ. Τομπαΐδη,
- β) Το χειρόγραφο του γ' τεύχους του βιβλίου, όπως μας παραδόθηκε,
- γ) Το κείμενο που κατέθεσε η Επιτροπή κρίσεως του βιβλίου, και
- δ) Τα τεύχη α' και β' του βιβλίου, που τυπωμένα ήδη, βρίσκονται στα χέρια μας,

οράται ότι με το παραπάνω δικαιώνονται οι επιφυλάξεις που είχα διατυπώσει όταν συζητούσαμε το αναλυτικό πρόγραμμα αρχαίων ελληνικών Α' τάξης ΕΠΛ, που είχε καταρτίσει η Ομάδα Εργασίας ΕΠΛ. Σαν κλασικός φιλό-

./.

λογος λυπάμαι ειλικρινά για τη δικαίωση αυτή, γιατί γίνεται εις βάρος τόσο της διδασκαλίας του βασικού για την πνευματική κατάρτιση των παιδιών μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών όσο και της εμπιστοσύνης που έρεπει να έχουμε για την προσφορά του ΕΠΑ στην παιδεία μας.

Βέβαια, καθώς το α' και β' τεύχος του βιβλίου έχουν διανεμηθεί στους μαθητές και έχουν διδαχτεί, δεν είναι καθόλου εύκολο να εισηγηθώ στο τμήμα να μην εγκρίνει το βιβλίο, τουλάχιστον όπως έχει, γιατί δεν υπάρχει άλλη λύση για το υπόλοιπο του σχ. έτους 1984-85. Ίσως όμως οι παρατηρήσεις που ακολουθούν να είναι χρήσιμες την ώρα που θα συζητηθεί η ανατύπωση του βιβλίου για το 1985-6.

Λοιπόν, το τρίτο τεύχος έπρεπε να είναι το επιστέγασμα της διδασκαλίας του μαθήματος, και, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις του προγράμματος, να παρουσιάζει κείμενα αρχαιοελληνικά που θα ήταν αντιπροσωπευτικά της κλασικής και αρχαϊκής λογοτεχνίας και, φυσικά, που θα έπειθαν τα παιδιά για την αριότητα μορφής και περιεχόμενου που προκάλεσε και προκαλεί τον παγκόσμιο θαυμασμό προς την αρχαιοελληνική πνευματική παραγωγή. Πώς λοιπόν η προσδοκία αυτή εκπληρώνεται από το γ' τεύχος; Με δέκα (10) βλο κι όλο σύντομα κείμενα, από τα οποία μάλιστα 4 του Ξενοφώντα, και τα λοιπά του Αριστοτέλη, του Λυσία, του Πλάτωνα και του Θουκυδίδη (από τους 2 τελευταίους από 1) - κι αυτό είναι όλο. Τώρα, αν ο θαυμασμός στην αρχαία λογοτεχνία οφείλεται κυρίως στην αρχαία τραγωδία, στους λυρικούς και τον Όμηρο, που απουσιάζουν από το βιβλίο, αυτό μπορεί να είναι "άλλο θέμα", την ώρα μάλιστα που οι μαθητές του ΕΠΑ δεν θα ξαναδούν, στο σύνολό τους, αρχαιοελληνικό κείμενο; Και η συρρίκνωση και η δημιουργία εντύπωσης ότι η αρχαιοελληνική λογοτεχνία είναι φτωχή επιτείνεται από το γεγονός ότι από τον Αριστοτέλη και τον Λυσία παρουσιάζονται κείμενα ήδη παρόντα στα σχολικά βιβλία της Β' και Γ' Γυμνασίου (αρχαία από μετάφραση).

Αυτή η κατάληξη του βιβλίου με υποχρεώνει να επανέλθω στη θέση που είχα υποστηρίξει, ότι τα αρχαία ελληνικά από το πρωτότυπο με κανένα τρόπο δεν μπορούν να αποδώσουν αξιόλογο παιδευτικό αποτέλεσμα με διδασκαλία 4 ωρών την εβδομάδα, μόνο σε μια τάξη. Είναι προτιμότερο να τα καταργήσουμε και να δώσουμε τις ώρες σε άλλα αντικείμενα και όχι να αναγκαστούμε αργότερα να διαπιστώσουμε την αποτυχία τους και να τα

ποσύρουμε. Η ευθανασία σε πολλές περιπτώσεις είναι προτιμότερη από μια παρατεινόμενη ανίατη κατάσταση. Εξάλλου, από όλα τα επιχειρήματα που χρησιμοποιήθηκαν από τους εισηγητές του νέου προγράμματος (Ομάδα του ΕΠΑ) και τους υποστηρικτές τους στο Τμήμα, εκείνο που κυριάρχησε ήταν η ευκολία - "έτσι το μάθημα γίνεται ευκολότερο" - αλλά δεν νομίζω τι πάντοτε μια "ευκολοποίηση" πρέπει να είναι οδηγός μας σε όλες ανεξαιρέτως τις παιδαγωγικές μας ενέργειες. Ίσα-ίσα, πρέπει να είμαστε πολύ κεπτικοί, όταν το κύριο επίχειρημα είναι η ευκολία.

Τώρα, για το διδακτικό εγχειρίδιο που εξυπηρετεί το αναλυτικό πρόγραμμα, αναγνωρίζοντας το μόχθο των συγγραφέων παρατηρώ τα ακόλουθα:

1.- Τα κάθε είδους σχόλια, παραθέματα, εικαστικό υλικό, γραμματική-συντακτική ύλη, ασκήσεις κτλ. με την ποικιλία και τον όγκο τους πνίχουν κυριολεκτικά το ολιγόστιχο κείμενο - ξεκινάμε από ένα κείμενο 10 ετών και δημιουργούμε μια διδακτική ενότητα 10 σελίδων.

Εξάλλου, σπάνια αυτά τα στοιχεία που πλασιώνουν (η καλύτερα ασφυκτικά αγκαλιάζουν) το κείμενο άμεσα εξυπηρετούν την κατανόησή του. Συχνά είναι καθαρές παρεκβολές, επιδείξεις κάθε είδους αλλότριων από τα αρχαία ελληνικά ενδιαφερόντων.

2.- Η εικονογράφηση, ιδιαίτερα πλούσια, δεν πείθει κάθε φορά ότι επιτυγχάνει, ότι είναι πειστικά συνδεδεμένη με το κείμενο. Βέβαια του γ' ύψους (όπως και του α' και β' όταν τα κρίναμε) δεν είδαμε (ούτε φυσικά Επιτροπή Κρίσης) τις εικόνες - αν και έπρεπε να είχαν κατατεθεί μαζί με το κείμενο.

3.- Από τα περιεχόμενα των δύο προηγούμενων τευχών και από τις παρατηρήσεις του κ. Τομπαζόδη εύκολα διαπιστώνεται ένα εντυπωσιακό πιασμά: ενώ οι συνάδελφοι του Τμήματος που έκθυμα συνηγορούν για το πρόγραμμα και το βιβλίο ήταν αυτοί που επίμονα υποστήριζαν ότι έπρεπε να παύσουμε να είμαστε κολλημένοι στο γράμμα του αρχαιοελληνικού λόγου και να πνέουμε το πνεύμα του, σήμερα διαπιστώνουμε ότι με το βιβλίο αυτό, στο σύλλόγ του, το "γράμμα" υπερπροβάλλεται (φτάνουμε σε λεπτολόγες συντακτικές ακρίβεις που δεν τις είχαμε ούτε όταν ασκούσαμε πνευματοκτόνο έργο γραματοδιδασκάλου), το πνεύμα περιορίζεται στο περιεχόμενο 10 σύντομων υποσασμάτων κλασικών συγγραφέων, όχι πάντα πρώτης (καμία φορά και τρί-

ς) σειράς. Και ευτυχώς που τα παιδιά διδάχτηκαν στα Γυμνάσια, από
μτάφραση, αριστουργηματικά κείμενα (γι' αυτό κάνω λόγο για πισωγύρισμα)
έτσι δεν θα φύγουν από το σχολείο με τις εντυπώσεις που θα είχαν αν
δάσκονταν μόνο από το βιβλίο της Α' ΕΠΑ. Τώρα, αν οι 4 ώρες την
δομίδα, αντί να αυξήσουν την εκτίμηση των παιδιών - όπως έπρεπε - στη
λογγραφική παραγωγή των αρχαίων, την μειώσουν, αυτό είναι κάτι που πολύ
πρέπει να μας βασανίσει, όταν έρθει η ώρα που θα κληθούμε τη δοκιμαστική
δασκαλία να την κάνουμε οριστική.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

α π ο φ α ί ν ε τ α ι

ατά πλειοψηφία, εγκρίνει το διδακτικό βιβλίο, Αρχαία Ελληνικά ΕΠΑ, τεύ-
ος Γ' των κ.κ. Μ. Καραμπάγια και Φ. Τόγια για δοκιμαστική χρησιμοποίηση
ατά το σχολ. έτος 1985-86.

Μειοψηφεί ο κ. Ηλ. Σπυρόπουλος για τους λόγους που αναφέρει στην
σήγησή του.

ΕΜΑ 3ο

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

- 1) 880/6-3-85
- 2) 859/5-3-85

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίου
Δ. Ζαραφωνίου

ΠΡΑΞΗ 24/1985

Σήμερα, 13-3-85, ημέρα Τετάρτη και ώρα 9 π.μ. το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Γ. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος. Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Ν. Παπαδόπουλος και Κυρ. Κατσιμάνης.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Ανατύπωση του διδ. βιβλίου, Αρχαία Ελληνικά Α' Γενικού Λυκείου. Εισηγητής Δ. Τομπαΐδης.
- ΘΕΜΑ 2ο - Ανάθεση συγγραφής διδ. βιβλίου της Α' ΕΠΑ. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ανατύπωση βιβλίων ΕΠΑ. Εισηγητές κατά ειδικότητα.
- ΘΕΜΑ 4ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 5ο - Ανατύπωση του σχ. εγχειριδίου Γεωγραφία Α' Γυμνασίου. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

EMA 10

Ο κ. Δ. Τομπαΐδης λέγει: Με την πράξη μας 16/85 είχαμε αποφασίσει, σχετικά με την ανατύπωση του βιβλίου των αρχαίων ελληνικών της Α' λυκείου των Α. Μουμτζάκη-Ν. Κεφαλίδη, να περιμένουμε λίγες ημέρες. Ο λόγος της αναμονής ήταν να έχουμε το αποτέλεσμα της κρίσης για τη συγγραφή αρχαίων ελληνικών του κ. Φ. Κακριδή. Ήδη η διοίκηση, με το εισήγηση έγγραφο του υφυπουργού κ. Π. Μώραλη αριθ. Φ.211.17/29/Γ2/620/3.85, μας καλεί να πούμε τη γνώμη μας για την ανατύπωση του παλιού βιβλίου.

Ύστερα απ' αυτά νομίζω πως η γνωμοδότησή μας πρέπει να είναι θετική για το παλιό βιβλίο, για τους εξής λόγους: α) Γιατί πιέζουν οι σχετικές προθεσμίες. Αν καθυστερήσουμε κι άλλο να δώσουμε ανατύπωση, είναι αμφίβολο αν θα έχουμε από την αρχή της χρονιάς βιβλίο, (β) Η διοίκηση έχει στα χέρια της όλα τα στοιχεία που αφορούν το θέμα των αρχαίων ελληνικών Α' λυκείου (κρίση επιτροπής για τη συγγραφή Κακριδή, πρότασή μας για αναμονή κτλ.) - στοιχεία που εμείς δε διαθέτουμε - και αυτή "επισπεύδει" την υπόθεση της ανατύπωσης, σταθμίζοντας όλα τα δεδομένα του προβλήματος.

Στο θέμα αν θα γίνουν ή όχι αλλαγές (βελτιώσεις, διορθώσεις κτλ.) στο βιβλίο, έχω να πω τα ακόλουθα: Το βιβλίο ανατυπώνεται για τις διδακτικές ανάγκες του ερχόμενου έτους, δηλαδή προσωρινά. Έπειτα, το βιβλίο αυτό - που κυκλοφορεί από αρκετά χρόνια - έχει διορθωθεί στο παρελθόν αρκετές φορές, και από τους συγγραφείς και από το ΚΕΜΕ. Γι' αυτό δε θεωρώ απαραίτητες οποιεσδήποτε διορθώσεις αυτή τη στιγμή. Διαφορετικό βέβαια θα ήταν το θέμα, αν το βιβλίο προοριζόταν για μεγαλύτερη διάρκεια. Στην περίπτωση αυτή, και οι συγγραφείς και το ΚΕΜΕ θα είχαν να προτείνουν αλλαγές, στα πλαίσια ενός νέου προσανατολισμού του μαθήματος.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1.- Το βιβλίο αυτό έχει υπηρετήσει αρκετά χρόνια την εκπαίδευση· επισημάνθηκαν στο διάστημα αυτό οι αρετές του και τα μειονεκτήματά του· στα μειονεκτήματά του έχουν εγγραφεί τα ακόλουθα - στο βαθμό που γνωρίζω:

- α) περισσή προσήλωση στα τυπικά γλωσσικά στοιχεία·
- β) συνολική φόρτιση του βιβλίου και αντίστοιχη μείωση της βατότητας του για αρχάριους·
- γ) είναι βιβλίο με την παραδοσιακή αντίληψη της αρχαιομάθειας.

2.- Όμως τόσα χρόνια δε δώσαμε στους συγγραφείς του τη δυνατότητα να προχωρήσουν σε άνετη αναθεώρηση του βιβλίου τους έχοντας υπόψη οι τις σχολικές εμπειρίες που οι ίδιοι γνωρίζουν. Ιδιαίτερα νομίζω τι τα δύο τελευταία χρόνια δεν έγινε καν σκέψη βελτίωσης του βιβλίου, γιατί προσδοκήθηκε η αντικατάστασή του με ένα άλλο πιο φιλόδοξο και λιποδοφόρο. Σήμερα είναι γνωστό ότι αυτή η προσδοκία εκκρεμεί όχι ευλόγα· γι' αυτό νομίζω φρόνιμο είναι να ενθαρρυνθούν οι συγγραφείς να ελπίσουν το βιβλίο τους, για το 1986-87.

3.- Διαφορετικά μου φαίνεται ότι από δω και μπρος οφείλουμε να προκρίνουμε ανάμεσα σ' αυτό το βιβλίο (Κεφαλίδη-Μουμτζάκη) και το αντίστοιχο της α' του Ενιαίου λυκείου. Η σύγκριση θα καταστεί αναπόφευκτη τη βάση και θα φτάσει εύλογα ως εδώ.

4.- Ευνόητο από όσα έγραφα πιο πάνω ότι προκρίνω κι εγώ για τώρα την ανατύπωση του βιβλίου Κεφαλίδη-Μουμτζάκη για τη α' του Γενικού Λυκείου κατά το 1985-1986.

Μετά από συζήτηση το Τμήμα αποφαινεται: αποδέχεται ομόφωνα την ισηγήση του κ. Δ. Τομπαΐδη.

Το Τμήμα μετά από εισήγηση του κ. Γ. Παπαδημητρίου
αποδέχεται ομόφωνα:
1. Την ανάθεση της συγγραφής του διδακτικού βιβλίου
αριθμ. 33 του Ν. 1143/81
2. Εργαστήριο Χημείας - Γωπονία
3. Β' ΛΥΚΕΙΟΥ... Ε.Π.Λ.
4. ΚΑΤΣΙΚΗΣ... Παναγιώτης... Καθηγητής Α.Π. Ν.Σ.Α. 3471504
5. Εισαγωγή... Όνομα... Ιδιότητα, Δ/ση
6. Τσιτσηλίου... Κωνσταντίνος... Καθηγητής Κ.Π.Ε. Κανεδάρειο 44 68 3404
7. ΜΠΟΜΠΕΤΣΗΣ... ΑΝΤΩΝΙΟΣ... Καθηγητής Β' Γεν. Λυκείου Αρκαδίου Αρκαδίας
8. Καλλιόπης Πέτρος... Καθηγητής Ε.Π.Λ. Σωτήρος 13^{ος} Μείζας
τηλ. 4134629
9. Αξία παραδόσεως του έργου συγγραφής μετά την Έγκυρική Από-
10. συγγραφής - Όδηγες.
11. της του βιβλίου Όλην... το... επιμελίσαντα
12. της του βιβλίου (αναλ. πρόγραμμα) Σύνταξη... το... αναλυτικό
13. εγχειρίδιο...
14. αξία της ύλης σε μέρη - κεφάλαια... το... αναλυτικό
15. πρόγραμμα...
16. ανάπτυξη του περιεχομένου... το... αναλυτικό
17. ...
18. ...
19. ...
20. ...
21. ...
22. ...
23. ...
24. ...
25. ...
26. ...
27. ...
28. ...
29. ...
30. ...
31. ...
32. ...
33. ...
34. ...
35. ...
36. ...
37. ...
38. ...
39. ...
40. ...
41. ...
42. ...
43. ...
44. ...
45. ...
46. ...
47. ...
48. ...
49. ...
50. ...
51. ...
52. ...
53. ...
54. ...
55. ...
56. ...
57. ...
58. ...
59. ...
60. ...
61. ...
62. ...
63. ...
64. ...
65. ...
66. ...
67. ...
68. ...
69. ...
70. ...
71. ...
72. ...
73. ...
74. ...
75. ...
76. ...
77. ...
78. ...
79. ...
80. ...
81. ...
82. ...
83. ...
84. ...
85. ...
86. ...
87. ...
88. ...
89. ...
90. ...
91. ...
92. ...
93. ...
94. ...
95. ...
96. ...
97. ...
98. ...
99. ...
100. ...

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΡΕΣΕΩΣ

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΡΕΣΕΩΣ ΟΡΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ

Πρόεδρος	Λεωνίδας	ΑΓΓΑ	3464221
Αντιπρόεδρος	Ιωάννης	Δ/νοη	
Εκπαιδευτικός	Ονομα		
Καθηγητής	Χρήστος	Εκ Καθηκόντων	052Α 3467340
Εκπαιδευτικός	Αλέξανδρος	Επίτιμος	ΑΓΓΑ 3467340
Καθηγητής	Καθηγητής		

Τα μέλη που ληφθήσαν: Βασιλείου Χρήστος Δ/Μηχανιστών Τσιουράκη 35 Αθήνα
Σουλά Αλυσά Χρήστος Καθηγητής Μ.Ε. Σμύρνης 64 Αθήνα
Εκπαιδευτικός Αλυσά Χρήστος Παιδαγωγ. Π.Α. Αθήνα 18 Αθήνα

Ο Περιοριστικός όρος του άρθρου 5 του Ν.Δ.749/70

Πληρωματικές οδηγίες για την κρίση

- α) Αμοιβή συγγραφέων (τρόπος)
- β) Αμοιβή μελών της Επιτροπής κρίσεως (τρόπος)
- γ) Στοιχεία με τα όποια ή Δ/νοη Έφαρμ. Προγρ. όφελαι να εφοδιάσει τους συγγραφείς και τα μέλη της Επιτροπής κρίσεως

Απαλλαγή από τα υπηρεσιακά τους καθήκοντα των

- α) Τσιουράκη Χρήστος
- β)
- γ)

που ανήκουν στη Δημόσια Έκπ/ση

ΣΤ. Άλλες λεπτομέρειες

Μετοφίλησαν οι

Αφού εξαντλήθηκαν τα θέματα της ημερησίας διατάξεως τελεώσθαι η συνεδρίαση.

Ο Πρόεδρος Η Γραμματέας

EMA 3ο

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφαινεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου να στα-
λύν στον ΟΕΔΒ για ανατύπωση τα βιβλία:

Φυσική και

Βιολογία, Στοιχεία Βιοτεχνολογίας για τους μαθητές τους Α' ΕΠΑ
σχολ. έτους 1985-86

και να γίνει τευχοποίηση και των 2 βιβλίων με την ευθύνη των συγγρα-
φέων.

EMA 5ο

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφαινεται: αποδέχεται ομόφωνα
εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου να σταλεί στον ΟΕΔΒ για ανατύ-
πωση το σχ. εγχειρίδιο. Γεωγραφία για τους μαθητές της Α' Γυμνασίου
σχολ. έτους 1985-86.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)

ΟΡΓΑΝΟ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 25/1985

Σήμερα, 15-3-85, ημέρα Παρασκευή και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος Σμήνητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Ν. Παπαδόπουλος, Κυρ. Κατσιάνης.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΕΜΑ 1ο - Ενημέρωση του Τμήματος από τον κ. Φ. Κακριδή για το β' τεύχος των Αρχαίων Ελληνικών Α' ΕΠΛ.
- ΕΜΑ 2ο - Διαδικασία κρίσης Μουσικής της Α' Γυμνασίου.
- ΕΜΑ 3ο - Διαδικασία κρίσης της Ψυχολογίας Β' Γεν. Λυκείου.
- ΕΜΑ 4ο - Ανακοινώσεις

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε ο πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΕΜΑ 1ο
Ο Πρόεδρος του Τμήματος Ηλίας Σπυρόπουλος ανακοινώνει στο Τμήμα ότι, στερα από το έγγραφο αρ. της Δ/σης Εφαρμογής Προγραμμάτων του ΥΠΕΠΘ, με το οποίο διαβιβάστηκε υπόμνημα του κ. Φ. Κακριδή σχετικό με την καταλληλότητα του εγχειριδίου "Αρχαία Ελληνικά", τεύχος γ' της Α' ΕΠΛ, προσκαλείται ο κ. Κακριδής να ενημερώσει το Τμήμα, ώστε οι παρατηρήσεις του να αξιοποιηθούν κατά τη συζήτηση για την ενδεχόμενη νατύπωση του βιβλίου για το σχ. έτος 1985-6. Παρακαλώ λοιπόν τον κατη-
ρητή Φ. Κακριδή, τ. Πρόεδρο του Τμήματος, να πάρει το λόγο:
Ο κ. Φ. Κακριδής λέγει:

Κρίσιμ επιπλέον -

Ποις εκδόσεως έχομαι να σας πω (α) διψήφιο το ετήσιό μου με-
ρικόμην 17.2.85, όπου σας πρότεινα να εισηγηθείτε να αποσπείν γρή-
γορ από τα βιβλία το βιβλίο των ΑΕ Α' ΕΠΛ, και να προσεφέρω
να υπομείψω τα νεοεπείτα των μετρώσεών μου - (β) συζητήσω για τις
νεοεπείτα σας - και (γ) Αί ε ν ε ρ ι ν ή μ : 1. Προσχημαίνομαι λέγειν
των ΑΕ-ΕΠΛ γράμ με ενόχους ως άτομο η εναντία των εναν-
τιών της νεοεπείτας γράμ, και η υπόλη των προηγουμένων των ΑΕ επιλήμ.
2. Ας δε γείνω των "προσδοκωμένων" μέθοδο, για των οποίων η αντανά-
ση μου είναι δεδομένη από τα νεοεπείτα σας (56/30.5.84), όσα και
αυτά δεσπεύω να έχω ένα αντίστοιχο ^(αίτημα) στο βιβλίο - έμμεσος θα
μην έσχε μόνο για συγγραφή αλλά ενίοτε συγγραφέων τέλους.

3. Τα όσα δε μου δει αναμεταξύ άλλων έπαιρτε και διδόμεν των βιβλίων.

Ενεργείων έρευνών ορίσμένα από τα βιβλία μου υποκατα, όσα
και η γράμ μου έχομαι να σας πω να αναμείν το βιβλίο - και τα
ενεργείων να συζητηθούν, όχι ως των αλφάβητων του βιβλίου.

Αξιόλογα από και χρόνους έρευνών, αλλά έχομαι να πω: των έρευνών μου
και μετ' άλλων έρευνών μου - και μετ' άλλων έρευνών μου - και μετ' άλλων έρευνών μου -

ἀνὸς λυκοῦ [τὸ λυκοῦ;] τοῦ λείοντος ἐστὶν ἐθνικὸς Μουσίων. Τί-
 νοτε ἄλλο! Νοσέχω (α) εἰς τὸ ταχὺ δὲν ἔχει ταχὺ ἔχει μετὰ το
 αὐτὰ. (β) εἰς δὲ λέγεται τὸ νοσέειν καὶ εἶναι - (γ) οὐ καὶ εἶναι εἶναι
 ἀνὸς λυκοῦ ἄλλο, ταχὺ, ὅπου αὐτὸς εἶναι ἔχει τὸ ταχὺ
 εἶναι νοσέειν, καὶ τὸ λέγειν "ἐνέκειναι ἀνὸς τὸ γινώσκοντα καὶ
 τοῦ" (Μ. Αὐδούριος) - ταχὺ να τὸ γινώσκοντα καὶ τὸ γινώσκοντα καὶ
 ἄλλες νοσέειν, εἶναι τοῦ ταχὺ τοῦ σου καὶ, ἐρεῖται καὶ τοῦ ταχὺ ἀνὸς
 τοῦ νοσέειν καὶ ταχὺ νοσέειν, ἐστὶν ἡ λυκοῦ ΑΕ τοῦ λυκοῦ, ἔστι
 τοῦ ταχὺ καὶ, ὡς ἐρεῖται ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν ἐστὶν
 τοῦ ταχὺ ἐστὶν, καὶ εἶναι εἶναι εἶναι εἶναι εἶναι εἶναι εἶναι εἶναι εἶναι
 ταχὺ καὶ.

— τὸ λυκοῦ ἔχει νοσέειν ταχὺ (κατακλινῶν) εἶναι καὶ ταχὺ, καὶ μετὰ
 λέγοντες λέγοντες: Α. Γελ. 8, 16, 19, 24 (= 88), 29, 32, 53, 61 - δὲ
 εἶναι αὐτὸ καὶ ταχὺ καὶ ταχὺ.

— εἰς ταχὺ εἶναι τὸ ταχὺ (Γελ. 39) ἔχει ταχὺ καὶ μετὰ
 'νοσέειν'. Ναυ διαβάσεις: « Η Αὐτὸ ἀνορέσει καὶ ταχὺ καὶ ταχὺ »

της ενοχής. 11. x. η νοδευμένη Αθηνά του Πειδία Λωίτζας - γὰρ
 εἶναι νοδευμένη; ἦταν εἰδωλὸνδετος ο Πειδίας καὶ ἡ ενοχή σου;]
 γίνετα δὲ τῆς εὐθείας ἐποεωπαῖκῶς αὐγέας [δὴ δαδὴ οἱ Πω-
 γαῖαι ἦσαν περιεδογὸς εἶδαι τῆς εὐθείας ἀνὰ τὸν νοδὸνδετος - εὐπαῖ-
 κῆς ενοχής δένειν καὶ τὸ αὐγέας τῆς (εὐδαίμων) Αθηνῶς τοῦ
 Βαρυβαρίου - γήνης γὰρ δόχε γὰρ τῆς ενοχῆς τῶν γεωγεωμετρῶν - τοῖς
 ενοχῆς, νοταὶ γεωγεωμετρῶν εἶναι ἡ δὲ τῆς εὐθείας; - καὶ γὰρ
 ἔσθ' ἐπεκελεδαῖς]. Ἐνὶ ἀνοχῇ τὰ δυοτελεγενητὰ ἀδεία χρε-
 κωμίσαντα ἐστὶν νύκτα τοῦ Μπουρζέλι. [νοταὶ νύκτας; - Νόι καὶ νότες].
 Πιερέγες γε: αὐτὴ ἡ διδασκαλία 'ἐπειρὰ ἐς ἀπεχαιρία καὶ ἐρεδίζει τὸ
 δάσκαλόν, ἐρεδίζει τὰ παρὰ δὲ, καὶ χαυτεκρίντα ἰσά ἰσά αὐτὸν τοῦ νοταῖδε-
 τα ἐν νύκτα νὰ διδάξῃ. ὅτι δόχε ἄλλῃ γεὰς ἐρεδὶα νοταῖς.

— Ζεύγισον ἐποεωπαῖκῶς. 14

1. Πιερέγες ἐν οἱ γεωγεωμετρῶνδετος; εἰσὶν εἶναι νοτῆς, ἐνὶ οἱ γεωγεωμετρῶνδετος
 'νοταῖς' ἡ δὲ δίδος: 'ἐν γεωγεωμετρῶνδετος' (νοταῖς δόχε)
2. Ἀνὰ τὸ κῆρυξ τοῦ Αθουρῶνδετος κῆρυξ, καὶ τὸ ἴδιον ἐρεδίζει καὶ
 ἐρεδίζει τὸν Αθουρῶνδετος κῆρυξ. Αθουρῶνδετος καὶ νοταῖς νὰ νοταῖς.

Ψαμμίτης να επιφέρει να ερευνηθεί ποια είναι η αρχαιότερη γλώσσα στον κόσμο απορριπνόντας δυο νεοελληνικά παιδιά σε μια καλύβα και περιμένοντες να δει ποια γλώσσα θα μιλήσουν αυθόρμητα, μόλις φθάσουν στην κατάλληλη ηλικία.

Αλλά και στο διάλογο «Μένων» (82, b-e) του Πλάτωνα ο Σωκράτης θέλοντας να αποδείξει ότι η γνώση είναι έμφυτη, επιφέρει ψυχολογικό πείρασμα οδηγώντας με ερωτήσεις ένα νεαρό δούλο να επιτύχει ένα δύσκολο γεωμετρικό πρόβλημα.

Από τότε ο έθρωςτος και ο κόλαχος του δεν έπαυε να απασχολεί την παιδεία διανοήση. Το 19ο αλ. δημιουργήθηκε η πειραματική ψυχολογία, που στηρίζει όλα της τα συμπεράσματα σε ψυχολογικά πειράματα πάνω σε ανθρώπους ή σε ζώα. Συγχρόνως γεννήθηκε και ο προβληματισμός για την αξία, την ακεραιότητα και τις αναγκαίες προϋποθέσεις αυτών των πειραμάτων.

Ένας μεγάλος παιδαγωγός του αιώνα μας ο Κερσενοτσίβερ (Ker-schenstsew) ισχυρίζεται ότι η λεγόμενη πειραματική ψυχολογία είναι κατά παντοίετο εκεί που αρχίζουν τα κύρια απόκρυφα της ψυχής. Εντούτοις στη σύγχρονη ψυχολογία της συμπεριφοράς (Μπεχάβιορισμός) το ψυχολογικό πείρασμα αποτελεί την κύρια ερευνητική μέθοδο.

Τελευταία μέλλοι με τη χρησιμοποίηση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και την εντατική της Κυβερνητικής σημειώθηκε νέα εξέλιξη στα ψυχολογικά πειράματα με αποτέλεσμα τη γένεση της Ψυχοκυβερνητικής, επιστήμης που αναλύει νέους ορίζοντες για το ψυχολογικό πείραμα και γενικότερα για την επηρεασία των ψυχικών φαινομένων.

Αυτή είναι βέβαια το νεότερο μίσο και
βουδισμό ψυχολογική νείσος και αυτή η
ένοχη (του Σωκράτη!) είναι που έχει ιδι-
αιτερά ενδιαφέροντα για του αυθεντικού
ψυχιστή!

και νείσι;

ωραία (επιτροχίωτα του διδάσκους!)

ήδη αυτά υποδύα ούς οικου εοιχόμεν-η
μή πως είναι ευνοημένα και τα διδάγματα μόνο και
μόνο να τα άμαρε γονέροι και ενδιαφέροντες

6
πικρούσαν στο στομάχι τους τα λαχανικά που ήταν να φάει
και του Ηρόδοτου και υπό του Νικανόρου Μένου με αβύρτου απόδωκε
του νοσήματος» - άρα/άλλω δα δα χειρονομούντων διαδραμάτιζε.

ΠΑΥΖΑΝΙΑΣ βελ. 37: επωνυμίες

- ένω επωνυμίες 2β («Το αχόρσι κάδοναχικί;») η ανήλικη είναι έχι!

- ένω επωνυμίες 2γ («Τι γούμυ εχρησίζην για του Πασαγιά εν κοινώ
των τέχνης;») να ανασταίνουμε, ότι είναι Χαχίς; Η γέννης νέκρια για
ναχίδα, και η έωση ανήλικη είναι ότι ο Πασαγιάς δεν είναι κοινός εν νέχνης;

ΠΑΥΖΑΝΙΑΣ βελ. 45: άκρυα 5

«Οι νεχίοι έθελον «ό σοφός περιγνήτα, ό άνιτος περιδανύτα» - Νόδι δα
νέδεσσε γέμω, νείος άχαιος, χειρονομεί εν νόητος εχρησείς των δέχων;
ΑΕ το περιγνήτα ευγείνη 'ζαχί', περιγνέω. Οι συγγενείς δε ενίτια
να το φέρουν και νάκατο γαζούλ, ή νιόδεσσε γαρ νάκατο γαζούλ εν 'άχαια γούμυ',
και βέδω του συνδέδωκεν τους και τον γαζούλ ήτοι γαζούλ, να να οδηγούν
ενοενηνάρν νείηται εν γένεσσε δα ο Πασαγιάς ο περιγνέω, νείηνη-
δωκε και δα περιδανύτα, ονότε είναι σοφός και όχι άνιτος!

· Τηλεφ' έχω με το ντύμα - νοσήσω δια νεκρώτα να συμμαρ-
τάσω με συμμαρτα, του Νοδ'βιο (του βέβαια νοσήσω με ΑΕ
ιστοριογράφο!) - αλλά ίδιο κάποιον εύτοπο, όπως νύστα, κείνω + επω-
τάως + υποκυματίζω, και τότε κατανοήσις γεγραμμένη και
συμμετοχή!

18. ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ Ο ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ (σελ. 60)

— Για το νεύτο, ως είναι εύτοπος: Το κείμενο του βείβουμε 6η σελ. 60, και από κάτω σε μεμονω-
μένους γράφα «Αποδείξεις ο Βυζάντιος. Υπόθεσις Αποδείξεως Συμμετοχών» δεν είναι του Αποδείξεων του
Βυζαντίου (ΑΒ) - 39/20 η.χ. α. - αλλά νέου κώου δύο σωστά νεότερα. σωστά στο δεύτερο τρίτο
και υπόθεσις, ιδίαιτες συνθήκες του κείμενου του κείμενου, με κάποιο χαρακτήρι-
στικό του κείμενου κείμενου του υπόθεσις σε νεκρώτα κείμενο. Δεν ήταν η εντύπωση σε κείμενο
η ανεκδήλωση, αλλά γραμμένη είναι χαρακτήριση του κείμενου μας. Το στέβετερο να διαβάζω
κείμενο στο κείμενο ΝΕ, και στο κείμενο να το Μικροκείμενο να βίβω από κείμενο κείμενο του
κείμενου κείμενου;

— Όσοι λέει μαζί να ανεκδήλωση με υπόθεσις του κείμενου σε κείμενο σε κείμενο
κείμενο το κείμενο» δεν είναι αυτό το κείμενο κείμενο κείμενο, αλλά ένα άλλο κεί-

(b) η αριστερή ελκυστική κρίση - που είναι αυτή ίσως ανήκουν στο AB.

— αυτό καίτοι είναι γεμάτο με ανεξιθυσία, χείρο το ποτό και οι συζητήσεις, και το εργακδικό τους 'γεμάτο': " « β' αφορμή το καίτοι ο Αριστοτέλης ο Πυλάριος διαγίνεται διη. βεβαιώνει αναγκαστικά ότι είναι κάποια γυνίκα στο Αξεδδόν... » — όσον με σημαίνει δεν ποτέ να δι αναγκαστικά του αναγκαστικά ήτοι τα βρεδία και όχι ο ιδιόμορφος είναι και εδώ γεμάτος δι ο (γεμάτο) ΑΒ de /ε/αυτήν αναγκαστικά δι είναι κάποια γυνίκα στο Αξεδδόν, αλλά διαγίνεται τα υνόθε- και ενός δεσποτικού έργου! - ήτοι αυτή που δι ενέγκει αδεισόμενες σε ψάχνο κα- κορηγμένες.

— Η συνάφηση (εξ. 60) διαβιβάζεται ως εξής: «[ο ΑΒ] θεωρείται γάρ ως ο δε-
κτικός της κειμενίου ειδοποιός, δηλ. ως ένας ενωμένος, που σχεδόν με τη
βουλητική πράξη και κειμενική της δοιοτεχνική να ενώνεται». Ο όρος «κειμενική ει-
δοποιός» μεν να λέγεται τη δέσφηση «κειμενική του κειμένου», όπου ο συγγραφέας του ΑΒ
ήταν κειμενικός συγγραφέας. Δεν ταυτίζεται όμως με τον «κειμενική της δοιοτεχνικής ηκ-
ταφής» που είναι άλλο πράγμα, στο οποίο ο ΑΒ δεν έναιτε κειμενικός ιδανικός είδος.
— Το σημείο Γ' είναι το ίδιο με τον ΑΒ, που είναι ο ίδιος, και σε μικρότερο μέγεθος.

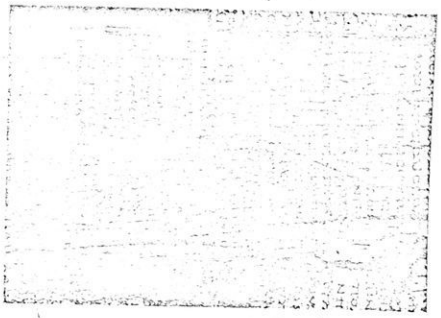
Στην ελληνιστική εποχή, εποχή πολλών καινοτομιών, γεννήθηκε η φιλολογική επιστήμη. Η παρατηρούμενη ανάπτυξη των επιστημών, που οδήγησε από τη γενική επιστήμη στην ειδικότητα και, συνεπώς, η δίψα για μάθηση και γνώση, για μάθηση στα μεγάλα διαστήματα, που δεν ικανο-

ποιείται από τη μέτρια πνευματική παραγωγή της εποχής, οδήγησαν στην αναζήτηση προτύπων σε άλλους χώρους. Στάδια αυτά δημιουργείται η πεποίθηση ότι η εποχή, που είχε αφήσει οριστικά, η κλασική, ήταν τηγνή υψηλών ιδεών, ανθρωπισμού και πνευματικού ήθους.

Αυτό έκανε τους ανθρώπους να στρέψουν στη μελέτη των κειμένων της εποχής, αυτής, όπου συνεπώς κατά αριστοτελικό τρόπο η διανοητική γλώσσα με το υψηλό περιεχόμενό της. Είτσι παραπορεύτηκε η ανάγκη να βρεθούν οι ελλείψεις και να συμπληρωθούν τα κείμενα αυτά και με κριτικό βλέμμα να διακριθούν τα γνήσια από τα ψεύδη, τα χρήσιμα από τα περιττά, τα σημαντικά από τα δευτερεύοντα. Και τα αυτά ενα ολοκληρωμένο έργο από αντιγραφές, από βιβλιοθήκες και εκδόσεις βιβλίων, τα οποία εργαζόταν. Η φιλολογική επιστήμη είχε δημιουργηθεί.

Ομοίως, φιλόλογοι θεωρούνται οι διευθυντές της βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας που ήταν ο Ζηνόδοτος ο Εφέσιος, ο Απολλώνιος ο Ειδωρύσιος και ο Αρίστομαχος. Ο Αρίστομαχος ο Βυζάντιος μελέτησε προσεκτικά την συλλογή της φιλολογίας ειδικότητας, ο αυτήν τον κριτικό έργο.

Από τότε η επιστήμη αυτή δεν έπαυε να καλλιεργείται και να κατέχει σημαντικό χώρο στο ευρωπαϊκό μέσο της διανοής. Κάθε φασματικότητα, που παρατηρείται και νεώτερη πολιτιστική ανάπτυξη, που αναπτύσσεται του ενοποιημένου αυτού

Παπύρος της Ουβύγγου του 2ου αι. μ.Χ. που περιέχει τον κατάλογο των πρώτων προπονητών της βιβλιοθήκης με τη σειρά που αναφέρονται στο κείμενο.

Οι συγγραφείς (δείτε το δείκτη και κλίμα) έχουν μια νοοφάνεια είναι να τα 'μοιρέσει', το 'απεικονίζω' και να ανακατασκευάσω τους - νέους να έσομαι ή ενδεύμενα έχει έλξη και κατόπιν διαμόρφωση να τα διατάξω είναι δύο διαφορετικοί ειδικοί μετρήσεις -

Αυτή η λέξη να ιδέα να μην αναμειγνύεται. Θεωρούμε δεικνύει να μοιράζεται από τα σύγχρονα - σε ολόκληρο το τελεόδοιο - συγγραφείς των 'κείμενων του κειμένου', να διορθώσουν τα 'κείμενα' και να 'κείμενα' ένωσαν για κείμενα.

— Τα γεφυράκια πέντε και ένα πέπερι, και τα περιβόδια δέκα και δύο καλλόδοι. ένας κόκορας ευγρη νεότατος εν ευκαίρως ενν. 78 :

[illegible]

Deveira xdi'ca do Mex. á via 'duo' de puz
 wo AE 'pulosas' ! Deveira ga E. Mexo, un'ixa
 ta sta 'Acum' xth. xth.

~~He pleura n'ava ferk ne ch'veto and
ton a'khar xedrus~~

Novos peraplanke-ni Aalasa ni o Nettoji

«δυσκολευόμεν» (5¹) - μίμνῃ εὐκαί' ἀδελφὸν ἀεὶ ὄντα
 πατρὸς τοῦ, ὅνδε ἀποδιδάσκει τὴν κοινὴν προίαν ἡμῶν.
 ἄλλὰ ὅσον «ἐκείν^{ὸς} ἡμετέραν»; Μίμνῃ ἡμετέροις ὡς
 νόμῳ δὴ οὐκ ἔστιν ἔδωκε εἰσαυτὸν ἐπὶ ἑσμεῖν ἡμετέροις.

11001 da videt re xrodo m yjien
 av. Topnidi ka pa tu naerineu au-
 ni ka pa tu enprineu tu enprineu bedi-
 as, i nau dila xerxasre di: « l u negeu

Ο υπεργυρετός είναι ο υπερδωικός χείρας του νεατεργένου, ενώ ο νεατεργένος του υπεργένου στο παρόν...

(12)

2. A ceux qui ne m'ont pas écrit, je leur envoie ce guide. Écrivez-moi.

27.

• •

Ενδιαφέροντα

idea noua este $\checkmark$

50

2008

Ο Πρόεδρος του Τμήματος Ηλίας Σπυρόπουλος ευχαριστεί τον κ. Κακριδή για την εμπεριστατωμένη εισήγησή του, την οποία το Τμήμα θα λάβει σπουδαιότερη υπόψη όταν συζητηθεί το θέμα "Ανατύπωση εγχειριδίου Αρχαίων Ελληνικών Α' τάξης ΕΠΑ" και τον παρακαλεί να ετοιμάσει πρόμοιο υπόμνημα και για τα τεύχη α' και β' του ίδιου βιβλίου.

Θέμα 2^ο. Έλαβαν μέρος στη συζήτηση των Θέματος οι συγγραφείς και τα μέλη της Επιτροπής κρίσης.
Πρώτος έλαβε το λόγο ο κ. Σαφίτζης, ο οποίος τόνισε:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΝΟΜΑΡΧΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΑΘΗΝΑΣ
ΕΚΔΗΚΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ (ΜΟΥΣΙΚΗΣ)
ΕΜΠΕΔΩΤΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

Αρ. Πρωτ.: Κουφονόσου 13

Αρ. 5241148 και 5241118

Οικ.: 9854181)

ΘΕΜΑ: Ένταξη οχτώ
και με τη διαδικασία
υπέρ των διδασκόντων
από τον κ. Κουφονόσου
για την Α' τάξη του Γυμνασίου.

Αθήνα - 12-3-1985

Αρ. Πρωτ. -

ΠΡΟΣ

Το Κ.Ε.Μ.Ε (Τμήμα Μ.Ε.)
μεσογείων 396
Από Περιφερειακή Αθηνών

ΚΟΙΝΟΔΟΙΝΟΥ: ΥΠΕΡ

Από Περιφερειακή Αθηνών -
μεσογείων 396

Ερμ. 15

Αθήνα

ΕΚΘΕΣΗ

Κρίση διδασκόντων βιβλίων μαθητών
για την Α' τάξη Γυμνασίου

Σύμφωνα με την αρ. φ. 211. 13' 19' 52' 3848/21-12-84
απόφαση ΥΠΕΘ με αριθ. 11111/21-12-84, όπου
ορίζεται και η διαδικασία επιλογής - για την υπέρ των
διδασκόντων βιβλίων "ΜΟΥΣΙΚΗ" Α' και Β' Γυμνασίου - έχω να
αναφέρω και να εντάξω τα παρακάτω:

Μου παραδόθηκε από την Αθηνών Περιφερειακή Αθηνών
Ερμ. 15 - την 22/2/1985 υπέρ των παρακάτω: α) ένα γυμ-
νασίο και β) ορισμένους μαθητές διδασκόντων βιβλίων με
το "ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ" Α' Γυμνασίου, επιδοματικό
την 1^η μέχρι την 144 επιδοματικό, με βιβλίο και επιδοματικό.

Απόφαση επιδοματικού μαθητή: με τον επί της παρακάτω
"ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ" Α' Γυμνασίου, επιδοματικό
μαθητή και επιδοματικό από 200000, 1^η μέχρι και 200000
την 12^η.

Σχολείο βιβλίο, με επιδοματικό και επιδοματικό από
200000 1^η μέχρι και 200000 6^η.

3^η Σχολείο βιβλίου μαθητή, επιδοματικό και επιδοματικό
από 200000 1^η μέχρι και 200000 12^η επιδοματικό.

[illegible]

7) Για το περιεχόμενο:

Το περιχρήσιμο: α) τον υψηλότερο βαθμό αναγνωρισιμότητας
σε σχέση με άλλους οργανισμούς, τον περιλαμβανόμενος
στον κύριο οργανισμό περιλαμβανόμενος, αποδοτικότητα - όπως
εμφανίζεται και στην παραγωγή - στοιχεία γνώσης, και
παραδοσιακά επιτεύγματα σε υψηλότερο βαθμό και υψηλότε-
ρη ποιότητα, ενώ γνώση, ιδιαίτερα γνώση με τη μορφή
γνώσης αποδοτικότητα και αναγνωρισιμότητας, τον, σε
αυτή τον υψηλότερο βαθμό.

[illegible]

1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2123. 2124. 2125. 2126. 2127. 2128. 2129. 2130. 2131. 2132. 2133. 2134. 2135. 2136. 2137. 2138. 2139. 2140. 2141. 2142. 2143. 2144. 2145. 2146. 2147. 2148. 2149. 2150. 2151. 2152. 2153. 2154. 2155. 2156. 2157. 2158. 2159. 2160. 2161. 2162. 2163. 2164. 2165. 2166. 2167. 2168. 2169. 2170. 2171. 2172. 2173. 2174. 2175. 2176. 2177. 2178. 2179. 2180. 2181. 2182. 2183. 2184. 2185. 2186. 2187. 2188. 2189. 2190. 2191. 2192. 2193. 2194. 2195. 2196. 2197. 2198. 2199. 2200. 2201. 2202. 2203. 2204. 2205. 2206. 2207. 2208. 2209. 2210. 2211. 2212. 2213. 2214. 2215. 2216. 2217. 2218. 2219. 2220. 2221. 2222. 2223. 2224. 2225. 2226. 2227. 2228. 2229. 2230. 2231. 2232. 2233. 2234. 2235. 2236. 2237. 2238. 2239. 2240. 2241. 2242. 2243. 2244. 2245. 2246. 2247. 2248. 2249. 2250. 2251. 2252. 2253. 2254. 2255. 2256. 2257. 2258. 2259. 2260. 2261. 2262. 2263. 2264. 2265. 2266. 2267. 2268. 2269. 2270. 2271. 2272. 2273. 2274. 2275. 2276. 2277. 2278. 2279. 2280. 2281. 2282. 2283. 2284. 2285. 2286. 2287. 2288. 2289. 2290. 2291. 2292. 2293. 2294. 2295. 2296. 2297. 2298. 2299. 2300. 2301. 2302. 2303. 2304. 2305. 2306. 2307. 2308. 2309. 2310. 2311. 2312. 2313. 2314. 2315. 2316. 2317. 2318. 2319. 2320. 2321. 2322. 2323. 2324. 2325. 2326. 2327. 2328. 2329. 2330. 2331. 2332. 2333. 2334. 2335. 2336. 2337. 2338. 2339. 2340. 2341. 2342. 2343. 2344. 2345. 2346. 2347. 2348. 2349. 2350. 2351. 2352. 2353. 2354. 2355. 2356. 2357. 2358. 2359. 2360. 2361. 2362. 2363. 2364. 2365. 2366. 2367. 2368. 2369. 2370. 2371. 2372. 2373. 2374. 2375. 2376. 2377. 2378. 2379. 2380. 2381. 2382. 2383. 2384. 2385. 2386. 2387. 2388. 2389. 2390. 2391. 2392. 2393. 2394. 2395. 2396. 2397. 2398. 2399. 2400. 2401. 2402. 2403. 2404. 2405. 2406. 2407. 2408. 2409. 2410. 2411. 2412. 2413. 2414. 2415. 2416. 2417. 2418. 2419. 2420. 2421. 2422. 2423. 2424. 2425. 2426. 2427. 2428. 2429. 2430. 2431. 2432. 2433. 2434. 2435. 2436. 2437. 2438. 2439. 2440. 2441. 2442. 2443. 2444. 2445. 2446. 2447. 2448. 2449. 2450. 2451. 2452. 2453. 2454. 2455. 2456. 2457. 2458. 2459. 2460. 2461. 2462. 2463. 2464. 2465. 2466. 2467. 2468. 2469. 2470. 2471. 2472. 2473. 2474. 2475. 2476. 2477. 2478. 2479. 2480. 2481. 2482. 2483. 2484. 2485. 2486. 2487. 2488. 2489. 2490. 2491. 2492. 2493. 2494. 2495. 2496. 2497. 2498. 2499. 2500. 2501. 2502. 2503. 2504. 2505. 2506. 2507. 2508. 2509. 2510. 2511. 2512. 2513. 2514. 2515. 2516. 2517. 2518. 2519. 2520. 2521. 2522. 2523. 2524. 2525. 2526. 2527. 2528. 2529. 2530. 2531. 2532. 2533. 2534. 2535. 2536. 2537. 2538. 2539. 2540. 2541. 2542. 2543. 2544. 2545. 2546. 2547. 2548. 2549. 2550. 2551. 2552. 2553. 2554. 2555. 2556. 2557. 2558. 2559. 2560. 2561. 2562. 2563. 2564. 2565. 2566. 2567. 2568. 2569. 2570. 2571. 2572. 2573. 2574. 2575. 2576. 2577. 2578. 2579. 2580. 2581. 2582. 2583. 2584. 2585. 2586. 2587. 2588. 2589. 2590. 2591. 2592.

[illegible]

Συμπεράσματα

Σ η' ιδ: 3 = Σ αν ελπετο αηγο κατω αλλε του ευνοα (σαν
1/

ερρα να μπει γρήγορα και σου δίνει: "έχουν το 2ο μέρος,
 έχουν να αποδείξουν δυο πράγματα: "η μαθηματική" --
 ελπίδα: 12^η: Το συνδυαστικό βέβαιον ότι δίνει μια είναι
 αβυσσος ενδιαφέροντων. μπορεί να έχει σωστά;
 ελπίδα: 13^η: Τέτατος στίχος κάτω από τον αριθμό: "η επιμέλεια
 και προσοχή, ή η συνέχισή: αν η αρχική της επιμέλεια
 ελπίδα: 21^η: Ακόμα τα ελπίδα 21 η συνέχισή επιμένει ότι ελπίδα

0.
 ελπίδα: 30^η: Στο 14^ο στίχο οι σωστά διαμορφώνουν ελπίδα
 α απορριπτικές;
 ελπίδα 34^η: 0 έβδομος στίχος από το 2^ο της ελπίδας να γρά-
 ρει έτσι: "απόδειξη και εδώ γίνεται" "αποδείξτε" "επιμένει
 είναι το σωστό δεν υπάρχει -- -- -- --
 ελπίδα 34^η: συνέχισή σου ελπίδα 38^η
 ελπίδα 39^η: >> >> >> 39^η
 ελπίδα 37^η: >> >> >> 35^η
 ελπίδα 38^η: Ακόμα πάλι έχει έβδομο στίχο να είναι μαθημα-
 τικά σωστά. Να επιμένουν τα θεατά και σου αναμένεται
 της λίστας και 440 το συχνό είναι.
 Να μπει γρήγορα στα σχήματα των διατάξεων.
 τη ελπίδα 41^η: στο δεύτερο στίχο "συχνό μέτρο" να γραφεί
 το αρθρό: συχνό μέτρο -- -- --
 τη ελπίδα 45^η: κάτω από και στο έβδομο στίχο θα έπρεπε
 να αναφερθεί και στο παραγράφο, μια παράγραφος και
 τα αρχικά σύμφωνα G, F, C, που περιλαμβάνουν αρθρικά
 κλίση για επιμένει κλειδιά: φ, γ: IB: (Sol, For, Po).
 τη ελπίδα 46^η: στο δεύτερο κάτω από επιμένουν τα
 κλειδιά του τμήματος και της Αλφ: ή να γραφούν τα γε-
 γράμμενα των φωνών ή να διαγραφούν και αυτά τα δύο.
 τη ελπίδα 48^η: εδάφιο 6) "το παρ'όσον το αντίθετο της νέας
 σε -- -- -- --" κλειδιά δεν είναι σωστό από, είναι απορριπτικό
 από το παρ'όσον μισών ενδιαφέροντα αυτής οι ελπίδες γρήγορα
 μπορεί να μπορεί ότι -- -- --
 τη ελπίδα 49^η: εδάφιο 8) συνέχισή του 5^{ου} στίχου να επιμένει

Δείν τα σύμβολα των φθόγων: ut, re, mi, fa, sol, la
και υψωσιν αφοδ τις λήξας sancte iohannis να διαγραφεί
σι με τα υψώχοντα βήθη.

Να γίνουν ταυτοσημεία των σημείων των οργάνων
και των φθόγων της μουσικής αντιστοιχιστάς
μονόγραφο, διγράφο, τριγράφο ή τετράγραφο.

Στη σελίδα 51: στον πρώτο βήχο το (out) και το (vo)
να γραφούν οι σπείνδες και όχι ο ηχητικός: out) (D)

Τρίτον οι δεύτεροι βήχοι της λέξης Dominus να
γραφούν και απλά do.

Να σημειωθεί γιατί το B διαφέρει (sib) και από
απαρχώματα του δόμι του 620 H=SI (Να γίνει αναφορά
για σι α.φ. 4^η diabolus in musica)

Στον σπείνδα σου επισημαίνεται πόση από την ευνοία:
δίνουσι α.φ. 32 έχτε προσφύλου (σπείνδα) να γραφεί (να σπείνδα)
Στη σελίδα 52: στον έβδομο βήχο "αυτά συνδέονται, κατά
φθόγγον" να γραφεί δύο συμπληρωμένα: αυτά φθόγγον αω

τη, τέτα φθόγγον τεταφθόγγον.

Στη σελίδα 56: στον πρώτο βήχο η λέξη "vo" να γραφεί
"N2o" το N υπαχαιό, όταν διαγινώσκει νότα τριμής υψώ
υψίφωνας, που από αυτή η νότα - η τριμής - η κάθε
μια παίρνει και το όνομά της.

Στους εικοσις σημειώσις βήχων να γραφούν ξεχωριστά
και από 620 νότα τα υψώχοντα και οι νότοι της υψίφωνας.

Στον τρίτο βήχο από το τρίτον της βελίδος αυτή των χειρουργ
φον: "αφί" την υψίφωνα του δόμι να απεικονίζει: παίρνει
για παράδειγμα παρά τη μουσική υψίφωνα του N2o.

Στη σελίδα 57: στον πρώτο βήχο δόμι νότα mi να εορτά
ταυτί και μι(β) όφεται και 620 δεύτερο βήχο της νότα LA
ταυτοσημεία μι(β) όφεται και 624 νότα si μι(γ) ανελέρβη

Οι υψίφωνες να ονομασθούν και 620 σημεία.

Τη χρονολογική υψίφωνα η αντιστάση και 620, αργά
αυτά είναι: να μην είνονμε αν 62 βαθμίδα της ανάλυσης
(νότα γα) και να μην απεικονίζε την 52 βαθμίδα (νότα sol) 6
υψίφωνα.

Για τους αναρτημένους φθόγγους: ένα, δύο, μισά απαράδεικτα
τα και 620 συνδέονται.

αριθ. 744/2: υπόμνημα στο συντάγμα. . . .

22. Ca^{2+} e Fe^{2+} em 20% com 14% Ca^{2+} em 15%
20-15% de Ca^{2+} e Fe^{2+} em 20%
um 20% em 15% de Ca^{2+} e Fe^{2+} em 20%
20-15% de Ca^{2+} e Fe^{2+} em 20%
20-15% de Ca^{2+} e Fe^{2+} em 20%

Στη συνέχεια 80% όλων έπαιξε βολέο και 20 % τους να δια-
κρίνει: αεροβόλεια, και στη θέση της να μην η αέρη
ανδρόκερ.

Στη σελίδα 83: να γραφεί ότι αντίγραφο του εν λόγω βιβλίου
"χωρίς οι συγγραφείς παρόντες να μας ενημερώσουν να γινεί
συνεπεία με τους βιβλίο δημοσιεύονται".

Στη διεύθυνση 93: Το πρώτο συμπληρώθηκε όργανο για
αποδυνάμυνση αλφιδας.

Σημείωση 94: να γραφεί σωστά ότι διφθόγγος η διφθόγγος ουδανίτις: π.χ. βίνδω ποταμίτις, ουδανίτις, ποταμίτις.

Στη συνέχεια 94^η η 95^η και 96^η η 97^η η 98^η η 99^η η 100^η η 101^η η 102^η η 103^η η 104^η η 105^η η 106^η η 107^η η 108^η η 109^η η 110^η η 111^η η 112^η η 113^η η 114^η η 115^η η 116^η η 117^η η 118^η η 119^η η 120^η η 121^η η 122^η η 123^η η 124^η η 125^η η 126^η η 127^η η 128^η η 129^η η 130^η η 131^η η 132^η η 133^η η 134^η η 135^η η 136^η η 137^η η 138^η η 139^η η 140^η η 141^η η 142^η η 143^η η 144^η η 145^η η 146^η η 147^η η 148^η η 149^η η 150^η η 151^η η 152^η η 153^η η 154^η η 155^η η 156^η η 157^η η 158^η η 159^η η 160^η η 161^η η 162^η η 163^η η 164^η η 165^η η 166^η η 167^η η 168^η η 169^η η 170^η η 171^η η 172^η η 173^η η 174^η η 175^η η 176^η η 177^η η 178^η η 179^η η 180^η η 181^η η 182^η η 183^η η 184^η η 185^η η 186^η η 187^η η 188^η η 189^η η 190^η η 191^η η 192^η η 193^η η 194^η η 195^η η 196^η η 197^η η 198^η η 199^η η 200^η η 201^η η 202^η η 203^η η 204^η η 205^η η 206^η η 207^η η 208^η η 209^η η 210^η η 211^η η 212^η η 213^η η 214^η η 215^η η 216^η η 217^η η 218^η η 219^η η 220^η η 221^η η 222^η η 223^η η 224^η η 225^η η 226^η η 227^η η 228^η η 229^η η 230^η η 231^η η 232^η η 233^η η 234^η η 235^η η 236^η η 237^η η 238^η η 239^η η 240^η η 241^η η 242^η η 243^η η 244^η η 245^η η 246^η η 247^η η 248^η η 249^η η 250^η η 251^η η 252^η η 253^η η 254^η η 255^η η 256^η η 257^η η 258^η η 259^η η 260^η η 261^η η 262^η η 263^η η 264^η η 265^η η 266^η η 267^η η 268^η η 269^η η 270^η η 271^η η 272^η η 273^η η 274^η η 275^η η 276^η η 277^η η 278^η η 279^η η 280^η η 281^η η 282^η η 283^η η 284^η η 285^η η 286^η η 287^η η 288^η η 289^η η 290^η η 291^η η 292^η η 293^η η 294^η η 295^η η 296^η η 297^η η 298^η η 299^η η 300^η η 301^η η 302^η η 303^η η 304^η η 305^η η 306^η η 307^η η 308^η η 309^η η 310^η η 311^η η 312^η η 313^η η 314^η η 315^η η 316^η η 317^η η 318^η η 319^η η 320^η η 321^η η 322^η η 323^η η 324^η η 325^η η 326^η η 327^η η 328^η η 329^η η 330^η η 331^η η 332^η η 333^η η 334^η η 335^η η 336^η η 337^η η 338^η η 339^η η 340^η η 341^η η 342^η η 343^η η 344^η η 345^η η 346^η η 347^η η 348^η η 349^η η 350^η η 351^η η 352^η η 353^η η 354^η η 355^η η 356^η η 357^η η 358^η η 359^η η 360^η η 361^η η 362^η η 363^η η 364^η η 365^η η 366^η η 367^η η 368^η η 369^η η 370^η η 371^η η 372^η η 373^η η 374^η η 375^η η 376^η η 377^η η 378^η η 379^η η 380^η η 381^η η 382^η η 383^η η 384^η η 385^η η 386^η η 387^η η 388^η η 389^η η 390^η η 391^η η 392^η η 393^η η 394^η η 395^η η 396^η η 397^η η 398^η η 399^η η 400^η η 401^η η 402^η η 403^η η 404^η η 405^η η 406^η η 407^η η 408^η η 409^η η 410^η η 411^η η 412^η η 413^η η 414^η η 415^η η 416^η η 417^η η 418^η η 419^η η 420^η η 421^η η 422^η η 423^η η 424^η η 425^η η 426^η η 427^η η 428^η η 429^η η 430^η η 431^η η 432^η η 433^η η 434^η η 435<

[illegible]

2. Средства на 100 : 600 рубль на 100 рубль и 100 рубль на 100 рубль.

2-й этаж 101: для работы с/х и 2-й "ALTO" на 2-м
для хранения (с/х).

220v. *Εὐαγγέλιον κατὰ Ματθαίον* 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 8

20. Zvezdo črta je prikazana na sliki: zvezda.
20. Zvezda črta je prikazana na sliki: zvezda.
20. Zvezda črta je prikazana na sliki: zvezda.

Στη συνέχεια του: Το γάλα να έχει ανόξωχα ή να
πιάσει (αποξηλάνει) κριώνει και να αφαιρεθεί ότι είναι
νύκτα γάλακτος άφρων και απαχισμένο.

Στη συνέχεια 103: το έμφανισμα υπονοείται να παραμένει στο σημείο
και ότι το έμφανισμα υπονοείται να παραμένει στο σημείο και το έμφανισμα να

Σελίδα 108: οι γράμμες του αρχικού να γραφούν
 ελαφρώς. Γνωρίζω οι γράμμες του αριστερού να γραφούν
 ελαφρώς γρήγορα.

Σελίδα 119 συνεχίζεται στη Σελίδα 121 } διαγράφονται δύο σελίδες
 Σελίδα 121 " " " " 123 }
 Σελίδα 118 οδηγεί στη Σελίδα 121
 " 121 " " " 119
 " 120 " " " 122

Στη Σελίδα 121: στον τρίτο και τέταρτο στίχο, η μελέτη των
 οργάνων πρέπει να γίνει με την γνώση ότι δεν θα διαφέρει
 οργάνο με το άλλο, γιγνή και φέρει και η διαφορά της
 συμπεριφοράς, στο ότι η μελέτη διαφέρει από τα άλλα
 οργάνοι αλληλεπιδρούν και η γύρα το ερεθίζει.

Στη Σελίδα 122: στον πρώτο στίχο να διαγραφεί η
 φράση: "δυσκολία, με την ενοχή δυσκολία."
 να αναγραφούν εδώ - στη Σελίδα 122 - οι λέξεις: "αυτός
 ο οποίος" α) Γυναικείες: Sorzani, Condacalti ή alti και ο
 υδατίζ: Tenori, Bassi -

Στο τέλος τρίτου στίχο να διαγραφεί η γύρα (μινιόρα) στο
 2ο: "μινιόρα".

Στη Σελίδα 125: ο δεύτερος οι αρμονίες απορροφάται
 από τον τρίτο: "αίμα" ή "νιάνορο".

Στη Σελίδα 126: η γυμνασία γράφεται με φωνήεν, αερο-
 ναυτική ή αεροναυτική.

Στη Σελίδα 132: στο στίχο 19 να διαγραφεί η φράση
 "από τον" η διαγωγή "αίμα".

Στη Σελίδα 133: στον τρίτο στίχο από το "αίμα" οι "αίμα"
 είναι "αίμα" ---

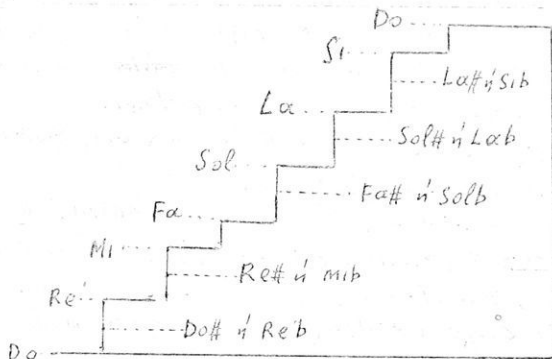
Στη Σελίδα 138: στον ~~αίμα~~ τρίτο στίχο να διαγραφούν
 λέξεις: "αίμα" και "αίμα" και να προστεθεί
 λέξη του αεροναυτικού "αίμα": "αίμα" αεροναυτικό.

Στη Σελίδα 139: δεν με ενδιαφέρει το στίχο με αέριο,
 γιατί το (α) φαίνεται να διακρίνεται αέριο, αν ο αέριος
 το διακρίνει αέριο υδατίζ. Γι' αυτό αρκούν για δύο υδα-
 τίζ αέριο αέριο.

✓

R#
Do#	D#
Re#	E#
Mi#	F#
Fa#	G#
Sol#	A#
La#		D#
Re#	E#
Mi#	F#
Fa#	G#
Sol#	A#
La#	D#
Re#		
Do	Re	Mi	Fa	Sol	La	Si	Do	Re	Mi	Fa	Sol	La	Si	Do
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

Για την κλίμακα

Στην ίδια βελίδα στον πίνακα αριστερά από το πρώτο μέρος οι παραπάνω να προστεθεί το αλφάβητο (b) της γλώσσας μας. Έτσι αλφάβητο από το πρώτο - να προστεθεί το αλφάβητο της γλώσσας.

Στη βελίδα 142: τα παραπάνω διαστήματα: (Table 4.) να μετράμε και την εξουσία τους.

Στη βελίδα 144: οι χαρακτηρισμοί των συσχετισμών να είναι εξουσία τους.

Στη βελίδα 29: Διατεταγμένα ορισμένα χαρακτηρισμοί της μουσικής για τον ορισμό της μουσικής ως τέχνης είναι η σχέση της με την.

Το πρώτο μέρος αφορά και τους παραπάνω νόμους που περιέχει την ίδια δομή των συσχετισμών και της μουσικής, γιατί όταν συνδυάζονται οι μουσικές με τον 13 νόμο των, δεν είναι μόνοι με τον 13 νόμο, αλλά διακρίνονται, ότι συνδυάζονται να γίνουν με τον 13 νόμο και τον 13 νόμο τους.

με άλλο-μετά τον 13 νόμο - τον αντιστοιχισμό τους.

4.

Ο κ. Βαλαβάνης απέστειλε την έκθεσή του, η οποία έχει ως

εξής:

Πρός

Τό Κ.Ε.Μ.Ε

(Για της Δ/νσεως Προγραμμάτων του ΥΠΕΠΘ)

Μεσογείων 396-Ήγ Παρασκευή- Αττικής

Τμήμα Νέων

ΜΕ

ρ. 979/14-3-85

Παρατηρήσεις και Κρίση

Του Ήγ Αναστασίου Βαλαβάνη,

για τό βιβλίο "Είσαγωγή στη Μουσική" της Α΄

Γυμνασίου, των συγγραφέων Στεφ. Βασιλειάδη,

Ήν. Βεθεύλα, Ήσ Παπαζαρή και Δημ. Κανάρη,

ΐστερα από την Ήπουργική μέ αριθμ.Φ. 211.13/

19/Γ2/3848 Ήπόφαση.

Μέ την ΐς Ήνω Ήπουργική Ήπόφαση διορίστηκε μέλος Ήπιτροπής, μέ σκοπΐ
Ήκρίνω τό προαναφερθέν βιβλίο Μουσικής και νΐ Ήκφράσω τίς Ήπόψεις μου
ΐ την ποιότητα του, για Ήνδεχόμενη χρησιμοποίηση του Ήπό τΐς μαθητίς
Ή Α΄Τάξεως Γυμνασίου.

Ήπειδή εΐμαι Ήναγκασμένος νΐ Ήναχωρήσω για λίγες μέρες στο Ήξωτερι-
Ήκαι Ήπειδή μπορεί κατά τίς Ήμέρες αΐτές νΐ κριθΐ Ήπό τό ΚΕΜΕ τό βι-
βλίο, θεωρώ Ήποχρεωσή μου νΐ σΐς γνωρίσω τίς Ήπόψεις μου, και τί΄ συνε-
ΐρία πΐυ εΐχα μέ τό Ήλλαμέλη της Ήπιτροπής, σχετικά μέ τό κρινόμενο
βιβλίο.

Τό βιβλίο της Α΄Τάξεως μου παρεδόθη την 22 Φεβρουαρίου 1985 Ήμέραν
Παρασκευΐ και ΐρα 8η μ.μ. Ήπό τον κ. Γλαυκΐ Ήνδρέα(συγγραφέα), Ή οποίος
με Ήληροφόρησε οτι Ή Ήπιτροπή εΐχε Ήδη συνΉλθη εΐς πρώτη συνεδρίαση Ήν
Ήνοΐα μου, Ήνΐ την Ήπρηνη, 23ην Φεβρουαρίου 1985 και ΐρα 8.30 π.μ
Ήρόκειτο νΐ συνΉλθη για δεΐτερη φορά, κατά την Ήποΐαν Ήμως λόγω της
Ήπλημέρου Ήργίας, μου Ήταν Ήδύνατο νΐ παρευρεθΐ, διότι, Ήδη Ήμουν Ήπασχο-
Ήμένος. Ήτσι Ή Ήπιτροπή κανονίστηκε νΐ συνΉλθη την 5η Μαρτίου εΐς ΐο

Γυναίκου Ἀθηνῶν. Πλήν ὅμως, ὅπως εἰς τὸ συνημμένον πρακτικὸ ἀναφέ-
τεται, ἦσαν παρόντες μόνο ὁ κ. Διονύσιος Σαυιτέκος, καὶ οἱ συγγραφεῖς
τοῦ βιβλίου καὶ ὁ ἀποφαινόμενος. Τὰ ὑπόλοιπα μέλη ἦσαν ἀπόντες.

Κατόπιν τούτου, ἀποφάσισα νὰ υποβάλω τὴν συνημμένην ἔκθεσιν, δεδο-
μένου ὅτι, ἦταν ἀμφίβολη ἡ παρουσία τῶν ὑπολοίπων μελῶν σὲ πρόσδεξις
γενιτρώσεως.

Οἱ προσωπικὲς μου ἀπόψεις γιὰ τὸ κρινόμενον βιβλίον περιληπτικὸ, εἶναι :

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Τὸ βιβλίον ποῦ μοῦ δώσατε γιὰ κρίσιν παρατηρῶ ὅτι, παρὰ τὴν φιλό-
δοξον προσπάθειαν τῶν συγγραφέων νὰ συμβάλουν στὴν προβολὴ καὶ διδασκα-
σίαν τοῦ μαθήματος τῆς Μουσικῆς στὰ σχολεῖα, παρουσιάζει ἀθεράπευτα μειο-
κρήματα. Τὰ μειονεκτήματα αὐτὰ εἶναι πολὺ περισσότερα ἀπὸ τὰ ὑποτιθέ-
σιν ὑπερνεκτήματα καὶ ἀντὶ νὰ συμβάλουν θετικὰ στὴν προσπάθειαν βελτιώ-
σεως τοῦ μαθήματος, θὰ τὸ βλάψουν ἀνεπανόρθωτα.

Αὐτὰ λοιπὸν τὰ μειονεκτήματα σὲ γενικὰς γραμμὰς ἐπιθερμῶν νὰ ἐπιση-
μώσω, σὲ τὴν προσπάθειαν μου νὰ διαφωτίσω τὸ Κ.Ε.Μ.Ε ποῦ θὰ ἀποφασίσῃ γιὰ
τὴν τύχην τοῦ βιβλίου.

1.- Δυσσυντονία Ἀναλυτικοῦ Προγράμματος, καὶ περιεχομένου μαθημά-
τος. Ἰδιαιτέρως, ἀλλὰ ζητᾷται τὸ Α.Π καὶ ἄλλα οἱ συγγραφεῖς ἂν καὶ ὅπως διεπί-
σταται, οἱ συντάκτες τοῦ Α.Π εἶναι καὶ οἱ συγγραφεῖς τοῦ βιβλίου.
Προκειμένῳ ἀναφέρω τὰ ἑξῆς :

- 1.- Ἐνῶ τὸ 1ο μάθημα στοῦ Α.Π ἔχει ὡς τίτλον "Ἑνταξὴ τῆς μουσικῆς
ἀνθρώπινου πολιτισμοῦ" τὸ βιβλίον ἔχει "Ἡ τέχνη τῆς Μουσικῆς καὶ ἡ
ἐξέλιξις αὐτῆς ἀνάμεικτα στίς πολιτιστικὰς ἀξίες"
- 2.- Ἐνῶ τὸ 4ο μάθημα στοῦ Α.Π ἔχει ὡς τίτλον "Βασικὲς ἔννοιαι τῆς
μουσικῆς μορφολογίας καὶ δομῆς", τὸ βιβλίον ἀναφέρει "Γιὰ ἄλλας ἰδιό-
τητες τοῦ ἤχου", ἐνῶ θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναφερθῇ στίς διάφορας μουσικὰς φόρμες.
- 3.- Ἐνῶ τὸ 10ο μάθημα στοῦ Α.Π ἔχει ὡς τίτλον "Ρυθμὸς II" τὸ βιβλίον

ναφέρεται "στό Μέτρο" ενώ άλλο είναι μέτρο και άλλο ρυθμός, κ.λ.π.

"Η έκταση πολλών μαθημάτων ξεπερνά κάθε άνεκτό όριο, με απο-
τέλεσμα ή να μη διδάσκεται όλο τό μάθημα, ή να διδάσκεται τόσο
ελαστικά, ώστε, να μην αφομοιώνεται. Καί στις δύο περιπτώσεις
ο μορφωτικό αντικείμενο χάνεται λόγω κακής δομήσεώς του, τό
ελάχιστο γίνεται αποθητικό και αντί να όφελήσει βλάπτει.

*Ενδεικτικά αναφέρω τά εξής:

1) Το 2ο μάθημα αποτελεείται από	9	σελίδες
2) Το 4ο " "	από 13	" "
3) Το 5ο " "	" 7	" "
4) Το 6ο " "	" 10	" "
5) Το 7ο " "	" 7	" "
6) Το 15ο " "	" 14	" "
7) Το 17ο " "	" 7	" "
8) Το 21ο " "	" 14	" "
9) Το 24ο " "	" 8	" , κ.λ.π.

ενώ στις σελίδες αυτές δεν συμπεριλαμβάνονται οι ασκήσεις.

- Πολλά μαθήματα είναι δύσκολα, στην προσπάθειά τους να
διδάξουν κάποιο γ ν ω σ τ ι κ ό αντικείμενον, με βέβαιον απο-
τέλεσμα να είναι αδύνατη αντικειμενικά ή άφομοίωση της διδασκο-
μένης ύλης, π.χ.

*Ενδεικτικά αναφέρω τά εξής:

1.- Στά μαθήματα 2, 3 και 5 στην προσπάθειά τους οι συγγραφείς
να διδάξουν τις ιδιότητες του ήχου ξεφεύγουν άθελά τους από
τις διδακτικές ενότητες και αφιερώνουν πολλές σελίδες στην
μοικη, κάνοντας έτσι σχεδόν άκατόρθωτη την άφομοίωση του
μαθήματος

2.- Ένῳ στό 6ο μάθημα ἡ ἐνότητα τοῦ βιβλίου ἔχει ὡς τίτλο "ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΗΜΕΙΟΓΡΑΦΙΑ" , δέν ἀναφέρεται στή σημειογραφία. Τό ἴδιο συμβαίνει καί στό 11ο μάθημα.

3.- Ένῳ τό 7ο καί 8ο μάθημα τό βιβλίο ἔχει ὡς τίτλο "ΤΡΟΠΟΙ - ΚΛΙΜΑΚΕΣ- ΛΑΩΝ- ΕΠΟΧΩΝ" καί " ΜΕΙΖΟΝΕΣ καί ΕΛΑΣΧΟΝΕΣ ΤΡΟΠΟΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ", δέν κατορθώνεται ἡ ἀφομοίωση τῶν διδακτικῶν ἐνοτήτων ἀπό τοὺς μαθητάς.-

4.- Ὁ τρόπος καί ἡ ἐκταση^{του} (24ου μαθήματος " ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΜΟΝΙΑΣ" δέν ἐπιτρέπει στόν μαθητή τήν ἀφομοίωσή του.

- Ὑπάρχουν πολλά λάθη οὐσίας στήν διατύπωση μουσικῶν θεμάτων ἀφοῦ ἡ δέν ὀρίζονται σωστά μουσικές ἐννοίες, ἡ σέ ἓνα μέρος ὀρίζονται κατὰ τόν Α ἢ Β τρόπο σέ ἀντίφαση, μέ ἀποτέλεσμα νά ἐπέρχεται σύγχυση στή διάνοια τοῦ μαθητή, ἄρα αὐτός νά μὴν καταλαβαίνει τί διδάσκεται. π.χ. Ἐνδεικτικά ἀναφέρω τά ἑξῆς:

1) στό 4ο μάθημα ἀναφέρεται ὅτι ἡ μουσική ἔχει θεραπευτική ἰδιότητα, ἐνῳ οἱ ἴδιοι παραδέχονται σέ ἄλλη σελίδα ,ὅτι,δέν εἶναι ἰδιότητα ἀλλά ἀποτέλεσμα.

2) Στό 10ο μάθημα μέσα σέ μία ἐνότητα ἀπαιτοῦν οἱ συνγραφεῖς ἀπό τόν μαθητή, νά μάθῃ τόν ἀντιχρονισμό, τή συγκοπή, τό ἔλλει- πές μέτρο, καί τά διάφορα μέτρα καί νά τά παραλληλίσαι μέ τά ποιητικά μέτρα. Στό ἴδιο μάθημα χρησιμοποιοῦνται ὡς παραδείγ- ματὰ φθογγόσημά καί μάλιστα παρσιτιγμένα χωρίς νά ἔχουν διδαχθεῖ, προσπαθώντας ἔτσι νά συσχετίσουν τοὺς συνγραφεῖς τόν Ὀμηρικό καί τόν Ἑλληνικό ρυθμό.

3) Στή σελίδα 8, ἀναφέρεται ὅτι "Ὁ ἦχος εἶναι οἱ παλμικές δονήσεις" καί χρησιμοποιοῦνται πολλά λόγια χωρίς νόημα.

5.- Η δομή του βιβλίου δεν είναι μεθοδική και η μετάβαση από την διδασκαλία ενός αντικειμένου στην διδασκαλία άλλου αντικειμένου δεν είναι ομαλή, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται χάσματα ή παλυνδρομήσεις ,π.χ. ένδεικτικά αναφέρω:

- 1) Στο 5ο μάθημα χρησιμοποιούνται σημεία αλλοιώσεως ενώ δεν έχουν διδραχθεί.
- 2) Στο 6ο μάθημα ενώ το βιβλίο έχει ως τίτλο "Μουσική σημειογραφία", δεν αναφέρεται καν σ'αυτή, αν και χρησιμοποιεί τον όρο "ονοματοθεσία των φθόγγων".
- 3) Για την διδασκαλία των κλειδιών , χρησιμοποιούνται φθονόσημα, ενώ δεν έχει γίνει η ονοματοθεσία τους.
- 4) Κακώς αναφέρεται στην Βυζαντινή μουσική σημειογραφία όρος " ονοματοθεσία φθόγγων".
- 5) Ενώ στο 10 μάθημα αναφέρεται στα διάφορα μέτρα και ρυθμικά σχήματα , πράγμα που προϋποθέτει στο μαθητή να γνωρίζει προηγουμένως τις αξίες των φθονοσήμων, μόλις στο 11ο μάθημα ασχολείται μ'αυτά.

6.- Η γλώσσα του βιβλίου δεν είναι σε όλα τα σημεία στρωτή, καταληπτή ή και σύμφωνη με τους κανόνες της γραμματικής, π.χ. Μεγάλες προτάσεις, ασάφειες στους όρισμούς ,κ.λ.π. π.χ.ένδεικτικά αναφέρω:

- 1) στο πρώτο μάθημα χρησιμοποιούνται λέξεις όπως χρηστικός λόγος χτίζεται μία μελωδία κ.λ.π.
- 2) στο 9ο μάθημα χρησιμοποιεί τις λέξεις όπως:" άτάκα,κραξιές, τριγμούς των ζώων ,κ.λ.π."

3)- Στο 7ο μάθημα οι συγγραφείς αναφέρονται στους διάφορους τρόπους και τις κλίμακες, ενώ δεν έχει διδαχθεί ακόμη ο μαθητής την φυσική μείζονα κλίμακα του Ητό.

4) Στη σελίδα 7, αναφέρεται ότι η μουσική έχει λυτρωτικό ρόλο.

5) Στο 10 μάθημα, θέλοντας να δώσουν οι συγγραφείς τόν ορισμό της ~~Χρ~~ ^{Χρ} ~~μά~~ ^{μά} ~~δας~~ ^{δας}, δεν τό κατορθώνουν, αλλά και αντί αυτού αναφέρουν από ποῦ εξαρτᾶται ἡ χροιά. Τό ἴδιο κάνουν σχεδόν καί στόν ὁρισμό τῆς μουσικῆς, καί σ' ὅλα τὰ γνωρίσματα τοῦ ἤχου καί ἄλλου.
κ.λ.π.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ:

Ενδεικτικά ἀναφέρω ὁρισμένες ἀπό τίς παρατηρήσεις μου:

1) Ἐνῷ στίς ὁδηγίες τοῦ Α.Π. γιά τό βιβλίον προβλέπονται μόνον 120 σελίδες, τό προτεινόμενο ὑπό κρίση βιβλίον ὑπερβαίνει τίς διπλάσιες.

2) Τά μαθήματα 2,4,5 κ.λ.π., πραγματεύονται περί φυσικῆς καί μάλιστα διδασκομένης σέ μεγαλύτερες τάξεις.

3) Ἐνῷ προσπαθεῖ νά δώσει τόν ὁρισμό τῆς Μουσικῆς, λέγει ὅτι, Μουσική εἶναι ἡ τέχνη τῆς σιωπῆς. Γιατί λοιπόν ἀφιερώθηκαν τόσες σελίδες στόν ἤχο;

4) Τί σχέση ἔχουν οἱ φόρμες μέ τίς ιδιότητες τῶν ἤχων;

5) Στο τέταρτον μάθημα ἀναφέρεται ὅτι ἡ μουσική ἔχει θεραπευτική ιδιότητα. Ἡ μουσική δέν διαθέτει θεραπευτικές ιδιότητες, παρά ὡς πρὸς τό ἀποτέλεσμα.

6) Στά κλειδιά χρησιμοποιεῖ φθονγνόσημα, ἐνῷ ἀκόμη δέν ἔχουν διδαχθεῖ στοιχειώδεις ἐννοιες. Στο ἴδιο μάθημα καί στό Α.Π. γίνεται ἀναφορά τῆς ὀνοματοθεσίας τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς.

Στή Βυζαντινή μουσική δεν υπάρχει λέξη "δονατοθεσία", αλλά "σημειογραφία".

7) χρησιμοποιούνται λέξεις άσυνήθιστες όπως "άττάκα, τριγμούς των ζώνων, κραξιάς, κάθε άνθρωπος είναι καλλιτέχνης κ.λ.π."

8) Μάθημα 10ο, ενώ δεν έχει αναλυθεί σέ μάθημα ή αξία των φθογγοσήμων, χρησιμοποιούνται παραδείγματα με παρεστημένα φθογγόσημα, που ο μαθητής δεν αντιλαμβάνεται την ώρολογία τους.

9) Πώς είναι δυνατόν ο μαθητής να διδαχθῇ τις κλίμακες των λαών και διάφορα τρανούδια, αφού δεν έχει διδαχθεί ακόμη την κλίμακα του Ντό;

10) Τό 11ο μάθημα αναφέρεται στή σημειογραφία και τό 10ο στά διάφορα μέτρα και διάφορα ρυθμικά σχήματα. Πώς είναι δυνατόν λοιπόν να διδαχθοῦν τά παιδιά πρώτα τά μέτρα, και μετά τις αξίες;

11) Χρησιμοποιεί σημεία άλλουόσεως, αν και δεν έχουν διδαχθεί.

12) Παραλληλίζει την ένταση του ήχου με την βία.

13) Σελίδα 20. Πολλά λόγια και κακή διατύπωση όπως και άλλοῦ.

14) Τό μάθημα 24 αναφέρει "στοιχεῖα ἁρμονίας". Πώς είναι δυνατόν σέ ένα μάθημα ὀκτώ σελίδων να διδαχθαῖ ὁ μαθητής τά στοιχεῖα τῆς ἁρμονίας, ποῦ αναφέρονται σ' αὐτές;

κ.λ.π.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ:

1) Τό βιβλίο ἔτσι ὥπως μοῦ παραδόθηκε, πάσχει σέ σοβαρά θέματα οὐσίας, μορφῆς, μεθόδου, συμφωνίας μέ τό ἀναλυτικό πρόγραμμα και ἀπαιτήσεων σύμφωνα μέ τίς ἀπαιτήσεις τῶν συγχρόνων ἀντιλήψεων και παιδαγωγικῆς.

2) Κατά τή γνώμη μου τά μειονεκτήματα αὐτά τοῦ βιβλίου είναι

θεράπευτα , ώστε να μην είναι δυνατή ή διδρθωσίς του.
Χρειάζεται ξανά γράψιμο.

Δ- ΤΕΛΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Με λύπη μου καί παρά τήν κοπιαστική εργασία πού έκαναν
οί συγγραφείς, θεωρώ ότι τό βιβλίο είναι έντελώς άκατάλληλο
καί έπιτρέψατέ μου, νά είσηγηθώ τήν άπόρριψή του.

Μετά γιμής
[Signature]
ΑΓΑΠΟΠΟΥΣ ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ

Αναστ. Φαραβάνης, Διευθυντ. Όχονήϊ και άλλων Παν/είων.
Μουσί μολόγ, - Μουσείο Μπριτιμω
Καθηγητής της Ιστορίας της Μουσικής
Όσο Παν/μιο της Ν. Υόρκης και
καθηγητής πιδνών
- Καθηγητής Αποχρησίου Οδείου Αθ. Πιδνών - Ιστορία, - Μορφολογία
Α/νής, - Οδείου Τριπόλεως

Επτα/11/Κόν ευρ. 5η ~~Μαΐου~~ 1985

Λειτουργία σε διακοσμημένη αίθουσα
επί της Γενικής Γραμματείας και
Αρχοντών (Παλαιό Σχολείο) στην
αύλη στο 214.13, 19, 523848, Σόφια
Υποψ. Κ. Νικολάου και Γρηγορίου
1) Γενικός Διευθυντής
2) Αντιπρόεδρος Βασιλείου.

Τοποθεσία είναι σε διακοσμημένη αίθουσα,
από την οποία.

σε πρώτης θέσης και στην αίθουσα
της Μουσικής Α' Γενικής είναι
εμπνευσμένη, ανεξάρτητα από
συγκεκριμένη οριστική, όπως
εξαρτάται από την αρχική και
διακοσμητική από την.

Οι πρώτοι

Γενικός Διευθυντής

Επτα/11/Κόν

Ακολούθησε διευκρινιστική συζήτηση μεταξύ των μελών του Τμήματος, των συγγραφέων και των κριτών.

Στη συνέχεια ο Πρόεδρος του Τμήματος ευχαρίστησε τα μέλη της Επιτροπής κρίσης και τους συγγραφείς και παρακάλεσε τον ευπεύ-
θυνο για το μάθημα στο τμήμα να φέρει το βιβλίο για τελική κρίση
το ταχύτερο δυνατό.

./.

Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει: Η Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΜΕ, με εγγράφο Φ.211.17/32/Γ2/678 επείγον/12-3-85 και αναφορικά με τις πράξεις μας 32/85 και 19/85 τις σχετικές με το διδακτικό βιβλίο Ψυχολογία Β Λυκείου Ν. Παπαδόπουλου-Δ. Ζάχου επισημαίνει ότι έπρεπε να έχει δοθεί συνέχεια στα ερωτήματα που τέθηκαν στο τέλος της πράξης 32/84 και να εξοφληθεί το θέμα με την κρίση του παραπάνω βιβλίου, έπρεπε δηλαδή το Τμήμα είτε να δώσει στους συγγραφείς εντολή να αναθεωρήσουν το βιβλίο ή να ξεκινήσει νέα προσπάθεια για τη συγγραφή βιβλίου. Στην πρόσφατη πράξη μας 25/1985 αναφέρεται πώς έχει η εκκρεμότητα σχετικά μ' αυτό το βιβλίο.

Το πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε τώρα είναι αν θα κρίνουμε το βιβλίο με νέα του παρουσίαση από τους συγγραφείς ή όχι. Επειδή από τα πράγματα φαίνεται στους συγγραφείς ο χρόνος για αναθεώρηση του περιεχομένου του βιβλίου τους, επειδή έγινε η προσπάθεια και προπαντός επειδή πέρα από τα τεχνικά η ουσία είναι ότι έχουμε απόλυτη ανάγκη από βιβλίο Ψυχολογίας, προτιμούμαι να προχωρήσει το Τμήμα στην κρίση του παραπάνω βιβλίου.

Ο κ. Ν. Βαρουχάκης λέγει: Στην προηγούμενη πράξη 19/85 εξέθεσα τους λόγους για τους οποίους δε νομιμοποιείται επανυποβολή του βιβλίου Ψυχολογία του Ζάχου-Παπαδόπουλου. Πιστεύω ότι ούτε το σημερινό υπουργικό έγγραφο καλύπτει έλλειψη απόφασης του Τμήματος που θα επέτρεπε μία επανάληψη του βιβλίου. Έτσι, πιστεύω ότι το Τμήμα δεν πρέπει να προχωρήσει στην κρίση του βιβλίου γιατί αν η κρίση είναι θετική θα έχουμε σίγουρα μαρτυρίες δικαιολογημένες για μια χωρίς προηγούμενο μεροληπτική μετατίμηση των συγγραφέων, ενώ αν η κρίση είναι αρνητική αποβαίνει σε μείωση του κύρους του συναδέλφου (έστω και ο ίδιος το επιθυμεί, πρέπει το Τμήμα να τον προφυλάξει).

Ακολουθεί συζήτηση. Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1.- Το περυσινό πρακτικό έμεινε ανοιχτό· σε εύλογο χρόνο οφείλαμε να απρωθήσουμε την α' ή β' λύση· δεν το κάναμε.

2.- Δεν έχει ιδιαίτερη σημασία το ότι ενδεχόμενα η ευθύνη ανήκει στον κ. Παπαδόπουλο, που - ως υπεύθυνος για την Ψυχολογία - όφειλε να έχει έγκαιρα υπομνήσει την εκκρεμότητα, το πρακτικό μας είναι ανοιχτό·

τή την εντύπωση αποκομίζει ο αναγνώστης του πρακτικού.

3.- Για το λόγο αυτό και γενικότερα επειδή τα τυπικά στοιχεία είναι σωστό να παραμερίζουν την ουσία - φρονώ ότι είναι προτιμότεο να προχωρήσουμε στην ουσία του θέματος: κρίση ουσιαστική της εγγραφής, έστω κι αν αυτός ο δρόμος είναι επίπονη και ίσως οδυνηρός.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος προτείνει να ακολουθήσει ψηφοφορία με το τμήμα αν το Τμήμα αποδέχεται την εισήγηση του κ. Δ. Σακκά ή την πρόταση του κ. Ν. Βαρουχάκη.

Ψηφοφορία

Πρόεδρος	εισήγηση κ. Σακκά
Καπαΐδης	" "
Κασημακόπουλος	" "
Καρόπουλος	" "
Καρούς	" "
Καρουχάκης	πρότασή μου
Κακάς	εισήγησή μου
Καρόπουλος	πρόταση κ. Βαρουχάκη

Το Τμήμα με ψήφους 6:2 αποφαινεται να γίνει στην επόμενη συνεδρία η τελική κρίση για το βιβλίο, Ψυχολογία Β' Γενικού Λυκείου.

ΠΙΑ 4ο

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

1.- 982/14-3-85	7.- 937/85
2.- 926/11-3-85	8.- 932/11-3-85
3.- 910/8-3-85	9.- 930/11-3-85
4.- 907/8-3-85	10.- 929/11-3-85
5.- 906/8-3-85	
6.- 938/11-3-85	

Στο σημείο αυτό τελείωσε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΠΡΑΞΗ 26/1985

Σήμερα, 18-3-85, ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ
υνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων
96, Αγία Παρασκευή, Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακιάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ.
ύρος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Ν. Παπαδό-
υλος, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος, Κυρ. Κατσιμάνης,
. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος,
ήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- EMA 1ο - Διαδικασία κρίσης του διδ. βιβλίου, Οικιακή Οικονομία Β'
Γυμνασίου.
- EMA 2ο - Κρίση του διδ. βιβλίου, Ψυχολογία Β' Γενικού Λυκείου. Ειση-
γητής Δ. Σακιάς.
- EMA 3ο - Ανακοινώσεις.
- EMA 4ο - Οδηγίες διδασκαλίας μαθημάτων.
- EMA 5ο - Ανατύπωση διδ. βιβλίων.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε
ο πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση
ων θεμάτων της Η.Δ.

ΘEMA 1ο

Στη συζήτηση του θέματος έλαβαν μέρος οι συγγραφείς του βιβλίου
και τα μέλη της Επιτροπής κρίσης. Πρώτη έλαβε το λόγο η κ. Σταμπιδάκη
οποία είπε:

ΚΡΑΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ
" ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ " Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Εξήμερα στις 13 Μαρτίου 1935, ημέρα Πεντέτη, συνεδρίασε, σύμφωνα με
Ο. 211.13/Γ2/3045/10-12-34 και Ο 211.12/9/Γ2/76/4-2-35 διαταγές
Υπουργείου Παιδείας, η επιτροπή για την κρίση του διδακτικού βιβλίου
" Οικονομική Οικονομία " που αποτελείται από τους κ.κ. 1. Παπανικολάου
Εργιστο, Ξιατρός-Διαιτολόγο, 2. Αϊδίου Στυλιανή, καθηγήτρια Οικ. Οικονομίας
του 2ου Γυμνασίου Καλαμακίου, 3. Σταμπιδάκη Σοφία, καθηγήτρια Οικ.
Οικονομίας του Γυμνασίου Πάσης Αμαρουσίου και 4. Δασκαλάκη Ευαγγελία,
καθηγήτρια Οικ. Οικονομίας, αποσπασμένη στη Κ.Α.Σ.Ο.Ο. Ύστερα από αλλη-
λέλληλες συνεδριάσεις και προσεκτική μελέτη του βιβλίου η επιτροπή κα-
τέληξε στις παρακάτω παρατηρήσεις:

Ευθύτητα 1ης " Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΗΣ "

Α. Παρατηρήσεις

1. Συμφωνεί με το αναλυτικό πρόγραμμα. Η ανάπτυξη των θεμάτων γίνεται
σε βαθμό ικανοποιητικό. Κάθε ευθύτητα αναπτύσσεται μέσα στα πλαίσια
που καθορίζονται από το ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα.
2. Ανταποκρίνεται στην αντιληπτική και απορροητική ικανότητα των
μαθητών.
3. Είναι επιστημονικά τεκμηριωμένο και ανταποκρίνεται στις σύγχρονες
απαιτήσεις της ζωής.
4. Η γλώσσα είναι στοιχή και πολύ ζωντανή, εκτός από μερικά εκφραστι-
κά σφάλματα που παρατηρούνται σε ορισμένα σημεία.
5. Η εικονογράφηση είναι πετυχημένη. Οι εικόνες είναι σωστά επιλεγμένες
και συμφωνούν με το νόημα του περιεχομένου.
6. Β' Προτάσεις
7. ΠΝΔ αντικατασταθούν τα ξένα στοιχεία που υπάρχουν σε ορισμένες εικό-
νες.
8. Εκθεσικά ο ορισμός της οργάνωσης να δοθεί σύμφωνα με το σχεδιάγραμμα
της σελίδας 3 και ο ορισμός που υπάρχει να χρησιμοποιηθεί για επεξή-
γηση. Μετά τον ορισμό να ακολουθήσει το σχεδιάγραμμα. Επίσης οι εικό-
νες οι σχετικές με τους πόρους να τοποθετηθούν κάτω από τον ορισμό

των πόρων. Στη σελίδα 4 να βελτιωθεί η απόδοση των εννοιών "Πρόγραμμα" και "Προγραμματισμός".

3. Να διορθωθούν τα εκφραστικά λάθη σύμφωνα με τις διορθώσεις που δουν γίνονται στο πολυγραφημένο κείμενο.

Ενότητα 2η: "ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ"

Α. Παρατηρήσεις

1. Τα συμφωνεί με το αναλυτικό πρόγραμμα. Πολλές ενότητες και υποενότητες έχστες παρεμβάλλονται στο κείμενο και δημιουργούν σοβαρή σύγχυση. Θέματα εκτός αναλυτικού προγράμματος είναι: Η μόδα για τα πόδια σελ. 4, Τα ενδύματα του μέλλοντος σελ. 53, η 4η ερώτηση και η 4η εργασία σελ. 54, Οδοιπορία πατρών σελ. 57, Οδηγίες για το μέγεθος σελ. 57, ο ρόλος του πατρών σελ. 58 και η ορολογία στη σελίδα 64.

~~Υπάρχουν εικόνες άσχετες με την ενδυμασία, όπως ο γυμναζόμενος σελ. 34, οι εικόνες στις σελίδες 35 και 36, καθώς και οι εικόνες της σελ. 54.~~
για την αντιστοιχία των εικόνων

Περιέχει ανακρίβειες και λάθη, διότι δεν ακολουθείται η σωστή χρονολογική σειρά και δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα η ανάπτυξη του περιεχομένου στο θέμα "Ιστορική εξέλιξη της ενδυμασίας". Ρχίζει από την Προελληνική περίοδο, ενώ προυπάρχουν οι Σουμέριοι, Αβυθώνιοι, Ασσύριοι, Βοθνικές, Πέρσες, Αιγύπτιοι και Παλαιστίνιοι. Εν αναπτύσσεται επαρκώς η Προελληνική και Ελληνική περίοδος. Οι σταθμοί της Ενδυμασίας είναι χωρίς χρονολογικά όρια και με πολλές ανακρίβειες. Η ανάπτυξη του θέματος περιλαμβάνει 14 σελίδες σε σύνολο 33, πράγμα που αποδυναμώνει την ανισομερή ανάπτυξη των θεμάτων.

Ενότητες με σοβαρές ελλείψεις.

α. "Αναγκαιότητα και σκοπιμότητα της Ενδυμασίας" σελ. 35 δίνεται μόνο μόνο ο ορισμός και δεν αναπτύσσεται ο σκοπός και η αναγκαιότητα.

β. "Η κοινωνική και ψυχολογική σημασία που έχει το ένδυμα για τον άνθρωπο", αναφέρεται μόνο στην προβολή του εγώ και την ταυτότητα των ιδίων χωρίς να κάνει λόγο για τις άλλες εκφράσεις της ενδυμασίας από κοινωνικό σύνολο.

γ. "Η εποχή μας και οι επιδράσεις της μόδας". Δεν αναφέρει πως δημιουργήθηκε η μόδα, ποιος την ακολουθούν, από τι επηρεάζεται και ποιους επηρεάζει. Ποιές είναι οι συνέπειες και ποιά η εξέλιξη της και γιατί

οι διάφορα στοιχεία της επαναλαμβάνονται.

5. Η επιλογή και ιεράρχηση των θεμάτων του ποσοτικού μέρους δεν είναι αυτή που προσδιορίζεται από το αναλυτικό πρόγραμμα.

6. Η εικονογράφηση δεν αποτελεί χαρακτηριστική έκφραση του περιεχομένου και η έκτασή της αντιστοιχεί στα 2/3 του κειμένου.

7. Η διατύπωση ^{είναι ιδιόρρυθμη} και σε ^{ορισμένες} ερωτήσεις δε λαμβάνεται υπόψη η κριτική ικανότητα των μαθητών, όπως στη σελίδα 52 "η μόδα είναι μια μεγάλη και έξυπνη βιομηχανία" και στη σελίδα 47 "ερευνείστε και βρείτε" που φυλάγονται οι ενδυμασίες παρασιμένων εποχών".

Β' Π ρ ο τ ά σ ε ι ς

Η συγγραφή του παραλαβού αυτού δεν ικανοποιεί και προτείνουμε να ξαναγραφτεί.

Ενότητα 3η: "ΚΑΤΟΙΚΙΑ"

Α' Π α ρ α τ η ρ ή σ ε ι ς

Η παρουσίαση του θέματος της "Κατοικίας" είναι απλή, με πληροφορίες καθάρτητα και σαφήνεια.

Συμφώνει με το αναλυτικό πρόγραμμα ως προς την έννοια και τη διάταξη της ύλης, εκτός από την ενότητα που αναφέρεται στις εγκαταστάσεις.

Είναι αρκετά καλό στην εμφάνιση, στη συμμετοχή και στην ομοιογένεια.

Ανταποκρίνεται στην έντυληπτική, κριτική και απομνημονευτική ικανότητα των μαθητών.

Η απόδοση του περιεχομένου σε ορισμένες ενότητες δεν είναι αρκετά κανονιστική και μερικές φορές ελλιπής όπως: στη σελίδα 69 στην ενότητα "Η διαρρύθμιση εξωτερικών χώρων" αναφέρονται οι τρόποι περιποίησης των χώρων αυτών. Στη σελίδα 70 "Αρχές διακόσμησης" δεν προσδιορίζει ποιές είναι, αλλά αφήνει να εννοηθούν αυτές από τους μαθητές. Στη σελίδα 72 "Τα χαλιά και οι κουρτίνες είναι δύο βασικά στοιχεία διακόσμησης" δεν ακριβολογεί, γιατί αυτά τα δύο στοιχεία έχουν και άλλη σημασία. Στη σελίδα 74 "Εγκαταστάσεις-χρήση και μέτρα προστασίας" γράφει ότι υπάρχουν ένα σωρό χωρίς να ^{καθορίζονται} ποιές είναι. Στη σελίδα 79 το θέμα "καθαρισμός της ηλεκτρικής κουζίνας" δεν ανταποκρίνεται στην έννοια της ενότητας "εξοικονόμηση ενέργειας".

8. Την εικονογράφηση είναι δύσκολο να την κρίνουμε ο χώρος που πρό-

ρίθεται για να τοποθετηθούν ειδικές ελπίδες.

Β' Π ρ ο τ έ σ ε ι ς

Να γίνει αναμόρφωση του καιμένου στις ενότητες που παρουσιάζουν λαβύρινθους.

Να προσεχθούν οι διορθώσεις που έχουν γίνει στα πολυγραφημένα βιβλία και να αντικατασταθούν η εικόνα στη σελίδα 85, διότι είναι παραποιητική.

Ενότητες 4 και 6: "ΠΡΟΒΛΗΤΑ - ΣΥΝΔΙΑΣΤΙΜΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ"

Α' Π ρ ο τ έ σ ε ι ς

1. Δε συνιστούν με το αναλυτικό πρόγραμμα. Συμπεριλαμβάνονται θέματα τα οποία δεν προβλέπονται από το αναλυτικό πρόγραμμα όπως: "Ο άνθρωπος και η τροφή του" σελ. 91 "Γιατί πρέπει να τρως σωστά" στην ίδια σελίδα, "Διατροφή - υπέργημα - ευσέσημα" σελ. 94, "Το πεπτικό σύστημα και η πέψη της τροφής" σελ. 97, "Ο καινός" και οι συνταγές μαγειρικής".

2. Η σειρά στην παράδοση της ύλης είναι διαταραστική από αυτή που καθορίζεται το αναλυτικό πρόγραμμα. Συγκεκριμένα στις ομάδες τροφίμων, την ομάδα του γάλακτος ακολουθεί η ομάδα φρούτων και λαχανικών, ενώ σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα προηγείται η ομάδα του κρέατος και ακολουθούν φρούτα - λαχανικά, Ξηρά - Δημητριακά, Λάπη και Λάδι.

3. Η ανάπτυξη των εννοιών δεν ανταποκρίνεται πλήρως στην ύλη του αναλυτικού προγράμματος. Υπάρχουν πολλές λεπτομέρειες, ενώ λείπουν ουσιαστικές υποενότητες, όπως οι παράγοντες που επηρεάζουν τη θρεπτική αξία των τροφών. Παραδείγματα: Σελ. 100 στην ενότητα "Γάλα" δεν τονίζονται οι παράγοντες που επηρεάζουν τη θρεπτική αξία του γάλακτος, αλλά ούτε και η σημασία που έχει το γάλα για το σκελετό και τα δόντια στη σελίδα 101, ενώ αντίθετως αναφέρεται στην ανάλυση του λίπους του γάλακτος σε λιπαρά οξέα και σε σάκχαρο και στην ισορροπία των ελαίων υγρών και τοξών ηλεκτρολύτων. Στην ενότητα "Λιπαρά" δεν τονίζεται η θρεπτική αξία των αυγών και οι παράγοντες που την επηρεάζουν, αναφέρονται λεπτομέρειες σχετικά με το μέγεθος των αυγών και υπάρχουν σελίδες γεμάτες με ειδικές αυγών.

4. Η δομή του περιεχομένου παρουσιάζει ατέλειες, διότι γίνονται επαναλήψεις.

αίφνης ή παρεμβάλλονται όργανα άσχετα με την αναπτυσσόμενη ενότητα, όπως τα όργανα στη σελίδα 137 και η πατατιά στη σελίδα 131.

Η εικονογραφηση δεν είναι σωστή, επιλογισμένη και πολλές φορές άσχετη με το νόημα του κειμένου. Υποβαθμίζεται σε μεγάλο βαθμό την επιστημονικότητα του περιεχομένου. Παράδειγμα αποτελούν οι εικόνες που βρίσκονται στις σελίδες 111, 112, 113, 115, 120, 122, 125, 130, 135, 139, 141, 142, 144, 145, 147.

Εξ η έκταση της εικονογράφησης υποκαθίσταται τα 2/3 του όλου κειμένου. Από άποψη επιστημονική παρουσιάζεται κακή οργάνωση. Έχει λάβει επιστημονική βάση, αλλά ο τρόπος με τον οποίο αποδίδονται οι έννοιες είναι την αξία του περιεχομένου. Παρατηρούνται ορισμένα λάθη, όπως στη σελίδα 92 στην ομάδα του γάλακτος δεν αναφέρονται οι βιταμίνες Α και Β, στη σελίδα 99 δεν υπάρχουν τα υπόλοιπα όρεπτικά συστατικά του γάλακτος. Στη σελίδα 104 χαρακτηρίζει τη ριβοφλαβίνη σαν συστατικό που δεν ανήκει στις βιταμίνες. Στη σελίδα 123 γράφει ότι οι πρωτεΐνες των δημητριακών και άριστης ποιότητας, γιατί περιέχουν ουσιώδη αμινοξέα.

Απαιτείται πολύ σωστή η κατάρτιση των γουρμάτων με βάση τα ισοδύναμα ενέργειας, αλλά πρέπει να προσεχθεί ότι τα ισοδύναμα που προτείνονται είναι να είναι αυτά του 75 και όχι του 50.

Ο γλυκιστικό υλικό παρουσιάζει ασυνταξίες και πολλές ασφραγίες, όπως στη σελίδα 103 "Η Μελήθρα η ρανίνη πήζει μόνο την καζεΐνη του γάλακτος ή γίνεται από το, τυρόγαλο", στην ίδια σελίδα "αφού βράσουμε το γάλα ή το αφήσουμε να ψιλοκομύσει". Στη σελίδα 129 όπως και σε πολλές άλλες σελίδες μπερδεύονται οι χρόνοι και τα πρόσληπα των ρημάτων.

Β. Π ρ ο τ έ σ ε ι ς

Η συγγραφή των ενότητων αυτών δεν ικανοποιεί και προτείνουμε να ξαναγραφτεί.

Ενότητα 5η: **ΠΡΟΒΕΣ ΚΑΙ ΟΡΘΕΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ**
"ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΤΙΚΗ ΤΡΟΦΗ"

Α' Π α ρ α τ η ρ η σ ε ι ς

Σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα. Η όλη είναι ταξινομημένη και αναπτύσσεται σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα. Οι έννοιες της τροφολογίας βασίζονται σε πρόσφατα δεδομένα και πορίσματα της Διαιτητικής Επιστήμης.

Ανταποκρίνεται στην αντιληπτική και απομνηστική ικανότητα των μαθητών της Διεύθυνσης Γυμνασίου. Σε πολλά σημεία ^{ΡΕΒΕΛΕΙ} το επιστημονικό επίπεδο του έργου αυτού χαρακτηρίζεται σαν υψηλό, αλλά προσδοκώμεται οι μαθητές θα ανταποκριθούν σ' αυτό.

Από επιστημονικής πλευράς υποθέτουν μερικά λάθη ουσίας όπως στη σελ. 64 ξεχωρίζει το άμυλο από τα ζάχαρα και μερικά άλλα μικρότερης σημασίας.

Η διατύπωση είναι καλή. Αναπτύσσει με επιτυχία το θέμα, εκτός από ρισιμένα λάθη εκφραστικά, τα οποία έχουν σημειωθεί πάνω στο κείμενο τα να διορθωθούν.

Η εικονογράφηση είναι σωστά επιλεγμένη και αποδίδει παραστατικά αι ερμηνεύει εποπτικά το βαρύτερο νόημα του όλου θέματος.

Β. Π ρ ο τ ῶ ς ε ς

Να αντικατασταθούν οι ξενόγλωσσες λέξεις όπως το JOURNÉE, ECAL και KG αθάς και η φράση "Εμπρός γυμναστική" στη σελίδα 155.

Να προσεχθούν τα γραμματικά και εκφραστικά σφάλματα που επισημαίνονται στα πολυγραφημένα κείμενα.-

Γ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

Σ. ΛΙΑΣΚΟΥ

Σ. ΣΤΑΜΠΕΛΛΗ

Ε. ΔΑΔΙΚΑΛΗ

Η Επιτροπή

[Handwritten signatures and stamps]

Ακολούθησε συζήτηση μεταξύ των μελών του Τμήματος, των συγγραφέων και των μελών Επιτροπής.

Τέλος ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Ηλ. Σπυρόπουλος, αφού ευχαρίστησε τους συγγραφείς και τα μέλη της επιτροπής κρίσης, παρακάλεσε τον υπεύθυνο για το μάθημα στο Τμήμα κ. Κ. Φούσκα να φέρει για τελική κρίση το βιβλίο της Οικ. Οικονομίας της Β' Γυμνασίου.

ΕΜΑ 2ο

Στην αρχή της συζήτησεως του θέματος ο κ. Παπαδόπουλος παρεκάλεσε ο του δοθεί ο λόγος ώστε να διατυπώσει τις βασικές παρατηρήσεις του τα σημεία στα οποία τα μέλη της επιτροπής κρίσεως και του Τμήματος είχαν εκφράσει απόψεις διαφορετικές. Εκτενέστερη απάντηση στις απόψεις αυτές, όπως είπε ο κ. Παπαδόπουλος έχουν διατυπώσει ο ίδιος και κ. Ζάχος σε κείμενο 83 σελίδων το οποίο καταθέτει στο Τμήμα. Στο ημείο αυτό ο κ. Ν. Παπαδόπουλος αποχωρεί.

Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει: Το ιστορικό του βιβλίου Ψυχολογία Β' Λυκείου Γ. Παπαδόπουλου-Δ. Ζάχου που κρίνουμε βρίσκεται στις πράξεις του Τμήματος 32/84 και 19/85 και στο έγγραφο της Διευθ. Εφαρμ. Προγραμμάτων του Υπ. Παιδείας Φ.211.17/32/Γ2/678/12-3-85, ώστε να μη χρειάζεται να αναφερθώ σ' αυτό. Το Τμήμα έκρινε το βιβλίο για πρώτη φορά με την πράξη του 32/1984 και αποφάσισε την επανάληψη της κρίσης με την πράξη 15/1985.

Υπενθυμίζω την αντίθεσή μου στην ανάθεση για τη συγγραφή διδακτικών βιβλίων σε μέλη του ΚΕΜΕ ΠΟΥ ΚΑΤ' επανάληψη διατύπωσα στο Τμήμα. Για να μη βρισκόμαστε στη δύσκολη θέση να κρίνουμε συναδέλφους με τους οποίους χρόνια τώρα είμαστε μαζί καθημερινά και για να μη μπορεί να δημιουργηθεί οποιαδήποτε υπόνοια για μεροληψία στην κρίση μας. Δεν εισακούστηκα. Το αποτέλεσμα ήταν όλοι σχεδόν οι Σύμβουλοι του Τμήματος και δύο εισηγητές να γίνουν συγγραφείς. Δεν με πειράζει που δεν έγιναν εγώ συγγραφείς σχολικού βιβλίου. με πειράζει όμως και με έχει κουράσει πολύ που είμαι υποχρεωμένος να κάνω εισηγήσεις για την καταλληλότητα βιβλίων που γράφηκαν από συναδέλφους, όπως αυτό που κρίνουμε σήμερα.

Αν είχα απέναντί μου μόνο το συνάδελφο κ. Παπαδόπουλο θα έλεγα "κατάλληλο είναι το βιβλίο" και θα τελείωνα. Όμως έχω και δύο άλλες σημαντικές ευθύνες.

Η μία είναι απέναντι των μαθητών. Επιτρέπεται να αποκρύψω τυχόν αδυναμίες του βιβλίου που τελικά θα βλάψουν τους μαθητές, είναι ηθικά

α κεφάλαια "Προσπάθειες περιγραφής της προσωπικότητας" σελ. 67 κ.ε.,
Τα όνειρα" σελ. 203 κ.ε., "Τα κίνητρα" σελ. 216 κ.ε. κτλ.

5.- Στο κείμενο που έγραψε ο κ. Παπαδόπουλος συναντά κανείς
ρετιές, ιδιαίτερα πλούσια επιστημονική ενημέρωση, όμως βρίσκεται αντι-
έτωπος και με προβλήματα τα κυριότερα από τα οποία είναι:

1.- Σε αντίθεση με το μέρος που έγραψε ο κ. Ζάχος που εκτατικά
είναι περιορισμένο στις ανάγκες ενός σχολικού βιβλίου ψυχολογίας, στο
κείμενο του κ. Παπαδόπουλου γίνεται αναλυτικότερη παρουσίαση των θεμά-
των με αποτέλεσμα να παίρνει το κείμενο έκταση μεγαλύτερη από την απα-
ίτητη. Αυτό παρατηρείται ιδιαίτερα στις ενότητες "Το άτομο στην ε-
έλιξή του" σελ. 22 κ.ε. και "Το άτομο στην κοινωνία" σελ. 92 κ.ε.
'ορισμένες σελίδες της δεύτερης από τις παραπάνω ενότητες η γραφή
πιπρόσθετα είναι και κάπως κουραστική.

2.- Και στο κείμενο του κ. Παπαδόπουλου υπάρχουν σελίδες πολύ
κανοποιητικές. Όμως στη γραφή του γενικά υπάρχει πρόβλημα γλωσσικής
έκφρασης: πλατειασμοί, περιττές λεπτομέρειες, δυσνόητες σειρές ή πα-
άγραφοι, όχι πάντα η αναγκαία γλωσσική πειθαρχία. Αυτό το διαπιστώνει
ανείς σε αρκετά σημεία. Αν χρειαστεί μπορού να παραπέμψω το Τμήμα και
ο συγγραφέα σε συγκεκριμένες σελίδες. Εδώ αναφέρω μόνο δύο παραδείγμα-
α:

Το πρώτο έχει σχέση με λογικό-συλλογιστικό λάθος. Στις σελ. 6-7
ίνεται λόγος για τα πειράματα του Κέλερ από τα οποία "διατυπώθηκε ότι
η συμπεριφορά έχει και εσωτερική νοητική πλευρά". Έτσι γράφει. Ότι
η συμπεριφορά είναι επακόλουθο επιδράσεων του περιβάλλοντος, αναγκών
και διεργασιών στον εγκέφαλο κανείς δεν το αρνείται. Μ' αυτά τα πει-
ράματα όμως δε διαπιστώθηκε αυτό που επισημαίνει ο συγγραφέας, απλά
ότι η αντίληψη του κόσμου γίνεται κατά διαφορετικό τρόπο (εξαίφνης
και ολικά) απ' ό,τι υποστηρίζει η ψυχολογία της συμπεριφοράς. Πέρα
απ' αυτό ενώ αυτή η διαπίστωση για την αντίληψη του κόσμου συνάγεται
από πειράματα που έγιναν με ζώα, στη σελ. 7 αναγράφεται "η μάθηση του
ανθρώπου έχει μια ακόμη διάσταση απ' ό,τι η μάθηση των ζώων".

Έστω, αυτό και άλλα παρόμοια διορθώνονται. Πώς όμως να διορθωθεί ασυνέπεια στην εννοιολογική διατύπωση της μάθησης που είναι το δεύτερο παράδειγμά μου; Έτσι για τη μάθηση αναφέρεται ότι είναι:

στη σελ. 166, σειρά 11' σχετικά σταθερή μεταβολή της συμπεριφοράς.

Στη σελ, 28, σειρά 2: γνώση.

Στη σελ. 34 (στην περίληψη): κοινωνικοπολιτισμική διαδικασία.

Στη σελ. 32, σειρές 3-4: απόκτηση σχολικής γνώσης.

Στη σελ. 32, σειρά 7: υποθετικό κατασκευάσμα.

Στη σελ. 176 μέσο: αφορά τη συμπεριφορά μας.

στο γλωσσάρι διαδικασία αλλαγής της συμπεριφοράς κτλ.

Ποιό απ' όλα να δεχτεί το παιδί και πώς να μην πάθει ιδεολογική σύγχυση;

Πρόβλημα υπάρχει και με την έννοια χαρακτήρας (σελ. 63-5). Μολό-
ντι η έννοια ανήκει στην ηθική και δεν αποτελεί αντικείμενο της σημε-
ρικής ψυχολογίας γράφοντας γ' αυτή 1 1/2 σελίδες. Και εντούτοις απ'
σα γράφονται δεν μπορεί να καταλάβει όποιος το διαβάσει ότι κατακτήρας%
είναι αυτό που εννοεί ο λαός μας: άνθρωπος τίμιος, ακέραιος, που σημαί-
νι η προσωπικότητα από ηθική άποψη και σε βαθμό θετικό. Γιατί αυτό που
είναι εύκολο να το κάνουμε δύσκολο;

3.- Σημειώνω ακόμα ότι οι ιδιαίτερες αναφορές στη σεξουαλικότητα
(σελ. 54-5) και την ομοφυλοφιλία (σελ. 86-7) μπορεί να δημιουργούν προ-
βλήματα στο διδάσκοντα.

4.- Επίσης στο γλωσσάρι ορισμένοι όροι δεν ορίζονται ικανοποιητικά
π.χ. οι όροι:

έσθημα για το οποίο δεν αναφέρεται ότι είναι γνώση,

περίληψη, που δεν είναι μόνο γνωστική λειτουργία αλλά και γνώση,

έξω δεν γίνεται αντιληπτό τι σημαίνει "εμφανίζεται προς τα έξω" κτλ.

5.- Ο κ. Παπαδόπουλος παραθέτει στο τέλος των κεφαλαίων του βι-
βιογραφία, όχι όμως και ο κ. Ζάχος. Ο κ. Παπαδόπουλος έχει στο τέλος
των κεφαλαίων περιλήψεις όχι όμως και ο κ. Ζάχος.

Ακόμα, ενώ σ' όλα τα κεφάλαια υπάρχουν ασκήσεις, δεν υπάρχουν τα πέντε τελευταία (από σελ. 216 κ.ε.).

Δεν επιμένω σε περισσότερες παρατηρήσεις. Γενικά το βιβλίο έχει βελτιωθεί σημαντικά. Χρειάζεται όμως ακόμα μια προσπάθεια για την ιναμόρφωσή του σ' ορισμένες σελίδες και ορισμένες παραγράφους κτλ., ιου μπορεί, νομίζω, να γίνει σε σύντομο διάστημα. Μολονότι θα κινδυνεύσουμε να φανούμε χαριστικοί, εντούτοις νομίζω ότι θα πρέπει να δοθεί αυτός ο χρόνος στον κ. Παπαδόπουλο. Ο σκοπός είναι πάντα ο ίδιος: να αποκτήσουμε βιβλίο. Αυτή τη στιγμή βέβαια, όπως έχει, δεν μπορεί να εκδοθεί το βιβλίο.

Ακολούθησε συζήτηση.

Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει: Είδα προσεκτικά το βιβλίο από γραμματική άποψη και νομίζω πως δεν έχω να παρατηρήσω τίποτα το αξιόλογο. Υπέδειξα ορισμένες, ελάχιστες διορθώσεις οι οποίες πιστεύω να έγιναν. Από ευρύτερη γλωσσική άποψη το βιβλίο έχει κάποιες ιδιορρυθμίες του ανάγονται στο ύφος του, αλλά δεν νομίζω πως είναι τόσες και τέτοιες του να μας εμποδίζουν να κρίνουμε το βιβλίο ως κατάλληλο από γλωσσική πλευρά.

Ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης λέγει: Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος έχει δώσει, εδώ στο ΚΕΜΕ, αληθινές μάχες για την περιχαράκωση της ειδικότητάς του ως βυχολόγου και έχει ζηλότυπα αρνηθεί εισβολή στα επιστημονικά του οικόπεδα οποιουδήποτε μη άμεσα σχετικού. Θα σεβαστώ λοιπόν την επιθυμία του και δε θα μπω σε θέματα ουσίας παρά μόνο σε πολύ μικρό βαθμό.

Και εγώ πιστεύω ότι το βιβλίο παρουσιάζει αρκετά σημεία γλωσσικά συζητήσιμα. Πολλά όμως από αυτά είναι διατυπώσεις που, χωρίς να είναι καθ' εαυτές εσφαλμένες, θα μπορούσαν απλώς να αντικατασταθούν από άλλες επιτυχεστέρες. Υπάρχουν όμως και ατέλειες, όπως αυτές που ανέφερε ο κ. Σακκάς, στις οποίες ενδεικτικά - και εντελώς πρόχειρα - θα μπορούσα να προσθέσω και εγώ κάποιες δικές μου παρατηρήσεις. Καθώς μάλιστα όσα θα είχα να σημειώσω είναι πολύ λίγα, προσθέτω, με την ευκαιρία, και κάποιες ουσιαστικότερες επισημάνσεις:

Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί τον όρο "στάσεις", ενώ το δοκιμότερο θα ήταν ο ενικός "στάση". Επίσης γίνεται λόγος για "μορφές διαταραχών", ενώ για το σωστό έπρεπε να γράφονταν "μορφές διαταραχών", με τα άνω γράμματα. /.

ενώ το ορθότερο θα ήταν "μορφές διαταραχής".

Ο ορισμός της συνείδησης: "οι κανόνες που ακολουθούμε στη ζωή μας" είναι εντελώς πρόχειρος και άστοχος (σελ. 195). Ανεπαρκής είναι και η ετυμολογία του όρου "συνείδηση". Και κάτι άλλο για τη συνείδηση: είναι, κατά τη γνώμη μου, κεντρικό θέμα της ψυχολογίας, αφού με αυτήν έχουμε το ποιοτικό άλμα από το βιθολογικό στο ανθρώπινο. Γιατί λοιπόν δεν προβάλλεται το θέμα αυτό περισσότερο, αλλά απλώς "σφηνώνεται" σε ένα κεφάλαιο μαζί με τη λειτουργία της προσοχής; (σελ. 195).

Το μέρος της ψυχής που διακρίνει ο Πλάτων δεν είναι το "λογικό" αλλά το "λογιστικό" (σελ. 3). Η αναλογία που καταβάλλεται προσπάθεια να υποδηλωθεί μεταξύ Φρόντ και Μαρξ θα μπορούσε να δοθεί απλούστερα και εναργέστερα.

Ο ορισμός του αίσθηματος μου φαίνεται ορθός. Δε θεωρώ παράλειψη και μάλιστα σοβαρή - αυτό που παρατηρεί ο κ. Σακκάς, το ότι δηλαδή έπρεπε το αίσθημα να χαρακτηριστεί ως γνώση, για τους εξής λόγους: α) Για στην ουσία είναι λάθος να μιλάμε για αίσθημα ως ανεξάρτητη ψυχική λειτουργία. Κατά κανόνα, το αίσθημα συμπληρώνεται και ολοκληρώνεται με την αντίληψη. Αν λοιπόν το γνωστικό στοιχείο υπάρχει κάπου, υπάρχει στην αντίληψη και όχι στο αίσθημα, που είναι συγκεχυμένη και ακαθόριστη πληροφορία, όχι γνώση. β) Αλλά και η αντίληψη είναι μια μορφή πολύ πρόχειρης και επιφανειακής γνώσης. Στην κυριολεξία του όρου, η γνώση συνάπτεται με την πνευματική εμβάθυνση σε ένα θέμα και την εννοιολογική οργάνωσή του. Θα ήταν λοιπόν τουλάχιστον αντιεπιστημονικό να θεωρούμε λάθος, και μάλιστα σοβαρό, το ότι το αίσθημα δε χαρακτηρίστηκε ως γνώση.

Αλλά ας δούμε τα βασικά σημεία του συζητούμενου θέματος. Από τους τέσσερις εξωκεμικούς κριτές, οι δύο είναι καθηγητές σχολείου - και το τμήμα πάντοτε "Ξτίνειν εύηκοον οὖς" στην ετυμολογία της "πρώτης γραμμής" - και οι δύο ακαδημαϊκοί επιστήμονες ψυχολόγοι. Οι δύο καθηγητές ομόφωνα και ανεπιφύλακτα τάσσονται υπέρ της προώθησης του βιβλίου στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση. Μήπως όμως οι άλλοι δύο είναι αρνητικοί; Το αντίθετο μάλιστα. Η κ. Φατούρου γενικά τηρεί θετική στάση διαφωνώντας σε επιμέρους, μόνο, σημεία καθώς και στο θέμα της έκτασης. Όσο για τον κ. Γκόντοβο, εξαίρει απερίφραστα στις τελικές παρατηρήσεις του το βιβλίο για το οποίο εκφέρει θετική κρίση, με το όρο βέβαια ότι οι επιμέ-
./.

ους παρατηρήσεις του θα ληφθούν σοβαρά υπόψη. Ο κ. Παπαδόπουλος με ιαβεβαίωσε κατηγορηματικά ότι αυτό το έκανε ήδη.

Έρχομαι τώρα στον κ. Σακκά, ο οποίος: α) θεωρεί το βιβλίο, ε κάποιες επιφυλάξεις σε επουσιώδη σημεία, επιστημονικά άρτιο· β) αρακτηρίζει το κρινόμενο βιβλίο κατά πολύ καλύτερο από το σημερινό· αι γ) τονίζει ότι για λόγους διατύπωσης, γλωσσικής πειθαρχίας και αφήνειας (σημεία στα οποία παρατηρούνται ατέλειες σε πολλές σελίδες) ο βιβλίο δεν μπορεί αυτή τη στιγμή, χωρίς διορθώσεις, να θεωρηθεί ατάλληλο. Τι μπορεί λοιπόν να γίνει;

Το πρώτο και κύριο που μπορεί να γίνει είναι να μην επιμείνουμε το δίλημμα: ή στέλνουμε αυτή τη στιγμή το βιβλίο στον ΟΕΔΒ ή δεν το τέλνουμε ποτέ. Τέτοια διλήμματα οδηγούν σε βιαστικές αποφάσεις και λλωστε δεν είναι η πρώτη φορά που κάποιο βιβλίο φτάνει καθυστερημένα τον ΟΕΔΒ ή στα σχολεία μας, στην αρχή του διδακτικού έτους. Προτεί-
ω λοιπόν:

α) Οι πλείστες εφικτές (οι ανέφικτες ας μείνουν για άλλη φορά) ποδείξεις του κ. Σακκά να γίνουν δεκτές από τον κ. Παπαδόπουλο, που ρέπει εδώ να φανεί υποχωρητικός.

β) Οι κ.κ. Σακκάς και Παπαδόπουλος να συνεργασθούν εντατικά από ήμερα κιόλας και την προσεχή Τετάρτη, 27-3-1985, να μας δώσουν το βι-
λλίο στην οριστική και τελική μορφή του.

γ) Το Τμήμα αυθημερόν - και με τυπική διαδικασία - να αποφασίσει ότε την προώθησή του στον ΟΕΔΒ.

Νομίζω ότι το βιβλίο που κρίνουμε αποτελεί μια θετική προσπάθεια. Ια ήταν λοιπόν κρίμα να μην επωφεληθούν από αυτήν οι μαθητές των σχολεί-
υν μας.

Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει: Για το βιβλίο έχω άμεση αντίληψη, πειδή το διάβασα. Δεν έχω κάνει σπουδές στην Ψυχολογία αλλά ένα βιβλίο ου προορίζεται για μαθητές της Β' Λυκείου είναι δυνατό να κριθεί με ίνεση, τουλάχιστο στο παιδαγωγικό τομέα, από κάθε Σύμβουλο του Τμήματος Ε οποιασδήποτε ειδικότητας. Επειδή το βιβλίο Ψυχολογίας που ισχύει

το διδάχτηκε ο γυιός μου τη προηγούμενη χρονιά και τον παρακολουθούσα, θεωρώ το βιβλίο που κρίνεται καλύτερο. Άλλωστε επιστημονικά θεωρείται ίσχυον, όπως υποστήριξε ο ειδικός για το βιβλίο Σύμβουλος του Τμήματος ι. Σακκάς. Επομένως, επειδή το βιβλίο παρουσιάζει τις πιο νεοτεριστικές θέσεις της Ψυχολογίας και δίνει ένα καινούριο άνεμο στη διδασκαλία της επιστήμης αυτής στο Λύκειο θεωρώ απαραίτητη την αποστολή του το συντομότερο στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση για να έχουν οι μαθητές καινούριο βιβλίο από την επόμενη σχολική χρονιά. Τα μερικά γλωσσικά σφάλματα που αναφέρθηκαν μπορούν να διορθωθούν μέσα σε δύο-τρεις ημέρες από κάποιο ριλόλογο του Τμήματος ώστε να σβήσουν οι τόνοι, τα "ν" και μερικές καταλήξεις επεξηγηματικών προτάσεων που δε τέθηκαν "ομοιόπτωτα" προς το επεξηγούμενο, όπως αναφέρθηκε.

Ο κ. Δ. Τομπαΐδης λέγει: Το βιβλίο "Ψυχολογία Β' Λυκείου", συγγραφή των κ.κ. Ν. Παπαδόπουλου-Δ. Ζάχου, υπήρξε τυχερό από την άποψη ότι δέχτηκε πλήθος χρήσιμων παρατηρήσεων, από τις οποίες πολλά ωφελήθηκε. Το βιβλίο, αφού δουλεύτηκε και ξαναδουλεύτηκε, με τη συνεργασία διαφόρων και σε διάφορα επίπεδα και τομείς, εισάγεται τώρα - άσχετα με ποια διαδικασία - σε τελική κρίση. Το βιβλίο έρχεται αλλαγμένο σε πολλά σημεία, και το μέρος της συγγραφής που ανήκει στον κ. Ζάχο είναι αισθητά βελτιωμένο και δεν παρουσιάζει τις αδυναμίες που έχει η άλλη συγγραφή.

Είπε προηγουμένως ο εισηγητής κ. Σακκάς ότι το βιβλίο δεν έχει επιστημονικά σφάλματα, είναι επιστημονικά σωστό. Αυτό είναι πολύ ευχάριστο. Όμως η αρετή αυτή του βιβλίου δε φτάνει στον αναγνώστη. Αιτία γι' αυτό είναι η βασική αδυναμία της συγγραφής, η γλώσσα της.

Επιδόθηκε ότι το βιβλίο δεν έχει γραμματικά λάθη αλλά άλλες γενικότερες, γλωσσικές αδυναμίες. Το βιβλίο έχει και γραμματικουσυντακτικά λάθη, όπως είναι κακή χρήση του τελικού ν (ένα κόσμο), όχι σωστή χρήση του μονοτονικού (Ο Δαρβίνος μας βεβαιώνει), χρήση της επεξήγησης ετερόπτωτα, ενώ είναι οποιόπτωτος προσδιορισμός ("μέσω γονών και χρωμοσωμάτων, δηλ. απόλυτα βιολογικά στοιχεία" (=βιολογικών στοιχείων), "μαζικά μέσα ενημέρωσης και επικοινωνίας (ραδιόφωνο, κινηματογράφος, τηλεόραση, ανάπτυξη μέσων συγκοινωνίας και επικοινωνίας)" [-μέσα συγκ. και επικοινωνίας] κ.ά.),

δοκιμη χρήση λέξεων (εμφυτοκρατία, ομαδοποιεί, ενστικτώδικες) κ.ά. αλλά έστω, και αυτά τα λάθη μπορούν να διορθωθούν από ένα δύο προσε-
τικά μάτια. Δε θα σταθώ στα λάθη αυτά. Η βασική αδυναμία της συγ-
ραφής - αδυναμία που αναιρεί οποιαδήποτε αρετή της - είναι η γλώσ-
α της. Θα ήθελα να προσέξουμε το σημείο αυτό. Δεν πρόκειται για
να άλλο ύφος, για μια παραλλαγή γλωσσική, όπου ο συγγραφέας λέει
άτι έτσι, ενώ θα μπορούσε να το πει αλλιώς. Το πρόβλημα της γλώσ-
ας του συγγραφέα - πρόβλημα που αντιμετωπίζει κανείς σε κάθε σελίδα
του βιβλίου - δεν είναι υφολογικό. Είναι η αδυναμία του να εκφραστεί
ιπλά, με σαφήνεια και ακρίβεια, κι έτσι ο αναγνώστης βρίσκεται διαρ-
ώς σε αμφιβολία αν καταλαβαίνει αυτό που θέλει να πει ο συγγραφέας
και δεν μπορεί να τον παρακολουθήσει. Αυτή η μερδεμένη και περι-
λοκή γλώσσα του συγγραφέα μου δίνει την εντύπωση μιας γλώσσας που
ιμείται φραστικά ξένα πρότυπα: η φράση, κατ' κανόνα, συγκροτείται
πό ένα ρήμα, πλαισιωμένο από μετοχές, οι οποίες κρατούν το σημασιο-
λογικό βάρος. Είναι φανερό ότι μια τέτοια φραστική δομή δεν μπορεί
να απευθύνεται σε μαθητές. Παραδείγματα μερδεμένου και δυσνόητου
λόγου μπορεί να βρει κανείς άφθονα, αφού αυτός είναι ο κανόνας (πβ.
σελ. 3,4, 26-27, 170-171, έτσι στην τύχη).

Επισημαίνω επίσης, σχετικά με τη λογική διάρθρωση των φράσεων,
ότι οι διάφορες λέξεις που δηλώνουν τις σχέσεις των φράσεων (γι' αυ-
τό, έτσι, άρα, μάλιστα κτ.), στην κρινόμενη συγγραφή αποτελούν απλώς
στοιχεία μετάβασης σ' ένα επιθυμητό σημείο του λόγου, πράγμα που επι-
τείνει τη σύγχυση της έκθεσης των πραγμάτων.

Για τους λόγους αυτούς λυπάμαι που είμαι υποχρεωμένος να τοποθετη-
θώ αρνητικά απέναντι της συγγραφής αυτής. Η κρίση του βιβλίου αυτού
μας θέτει - πιστεύω όλους μας - σε δεινή δοκιμασία, καθώς είμαστε υπο-
χρεωμένοι, από την ποιότητα της συγγραφής, να πάρουμε αρνητική στάση
- όσοι πάρουμε - σ' αυτό που έγραφε ένας συνάδελφός μας, με τον οποίο
συνεργάζομαστε καθημερινά εδώ και αρκετά χρόνια.

Ο κ. Φ. Βώρος, λέγει:

1. Το καθήκον να διατυπώσω γνώμη για τούτη τη συγγραφή μου δίνει δυ-
σαρξσκεια διπλή: πρώτα γιατί η κρίση μου θα είναι αρνητική για το
έργο ενός συναδέλφου και ύστερα γιατί η ίδια κρίση συμπαρασύρει και

η συνεργασία του κ. Ζάχου, που η γραφή του διαφέρει πολύ, είναι ολύ πιο προσεγμένη.

2. Και οφείλω να διευκρινίσω ότι η κρίση μου δεν αναφέρεται στα πιστημονικά στοιχεία της συγγραφής* πολλά περισσότερα γνωρίζουν οι ιδικοί. Περιορίζομαι στη γλωσσική μορφή της συγγραφής* όχι στη ραυματική μορφή, αλλά στην ακρίβεια και σαφήνεια του περιεχομένου, τη λογική οργάνωση του λόγου.

3. Συγκεκριμένα σημειώνω:

α. Στη σελ. 2 ο συγγραφέας παρουσιάζει ένα απόσπασμα από τον Αριστοτέλη, μεταφρασμένο.

από τη μελέτη των 4 πρώτων στίχων βγαίνει και το συμπέρασμα ότι υπάρχουν επιστήμες χωρίς ακρίβεια λόγου.

Παρακάτω δυσκολεύεται ο κοινός αναγνώστης, ο μαθητής, να βρει τους λόγους που κάνουν την Ψυχολογία να είναι ανάμεσα στις πρώτες επιστήμες (με ποιο νόημα;).

Η τελευταία πρόταση, που εισάγεται με το αιτιολογικό γιατί, μόνο με πολλή φαντασία μπορεί να αιτιολογήσει τα προηγούμενα.

Η μετάφραση χρειάζεται ξαναφούλεμα και ο όρος αρχή ανάλυση.

3. Στη σελ. 3, στην αρχή: προμετωπίδα:

"επιβάλλει περισσότερο σεβασμό". ποιος; ο άνθρωπος ή η Ψυχολογία;

γ. Στη σελ. 3, παράγραφο δεύτερη, στίχο 4:

λογικό. Νομίζω πρόκειται για το λογιστικό

δ. Στη σελ. 4, στους στίχους 2-3 : χαρκτηριστικό* για ποιο λόγο;

ε. Στη σελ. 4, στους στίχους 1-5: ο τάδε με το χαρκτηριστικό έργο...
και ο τάδε στη Λειψία, βλέπουν τον άνθρωπο...

Υποδειγματική έκφραση.

στ. Στη σελ. 4, στίχο 10: μάλιστα. Τι λόγο έχει το μάλιστα, αφού έχει προαναγγελθεί το πείραμα στην προηγούμενη παράγραφο;

Στη σελ. 5, στην πρώτη παράγραφο:

Έτσι έγινε πατέρας της ψυχανάλυσης.

Από πού απορρέει το έτσι; ποια ανάλυση γίνεται του όρου Ψυχανά-
λυση; Οι επόμενοι 4-5 στίχοι είναι ακατανόητοι για τον αρχάριο.

Με ανάλογες παρατηρήσεις θα μπορούσαμε να συνεχίσουμε τη διαδρομή· συνοψίζω το συμπέρασμά μου: η γλώσσα του κειμένου πολύ ειώνει την ποιότητα του περιεχομένου και διδακτικά το κάνει πολύ πρόσφορο.

Ο κ. Ν. ΒΑΡΟΥΧΑΚΗΣ λέγει:

Δε θα επαναλάβω εδώ τους λόγους για τους οποίους πιστεύω ότι η ημεμερινή συζήτηση αποτελεί πράξη άκρας επιείκειας προς τον κ. Παπαδόπουλο, στον οποίο εντελώς παράτυπα δόθηκε η ευχέρεια και η ευκαιρία επί ένα σχεδόν χρόνο, να βελτιώσει τη συγγραφή του, η οποία είχε απορριφθεί από το Τμήμα, Σε προηγούμενη συνεδρίαση (Πρ. 85) ανέπτυξα αυτούς τους λόγους.

Όμως το να συζητούμε σήμερα το ενδεχόμενο νέας αναβολής της οριστικής κρίσης του βιβλίου για να γίνουν άλλες απαραίτητες "βελτιώσεις" μέσα σε νέα προθεσμία -
- βελτιώσεις που δεν μπόρεσαν να γίνουν μέσα σ' ένα χρόνο, αυτό πια εγγίζει τα όρια του σκανδαλού.

Εξάλλου η παρουσίαση του θέματος σήμερα από τον αρμόδιο εισηγητή κ. Σακκά, πέραν από όσα περιλαμβάνει το γραπτό κείμενό του, υπήρξε για όλους μας εύγλωττη. Προσωπικά δεν μπορώ να στερήσω σε άλλο ψυχολογικό εκβιασμό σε βάρος του συναδέλφου ο οποίος είχε το θάρρος και την ευσυνειδησία να μας δια φωτίσει επαρκώς για την ποιότητα του κρινόμενου βιβλίου.

Τέλος ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Ηλ. Σπυρόπουλος θέτει σε ψηφοφορία το ερώτημα: το βιβλίο Ψυχολογία Β' Λυκείου των κ.κ. Ν. Παπαδόπουλου- Δ. Ζάχου, μπορεί να θεωρηθεί κατάλληλο, όπως διαρθώθηκε και εμφανίζεται σήμερα στο Τμήμα;

Ψηφοφορία

αίτης	ΝΑΙ
πρόεδρος	ΟΧΙ
γραμματέας	ΝΑΙ
απόστολος	Λευκή
απόστολος	ΟΧΙ
απόστολος	ΟΧΙ
απόστολος	ΟΧΙ
απόστολος	ΟΧΙ

Το Τμήμα με ψήφους 5+1 λευκή = 6 : 2 κρίνει ότι το βιβλίο Ψυχολογία Λυκείου των Ν. Παπαδόπουλου - Δ. Ζάχου και ύστερα από την προσπάθεια εκπαιδευτή του που έγινε από τους συγγραφείς, εξακολουθεί να μην είναι καλός ως έχει σήμερα για να προωθηθεί στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση.

Στη συνέχεια το Τμήμα, επειδή σύμφωνα με το έγγραφο Φ.211.17/32/Γ2/ 2-3-84 του Υφυπουργού κ. Π. Μώραλη όφειλε ταυτόχρονα να γνωμοδοτήσει το βιβλίο Ψυχολογίας που θα χρησιμοποιηθεί ως διδακτικό μέσο για διδασκαλία στη Β' Λυκείου σχ. έτους 1985-86 καθώς καμία άλλη λύση δεν είναι εφικτή σήμερα,

ομόφωνα αποφαινεται

να τυπωθεί το εγκεκριμένο βιβλίο της Ψυχολογίας Β' Γενικού Λυκείου του Ινστιτούτου και να σταλεί στον ΟΕΔΒ Για τους μαθητές της Β' Γενικού Λυκείου σχολ. έτους 1985-86.

Μ 4ο

Ο Πρόεδρος του Τμήματος παρακάλεσε τα μέλη να φέρουν το ταχύτερον μπροστά τις οδηγίες διδασκαλίας για τα μαθήματα του γυμνασίου και λυκείου.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Αποστόλου

Η Γραμματέας

Δ. Ζαχαριάνου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ

ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

Π.ρ.ά.ε.η--27/1985

Σήμερα, 20-3-1985 ημέρα Τετάρτη και ώρα 09.00' το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή, Αττικής), με Πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Ε. Βώρος, Α. Αδαμόπουλος, Ν. Παπαδόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομαζίδης Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

1. Οδηγίες διδ/λίας μαθημάτων. Εισηγητές κατά Ειδικότητα.
2. Πίνακες βιβλίων προτεινόμενοι από καθηγητές Ν. Πέλλας. Εισηγητής: Κυρ. Κατσιμάνης.
3. Επιμορφωτικά σεμινάρια καθηγητών Γαλλικής. Εισηγητής : Κ.Κατσιμάνης.
4. Γνωμοδότηση για την χρησιμότητα του περιοδικού εκπ/κής Τεκμηρίωσης. Εισηγητής : Κυρ. Κατσιμάνης
5. Εκδόσεις για τη διδ/λία της Γαλλικής στην Κυπριακή Μέση Εκπ/ση. Εισηγητής : Κυρ. Κατσιμάνης.
6. Γνωμοδότηση για την χρησιμότητα των βιβλίων του κ. Ι. Θεοδώρου.
 - α) Πυρηνικός πόλεμος (ποιητική συλλογή)
 - β) Παμβώτιδα (Ποιητική συλλογή)
 - γ) Ναπολέων ο ... Αγροφύλακας. Εισηγητής : Κυρ. Κατσιμάνης
7. Ανακοινώσεις
8. Ανατύπωση του διδ.βιβλίου, Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη και Στοιχεία Δημοκρατικού Πολιτεύματος των Δ. και Μ. Αποστολίδου Εισηγητής : Φ. Βώρος.

Στην αρχή της συνεδρίας αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΕΜΜΑ 1ο : " Οδηγίες διδ/λίας μαθημάτων".

Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει :

Για τα Λατινικά θα ανατυπωθούν οι περσινές οδηγίες.

Ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης λέγει.

Το βιβλίο ήδη έχει δοθεί προς ανατύπωση. Οι οδηγίες διδασκαλίας παραμένουν οι ίδιες, όπως είχαν καταχωριστεί στο τεύχος οδηγιών του διδ. έτους 1984-85.

ΕΜΜΑ 2ο : " Πίνακες βιβλίων προτεινόμενοι από καθηγητές".

Ο κ. Κατσιμάνης λέγει :

Από το σχολικό σύμβουλο φιλόλογο κ. Π. Κάνδρο λάβαμε έναν πίνακα βιβλίων στον οποίο προτάσσεται το ακόλουθο έγγραφο :

" Υποβάλλουμε για έγκριση πίνακες βιβλίων προτεινομένων από καθηγητές του Νομού μας, για ανανέωση και εμπλουτισμό των σχολικών βιβλιοθηκών με λογοτεχνικά και άλλα βιβλία (για δανεισμό). Οι πίνακες συντάχτηκαν από επιτροπή φιλολόγων του νομού, έπειτα από πρόταση ενός βιβλίου από κάθε καθηγητή, σύμφωνα με την υπ' αριθ. 940/9-4-84 εγκύκλιό μας και μπορούν να βοηθήσουν τους υπεύθυνους για τις βιβλιοθήκες των σχολείων, οι οποίοι επανειλημμένα μας ζητούν τέτοιου είδους καταστάσεις (...)" .

Πρόκειται για επαινετή πρωτοβουλία, από αυτές που δικαιώνουν το θεσμό του σχολικού συμβούλου. Δυστυχώς δεν υπάρχει νομοθετική κάλυψη, που θα επέτρεπε στο ΚΕΜΕ να εγκρίνει παρόμοιο πίνακα. Το ΚΕΜΕ γνωμοδοτεί (σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 2 του Ν. 186 /75) για την χρησιμότητα βιβλίων που υποβάλλονται όχι με τη μορφή καταλόγου των τίτλων τους αλλά με αίτηση του εκδότη ή του συγγραφέα για το καθένα χωριστά, η οποία μάλιστα συνοδεύεται από έναν ορισμένο αριθμό αντιτύπων για κάθε κρινόμενο βιβλίο.

Ε Μ Α 3ο : " Επιμορφωτικά σεμινάρια καθηγητών Γαλλικής ".

Ο κ. Κατσιμάνης λέγει :

Από το ΥΠΕΠΘ μας διαβιβράστηκαν οι αναφορές των σχολικών συμβούλων ειδικότητας της γαλλικής γλώσσας κ.κ. Αργυρούλας Ζαχοπούλου και Θηνάς Πάτσα, με τις οποίες ζητείται η έγκριση επιμορφωτικών σεμιναρίων για τους καθηγητές της γαλλικής. Τα σεμινάρια θα διεξαχθούν από τις 2 ως τις 6 Σεπτεμβρίου 1985 στη Θεσσαλονίκη και στην Αθήνα, αντίστοιχα. Στις αναφορές περιέχονται και οργανωτικές λεπτομέρειες σχετικά με τα σεμινάρια (τόπος διεξαγωγής, αριθμός και τρόπος επιλογής καθηγητών κτλ.).

Κατά το παρελθόν έχω επανειλημμένως παρακολουθήσει στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη σεμινάρια του είδους αυτού και σχημάτισα την εντύπωση ότι προσφέρουν πολλά στην παιδαγωγική κατάρτιση των καθηγητών της γαλλικής. Προτείνω λοιπόν να εγκριθεί η διεξαγωγή τους σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στις αναφορές των αρμόδιων σχολικών συμβούλων και, όπως γίνεται κάθε φορά, να παραστεί καί ένας αντιπρόσωπος του ΚΕΜΕ κατά την έναρξη των εργασιών τους, ο οποίος θα απευθύνει στους παρισταμένους ένα σύντομο χαιρετισμό.

για κ.κ. Κατσιμάνη
Το Τμήμα αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Κυρ. Κατσιμάνη.

Ε Μ Α 4ο : " Γνωμοδότηση για την χρησιμότητα του περιοδικού Εκπαιδευτικής Τεκμηρίωσης ".

Αναβάλλεται.

Θ Ε Μ Α 5ο : " Εκδόσεις για τη διδασκαλία της Γαλλικής στην Κυπριακή Μέση Εκπαίδευση".

Ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης λέγει :

Από τον Υφυπουργό Εθνικής Παιδείας κ. Πέτρο Μώραλη μας απεστάλη (αριθ. πρωτ. 487/31-1-1985) μια σειρά εκδόσεων για τη διδασκαλία της γαλλικής γλώσσας που χρησιμοποιούνται στην Κυπριακή Μέση Εκπαίδευση. Ο κ. Υφυπουργός διατυπώνει την παράκληση να μελετηθούν τα αποστέλλόμενα βιβλία από τους αρμοδούς του ΚΕΜΕ, ώστε να είναι σε θέση να απαντήσει επί του προκειμένου στην Κύπρο.

Έθεσα τα πιο πάνω βιβλία υπόψη της επιτροπής Ε.Γ. /Ομάδας Εργασίας για τα Γαλλικά και πριν από λίγες ημέρες έλαβα :

- (1) Ένα κείμενο με θέμα : " Βοηθήματα για τη διδασκαλία της γαλλικής γλώσσας στα σχολεία Μ.Ε. της Κύπρου". Πρόκειται για κριτική ανάλυση των βιβλίων, η οποία υπογράφεται, για την Ομάδα Εργασίας, από τις Π. Καλλιαμπέτσου και Ευθ. Γκούμα.
- (2) Τη " Μελέτη Ομάδας Εργασίας (Θ. 211.13/Γ/Γ/56/2 Φεβρουαρίου 1981) για τις προδιαγραφές συγγραφής διδακτικών εγχειριδίων γαλλικής γλώσσας στο γυμνάσιο " και,
- (3) Το τεύχος " Μεθοδολογική ενημέρωση του καθηγητή Μ.Ε. για τη διδασκαλία της γαλλικής " έργο και αυτό της πιο πάνω ομάδας.

Θεωρώ τον όλο φάκελο πολύ χρήσιμο, σύμφωνα με το πνεύμα του υπουργικού εγγράφου, και προτείνω να προωθηθεί στο ΜΠΕΠΘ για τις περαιτέρω ενέργειες των αρμοδίων.

Το Τμήμα αποφαινεται ° αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Κυρ. Κατσιμάνη.

Θ Ε Μ Α 6ο : " Γνωμοδότηση για την χρησιμότητα των βιβλίων του
κ. Γ. Μ. Θεοδώρου
(α) Πυρηνικός πόλεμος (ποιητική συλλογή)
(β) Παμβώτιδα (Ποιητική συλλογή)
(γ) Ναπολέων ο ... Αγροφύλακας. ".

Ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης λέγει :

Το ΥΠΕΠΘ μας διαβίβασε (αριθ. Γ2/108/15-1-85) την από 15-1-85
αίτηση του κ. Γ. Μ. Θεοδώρου, στην οποία ο τελευταίος επισυνάπτει
τα βιβλία του :

- (1) " Πυρηνικός πόλεμος " (Ποιητική Συλλογή)
- (2) " Παμβωτιδα " (Ποιητική Συλλογή), και
- (3) " Ναπολέων ο ... Αγροφύλακας " (διήγημα - κωμωδία). Ο κ. Θεοδώ-
ρου παρακαλεί "να εξεταστούν και να ανταποκρίνονται κάποια από αυτά
να μπουν σε σχολικά βιβλία".

Σχετικά με την αίτηση θα είχα να παρατηρήσω ότι τα σχολικά βι-
βλία (ο αιτών εννοεί προφανώς τα βιβλία των Νέων Ελληνικών) συντάσσ-
ονται από επιτροπές ειδικών, οι οποίοι είναι ενημερωμένοι σε θέματα
σύγχρονης λογοτεχνίας και ασφαλώς δεν θα αγνοούν τα βιβλία του κ.
Θεοδώρου.

Το Τμήμα αποφαινεται: αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ.
Κατσιμάνη.

ΕΜΑ Βο : " Ανατύπωση του διδ. βιβλίου, Εισαγωγή στην Πολιτική
Επιστήμη και Στοιχεία Δημοκρατικού Πολιτεύματος των
Δ. και Μ. Αποστολοπούλου".

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει :

1. Οι συγγραφείς του βιβλίου ζήτησαν παράταση προθεσμίας για τη συγγραφή κάποιων πρόσθετων κεφαλαίων* δεν έχουμε χρόνο να περιμένουμε και προτείνω την ανατύπωση του βιβλίου όπως είναι για το σχολ. έτος 1985-86, για την γ' τάξη λυκείου.
2. Προσωπικά έχω διαφωνήσει με την προώθηση αυτού του βιβλίου (για λόγους ανεπάρκειας περιεχομένου)* έχω διαφωνήσει και για την ανάθεση συγγραφής των πρόσθετων κεφαλαίων. Και εξακολουθώ να διαφωνώ συνολικά* και για την παράταση προθεσμίας. Αυτά όμως δεν με εμποδίζουν να προτείνω σήμερα την ανατύπωση, γιατί χρειαζόμαστε βιβλίο το Σεπτέμβριο 1985.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφασίζεται

Αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Φ. Βώρου.

Θ Ε Μ Α 7ο : " Ανακοινώσεις".

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων :

1. 1010/18-3-85
2. 1009/18-3-85
3. 1008/18-3-85
5. 1005/18-3-85

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΑ ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)
ΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 28/1985

Σήμερα, 22-3-85, ημέρα Παρασκευή και ώρα 09.00, το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Γεσογιών 396), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η Γραμματέας του Εμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Προκηρύξεις συγγραφής βιβλίων Ιστορίας. Εισηγητής Βώρος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Η ερώτηση κρίσης ως στοιχείο εξέτασης για τις γενικές εξετάσεις.
- ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση για τη χρησιμότητα του περιοδικού εκπ/κής τεκμηρίωσης. Εισηγητής Κυρ. Κατσιμάνης.
- ΘΕΜΑ 4ο - Συνεργασία ΚΕΜΕ και ΕΜΕ. Εισηγητής Ν. Βαρουχάκης.
- ΘΕΜΑ 5ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 6ο - Ανατύπωση διδ. βιβλίων. Εισηγητές κατά ειδικότητα.
- ΘΕΜΑ 7ο - Ανατύπωση διδ. βιβλίων του ΕΠΛ (Μαθηματικά Α' τάξη). Εισηγητής Α. Αδαμόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

EMA 1ο

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1.- Προοίμιο:

Όπως είναι γνωστό το βιβλίο που έχουμε σήμερα (των: Π. Γιαννα-
ιδουλου - Βασ. Πετριτσόπουλου - Αλέξ. Καράλη, Στοιχεία Δημοκρατικού
Πολιτεύματος), γράφτηκε το 1982 με ανάθεση και κρίθηκε ότι είχε αρκε-
τές αδυναμίες και προωθήθηκε για εκτύπωση κατ' ανάγκη, χωρίς να δοθεί
ούτε τότε ούτε αργότερα έγκριση από το Τμήμα μας, που κατά πλειοψηφία
ιπέρριψε απ' την αρχή τη συγγραφή αυτή.

2.- Ανεξάρτητα από την παραπάνω εκκρεμότητα το βιβλίο που κυ-
κλοφόρησε το 1982 και ανατυπώθηκε για τα επόμενα χρόνια (1983-84,
1984-1985 και 1985-86), δεν προκάλεσε ποτέ επικρίσεις για επιστημονι-
κή ανεπάρκεια ή άλλες ατέλειες. Όμως υπήρχε για μας ως εκκρεμότητα
που έπρεπε να αντιμετωπιστεί με άλλη διαδικασία: προκήρυξη. Και ανε-
ξάρτητα όμως από το παραπάνω νόημα της εκκρεμότητας, ήταν πρόγραμμα
του Τμήματος και συναίνεση της Διοίκησης να ανανεωθούν με προκήρυξη
του σταδιακά όσα βιβλία γράφτηκαν αρχικά με ανάθεση. Και φυσικά, προ-
τεραιότητα αντικατάστασης με τη διαδικασία αυτή έχουν τα βιβλία που
δεν έχουν προωθηθεί με σύμφωνη γνώμη του Τμήματος.

3.- Για όλους αυτούς τους λόγους - εκφράζοντας τις ευχαριστίες
μου προς τους συγγραφείς - εισηγούμαι σήμερα στο Τμήμα να προωθήσουμε
προς τη Διοίκηση κείμενο προκήρυξης διαγωνισμού, που έχει ως εξής:

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

Διαγωνισμού για τη συγγραφή σχολικού βιβλίου με τίτλο: "Στοιχεία Δη-
μοκρατικού Πολιτεύματος", για τους μαθητές της γ' τάξης του γυμνασίου.

Σκοπός της προκήρυξης συγγραφής του βιβλίου είναι:

Να προσφέρει στους διδάσκοντες και διδασκόμενους ένα πρόχειρο
βοήθημα, απλό και κατανοητό και σύμμετρο προς το διδακτικό χρόνο, για
να κατανοήσουν οι μαθητές

- την αναγκαιότητα και τα αγαθά του κοινωνικού βίου·
- τις αρχές οργάνωσης του πολιτικά οργανωμένου κοινωνικού βίου·
- τις αρχές λειτουργίας (και οργάνωσης) του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Προδιαγραφές για την προσδοκώμενη συγγραφή:

α) Η συγγραφή θα ανταποκρίνεται βασικά προς το αναλυτικό πρόγραμμα.

β) Ο τρόπος γραφής και διαίρεσης της συγγραφής είναι ανάγκη να ανταποκρίνεται προς την αντιληπτική ικανότητα νέων 15 χρόνων και προς τις αρχές της διδακτικής (να υποδιαιρείται σε ενότητες διδακτικές με κάποιο προοίμιο στην αρχή κάθε ενότητας και ανασκόπηση στο τέλος της).

γ) Η συγγραφή να έχει έκταση:

(1) 7-8 τυπογραφικά φύλλα αφήγηση-παρουσίαση του θέματος από το συγγραφέα·

(2) 3-4 τυπογραφικά φύλλα επικουρικά κείμενα και εποπτικό υλικό που θα συνοδεύει τη βασική αφήγηση,

δηλαδή να έχει συνολική έκταση 10-12 τυπογραφικά φύλλα, στην οποία μπορεί να προστεθεί και το κείμενο του Συντάγματος (1975), όπως αυτό θα έχει διαμορφωθεί ως τότε που θα υποβληθεί η συγγραφή στην υπηρεσία για κρίση-έγκριση-εκτύπωση.

δ) Η γλώσσα να είναι αυτή της εκπαίδευσης ως προς τη μορφή, αυτή της πολιτικής επιστήμης ως προς την επίσημη ορολογία, όπως αυτή διαμορφώνεται με τα σημερινά επιστημονικά συγγράμματα και την καθημερινή πολιτική δραστηριότητα-έκφραση.

Τυπικοί όροι της συγγραφής:

α) Να υποβληθεί σε 5 αντίγραφα (ή φωτοαντίγραφα) ευανάγνωστα στην αρμόδια υπηρεσία σε χρόνο 10 μήνες από τη δημοσίευση στην εφημ. της Κυβέρνησης.

β) Να συνοδεύεται από το εποπτικό υλικό (ή αντίγραφο του) που ο συγγραφέας προτείνει να συνοδεύει τη συγγραφή.

γ) Να δοθεί αμοιβή-αποζημίωση:

1° βραβείο	500.000	δραχμές
2° βραβείο	400.000	"
3° βραβείο	300.000	"
4° έπαινος	200.000	"
5° έπαινος	100.000	

Το Τμήμα αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Φ. Βώρου.

ΘΕΜΑ 2ο

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1.- Προοίμιο: Όταν ενημέρωσα το Τμήμα (πράξη 18/22.2.85) για την παραπάνω προσπάθεια ενημέρωσης-έρευνα, περιορίστηκε να εισηγηθώ να διαβιβαστεί το ενημερωτικό υλικό στη Διοίκηση, για να έχει γνώση του πώς οργανώθηκε και που έφτασε (ως προς την ιστορία "δέσμης") το πρόγραμμα βελτίωσης των όρων διδασκαλίας των μαθημάτων "δέσμης".

Μέσα σε αυτό το ευρύτερο πλαίσιο υποβολήθηκε των μαθημάτων "δέσμης" με εισήγηση του Τμήματός μας και επένευση της Διοίκησης (πράξη (1984 και /1984) συγκροτήθηκε και "Ομάδα Ιστορίας" αποτελούμενη από τους:

Φ. Κ. Βώρο, Ανδρέα Πάπαεθυμίου (φιλόλογο, αποσπασμένο στο ΚΕΜΕ) και τους Σχολικούς Συμβούλους: Ζαχαρία Ορφανουδάκη, Νίκο Δημακόπουλο, Βασίλη Σκουλάτο, Γιάννη Γιαννόπουλο και Γιώργο Λεοντολίνη που όλοι τους ασχολούνται ιδιαίτερα με την ιστορία και έχουν ειδικές σπουδές στην ιστορία (οι τρεις τελευταίοι) ή έχουν γράψει και σχολικά βιβλία ιστορίας (οι τέσσερις πρώτοι).

2.- Η Ομάδα Ιστορίας από την πρώτη συνεδρίασή της (1 και 2/11/84) επισήμανε ότι - ανήμεσα στα άλλα θέματα - όφειλε να υπενθυμίσει προς όλες τις κατευθύνσεις ότι με τις εξεταστικές διαδικασίες που καθιερώθηκαν από το 1979 (μαθήματα επιλογής-πανελληνίες εξετάσεις) είχε εγκαταλειφτεί η κριτική προσέγγιση της ιστορίας και είναι ανάγκη να επανέλθουμε σε πιο ουσιαστική διδασκαλία και εξέτασης με ερωτήσεις κρίσεις.

./.

3.- Η σχετική εκστρατεία μεθοδεύτηκε σε δύο φάσεις ενημέρωσης και μία έρευνα· για όλα αυτά το τμήμα έχει ενημερωθεί (πρ. το μόνο στοιχείο που επιθυμώ να προσθέσω τώρα είναι ότι τα απαντητικά κείμενα που έχουμε λάβει από τα λύκεια ανέρχονται σε 486 και ενισχύουν τη συμπερασματική άποψη ότι:

α) Η προσπάθεια έγινε καθολικά αποδεκτή,

β) Είναι τώρα όλοι οι ενδιαφερόμενοι ενήμεροι ώστε να μπορούμε να υποδείξουμε ανάλογη προσαρμογή των διαδικασιών εξέτασης.

4.- Οφείλω εδώ να θυμίσω ότι:

α) Δεν προτείνουμε προσθήκη στο διάταγμα "περί εξετάσεων" σχετική ρήτρα υπάρχει στο διάταγμα. Και τη θυμίζαμε κάθε χρόνο στους εξεταστές και τους βαθμολογητές· επισυνάπτω Οδηγίες του 1984· δεν μπορούσαν οι ΚΕΓΕ (ΚΕΠΕ παλαιότερα) να την εφαρμόσουν· τώρα το έδαφος έχει προετοιμαστεί.

β) Υπόμνηση αυτής της δυνατότητας έχουμε κάνει σε όλους τους ενδιαφερόμενους: διδάσκοντες και διδασκόμενους.

5.- Και φρονώ ότι είναι τώρα υποχρέωση η ενημέρωση και η ενθάρρυνση της ΚΕΓΕ 1985 να προχωρήσει προς την κατεύθυνση που προετοιμάσαμε και σύμφωνα με τα ενημερωτικά κείμενα που δόθηκαν στους διδάσκοντες και τους διδασκόμενους. Το βήμα αυτό είναι εκπαιδευτικά χρήσιμο και ακαδημαϊκό τώρα προετοιμασμένο. Επιπλέον, θα διευκολύνει τις εξεταστικές διαδικασίες χωρίς να προσθέσει για κανέναν δυσκολίες. Ενώ, αντίθετα, αν συνεχιστούν οι δισταγμοί, θα προκύψουν εύλογα παράπονα και βέβαιη διδακτική-μορφωτική ζημιά.

6.- Οφείλω να διευκρινίσω ότι με την εκστρατεία που έγινε:

α) Για πρώτη φορά διευκρινίστηκε ένα θέμα που κυκλοφορούσε με αοριστία: τι σημαίνει ερώτηση κρίσης στην ιστορία (θεωρητικά και με παραδείγματα).

β) Επισημάνθηκε με σαφήνεια (και με συγκεκριμένα παραδείγματα) ότι η ερώτηση κρίσης δεν προϋποθέτει ούτε απαιτεί άλλο υλικό εκτός από ό,τι ονομάζουμε "διδαγμένη ύλη"· προϋποθέτει μόνο προσεκτική μελέτη και κατανόηση των διδαγμένων και κριτική ικανότητα των εξεταζομένων.

Οδηγίες για τη βαθμολόγηση των γραπτών δοκιμών της Ιστορίας
(Γενικές εξετάσεις 1984)

Σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα στις εξετάσεις του μαθήματος της Ιστορίας τίθενται τέσσερα(4) ζητήματα τα οποία, ενδεχομένως, να υποδιαιρούνται σε δύο ερωτήσεις, οι οποίες έχουν την ίδια βαρύτητα από βαθμολογική άποψη.

Από τον μαθητή απαιτούνται: α) έκθεση η οποία πρέπει να χαρακτηρίζεται για τη σαφήνεια και την πληρότητά της β) Κατανόηση και κριση για πρόσωπα, γεγονότα και καταστάσεις.

Κατά τη διόρθωση του γραπτού δοκιμίου η προσωπική ανάπτυξη το θέματος, η οποία υποδηλώνει τη συνθετική και αφαίρετική ικανότητα του μαθητή, βαθμολογείται με τον ανώτατο βαθμό όπως ακριβώς και εκείνο το δοκίμιο που αναπαράγει πιστά την ανάπτυξη που κάνει το βιβλίο στο εξεταζόμενο θέμα.

Τα επιπλέον στοιχεία που παραθέτει ο μαθητής στο δοκίμιο του (και είναι ιστορικά τεκμηριωμένα) προδιαθέτουν ευνοϊκά το βαθμολογητή για τη συνολική βαθμολόγηση του δοκιμίου, στην περίπτωση που υπάρχουν ορισμένες δευτερεύουσες ελλείψεις. Αντίθετα, τα άσχετα στοιχεία δεν αξιολογούνται και προδιαθέτουν δυσμενώς το βαθμολογητή για τη συνολική βαθμολόγηση του δοκιμίου.

ΘΕΜΑ 3ο

Ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης λέγει: Από το ΥΠΕΠΘ/Γραφείο Υπουργού, και με υπογραφή του Διευθυντή κ. Π. Μπασακάρου, μάς εστάλη το έγγραφο αριθμ. 1841/4-3-1985 (διαβάζεται το έγγραφο), με το οποίο μάς διαβιβάζεται η από 20-12-1984 επιστολή του κ. Ευσταθίου Δημητρόπουλου προς τον κ. Υπουργό Παιδείας. Στην επιστολή του κ. Δημητρόπουλου (που και αυτή διαβάζεται στο Τμήμα) προσαρτάται ένα σημείωμα-πρόταση του τελευταίου (επίσης διαβάζεται στο Τμήμα) και ένα τεύχος του "Περιοδικού Εκπαιδευτικής Τεκμηρίωσης" που εκδίδεται από τον ίδιο.

Στο σημείωμά του ο κ. Δ., αφού ασκεί κριτική στην έλλειψη πληροφόρησης στον εκπαιδευτικό χώρο, προτείνει την "έκδοση και αποστολή δωρεάν σ' όλα τα σχολεία από μέρους του ΥΠΕΠΘ ενός επίσημου πληροφοριακού περιοδικού, τουλάχιστον μηνιαίας περιοδικότητας, που θα καλύπτει θέματα όλων των βαθμίδων και στο οποίο θα περιλαμβάνονται στοιχεία όπως τα παρακάτω: 1) Θέματα κυβερνητικής εκπαιδευτικής πολιτικής (...). 2) Εκπαιδευτικές νομοθετικές πράξεις (...). 3) Σχεδιαζόμενα μέτρα για διάφορα εκπαιδευτικά θέματα (...), 4) Ανακοινώσεις, προκηρύξεις, διαγωνισμούς (SIC), κοινοποιήσεις, ενημερώσεις κτλ. (...), 5) Καταλόγους (SIC) με τις εκδόσεις του ΥΠΕΠΘ (...), 6) Περιλήψεις των αποτελεσμάτων των ερευνών που έκανε ή χρηματοδότησε το ΥΠΕΠΘ (...), 7) Πληροφορίες σχετικές με προγράμματα της ΕΟΚ, UNESCO και άλλων οργανισμών (...). Σημειωτέον ότι με την έκδοση αυτή δεν προσφέρεται τεκμηρίωση και πληροφόρηση στον καθαρά ψυχο-παιδαγωγικό τομέα. Αυτό το κενό θα μπορούσε να καλυφθεί, κατά τον κ. Δ., από το "Περιοδικό Εκπαιδευτικής Τεκμηρίωσης" που εκδίδει ο ίδιος..

Η προτεινόμενη έκδοση κατά τη γνώμη μου θα είχε να προσφέρει πολλά στους εκπαιδευτικούς και σε κάθε ενδιαφερόμενο. Κατάλληλο όργανο για να την αναλάβει θα ήταν το ΚΕΜΕ, στις αρμοδιότητες του οποίου υπάγονται παρόμοιες δραστηριότητες. Αν αυτό δεν έγινε ως τώρα, η αιτία πρέπει να ζητηθεί στο ότι το ΚΕΜΕ, στα εννέα χρόνια της λειτουργίας του, αντιμετώπισε πειστικότερα προβλήματα προγραμμάτων, βιβλίων και επιμόρφωσης προσωπικού κατά τη διάρκεια μεταβατικών περιόδων του εκπαιδευτικού μας συστήματος και επομένως δεν είχε τον απαιτούμενο χρόνο για παρόμοιες

και οπωσδήποτε χρήσιμες - δραστηριότητες. Άλλωστε δεν είχε και ον απαιτούμενο αριθμό μελών και συνεργατών για μια τέτοια προσπάθεια. κόπιμο θα ήταν να ληφθεί μέριμνα, ώστε ο νέος νόμος για τη δομή και ειτουργία της εκπαίδευσης να προβλέπει την έγκαιρη επάνδρωση, με το παραίτητο προσωπικό, του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, το οποίο και θα είναι αρμόδιο να επιφορτισθεί με τη σημαντική αυτή πρωτοβουλία.

Ακολουθεί συζήτηση. Ο κ. Φ. Βώρος είπε τα ακόλουθα:

1.- Για το Περιοδικό Εκπ/κής Τεκμηρίωσης νομίζω ότι έχουμε και άλλοτε συζητήσει και δε θα ήταν συνετό να αποφασίσουμε σήμερα οτιδήποτε πριν δούμε το παλαιότερο πρακτικό μας.

2.- Για την ουσία του θέματος:

α) Το PET (πρώην ΠΑΔ) είναι αξιολογη προσπάθεια είναι συνδρομητικής και το έχω βρει χρήσιμο τουλάχιστο για ενημερωτικούς λόγους.

β) Αξιολόγηση των άρθρων που καταγράφονται στο PET νομίζω ότι είναι δύσκολη είναι προτιμότερο η αξιολόγηση να μένει για τον αναγνώστη

γ) Με τους παραπάνω περιορισμούς φρονώ ότι είναι χρήσιμο το PET για την ενημέρωση των εκπαιδευτικών.

3.- Η προσφορά του Ε. Δημητρόπουλου μπορεί να αξιοποιηθεί από τη Διοίκηση (αφού το ΚΕΜΕ δεν μπόρεσε να ασχοληθεί με αυτό το θέμα και το διάδοχο σχήμα - το Παιδ. Ινστιτούτο - μόλις εμφανίζεται στον ορίζοντα). Μπορεί η Διοίκηση να αξιοποιήσει τη συνεργασία του Ε. Δημητρόπουλου - και της Ομάδας του - σε οποιαδήποτε ενημερωτική έκδοση που θα απευθύνεται στους εκπαιδευτικούς. Κάποιες σελίδες, που θα πληροφορούν τους εκπαιδευτικούς για τα άρθρα που θα έχουν δημοσιευτεί (για εκπαιδευτικά-παιδαγωγικά θέματα), νομίζω ότι θα είναι εξίσου χρήσιμες με οποιεσδήποτε άλλες σελίδες ενός περιοδικού εντύπου.

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει: Όσο δεν υπάρχει κάποιο σχετικό δελτίο για σύγκριση με το Δελτίο του Ε. Δημητρόπουλου θεωρώ απαραίτητο να επισημάνω την αναγκαιότητα να χρησιμοποιηθεί (για τη βιβλιοθήκη των Σχολείων) το Δελτίο αυτό. Το βρίσκω πολύ καλό και βοήθημα απαραίτητο για ενημέρωση βιβλιογραφικής σε τόσους μάλιστα τομείς και κυρίως στα ψυχολογικά-παιδαγωγικά θέματα.

Στη συνέχεια διατυπώθηκαν επιφυλάξεις από τον κ. Σπυρόπουλο και επειδή δεν ζητείται από το Τμήμα να γνωμοδοτήσει για την χρησιμότητα του περιοδικού κατά τις διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 2 του Ν.186/75 αποφασίζεται να καταχωριστούν ^{1^{ως}} οι απόψεις των μελών στο πρακτικό και να αποσταλεί το απόσπασμα στο ΥΠΕΠΘ.

ΘΕΜΑ 4ο

Ο κ. Ν. Βαρουχάκης λέγει: Είναι γνωστό στο Τμήμα ότι επανειλημμένα έχουμε προσπαθήσει να αποκαταστήσουμε συνεργασία με την ΕΜΕ. Δε θα αναλύσω τώρα τους λόγους για τους οποίους η συνεργασία αυτή δεν επιτεύχθηκε ως τώρα, λόγους που είναι λίγο-πολύ γνωστοί στο Τμήμα.

Με την ευκαιρία της ανασδείξεως νέου Διοικητικού Συμβουλίου μετά τις πρόσφατες εκλογές στην ΕΜΕ, προτείνω στο Τμήμα να ξαναπροσπαθήσουμε. Άλλωστε τώρα έχει ολοκληρωθεί η βασική προσπάθεια της κατάρτισης προγραμμάτων και συγγραφής αντιστοίχων βιβλίων τόσο στο Γυμνάσιο όσο και στο Λύκειο. Μπορούμε λοιπόν τώρα, που δεν μας πιέζουν ασφυκτικά οι προθεσμίες να επανεξετάσουμε το έργο που επιτελέστηκε με κάποια άνεση, αγχίζοντας από την αναθεώρηση του ΑΠ του Γυμνασίου.

Προτείνω λοιπόν στο Τμήμα να με εξουσιοδοτήσει να συντάξω επιστολή προς την ΕΜΕ στην οποία να επαναλαμβάνω τη σταθερή θέση του Τμήματος για την ανάγκη συνεργασίας ΚΕΜΕ και ΕΜΕ ώστε να γίνει ένα πρώτο βήμα για την επίτευξη αυτής της συνεργασίας.

EMA 60

Ο κ. Κ. Φούρκας λέγει: Με το επείγον έγγραφο αρ. πρωτ. Φ211.17/0/T2/509/4-3-85 του ΥΠΕΠΘ ζητείται η γνώμη μας για την ανατύπωση των βιβλίων των Θρησκευτικών των τάξεων Α' και Γ' Γυμνασίου και Α' και Β' λυκείου για το σχολ. έτος 1985-86, επειδή καθυστερεί η συγγραφή των νέων βιβλίων.

Επειδή η υποβολή των νέων βιβλίων, τα οποία συγγράφονται με βάση τα νέα ΑΠ, θα καθυστερήσει σε χρονικό όριο που δε θα εξασφαλίζεται η γκαιρη έκδοση και διανομή τους, φρονώ ότι για την ώρα δεν υπάρχει άλλη ύση από την ανατύπωση των βιβλίων που χρησιμοποιούνται στα σχολεία δώ και πολλά χρόνια.

Για το βασικό αυτό λόγο, ο οποίος αντικειμενικά μας δεσμεύει, ει-
γογύμαι την ανατύπωση για το σχολ. έτος 1985-86 των εξής βιβλίων:

- 1) ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ, των Σ. Νίκα - Π. Παπαευαγγέλου - Γ. Ρηγοπούλου-
Χιωτέλλη, για την Α' Γυμνασίου.
 - 2) ΑΝΘΟΛΟΓΙΟ ΠΑΤΕΡΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ, του Ε. Θεοδώρου, για τη Γ' Γυμνα-
σίου.
 - 3) ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ, των Π. Πάλλη - Γ. Μεταλληνού- Φ.
ούντα, για την Α' Λυκείου.
 - 4) ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣ, των Ι. Μάσσου- Α. Ζάγκα - Ι. Κούβελα,
ια τη Β' Λυκείου.
-) Ανατύπωση βιβλίων Μουσικής για το σχολ. έτος 1985-86

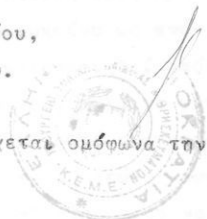
Με το επείγον έγγραφο αρ. πρωτ. Φ.211.17/28/T2/507/4-3-85 του ΥΠΕΠΘ
ητείται η γνώμη μας για την ανατύπωση των βιβλίων Β' και Γ' Γυμνασίου
αι Α' Λυκείου, επειδή καθυστερεί η συγγραφή των νέων βιβλίων.

Επειδή η υποβολή των νέων βιβλίων, τα οποία συγγράφονται με βάση
α νέα ΑΠ θα καθυστερήσει σε χρονικό όριο που δε θα εξασφαλίζεται η
γκαιρη έκδοση και διανομή τους, φρονώ ότι για την ώρα δεν υπάρχει άλλη
ύση από την ανατύπωση των βιβλίων, τα οποία χρησιμοποιούνται στα scho-
εία εδώ και πολλά χρόνια.

Για το βασικό αυτό λόγο, ο οποίος αντικειμενικά μας δεσμεύει, εισηγούμαι την ανατύπωση για το σχολ. έτος 1985-86 των εξής βιβλίων:

- 1) ΜΟΥΣΙΚΗ των Ι. Μαργαζιώτη-Α. Βουτσινά-Ν. Τσιγκούλη για τη Β' Γυμνασίου,
- 2) ΜΟΥΣΙΚΗ, των ίδιων συγγραφέων, για τη Γ' Γυμνασίου,
- 3) ΜΟΥΣΙΚΗ, των ίδιων συγγραφέων για την Α' Λυκείου.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφαινεται: αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Κ. Φούσα.

ΘΕΜΑ 7ο

Ο κ. Α. Αδαμόπουλος λέγει: Με την αρ. 18/1/85 πράξη μας κρίναμε ως κατάλληλο για έκδοση το β' τεύχος του βιβλίου "Μαθηματικά Α' τάξης του Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου, "Άλγεβρα". Επειδή όμως κρίθηκε από την ομάδα εργασίας του Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου ως ανεπάρκτη η έγκαιρη έκδοση του τεύχους αυτού, ώστε να χρησιμοποιηθεί από την φετεινή χρονιά, αποφασίσθηκε να γίνει η εντύπωση του, αλλά να χρησιμοποιηθεί από την επόμενη σχολική χρονιά. Ύστερα από αυτά εισηγούνται να ανατυπωθεί για την επόμενη σχολική χρονιά και το α' τεύχος του βιβλίου "Μαθηματικά Α' τάξης Εν. Πολ. Λυκείου, "Άλγεβρα" στο οποίο να ενοποιηθεί το αντίστοιχο β' τεύχος, ώστε τα δύο τεύχη να αποτελέσουν έναν τόμο. Το ίδιο να ισχύσει και για τα αντίστοιχα τεύχη λύσεων. Για την παρακολούθηση της όλης εργασίας προτείνω το σχολικό σύμβουλο Α. Πατεράκη ο οποίος είναι από τους συγγραφείς του βιβλίου.

Το Τμήμα αποφαινεται: αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Α. Αδαμόπουλου.

ΘΕΜΑ 5ο

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

1) 1077/21-3-85	8) 1048/19-3-85
2) 1094/21-3-85	9) 1052/19-3-85
3) 1089/21-3-85	10) 1014/18-3-85
4) 1088/21-3-85	11) 1021/18-3-85
5) 1033/19-3-85	12) 1018/18-3-85
6) 1035/19-3-85	
7) 1057/19-3-85	

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος
Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

Πράξη 29

Σήμερα 27 Μαρτίου 1985, ημέρα Τετάρτη και ώρα 9 πρωινή, το Τμήμα Μέσης Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμόρφωσης (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα, συνεδριάσεών του (Μεσογείων 96, Αγία Παρασκευή Αττικής) με πρόεδρο το Σύμβουλο Β' Ηλία Σπυρόπουλο.

Στη συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι: Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Α. Δαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Γ. Κορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, αι Κ. Φούσκας, Εισηγητές. Χρέη γραμματέα έκανε η Φιλόλογος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Απουσίαζαν από τη συνεδρίαση οι Σύμβουλοι Β' Φ. Βώρος, και Ν. Παπαδόπουλος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

ΘΕΜΑ 1ο. Κρίση βιβλίου Θρησκευτικών Β' Γυμνασίου.

Εισηγητής: Κ. Φούσκας.

ΘΕΜΑ 2ο. Γλωσσική διδασκαλία - έκθεση Γ' Γυμνασίου σχολ. έτους 1985-86. Εισηγητής: Δ. Τομπαΐδης.

ΘΕΜΑ 3ο. Οδηγίες διδασκαλίας μαθημάτων σχολ. έτους 1985-86.
Εισηγητές: οι Σύμβουλοι κατά ειδικότητα.

ΘΕΜΑ 4ο. Λειτουργία τρίμηνης ΣΕΛΜΕ Κοζάνης ακαδημαϊκού έτους 1985-86. Εισηγητής: Ηλ. Σπυρόπουλος.

ΘΕΜΑ 5ο. Κρίση και ανάθεση συγγραφής βιβλίων Πολυκλαδικού Λυκείου.
Εισηγητής: Στ. Παπασημακόπουλος.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε η προηγούμενη πράξη, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο εισηγητής του θέματος Κων. Φούσκας έθεσε υπόψη των μελών του Τμήματος την εισήγησή του που έχει ως εξής:

Α' ΙΣΤΟΡΙΚΟ:

1. Με την υπουργική απόφαση αρ.πρωτ. Φ.2ΙΙ.Ι2/33/Γ2/2006/Ι3-6-84 ανατέθηκε η συγγραφή του βιβλίου των Θρησκευτικών της Β' τάξεως Γυμνασίου στον καθηγητή της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ.Σάββα Αγουρίδη και το Σχολικό Σύμβουλο ειδικότητας Θεολόγου κ.Σωκράτη Νίκα, με βάση το νέο Α.Π. που εγκρίθηκε από το ΚΕΜΕ το 1984.

2. Το βιβλίο δακτυλογραφημένο και με τίτλο "Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ Ο ΚΑΙΝΟΥΡΙΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ" στάλθηκε στο ΚΕΜΕ με το έγγραφο αρ. πρωτ.Φ.2ΙΙ.Ι7/5/Γ2/77/Ι8-Ι-85 της Δ/σεως Εφαρμογής Προγραμμάτων του ΥΠΕΠΘ σε δυο αντίτυπα, για να το κρίνουμε σύμφωνα με τους όρους συγγραφής και το άρθρο 30 του Ν.Ι304/82.

3. Με την υπουργική απόφαση αρ.πρωτ.Φ.2ΙΙ.Ι2/45/Γ2/3045/3-Ι0-84 ορίστηκαν ως μέλη της επιτροπής κρίσεως του βιβλίου οι κ.κ. Ιωάννης Παναγόπουλος, Αναπλ.Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής Αθηνών, Παναγιώτης Ανδριόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής Αθηνών και Δημήτριος Δρίτσας, Σχολικός Σύμβουλος ειδικότητας Θεολόγου.

4. Η πρώτη φάση κρίσεως του βιβλίου έγινε στο Τμήμα μας στις 4-3-85. Τότε πληροφορηθήκαμε και τις απόψεις της επιτροπής κρίσεως. Στη συνέχεια οι συγγραφείς επέφεραν τις διορθώσεις που θεώρησαν απαραίτητες και υπέβαλαν και πάλι στο ΚΕΜΕ το διορθωμένο βιβλίο τους, το οποίο και παρέλαβα στις 15-3-85. Με τη σημερινή εισήγησή μου αρχίζει η τελική φάση της κρίσεως του βιβλίου, σύμφωνα με το άρθρο 30 του Ν.Ι304/82 και την υπουργική απόφαση αναθέσεως συγγραφής αρ.πρωτ. Φ.2ΙΙ.Ι2/34/Γ2/2006/Ι3-6-84.

Β' ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ:

5. Η επιτροπή κρίσεως υπέβαλε εμπεριστατωμένη έκθεση 28 σελίδων, διακρινόμενη σε δυο είδη κρίσεως: α) Σημείωση λαθών γλωσσικής

και μορφολογικής φύσεως, καθώς και δομής του βιβλίου, με υπόδειξη διορθώσεώς τους. Τις περισσότερες από τις ανώδυνες αυτές υποδείξεις οι συγγραφείς τις έλαβαν υπόψη τους και διόρθωσαν το βιβλίο τους. β) Υπόμνημα με πλήθος παρατηρήσεων στα ουσιαστικά μέρη του βιβλίου. Τις περισσότερες από αυτές τις παρατηρήσεις οι συγγραφείς δεν τις αποδέχτηκαν, αν κρίνουμε από το γεγονός ότι δε διόρθωσαν τη γραμμή ή βασικές θέσεις του βιβλίου τους. Από τις βασικές παρατηρήσεις που υπέδειξαν οι κριτές για διόρθωση, και οι οποίες τελικά δεν έγιναν αποδεκτές, ξεχωρίζω τις εξής:

6. Ταύτιση βασιλείας του Θεού και Βασιλείας, με αποτέλεσμα "να κρίνεται η βασιλεία του Θεού με τα πρότυπα ενός ιδανικού, ιστορικού κόσμου" (σελίδες του βιβλίου ΙΟΟ, ΙΙ9, Ι28, Ι30 κτλ.). Συμφωνώ με τους κριτές ότι έπρεπε να αλλάξει η γραμμή του βιβλίου. Δεν είναι το ίδιο πράγμα η βασιλεία του Θεού και η ορατή Εκκλησία. Από εκκλησιολογική, τουλάχιστον, άποψη η θέση του βιβλίου δεν είναι σωστή.

7. "Η κοινωνική και ιστορική διάσταση της βασιλείας του Θεού" και όπως αυτή δίνεται μέσα από τη βιβλική θεολογία του κρινόμενου βιβλίου, έπρεπε επίσης να τροποποιηθεί, κατά την υπόδειξη των κριτών και για τον πρόσθετο λόγο ότι οι μαθητές της Β' τάξεως Γυμνασίου δεν είναι ικανοί να κατανοήσουν τέτοιου είδους "ανοίγματα".

Για παράδειγμα αναφέρω τις σελίδες 47-48 του βιβλίου, όπου ερμηνεύεται η προφητεία του Ησαΐα (6Ι, Ιεξ.). Η έννοια της προφητείας είναι πνευματική, ενώ στο βιβλίο παίρνει το χαρακτήρα κοινωνικής δράσεως. Το κήρυγμα του Ιησού στη Ναζαρέτ ήταν η πρώτη αποκάλυψη για το πνευματικό περιεχόμενο της βασιλείας του Θεού και όχι προγραμματικές δηλώσεις κάποιου εγκόσμιου αρχηγού για επίγεια πιθανή πραγματικότητα. Παρόμοια γραμμή ακολουθούν οι συγγραφείς και στη σελίδα 67, όπου αναφέρεται ότι οι ταπεινοί και καταφρονημένοι δέχονται τη διδασκαλία του Χριστού γιατί δεν είχαν τίποτε να χάσουν, όποια αλλαγή κόσμου και αν γινόταν στη σελίδα ΙΟ5 του βιβλίου τους (ερμηνεία μακαρισμών) κτλ.

Συμφωνώ με τους κριτές ότι η διαφαινόμενη στο βιβλίο "ταύτιση της βασιλείας του Θεού και της Εκκλησίας" και η "ισχυρή έμφαση στις κοινωνικές προεκτάσεις του έργου και της διδασκαλίας του Χριστού" δεν είναι δυο απλά ερωτήματα για συζήτηση, "αλλά άφορο την αυθεντικότητα και γνησιότητα του χριστιανικού Ευαγγελίου". Διαβάζοντας κανείς το βιβλίο εύκολα μπορεί να οδηγηθεί στη σκέψη ότι η Εκκλησία απέτυχε στην αποστολή της να παρουσιάσει τον καινούριο κόσμο του Θεού. Στην περίπτωση των μαθητών του Γυμνασίου.

ου αυτό στην πράξη θα σήμαινε κλονισμό της πίστεώς τους και απόρριψη της αξιοπιστίας της Εκκλησίας και, σε προχωρημένη φάση, αναζήτηση κάποιου άλλου προτύπου για ιδανική πολιτεία.

8. Δε δόθηκε η έμφαση που υπέδειξαν και ζήτησαν οι κριτές: "α) Στην ριζική διαφοροποίηση του κόσμου της θείας βασιλείας από τα οποιαδήποτε ιστορικά και κοινωνικά σχήματα. β) Στην αναντίκταση της πρωτοβουλίας του Θεού στο αίτημα της ανανεώσεως του κόσμου και γ) στη νέα ποιότητα ζωής και δράσεως, που οφείλει να παρουσιάζει ο χριστιανός, που δεν κρίνεται όμως με βάση την εξωτερική της επιτυχία, αλλά πρώτιστα με τη ριζική και γνήσια μεταμόρφωση του ίδιου του ανθρώπου".

Η μη αποδοχή από τους συγγραφείς της απόψεως αυτής των κριτών νομίζω ότι τελικά βλάπτει τη συγγραφή τους.

9. Συμπερασματικά μπορώ να πω ότι μόνο οι επουσιώδεις παρατηρήσεις των κριτών αξιοποιήθηκαν από τους συγγραφείς, ενώ έμειναν ανεκμετάλλετες όσες αφορούσαν θέσεις ή γραμμή της κρίνόμενης συγγραφής. Βέβαια είναι δικαίωμα των συγγραφέων να δεχτούν ή να απορρίψουν τις προτεινόμενες αλλαγές, αλλά είναι φανερό ότι στην περίπτωση απορρίψεως της γνώμης των κριτών οι συγγραφείς διακινδυνεύουν την έγκριση της συγγραφής τους.

Γ' ΒΑΘΜΟΣ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΩΣ ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΣΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:

10. Στην ειδική οδηγία συγγραφής αριθμός 5 διαβάζουμε τα εξής "Το άνοιγμα του καινούριου κόσμου της κυριαρχίας του πνεύματος του Θεού προς εποχές όπως η δική μας είναι αυτονόητο σε κάθε ενότητα του βιβλίου. Η σχέση αυτή του Ιησού και του καινούριου κόσμου που φέρνει προς εμάς ειδικότερα, πρέπει να βγαίνει από μόνη της, και όχι ρητορικά, από όλες τις ενότητες του βιβλίου".

Όμως, σχηματίζει κανείς την εντύπωση ότι σε πολλές περιπτώσεις του βιβλίου οι συγγραφείς ξεφεύγουν από αυτή την αρχή, αφού με τρόπο ρητορικό πιέζουν τα γεγονότα ή ερμηνεύουν διαφορετικά μερικά έπιλεγμένα χωρία, για να γίνουν πιστευτές ορισμένες θεματικές προεκτάσεις που κάμνουν. Κατά τη γνώμη μου, δεν μπορούμε, χωρίς κίνδυνο, να στηριχτούμε π.χ. στην παραβολή του Καλού Σαμαρείτη, για να στραφούμε κατά του Ιερατείου, με το αιτιολογικό ότι ο Ιερέας και ο λευίτης της παραβολής δε βοήθησαν τον πληγωμένο, αφού το δίδαγμα που ήθελε να δώσει ο Κύριος με την παραβολή αυτή ήταν άλλο, γενικότερο. Ούτε μπορούμε επίσης να στηριχτούμε στο γεγονός της εκδιώξεως των εμπόρων από το Ναό, για να μιλήσουμε με τη γλώσσ

σα της θεολογίας των συνεχών επαναστάσεων και της απελευθερώσεως, όπως ονομάζεται στις ημέρες μας κάποια τάση θεολόγων σε άλλες χώρες. Πολύ περισσότερο δεν είναι παιδαγωγικά ορθό να επιχειρούμε τέτοιες προεκτάσεις σε κάθε μάθημα, αφού οι μαθητές των 14 ετών, για τους οποίους προορίζεται το βιβλίο, δεν είναι έτοιμοι και ώριμοι να τις κατανοήσουν και τις αποδεχτούν. Γι' αυτό και σωστά λέγει η οδηγία ότι "η σχέση αυτή του Ιησού και του καινούριου κόσμου, που φέρνει προς εμάς ειδικότερα, πρέπει να βγαίνει από μόνη της, και όχι ρητορικά, από όλες τις ενότητες του βιβλίου".

II. Η **ε κ τ α σ η** του βιβλίου, συνολικά θεωρούμενη, είναι σύμφωνη με την οδηγία συγγραφής αρ.8, αν και σε 10-15 επιμέρους δ.ε. η επιθυμητή κατά τις οδηγίες έκταση των 2-2 1/2 σελίδων κατά δ.ε. δεν τηρείται. Επίσης σημειώνω για ενημέρωσή σας, ότι τα επιπλέον κείμενα είναι λιγότερα από όσα προβλέπονται από τις οδηγίες συγγραφής.

12. Η **γ λ ω σ σ α** του βιβλίου είναι κατά το μεγαλύτερο μέρος της η οριζόμενη από το Ν.309/1976 (άρθρο 2 παρ.1-2) και η περιγραφόμενη από τη Γραμματική της Νεοελληνικής-σύστημα μονοτονικώς όπως ορίζει η γεν.οδηγία αρ.9. Υπάρχουν βέβαια πολυάριθμες παραβιάσεις κανόνων της Γραμματικής, αλλά το πράγμα εύκολα διορθώνεται, επειδή οι παραβιάσεις δεν είναι ουσιαστικές. Βεβαιώνω μάλιστα το Τμήμα ότι, για την περίπτωση που το βιβλίο τελικά έγκριθεί και σταλεί για εκτύπωση, έκαμα κιόλας τις διορθώσεις αυτές πάνω στο κείμενο, αφού γι' αυτές δεν μπορεί να υπάρξει αντίρρηση. Όμως οι συγγραφείς δε διόρθωσαν τις "λαϊκίστικες" εκφράσεις του βιβλίου τους, τις οποίες υπέδειξαν οι κριτές. Φρονώ και εγώ ότι φράσεις, όπως "ο Βαπτιστής ήταν λεβέντης" (σελ.37), "αυτός έχει κάφει την καλύβα του" (σελ.55), "ο Ιησούς δεν ήταν νεροκουβαλητής των Ρωμαίων" (σελ.71), "το Άγ.Πνεύμα είναι μυστική νερομάνα" (σελ.61) και άλλες παρόμοιες, πρέπει να αντικατασταθούν.

13. Στη γενική οδηγία αρ. 10 αναγράφεται ότι "η **ε ι κ ο ν ο γ ρ α φ η σ η** του βιβλίου θα γίνει με τη φροντίδα ή την υπόδειξη των συγγραφέων". Η απαίτηση αυτή της αναθέσεως συγγραφής δεν πραγματοποιήθηκε μέχρι τώρα, ώστε να μπορούμε να την κρίνουμε και αυτήν. Οι συγγραφείς σε έγγραφό τους που έστειλαν προς το ΥΠΕΠΘ στις 31-12-1984 αναφέρουν ότι ήρθαν σε συνεννόηση με τον αγιογράφο κ.Π.Βαρπούλη, για ν'αναλάβει αυτός την εικονογράφηση του βιβλίου, αλλά το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ αγνοεί τις προϋποθέσεις αυτής της πιθανής συνεργασίας. Ο Ν.1304/82 (άρθρο 30 παρ. 5) απαιτεί προηγούμενη γνώμη του ΚΕΜΕ για το ποιοί θα είναι οι ζωγράφοι,

σκιτσογράφοι, αγιογράφοι κτλ., οι οποίοι θα αναλάβουν τη διακόσμηση του βιβλίου.

14. Από το βιβλίο απουσιάζουν επίσης "οι πίνακες, τα διαγράμματα και οι χάρτες", τα οποία απαιτούν οι οδηγίες (αρ. II). Κάποια νύξη βρίσκουμε στο βιβλίο ότι θα υπάρχουν χάρτες (έχει αφαιρεθεί χώρος γι' αυτό το λόγο), αλλά αυτό δεν είναι αρκετό για να μορφώσουμε γνώμη πριν από την τελική κρίση του βιβλίου.

15. Στην οδηγία συγγραφής αρ. 14 διατυπώνεται η απαίτηση "στο τέλος του βιβλίου να καταχωριστεί Γ λ ω σ σ ά ρ ι ο όρων, το οποίο θα επεξηγεί με συντομία και σαφήνεια τους όρους ή άλλες έννοιες που βρίσκονται στο βιβλίο και δεν είναι δυνατόν να επεξηγούνται εκεί για λόγους μεθοδολογικούς". Τέτοιο "γλωσσάριο", εντελώς απαραίτητο εξαιτίας του πλήθους των θεολογικών όρων που χρησιμοποιούνται από τους συγγραφείς, δεν υπάρχει στο κρινόμενο βιβλίο.

Δ' ΑΛΛΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΚΡΙΝΟΜΕΝΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ:

16. Σε πολλά σημεία του βιβλίου παρατηρείται κάποια ακρίβεια από το εγκεκριμένο Α.Π. του μαθήματος, μη δικαιολογούμενη από τα πράγματα. Ενδεικτικά αναφέρω τις δ.ε. 13 (σελ. 50-2 του βιβλίου), 16 (σελ. 59-62), 18-19 (σελ. 66-74), 40 (σελ. 137-39), η οποία δεν προβλέπεται από το πρόγραμμα κτλ. Σε άλλες όμως περιπτώσεις οι αλλαγές που κάνουν οι συγγραφείς στο Α.Π. είναι επιτυχημένες, όπως π.χ. στις δ.ε. II και 39 και στη μεταφορά του Β' κεφαλαίου στη θέση του Β'.

17. Αρκετά σημεία του βιβλίου (π.χ. σελίδες 58, 131-2, 135, 138-9 κτλ.), όπως και αρκετές ερωτήσεις για επεξεργασία (π.χ. σελ. 16, 19, 49, 66, 72, 98, 136, 139, 143 κτλ.) υπερβαίνουν την αντιληπτική ή ικανότητα των μαθητών της Β' τάξεως, πράγμα που θα δημιουργήσει οπωσδήποτε διδακτικά προβλήματα, αν το βιβλίο εγκριθεί και χρησιμοποιηθεί στα σχολεία. Με την προοπτική ότι το κρινόμενο βιβλίο μπορεί να εγκριθεί και επειδή ο χρόνος που διαθέτουμε είναι ελάχιστος, σημειώνω στο περιθώριο του βιβλίου όλα εκείνα τα σημεία που πρέπει κατά τη γνώμη μου να διαφοροποιηθούν για να αποφευχθούν διδακτικά προβλήματα στην τάξη.

18. Προβλήματα δημιουργούν στο βιβλίο και τα βιβλικά παρ

Θέματα, τα οποία σε μετάφραση χρησιμοποιούν οι συγγραφείς. Το πρώτο πρόβλημα που δημιουργείται στη συνάφεια αυτή προέρχεται από το γεγονός ότι η μετάφραση της Καινής Διαθήκης βασίζεται σε κριτική έκδοση του βιβλικού κειμένου, το οποίο αγνοούν οι μαθητές και πιθανότατα το αγνοούν και οι θεολόγοι-καθηγητές της Μ.Ε. Το δεύτερο πρόβλημα δημιουργείται από το γεγονός ότι στα δημόσια σχολεία με τρόπο επίσημο εισάγεται μια μετάφραση της Καινής Διαθήκης (Η ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ. Το πρωτότυπο κείμενο με νεοελληνική δημοτική μετάφραση, έκδοση Βιβλικής Εταιρείας, Αθήνα 1985), η οποία, όπως γράφουν οι εκδότες στον πρόλογο της εκδόσεώς τους "προορίζεται κυρίως για ιδιωτική μελέτη και διδασκαλία". Μια επίσημη μετάφραση της Καινής Διαθήκης πρέπει προηγουμένως να εγκριθεί από την Αυτοκέφαλη Εκκλησία της Ελλάδος και το Οικουμενικό Πατριαρχείο, όπως ορίζει ρητά τό Σύνταγμα της Χώρας μας (άρθρο 3 παράγρ. 3).

Ως υπεύθυνος εισηγητής για το μάθημα των Θρησκευτικών είμαι υποχρεωμένος να σας ενημερώσω για το πρόβλημα που κατά τη γνώμη μου δημιουργείται, ύστερα μάλιστα από σχετική ανακοίνωση της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος στον ημερήσιο Τύπο και ύστερα και από σχετικό έγγραφό της προς το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας, του οποίου αγνωώ το ακριβές περιεχόμενο αλλά ^{για το οποίο} διάβασα σε εφημερίδες ότι έχει σταλεί.

Αν όμως, παρόλα αυτά, εγκριθεί η εκτύπωση του βιβλίου, τότε το πρόβλημα των παραθεμάτων από την Καινή Διαθήκη θα μπορούσε ίσως να εκλείψει με τη χρησιμοποίηση μεταφράσεως της Καινής Διαθήκης στη Δημοτική, βασιζόμενη στο TEXTUS RECEPTUS. Στην περίπτωση αυτή θα αναφερόταν ρητά (ας πούμε στον πρόλογο του βιβλίου), ότι η μετάφραση αυτή θα ήταν των δυο συγγραφέων του βιβλίου και δε θα συνδεόταν με τη συγκεκριμένη έκδοση της Βιβλικής Εταιρείας.

Με όσα αναφέρω σε τούτη την παράγραφο ΙΒ της εισηγήσεώς μου, δεν κάμνω κανενός είδους κριτική της οπωσδήποτε πρωτοποριακής μεταφράσεως της Καινής Διαθήκης της Βιβλικής Εταιρείας, την οποίαν οι αξιολογότεροι βιβλικοί θεολόγοι και πανεπιστημιακοί Διδάσκαλοι της Χώρας μας πραγματοποίησαν τα τελευταία χρόνια. Αλλά και μόνον επισημαίνω την προβληματική των βιβλικών παραθεμάτων του κρινόμενου βιβλίου για να ενημερώσω το Τμήμα πριν λάβει την τελική του απόφαση γι' αυτό. Μόνο γι' αυτό το θέμα έχω αρμοδιότητα και ευθύνη αυτή τη στιγμή.

19. Τα σημεία του βιβλίου που αναφέρω παρακάτω σ' αυτή την πα-
γραφο, και για τους λόγους που σημειώνω, φρονώ ότι πρέπει να α-
π α λ ε ι φ θ ο ύ ν , αν το βιβλίο τελικά εγκριθεί:

Σελ. 3. Η επιγραφή "Δυο λόγια...", η προσφώνηση και η παρ. I. Η
επιγραφή, γιατί είναι περιττή. Η προσφώνηση, γιατί δε συνηθίζεται
σε σχολικά βιβλία. Η παρ. I, γιατί είναι περιττή.

Σελ. 4. Τα ονόματα των συγγραφέων, γιατί αυτό δε συνηθίζεται
σε σχολικά βιβλία. Τα ονόματα των συγγραφέων αναγράφονται επίσης
μα στο εξώφυλλο και το εσώφυλλο του βιβλίου.

Σελ. 7. Το β' κείμενο, για να μικρύνει το μάθημα και γιατί δεν
είναι απαραίτητο.

Σελ. 8. Το ερώτημα 5, γιατί είναι δύσκολο και άσχετο με το
μάθημα.

Σελ. 16. Το ερώτημα 5, γιατί είναι περιττό και "πολύ".

Σελ. 19. Το ερώτημα 4, γιατί το ερώτημα δεν κατανοείται από το
μαθητή, αφού δεν υπάρχει παράγραφος μέσα στο μάθημα για τη Στωική
φιλοσοφία.

Σελ. 23. Το ερώτημα 4 (τελευταίο μέρος), γιατί δε θα το κατα-
λάβουν οι μαθητές.

Σελ. 30. Ένα τμήμα του ύμνου της Θεοτόκου, για να μικρύνει το
μάθημα. Ο ύμνος μπορεί να διατηρηθεί όλος, αν μπει στα εκτός κει-
μένου "Παράλληλα κείμενα".

Σελ. 33. Το τελευταίο τμήμα από το "Ἦν Ἀπολύεις", γιατί, όταν
δεν αναπτύσσεται η έννοιά του, αλλά ερμηνεύεται συνοπτικά, δημιουρ-
γεί "φιλοσημιτικές" προτιμήσεις και οι μαθητές αντιδρούν.

Σελ. 49. Το ερώτημα 4, γιατί είναι δύσκολο να απαντηθεί.

Σελ. 72. Το ερώτημα 2, γιατί δε στηρίζεται στο μάθημα που διδά-
χθηκε.

Σελ. 108. Οι 4 πρώτες σειρές της δ.ε. 31, γιατί είναι περιττές.

Σελ. 122. Η φράση για την κόλαση, γιατί θυμίζει λαϊκό τραγούδι
και μπορεί να οδηγήσει σε παρανόηση.

Σελ. 131-2. Όλη η παράγραφος, γιατί δεν έχει νόημα και είναι
"μπερδεμένη".

Σελ. 137-9. Όλο το μάθημα, γιατί είναι δυσκολονόητο και γιατί
δεν προβλέπεται από το Α.Π.

20. Το βιβλίο που κρίνουμε σήμερα, αν εγκριθεί, προορίζεται να
αντικαταστήσει τ ο κ α λ ύ τ ε ρ ο β ι β λ ί ο από όσα χρη-
σιμοποιούνται σήμερα στο Γυμνάσιο και το Λύκειο, με τίτλο "Ο ΛΛΟΞ
ΤΟΥ ΘΕΟΥ". Αν, λοιπόν, το κρίνόμενο βιβλίο εγκριθεί, θα δημιουργηθούν
για λόγους αντικείμενικούς, τα εξής δυο προβλήματα: α) Το γνωστικό

αντικείμενο της Καινής Διαθήκης θα διδάσκεται στο Β' Τετράμηνο της Α' τάξεως και σε όλη τη Β' τάξη, χωρίς τα διδασκόμενα μαθήματα να διαφέρουν μεταξύ τους σε μεγάλο βαθμό. β) Η Βυζαντιοκρατική Ιστορία, και το επιτυχημένο βιβλίο που διαθέτει σήμερα, θα καύσει να διδάσκεται στο Γυμνάσιο, πράγμα που θεωρώ επιζήμιο για την Εκπαίδευση. Τα δυο αυτά προβλήματα θα προκύψουν από την εφαρμογή για το σχολικό έτος 1985-86 μ έ ρ ο υ ς μόνο του νέου Α.Π. και θα εξαιρεθθούν μ ό ν ο όταν εφαρμοστεί πλήρως ό λ ο το νέο Α.Π. σε όλες τις τάξεις Γυμνασίου και Λυκείου.

Είναι ευνόητο ότι οι συγγραφείς του κρινόμενου βιβλίου δεν ευθύνονται για το πρόβλημα που δημιουργείται τώρα, αλλά εγώ είμαι υποχρεωμένος να το επισημάνω. Σημειώνω επίσης ότι επισήμανα έγκαιρα το πρόβλημα στη Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων του ΥΠΕΠΘ, πριν ακόμα κατατεθεί το βιβλίο, καθώς και στον κ. Πρόεδρο του Τμήματός μας. Σημειώνω επίσης ότι το πρόβλημα ήταν ορατό και το επισήμανα το 1983 στην Ομάδα εργασίας που κατάρτιζε το Α.Π., αφού η Ομάδα εκείνη, κατά πλειοψηφία, ήθελε να μεταθέσει διδασκόμενη ύλη μίας τάξεως σε άλλη τάξη.

Ε' ΤΕΛΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ:

21. Όπως συνάγεται από όσα με λεπτομέρεια εξέθεσα, το κρινόμενο βιβλίο είναι σε μεγάλο βαθμό π ρ ο β λ η μ α τ ι κ ό, αν και αναμφισβήτητα έχει και πολλά προτερήματα, τα οποία επισήμανε η επιτροπή κρίσεως και εγώ τα αποδέχομαι. Παρά την εκτίμηση και την αγάπη που έχω στους δυο εκλεκτούς συναδέλφους συγγραφείς του βιβλίου, με τους οποίους αρμονικά συνεργάστηκα και άλλες φορές για θέματα εκπαιδευτικά, και οι οποίοι -ομολογουμένως- με πολύ ενθουσιασμό και με προσωπικές θυσίες έγραψαν το βιβλίο τους για να συμβάλουν στην ανανέωση του μαθήματος των θρησκευτικών, είμαι υποχρεωμένος, με λύπη μου, να εισηγηθώ την α π ό ρ ρ ι φ η του κρινόμενου βιβλίου, για τους εξής λόγους:

α) Το βιβλίο δε διορθώθηκε στα ουσιαστικά μέρη του, όπως υπέδειξαν οι κριτές (βλ παράγρ. 6, 7 και 8 της εισηγήσεώς μου).

β) Η ανταπόκριση των συγγραφέων στις απαιτήσεις συγγραφής, όπως αυτές δόθηκαν με τις οδηγίες συγγραφής, δεν είναι πλήρης (βλ παρ. 10, 13, 14 και 15 της εισηγήσεώς μου).

γ) Υπάρχει αρκετή απόκλιση από το εγκεκριμένο Α.Π. (βλ παράγρ. 16 της εισηγήσεώς μου).

δ) Το επίπεδο γραφής σε πολλά μέρη του βιβλίου είναι ανώτερο από την αντιληπτική ικανότητα των μαθητών (βλ παράγρ. 17 της εισ.

ήσεώς μου).

ε) Υπάρχουν δυσεπίλυτα προβλήματα, εξαιτίας των βιβλικών παρα-
εμάτων που χρησιμοποιούνται στο βιβλίο (βλ. παράγρ. 18 της εισηγήσε-
ως μου).

στ) Δεν είναι συνετό να εφαρμοστεί μεμονωμένα το ΑΠ της Β' τάξεως
γυμνασίου (βλ. παράγρ. 20 της εισηγήσεώς μου), αφού δε δημιουργήθηκαν
κόμη οι απαραίτητες προϋποθέσεις εφαρμογής όλου του νέου Αναλυτικού
Προγράμματος.

Ακολούθησε συζήτηση κατά την οποία τα παρακάτω μέλη του Τμήματος
είπαν:

Ο Σύμβουλος Δημ. Τομαΐδης: Αναφέρομαι σε δύο σημεία της σημερι-
νης εισήγησης. Το ένα είναι ότι στη συγγραφή των κ.κ. Αγχουρίδη-Νίκα
μονιεύεται υπέρμετρα η κοινωνική και ιστορική άποψη της διδασκαλίας του
Επιστού. Αυτό το σημείο, θυμίζω, είχε θιγεί και κατά τη διαδικασία κρί-
σης από τους κριτές, και ο κ. Αγχουρίδης είπε εδώ ότι δεν μπορεί να συμ-
ωνήσει σε μια διαφορετική διατύπωση των πραγμάτων. Εγώ θα ήθελα να
σημειώσω απλώς ότι, εφόσον δε δημιουργούνται δογματικά ζητήματα, ακρι-
βώς αυτές οι κοινωνικές προεκτάσεις δίνουν περιεχόμενο στο μάθημα των
Επιστολών στο σημερινό ν.π. Διαφορετικά θα κάναμε το μάθημα καθαρή θεο-
λογία, αποκομμένη από τη σημερινή ζωή και τα προβλήματά της, και αυτό
θα απομάκρυνε, αντί να προσελκύει, το σημερινό παιδί. Προσωπικά, το
στοιχείο αυτό της συγγραφής το θεωρώ από τις βασικές αρετές της.

Το δεύτερο σημείο είναι αυτό που ειπώθηκε στην εισήγηση για την
κάποια ανακολουθία που θα παρατηρηθεί στο σχολικό πρόγραμμα, αν εισαχθεί
το νέο βιβλίο της Β' τάξης ενώ δεν έχουμε ακόμα έτοιμο το βιβλίο της
Α' και ότι, συνεπώς, θα έπρεπε να εφαρμοστεί το νέο πρόγραμμα συνολικά.
Δεν ξέρω αν είναι αυτό σωστό, ούτε και σε ποιο βαθμό διαταράσσεται το
σχολικό πρόγραμμα. (Υποθέτω ότι το θέμα που θα προκύψει μπορεί να διευ-
θετηθεί με κάποιες οδηγίες.). Αλλά αν ήταν πραγματικά έτσι, αν δηλ.
ήταν ανάγκη οπωσδήποτε να έχουμε συνολική εφαρμογή του προγράμματος,
τότε, απλούστατα, το κρίνόμενο βιβλίο δεν έπρεπε να εισαχθεί για κρίση.
Γιατί από τη στιγμή που δεχτήκαμε να το κρίνουμε, δεχόμαστε αυτονόητα
ότι είναι δυνατό να χρησιμοποιηθεί στο σχολείο, εφόσον κριθεί κατάλληλο

Επε το να επικαλούμαστε λοιπόν τώρα το επιχείρημα της συνολικής εφαρμογής του προγράμματος είναι σαν χχ να παγιδεύσαμε κριτές και συγγραφείς σε μια διαδικασία που εμείς ξέραμε από πριν ότι δεν οδηγεί πουθενά.

Για τους λόγους αυτούς πιστεύω ότι το κρινόμενο βιβλίο θα βοηθήσει το σημερινό μαθητή να πλησιάσει, πιο φυσικά και πιο άνετα, τη διδασκαλία του Κυρίου.

Ο Σύμβουλος Ν. Βαρουχάκης: Συμφωνώ με όσα εξέθεσε ο κ. Τομπαΐδης. Θα ήθελα μόνο να επισημάνω ότι από τη συζήτηση που έγινε σε προηγούμενη συνεδρίαση με την παρουσία κριτών και συγγραφέων σχημάτισα την εντύπωση ότι η κρίση ήταν θετική, και θυμάμαι ότι οι παρατηρήσεις διατυπώθηκαν με πολύ "τακτ", μάλλον υποβλήθηκαν προς τον κ. Αγουρίδη. Ο οποίος αναγνωρίστηκε από όλους τους παριστάμενους ως αυθεντία. Μου είναι λοιπόν δύσκολο να κατανοήσω ότι ο κ. Αγουρίδης δεν μπόρεσε να αξιοποιήσει τις παρατηρήσεις των κριτών και να μιλάμε σήμερα για απόρριψη του βιβλίου λόγω και επιστημονικών σφαλμάτων.

Ο Σύμβουλος Δ. Σακκάς: Δε θα λάβω θέση για το κρινόμενο βιβλίο,

α) γιατί κατά την πρώτη φάση της κρίσης του απουσίαζα και δεν ήκουσα τους κριτές ούτε τις απαντήσεις των συγγραφέων και

β) γιατί δε διάβασα το βιβλίο.

Παρατηρώ μόνο ότι από το μεταφυσικό, το δογματικό και το κατηχητικό στοιχείο στο οποίο επέμεναν τα αναλυτικά προγράμματα και βιβλία ως τώρα στο βιβλίο αυτό γίνεται στροφή προς το ηθικό και κοινωνικό περιεχόμενο του Χριστιανισμού. Συμφωνώ με τη στροφή αυτή. Όμως απ' ότι ήκουσα συμπεράνα ότι στο βιβλίο γίνεται προσπάθεια εξωραϊσμού του Χριστιανισμού για να παρουσιαστεί ότι και σήμερα μπορεί να θεραπεύσει όλα τα κακά. Μ' αυτή τη θέση βέβαια δε συμφωνώ.

Έπειτα το μεταφυσικό και το δογματικό στοιχείο στο Χριστιανισμό είναι κυρίαρχο (θεός, θέλα πρόνοια, ζωή μετά θάνατο, παράδεισος και κόλαση κτλ.). Σκοπός, τέλος του Χριστιανισμού δεν είναι αυτός ο κόσμος. Αν αυτά τα στοιχεία αποσιωπηθούν, τότε αλλοιώνεται το πραγματικό περιεχόμενο του Χριστιανισμού.

Ο Ειδικός Σύμβουλος Ι. Σκορδύλης: Θα παρακαλούσα πολύ τον Εισηγητή Πατέρα Κων. Φούσκα να με ενημερώσει στα παρακάτω ερωτήματά μου, για να μπορέσω πριν από την ψηφοφορία να σχηματίσω μια ολοκληρωμένη άποψη.

Τα ερωτηματά μου είναι:

1) Ποια είναι η απόφαση της επιτροπής κρίσης; είναι θετική για το βιβλίο ή το απορρίπτει;

2) Έχουμε βάσιμες πληροφορίες πως το βιβλίο της προηγούμενης τάξης θα μας υποβληθεί μέχρι το καλοκαίρι, για να μην έχουμε υπερκαλύψεις ή κενά σε περισσότερες από μια σχολικές χρονιές;

Ο Πρόεδρος του Τμήματος Ηλ. Σπυρόπουλος: Με την πραγματικά εμπειριστατωμένη εισήγηση του κ. Κ. Φούσκα δεν συμφωνώ, για τους παρακάτω λόγους:

1) Οι κριτές του βιβλίου, όχι μόνο δεν εξέφρασαν ρητή γνώμη για ακαταλληλότητά του, αλλά και δέχτηκαν, ύστερα από παράκλησή μου, να συμβάλουν στην περαιτέρω βελτίωσή του, που θα επιχειρούσαν οι συγγραφείς με βάση τις παρατηρήσεις των κριτών. Νομίζω ότι αυτό κάθε άλλο παρά ακαταλληλότητα του βιβλίου προϋποθέτει. Εξάλλου, πριν φύγουν οι κριτές οι συγγραφείς δήλωσαν σε ποια σημεία δεν πιστεύουν ότι το κείμενό τους πρέπει να αλλάξει, και οι κριτές δεν δήλωσαν με κανένα τρόπο ότι "αν είναι έτσι, τότε δεν υπάρχει λόγος περαιτέρω διαδικασιών".

2) Τα βιβλικά κείμενα που ~~απορρίπτονται~~ στο βιβλίο παρουσιάζονται σε μετάφραση, που είναι προϊόν συνεργασίας έξι καθηγητών πανεπιστημίων των θεολογικών μας σχολών, ειδικών στη βιβλική θεολογία. Το ότι βασίστηκε σε επιστημονική, όχι από άποψη κριτικής κειμένων, έκδοση της Αγίας Γραφής και όχι στην έκδοση του Πατριαρχείου, νομίζω ότι ικανοποιεί τη σύγχρονη επιστημονική δεοντολογία, όπως και τις ευχές μας, εφόσον πιστεύουμε στην ανάγκη ένωσης των χριστιανικών εκκλησιών, να αποδεχθεί εντέλει όλος ο χριστιανικός κόσμος ένα επιστημονικά έγκυρο κείμενο.

3) Η ωριμότητα των παιδιών της Β' Λυκείου πρέπει να είναι σαφώς ανώτερη από αυτή που περιέγραψε ο κ. Φούσκας, ώστε να γίνει το βιβλίο κατανοητό σε αυτούς. Ας μη ξεχνάμε ότι στην ίδια τάξη η διδακτέα ύλη Φυσικής, Χημείας, Αρχαίας ελληνικής γραμματείας προϋποθέτει ωριμότητα που επα

του επαρκεί σαφώς για την κατανόηση του βιβλίου. Άλλωστε τα ίδια πράγματα σε απλουστευμένη μορφή τα διδάχτηκαν οι μαθητές στο Δημοτικό.

4) Συμφωνώ με τον κ. Τομπαΐδη ότι τα τυχόν μικροπροβλήματα εφαρμογής του αναλυτικού προγράμματος εύκολο είναι να αντιμετωπιστούν με εγκυκλίους που θα περιέχουν οδηγίες στους καθηγητές. Εξάλλου τα μικροπροβλήματα αυτά θα έχουν οριστικά επιλυθεί το επόμενο διδακτικό έτος. Συμφωνώ επίσης με τον κ. Φούσκα ότι πρέπει οι συγγραφείς με περισσότερη επιμέλεια να φροντίζουν για τον εφοδιασμό του βιβλίου με κατάλληλο διάγραμμα, χάρτες, εικονογράφηση και γλωσσάριο θεολογικών όρων.

5) Ας μη ξεχνάμε ότι δεν μπορούμε να κρίνουμε το βιβλίο αποκομμένο από το γενικότερο πλαίσιο μέσα στο οποίο θα λειτουργήσει. Και το πλαίσιο αυτό διαμορφώθηκε *από τη* βούληση της Πολιτείας *να ανανεώσει και να ενισχυθεί* τη σχολική πράξη, αναθεωρώντας τα προγράμματα και εισάγοντας βιβλία όχι μόνο με νέα ύλη, αλλά και με νέο πνεύμα. Και αυτό το νέο πνεύμα στον τομέα των θρησκευτικών πιστεύω ότι με τον περισσότερο τρόπο το φέρνουν με το βιβλίο τους οι κ.κ. Αγουρίδης και Νίκας.

Για όλους αυτούς τους λόγους, αντίθετα με την εισήγηση του κ. Φούσκα, νομίζω ότι το βιβλίο από κάθε άποψη πρέπει να κριθεί κατάλληλο για τους μαθητές της Β' Γυμνασίου σχολ. έτους 1985-6.

./.

0 εισαγωγὴ τοῦ βιβλίου καὶ τῶν κεφαλαίων
χρόνος εἶδος:

Στην προσπάθειά μου νὰ διασαφίσω περισσότερο τὸ Τμήμα, εἵμαι-
μὴ νὰ δώσω ἀπάντησιν εἰς ὀρισμένα ἐρωτήματα ποὺ μοῦ υπέρβαλαν οἱ
κ.κ. Σύμβουλοι, ἀφίνοντας ἄλλα ὡς ευκολονόητα ἢ καὶ ἀπαντηθέντα
προκαταβολικὰ μετὰ τὴν εἰσήγησή μου.

1. Στὸ ἐρώτημα τοῦ κ. Θεοδωρακοπούλου γιὰ τὴ σχετικὴ μετὰ τὴ με-
τάφρασιν τῶν Ἀγίων Γραφῶν διάταξιν τοῦ Συντάγματος, ἀπαντῶ ὅτι ἡ
παράγρ. 3 τοῦ ἀρθροῦ 3 τοῦ ἰσχύοντος Συντάγματος ἀναφέρει τὰ ε-
ξῆς: "Τὸ κεῖμενον τῆς Ἀγίας Γραφῆς τηρεῖται ἀναλλοίωτον. Ἡ εἰς
ἄλλον γλωσσικὸν τύπον ἐπίσημος μετάφρασις τοῦτου, ἀνευ ἐγκρίσε-
ως τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινῶν
πόλει Μεγάλῃς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἀπαγορεύεται". Νομίζω ὅτι ἡ
διάταξις εἶναι σαφής.

2. Στὴν ἐπαινετὴ ἐπιθυμία τοῦ κ. Σπυροπούλου γιὰ "ἐν ᾧ κεῖ-
μενο" τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὥστε νὰ μὴν ὑπάρχουν διαφορὲς μεταξὺ
τῶν Χριστιανῶν, σημειῶνω τὰ εξῆς: Ἡ παράδοσις, καὶ στὴ συνέχεια
καὶ ἡ διατήρησις, τοῦ κειμένου τῆς Καινῆς Διαθήκης δὲν εἶναι δια-
πραγματεῦσιμος ἀντικείμενον στὸ θέμα τῆς ἐνότητος τῶν χριστιανῶν,
γιὰ τὸν ἀπλουστάτο λόγον ὅτι εἶναι θέμα καθαρὰ ἐπιστημονικὸ καὶ
ἀντικείμενον φιλολογικῆς κριτικῆς. Πληροφορῶ ἐπίσης τὸ Τμήμα ὅτι
δὲν ὑπάρχουν δυὸ κεῖμενα, ὡς ἴσως πιστεύεται — ἓνα ὀρθόδοξον καὶ
ἓνα διαφορετικόν — ἀλλὰ ὑπάρχουν τέσσαρις ομάδες ἢ τύποι κειμένων
τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὅπως αὐτὲς διαμορφώθηκαν ἀπὸ τὴ χειρόγραφον
παράδοσιν τοῦ κειμένου, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιήθηκε εἰς διάφορας περι-
χέας τῆς ἐνωμένης Χριστιανοσύνης: Ὁ Βυζαντινὸς τύπος, ὁ Ἀλεξανδρινός
ὁ Δυτικὸς καὶ ὁ Οὐδέτερος τύπος. Στὶς χώρες δικαιοδοσίας τοῦ Οἰ-
κουμενικοῦ Πατριαρχείου επικράτησε ἐδῶ καὶ 1.700 περίπου χρόνια
ὁ Βυζαντινὸς τύπος, τὸ TEXTUS RECEPTUS = παραδεδεγμένο κεῖμενον, ὅ-
πως λέγεται. Αὐτὸ τὸ γεγονὸς δὲ διαιρεῖ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ, φυσικὰ,
αἰρούμενον, δὲ συμβάλλει εἰς τὴν ἐνῶσιν τῶν χριστιανῶν. Ἐπομένως ἡ ἐπί-
κλησις αὐτοῦ τοῦ ἐπιχειρήματος γιὰ ἐνίσχυσιν τῆς ἀπόψεως ὅτι σωστὸν
ἐστὶν τὸ κρινόμενον βιβλίον τὰ βιβλικὰ παραθέματα στηρίζονται ἐπὶ τὴν κρι-
τικὴν ἔκδοσιν NESTLE-ALAND δὲν ἔχει νόημα, ἀφοῦ, ἄλλωστε, ἀπὸ ὅσα γν-
ρίζω, ὑπάρχουν καὶ πολλὰς ἄλλας κριτικὰς ἐκδόσεις τῆς Καινῆς Δια-
θήκης, οἱ ὁποῖες διαφέρουν εἰς ἀρκετὰ σημεῖα μετὰξὺ τους.

Στὰ περὶ ὠριμότητος τῶν μαθητῶν τῆς Β' τάξεως ἀπαντῶ ὅτι εἶναι
λάθος ἐπιστημονικὸ καὶ παιδαγωγικὸ νὰ μετροῦμε τὴ δυσκολίαν κά-
ποιου μαθήματος μετὰ τὴ Χημεῖα καὶ τὰ Ἀρχαῖα Ἑλληνικά ἀπὸ μετάφρα-

Κάθε μάθημα έχει τις δικές του δυσκολίες και οι υπεύθυνοι και-
δαγωγοί σφείλουν να το γνωρίζουν αυτό καλὰ και να το υπολογίζουν.
Ας μου επιτραπεί να πω ότι στη θεολογία υπάρχουν θέματα, τα οποία
δεν μπορούν να κατανοήσουν οι μαθητές της Μ.Σ. ούτε οι φοιτητές,
αλλά ούτε και οι θεολόγοι-καθηγητές, γιατί αυτά είναι "ὑπὲρ λό-
γον και ἔννοιαν". Πρώτος ἐγὼ ομολογῶ την αδυναμία μου. Κατὰ συνέ-
πεια, πράττουμε σωστά και συνετά, όταν δε δίνουμε σε όλους όλα, αλ-
λά αυτά που τους χρειάζονται και αυτά που αντέχουν.

3. Στους κ.κ. Τομπαζιδη και Βαρουχάκη, οι οποίοι εξέφρασαν την
ἀποψη ότι δεν είναι δυνατόν το κρινόμενο βιβλίο να έχει λάθη ε-
πιστημονικά, επειδή ο ένας από τους συγγραφείς του είναι διακε-
κριμένος πανεπιστημιακός Διδάσκαλος, διασαφηνίζω ότι ἐδὼ πρόκει-
ται κατὰ κύριο λόγο για διαφορετική θεώρηση γνωστών λόγων και ἐρ-
γων του Ιησοῦ, η οποία φαίνεται να μας διχάζει. Η προβληματική ποι-
μας δημιουργεί το βιβλίο με ορισμένες θέσεις του δεν είναι πρω-
τόφαντη, ἐνὼ και οι ἀπόψεις του κ. Αγουρίδη είναι σε μένα πολύ
γνωστές και σεβαστές. Εκείνο που υποστηρίζω είναι ότι αυτή η προ-
βληματική ἔπρεπε να απασχολήσει άλλους μαθητές ή ακροατές· ὄχι
μαθητές της Β' τάξεως Γυμνασίου.

4. Στα ἐρωτήματα του κ. Σκορδίλη λέγω τα εξής: - Η γνώμη των κρι-
τῶν ἦταν ομόφωνη. Ἀπὸ ἀποψη διατυπώσεως η γνώμη των κριτῶν δε φαί-
νεται να είναι εντελὼς απορριπτική, ἀλλὰ ἀπὸ ὅλη την εἰσήγηση και
ιδιαίτερα ἀπὸ το Ὑπόμνημά τους συνάγεται ότι η γνώμη τους είναι
απορριπτική, ἀν δε γίνουν δεκτές οι προτάσεις τους στα ουσιώδη
μέρη του βιβλίου. - Οι πληροφορίες που ἔχω για το χρόνο υποβολῆς
των λοιπῶν βιβλίων, τα οποία γράφονται σύμφωνα με το νέο Α.Π., δεν
είναι ενθάρρυντιζες για μια πιθανή χρησιμοποίηση των νέων βιβλίων
ἀπὸ το σχολ. ἔτος 1985-86. Γι' αὐτό ακριβῶς το λόγο, και ὕστερα ἀπὸ
σχετικό ἐρώτημα του ΥΠΕΠΘ, ἔχουμε αποφανθεῖ πρόσφατα (πράξη 28/22-3-1
του Τμήματός μας), για την ἀνατύπωση των παλιῶν βιβλίων.

Λυπούμαι που καταπόνησα το Τμήμα, ἀλλὰ για ἓνα θέμα τόσο σοβα-
ρό ἔπρεπε να ἔχω την ἀνεση να ἀναπτύξω τις ἀπόψεις μου. Ομολογῶ
ὅτι ο κ. Πρόεδρος του Τμήματος μου ἔδωσε σήμερα ὅλη την ἀνεση που
ἠθελα.

Το Τμήμα, ύστερα από όσα ειπώθηκαν για το κρινόμενο βιβλίο, έθεσε σε ψηφοφορία την πρόταση του εισηγητή Κων. Φούσκα, για απόρριψη του βιβλίου και την πρόταση του προέδρου του Τμήματος Ηλ. Σπυρόπουλου για την έγκρισή του.

Η ψηφοφορία έχει ως εξής:

Γ. Σκορδίζης	Πρόταση Ηλ. Σπυρόπουλου
Δ. Τομπαΐδης	" "
Στ. Παπασημακόπουλος	" Κ. Φούσκα
Λ. Αδαμόπουλος	" Ηλ. Σπυρόπουλου
Ν. Βαρουχάκης	" "
Δ. Σακκάς	Λευκό
Ηλ. Σπυρόπουλος	Πρόταση δική του

Το Τμήμα αποφασίζει κατά πλειοψηφία: Δέχεται ότι το βιβλίο είναι κατάλληλο για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες διδασκαλίας των μαθητών Β' τάξης Γυμνασίου με τη σύσταση στους συγγραφείς να αξιοποιήσουν τις παρατηρήσεις του Κων. Φούσκα και να εξασφαλίσουν τον εφοδιασμό του βιβλίου με γλωσσάριο θεολογικών όρων, εικονογράφηση, χάρτες και διαγράμματα.

Μειοψηφεί ο Σύμβουλος Στ. Παπασημακόπουλος, ο οποίος δέχεται την πρόταση για την απόρριψη του βιβλίου.

έμα 2ο. "Γλωσσική διδασκαλία - έκθεση" Γ' Γυμνασίου έτους 1985-86.

Ο εισηγητής του θέματος Δ. Τομπαΐδης λέγει:

Η νέα γλωσσική διδασκαλία, που εφαρμόστηκε φέτο στις δύο πρώτες άξεις του γυμνασίου, θα επεκταθεί από το ερχόμενο σχολικό έτος και την τρίτη τάξη. Έτσι για το σχολικό έτος 1985-86 θα έχουμε:
Ωρολόγιο πρόγραμμα.

Από τις 4 ώρες του μαθήματος θα διατεθούν οι 2 ώρες για τη διδασκαλία των κειμένων νεοελληνικής λογοτεχνίας, όπως γίνεται ως τώρα. Οι υπόλοιπες δύο ώρες θα διατεθούν για τη γλωσσική διδασκαλία - έκθεση από την αρχή του διδακτικού έτους ως τις 20 Ιανουαρίου. Από τις 20 Ιανουαρίου ως το τέλος του διδακτικού έτους θα διδαχτεί 1 ώρα την εβδομάδα (12 μαθήματα) το βιβλίο "Επιτομή της ιστορίας της ελληνικής γλώσσας", όπως γίνεται ως τώρα, ενώ η άλλη ώρα θα διατεθεί για τη συνέχιση της γλωσσικής διδασκαλίας - έκθεσης.

Διδακτέα ύλη - βιβλίο.

Οι φετινοί μαθητές της Β' γυμνασίου άρχισαν τη γλωσσική διδασκαλία, όπως είναι γνωστό, από τις 15 Οκτωβρίου και διδάχτηκαν πρώτα ορισμένες ενότητες από το α' τεύχος του βιβλίου και ύστερα μπήκαν στο β' τεύχος. Έτσι είναι βέβαιο ότι μόνο ένα μέρος του βιβλίου θα έχουν διδαχτεί ως το τέλος του χρόνου. Γι' αυτό θα συνεχίσουν τη διδασκαλία από εκεί που σταμάτησαν στη Β' τάξη. Για τα ουσιώδη των ρυθμίσεων αυτών οι καθηγητές και μαθητές έχουν κιάλας ειδοποιηθεί με εγκύκλιο για ό,τι τους ενδιαφέρει από φέτο (διατήρηση των ίδιων βιβλίων για το επόμενο έτος). Για τις αναγκαίες νομικές ρυθμίσεις παρακαλείται η διοίκηση.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

αποφασίζει ομόφωνα:

Κάνει δεκτή την εισήγηση του Συμβούλου Δ. Τομπαΐδη όπως έχει.

ΘΕΜΑ 3ο

Ο Σύμβουλος Δ. Τομπαΐδης παρουσίασε στο Τμήμα τις οδηγίες διδασκαλίας πέντε για το μάθημα: "Νεοελληνική Γλώσσα και Γραμματεία" του Γυμνασίου και στη συνέχεια τις παρέδωσε στο Σύμβουλο Λεων. Αδαμόπουλο, ο οποίος έχει οριστεί από το Τμήμα για τη συγκέντρωση των οδηγιών όλων των μαθημάτων και την αποστολή τους στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση.

Ο κ. ΗΛΙΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ λέγει:

Η Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. του ΥΠ.Ε.Π.Θ. με το έγ-
 -απο της αρ. Γ3/264/19-3-85 παρακαλεί να έχει τη γνώμη
 -υ για την οργάνωση και λειτουργία ταχύρρυθμης επιμόρφωσης τρί-
 -μηνης διάρκειας, που προβλέπεται από τις διατάξεις του
 άρθρου 13 του Π.Δ. 178/83.

Εισηγούμαι λοιπόν:

1. Να συνηγορήσουμε για την οργάνωση και λειτουργία στην Κοζάνη
 ΣΕΛΜΕ τρίμηνης επιμόρφωσης.
 2. Στην επιμόρφωση αυτή να κληθούν καθηγητές Γενικής και Τεχνικής -
 Επαγγελματικής Εκπαίδευσης των νομών Κοζάνης, Γρεβενών, Καστοριάς,
 και Φλώρινας.
 3. Η επιμόρφωση να αρχίσει με την έναρξη των μαθημάτων σχ. έτους
 1985-86 (γύρω στις 11/9) και να περατωθεί στο μήνα Δεκέμβριο.
 4. Οι επιμορφούμενοι θα διδάσκουν στα σχολεία τους την Τετάρτη, Πέμ-
 -πτη και Παρασκευή και θα φοιτούν στη ΣΕΛΜΕ Δευτέρα και Τρίτη,
 κάθε εβδομάδα.
 5. Το πρόγραμμα θα καταρτίσει ο Δ/ντής ΣΕΛΜΕ Κοζάνης και θα το υποβά-
 -λει έγκαιρα στη Διοίκηση, παίρνοντας υπόψη το άρθρο 8 του Π.Δ.
 178/83 (διδασκόμενα μαθήματα), οι διατάξεις του οποίου θα εφαρ-
 -μοσθούν αφού ληφθούν υπόψη οι ανάγκες των επιμορφούμενων και οι
 δυνατότητες εξεύρεσης κατάλληλων επιμορφωτών για καθένα από τα
 αντικείμενα.
 6. Όσον αφορά τον αριθμό των επιμορφούμενων, εισηγούμαι:

Φιλολογοί	40
Μαθηματικοί	20
Φυσικοί (Κλ.Α4)	20.
- Για τις λοιπές ειδικότητες (Θεολόγων, Φυσικής Αγωγής, Αγγλικής και
 Γαλλικής) το Τμήμα δεν έχει αντίρρηση να κληθούν επίσης καθηγητές της
 περιοχής, αλλά παρακαλεί τη Διοίκηση με τα δεδομένα που αυτή δια-
 θέτει να κρίνει αν είναι σκόπιμο και δυνατό να λειτουργήσουν τα ει-
 δικά αυτά τμήματα. Σημειώνω ότι είναι αντιοικονομική η λειτουργία
 τμημάτων με λιγότερους από 15 καθηγητές - σπουδαστές. Πρέπει
 π.χ. να μας προβληματίσει η πιθανότητα να δημιουργηθούν προβλή-
 -ματα στα σχολεία της περιφέρειας με την απαλλαγή από το 1/2 του

ωραρίου των των καθηγητών κάποιας ολιγάριθμης ειδικότητας και η αναπλήρωσή τους παρουσιάζει δυσκολίες, ή η δυσκολία εξεύρεσης επιμορφωτών του επιθυμητού επιπέδου για κάποια από τις ειδικότητες αυτές.

Τα διδακτήρια που θα εξυπηρετήσουν τη λειτουργία της Σχολής να προταθούν από το Δ/ντή Σπουδών της ΣΕΛΜΕ Κοζάνης.

Το Τμήμα, ύστερα από διευκρινιστική συζήτηση,

αποφάσεται ομόφωνα:

Δέχεται την εισήγηση του κ. Ηλ. Σπυρόπουλου στο σύνολό της.

Αποφασίζεται όμόφωνα ή κατά κλεισφορά,

σε τήν ανάθεση τής συγγραφής του διευκρινιστικού βιβλίου
άρθρο 33 του Ν. 1743/81

ος : Εξυμμετρική Μηχανική - Μέρος Β' : Αποχή Νεκρών

η : ... Β' : Ποσοτική και ... Αλγεβρά

ς α) ΡΟΖΑΚΟΣ ... Νικόλαος ... Διαφορική Τεχ. - Στοιχεία αλ-γεβρ.

β) ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ... Πέτρος ... Διαφορική Τεχ. - Στοιχεία αλ-γεβρ.

γ) ΠΑΠΑΚΩΣΤΟΥ ... Δημήτριος ... Διαφορική Τεχ. - Στοιχεία αλ-γεβρ.

ΝΑ : Ροζάκος Μη. 6599275 Σπυριδωνος Η. 0230538 Παπακωστωδ. 4815367
6531048 6711828

και περατώσεως του έργου συγγραφής μετά τήν Υπουργική Από-

συγγραφής - Οδηγός :

ος του βιβλίου 4. μεταβολή των μαθητών της

της ... της ... της ... της ...

του βιβλίου (αναλ. πρόγραμμα) ... Διαφορική Τεχ. ...

αξή της όλης σε μέρη - κεφάλαια ... Διαφορική Τεχ. ...

γραμματική ανάπτυξη του περιεχομένου ... Διαφορική Τεχ. ...

μορφή - Μορφή του βιβλίου ... Διαφορική Τεχ. ...

νογράφηση - Σχεδιαγράμματα ... Διαφορική Τεχ. ...

ολογικές - Παράγωγικές απαιτήσεις ... Διαφορική Τεχ. ...

πικος όροι ... Διαφορική Τεχ. ...

Προβλεπεί υποβολή ... Διαφορική Τεχ. ...

Εκταση (Αρ. φύλλων, στίχοι, διαστήματα κ.α.) ... Διαφορική Τεχ. ...

Εκταση εικονογραφώσεως ... Διαφορική Τεχ. ...

ροπή κρίσεως

ροπή κρίσεως ορίζεται από τους

....., Δ/νση
....., Όνομα Ιδιότητα

....., Πάτρυν

....., άρκεσια περατώσεως του έργου.....

....., Περιοριστικός όρος του άρθρου 5 του Ν.Δ.749/70

....., ληρωματικές οδηγίες για την κρίση

....., Άμοιβή συγγραφέων (τρόπος)

....., Άμοιβή μελών της Έπιτροπής κρίσεως (τρόπος)

....., Στοιχεία με τα όποια ή Δ/νση Έφαρμ.Προγρ.δφείλει να εφοδιάσει
....., τους συγγραφείς και τα μέλη της Έπιτροπής κρίσεως.

....., παλλαγή από τέ υπηρεσιακά τους καθήκοντα των

....., από ανήκουν στη Δημόσια Έκπ/ση

....., ΣΤ. Άλλες λεπτομέρειες

....., Μετοφίησαν οι

....., Άφου εξαντλήθηκαν τα θέματα της ημερησίας διατάξεως τελείωσι
....., ή συνεδρίαση.

....., Ο Πρόεδρος

....., Η Γραμματέας

ΚΥΚΛΟΣ : ΤΕΤΑΡΤΟΣ

ΤΑΞΗ : Β

ΜΑΘΗΜΑ : ΜΗΧΑΝΙΚΗ

ΩΡΕΣ ΕΒΔ. : 4 διδακτικές ώρες εβδομαδιαία.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΡΟΣ Α' : ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΜΗΧΑΝΙΚΗ.

Εισαγωγή στη Μηχανική.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΑΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΣΤΕΡΕΩΝ (20 διδακτ. ώρες)

- 1.1 Βασικές έννοιες της Στατικής
- 1.2 Δύναμη : Χαρακτηριστικά στοιχεία της δύναμης - Τραχιάς και αναγκασμός καθορισμός - Συνισταμένη και συνιστώσες.
- 1.3 Πρόσθεσι, αφαίρεσι και μετάθεσι συνεπιδέδων δυνάμεων.
- 1.4 Στατική ροπή - Αρχή των ροπών
- 1.5 Ζεύγος δυνάμεων - Αντικατάστασι ζεύγους με άλλο ζεύγος - Σύνθεσι ζευγών.
- 1.6 Όρση και αντίδρασι - Σειρήνη των αράκων.
- 1.7 Σύνθεσι ανάγκυρι και ισορροπία συνεπιδέδων συνεπιδέδων και εχουσών δυνάμεων, με τη γραμμή και αν αναγκαστική μέθοδο.
- 1.8 Κέντρο βάρους - Κεντροειδές. Ευστάθεια.
- 1.9 Κεντροειδές ααζών γραμμών και επιφανειών - Τραχιά και αναγκαστική μέθοδος προσδιορισμού του κεντροειδούς, συνδέσων επιφανειών.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΙΝΗΜΑΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΣΤΕΡΕΩΝ (16 διδακτ. ώρες).

- 2.1 Εισαγωγή - Βασικές έννοιες και ορισμοί - Κίνεσι, τροχή (εωεία, περιφέρεια), διάκεντρο, ακτίνα.
- 2.2 Είδι κίνεως : Ορισμοί κίνεσι - Εωδύγραμμι οραλή και μεταβαλλόμενη κίνεσι (εωταχυομένη, εωβραδυομένη) - Οραλή κίνεσι κίνεσι (εωρίσι και γαλακί ακτίνα, ορακί).

Οι εσουλότερες μηχανικές ιδιότητες των υγρών. (Ελαστικότητα - ελαστικότητα και πλαστικότητα σώματα - όγκοι και γυαφά υγρών - δείγματα εφελκυσμού - νόμος του Ηooke) Εσωτερικές τάσεις και συντελεστής ασφαλείας - εσωτερική διατομή.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΦΕΛΚΥΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΛΙΦΗ (6 διδακτ. ώρες).

Γενικά - Εισαγωγή - Παραδείγματα

2 Εμπόδια συστολή

3 Παραμορφώσεις και τάσεις από θερμότητα μεταβολή.

4 Εξοφαντική δύναμη

5 Ειδιές ωριμότητες εφελκυσμού και όγκου.

6 Διαφορική κατανομή σε εφελκυσμό (δυναμική).

ΟΡΕΣ ΑΔΡΑΝΕΙΑΣ (4 διδακτικές ώρες).

1 Γενικά - Ροές αδρανείας εσωτερικών δυνάμεων.

ΠΛΗ ΚΑΜΨΗ (2 διδακτικές ώρες).

1 Εισαγωγή - Γενικά - Παραδείγματα.

ΠΙΛΥΣΕΙΣ ΙΣΟΣΤΑΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ (16 διδακτικές ώρες).

1 Είδι επιρροών - αντιδράσεις επιρροών - Είδι ισοστατικών φορέων.

2 Είδι εξωτερικών φορέσεων φορέων

3 Εσωτερικά εντατικά μεγέθη, διαγράμματα.

4 Αναλυτικός υπολογισμός αντιδράσεων.

5 Αναλυτικός υπολογισμός αμοιβαίων (ορθών) δυνάμεων

6 Αναλυτικός υπολογισμός κεντρικών δυνάμεων - Διαγράμματα

7 Αναλυτικός υπολογισμός ροών κλίσης - Διαγράμματα.

8 Αρχιτέκτονικη δομή με συμπληρωμένα φορεία.

9 Πρόβολος με συμπληρωμένα φορεία.

ΜΗΣΗ - ΔΙΑΤΜΗΣΗ (6 διδακτικές ώρες)

1 Εισαγωγή - Γενικά - Παραδείγματα

2 Διακριτικές τάσεις σε δομικούς ιστούς κλίσης.

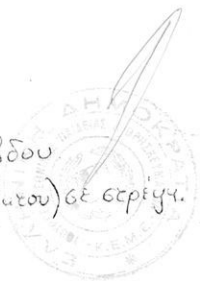
ΛΥΓΙΣΜΟΣ

(4 διδακτικές ώρες)

1. Εισαγωγή - Γενικά - Παραδείγματα.
2. Λυγισμός στην ελαστική ωρίοχη - τύπος του Fulee.

ΣΤΡΕΨΗ (8 διδακτικές ώρες)

1. Εισαγωγή - Γενικά - Παραδείγματα.
2. Ιδιομορφία της στρέψης
3. Τύποι στρέψης για διάφορες διατομές γάβδου.
4. Υπολογισμός ωρικοστρεφόμενου άξονα (ακράτου) σε στρέψη.

Θέμα 5ο. α)

Ο εισηγητής του θέματος Στέφ. Παπασημακόπουλος λέγει:
Σχετικά με την κρίση των εξεταστών μέρους του βιβλίου "Γεωργία
και ανάπτυξη" έχω να πω τα εξής:

Το τελευταίο μέρος του βιβλίου^{μου} παραδόθηκε πριν από ένα μήνα και
περισσότερο. Όμως μόλις προ ημερών έλαβα την κρίση των κριτών η
οποία πέρα από μερικές υποδείξεις δεν αποφαινεται αν το βιβλίο εί-
ναι για εκτύπωση ή όχι.

Η προσωπική μου γνώμη είναι η ακόλουθη. Το τελευταίο μέρος του
βιβλίου έχει μια πολύ ενδιαφέρουσα πληροφόρηση, όπως και τα
προηγούμενα που έχουν τυπωθεί. Όμως το βιβλίο πλατιάζει.
Δεν μπορεί να διδαχτεί ολόκληρο. αλλά ούτε το μισό κατά τη γνώμη
μου. Γιαυτό:

Η παράθεση της περιγραφής δένδρου όπως καρυδιάς, ελιάς, βερυ-
κοκιάς κτλ. θα πρέπει να τεθεί, ως παράρτημα, στο τέλος του βιβλίου.
Επίσης να κριθεί από φιλόλογο και^{την} τελευταία αυτή παρατήρηση
εισηγούμαι την εκτύπωση του τρίτου αυτού μέρους του βιβλίου από τον
ΟΕΔΒ και την αποστολή του στο Ε.Π.Α.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,
αποφασίζει ομόφωνα:

Κάνει δεκτή την εισήγηση του Συμβούλου Στέφ. Παπασημακόπουλου.

Θέμα 5ο. β)

Ο εισηγητής του θέματος Στέφ. Παπασημακόπουλος λέγει: τα εξής:
Ύστερα από σημείωμα της αρμόδιας επιτροπής του ΕΠΑ εισηγούμαι
την ανάθεση συγγραφής του βιβλίου Εφαρμοσμένη Μηχανική.

Β' Μέρος: Αντοχή Υλικών για το Β' ΕΠΑ στους:

- 1) Ροζάκο Νικόλαο
- 2) Σπυρίδωνος Πέτρο
- 3) Παπαγεωργίου Δημήτριο

Το βιβλίο θα γραφεί σύμφωνα με τους όρους και το αναλυτικό πρό-
γραμμα που επισυνάπτεται.

Πάντως το πρόγραμμα που προτείνεται χαρακτηρίζεται για τις πολλές επικαλύψεις του με τη Φυσική Α' Λυκείου.

Κριτική Επιτροπή θα είναι οι:

-) Παπαδάκης Εμμανουήλ Μηχανολόγος Δ/ντής ΑΣΕΤΕΜ
-) Γαλάνης Γιάννης Δρ. Πολ. Μηχανικός καθ. ΤΕΙ Αθηνών
-) Παπαθεοδοσίου Θεοδόσης Δρ. Μηχ/γος Καθ. ΤΕΙ Αθηνών.

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

αποφασίζει

ομόφωνα :

Κάνει δεκτή την εισήγηση του Συμβούλου Στέφ. Παπασημακόπουλου
το σύνολό της.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της ημερήσιας
οιάταξης και λύθηκε η συνεδρίαση του Τμήματος.

Ο Πρόεδρος

ΗΛ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η Γραμματέας

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΠΡΑΞΗ 30/1985

Σήμερα, 29-3-85, ημέρα Παρασκευή και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο. Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωράκοπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η Γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος. Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Φ. Βώρος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Ανατύπωση Γεωγραφίας Γ' Γυμνασίου. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Προκήρυξη βιβλίων Χημείας. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Κρίση βιβλίου Οικ. Οικονομίας Β' Γυμνασίου. Εισηγητής Κ. Φούσκας.
- ΘΕΜΑ 4ο - Ανάθεση σύνταξης εισήγησης για προκήρυξη βιβλίου Ψυχολογίας.
- ΘΕΜΑ 5ο - Υπόμνημα φοιτητών και πτυχιούχων Τμήματος Ιταλικής γλώσσας και Φιλολογίας του Παν/μίου Θεσ/νίκης.
- ΘΕΜΑ 6ο - Προκήρυξη συγγραφής Ιστορίας Β' Γυμνασίου. Εισηγητής Φ. Βώρος.
- ΘΕΜΑ 7ο - Ελεύθερα βοηθήματα Γαλλικής. Εισηγητής Κ. Κατσιμάνης.
- ΘΕΜΑ 8ο - Επιμορφωτικά σεμινάρια Γαλλικής. Εισηγητής Κυρ. Κατσιμάνης.
- ΘΕΜΑ 9ο - Διαδικασία κρίσης της Γεωλογίας Α' Λυκείου.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

EMA 10

Με εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου το Τμήμα

αποφαίνεται:

ποδέχεται ομόφωνα να σταλεί στον ΟΕΔΒ για ανατύπωση, με τις διορθώ-
εις που προτείνει ο εισηγητής, για τους μαθητές της Γ' Γυμνασίου
χολ. έτους 1985-86, το εγχειρίδιο, Γεωγραφία Γ' Γυμνασίου.

EMA 20

Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει: Τα βιβλία Χημείας του Λυκείου χουν γραφεί με ανάθεση με βάση παλιά αναλυτικά προγράμματα. Ήδη έχουν διαμορφωμένο πρόγραμμα από επιτροπή που έγινε από το ΥΠΕΠΘ. Το πρόγραμμα αυτό το μελέτησε και νέα επιτροπή άτυπη από τους σχ. Συμβούλους κ.κ. Σιγάλα, Σαρρή και Κοττάμνη, οι οποίοι με την σειρά τους ήταν την γνώμη των καθηγητών Α4 της περιφέρειάς τους με πτυχίο Χημικού και συμφώνησαν με το περιεχόμενό του. Ήδη το παρουσίασα στο μήμα σε προηγούμενη συνεδρίαση και το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ βρέθηκε σύμφωνο με το πρόγραμμα.

Με βάση λοιπόν το πρόγραμμα αυτό εισηγούμαι τις ακόλουθες προκη-
ύξεις συγγραφής των βιβλίων Χημείας του Λυκείου:

ΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΧΗΜΕΙΑΣ

- 1.- Παρακίνηση και διατήρηση του ενδιαφέροντος των μαθητών για το άθλημα της χημείας.
- 2.- Απόκτηση ορισμένων βασικών εννοιών της χημείας που θα βοηθήσουν τους μαθητές να καταλάβουν το περιβάλλον μέσα στο οποίο ζουν.
- 3.- Απόκτηση ικανότητας κατανόησης της δομής της ύλης και ερμηνείας των χημικών φαινομένων.
- 4.- Απόκτηση δεξιοτήτων ακριβούς παρατήρησης χημικών φαινομένων και επικοινωνίας (γραπτά ή προφορικά) των αποτελεσμάτων της παρατήρησης.
- 5.- Ανάπτυξη δεξιότητας στην εκτέλεση απλών πειραμάτων.
- 6.- Ανάπτυξη ικανότητας να βγάζει συμπεράσματα από απλά πειράματα και να προχωρεί σε γενικεύσεις.
- 7.- Ανάπτυξη αυτοπεποίθησης και πρωτοβουλίας να κάνει κάτι μόνος του.
- 8.- Ανάπτυξη ικανότητας να βλέπει κριτικά το περιβάλλον και να βάζει ερωτήματα σ'ότι συμβαίνει γύρω του.
- 9.- Ανάπτυξη πνεύματος συνεργασίας.
- 10.- Ενημέρωση για τη φύση της χημείας σαν φυσικής επιστήμης.
- 11.- Κατανόηση της συμβολής της χημείας στην οικονομική και κοινωνική ζωή του τόπου.
- 12.- Εκτίμηση των προβλημάτων που μπορεί να δημιουργηθούν από τις εφαρμογές της χημείας.
- 13.- Απόκτηση των απαραίτητων γνώσεων χημείας για την απρόσκοπτη παρακολούθηση στα ΑΠΙ.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Α' ΛΥΚΕΙΟΥ

Γενικά Χημεία (1 ώρα/εβδομάδα)

Σκοπός του μαθήματος της Χημείας στη Α Λυκείου είναι:
οριζώντας τα στοιχεία της, το που έχει μόνος στο σύστημα
και το, εφ' όσον με τις μορφές της, της, εις τα στοιχεία
της της, εις τα στοιχεία της, της, εις τα στοιχεία της
των στοιχείων, ενώσεων

1. Εισαγωγή - Βασικές Έννοιες

4 ώρες

Γίνεται χημεία -

Υπό: Εξέταση - παρατήρηση - χημεία

Απολυτή. Μεταβολή στοιχείων ή χημεία απολυτή

2. Μορφές της της, Ατμόσφαιρα ατμόσφαιρα, Ηλεκτρική Ενέργεια

4 ώρες

3. Καταστάσεις της της

4 ώρες

Στοιχεία -

Υπό:

Χημεία (Ιδανικά αέρια ή Αέριοι των - Αέριοι Απολυτή

- Καταστάσεις επίλυσης - Αέριοι μολύβδου ενώσεων)

4. Δομή του ατόμου

5 ώρες

Εξέταση των ατόμων - Ατομική δομή ατόμων ατόμων - Ατομική

Ατομική δομή

Χημεία μερικών (Ατομική δομή - Ατομική δομή)

5. Περιοδικό σύστημα

2 ώρες

Mendelejev - Meyer

Moseley

6. Σχηματισμός χημικών ενώσεων - Σύνθετος - Αρ. Οξείδωσης

5 ώρες

Ειδική μελέτη χαρακτηριστικά στοιχεία (ηλεκτρονική δομή ατόμων)

Χημικοί τύποι (ΕΤ, ΗΤ, ΖΤ, ΗΤ, ΖΤ)

Ιονικές ενώσεις - Ιονικοί δεσμοί

Ομοιοπολικές ενώσεις - Ομοιοπολικοί δεσμοί

Ηλεκτρονικός δεσμός

Διαφορές διαφοράς (χημεία) - Σύνθετος ή δεσμοί υδρογόνου

Αριθμός οξείδωσης

Χημικές μετρήσεις (Μορ. Βαρος - Ιονικό Βαρος - Μορ.)

7. Ρίζες - Ομοιοπολική αναγωγή ενώσεων

3 ώρες

ΕΛΛΗΝΙΚΑ (αριθμοί : 4-10)

Σύνολο/Συνολικά : Τέταρτη Χημεία
 Σύνολο Οργανικών Χημικών

Α) Τέταρτη Χημεία

1. Οξείδια & βασικά οργανικά-ανιονόφιλα 4 ώρες
2. Οξείδιοχλωρίδα 2 ώρες
3. Χημικά ένωσητα 2 ώρες
4. Χημικά ισορροπία 3 ώρες
5. Οξείδια, ιονικά ισορροπία 5 ώρες

διαφορετικά είδη βασικών - κυρίως - τα -

ήτοι οργανικών

διαφορετικά είδη οργανικών - οργανικών κοινών

ήτοι - ήτοι οργανικών διαφορετικών

οργανικών - τα

6. Οργανικά ιονικά ισορροπία 2 ώρες

Αντιδράσεις οργανικών - οργανικών διαφορετικών - διαφορετικών

εργασίας -

7. Οργανικά οργανικά 1 ώρα

8. Ηλεκτρονική - Αντιδράσεις οργανικών 7 ώρες

ήτοι οργανικών - οργανικών οργανικών - οργανικών

οργανικών οργανικών

οργανικών - ήτοι οργανικών - οργανικών

οργανικών - ήτοι οργανικών

οργανικών

Β) Οργανικά οργανικά

1. Οργανικά οργανικά οργανικών 3 ώρες

2. Ισορροπία 3 ώρες

οργανικών οργανικών

οργανικών οργανικών

οργανικών οργανικών

3. Οργανικά οργανικών 3 ώρες

οργανικών οργανικών ή οργανικών οργανικών

οργανικών οργανικών

4. Βασικά οργανικά οργανικών 1 ώρα

οργανικών οργανικών

οργανικών οργανικών

5. Υδροχλωρίδιο
Αρσενίου - Arsenic
Ευλυπατό Αρσενικό - Arsenic

Types

6. Αγκυρώσεις - Φυανώσεις - Αιχμές

5 cups

7. Αλκοχολικά - Αναδρακινικά Grignard
 Αλκοχολικά - Αλκοχολικά - Αλκοχολικά
 Αναδρακινικά Grignard

2 wces

8. Aq̃cūōcs -berōres

3 ropes

9. kapβouka cšea

64pxs

корсарета и акорета бинараретика бѣа
корсарета и акорета диноретика бѣа
хорсаретика бѣа
хорсаретика бѣа

10. Chinoida-proteines

2002

11. Exercises - Ann Enos

3 wpes

12. Задача

4 wpes

~~Alfredson: The War over Control 2020~~

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

Για τη συγγραφή του διδακτικού βιβλίου Χημείας της Α' Λυκείου

1.- Σκοπός: Σκοπός του βιβλίου είναι να υποβοηθήσει το μαθητή να συμπληρώσει και να εμπεδώσει την ύλη που διδάσκεται στο σχολείο με μελέτη στο σπίτι. Επίσης να του διεγείρει το ενδιαφέρον για περισσότερη μελέτη των μαθημάτων Χημείας σε σχετικά αναγνώσματα.

2.- Ύλη του βιβλίου: Η ύλη που θα περιέχεται στο βιβλίο θα είναι εκείνη που περιγράφει το αναλυτικό πρόγραμμα για την Α' Λυκείου στο μάθημα της Χημείας με ανάλογη κατανομή των διάφορων ενοτήτων σε διδακτικές ώρες.

3.- Έκταση του βιβλίου: Για να καθοριστεί η έκταση του βιβλίου, πρέπει να ληφθούν υπόψη: α) η ύλη που καθορίζεται από το αναλυτικό πρόγραμμα, β) το ότι το μάθημα διδάσκεται μία (1) ώρα την εβδομάδα. Υπολογίζεται ότι πραγματοποιούνται σε ολόκληρο το διδακτικό έτος 25 ώρες διδασκαλίας. Το καθαυτό κείμενο του βιβλίου, αν εξαιρέσουμε τους πίνακες, τις εικόνες και καθετί που θα προστεθεί για να αισθητοποιήσει και να πλαισιώσει την ύλη, πρέπει να είναι $65 \pm 10\%$ σελίδες συνηθισμένου σχήματος διδακτικού βιβλίου των 36 στίχων κατά σελίδα. Κάθε στίχος θα έχει 60 διαστήματα (γράμματα, σημεία στίξης και αποστάσεις). Το κείμενο θα είναι απαραίτητα δακτυλογραφημένο και θα αφήνεται αρκετά λευκό περιθώριο στο αριστερό κάθε σελίδας.

Κάθε συγγραφέας θα υποβάλει στην αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΠΘ (Ερμού 15, Αθήνα) έξι αντίτυπα μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία 8 μηνών από τη δημοσίευση αυτής εδώ της προκήρυξης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

4.- Διάταξη και οικονομία της ύλης: Το αναλυτικό πρόγραμμα έχει μια σειρά παραθέσεως των θεμάτων. Όμως ο συγγραφέας μπορεί να διατάξει την ύλη του βιβλίου του και με διαφορετικό τρόπο σύμφωνα με τη δικιά του αντίληψη για την εξυπηρέτηση του σκοπού του βιβλίου αλλά και του αναλυτικού προγράμματος.

Σε μια κατανομή της ύλης σύμφωνα με τα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω οι επιστημονικοί όροι και φράσεις που επιβάλλεται να απομνημονεύονται πρέπει να εξαίρονται κατά την εκτύπωση.

Επίσης στο τέλος κάθε γενικότερης ενότητας θα υπάρχουν ερωτήσεις από τις οποίες θα ελέγχεται η κατανόηση αλλά και κατοχή της προηγούμενης ύλης από το μαθητή. Οι ερωτήσεις θα αποφεύγεται να αναφέρονται στην απομνημόνευση συγκεκριμένου όρου, φράσης ή παραγράφου της διδασκόμενης ύλης. Αντίθετα θα επιδιώκεται η απάντηση να προέρχεται από συνδυασμούς των γνώσεων και θα είναι προοδευτικής δυσκολίας. Επίσης την ομάδα των ερωτήσεων θα την ακολουθεί ομάδα υπολογιστικών προβλημάτων τα οποία μπορεί να απαιτούν και γνώσεις προηγούμενων ενοτήτων (όπως άλλωστε και οι ερωτήσεις) και να είναι προοδευτικής δυσκολίας. Οι συγγραφείς θα παραδώσουν σε ειδικό τεύχος απαντήσεις των ερωτήσεων και λύσεις των προβλημάτων.

Σε παράρτημα του βιβλίου, στο τέλος, θα περιέχονται για κάθε ενότητα αναλυτικές οδηγίες εκτέλεσης πειραμάτων που θα αντιστοιχούν στις υπάρχουσες στα βιβλία χημικές αντιδράσεις οι οποίες και θα επιλέγονται κατά το δυνατόν για το σκοπό αυτό. Απαραίτητα στις αναλυτικές οδηγίες εκτέλεσης πειραμάτων θα αναφέρονται οι πιθανές αιτίες αποτυχίας καθώς και οι πιθανοί κίνδυνοι από τις ουσίες και γενικά την εκτέλεση του πειράματος, με στοιχειώδεις οδηγίες πρώτων βοηθειών. Επίσης στο τέλος του βιβλίου θα υπάρχει: α) Πίνακας βιβλιογραφίας στην οποία στηρίχθηκε ο συγγραφέας, β) Ευρετήριο χημικών όρων, γ) Πίνακας των περιεχομένων, δ) Άλλοι πιθανοί πίνακες. Τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν για αισθητοποίηση του βιβλίου, όπως εικόνες, σχέδια, διαγράμματα, πίνακες μαζί με το παράρτημα, βιβλιογραφία κτλ. θα μπορεί να φτάνουν στο 120% του καθαρού κειμένου του βιβλίου.

5.- Τρόπος που θα εκτεθεί η ύλη: Για τον τρόπο που θα εκτεθεί η ύλη πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα: α) Οι δυνατότητες των σχολείων σε όργανα Χημείας και η προσφορά των διαφόρων ουσιών στην αγορά β) η αντιληπτικότητα των μαθητών της αντίστοιχης ηλικίας. Ως βιβλίο θετικής επιστήμης το εγχειρίδιο θα στηρίζεται κυρίως στην παρατήρηση και στο πείραμα.

6.- Τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν για την αισθητοποίηση του βιβλίου θα υποβληθούν σε χωριστούς φακέλους ή θα είναι στο τέλος του βιβλίου και θα αναγράφουν σε κατάλληλη θέση τη σελίδα στην οποία θα το-

τοθετηθούν όταν το βιβλίο τυπωθεί.

7.- Η γλώσσα του βιβλίου: Η γλώσσα του βιβλίου θα είναι η νεο-ελληνική κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 2 του Ν.309/76 (ΦΕΚ 100/30-4-76 τ.Α') όπως περιγράφεται στη σχολική γραμματική (Έκδ. ΔΕΑΒ 1984).

Βραβεία: Α' 800.000

Β' 600.000

Γ' 400.000

Επαινος: Α' 200.000

Β' 100.000

Το Τμήμα μετά από συζήτηση, μειοψηφούντος του κ. Στ. Παπασημακόπουλου αποφαινεται:

Προτείνει τα εξής χρηματικά ποσά:

Βραβεία: Α' 600.000

Β' 480.000

Γ' 350.000

Επαινος: Α' 200.000

Β' 100.000

- 11 -

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

Για τη συγγραφή του διδακτικού βιβλίου Χημείας της Β' Λυκείου

- 1.- Σκοπός: Σκοπός του βιβλίου είναι να υποβοηθήσει το μαθητή συμπληρώσει και να εμπεδώσει την ύλη που διδάσκεται στο σχολείο με λήξη στο σπίτι. Επίσης να του διεγείρει το ενδιαφέρον για περισσότερη μελέτη των μαθημάτων Χημείας σε σχετικά αναγνώσματα.
- 2.- Ύλη του βιβλίου: Η ύλη που θα περιέχεται στο βιβλίο θα είναι είνη που περιγράφει το αναλυτικό πρόγραμμα για τη Β' τάξη Λυκείου στο 1^ο θέμα της Χημείας με ανάλογη κατανομή των διαφόρων ενοτήτων σε διδακτικές ώρες.
- 3.- Έκταση του βιβλίου: Για να καθοριστεί η έκταση του βιβλίου πρέπει να ληφθούν υπόψη: α) Η ύλη που καθορίζεται από το αναλυτικό πρόγραμμα, β) Το ότι το μάθημα διδάσκεται μιάμιση ώρα την εβδομάδα. Υπολογίζεται ότι πραγματοποιούνται σε ολόκληρο το διδακτικό έτος 38 περίπου ώρες διδασκαλίας. Το καθαυτό κείμενο του βιβλίου, αν εξαιρέσουμε τους πίνακες, τις εικόνες και καθετί που θα προστεθεί για να αισθητοποιήσει και να παισιώσει την ύλη, πρέπει να είναι $114 \pm 10\%$ σελίδες μονοστιχίου σχήματος διδακτικού βιβλίου των 36 στίχων κατά σελίδα. Κάθε στίχος θα έχει 60 διαστήματα (γράμματα, σημεία στίξης και αποστάσεις). Το κείμενο θα είναι απαραίτητα δακτυλογραφημένο και θα αφήνεται αρκετό περιθώριο στο αριστερό κάθε σελίδας.
- Κάθε συγγραφέας θα υποβάλει στην αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΠΘ (Ερμού 5 Αθήνα) έξι αντίτυπα μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία 20 μηνών από τη δημοσίευση αυτής εδώ της προκήρυξης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
- 4.- Διάταξη και οικονομία της ύλης: Το αναλυτικό πρόγραμμα έχει μια σειρά παραθέσεως των θεμάτων. Όμως ο συγγραφέας μπορεί να διατάξει την ύλη του βιβλίου του και με διαφορετικό τρόπο σύμφωνα με τη δικιά του αντίληψη για την εξυπηρέτηση του σκοπού του βιβλίου αλλά και του αναλυτικού προγράμματος.

Σε μια κατανομή της ύλης σύμφωνα με τα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω οι επιστημονικοί όροι και φράσεις που επιβάλλεται να απομνημονεύονται πρέπει να εξαίρονται κατά την εκτύπωση.

Στο τέλος κάθε γενικότερης ενότητας θα υπάρχουν ερωτήσεις από τις οποίες θα ελέγχεται η κατανόηση αλλά και κατοχή της προηγούμενης ύλης ή το μαθητή. Οι ερωτήσεις θα αποφεύγεται να αναφέρονται στην απομνημόνευση συγκεκριμένου όρου, φράσης ή παραγράφου της διδασκόμενης ύλης, τίθεται θα επιδιώκεται η απάντηση να προέρχεται από συνδυασμούς των οκτηθεισών γνώσεων και θα είναι προοδευτικής δυσκολίας. Επίσης την άδα των ερωτήσεων θα την ακολουθεί ομάδα υπολογιστικών προβλημάτων (οποία μπορεί να απαιτούν και γνώσεις προηγούμενων ενότητων (όπως λωστε και οι ερωτήσεις) και θα είναι προοδευτικής δυσκολίας. Οι συγγραφείς θα παραδώσουν σε ειδικό τεύχος απαντήσεις των ερωτήσεων και σε ειδικό τεύχος προβλημάτων.

Σε παράρτημα του βιβλίου στο τέλος θα περιέχονται για κάθε ενότητα αναλυτικές οδηγίες εκτέλεσης πειραμάτων που θα αντιστοιχούν στις υπάρχουσες στα βιβλία χημικές αντιδράσεις οι οποίες και θα επιλέγονται κατά το δυνατόν για το σκοπό αυτό. Απαραίτητα στις αναλυτικές οδηγίες εκτέλεσης πειραμάτων θα αναφέρονται οι πιθανές αιτίες αποτυχίας καθώς και οι πιθανοί κίνδυνοι από τις ουσίες και γενικά την εκτέλεση του πειράματος, στοιχειώδεις οδηγίες πρώτων βοηθειών. Επίσης στο τέλος του βιβλίου υπάρχει: α) Πίνακας βιβλιογραφίας στην οποία στηρίχτηκε ο συγγραφέας, β) Ευρετήριο χημικών όρων, γ) Πίνακας των περιεχομένων, δ) Άλλοι πιθανοί πίνακες. Τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν για αισθητοποίηση του βιβλίου, όπως εικόνες, σχέδια, διαγράμματα, πίνακες μαζί με το παράρτημα, βιβλιογραφία κτλ. θα μπορεί να φτάνουν στο 120% του καθαρού κειμένου του βιβλίου.

5.- Τρόπος που θα εκτεθεί η ύλη: Για τον τρόπο που θα εκτεθεί η ύλη πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα: α) Οι δυνατότητες των σχολείων σε όργανα Χημείας και η προσφορά των διαφόρων ουσιών στην αγορά, β) η αντιληπτικότητα των μαθητών της αντίστοιχης ηλικίας. Ως βιβλίο επιστήμης το εγχειρίδιο θα στηρίζεται κυρίως στην παρατήρηση και στο πείραμα.

6.- Τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν για την αισθητοποίηση του βιβλίου θα υποβληθούν σε χωριστούς φακέλους ή θα είναι στο τέλος του βιβλίου και θα αναγράφουν σε κατάλληλη θέση τη σελίδα στην οποία θα τοποθετηθούν και το βιβλίο τυπωθεί.

7.- Η γλώσσα του βιβλίου: Η γλώσσα του βιβλίου θα είναι η νεοελληνική κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 2 του Ν.309/76 (ΦΕΚ 100/30-4-76 τ.Α') όπως περιγράφεται στη σχολική γραμματική (Εκδ. ΟΕΔΒ 1984).

Βραβείο Α'	1.200.000
" Β'	900.000
" Γ'	600.000
Έπαινος Α'	400.000
" Β'	200.000

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφαίνεται

μειοψηφούντος του κ. Στ. Παπασημακόπουλου τα ακόλουθα χρηματικά ποσά:

Βραβείο: Α'	900.000
" Β'	700.000
" Γ'	500.000
Έπαινος Α'	300.000
" Β'	150.000

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

Για τη συγγραφή του διδακτικού βιβλίου Χημείας της Γ' Λυκείου
(Α, Β δέσμη)

1.- Σκοπός: Σκοπός του βιβλίου είναι να υποβοηθήσει το μαθητή να συμπληρώσει και να εμπεδώσει την ύλη που διδάσκεται στο σχολείο με μελέτη στο σπίτι. Επίσης να του διεγείρει το ενδιαφέρον για περισσότερο μελέτη των μαθημάτων Χημείας σε σχετικά αναγνώσματα.

2.- Ύλη του βιβλίου: Η ύλη που θα περιέχεται στο βιβλίο θα είναι εκείνη που περιγράφει το αναλυτικό πρόγραμμα για την τάξη Λυκείου στο μάθημα της Χημείας με ανάλογη κατανομή των διαφόρων ενότη- των σε διδακτικές ώρες.

3.- Έκταση του βιβλίου: Για να καθοριστεί η έκταση του βιβλίου πρέπει να ληφθούν υπόψη: α) η ύλη που καθορίζεται από το αναλυτικό πρόγραμμα, β) το ότι το μάθημα διδάσκεται τρεις ώρες την εβδομάδα. Υπολογίζεται ότι πραγματοποιούνται σε ολόκληρο το διδακτικό έτος 70 περίπου ώρες διδασκαλίας. Το καθαυτό κείμενο του βιβλίου, αν εξαίρεσουμε τους πίνακες, τις εικόνες και καθετί που θα προστεθεί για να αισθητοποιήσει και να πλαισιώσει την ύλη πρέπει να είναι 200 $\pm$ 10% σελίδες συνηθισμένου σχήματος διδακτικού βιβλίου των 36 στίχων κατά σελίδα. Κάθε στίχος θα έχει 60 διαστήματα (γράμματα, σημεία στίξης και αποστάσεις). Το κείμενο θα είναι σπαραγμένη δακτυλογραφημένο και θα αφήνεται λευκό περιθώριο στο αριστερό κάθε σελίδας.

Κάθε συγγραφέας θα υποβάλει στην αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΠΘ (Ερμού 15 Αθήνα) έξι αντίτυπα μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία 20 μηνών από τη δημοσίευση αυτής εδώ της προκήρυξης στην Εφημερίδα της Κυβερνή- σεως.

4.- Διάταξη και οικονομία της ύλης: Το αναλυτικό πρόγραμμα έχει μια σειρά παραθέσεως των θεμάτων. Όμως ο συγγραφέας μπορεί να διατάξει την ύλη του βιβλίου του και με διαφορετικό τρόπο σύμφωνα με τη δικιά του αντίληψη για την εξυπηρέτηση του σκοπού του βιβλίου αλλά και του αναλυτικού προγράμματος.

Σε μια κατανομή της ύλης σύμφωνα με τα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω οι επιστημονικοί όροι και φράσεις που επιβάλλεται να απομνημονεύονται πρέπει να εξαίρονται κατά την εκτύπωση.

Στο τέλος κάθε γενικότερης ενότητας θα υπάρχουν ερωτήσεις από τις οποίες θα ελέγχεται η κατανόηση αλλά και κατοχή της προηγούμενης ύλης από το μαθητή. Οι ερωτήσεις θα αποφεύγεται να αναφέρονται στην απομνημόνευση συγκεκριμένου όρου, φράσης ή παραγράφου της διδασκόμενης ύλης. Αντίθετα θα επιδιώκεται η απάντηση να προέρχεται από συνδυασμούς των αποκτηθεισών γνώσεων και θα είναι προοδευτικής δυσκολίας. Επίσης την ομάδα των ερωτήσεων θα την ακολουθεί ομάδα υπολογιστικών προβλημάτων τα οποία μπορεί να απαιτούν και γνώσεις προηγούμενων ενότητων (όπως άλλωστε και οι ερωτήσεις) και θα είναι προοδευτικής δυσκολίας. Οι συγγραφείς θα παραδώσουν σε ειδικό τεύχος απαντήσεις των ερωτήσεων και λύσεις των προβλημάτων.

Σε παράρτημα του βιβλίου στο τέλος θα περιέχονται για κάθε ενότητα αναλυτικές οδηγίες εκτέλεσης πειραμάτων που θα αντιστοιχούν στις υπάρχουσες στα βιβλία χημικές αντιδράσεις οι οποίες και θα επιλέγονται κατά το δυνατόν για το σκοπό αυτό. Απαραίτητα στις αναλυτικές οδηγίες εκτέλεσης πειραμάτων θα αναφέρονται οι πιθανές αιτίες αποτυχίας καθώς και οι πιθανοί κίνδυνοι από τις ουσίες και γενικά την εκτέλεση του πειράματος, με στοιχειώδεις οδηγίες πρώτων βοηθειών. Επίσης στο τέλος του βιβλίου θα υπάρχει: α) Πίνακας βιβλιογραφίας στην οποία στηρίχτηκε ο συγγραφέας, β) Ευρετήριο χημικών όρων, γ) Πίνακας των περιεχομένων, δ) Άλλοι πιθανοί πίνακες. Τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν για αισθητοποίηση του βιβλίου όπως εικόνες, σχέδια, διαγράμματα, πίνακες μαζί με το παράρτημα, βιβλιογραφία κτλ. θα μπορεί να φτάνουν στο 120% του καθαρού κειμένου του βιβλίου.

5.- Τρόπος που θα εκτεθεί η ύλη: Για τον τρόπο που θα εκτεθεί η ύλη πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα: α) Οι δυνατότητες των σχολείων σε όργανα Χημείας και η προσφορά των διαφόρων ουσιών στην αγορά, β) η αντιληπτικότητα των μαθητών της αντίστοιχης ηλικίας. Ως βιβλίο θετικής επιστήμης το εγχειρίδιο θα στηρίζεται κυρίως στην παρατήρηση και στο πείραμα.

6.- Τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν για την αισθητοποίηση του βιβλίου να υποβληθούν σε χωριστούς φακέλους ή θα είναι στο τέλος του βιβλίου και θα αναγράφουν σε κατάλληλη θέση τη σελίδα στην οποία θα

σοποθετηθούν όταν το βιβλίο τυπωθεί.

7.- Η γλώσσα του βιβλίου: Η γλώσσα του βιβλίου θα είναι η ιεοελληνική κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 2 του Ν.309/76 (ΦΕΚ 100/30.4.76 τ.Α') όπως περιγράφεται στη σχολική γραμματική (Έκδ. ΟΕΔΒ 1984).

βραβείο	Α'	2.000.000	δρχ.
"	Β'	1.500.000	"
"	Γ'	1.000.000	"
Έπαινος	Α'	600.000	"
"	Β'	300.000	"

Το Τμήμα μετά απ'οσυζήτηση

αποφαινεται

μειοψηφούντος του κ. Στ. Παπασημακόπουλου προτείνει τα ακόλουθα χρηματικά ποσά:

βραβείο	Α'	1.200.000	δρχ.
"	Β'	950.000	
"	Γ'	700.000	
Έπαινος	Α'	350.000	
	Β'	200.000	

Ο κ. Α. Αδαμόπουλος λέγει: Σχετικά με το θέμα 2 έχω να παρατηρήσω τα εξής:

1.- Το ειδικό μέρος της ανόργανης Χημείας, που κυρίως ενδιαφέρει τους μαθητές, ως γενική γνώση, είναι πολύ περιορισμένο, σε αντίθεση με το γενικό μέρος. Για το ειδικό μέρος προβλέπονται από το πρόγραμμα έξι (6) διδακτικές ώρες ενώ μόνο για τα διαλύματα (γενικό μέρος) προβλέπονται από πέντε (5) διδακτικές ώρες στις τάξεις Β' και Γ'. Κατά τη γνώμη μου πρέπει να εξετάζονται όλες οι ομάδες του περιοδικού συστήματος π.χ. ομάδα οξυγόνου, αζώτου, αλογόνων κτλ. με αναφορά κάθε φορά στα κυριότερα χαρακτηριστικά του κύριου αντιπροσώπου της ομάδας.

2.- Υπάρχουν επικαλύψεις στα αναλυτικά προγράμματα Χημείας και Φυσικής. Οι ενότητες π.χ. 3, 4 του προγράμματος Χημείας της Α' τάξης και η ενότητα 2 του προγράμματος της Β' τάξης περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα της Φυσικής.

3.- Δεν υπάρχουν στις προκηρύξεις οδηγίες συγγραφής. Οι οδηγίες αυτές θα βοηθήσουν και τους συγγραφείς στην πληρέστερη ανάπτυξη των διαφόρων ενοτήτων αλλά και τους κοιτές στην αξιολόγησή τους.

Το Τμήμα αποφαινεται ομόφωνα:

Δέχεται τα κείμενα των προκηρύξεων, όπως αυτές διατυπώθηκαν από τον κ. Παπασημακόπουλο, εκτός από ό,τι αφορά στα χρηματικά βραβεία, για τα οποία προτείνει τα ποσά που θεώρησε επαρκή για το κάθε βιβλίο. Επίσης δέχεται να ληφθούν υπόψη οι παρατηρήσεις του κ. Α. Αδαμόπουλου.

Θέμα 3ο

Η ευχήτηση, για το θέμα αυτό αναβάλλεται, επειδή οι συγγραφείς του βιβλίου μόλις χθες παρέδωσαν το βιβλίο τους, διορθωμένο ύστερα από τις παρατηρήσεις των κριτών.

ΘΕΜΑ 4ο

Ο Πρόεδρος ερωτά τον κ. Παπαδόπουλο, πότε θα μπορούσε να προτείνει στο Τμήμα περιεχόμενο προκήρυξης.

Ο κ. Παπαδόπουλος λέγει: Δεν εκπλήσσομαι για το όψιμο ενδιαφέρον που δείχνεται με τη βιασύνη αυτή με την οποία μπαίνει το θέμα αυτό σήμερα, γιατί είναι φανερός ο σκοπός σε όσους γνωρίζουν τα πράγματα - τα σχετικά με το βιβλίο της Ψυχολογίας. Και δεν εκπλήσσομαι γιατί έχω συνηθίσει στις περίεργες διαδικασίες που τηρούνται εδώ στο Τμήμα. Θυμίζω μόνο το γεγονός ότι τόσο πέρυσι όσο και φέτος, ενώ εγώ υπέβαλα τη συγγραφή μου εμπρόθεσμα για κρίση, ορίστηκε ημερομηνία κρίσης την προτελευταία ή και τελευταία μέρα λήξης της προβλεπόμενης προθεσμίας. Για να αποφασιστεί στη συνέχεια από την πλειοψηφία - αφού δεν υπήρχε άλλη δυνατότητα - ότι η συγγραφή αυτή δεν μπορούσε να εγκριθεί "ως έχει", και τα παρόμοια. Και αυτά για μια συγγραφή που οι ειδικοί είχαν κρίνει όλοι θετικά, τη στιγμή που το Τμήμα δε διαθέτει κανένα ειδικό.

Από την άλλη πλευρά θεωρώ αντίφαση ή και κοροϊδία να ανατίθεται σε μένα η σύνταξη προκήρυξης συγγραφής νέου βιβλίου Ψυχολογίας τη στιγμή που για το θέμα του σχολ. εγχειριδίου για το 85/86 κατά τρόπο "ταχυδακτυλογράφικό" - γιατί ήμουν στο γραφείο μου και περίμενα σχετική ειδοποίηση - αποφασίστηκε χωρίς καν να ρωτηθώ η ανατύπωση του παλιού βιβλίου. Εκεί η γνώμη μου θα δημιουργούσε προβλήματα και δε θέλουμε να υπάρχει κάποιος και μάλιστα ο ειδικός που να έχει αντίθετη γνώμη για κάτι που έχουμε αποφασίσει εκ των προτέρων. Τώρα για να θολώνουμε τα νερά ζητούμε και τη γνώμη του ειδικού. Σημειώνω ότι είναι για μένα πολύ λυπηρό να εμποδίζομαι να προσφέρω ουσιαστικά από τη θέση μου αυτή σε ό,τι αφορά τον τομέα μου και είναι κάτι που δε βρίσκεται σε αρμονία με τους σκοπούς της Πολιτείας και το συμφέρον της Παιδείας να γίνεται περίτεχνη "φίμωση" του ειδικού από μη ειδικούς. Έτσι το ενδιαφέρον του προέδρου του Τμήματος όχι μόνο είναι όψιμο αλλά και δε διορθώνει τα πράγματα. Το πρόβλημα παραμένει και το επισημαίνω με την ευκαιρία. Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Σπυρόπουλος προτείνει και το Τμήμα αποφασίζεται ομόφωνα να γίνει πρόταση προκήρυξης για την Ψυχολογία στις 8 Απριλίου 1985. /.

ΘΕΜΑ 5ο

Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει: Ο Διευθυντής του Γραφείου του Υφυπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Π. Μώραλη κ. Βουκουβαλίδης διαβίβασε στο ΚΕΜΕ υπόμνημα των φοιτητών και πτυχιούχων του Τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης για να εκφράσουμε τις απόψεις μας σχετικά με το περιεχόμενό του.

Με το υπόμνημα διεκτραγωδεύεται η καταδίκη σε ανεργία, υποαπασχόληση ή ετεραπασχόληση χιλιάδων νέων που σπούδασαν και σπουδάζουν ιταλική γλώσσα και φιλολογία στο πανεπιστήμιο, χωρίς όμως να μπορούν να βρουν εργασία.

Δεν μπορεί κανείς να μην αισθάνεται συμπάθεια γι' αυτούς τους νέους. Όμως το πρόβλημα ουσιαστικά είναι κοινωνικό και πολιτικό και όχι εκπαιδευτικό. Εκείνο που μπορούμε να πούμε εμείς ως προς τη δυνατότητα διορισμού αυτών των ανθρώπων στην εκπαίδευση είναι ότι τελευταία με την αυξανόμενη ανεργία των πτυχιούχων παρουσιάζεται πίεση αρκετών καθηγητών απ' αυτούς τους ανέργους να μπουν στην εκπαίδευση. Η εκπαίδευση όμως δεν έχει απεριόριστη αντοχή για να λύσει το πρόβλημα της ανεργίας τους.

Ειδικώς με τους πτυχιούχους της Ιταλικής δε θα είχαμε αντίρρηση να διορίζονται στην εκπαίδευση, αλλά παρατηρούμε ότι η εισαγωγή στα σχολεία και τέταρτης γλώσσας (πέρα από την Αγγλική, Γαλλική και Γερμανική) θα δημιουργήσει πρόσθετα προβλήματα στους μετεγγραφόμενους μαθητές που στο νέο τους σχολείο θα βρίσκουν διδασκόμενη μια άλλη γλώσσα.

Αν ήταν δυνατό βέβαια σ' όλα τα σχολεία να διδάσκονται έστω και προαιρετικά και οι τέσσερις γλώσσες δε θα υπήρχε πρόβλημα, αλλά αυτό δεν είναι δυνατόν, ιδιαίτερα γιατί πολλά σχολεία της επαρχίας λειτουργούν με πολύ μικρό αριθμό μαθητών.

Ένα άλλο πρόβλημα είναι ότι αν ήταν δυνατόν να εισαχθεί μια τέταρτη γλώσσα στα σχολεία αυτή δε θα 'πρεπε να είναι δυτικοευρωπαϊκή, αφού και οι τρεις που διδάσκονται είναι δυτικοευρωπαϊκές. Θα πρέπει να είναι μια σλαβική ή η αραβική.

Οπωσδήποτε σ' αυτή τη φάση δεν είναι σκόπιμο να εισαχθεί και μια άλλη ξένη γλώσσα πριν αυτές που διδάσκονται φτάσουν σ' ένα ικανοποιη-

τικό επίπεδο απόδοσης, στο οποίο σήμερα δε βρίσκονται.

Μπορεί να διδάσκεται η ιταλική σε μεγάλη σχολεία, αλλά σε προαιρετική βάση. Και πριν γίνει αυτό, χρειάζεται να πραγματοποιηθεί κα αντικειμενική έρευνα για να διατυπωθεί αν θα υπάρξει ένας σχετικά ικανοποιητικός αριθμός μαθητών που θα θέλει να τη διδαχθεί.

Τα υπόλοιπα αιτήματα: κατάργηση της ιδιωτικής εκπαίδευσης, αύξηση δαπανών για την παιδεία, δημιουργία τομέων διερμηνέων και μεταφραστών στα Τμήματα Ξένων Γλωσσών και Φιλολογιών των Πανεπιστημίων βρίσκονται έξω από τη δική μας αρμοδιότητα για έκφραση γνώμης.

Το Τμήμα ^{μετά από σύμφωνη} ~~αποφαιίνεται~~ αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Δ. Σακκά.

ΘΕΜΑ 6ο

Αναβάλλεται γιατί απουσίαζε το κ. Φ. Βώρος.

ΘΕΜΑ 7ο

Το θέμα αυτό αναβάλλεται για επόμενη συνεδρίαση.

ΘΕΜΑ 8ο

Ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης λέγει: Η σχ. Σύμβουλος Γαλλικής Δ/νσεως Μ. Γεν. Εκπαίδευσης Αδρίσας κ. Σ. Ελληνίδου υπέβαλε στο ΥΠΕΠΘ αναφορά για την οργάνωση επιμορφωτικών σεμιναρίων καθηγητών Γαλλικής από 2 έως 6 Σεπτεμβρίου 1985 στη Λάρισα. Στα σεμινάρια αυτά, που θα γίνουν σε συνεργασία με το Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών, θα επιμορφωθούν 80 καθηγητές που υπηρετούν στη Θεσσαλία και την Ήπειρο.

Η εισήγησή μου είναι η ίδια με εκείνη που έκανα για τα σεμινάρια της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, τα οποία θα διεξαχθούν την ίδια ημερομηνία (2-6/9/1985). Θεωρώ λοιπόν χρήσιμα τα σεμινάρια της Αδρίσας και προτείνω να εγκριθούν. Κατά την έναρξη των εργασιών τους, καλό θα είναι να απευθύνει σύντομο χαιρετισμό ένας αντιπρόσωπος του ΚΕΜΕ.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφαίνεται

Αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Κυρ. Κατσιμάνη.

ΘΕΜΑ 9ο

Στη συζήτηση του θέματος έλαβαν μέρος οι κριτές κ.κ. Αϊκ. Κλωνάρη και Δ. Παντζάρη.

Η κ. Κλωνάρη πήρε το λόγο και είπε:

.../. ...

Εισσηγητική έκθεση κριτικής ομάδας για το υπό έκδοση βιβλίο
Γεωλογίας Α' Λυκείου των κ. Α. Παπανικολάου και Χρ. Σιδέρη.

Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Θ.211.12/42/Γ2/2361 απόφαση του κ. Υφυπουργού Υ.Π.Ε.Π.Θ. ορίστηκε να συμμετέχουμε στην διαδικασία κρίσης του υπό έκδοση βιβλίου "Γεωλογίας" Α' Λυκείου.

Σύμφωνα με την διαδικασία παραλάβαμε από ένα αντίτυπο δακτυλογραφημένο του βιβλίου (77 σελίδων) και στην συνέχεια εργαστήκαμε με τον εξής τρόπο.

- 1) Μελετήσαμε το κείμενο καθενας χωριστά.
- 2) Μελετήσαμε σε συνεργασία το κείμενο.
- 3) Διατυπώσαμε τις απόψεις και τις παρατηρήσεις μας
- 4) Διαπιστώσαμε την ανάγκη επαφής με τους συγγραφείς για ανταλλαγή απόψεων πάνω στο κείμενο και για σχηματίσουμε πληρέστερη αντίληψη γι' αυτό, βλέποντας το μεγαλύτερο μέρος από τα σχήματα, τις εικόνες και τις αντίστοιχες λεζάντες που θα το πλαισιώναν.

Με βάση τις παραπάνω ενέργειες καταλήξαμε συμπερασματικά στις ακόλουθες προτάσεις:

- I) Για την καλύτερη παιδαγωγική λειτουργικότητα του βιβλίου προτείνουμε τα εξής:

----- Να συμπληρωθεί με ερωτήσεις το τέλος κάθε κεφαλ.

----- Να δοθούν ασκήσεις εφαρμογής σε ορισμένα κεφ. π.χ. τοπογραφικοί χάρτες, απλές γεωλογικές τομές, υδρογραφικά δίκτυα κ.α.

----- Να τεθούν στο τέλος του βιβλίου: Παράρτημα Α: λεξιλόγιο (όπως στο βιβλίο της βιολογίας) Παράρτημα Β: Εικον. πίνακας κατά κατηγορίες των σπουδαιότερων ή των πιο διαδεδομένων ορυκτών, πετρωμάτων, μεταλλευμάτων στην Ελλάδα.

- Να γίνει πληρέστερη υπογράμμιση όρων και βασικών σημείων του κειμένου καθώς και όπου απαιτείται χωρισμός σε παραγράφους, για την καλύτερη λειτουργικότητα του κειμένου.
- Να τεθούν ορισμένα τμήματα του κειμένου σαν πληροφοριακά π.χ. Κεφ. Ι σελ.3 " Συνοπτικά..... Αλεξάνδρου" κ.α.
- Να μπει εικόνα στο τέλ.Κεφ.6 πετρώματος (γρανίτη)-μικροσκοπικού παρασκευάσματος- εικόνα του τι βλέπουμε στο πολωτικό μικροσκόπιο, ^{μεταλλογραφικό παρασκεύασμα} (με επισήμανση των βασικών ορυκτών (έγχρωμο).
- Να μπει εικόνα στο κεφ. 23 ^{μεταλλογραφικό παρασκεύασμα} Μεταλλεύματος(μεικτού θειούχου κοιτάσματος)- εικόνα στο μεταλλογραφικό μικροσκόπιο ^{αποτελεσμάτων} που βλέπουμε
- Να μπει χάρτης της Ελλάδας που να έχει τις κυριότερες εμφανίσεις πετρωμάτων κατά κατηγορίες πριν από το κεφ. ΙΟ.
- Στο τέλος του κεφ. 23 να υπάρχει χάρτης της Ελλάδας με τις κυριώτερες εμφανίσεις κοιτασμάτων. Να σημειώνετε το είδος κοιτάσματος και το τοπωνύμιο.
- Στο κεφ. 2ο το χωρίο " από τη Παγγαία στις σημερινές ηπείρους" να τεθεί στην λεζάντα της αντίστοιχης εικόνας με τα επί μέρους σχήματα (περιληπτικά).
- Κεφ. 22 σελ. 63 να αφαιρεθεί η πρόταση " Μπορούμε..... επιφάνεια" .
- Κεφ. 25 σελ. 71 να διατυπωθεί καλύτερα η έννοια " συμβατικοί και μη υδρογονάνθρακες " .
- Κεφ. 25 στο τέλος να μπει εικόνα γεωτρύπανου και μιά καρτοταρία.

2) Επειδή είναι πιθανόν να μην επαρκεί ο χρόνος για την ολοκλήρωση του βιβλίου, με συνέπεια να μην διδαχθούν τα τελευταία κεφάλαια τα οποία αναφέρονται στις εφαρμογές τις Γεωλογίας και τα οποία θεωρούμε πολύ σημαντικά, γιατί και το ενδιαφέρον των μαθητών κεντρίζουν και οικονομικής σημασίας είναι, πιστεύουμε ότι θα μπορούσε να γίνει μιά άλλη κατάταξη των κεφ. ή τουλάχιστον ορισμένα απ' αυτά θα μπορούσαν να διδαχθούν πιο μπροστά, π.χ. το κεφ.23 μετά το κεφ.9, τα

το κεφ. 22 μετά το κεφ. 14.

Πρέπει να αναφέρουμε ότι πολλά από τα παραπάνω έγιναν αποδεκτά από τους συγγραφείς.

Πιστεύοντας λοιπόν ότι θα καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια, ώστε να πραγματοποιηθούν όλες οι παραπάνω προτάσεις, τελικά καταλήγουμε:

- 1) Το βιβλίο αποτελεί σημαντικό βήμα προόδου στον τομέα των διδακτικών βιβλίων Γεωλογίας στην Μ.Ε.
- 2) Το βιβλίο κρίνεται κατάλληλο τόσο επιστημονικά όσο και λειτουργικά. Θα αποτελέσει δε σημαντικό βοήθημα για τους μαθητές στην κατανόηση των γεωλογικών φαινομένων και εφαρμογών.

Η
Επιτροπή

 Α.Κ. Κ...
 Α. Κ...

Ακολούθησε συζήτηση μεταξύ των μελών της Ε.Κ. και των μελών του Τμήματος.

Τέλος ο Πρόεδρος του Τμήματος, αφού ευχαρίστησε τους κ.κ. Αικ. Κλωνάρη και Δ. Παντζάρη, παρακάλεσε τον υπεύθυνο για το μάθημα κ. Στ. Παπασημακόπουλο να φέρει το βιβλίο για τελική κρίση το ταχύτερο δυνατόν.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΜ Α 1ο : Στη συζήτηση έλαβαν μέρος οι συγγραφείς του βιβλίου και α μέλη της κριτικής επιτροπής.

Πρώτη έλαβε το λόγο η κα Κόντου - Θίλη η οποία είπε εκμέρους της επιτροπής κρίσης :

Σύμφωνα με την υπ' αριθ. Φ. 211/13/14/ Γ2/3846 10 Δεκεμβρίου 1984 απόφαση του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, η ορισθείσα επιτροπή κρίσης του ανωτέρω βιβλίου αποτελούμενη από :

1. Κόντου - Θίλη Καλλιόπη, πτυχιούχου ΧΑΣΟΟ - Γιατρό Λαϊκού Νοσοκομείου
2. Χριστοφίλου Μαγδαληνή, καθηγήτρια Οικιακής Οικονομίας 3ου Γυμνασίου Ν. Ιωνίας.
3. Κολοτούρου Θέκλα, καθηγήτρια του 1ου Πρότυπου Γυμνασίου Αθηνών
4. Γκίκα Δήμητρα καθηγήτρια Οικ. Οικονομίας 4ου Γυμνασίου Χαλανδρίου.
5. Μογγολιά Ευανθία καθηγήτρια Οικ. Οικονομίας 5ου Γυμνασίου Αθηνών

Ύστερα από αλληπάλληλες συνεδριάσεις και προσεκτική μελέτη του βιβλίου η επιτροπή κατέληξε στις εξής παρατηρήσεις.

1. Ανταποκρίνεται στην διδακτέα ύλη όπως καθορίζει το αναλυτικό πρόγραμμα του Υπουργείου Παιδείας επιγραμματικά και κατά τίτλο μόνο.

2. Σε ότι αφορά το περιεχόμενο (ουσία) επισημαίνοντας τα παρακάτω:

- 1) Εκτός από το βασικό σκελετό που περιέχεται στην διδακτέα ύλη την καθοριζόμενη από το Υπουργείο δεν έχει γίνει καμία προσπάθεια από τις συγγραφείς για την ανάπτυξη των επί μέρους θεμάτων βάσει οργανικής ενότητας ή σκελετού.

Αποτέλεσμα τούτου είναι :

- (α) να γίνεται ανάπτυξη του κειμένου μεταπηδώντας από θέμα σε θέμα με πολλαπλές επαναλήψεις θέσεων ή ακόμη και αντιθέσεις των ήδη λεχθέντων
 - (β) να υπάρχουν βασικά κενά σε πολλές ενότητες ενώ ταυτόχρονα παρατηρείται μια τάση υπερβολικής φιλολογίας. Σε ορισμένα σημεία παρατηρείται έντονο το φαινόμενο της συναισθηματικής διάθεσης που δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι εγγίζει τα όρια του "Ρομάντζου".
- Το ύψος των συγγραφών δεν φαίνεται να απευθύνεται σε μαθητές της Γ' Γυμνασίου. Λόγω δε της πληθωρικής ύλης και φιλολογικής ανάπτυξης των θεμάτων χωρίς καμία οργανική συσχέτιση και συνοχή, η κατανόηση και η αφομοίωση της ύλης χωλώνει σημαντικά.

- (γ) ως προς την σύνταξη παρατηρούνται ασάφειες και δίδονται ατελείς ή παραλείπονται ουσιώδεις ορισμοί..
- (δ) επιστημονικές αναξιότητες ή ξεπερασμένες και αναχρονιστικές ιδέες εμφανίζονται σε πολλές ενότητες.
Είναι ομολογουμένως λυπηρό ότι δεν υποχρεώνονται οι συγγραφείς να αναφερθούν σε βιβλιογραφικές παραπομπές ώστε να μπορεί κάθεις να εκτιμήσει το αξιόπιστο των αναφερομένων.
- (ε) σε πολλά σημεία η χρήση ξενόγλωσσων βοηθημάτων γίνεται φανερά από την ανεπιτυχή απόδοση στην Ελληνική γλώσσα, και στο λεξιλόγιο και στην σύνταξη. Όταν τέλος γίνει επισκόπηση του βιβλίου σαν συνόλου φαίνεται πως δεν υπάρχει συνοχή ύψους - γλώσσας - επιπέδου γνώσεων και ότι κάθε συγγραφέας γράφει κατά το "δοκούν".
- (στ) πέρα του περιεχομένου η εμφάνιση του βιβλίου δεν ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις του σχολικού βιβλίου.
- Δεν κεντρίζει το ενδιαφέρον και δεν προβληματίζει τον μαθητή.
 - Δεν περιέχει υποδείγματα προτύπων εργασιών.
 - Οι ερωτήσεις που συνοδεύουν τα κείμενα είναι ανεπιτυχείς και βασίζονται στην αποστομύλιση των κειμένων χωρίς να καλλιεργούν την κρίση και την αυτενέργεια των μαθητών. Σχετικά με την ενονογράφηση σημειώνουμε τα εξής :

- 1) Η χρήση εικόνων και πινάκων από ξενόγλωσσα κυρίως βοηθήματα αν χρησιμοποιηθούν όπως έχουν, αποτελούν κλοπή πνευματικής ιδιοκτησίας διάφορων εκδοτικών οίκων.
- 2) Συχνά οι εικόνες φέρουν τίτλους με ξένες λέξεις, στοιχείο απαραίτητο για επίσημο βιβλίο του Οργανισμού.
- 3) Πολυεθνικοί οίκοι και κατέντες προβάλλονται και απολαμβάνουν δωρεάν, διαφήμιση με τις φωτογραφίες που επέλεξαν οι συγγραφείς.
- 4) Η εικονογράφηση μολονότι ενδεικτική, σε πολλά σημεία δεν είναι ανάλογη με το επίπεδο των μαθητών.

Τέλος υπάρχει ένα ολοσέλιδο σκίτσο (σελ. 95) που κρίνεται το ολιγότερο κακόγουστο.

Γνωρίζοντας ότι τα σχολικά βιβλία έχουν γίνει επανειλημμένα στόχοι κριτικής και από τον τύπο και από τους ίδιους τους μαθητές και το άμεσο περιβάλλον τους αναμένουμε ένα βιβλίο σύγχρονο, επιστημονικά τεκμηριωμένο προσαρμοσμένο στην Ελληνική Πραγματικότητα του 1985.

Από όσα αναφέραμε το κρινόμενο βιβλίο δεν ανταποκρίνεται στους στόχους του μαθήματος της Οικιακής Οικονομίας όπως αυτοί ορίζονται

στο Αναλυτικό πρόγραμμα του ΧΙΕΠΘ.

Από τις παρατηρήσεις μας ακόμα φαίνεται ότι δεν είναι δυνατόν να γίνουν διορθώσεις και απαιτείται η εξ αρχής συγγραφή του. Ος εκ τούτου η Επιτροπή αδυνατεί να εγκρίνει το βιβλίο αυτό, ως έχει.

Ακολούθησε διευκρινιστική συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των συγγραφέων, μελών Ε.Κ. και μελών του Τμήματος.

Τέλος, ο Πρόεδρος του Τμήματος αφού ευχαρίστησε τους συγγραφείς και τα μέλη της επιτροπής Κρίσης, παρακάλεσε τον αρμόδιο για το θέμα εισηγητή στο Τμήμα, να το φέρει για τελική κρίση, το ταχύτερο δυνατόν.

ΘΕΜΑ 2ο : Ο κ. Κ. Φούσκας λέγει :

1. Με την υπουργική απόφαση αρ. πρωτ. Φ. 211.12/46/Γ2/3042/3-10-84 ανατέθηκε η συγγραφή του σχολικού βιβλίου "Οικιακή Οικονομία" για τη β' τάξη του Γυμνασίου, με βάση το νέο Α.Π. του μαθήματος, το οποίο εγκρίθηκε από το ΚΕΜΕ το 1984, στις καθηγήτριες Οικ. Οικονομίας κ.κ. Ε. Δικαϊάκου, Α. Ζαφειροπούλου, Α. Μαρίνου-Βελεντζά, Μ. Χασαπίδου και Μ. Παρρά. Για την ιστορία αναφέρω ότι βιβλίο Οικ. Οικονομίας για τη Β' Γυμνασίου εκδόσεως ΟΕΔΒ δεν είχαμε μέχρι τώρα. Αυτή είναι η πρώτη προσπάθεια συγγραφής τέτοιου βιβλίου από το ΥΠΕΠΘ και ύστερα από πρόταση του ΚΕΜΕ.
2. Η Επιτροπή κρίσεως του βιβλίου ορίστηκε με την υπουργική απόφαση αρ. πρωτ. Φ. 211.13/Γ2/3845/10-12-84. Το βιβλίο μας διαβιβάστηκε από το ΥΠΕΠΘ με το έγγραφό του αρ. πρωτ. Φ. 211.17/Γ2/417/14-2-85, για να προχωρήσουμε στη νόμιμη κρίση με τη διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 30 του Ν. 1304/82 και τις προϋποθέσεις της Φ. 211.13/Γ2/3845/10-12-84 αποφάσεως του ΥΠΕΠΘ.
3. Το βιβλίο κρίθηκε σε πρώτη φάση από την Επιτροπή κρίσεως, μέλη της οποίας ήταν ο κ. Γ. Παπανικολάου, ιατρός και οι κ.κ. Ε. Λιάσκου, Σ. Σταμπεδάκη και Ε. Δασκαλάκη, καθηγήτριες της Οικ. Οικονομίας. Η γνώμη της Επιτροπής κρίσεως ήταν ομόφωνη, ακούστηκε στο Τμήμα μας και καταχωρίστηκε στα πρακτικά του (πράξη 26/13-3-85). Για τα 4 από τα 6 κεφάλαια του βιβλίου η Επιτροπή δεν είχε σοβαρές αντιρρήσεις· υπέδειξε μικροδιορθώσεις. Για τα υπόλοιπα δύο κεφάλαια της κρινόμενης συγγραφής η Επιτροπή είχε σοβαρές αντιρρήσεις και πρότεινε να ξαναγραφούν γιατί δεν την ικανοποιούσαν.
4. Οι συγγραφείς διόρθωσαν τη συγγραφή τους σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Επιτροπής κρίσεως και τα δύο κεφάλαια, τα οποία υστερούσαν σχεδόν ξαναγράφηκαν. Μετά από αυτά το βιβλίο εισάγεται σήμερα στο Τμήμα μας για τελική κρίση σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 30 του Ν. 1304/82 και τις προϋποθέσεις της Φ. 211.13/13/Γ2/3845/10-12-84 αποφάσεως του ΥΠΕΠΘ.
5. Επιθυμώ να βεβαιώσω το Τμήμα ότι οι προτάσεις της Επιτροπής κρίσεως υλοποιήθηκαν κατά το μεγαλύτερο μέρος τους από τις συγγραφείς, οι οποίες έδειξαν μεγάλη προθυμία. Το κρινόμενο βιβλίο είναι τώρα καλύτερο από ό,τι ήταν όταν αρχικά υποβλήθηκε.

6. Η έκταση του βιβλίου μειώθηκε αισθητά, ώστε τελικά να κυμανθεί γύρω στις 160 σελίδες- κείμενο και εικονογράφηση. Το καθαρό κείμενο δε θα ξεπερνάει τις 110 σελίδες. Το μάθημα είναι μονόωρο.
7. Στα γλωσσικά ζητήματα του βιβλίου και ιδιαίτερα του ύφους του υπήρχαν προβλήματα. Παρακάλεσα το συνάδελφο κ. Β. Θεοδωρακόπουλο να με βοηθήσει στη γλωσσική θεώρηση του βιβλίου, πράγμα που έκανε με μεγάλη προθυμία. Τον ευχαριστώ. Την εργασία της θεωρήσεως του βιβλίου γλωσσικά τη μοιραστήκαμε. Σήμερα το βιβλίο, διορθωμένο, χωρίς να είναι γλωσσικά άρτιο, δεν παρουσιάζει έκδηλα προβλήματα αυτής της μορφής. Μπορεί να σταθεί.
8. Από την πλευρά του περιεχομένου του δεν μπορώ να ισχυριστώ ότι το κρινόμενο βιβλίο είναι εξαιρετικό. Έχω όμως τη γνώμη ότι χαρακτηρίζεται από πιστότητα στο Α.Π., από συστηματική εξέταση των θεμάτων, από καταληπτή έκθεση του γνωστικού αντικειμένου και από ενημέρωση στα προβλήματα της Οικ. Οικονομίας. Αν συγκρίνει κανείς το βιβλίο αυτό με άλλα ανάλογα βιβλία, τα οποία χρησιμοποιούσαμε μέχρι τώρα για το μάθημα από το ελεύθερο εμπόριο, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το κρινόμενο βιβλίο είναι αισθητά καλύτερο.
9. Ύστερα από όλα αυτά εισηγούμαι στο Τμήμα την έγκριση του βιβλίου της Οικ. Οικονομίας για τη Β' Γυμνασίου των συγγραφέων Ε. Δικαιάκου, Α. Ζαφειροπούλου, Α. Μαρίνου - Βελεντζά, Μ. Καραπίδου και Μ. Παρρά και την πρόωσή του στον ΕΟΕΑΒ για εκτύπωση και χρησιμοποίησή τους κατά το σχολ. έτος 1985-86.

Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει :

Για τα τέσσερα κεφάλαια, για τα οποία και η Επιτροπή Κρίσεως αποφάνθηκε ότι γενικά είναι κατάλληλα, δεν έχω αντίρρηση. Όπως για τα δυο άλλα κεφάλαια, για τα οποία η Επιτροπή Κρίσεως έκρινε ότι χρειάζεται να ξαναγραφούν, θα ήθελα να έχω τη γνώμη της Επιτροπής Κρίσεως, τουλάχιστον μέσω του Εισηγητή του θέματος, αν πραγματικά η βελτίωση είναι ουσιαστική, ώστε να μην υπάρχουν προβλήματα. Αφού τέτοια γνώμη δεν υπάρχει, η θετική ψήφος μου για την καταλληλότητα του βιβλίου αφορά μόνο τα 4 κεφάλαια, για τα οποία η Επιτροπή κρίσεως έκρινε ότι είναι κατάλληλα.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση και μελοψηφούντος του κ. Σακκά,

αποφαινεται

αποδέχεται την εισήγηση του κ. Κ. Φούσκα.

ΘΕΜΑ 3ο : Ο κ. Κ. Φούσκας λέγει :

Η Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων του ΥΠΕΠΘ με το έγγραφό της αρ. πρωτ. Γ2/745/13-3-85 μας διαβιβάζει αίτηση της κ. Αλεξάνδρας Μπακαλάκη για χορήγηση στοιχείων που αφορούν το μάθημα Οικ. Οικονομίας και μας παρακαλεί " να θέσουμε υπόψη της τα στοιχεία που της είναι απαραίτητα για τη μελέτη της εξέλιξης της Οικ. Οικονομίας στην Εκπαίδευση".

Από τη διαβιβαζόμενη αίτηση μαθαίνω ότι η κ. Μπακαλάκη " συμμετέχει στο πρόγραμμα του Ιστορικού Αρχείου του Υφυπουργείου Ν. Γενιάς και Αθλητισμού". Περισσότερα για το πρόγραμμα αυτό και για την κ. Μπακαλάκη δε γνωρίζω.

Η κ. Μπακαλάκη με την αίτησή της ζητάει ό,τιδήποτε σχετίζεται με το μάθημα της Οικ. Οικονομίας και υπάρχει στο Αρχείο του ΚΕΜΕ από το 1976 μέχρι τώρα. Ζητάει μάλιστα, αν είναι δυνατόν, όλα αυτά τα στοιχεία να τα στείλουμε στη μόνιμη κατοικία της στη Θεσσαλονίκη.

Πέρα από το ότι είναι τεχνικά πολύ δύσκολο να δοθούν στην ενδιαφερόμενη όλα τα στοιχεία που ζητάει, προβληματίζομαι και για το αν είναι σωστό να μεταφέρουμε όλο το αρχείο ενός μαθήματος από το ΚΕΜΕ σε κάποιο πρόσωπο - ιδιώτη ή και υπάλληλο - που "μετέχει" σε κάποιο πρόγραμμα άλλου Υπουργείου. Ίσως να είναι αντικειμενικά απαραίτητες περισσότερες εγγυήσεις για μια τέτοια χορήγηση.

Η γνώμη μου είναι να γνωματεύσουμε να χορηγηθούν στην ενδιαφερόμενη από τη Διοίκηση του ΥΠΕΠΘ μόνον οι εισηγήσεις και οι αποφάσεις οι οποίες αφορούν την επιλογή ελεύθερων βοηθημάτων, τα Αναλυτικά Προγράμματα και τα νέα βιβλία του μαθήματος. Αυτά είναι τα ουσιαστικά στοιχεία που αφορούν το μάθημα και μπορούν εύκολα να ανευρεθούν.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,
αποφαινεται
αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Κ. Φούσκας.

Θ Ε Μ Α 4ο : Αναβάλλεται

Θ Ε Μ Α 5ο : Αναβάλλεται

Θ Ε Μ Α 6ο : Αναβάλλεται

Θ Ε Μ Α 7ο : Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει :

Η Διεύθυνση Σένων και Μειονοτικών Σχολείων του Υπουργείου Παιδείας με το έγγραφό της 22/192/27-3-1995 απέσπειλε στο ΚΕΜΕ σχέδιο Προεδρικού Δ/τος για την ίδρυση και λειτουργία σχολείων αποδήμων ελληνοπαίδων γερμανόφωνης κατεύθυνσης στη Θεσσαλονίκη για σχετική γνωμοδότηση σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 136/1975.

Με αυτό το σχέδιο Π. Δ/τος ιδρύονται στη Θεσ/νίκη ένα δωδεκαθέσιο σχολείο, ένα μεικτό γυμνάσιο και ένα μεικτό λύκειο, όλα για αποδήμους ελληνοπαίδες. Θεωρίζονται οι απαραίτητες για το κάθε σχολείο οργανικές θέσεις και ρυθμίζονται άλλα σχετικά θέματα.

Το σχέδιο Προεδρικού Δ/τος, τουλάχιστο για το μέρος που αναγράφεται στα θέματα που αφορούν τη Πύση Εκπαίδευση για το οποίο το Τμήμα είναι αρμόδιο να γνωμοδοτήσει, δεν παρουσιάζει προβλήματα και εισηγούμαι να γίνει αθρόο όπως έχει. Μόνο στο άρθρο 3 παρ. 2 νομίζω ότι αντί για την κλήρωση, που προβλέπεται σε περίπτωση που οι αιτήσεις είναι περισσότερες από τον αριθμό των μαθητών που ζητούν να εγγραφούν, να αναγραφεί ότι αναπτύσσονται νέο ή νέα γυμνάσια ώστε να καλύπτονται όλες οι ανάγκες.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει :

Για το άρθρο 6, β και σχετικά με τον ψυχολόγο έχω να παρατηρήσω ότι δεν υπάρχει "παιδαγωγός ψυχολόγος", αλλά ψυχολόγος με ειδικευση στη σχολική ψυχολογία ή σχολικός ψυχολόγος. Προτείνω να γραφεί το πρώτο που αναφέρεται ακριβώς στα προσόντα του από άποψη δομής σπουδών, ενώ το δεύτερο αναφέρεται στη λειτουργική του δραστηριότητα - υπευθυνότητα. Πάνω

Πάντως οι ειδικότητες του παιδαγωγού και ψυχολόγου είναι δυο διαφορετικές ειδικότητες και η φράση του κειμένου δε σημαίνει τίποτε. Ούτε και χρησιμοποιείται. Αντίθετα μάλιστα μπορεί να οδηγήσει στο

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ

διορισμό και παιδαγωγού μόνο, ενώ ο νομοθέτης θέλει ψυχολόγο. Είναι άλλωστε γνωστή η τάση των παιδαγωγών να υποκαθιστούν τους ψυχολόγους και αυτό θα πρέπει να αποφευχθεί εδώ, πολύ περισσότερο που ο συντάκτης φαίνεται να θέλει ψυχολόγο βασικά και βέβαια ειδικευμένο σε θέματα αγωγής.

Για το άρθρο 7, 1, α. Ή να περιληφθούν όλοι οι κλάδοι ή να προστεθούν τουλάχιστον και οι Α5 και Α9 και επίσης να μπει σε προτεραιότητα ο πτυχ. της Γερμ. Φιλολογίας. Το ίδιο και στο άρθρο 8, 3.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του:

(α) Το έγγραφο Ζ2/192/27-3-85 της Διεύθυνσης Ξένων και Μειονοτικών Σχολείων και το συνημμένο σ' αυτή σχέδιο Προεδρικού Δ/τος.

(β) Το άρθρο 2 του Ν. 136/1975,

(γ) Την εισήγηση του κ. Δ. Σακκά, καθώς και τις γνώμες που εκφράστηκαν κατά τη συζήτηση,

αποφασίζεται

εισηγείται να προωθηθεί το σχ. Προεδρ. Δ/τος με την εξής μεταβολή:

Στο άρθρο 3 παρ. 2 να διαγραφούν οι σειρές "γίνεται κλήρωση" κτλ. και να γραφεί ιδρύονται νέα Τμήματα και τόσο στον αριθμό ώστε να γίνονται δεκτοί όλοι οι μαθητές. Η διοίκηση να προσέξει αυτό το σημείο. Πρόκειται για ζωτική ανάγκη, ώστε να μην επιτρέπεται να αφεθεί στην κλήρωση.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Γραφ. Γραμ. 20
ΔΙΕΥΤΡΑ ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

Εισηγητής: Δρ.

Αντιπρόεδρος: Δρ.

Εισηγητής: Δρ. Ν. Ν. Ν. Ν. Ν.

Στην άσκηση της συνάδελφης, από εκπαιδευτική υπηρεσία...

...πρακτικό της προαναφερθείσας συνάδελφης, το Τμήμα...

Πράξη 32/85

Σήμερα, 8-4-85 ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00' το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσο-

είων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ.: Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Θ. Θεοδωρακόπουλος, Αυσ. Κατσιμάνης, Εισηγητές και η γραμματέας του τμήματος, Δήμητρα Ζαραφονίου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Κ. Φούσκας, γιατί ήταν απασχολημένος σε άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

Θέματα Η. Δ.

1. Κρίση του διδ. βιβλίου, Γεωλογία Α' Λυκείου.
Εισηγητής: Στ. Παπασημακόπουλος.
2. Ανατύπωση των Α.Π. ΣΕΠ κ' Α' Τεχν. κ' Επαγγ. Λυκείων.
Εισηγητής: Δ. Τομπαΐδης.
3. Σεμινάριο Ομηρικής κ' Οδυσσειακής Φιλολογίας στην Ιθάκη.
Εισηγητής: Ηλ. Σπυρόπουλος.
4. Προκήρυξη συγγραφής για το βιβλίο της Ψυχολογίας Β' Γεν. Λυκείου.
Εισηγητής: Ν. Παπαδόπουλος.
5. Ανακοινώσεις.
6. Ανάθεση συγγραφής διδ. βιβλίων Πολυκλαδικού Λυκείου.
Εισηγητής: Στ. Παπασημακόπουλος.
7. Ανατύπωση διδ. βιβλίου Πολυκλαδικού Λυκείου.
Εισηγητής: Στ. Παπασημακόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

μα 10. Αναβάλλεται για την Τετάρτη 10-4-85.

μα 20. Ο κ. Δ. Τομπαΐδης λέγει:

Για τις διδακτικές ανάγκες του επόμενου σχολικού έτους 1985-86 το μάθημα του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού προτείνω να ανα-
πωθεί το αναλυτικό πρόγραμμα των τάξεων Α' και Β' γυμνασίου και της
Τεχνικού Επαγγελματικού Λυκείου που ίσχυε και στο προηγούμενο έτος.
Μιζω πως η ομάδα ΣΕΠ θα μπορούσε να κάνει ορισμένες αναγκαίες διορ-
σεις (κυρίως ορθογραφικών και γραμματικών λαθών), αν αυτό μπορούσε
γίνει με κάποια συντομία.

Μετά από συζήτηση το Τμήμα

αποφάσινεται

ποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Τομπαΐδη.

ΘΕΜΑ 3ο

Ο κ. Ηλ. Σπυρόπουλος λέγει: Το Κέντρο Οδυσσειακών Σπουδών Ιθάκης, που Πρόεδρος του είναι ο καθηγητής Ι. Θ. Κακριδής, με το έγγραφό του αρ. 95/31-3-85 μας προσκαλεί να οργανώσουμε σε συνεργασία μαζί του και με το Δήμο Ιθάκης σεμινάριο ομηρικής φιλολογίας για την επιμόρφωση λειτουργιών Μέσης Εκπαίδευσης. Το Κέντρο Οδυσσειακών Σπουδών και ο Δήμος Ιθάκης προσφέρουν αίθουσα διαλέξεων και φιλοξενία των συνέδρων, όπως και ορισμένους εισηγητές από τους επιφανέστερους σήμερα στην ειδικότητά τους (καθηγητή Ι.Θ. Κακριδή, Ι. Περυσινάκης, του Παν/μίου Ιωαννίνων, Αποστολδopoulos Δημ., του Εθνικού Ιδρύματος Έρευνας κλπ).

Προτείνω να αποδεχθούμε την πρόταση του Κέντρου Οδυσσειακών Ερευνών Ιθάκης και να εισηγηθούμε στη Διοίκηση να εγκρίνει το σεμινάριο, αφού:

1.- Τα δύο προηγούμενα παρόμοια σεμινάρια (1983 και 1984) δικαιώσαν με το παραπάνω τις προσδοκίες των οργανωτών.

2.- Η ομηρική ποίηση κατέχει, τουλάχιστον στο Γυμνάσιο, καίρια θέση στα προγράμματα των φιλολογικών μαθημάτων και η ενημέρωση των φιλόλογων μας στα επιστημονικά και διδακτικά προβλήματά τους βοηθά γενικότερα τη σχολική πράξη,

3.- Η συνεργασία του Υπουργείου με επιστημονικές ενώσεις και την τοπική αυτοδιοίκηση, όπως γίνεται με τα σεμινάρια της Ιθάκης, είναι απαίτηση των καιρών.

Ειδικότερα προτείνω:

1.- Το σεμινάριο, σύμφωνα με την πρόταση του Κέντρου Οδυσσειακών Σπουδών, να γίνει από 29 Αυγούστου ως τις 3 Σεπτεμβρίου 1985.

2.- Να κληθούν από την αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΠΘ να υποβάλουν αίτηση συμμετοχής φιλόλογοι που υπηρετούν σε σχολεία ΜΕ των Νομών Μαγνησίας, Λάρισας, Τρικάλων, Καρδίτσας, Ευρυτανίας και Φωκίδας (Ήδη, στα δύο πρώτα σεμινάρια είχαν κληθεί καθηγητές των Ιονίων Νήσων και στα δύο σεμινάρια - της Πελοποννήσου, της Αιτωλοακαρνανίας και της Ηπείρου).

3.- Να κληθούν όλοι οι φιλόλογοι-σύμβουλοι των παραπάνω Νομών.

4.- Αφού από τον αριθμό 50 αφαιρεθεί στο σύνολο των Σχολικών Συμβούλων οι υπόλοιπες θέσεις να διατεθούν στις Δ/νσεις ΜΕ των Νομών

της παρ. 2, ανάλογα με το δυναμικό τους σε φιλολόγους. Κατόπιν, αν για κάποια Διεύθυνση ΜΕ οι αιτήσεις είναι περισσότερες από τις θέσεις που αντιστοιχούν, να γίνει κλήρωση με φροντίδα της Διεύθυνης Εφαρμογής Προγραμμάτων ΜΕ. Αν ο αριθμός αιτήσεων ενός Νομού είναι μικρότερος, τότε συμπληρώνονται οι θέσεις από καθηγητές Νομών που παρουσιάζει μεγάλο αριθμό αιτήσεων.

5.- Στους καθηγητές που τελικά θα κληθούν να χορηγηθούν έξοδα κινήσεως και 3 μέρες αποδοχών εκτός έδρας (29-31 Αυγούστου).

6.- Το συντονισμό του σεμιναρίου, τον καταρτισμό του προγράμματος, τον ορισμό γραμματέα του σεμιναρίου, καθώς και το βοηθό συντονιστή, όπως και τον ορισμό εισηγητών, δέχομαι, όπως και τα προηγούμενα έτη, να αναλάβω, σε συνεργασία με το Κέντρο Οδυσσειακών Σπουδών και τη Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΜΕ. Στο τέλος των εργασιών του σεμιναρίου θα υποβληθεί στο ΥΠΕΠΘ εμπεριστατωμένη έκθεση-αξιολόγηση.

Ακολούθησε διευκρινιστική συζήτηση, ύστερα από την οποία το Τμήμα γνωμοδοτεί ομόφωνα:

Δέχεται στο σύνολό της την εισήγηση και προτείνει να ανατεθεί ο συντονισμός του σεμιναρίου και οι λοιπές διαδικασίες που αφορούν τη λειτουργία του στο Σύμβουλο ΚΕΜΕ Ηλίας Σπυρόπουλο.

μα 4ο. Ο κ. Παπαδόπουλος λέγει:

Λαμβάνοντας υπόψη την ημερομηνία που μου τέθηκε ως όριο για εισή-
ση εκ μέρους μου πάνω στο θέμα της σύνταξης προκήρυξης συγγραφής βι-
βίου Ψυχολογίας - και για να μη θεωρηθεί αδράνειά μου και μου καταχω-
στεί - θεωρώ απαραίτητο να δηλώσω στο Τμήμα κατηγορηματικά τα εξής:

Η εισήγησή που μου ζητείται είναι κάτι που τουλάχιστο επί του
ρόντος δεν μπορώ να πράξω για τους παρακάτω λόγους:

Το Τμήμα κατά πλειοψηφία (πρ. 26/18-3-85) αποφάσισε την ανατύπω-
ση του παλιού βιβλίου χωρίς να με καλέσει, ούτε για τα μάτια (?),
να κάνω εισήγηση ή έστω να εκθέσω τις απόψεις μου σχετικά με αυτό
το βιβλίο και με νεότερα που έχουν εκδοθεί στο μεταξύ. Με αγνόησε,
ενώ ήμουν στο γραφείο μου για γνωστό λόγο, αγνοώντας σύγχρονα κάθε
επιστημονική δεοντολογία και παραλείποντας να δείξει απέναντί μου
την πιο στοιχειώδη και τυπική συναδελφική ευαισθησία. Η ευθύνη βέ-
βαια βαρύνει ασφαλώς τον πρόεδρο του Τμήματος. Πολύ περισσότερο που
ο ίδιος δείχτηκε πεισματικά αρνητικός και όταν εκ των υστέρων ζή-
τησα να ενημερώσω για τις απόψεις μου το Τμήμα ως υπεύθυνος (πρ. 29/
27-3-85) και να καταχωριστούν αυτές στο πρακτικό. Και βέβαια η
σπουδή που δείχνει τώρα για τα θέματα της Ψυχολογίας δεν μπορεί να
τον απαλλάξει από την ευθύνη για την τακτική της παρέλκυσης στην
πρόσφατη κρίση του βιβλίου μας (με τον Δ. Ζάχο). Άλλωστε τα σχε-
τικά γεγονότα όπως η αντιφατική παραγνώριση των θετικών θέσεων όλων
των ειδικών κριτών και ακόμη η παραποίηση τους από ορισμένους τη
στιγμή που τα ίδια τα κείμενα εκείνων είναι τόσο κατηγορηματικά, η
αντιφατική και τόσο περίεργη στάση του εισηγητή του θέματος κ. Σακκά
που "κόπτονταν" στην κυριολεξία από πέρυσι για να μη στερήσουμε
από τους μαθητές το τόσο καλό, όπως έλεγε, βιβλίο μας και συνεργάστη-
κε μαζί μας για να αναιρέσει στη συνέχεια και τον ίδιο τον
εαυτό του, είναι θέματα που δηλώνουν τις διαθέσεις και μαρτυρούν για
την αντικειμενικότητα της κρίσης. Έτσι φαίνεται ποιοί ενδιαφέρο-
νται και πώς για το θέμα αυτό.

Για την παραπάνω απαράδεκτη στάση απέναντί μου έχω κάνει στο μεταξύ αναφορά στους κ.κ. Υπουργούς της Παιδείας. Έτσι είναι αυτονόητο για μένα ότι μέχρι που να έχω οποιαδήποτε απάντηση από τους κ.κ. Υπουργούς έχω στοιχειώδη υποχρέωση απέναντι στον εαυτό μου να τον υπερασπίσω στην αντισυναδελφική και αντιφατική, αλλά σύγχρονα αντισυμβατική και αυταρχική στάση που επιδείχτηκε. Και βέβαια δε με ξενίζει και τόσο. Αρκεί να θυμίσω στα μέλη του Τμήματος ότι παρόμοια στάση είχε τηρηθεί απέναντί μου για αρκετά χρόνια από την αρχή της λειτουργίας του ΚΕΜΕ και είχα "αχρηστευθεί" στην κυριολεξία ("θα σε αχρηστεύω" ήταν η φράση του τότε προέδρου του ΚΕΜΕ σε διαφωνία μου!) και παραγκωνισθεί από μη ειδικούς σε θέματα της επιστήμης μου. Γι' αυτό και διαμαρτύρομαι για την αναβίωση της ίδιας τακτικής απέναντί μου σε μια εποχή τελείως διαφορετική από εκείνη και επισημαίνω την υπονόμευση - τουλάχιστο στο θέμα αυτό - της Πολιτείας για Αλλαγή.

Γιατί ποιά σχέση μπορούν να έχουν με την Αλλαγή τακτικές όπως οι παραπάνω και η επίμονη ανατύπωση βιβλίων τόσο αναχρονιστικών όσο οι θέσεις τους για "εκλεκτούς ανθρώπους" και για "ένστικτα υποτάγής".

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Ηλ. Σπυρόπουλος λέγει:

Το Τμήμα σε προηγούμενη συνεδρία είχε αναθέσει στον κ. Ν. Παπαδόπουλο να προετοιμάσει προκήρυξη συγγραφής του βιβλίου Ψυχολογία Β' Λυκείου. Το Τμήμα έκρινε ότι το έργο ήταν ευχερέστατο, εφόσον υπάρχει Π. και κείμενο ανάθεσης συγγραφής του βιβλίου. Ο κ. Παπαδόπουλος ντί, ως όφειλε, να ηθουσιάζει εισήγηση, επιδίδεται σε περιττή παρελκοντολογία και για μια ακόμη φορά, αντί να προσφέρει υπηρεσία στο τμήμα, ίνει την εντύπωση ότι υπονομεύει τις εργασίες του. Η ευθύνη για ό, τι υνέβη ως σήμερα σχετικά με την διαδικασία κρίσης του βιβλίου και την νατύπωση του εγκεκριμένου εγχειριδίου είναι του Προέδρου του Τμήματος.

Ευθύνη για την επί χρόνια καθυστέρηση εφοδιασμού των μαθητών με νέο βιβλίο Ψυχολογίας βαρύνει τον κ. Παπαδόπουλο, που δεν συνέταξε προκήρυξη συγγραφής βιβλίου. Επειδή όμως το Τμήμα, δεν πρέπει συνεχώς να παραιτείται από υποχρεώσεις του και ο κ. Παπαδόπουλος ^{δεν διατίθεται να βοηθήσει} παρακαλώ τους συναδέλφους κ.κ. Δ. Σακκά, Φ. Βώρο, και Δ. Τομπαΐδη με τα στοιχεία που υπάρχουν στο Τμήμα και την εμπειρία που διαθέτουν να συντάξουν προκήρυξη συγγραφής του βιβλίου Ψυχολογία Β' Λυκείου για την επόμενη συνεδρίαση του

ήματος.

Ο κ. Παπαδόπουλος λέγει ότι δεν αρνείται εκπλήρωση του καθήκοντός του αλλά αυτό δεν μπορεί να το κάνει πριν έχει απάντηση από τους κ.κ. υπουργούς προς τους οποίους έχει κάνει αναφορά.

Ο κ. Σπυρόπουλος λέγει: Επειδή ύστερα από την πρόταση του κ. Παπα-
πουλου η αναβολή που ζητά θα σημαίνει πρακτικά αδυναμία εφοδια-
ού των μαθητών το 1986-87 με βιβλίο που θα προέλθει από προκήρυξη
αναλαμβάνω την πρότασή μου και παρακαλώ τον κ. Παπαδόπουλο να επικα-
λείται με φειδώ τα ονόματα των κ.κ. Υπουργών Εθν. Παιδείας.

Ο κ. Παπαδόπουλος θεωρεί πολύ σκόπιμο να υπενθυμίσει στα μέλη του
ήματος κάτι πολύ χαρακτηριστικό σε σχέση με τη σπουδή που επιδείχνεται
ότι η κρίση του βιβλίου του έγινε την προτελευταία μέρα της λή-
ως της προβλεπόμενης προθεσμίας.

Ακολουθεί συζήτηση

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

Για μας η υποχρέωση να δώσουμε νέο βιβλίο Ψυχολογίας απορρέει από
παιδευτική αντίληψη και υπηρεσιακή υποχρέωση. Αλλά και λόγοι συνα-
δελφικής ευαισθησίας μου υποδεικνύουν (και νομίζω ότι εκφράζω και
τους άλλους δύο συναδέλφους) να παρακαλέσω τον κ. Παπαδόπουλο να ετοι-
μάσει ο ίδιος την προκήρυξη ως την Τετάρτη* σε αρνητική περίπτωση εί-
ναι αυτονόητο ότι θα ετοιμάσουμε την προκήρυξη. Για τον πρόσθετο λόγο
είναι το χρονικό όριο που θέτει ο κ. Παπαδόπουλος (απάντηση των Υπουργών
σε αναφορά του) είναι αβέβαιο και χρονικά αόριστο.

Το Τμήμα κατά πλειοψηφία

αποφασίζεται

ποδέχεται την πρόταση να ασχοληθεί στην επόμενη συνεδρίαση με θέμα
Προκήρυξη συγγραφής βιβλίου Ψυχολογίας Β' Γεν. Λυκείου". Σε περίπτω-
ση που ο κ. Παπαδόπουλος δεν θα παρουσιάσει δική του εισήγηση να ανα-
λάβουν να παρουσιάσουν κοινή εισήγηση οι Σύμβουλοι κ.κ. Δ. Σακκάς, Φ.
Βώρος, Δ. Τομπαζίδης.

μα 6ο. Ο κ. Σ. Παπασημακόπουλος λέγει:

Για τη Β' τάξη ΕΠΑ στο μάθημα Φυσικής που είναι επιλεγόμενο για
υς 1 από 3 κύκλους εισηγούμαι την ανάθεση συγγραφής βιβλίου στους:

- α) Ορφανίδη Γιώργο, Καθηγητή
- β) Σφαρνά Νίκο, Καθηγητή

Το βιβλίο θα κριθεί από τους:

Μαρίνο Διονύσιο
Σκιαθίτη Μανώλη
Σπαθή Μάνο

Οι όροι συγγραφής του βιβλίου θα είναι οι ακόλουθοι:

Έκταση περίπου 200 σελίδες συνηθισμένου σχολ. βιβλίου

Εικόνες κτλ μέχρι 30% επί του καθαρού κειμένου

Η ύλη που θα περιέχει το βιβλίο θα πρέπει να έχει κεφάλαιο όπως

- 1) Το αυτοκίνητο: κινητήρας εσωτερικής καύσης, ηλεκτρική τροφοδοσία, ανάφλεξη, κιβώτιο ταχυτήτων, ανάρτηση.
 - 2) Ιπτάμενα οχήματα στην ατμόσφαιρα και στο διάστημα
 - 3) Εφαρμογή της πυρηνικής ενέργειας στην κίνηση μηχανών και της ραδιενέργειας
 - 4) Ενέργεια πυρηνική, ηλιακή ενέργεια, εξέλιξη αστέρων
 - 5) Ζητήματα ενέργειας
 - 6) Ηλεκτρομαγνητικά κύματα στις τηλεπικοινωνίες. Τηλεόραση, ραδιόφωνο, ραντάρ.
 - 7) Οπτικά όργανα: Φωτογραφική μηχανή - φωτογραφία.
 - 8) Φασματοσκόπια
 - 9) Παραγωγή αλουμινίου
 - 10) Παραγωγή σιδήρου
 - 11) Παραγωγή χημικών λιπασμάτων
 - 12) Εξαγωγή πετρελαίου και παράγωγά του
- Ο σκοπός της διδασκαλίας αυτού του Τμήματος των Φυσικών όρων από τους σκοπούς που τέθηκαν στη μέχρι της τάξης αυτής διδασκαλίας τους είναι και η ενημέρωση του μαθητή σε γενικά θέματα εφαρμογών Φυσικής και Χημείας που έχουν σχέση με τα ενδιαφέροντα τόσο των ατομικών των τους απασχολήσεων όσο και των καθηκόντων τους ως πολίτη γενικότερα.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάινεται

οδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

Εισήγηση Σ.Θ. Παπασημακόπουλου.

Ύστερα από σχετικό σημείωμα της Δ/σης ΕΦΕΣ εισηγούμαι την ανάθεση συγγραφής Διδ. βιβλίου για το μάθημα Οργάνωση και διοίκηση οικονομικών μονάδων στον κ. Κανελλόπουλο Χαράλαμπο, Καθηγητή Α. Βιομ. Σχ. Πει-
ρώς.

όροι της συγγραφής του αναλυτικού προγράμματος περιέχονται στο προ-
ρτημένο σημείωμα.

ιτές εισηγούμαι να είναι οι:

- 1) Ζευγαρίδης Σπύρος
- 2) Βαρλός Παναγιώτης

Προτείνει την ανάθεση της συγγραφής του διδακτικού βιβλίου με βάση το
άρθρο 33 του Ν. 1143/81

- Τίτλος : ΕΙΔΗΜΑΙ ΑΡΧΑΙΑ ΦΥΣΙΚΗ
Τάξη : Β' ΕΠΛ. Επιλογόμωο (1, 3 υύαλο)
στούς α) Οργανισμό, Γνώση, Εποχή, Αλ. Παρ/νός, Κηρύ
Επένδυση, Όνομα, Ιδιότητα, Δ/ση
β) Σφαιρική, Νύκτα, Καθημέρι, Σφαίρα, Ακρόμα
γ)

Διάρκεια περατώσεως του έργου συγγραφής μετά την Υπουργική Απόφ.

Όροι συγγραφής - Οδηγίες.

Ενοκός του βιβλίου

Υψηλότητα του βιβλίου (ανάλ. Πρόγραμμα) Επιβουλή, ηττιο

Διάταξη της ύλης σε μέρη - κεφάλαια

Διαγραμματική ανάπτυξη του περιεχομένου

Γλώσσα - Μορφή του βιβλίου Δημοτική

Εικονογράφηση - Σχεδιαγράμματα

Ψυχολογικές - Παιδαγωγικές απαιτήσεις

Τυπικοί όροι.

α) Προθεσμία υποβολής

β) Έκταση (*Αρ. φύλλων, στίχοι, διαστήματα κ.ά)

200. βελόνες

γ) Έκταση εικονογράφησης. 20-30%

Επιτροπή Κρίσεως

Παρουσία κριτών: Ορίζεται από τους

Μαρίνα..... Διονύσιος..... Αρ. Φυτίλα..... Παύλος Αθηνών.....
Εξέταστη, Όνομα, Ιδιότητα, Δ/ση
Σταθμάκης..... Μανώλης..... Σχολ. Σύμβουλος..... Μ.Ε.
Σταθμάκης..... Μανώλης..... Φανίης..... Λέκτορας..... Ε.Μ.Π.

Διάρκεια περάτωσης του έργου.....

Ο Περιοριστικός όρος του άρθρου 5 του Ν.Δ.749/70.....

Εμπληρωματικές οδηγίες για την κρίση.....

Αμοιβή συγγραφέων (τρόπος).....

Αμοιβή μελών της Επιτροπής κρίσεως (τρόπος).....

Στοιχείτα με τα όποια ή Δ/ση Εφαρμ. Προγρ. όφειλει να εφοδιάσει τους συγγραφείς και τα μέλη της Επιτροπής κρίσεως.

Απαλλαγή από τα υπηρεσιακά τους καθήκοντα των

)

)

)

που ανήκουν στη Δημόσια Έγκ/ση

ΕΤ. Άλλες λεπτομέρειες

Μειοψήφησαν οι

Από εξαντλήθηκαν τα θέματα της ημερησίας διατάξεως, τα οποία

συμπεριλήφθησαν.

Το Π.Δ. 749/70

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΦΥΣΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗ Β ΤΑΞΗ ΤΟΥ ΕΠΛ.

- ΥΛΙΚΟΙ. — ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ.
- ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.

Ομάδα Σύνταξης : Ορφανουδάκης Γιώργος
Σφαρνάς Νίκος.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ.

Αναλυτικά προγράμματα αποτελούν ταυτόχρονα την αφετηρία και το καθωριστικό πλαίσιο για τη βιοχημική παιδεία και αναμενόμενη βιοχημική διάπλαση του νέου ανθρώπου. Τα αναλυτικά προγράμματα έρχονται να αρχηματοδοτήσουν ωριμάζοντας τις εκπαίδευσης που έχουν προδιατυπωθεί, (εδώ εμφανίζονται υπό όψη οι σκοποί της εκπαίδευσης όπως καθορίζονται στο Νόμο περί Μέσης Εκπαίδευσης, και οι σκοποί του ΕΠΛ.) με κύριους μοχλούς τα πορίσματα της παιδαγωγικής, της Ψυχολογίας και της συγκεκριμένης επιστήμης.

ΣΚΟΠΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ.

Φυσικές επιστήμες και η Τεχνολογία έχουν εφευρεθεί με άρκετους παράγοντες δικυβόρωσης της σύγχρονης κοινωνίας. Το μάθημα της Φυσικής δεν αποβρίσκει στενά στη μετάδοση γνώσεων στους μαθητές αλλά ηρατώτερα στην ανάπτυξη τους σε ολοκληρωμένες κοινωνικές προσωπικότητες. Η Φυσική δαν κατακτημένη εμπειρία και γνώση που θεωρώθηκε σε ολόκληρη την ανθρώπινη εξέλιξη βοηθά στο να κατανοήσει ο μαθητής ότι η επιστημονική πρόοδος

χρόνους μαζί με τη κοινωνική εξέλιξη, δέχτηκε επιρροές
τη δεύτερη και με τη σειρά της την επηρέασε.

Φυσικά εάν μάθημα πρέπει να συντείνει στην εδραίωση
αντίληψης ότι η επιστήμη είναι κτήμα ολόκληρης
κοινωνίας και όχι ωρισμένων μόνο ομάδων.

Το μάθημα της Φυσικής συνεδνητοποιεί ο μαθητής
γνώση της γνώσης με τις ευρύτερες ανάγκες της
κοινωνίας (ως χειουργικές και αναπτυξιακές.) Πρέπει συνε-
πώς να είναι προαναταραχμένο προς την αντίληψη ότι η
η των εσωτερικονικών επιτευγμάτων μπορεί να τείνει προς
το να ωρως ζημία του κοινωνικού συνόχου ανάλογα με τα
φύροντα που εξυπηρετεί κάθε φορά.

Το μάθημα της Φυσικής στοχεύει στο να γνωρίσει ο μα-
θητής τη μεθοδολογία και τον ερευνητικό τρόπο της Φυσικής
σε γενικές αρχές συμπίπτει με το τρόπο έρευνας
άλλων επιστημών.

Ο τομέας της γνωστικής χειουργίας επιδιώκει να φέρει
ο μαθητής στη θέση να μπορεί να ερμηνεύει φαινόμενα του
φυσικού και τέχνητού κόσμου ξεκινώντας από κάποιες πρώτες
εξέ και δημιουργώντας μ' αυτές τον εσωτερικονικό τρόπο
έρευνας.

Προβέει ακόμη το μάθημα της Φυσικής, να διδάξει τη χρήση
και την αξιοχρήση των πληροφοριών στο μαθητή, ώστε να
πρέπει ν' αντιμετωπίζει τα ένθετα και αλληλοεξαρτώμενα
φαινόμενα της ζωής σε μια εποχή που οι πληροφορίες
και οι γνώσεις κάθε τομέα συσσωρεύονται με επιταχυ-
νόμενους ρυθμούς.

Ενός το μάθημα της Φυσικής πρέπει να δείχνει με πόσο
πολύ και βραδύτητα χτίζεται τις περιβόιτες φορές, το
εσωτερικονικό οικοδόμημα.

ΠΙΣΤΟΤΕΡΟΙ ΣΚΟΠΟΙ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΜΑΤΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ" ΓΙΑ ΤΗ Β ΤΑΞΗ ΤΟΥ ΕΠΛ.

ο συγκεκριμένο μάθημα της Φυσικής είναι επιχερόμένο μάθημα
τους μαθητές των κύκλων Άνθρωπος και Κανονία, και,
οικονομίας και οικονομίας.

κωθύνεται συνεπώς σε μαθητές που μηχανικά θα περάσουν
από τη περιοχή των φυσικών επιστημών και πρέπει να
κάνει στην απόκτηση εφοδίων ώστε ο αυριανός πολίτης
μπορεί να τοποθετηθεί έστω και στοιχειωδώς κριτικά
εύχρηστα προβλήματα που απορρέουν από τη χρήση της
επιστήμης και της Τεχνολογίας. Δηλαδή να μπορεί ανάλογα
το επίπεδο και τη θέση του να συμμετέχει στην επεξε-
ργασία "επιστημονικής" πολιτικής.

ο συγκεκριμένο μάθημα σκοπεύει:
α καλλιέργησει τις δεξιότητες των μαθητών ώστε να γίνουν
δημιουργικοί άνθρωποι με κριτικό πνεύμα.

α προωθήσει τη κατανόηση και την εφαρμογή ως βέρος
ως απορνημόνευσης - παπαχαρισμού. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί
από το ζωντανό διάλογο και την ενεργητική συμμετοχή
των μαθητών στη διαδικασία της μάθησης.

α καλλιέργησει τη δυσπιστία απέναντι στο "αυταπόδεικτες"
ρήθιμες και την ανάγκη εμπειρικών αποδείξεων και λο-
γικών ισχυρισμών για τη στήριξη θέσεων.

α προωθήσει την επιστημονική ορολογία για την κατανό-
ση της επιστημονικής και τεχνικής γλώσσας.

α αποκτίσουν οι μαθητές εύχρηστες γνώσεις, μετατρέψιμες,
πιστημονικά θεμελιωμένες.

α αποκτίσουν την ικανότητα να μαθαίνουν, ν' αναπτύξουν
α ιεραρχικότητα και τη αρωτοβουσία τους με τη βοή-

να των ενεργητικών μεθόδων διδασκαλίας.
α διεγείρει το πνευματικό ορίζοντα και τα ενδιαφέ-
ροντα του μαθητή.

να συνδέει διαχρονικά τη θεωρία με την εφαρμογή.
να γνωρίσουν οι μαθητές την ιστορική πορεία της
φυσικής μέσα στην αρχιτεκτονική της με τα οικονομικά-
κοινωνικά συνθήκες και τα φιλοσοφικά ρεύματα.

να κατανοήσουν οι μαθητές το οικοδόμημα της φυσικής
αυ βασίζεται σε έννοιες, δομές εννοιών, μεθόδους και
τεχνικές.

ν' αξιοποιήσουν οι μαθητές τα επιτεύγματα του τεχνο-
λογικού μας πολιτισμού μέσα από τη γνώση των αρχών και
του σκοπού λειτουργίας τους και να δούν την επίδρασή
τους στο περιβάλλον και την ίδια τους τη ζωή καθώς
και την επίδρασή τους στην οικονομοτεχνική ανάπτυξη.
να καταστήσει ικανό τον αυριανό πολίτη, να μπορεί
να προστατευτεί από όλα τα επικίνδυνα απόβλητα της
τεχνολογικής μας εποχής.

να αποκτήσει ο μαθητής μορφωτική αυτάρκεια που θα
τον βοηθήσει ν' αυτενεργεί, να προζημιανίζεται και να
εξεπτεται εσωτά και αυτόνομα.

υλοποίηση των παραπάνω σκοπών ευρύνει στη γνω-
στή κατανόηση του κόσμου από τους αυριανούς πολίτες.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΗΣ ΥΛΗΣ.

Η αρχή για την εκλογή της διδασκαλίας ύλης χρίσθηκαν
στη βάση τα παρακάτω.

Το μάθημα αφοδύλεται στους μαθητές της Β τάξης του ΕΠΛ
αυς κύκλους Άνθρωπος και κοινωνία και Διοίκηση και

ονομία και ως εκ τούτου εκ πρώτης όψεως φαίνεται
μύνο το ενδιαφέρον τους για τη Φυσική και τα Μαθηματικά.
έπειτα αυτού είναι και ο περιορισμός στο ελάχιστο της
ηχητικοποίησης της Φυσικής. Αντίθετα εισδιδώκεται μάλλον
ιστορική παρανόηση των εννοιών και φαινομένων. που
γράφονται.

μάθημα προρρέπεται να διδασκεί δύο (2) ώρες την εβδομάδα.
σι χρόνών η έκταση της διδασκείας ύλης αυτοπεριορίζεται
αγκαστικά στις 50-55 περίπου ώρες στο διδακτικό έτος.
έπκει πρόναια να μην υπάρχει επιπώρυξη με την ύλη του μα-
ατος Τεχνολογία και Παραγωγή της Α τάξης.
φθμμε ακόμα υπ όψη η ύλη της Φυσικής της Α τάξης και
ο Γυμνασίου.

Κριτήρια επιλογής και διάταξης της ύλης.

επιλογή της ύλης έγινε σε αντιστοιχία με τους σκοπούς
τέθηκαν για το μάθημα.

ακόμα και του μαθήματος στα επιχερόμενα δημιουργήσε την
ύλη να περιέχονται ζητήματα που κατά τεκμήριο ενδια-
ζουν τους μαθητές.

διδασκεία ύλη οριορίζεται σε ανειδρωσενετικές μεχάρς
ρχές της εώχρους κυρίως Φυσικής με τη μεχάρύτερη δυνα-
τα εγρήνευς της ηχάτύτερης περιοχής φαινομένων και
προφοριών.

ριμά θέματα πρήθμια αναγκασία μόνο για τη συμφο-
τας στη Θεμελίωση των επόμενων φαινομένων, θεωριών και
αρμοχών και χι αυτό η ανάπτυξη τους γίνεται σύντομα
ενημεριάζα.

υνεώς σε πιάθε ενόικτα μερικά από τα θέματα ανα-
ενδόνται και φωτίζονται εντοκώτερα και άλλα χηώτερο.

λογική της ύλης και ο ερπής παρουσίας της αντί-
στοιχίας στο επίπεδο νοητικής ανάπτυξης, ενώ ήδη αποκτημένες
πρόσφατα και κλίσεις και διακρίνει υπό όψη των ισορροπια-
στικών των μαθητών σου απελευθερώνει.
για χρήστούς υπό όψη το γεγονός ότι οι μαθητές της
υπείχουσας. Διαθέτουν ήδη κάποιο βαθμό αφαιρετικής
δύναμης.

Η συγκεκριμένη ερώτηση της ύλης καθοδηγήθηκε και
στην επιδίωξη να δοθεί η ισορροπία της φυσικής ως ένα
πρό, να οργανωθεί η επιστημονική ορολογία και να δοθούν
αποκρίσεις από νέες τεχνικές και τη σύγχρονη ζωή.
και οι παρατηρήσεις η έκταση και το πλήθος των θεμάτων
που καταγράφονται στο Αναλυτικό πρόγραμμα γιατί
έχονται σημαντικά για την υλοποίηση των σκοπών του,
ανάπτυξη τους είναι σύντομη και εκхайευτική, χωρίς να
παραλείπεται η επιστημονική τους θεμελίωση.
Η διάταξη της διδασκείας της είναι γραμμική κατά κύριο
λόγον.

Η συγκεκριμένη διάταξη χρήστος υπό όψη η αλληλουχία των
συνθηκών των ιστορικών εξέλιξη της φυσικής.

ΜΕΘΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ.

Η απόκτηση νέων γνώσεων σήμερα θεωρείται σαν μια διαδικα-
σία προσαρμογής των νέων γνώσεων (η εμπειριών) στην ήδη
υπάρχουσα νοητική δομή η οποία ταυτόχρονα μεταβάλλεται
μέσω μιας δυναμικής εξισορροπητικής διαδικασίας
με νέες δομές (PIAGET).
Σήμερα είναι παραδεκτό ότι πρέπει να κυριαρχεί η
εμπειρική μέθοδος διδασκαλίας.
Αλλά, θέση του προγράμματος, υποθέσεις για την αυτομόρφωση του,

10
εδιαση και εντέχνη πειραμάτων για την πιστοποίηση ή απόρριψη της υπόθεσης.

Επειδή όμως να τονιστεί ότι εφάρμοξη του μικρού συνοχικού που διαδίδεται για το μάθημα αυτό και του περιεχόμενου των διαφόρων εννοιών ο αριθμός των πειραμάτων που θα μπορούσαν να εντελεστούν είναι αναγκαστικά μικρός.

Προβλεπόμενη οπτικού οχητικού συχνά υποκαθιστά ως ένα σημείο όχι πλήρως - το πείραμα.

Εργασίες και οι ερωτήσεις που προτείνονται για το μάθημα υπεύθυν στην απόκτηση γνωστικών χειουργιών όπως η ανάλυση και η εφαρμογή.

Αρρύνουν επίσης την έρευνα και τη μεθοδωμένη αναζήτηση πληροφορίας.

Επειδή επίσης ν' αναφέρουμε ότι και η κοινωνική αλληλεπίδραση αποτελεί ένα σημαντικό στοιχείο στη διαδικασία της σπουδής ανάπτυξης.

Εννοείται όμως την ανάπτυξη του συντακτικού διαλόγου με τους μαθητές και μαθητών-καθηγητή.

Οι μαθητές μέσα από την ομαδική δραστηριότητα του εργάζονται στη συνεργασία και όχι στον ανταγωνισμό, εκφράζουν απόψεις, ανταλλάσσει γνώσεις, συζητάει τους τρόπους και να μάθει με αυτοέλεγχο να ερωταυριούνται οι απόψεις και να εξοικονομούνται οι διαφωνίες του με τους άλλους μαθητές.

Εννοείται επίσης από το μάθημα να προσπαθήσει να καταρρίψει κάποιο αβάσιμο επιστημονικό ισχυρισμό ή να εντοπίσει κάποιο λάθος σε ένα επιστημονικό κείμενο. Επιδιώκεται έτσι η ανάπτυξη της κριτικής στάσης και η αωδυνάμηση του μαθητή.

Η ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ.

α) Ηλεκτρομαγνητικά κύματα στις τηλεπικοινωνίες.
(α) Ηλεκτρομαγνητικά κύματα σαν φορείς πληροφοριών.
(β) Ισχύος των ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων με
βάση τη συχνότητα και τρόποι διάδοσής των.)

Φασματοσκοπία.

(Οπτικά και άλλα φάσματα και εφαρμογές τους.)

α) Το υπέρυθρο μέχρι τις ακτίνες Röntgen και γάμα.
β) Φαινόμενα που ειδικώνονται στην περιοχή του
ηλεκτρομαγνητικού φάσματος. Ιδιότητες και συμπεριφο.
γ) της περιοχής αόρατος του φάσματος. Εφαρμογές.

Οπτικά όργανα.

α) Όψις και οι μεταμορφώσεις του.

(Παραγωγή και χαρακτηριστικά του. Έκφραση του
όψις και αναπαραγωγή του.)

Γιγαντοποίηση - Ραδιόφωνο.

Σχετικότητα.

α) Η σχετικότητα του χώρου και του χρόνου.

β) Η οριακή ταχύτητα στη φύση.

γ) Συνέπειες της σχετικότητας για τη χρονική διάρκεια
το μήκος και τη μάζα. Ισοδυναμία μάζας
και ενέργειας.)

Ο κόσμος του πυρήνα.

(Φυσική ραδιενέργεια, πυρηνικές δυνάμεις, τεχνητή ραδιενέργεια, Σχάση και σύντηξη πυρήνων, δόσεις ραδιενέργειας, εφαρμογές ραδιοϊσοτόπων.)

Ζητήματα ενέργειας.

(Μετατρέψιμες μορφές ενέργειας: Ηλεκτική, Αιολική, Υδάτινη, Χημικές, Γεωθερμική, Σχάση, Σύντηξη.

Η ροή της ενέργειας στο βιολογικό κόσμο.

Ενέργειακό πρόβλημα και περιβάλλον.

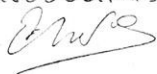
Ατμόσφαιρα, καιρός και κλίμα.

Η εξέλιξη των αστεριών.

Αθήνα 27/2/85.

Η ομάδα σύνταξης.

Ρφανουδάκης.

Ν. Σφαρνάς.

Λυκράς.

Αποφασίζεται σύμφωνα με την κατά κλειστοφονία

είναι την ανάθεση της συγγραφής του διδακτικού βιβλίου
δ Έργο 33 του Ν. 1143/81

Τίτλος : Οργάνωση και διανομή οικονομικών μονάδων

Πάση : Β. Ε. Π. Α.
Εκδότης : α) Κανονισμοί, χαρτολάφυα, καθύστερη οργάνωση και διανομή
β) Ονόμα, Ιδιότητα, Δ/ση
γ)

Πρόκειται περατώσεως του έργου συγγραφής μετά την Υπουργική Από-

συγγραφής - Οδηγίες.

Πρόδος του βιβλίου Να συμπεριλάβει τον προλογικό σε σημεία διηγή
Λειτουργία των οργανωμένων οικονομικών μονάδων

Τμήμα του βιβλίου (αναλ. πρόγραμμα)

Τμήμα της ύλης σε μέρη - κεφάλαια

Γραμματική ανάπτυξη του περιεχομένου

Ποσά - Μορφή του βιβλίου

Εικονογράφηση - Σχεδιαγράμματα

Εκπαιδευτικές - Παιδαγωγικές απαιτήσεις

Εκπαιδευτικοί δρομ.

Προβλεπόμενα υποβολής

Εκτίμηση (Αρ. φύλλων, στίχοι, διαστήματα κ.α.)

Εκτίμηση εικονογραφήσεως

Επιτροπή κρίσεως ορίζεται από τους

1) Ζευγάρια..... Σύνολο..... Καθηγ. Οιν.
Επώνυμο, Όνομα, Ιδιότητα, Δ/ση

2) Β. Χρυσό..... Ν. Χρυσό.....

3)

4) Διάρκεια περατώσεως του έργου.....

.....

5) Ό Περιοριστικός όρος του άρθρου 5 του Ν.Δ.749/70

.....

υμπληρωματικές οδηγίες για την κρίση

.....

.....

1) Άμοιβή συγγραφέων (τρόπος)

2) Άμοιβή μελών της Επιτροπής κρίσεως (τρόπος)

3) Στοιχετά με τα όποια ή Δ/ση Έφαρμ. Προγρ. οφείλει να εφοδιάσει
τους συγγραφείς και τα μέλη της Επιτροπής κρίσεως.

.....

Απαλλαγή από τα υπηρεσιακά τους καθήκοντα των

1)

2)

3)

που ανήκουν στη Δημόσια Έκπ/ση

ΣΤ. Άλλες λεπτομέρειες

.....

Μειοψήφησαν οι

Άφου εξαντλήθηκαν τα θέματα της ημερησίας διατάξεως τελείωσε
συνεδρίαση.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Χαράλ. Κ. Κανελλόπουλος - Καθηγητής Α.Β.Σ.Π.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ

Περίγραμμα ύλης για τη Β' τάξη Πολυτεχνικού Λυκείου

Πρόλογος: Στόχος του μαθήματος, τί επιδιώκουμε

Οικονομική Μονάδα (Ο.Μ.)

- 1.1 Έννοια Ο.Μ.
- 1.2 Σκοποί Ο.Μ.
- 1.3 Τύποι και φορείς Ο.Μ.
- 1.4 Βιωσιμότητα και παραγωγικότητα
- 1.5 Συστατικά στοιχεία (Φύση, Εργασία, Κεφάλαιο, Οργάνωση)
- 1.6 Οι έννοιες της οργάνωσης και της διοίκησης στην Ο.Μ.

Οργάνωση

- 2.1 Οργανωτική πυραμίδα - λειτουργίες της Ο.Μ. και ιεραρχική κλίμακα.
- 2.2 Περιεχόμενο λειτουργιών
- 2.3 Βιδική αναφορά στη διοίκηση προσωπικού
- 2.4 Συστήματα οργάνωσης (γραμμικό, λειτουργικό, επιτελικό).
- 2.5 Οργανογράμματα.
- 2.6 Συνεργασία (ή σχέση) τμημάτων και τυπικό σύστημα επικοινωνίας.
- 2.7 Προτυποποίηση διαδικασιών και χρόνων χωρίς υπερβολές.
- 2.8 Βαθμός συγκεντρωτικότητας ή ελέγχου (συγκεντρωτισμός, εξουσιοδότηση, αποκέντρωση).
- 2.9 Οργανωτικές αρχές "ενότητας διευθύνσεως", "γέφυρας επικοινωνίας", "αναθέσεως εξουσίας", "ισομέρειας αρμοδιότητας, εξουσίας και ευθύνης".

3. Διοίκηση της Ο.Μ.

- 3.1 Το άτομο στην Ο.Μ. (ανάγκες, κίνητρα, θεωρίες ατομ. συμπεριφοράς στο εργασιακό περιβάλλον).
- 3.2 Οι ομάδες στην Ο.Μ. (τυπικές και άτυπες ομάδες, συνοχή, συγκρούσεις).
- 3.3 Στελέχη (ηγετικά, διοικητικά) και καθήκοντά τους.
- 3.4 Επικοινωνία: Βασικότητα εργαλείο των στελεχών ή μνάτζερ
- 3.5 Παρακίνηση/δραστηριοποίηση.
- 3.6 Τρόπος ηγεσίας: πατερναλισμός, αυταρχικότητα, συνεργατικότητα, συμμετοχή.
- 3.7 Διοικητική φιλοσοφία: Παροχές, Δυναμισμός, Κοινωνικότητα, Ενσωμάτωση.
- 3.8 Διατύπωση και αντιμετώπιση παραπόνων.
- 3.9 Ευθύνες των στελεχών έναντι της Ο.Μ. και έναντι της Κοινωνίας.

Αλλαξιμότητα Οργανώσεως και Διοικήσεως

- 4.1 Προσαρμογή των ανθρώπων στην οργάνωση.
- 4.2 Επιδράσεις της οργανώσεως (δομής και τρόπου λειτουργίας) στην ανθρώπινη συμπεριφορά (Σχήμα πυραμίδας, Σχεδιασμός θέσεων εργασίας, Σχέσεις Τυπικών ομάδων).
- 4.3 Επιδράσεις της ανθρώπινης φύσεως στη λειτουργία και την οργάνωση της Ο.Μ. (Άτυπα στοιχεία, Αντιδράσεις στο είδος εργασίας).
- 4.4 Προσαρμογή της οργανώσεως στους ανθρώπους (Πλουτισμός εργασίας, Ημιαυτόνομες ομάδες εργασίας, Διοίκηση δυο στόχων, Οργανωτική Ανάπτυξη).
- 4.5 Επιδράσεις της μικροπληροφορικής στην οργάνωση και διοίκηση των Ο.Μ. καθώς και στην ανθρώπινη συμπεριφορά και το συνδικαλισμό.

Συνδικαλισμός

- 5.1 Έννοια και Στόχοι
- 5.2 Ρίζες, Εξέλιξη, Ισχύς
- 5.3 Εργασιακές σχέσεις (LABOUR RELATIONS)
- 5.4 Αντιπαράθεση - Βιομηχανική Ειρήνη
- 5.5 Συλλογικές συμβάσεις και Τριμερής συνεργασία
- 5.6 Ευθύνες των Συνδικαλιστών στελεχών έναντι των εργαζομένων και της κοινωνίας.

70. Ο κ. Παπασημακόπουλος διαβάζει εισήγηση του κ. Παλαιοκρασσά
τοίος λέγει:

Εισηγούμαι να δοθεί εντολή για την ανατύπωση του βιβλίου "Τεχνολο-
και Παραγωγή" της Α' τάξης του Ενιαίου Πολυκλαδικού Λυκείου. Με
ευκαιρία επαναλαμβάνω κάτι που είχα πει κατά την κρίση του βιβλίου
ού, δηλαδή, ότι η Τεχνολογία δεν είναι δυνατό να διδαχθεί με ένα και
ιδιόμορφο σχολικό βιβλίο όπου το περιεχόμενό του θα αντιμετωπίζεται σαν
"δακτέα ύλη". Γι' αυτό ελπίζω ότι το βιβλίο αυτό θα αντιμετωπίζεται
πτον καθηγητή και τους μαθητές σαν μία από τις πολλές πηγές που υπάρ-
ουν για την Τεχνολογία και που πρέπει να αναζητηθούν και να διαβαστούν
το πλαίσιο της μελέτης ενός τομέα της Τεχνολογίας.

Το Τμήμα αποφαινεται
πρόκειται ομόφωνα εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η Γραμματέας

Δ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΠΡΑΞΗ 33/1985
=====

Σήμερα, 10-4-85, ημέρα Τετάρτη και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ, συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Λ. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η Γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ
=====

- ΘΕΜΑ 1ο - Προκήρυξη συγγραφής Ιστορίας Β' Γυμνασίου. Εισηγητής Φ. Βώρος
- ΘΕΜΑ 2ο - Προκήρυξη συγγραφής Ιστορίας Γ' Λυκείου δέσμης. Εισηγητής Φ. Βώρος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Προκήρυξη συγγραφής Ψυχολογίας Β' Γεν. Λυκείου. Εισηγητής Ν. Παπαδόπουλος.
- ΘΕΜΑ 4ο - Έγκριση του διδ. βιβλίου Ιστορία Β' ΕΠΑ. Εισηγητής Φ. Βώρος
- ΘΕΜΑ 5ο - Ελεύθερα βοηθήματα Αγγλικής και Γαλλικής γλώσσας. Εισηγητές Κυρ. Κατσιμάνης και Β. Θεοδωρακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 6ο - Οδηγίες διδ/λίας μαθημάτων Γυμνασίου & Λυκείου. Εισηγητής Λ. Αδαμόπουλος.
- ΘΕΜΑ 7ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 8ο - Ορισμός εκπροσώπου του Τμήματος ΜΕ του ΚΕΜΕ στα σεμινάρια ξένων γλωσσών. Εισηγητής Κυρ. Κατσιμάνης.
- ΘΕΜΑ 9ο - Ανατύπωση διδ. βιβλίου, Ιστορία Β' Γεν. Λυκείου Κ. Καλοκαιρινού. Εισηγητής Φ. Βώρος, και Άλγεβρα Α' Λυκείου. Εισηγητής Ν. Βαρουχάκης.
- ΘΕΜΑ 10ο - Κοίση του διδ. βιβλίου, Γεωλογία Α' Λυκείου. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Προτάσσεται το 4ο θέμα.

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει: Με το έγγραφο ΣΤ3/1693/3-4-1985 του ΥΠΕΠΘ διαβιβάζεται η συγγραφή που αναφέρεται ως θέμα.

Πρόκειται για μέρος ευρύτερης συγγραφής των ίδιων συγγραφέων και κατά συνέπεια δεν υπάρχει ζήτημα Επιτροπής Κρίσης και έργου έγκρισης περιεχομένου.

Συνεργάστηκα με τους συγγραφείς κυρίως για τούτα μόνο τα σημεία:

- α) Επιλογή των οικείων κεφαλαίων.
- β) Αποφόρτιση από πλήθος "πηγές" και εικονογραφικό υλικό.
- γ) Σύνταξη εισαγωγικού σημειώματος.

Υπολογίζω ότι η έκταση του αφηγηματικού μέρους του νέου βιβλίου θα είναι γύρω στις 150 σελίδες σχολ. βιβλίου και μπορεί να διδαχτεί σε ένα χρόνο.

Προτείνεται ως εσώφυλλο η σύνθεση: Δ. Ζωγράφου, Η Μάχη των Μύλων της Ναυπλίας.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφαινεται: αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Φ. Βώρου.

./.

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Φ. Βώρος θέτει υπόψη των μελών του Τμήματος το περιεχόμενο της προκήρυξης για τη συγγραφή βιβλίου Ιστορία Β' γυμνασίου:

1.- Προοίμιο

Η προκήρυξη συγγραφής αυτού του βιβλίου γίνεται για δύο λόγους: πρώτο, γιατί αυτή η ενέργεια εντάσσεται στο γενικό πρόγραμμα (από τις αναθέσεις στην προκήρυξη)· δεύτερο, γιατί έχουν επισημανθεί στο σημερινό βιβλίο κάποιες ατέλειες που μειώνουν τη διδακτική λειτουργικότητά του. Συγκεκριμένα: έχει επισημανθεί ότι: οι υπότιτλοι των ει-
κόνων δεν ανταποκρίνονται πάντα στη διδακτική ανάγκη (πληρότητα, συντομία, σαφήνεια, συνοχή), μερικά κεφάλαια (π.χ. ο γ' αιώνας της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας) είναι υπερφορτωμένα, το βιβλίο αυτό είναι ανάγκη τώρα να εναρμονιστεί προς εκείνο που προηγείται και εκείνο που ακολουθεί (της α' και της γ' γυμνασίου).

Για τους λόγους αυτούς είχαμε από καιρό δηλώσει ότι είχαμε εντάξει την προκήρυξη αυτή στον πλάνο προτεραιότητας ύστερα από άλλες προκηρύξεις πιο επείγουσες που πραγματικά έχουν προηγηθεί.

2.- Προτείνω λοιπόν την ακόλουθη προκήρυξη:

Προκηρύσσεται διαγωνισμός για τη συγγραφή βιβλίου ιστορίας Ρωμαϊκής-Βυζαντινής - γενικότερα Μεσαιωνικής για τη Β' γυμνασίου, με τους παρακάτω όρους:

α) Οι υποψήφιοι συγγραφείς να ακολουθήσουν το δημοσιευμένο αναλυτικό πρόγραμμα (ΠΔ 831, ΦΕΚ 270Α 20-9-1977).

β) Να έχουν από την αρχή υπόψη τους ότι το νέο βιβλίο θα περιέχει ύλη που συνδέει τα σημερινά βιβλία α' και γ' γυμνασίου.

γ) Η νέα συγγραφή να απευθύνεται σε μαθητές 14 χρόνων και να είναι απαλλαγμένο από πολλά χρονολογικά στοιχεία και φόρτο ονομάτων και τοπωνυμίων.

δ) Οι συγγραφείς να παρουσιάζουν τα κύρια θέματα της ιστορικής ζωής, όπως αυτή εξελίσσεται κυρίως έξω από τις αυτοκρατορικές αυλές και τα λοιπά κέντρα εξουσίας.

ε) Η συγγραφή να είναι οργανωμένη σε διδακτικές ενότητες (με εισαγωγικό σημείωμα, ανασκόπηση κύριων σημείων, έμφαση των πιο σημαντικών γεγονότων κλπ. στοιχεία που οι συγγραφείς κρίνουν εποικοδομητικά υπό διδακτική άποψη).

στ) Για την επίτευξη του παραπάνω όρου ή και για λόγους επιστημονικούς οι συγγραφείς μπορούν να παρέκκλίνουν από το αναλυτικό πρόγραμμα-συντάσσοντας παράλληλα επεξηγηματικό υπόμνημα ^{για} τις παρεκκλίσεις.

ζ) Η νέα συγγραφή να έχει έκταση:

- 1) 130-140 σελίδες καθαρό κείμενο-αφήγηση των συγγραφέων
- 2) 65-70 σελίδες εικονογράφηση, πίνακες, κείμενα πηγές (όλα συναφή με την αφήγηση)
- 3) 10-15 χάρτες άμεσα συνδεδεμένους με το κείμενο-αφήγηση (το εικονογραφικό τους χαρτογραφικό υλικό μπορεί να προέρχεται από τα ισχύοντα σήμερα σχολικά βιβλία).

η) Έξι αντίγραφα συγγραφής και ένα του εικονο-χαρτογραφικού υλικού να υποβληθούν στην αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΠΘ (Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων, Τμήμα Διδακτικών Βιβλίων ΜΕ, Ερμού 15, Αθήνα) μέσα σε προθεσμία 12 μήνες από τη δημοσίευση της προκήρυξης.

θ) Η αποζημίωση των συγγραφέων ορίζεται (από μένα προτείνεται) ως εξής:

πρώτο βραβείο:	500.000	δρχ.
δεύτερο "	400.000	"
τρίτο "	300.000	"
πρώτος έπαινος:	200.000	"
δεύτερος "	100.000	"

Μετά από συζήτηση το Τμήμα

αποφαινεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Φ. Βώρου.

ΘΕΜΑ 2ο

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1.- Ιστορικό

Τα χρόνια που προσπαθήσαμε να εισαγάγουμε το παραπάνω αντικείμενο στο πρόγραμμα του λυκείου μας έδωσαν μια διπλή εμπειρία:

- α) Πολύ ενδιαφέρον θεωρήθηκε το θέμα
- β) Δεν υπήρξε ανάλογη αποδοχή των βιβλίων που χρησιμοποιήθηκαν.

Πρέπει να σημειώσουμε ότι:

Το πρώτο βιβλίο (της Αικ. Χριστοφιλοπούλου) είχε γραφτεί γι' άλλο σκοπό· το δεύτερο βιβλίο (των: Ι. Γιαννόπουλου και άλλων) είχε απ' το ξεκίνημά του δύο εγγενείς δυσκολίες: ήταν το πρώτο στο είδος του και δε γράφτηκε με βάση ένα αναλυτικό πρόγραμμα ικανοποιητικά αναλυτικό που να βοηθήσει αρκετά τους συγγραφείς.

Αν λάβουμε υπόψη και το ότι οι περισσότεροι φιλόλογοι των λυκείων δεν έχουν ακούσει τέτοιο μάθημα στις βασικές σπουδές τους, γίνεται νοητό γιατί ακούστηκαν κρίσεις κάποιας δυσφορίας αυτά τα πρώτα χρόνια της προσπάθειας. Και στην πρόσφατη έρευνα για την "ερώτηση κρίσης στην ιστορία" μερικοί συνάδελφοι βρήκαν την ευκαιρία να επισημάνουν πραγματικές ή νομιζόμενες ατέλειες του σημερινού βιβλίου. Τα παραπάνω δεν μειώνουν την αξία της πρωτοποριακής εργασίας των συγγραφέων μας· η εκτίμησή μας γι' αυτούς παραμένει αμείωτη· είναι μάλλον αυξημένη γιατί με τη δική τους προσφορά έχουμε τώρα τη δυνατότητα για ένα καλύτερο πρόγραμμα, προκειμένου να προχωρήσουμε σε προκήρυξη νέας συγγραφής.

2.- Το βήμα αυτό απορρέει και ως υποχρέωσή μας από τη γενική αρχή που διατυπώσαμε ότι ύστερα από τη φάση των αναθέσεων θα περάσουμε στη φάση των "προκηρύξεων" για τη συγγραφή βιβλίων.

3.- Σχέδιο αναλυτικού προγράμματος για Εισαγωγή στην επιστήμη της Ιστορίας.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις και σκέψεις οδήγησαν στη σύνταξη αναλυτικού προγράμματος, πιο αναλυτικού από ό,τι συνήθως θεωρώ αναγκαίο, ώστε να βοηθηθούν οι υποψήφιοι συγγραφείς να μας δώσουν αυτή τη φορά αυτό ακριβώς το σύγγραμμα που θα μπορεί να διδαχτεί στους μαθητές άνετα, εποικοδομητικά κι ευχάριστα.

Για τη σύνταξη του συνημμένου (41/2 χωριστές σελίδες) προγράμματος λάβαμε υπόψη:

- το σκοπό του μαθήματος στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση: "να κατανόησουν οι μαθητές ότι η ιστορική "αφήγηση" τεκμηριώνεται σε "πηγές", βασίζεται σε μεθοδολογικές αρχές, απορρέει από θεωρητικές προϋποθέσεις, δεν είναι αυθαίρετο δημιούργημα".
- την αντιληπτική ικανότητα των μαθητών.
- την εμπειρία που πρόσκυψε από την ως τώρα προσπάθεια.
- τις παρατηρήσεις πολλών συναδέλφων και τις επικρατέστερες σήμερα επιστημονικές θέσεις.

4.- Προκήρυξη για τη συγγραφή βιβλίου: Εισαγωγή στην Επιστήμη της Ιστορίας για τους μαθητές της γ' λυκείου:

Προκηρύσσεται διαγωνισμός για τη συγγραφή βιβλίου με τον παραπάνω τίτλο: Εισαγωγή στην Επιστήμη της Ιστορίας (για την γ' τάξη του λυκείου) και με τους παρακάτω όρους:

α) Σκοπός του βιβλίου: να βοηθήσει διδάσκοντες και διδασκόμενους για τη διδασκαλία-μάθηση του παραπάνω αντικειμένου, όπως αυτό αναλύεται στο συνημμένο πρόγραμμα (5 χειρόγραφες σελίδες χωριστές).

β) Οι συγγραφείς να έχουν σταθερά υπόψη την αντιληπτική ικανότητα και εννοιολογικά δεκτικότητα του μέσου μαθητή της γ' λυκείου.

γ) Να έχουν σταθερά υπόψη ότι με τη συγγραφή αυτή οι μαθητές ενημερώνονται πώς γράφεται η ιστορία (τεκμηριώνεται με πηγές, ακολουθεί μεθοδολογικές αρχές και θεωρητικές προϋποθέσεις) και πώς διαβάζεται και κατανοείται.

δ) Να χρησιμοποιηθούν παραδείγματα κατά προτίμηση από την Ελληνική Ιστορία και να παραπέμπουν σε κεφάλαια που διδάσκονται στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ώστε να μπορούν οι μαθητές να τα ανακαλέσουν στη μνήμη τους ή εύκολα να τα αναζητήσουν στα σχολικά βιβλία.

ε) Οι συγγραφείς να προτάξουν σύντομο Πρόλογο ⁷⁰ (θα ενημερώνει για το σκοπό της συγγραφής και θα προϋδεάζει για τη δομή και την οργάνωσή της).

στ) Στο πρώτο κεφάλαιο να περιλάβουν κυριότατα τη μεθοδολογική πορεία που ακολούθησαν οι ιστορικοί συγγραφείς (αρχαίοι και υστερότεροι)

όχι να αναλωθούν σε βιογραφίες και άλλα στοιχεία που εδώ δε χρειάζοντο ενδιαφερόμαστε για μια ευσύνοπτη εξέλιξη της ιστοριογραφίας, ώστε ο μαθητής να παρακολουθήσει πώς φτάσαμε στη σύγχρονη μορφή της.

ζ) Στο δεύτερο κεφάλαιο:

- να καταχωριστούν οι κύριες "πηγές" της ιστορίας
- να εξηγηθεί πώς οι άλλες επιστήμες "βοηθούν" τον ιστορικό στη δική του εργασία, (όχι να δοθεί η "ιστορία" των επιστημών αυτών· αρκεί μια σύντομη αναφορά για το τι κάνουν)
- για την ανάλυση των διαφόρων παραγράφων να χρησιμοποιηθούν σύντομα και πρόσφορα παραδείγματα (κατά την έννοια της παρ. δ παραπάνω)

η) Για την ανάπτυξη και των επόμενων κεφαλαίων έχει πρωταρχική αξία η επιλογή πρόσφορων παραδειγμάτων και η οικονομία του λόγου. Για λόγους περισσής οικονομίας και συνοχής της συγγραφής μπορούν οι συγγραφείς να χρησιμοποιήσουν πρόσφορα παραδείγματα στην αρχή και να αναφέρονται σ' αυτά και στη συνέχεια.

θ) Μπορούν οι συγγραφείς να παρεκκλίνουν από το αναλυτικό πρόγραμμα - ακόμα και να μετακινήσουν το α' κεφάλαιο στο τέλος - μόνο για λόγους καλύτερης επιστημονικής και διδακτικής οργάνωσης του όλου (θα συντάξουν όμως ευσύνοπτη αιτιολογική έκθεση γι' αυτό).

ι) Η έκταση του καθαρού κειμένου της συγγραφής δε θα ξεπερνάει τις 72-80 σελίδες σχολικού βιβλίου. Επιπλέον οφείλουν οι συγγραφείς να προσθέσουν σχεδιαγράμματα, στατιστικά στοιχεία, τεκμήρια ιστορικής γραφής, εικόνες που θα σχετίζονται άμεσα με το δικό τους κείμενο (και θα γίνεται αμοιβαία παραπομπή)* τα πρόσθετα αυτά στοιχεία δεν μπορούν να ξεπερνούν τις 36-40 σελίδες.

ια) Οφείλουν οι συγγραφείς να προσθέσουν ενδεικτική, χρήσιμη και προσιτή βιβλιογραφία, για βοήθεια των διδασκόντων, όχι για εντυπωσιασμό τους και περιπλάνηση.

ιβ) Έξι αντίγραφα της συγγραφής ευανάγνωστα (και ένα του εποπτικού υλικού) να κατατεθούν στην αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΠΘ (Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων, Τμήμα Σχολ. Βιβλίων ΜΕ, Ερμού 15, Αθήνα) σε διάστημα 6 μήνες από δημοσίευση της "προκήρυξης".

ιγ) Ορίζεται (από μένα προτείνεται) αμοιβή:

300.000	δρχ.	για α' βραβείο
250.000	"	για β' "
200.000	"	για γ' "
150.000	"	για α' έπαινο
100.000	"	για β' έπαινο

Εισαγωγή στη σπουδή της Ιστορίας

Πρώτο κεφάλαιο:

Εμφάνιση και εξέλιξη της ιστοριογραφίας και παράλληλη διαμόρφωση της ιστορικής μεθόδου:

- α) Οι πρώτες προσπάθειες καταγραφής του παρελθόντος (π.χ. το έπος, οι γενεαλογίες, οι λογογράφοι) ως προδρομικές μορφές ιστοριογραφία
- β) Οι Έλληνες ιστορικοί: Ηρόδοτος, Θουκυδίδης, Πολύβιος.
- γ) Οι Ρωμαίοι ιστορικοί: Τίτος Λίβιος, Τάκιτος, Σουητώνιος (οικουμενική αντίληψη της ιστορίας).
- δ) Χριστιανική Ιστοριογραφία: Ευσέβιος Αυγουστίνος (τελεολογική αντίληψη της ιστορικής ζωής).
- ε) Βυζαντινή Ιστοριογραφία: Προκόπιος. Άννα Κομνηνή. Νικηφόρος Γρηγοράς.
- Βυζαντινή Χρονογραφία: Ι. Μαλάλας
- στ) Δυτικοευρωπαϊκή και Αραβική ιστοριογραφία κατά το μεσαίωνα/
Γρηγόριος της TOURS VEDE VENERABILIS
IBN KHALDOWN

ζ) Νεότεροι Χρόνοι:

NICOLO MACCHIAVELLI. BOSSUET
G.B. VICO ή

Η ιστοριογραφία κατά την αντίληψη των διαφωτιστών, των ρομαντικών, των θετικιστών, των μαρξιστών.

θ) Σύγχρονη ιστοριογραφία:

- συνολική θεώρηση της ιστορικής ζωής (οικονομική ζωή, κοινωνική οργάνωση, πολιτική δράση, επιστημονική έρευνα..... τέχνη.

- από τους ηγέτες στους λαούς·
- διεπιστημονική προσέγγιση του ιστορικού υλικού·
- αλλαγή μεθοδολογίας.

Δεύτερο κεφάλαιο:

Μεθοδολογία της Ιστορίας

- α) Το αντικείμενο της ιστορίας.
- β) Οι "πηγές" της ιστορίας: άμεσες και έμμεσες.
- γ) Βοηθητικές για τον ιστορικό επιστήμες: αρχαιολογία, παλαιογραφία, επιγραφική, νομισματική, γλωσσολογία, οικονομία, κοινωνιολογία (πώς οι επιστήμες αυτές βοηθούν τον ιστορικό να κατανοήσει το δικό του υλικό και να το ερμηνεύσει).
- δ) Κατανόηση των πηγών, Αξιολογία των πηγών, διασταύρωση των πληροφοριών για αναζήτηση της αλήθειας.
- ε) Η "αφήγηση" του ιστορικού.
- στ) Στοιχεία που μπορούν να επηρεάζουν την "αφήγηση" του ιστορικού:
 - ο θεωρητικός οπλισμός του
 - οι εμπειρίες, οι ιδέες του
 - προβλήματα, αναζητήσεις της κοινωνίας του.
- ζ) Το "ιστορικό γεγονός" ως ιστορική δράση και ως ιστορική αφήγηση
- η) Διαρκής εξέλιξη της μεθόδου.

Τρίτο κεφάλαιο:

Πώς χρησιμοποιήθηκε κατά καιρούς η ιστορική γνώση, τι μπορεί να προσφέρει στην παιδεία του σύγχρονου ανθρώπου:

- α) Για δικαίωση ορισμένων θεσμών και τρόπων διακυβέρνησης, για προβολή ορισμένης ιδεολογίας και τρόπων συμπεριφοράς, για πρόβλεψη του μέλλοντος κλπ.
- β) Για καλλιέργεια ιστορικής συνείδησης και κρίσης.

Τέταρτο κεφάλαιο:

Θεωρητικά προβλήματα της Ιστοριογραφίας:

- α) Η έννοια του παρελθόντος και η γνωσιολογική προσέγγισή του.
- β) Η δυνατότητα (ή τα όρια) αντικειμενικότητας του ιστορικού.
- γ)

γ) Οι παράγοντες της ιστορικής ζωής ή η έννοια του ιστορικού γίνεσθαι:

- οι ανάγκες του ανθρώπου
- το φυσικό περιβάλλον
- η τεχνολογία (επινοήσεις του ανθρώπου)
- τα μέσα παραγωγής
- οι παραγωγικές δυνάμεις και σχέσεις
- ο ρόλος του ατόμου και των μαζών

δ) Η αιτιότητα στην ιστορία και το πρόβλημα της ιστορικής εξήγησης

ε) Το πρόβλημα των γενικεύσεων στην ιστορία και η διατύπωση ιστορικών νόμων.

στ) Η ιδεαλιστική και η υλιστική (διαλεκτική) ερμηνεία της ιστορίας

ζ) Οι έννοιες του χώρου και του χρόνου για την κατανόηση της ιστορίας.

Επίλογος

Γιατί μελετάμε την ιστορία: το νόημα της ιστορικής συνείδησης και σκέψης.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει: Το μάθημα (κλάδος Ιστορίας) ατύχησε, γιατί δεν ευτύχησε να αποκτήσει καλό βιβλίο. Αυτό όμως δεν πρέπει να μας επηρεάσει για να φτάσουμε στην κατάργησή του. Στο μάθημα περιλαμβάνονται ενότλητες πολύ σημαντικές, όπως η αιτιότητα στην Ιστορία, προσωπικότητα και μάζες, κοινωνικοί παράγοντες στο ιστορικό γίνεσθαι κτλ. Να μείνει λοιπόν το μάθημα και θα παρακαλούσα τον κ. Βώρο να υπογραμμίσει τουλάχιστο στην προκήρυξη ότι θέματα, όπως τα παραπάνω, να αναπτυχθούν με ιδιαίτερη έμφαση και να τοποθετηθούν προς την αρχή ή το μέσο του βιβλίου όχι στο τέλος. Και θα παρατηρούσα ακόμα να έμπαινε ένα ιδιαίτερο κεφάλαιο για το ρόλο της οικονομίας στη δουλοκτητική, τη φεουδαρχική, την καπιταλιστική και τη σοσιαλιστική κοινωνία.

Ο κ. Κατσιμάνης λέγει: Θεωρώ απαραίτητη την αντικατάσταση του υπάρχοντος βιβλίου - μετά τη διαπιστωμένη ανεπάρκειά του - από ένα καλύτερο βιβλίο. Και η μέθοδος της προκήρυξης είναι η καλύτερη δυνατή.

Προτείνω λοιπόν να γίνει δεκτή η εισήγηση του κ. Βώρου. Δε θα συμφωνούσα με την κατάργηση της "Εισαγωγής στην Ιστορική Επιστήμη", γιατί το αντικείμενο το βρίσκω χρήσιμο για τους μαθητές και νοηματικά προσιτό σε αυτή.

Θα ήθελα, με την ευκαιρία, να επαναλάβω στον κ. Βώρο κάτι που ιδιαίτέρως του είπα: το πρώτο κεφάλαιο (εμφάνιση και εξέλιξη της ιστοριογραφίας και παράλληλη διαμόρφωση της ιστορικής μεθόδου) να μπει στο τέλος για λόγους καθαρά παιδαγωγικούς, που είναι οι ακόλουθοι: α) Πρέπει να έρθει σε επαφή ο μαθητής με το αντικείμενο του βιβλίου και να το μελετήσει, αν θέλουμε να ενδιαφερθεί για την ιστορική διάστασή του που θα αποκτήσει γι' αυτόν σημασία μόνο μετά β) προβλέπω ότι τα επίμέρους θέματα του α' κεφαλαίου είναι "κλειρασμοί" για τους επίδοξους συγγραφείς να επεκταθούν πολύ στις αναλύσεις τους. Όποια και αν είναι όμως η έκταση του α' κεφαλαίου, θεωρώ το περιεχόμενό του χρήσιμο αλλά, οπωσδήποτε, λιγότερο σημαντικό από το περιεχόμενο των υπόλοιπων. Άρα θεωρώ χρήσιμο να μπει το πρώτο κεφάλαιο στο τέλος.

Ο κ. Ηλίας Σπυρόπουλος λέγει: Επανέρχομαι σε παλαιότερη πρότασή μου, την οποία επαναλαμβάνω περιληπτικά: Να καταργηθεί από το αναλυτικό πρόγραμμα Ιστορίας της δέσμης γ' και δ' της Γ', Λυκείου το μάθημα "Εισαγωγή στην Ιστορική Επιστήμη" και να προστεθεί ένα εκτεταμένο κεφάλαιο (περίπου 30 σελίδων) στην αρχή του βιβλίου "Ιστορία από τις πηγές" με περιεχόμενο παρόμοιο με εκείνο που πρότεινε στην εισήγησή του ο κ. Βώρος (φυσικά σε πολύ συνοπτικότερη μορφή).

Οι λόγοι που υπαγορεύονται από την πρόταση είναι:

- 1.- Η δυσκολία του διδασκτέου αντικειμένου, ιδιαίτερα για τους μαθητές της τέταρτης δέσμης.
- 2.- Το ότι για κανένα άλλο μάθημα του Λυκείου δεν διδάσκεται ανάλογη "εισαγωγή". Αυτή είναι θέμα πανεπιστημιακών προγραμμάτων.
- 3.- Το ότι οι μαθητές (αλλά και οι καθηγητές) για το ίδιο μάθημα (Ιστορία) υποχρεώνονται να μεταχειρίζονται κάθε εβδομάδα τρία βιβλία και να αντικρίζουν την ιστορία από τρεις οπτικές γωνίες και με τρεις διαφορετικές μεθόδους (αφηγηματική ιστορία, στο βιβλίο κορμού, αξιοποίηση πηγών και σύνθεση, στο βιβλίο "Ιστορία από τις πηγές" και φιλοσοφία

μεθοδολογία ιστορίας, από το βιβλίο "Εισαγωγή στις ιστορικές σπουδές".

Δευτερολογώντας ο κ. Βώρος λέγει: θεωρούσα περιττό να προσθέσω στην αρχική εισήγησή μου έστω και μια φράση για την αξία του θέματος. Αναγκάζομαι όμως να το πράξω τώρα αφού ακούστηκαν απόψεις απρόσμενες:

1.- Ως τώρα δεν έχει ακουστεί καμία επίκριση για την εισαγωγή της μεθοδολογίας στο πρόγραμμα διδασκαλίας' μόνο καταφατικές κρίσεις έχουν ακουστεί και γραφτεί. Και το γεγονός αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία αν λάβουμε υπόψη ότι οι διδάσκοντες είχαν λόγους να μέμφονται τη "δυσκολία" των βιβλίων που χρησιμοποιήθηκαν.

2.- Νομίζω είναι γενικότερα αποδεκτή η θέση ότι οφείλουμε να επιδιώξουμε αναβάθμιση σπουδών' ένας τρόπος βελτίωσης είναι η εισαγωγή στη μεθοδολογία των επιστημών.

3.- Είναι ιδιαίτερη η ανάγκη αυτής της μεθοδολογικής ενημέρωσης στα μαθήματα της ιστορίας γιατί το υποδεικνύει η φύση του μαθήματος (η "αφήγηση" ως ένα βαθμό είναι δημιούργημα του συγγραφέα) και η κοινωνική του σκοπιμότητα (μέσα από τη σπουδή της ιστορίας, ιδιαίτερα της πρόσφατης, καλλιεργείται η κοινωνική-πολιτική συνείδηση του νέου ανθρώπου, που καλείται να γίνει ενεργός πολίτης).

4.- Ο τρόπος εισαγωγής στη μεθοδολογία κάθε επιστήμης εξαρτάται από τη φύση της και από την αντιληπτική ικανότητα του μαθητή.

α) Πρώτα είναι μεθοδολογικές αρχές και επιμέρους στοιχεία που μπορούν να ενσωματωθούν μέσα στην ύλη που διδάσκεται (λ.χ. η αξιοποίηση της "πηγών" στην ιστορική αφήγηση).

β) Υπάρχουν μεθοδολογικά στοιχεία που πρέπει να προταχθούν για να γίνει μάθημα (π.χ. τα πειράματα εργαστηρίου) και να βγει το συμπέρασμα.

γ) Υπάρχουν πιο θεωρητικά ζητήματα και γενικεύσεις (η αξιοπιστία των "πηγών", η διασταύρωση των πληροφοριών, η αναζήτηση γενεσιουργών αιτιών στην ιστορία, η διατύπωση νόμων, ο εντοπισμός της ανθρώπινης συλλογικής ευθύνης κτλ.) που προϋποθέτουν πολλή γνώση, δυνατότητα πλατιάς αντίληψης και συνθετική ικανότητα' αυτά διδάσκονται ως επιστέγασμα όλης μορφωτικής προσπάθειας. Αυτό υποδεικνύει η φύση και η χρησιμότητα της ιστορίας.

./.

5.- Περιττό να υπογραμμίσω αυτή τη σκοπιμότητα: κοινωνία υπεύθυνων πολιτών χρειάζεται αυτή τη μεθοδολογική ωρίμανση, που θα επιτρέπει στον καθένα να κατανοεί το παρελθόν, να αξιολογεί το παρόν και να συμβάλλει συνειδητά στο σχεδιασμό του μέλλοντος.

6.- Συγκρίσεις με άλλες επιστήμες μπορούν να γίνουν μόνο από άγνοια της ιδιαιτερότητας και της μεθοδολογίας των επιστημών.

Ετη συνέχεια ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει σε ψηφοφορία το ερώτημα ΝΑΙ ή ΟΧΙ στην εισήγηση του κ. Φ. Βώρου.

Ψηφοφορία

Σκορδύλης	εισήγηση
Τομπαΐδης	"
Παπασημακόπουλος	"
Αδαμόπουλος	"
Παπαδόπουλος	"
Βώρος	"
Βαρουχάκης	"
Σακκάς	"
Σπυρόπουλος	εισήγησή του

Το Τμήμα με ψήφους 8:1 αποφαινεται: Αποδέχεται την εισήγηση του κ. Φ. Βώρου, κατά πλειοψηφία.

Μειοψηφεί ο κ. Ηλ. Σπυρόπουλος, για τους λόγους που περιέχονται στην παρέμβασή του.

Προτάσσεται το 9ο θέμα.

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει: Προτείνω την ανατύπωση του διδακτικού βιβλίου "Ιστορία Ρωμαϊκή-Βυζαντινή" του Κ. Καλοκαιρινού για τη Β' Λυκείου σχ. έτους 1985-6 με την προοπτική ότι σύντομα θα έχουμε νέα συγγραφή Θεματική Ιστορία που θα μπορεί να αξιοποιηθεί κατά το β' τετράμηνο της σχολικής περιόδου 1985-86.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφαινεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Φ. Βώρου.

Το Τμήμα στη συνέχεια αποφαινεται: αποδέχεται ομόφωνα ^{εν}εισή-
γηση του κ. Ν. Βαρουχάκη να σταλεί στον ΟΕΔΒ για ανατύπωση με τις
διορθώσεις που προτείνονται η 'Αλγεβρα Α' Λυκείου για το σχολ. έτος
1985-86.

ΘΕΜΑ 16ο

Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει: Σχετικά με την τελική κρίση
του βιβλίου Γεωλογίας των Παπανικολάου-Ειδέρη εισηγούμαι τα ακόλουθα:

Σε προηγούμενη συνεδρίαση του Τμήματος οι κ.κ. Σύμβουλοι και Ει-
σηγητές άκουσαν την κρίση των κριτών κ.κ. Πατζάρη και Κλωνάρη. Σύμφω-
να με την κρίση της έπρεπε να γίνουν ορισμένες διορθώσεις, αξιοποιη-
σεις, αφαιρέσεις και προσθήκες στο κείμενο.

Οφείλω να δηλώσω στο Τμήμα ότι η όλη κρίση έγινε στο πνεύμα μιας
σωστής συνεργασίας την οποία και ο υποφαινόμενος βοήθησε, όσο μπορούσε.
Έτσι αυτό που προέκυψε είναι αποτέλεσμα ενός συγκερασμού της επιστη-
μονικότητας του βιβλίου με το κατάλληλο επίπεδο αντιληπτικότητας των
μαθητών της Α' Λυκείου. Άλλωστε και η επιλογή των κριτών από τις τά-
ξεις της ΜΕ αυτό το σκοπό είχε δηλ. ανεπηρέαστοι να απαιτήσουν την
προσαρμογή του βιβλίου στα σχολικά δεδομένα. Η κύρια διόρθωση που
έπρεπε να γίνει με τη μεγαλύτερη προσοχή ήταν η προσθήκη ερωτήσεων
προβληματισμού που θα χάριζαν στο βιβλίο την απαιτούμενη λειτουργικό-
τητα για τη χρήση του στο σχολείο. Οι συγγραφείς κατέβαλαν φιλότιμες
προσπάθειες ώστε να συντονιστούν με τις απαιτήσεις των κριτών και να
παρουσιάσουν ένα άριστο πλέγμα ερωτήσεων.

Με τη συμπλήρωση αυτή το βιβλίο έχει ικανοποιητική αρτιότητα
και για το λόγο αυτό εισηγούμαι να εγκριθεί από το Τμήμα και να απο-
σταλεί στον οργανισμό για εκτύπωση. Πάντως οφείλω να δηλώσω ότι
το γλωσσάριο, όπως το απαίτησαν οι κριτές, δεν έγινε. Και εγώ νομίζω
ότι δεν είναι απαραίτητο να επαναλαμβάνονται ορισμοί και εξηγήσεις στο
τέλος συνοπτικά, αφού υπάρχουν σκορπισμένοι μέσα στο κείμενο και εξη-
γούνται σαφώς.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφαινεται

αποδέχεται ομόφωνα τη ν εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

ΜΑ 30 : Ο κ. Παπαδόπουλος λέγει :

Σε σχέση με το σχολικό εγχειρίδιο Ψυχολογίας Β' Λυκείου και σε συνάρτηση με τα όσα ανάφερα στην προχθεσινή συνεδρία του Τμήματος (32/8-4-85) να είναι δυνατό παρά να λάβω και σήμερα θέση ως υπεύθυνος και ειδικός για το θέμα Σύμβουλος. Ως δέκτης λόγω ειδικότητας κατηγορηματικών αρνητικών κριτικών για το χρησιμοποιούμενο βιβλίο και θεωρώντας το ο ίδιος ακατάλληλο από κάθε άποψη - δεν είχε άλλωστε γραφεί για το σκοπό αυτό - είνω ότι υπάρχει θέμα άμεσης αντικατάστασής του πριν από οποιαδήποτε άλλη ενέργεια ή απόφαση και πρόταση προς το Υπουργείο εκ μέρους μας. Η προκήρυξη και αν ακόμη αποδώσει θα σημάνει τουλάχιστο για 2 χρόνια ακόμη εφαρμογή αυτού του βιβλίου στα σχολεία και η γνώμη μου είναι κατηγορηματική ότι ούτε δυο ώρες δε θα πρέπει να μένει, δε θα έπρεπε να είχε μεριμνήσει πέρα από ένα χρόνο για τον οποίο και είχε προταθεί. Αν μάλιστα δεν αποδώσει η προκήρυξη; Το βιβλίο είναι όχι απλώς ακατάλληλο αλλά και επιβλαβές για την αγωγή του μαθητή. Αρκεί και μόνο να σημειώσω τούτο, ότι διαπνέεται από αναχρονιστικές και αυταρχικές αντιλήψεις (βλ. σ. 137 "ένστικτα επιβολής και υποταγής" και σ. 167 "ένστικτο υποταγής του ηλυκού στο αρσενικό" ::) και περιέχει ελιτιστικές για τους ανθρώπους απόψεις (βλ. σ. 176 "εκλεκτού ανθρώπου") και αποτελεί τη χειρότερη στεροφημία για το συγγραφέα του έναν κατά τα άλλα αξιόλογο νεοέλληνα φιλοσοφία. Δε χρειάζεται να σημειώσω ότι περιέχει πολλούς υποκειμενισμούς που δεν ενδιαφέρουν το μαθητή, καταπονεί με το ύφος και τη γλώσσα τους τους μαθητές (καμιά εικόνα, κανένα σχήμα, κανένα παράδειγμα - είναι απόλυτα θεωρητικό), είναι σε ορισμένα σημεία του προαριστοτελικό (π.χ. η τριμερής διάκριση - δομή του) και σε άλλα σταματάει σε δεδομένα του περασμένου αιώνα. Αγνοεί εστιθελικά κορυφαίους και διεθνώς αναγνωρισμένους μεθοδολόγους και επιστήμονες (π.χ. στις μεθόδους τα ονόματα βούντ, Πιαζέ κτλ.), έχει αντιφάσεις και επαναλήψεις που συγχύζουν το μαθητή (σ. 144 και 164 ορμές - ένστικτα::), αγνοεί θέματα όπως η μάθηση που είναι το α και το ω της σύγχρονης Ψυχολογίας και ονόματα, όπως ο Γουάτσον, ο Κέλερ, ο Λεβίν κ.ά.)

Γι' αυτό προτείνω με σειρά αξιολόγησης δυο άλλα νεότερα και πολύ κατάλληλα και ασφαλώς πολύ ανώτερα σε σύγκριση με το χρησιμοποιούμενο βιβλίο για σχολική χρήση, όπως παρακάτω. Οποιαδήποτε άλλη ενέργεια

μαίνει για μένα παραπομπή του θέματος" εις ταξελληνικάς καλένδας".
Ως η αντικατάσταση του βιβλίου αυτού είναι αμεσώτατη ανάγκη προκει-
μένου να διαφυλαχθεί επιτέλους το κύρος και η σοβαρότητα των προσπαθειών
των όσων μοχθούν για τον Ελληνικό λαό στα πλαίσια της Παιδείας. Το
βιβλίο έχει υποχρέωση να ρυθμίσει το θέμα αυτό και να μην περιμένει τη
ρήση από την τόσο αμφίβολη και χρονοβόρα προκήρυξη. Οι ανάγκες των μαθη-
τών δεν επιδέχονται καμιά άλλη αναβολή. Στο πρόσχημα της προκήρυξης δεν
είναι δυνατό να διαιωνίζεται τώρα η χρήση ενός απόλυτα απαράδεκτου βιβλίου

Τις παραπάνω απόψεις μου έχω εκθέσει και στους κ.κ. Υπουργούς σε σχε-
τική αναφορά μου. Και έρχομαι στα βιβλία που έχω να προτείνω.

Δ. ΑΣΠΙΩΤΗ, Ν. (καθηγ. πανεπιστημίου Θεσ/νίκης) και ΑΣΠΙΩΤΗ, Α.
(φιλολόγου): Ψυχολογία 1979 Θεσ/νίκη, σ.σ. 167.

Από άποψη περιεχομένου - θεματολογίας. Αν και είναι βασικά Γενική
ψυχολογία έχει αναφορές σε όλα τα θέματα και τα βασικά πορίσματα της
σύγχρονης Ψυχολογίας. Έχει θέματα και κεφάλαια που ενδιαφέρουν τους μα-
θητές άμεσα. Έχει συνέπεια και συστηματικότητα (δομή χωρίς επαναλήψεις
τλ.).

Από άποψη διδακτική. Είναι πολύ απλά και κατανοητά γραμμένο. Έχει
άρα πολλές εικόνες, σχήματα και διαγράμματα και ελκύει τον αναγνώστη.
Έχει αρκετά καλές ερωτήσεις σε κάθε ενότητα. Έχει γλωσσάριο στις τρεις
ασικές ξένες γλώσσες, αντιπροσωπευτική βιβλιογραφία και αλφαβητικό
υπερήριο.

Γενικά πρόκειται για ένα πολύ κατάλληλο για σχολική χρήση βιβλίο.
Δ. ΓΚΙΚΑ, Σ. (φιλολόγου καθηγ. σε Λύκειο της Χαλκίδας): Γενική Ψυχολογία,
Αθήνα 1977, σσ. 146.

Από άποψη περιεχομένου - θεματολογίας. Έχει βάση τη θεματολογία
της Γενικής Ψυχολογίας, αλλά επεκτείνεται και σε κλάδους που ενδιαφέρουν
πολύ το μαθητή και το σύγχρονο άνθρωπο γενικά. Χωρίς να υστερεί σε
κάτι από το προηγούμενο προβληματίζει περισσότερο και ικανοποιεί και
απαιτητικότερο αναγνώστη.

Απο άποψη διδακτική . Είναι απλά και κατανοητά γραμμένο. Έχει επίσης
ετέρες εικόνες και σχήματα (λιγότερα όμως από ό,τι το προηγούμενο βιβλίο)
έχει ερωτήσεις και γλωσσάριο, αλλά σύγχρονη βιβλιογραφία στην οποία
στηρίζεται.

Γενικά πρόκειται για ένα πολύ κατάλληλο για άμεση σχολική χρήση
βιβλίο.

Με βάση τα παραπάνω εισηγούμαι στο Τμήμα να αναθεωρήσει οποιαδήποτε
αποφάση ή απόφασή του (για την οποία δεν ευθύνομαι με κανένα τρόπο)
και να λάβει σχετική με τα παραπάνω δυο βιβλία απόφαση.

Υπενθυμίζω μάλιστα στα μέλη του Τμήματος ως απόδειξη της σημασίας
της εισήγησής μου ότι παρόμοια πρόταση για χρήση έκτακτη βιβλίου και σύγ-
γραμμα για προκήρυξη είχα κάνει και το 1976, αλλά η πλειοψηφία διατήρησε
το βιβλίο εκείνο και αγνόησε όλα τα υπόλοιπα χρόνια την πρότασή μου
για προκήρυξη. Και από το 1977 και 1979 είχα επανειλημμένα προτείνει τα
δύο παραπάνω βιβλία και αν η πλειοψηφία του Τμήματος με είχε ακολουθήσει
το πρόβλημα θα είχε ήδη αντιμετωπιστεί με επιτυχία. Είναι καιρός ο καθέ-
νας να σταθμίσει τις ευθύνες του έπειτα από τα αδιέξοδα στα οποία ερχό-
μαστε κάθε τόσο και μάλιστα την τελευταία στιγμή έτσι που να κρατούμε ένα
βιβλίο ακατάλληλο για 10 τώρα χρόνια.

Ο πρόεδρος λέγει :

Επειδή το επείγον γράμμα του κ. Υφυπουργού Παιδείας περιείχε ταυτό-
χρονα δύο ερωτήματα :

- α) κρίση του νέου βιβλίου Ψυχολογίας,
 - β) εξασφάλιση βιβλίου Ψυχολογίας για το σχ. έτος 1985-86,
- το Τμήμα σε πρόσφατη συνεδριάσή του (από την οποία νόμιμα απουσίαζε ο κ.
Παπαδόπουλος, ως συγγραφέας του κρινόμενου βιβλίου), ομόφωνα κατέ-
ληξε στη μόνη δυνατή για το σχ. έτος 1985-86 λύση : την ανατύπωση του
εγκεκριμένου σχολικού εγχειριδίου.

Επίσης και σήμερα το Τμήμα έχει την υποχρέωση να αποστείλει προκήρυ-
ξη συγγραφής νέου βιβλίου, ώστε τουλάχιστον οι μαθητές του σχ. έτους
1986-87 να το έχουν. Αν δεχτούμε την εισήγηση του κ. Παπαδόπουλου, τότε

συνεργήσουμε στην εξακολούθηση αυτής της κάθε άλλο παρά ικανοποιητικής κατάστασης. Γι' αυτό, όπως το Τμήμα αποφάσισε στην προηγούμενη συνεδρίαση, παρακαλώ τους συναδέλφους κ.κ. Δ. Σακιά, Φ. Βώρο και Δ. Τομπαΐδη, να παρουσιάσουν την εισήγηση που ετοίμασαν, εφόσον ο κ. Παπαδόπουλος δεν υφίσταται θετική πρόταση για το θέμα " Προκήρυξη συγγραφής βιβλίου Ψυχολογίας Β' Γενικού Λυκείου". Πριν όμως ακούσουμε την εισήγησή του, θέτω σε ψηφοφορία τις τρεις προτάσεις που ανα ακούστηκαν :

- : Πρόταση που προκύπτει από την προηγούμενη απόφαση του Τμήματος (" να ανατεθεί η εισήγηση στους κ.κ. Σακιά, Βώρο, Τομπαΐδη).
- : Πρόταση κ. Παπαδόπουλου (κατά την εισήγησή του).
- : Πρόταση κ. Σκορδίλη (Να αξιοποιηθεί η πρόταση του κ. Παπαδόπουλου για εφοδιασμό των μαθητών με κατάλληλο βιβλίο από το ελεύθερο εμπόριο).

Ακολουθεί συζήτηση κατά την οποία διατυπώθηκαν 3 προτάσεις:

του Τμήματος

του κ. Παπαδόπουλου και

του κ. Σκορδίλη

Ψηφοφορία

Σκορδίλης	Γ'
Τομπαΐδης	Α'
Παπαδημακόπουλος	Γ'
Αδαμόπουλος	Α'
Παπαδόπουλος	Γ'
Βώρος	Α'
Βαρουχάκης	Α'
Σακιάς	Α'
Σπυρόπουλος	Α'

Το Τμήμα με ψηφους 6:3 αποφαινεται : Προχωρεί στην προκήρυξη και παρακαλεί τους κ.κ. Σακιά, Βώρο και Τομπαΐδη και εισηγηθούν την προκήρυξη

Οι κ.κ. Σακιάς, Βώρος και Τομπαΐδης, θέτουν υπόψη των μελών του τμήματος το περιεχόμενο της προκήρυξης για την Ψυχολογία Β' Γενικού Λυκείου.

Π Ρ Ο Κ Η Ρ Υ Ξ Η

για τη συγγραφή του διδακτικού βιβλίου ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Β' τάξης
Λυκείου

Προκηρύσσεται διαγωνισμός για τη συγγραφή διδακτικού βιβλίου με τίτλο
ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Β' τάξης Λυκείου.

Πρόσ του βιβλίου : Να υπηρετήσει τους σκοπούς του μαθήματος, όπως αυτοί
ορίζονται στο Π.Δ/μα 922/6-10-1980, ΦΕΚ 230, τεύχος πρώτο, όπου είναι δη-
μοσιευμένο το αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος.

Πλή του βιβλίου : Αυτή που αναγράφεται στο αναλυτικό πρόγραμμα του
μαθήματος.

Διάταξη της ύλης : Σύμφωνα με το δημοσιευμένο στο παραπάνω Π.Δ/μα αναλυ-
τικό πρόγραμμα. Οι συγγραφείς αν το κρίνουν αναγκαίο, μπορούν να παρεκκλι-
νουν απ' αυτή τη διάταξη μόνο για λόγους καλύτερης επιστημονικής και διδα-
κτικής οργάνωσης του περιεχομένου του βιβλίου. Σε μια τέτοια περίπτωση θα
υποβάλουν με το βιβλίο σύντομη αιτιολογική έκθεση.

Όσση του βιβλίου : Η νεοελληνική, όπως προβλέπεται από το Ν. 309/1976 και
αναγράφεται στη σχολική γραμματική τελευταίας έκδοσης του ΟΕΔΒ.

Ορονογράφηση - σχεδιαγράμματα : Θα γίνουν και θα ενταχθούν στο κείμενο
ανά την κρίση και με την ευθύνη των συγγραφέων.

Ψυχολογικές, διδακτικές και παιδαγωγικές απαιτήσεις : Οι συγγραφείς να
έχουν σταθερά υπόψη τους ότι δεν γράφουν απλώς ψυχολογία, αλλά διδακτικό
εγχειρίδιο Ψυχολογίας για χρήση από μαθητές της Β' τάξης Λυκείου. Γι' αυτό
είναι ανάγκη το βιβλίο να είναι παιδαγωγικά κατάλληλο, να προσφέρει την
κατά διδακτικά πρόσφορο τρόπο και να ανταποκρίνεται στο νοητικό επί-
πεδο και τα ενδιαφέροντα των νέων της ηλικίας των 16-17 χρονών. Τα κεφάλαια
να κλείνουν με λίγες αλλά ουσιαστικές ερωτήσεις που θα αποβλέπουν
στην καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου και τον προβληματισμό για τις
εφαρμογές της ψυχολογίας στην πράξη. Αν κάποια κεφάλαια δεν προσφέρονται,
μπορούν να μην έχουν ερωτήσεις.

Εκταση του βιβλίου : Η έκταση του καθαρού κειμένου της συγγραφής θα ανέρ-
χεται σε 180-200 σελίδες συνηθισμένου σχολικού βιβλίου (κάθε σελίδα υπολο-

εται σε 38-40 σειρές των 60 περίπου διαστημάτων). Η έκταση της εικό-
γράφησης- σχεδιαγραμμάτων κτλ. θα ανέρχεται σε 15-20 περίπου σελίδες
από το καθαρό κείμενο.

Προβλεπόμενη υποβολή και λοιποί τυπικοί όροι : Το έργο θα υποβληθεί στη
Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρη-
σκευμάτων, Ερμού 15 Αθήνα σε έξι (6) δακτυλογραφημένα ή πολυγραφημένα αντί-
γραφα σε οκτώ (8) μήνες από τη δημοσίευση της προκήρυξης στην Εφημερίδα
Κυβέρνησης.

Ποσότητες : Ως αμοιβές των συγγραφέων ορίζονται :

για το Α' βραβείο	δρχ.	700.000
για το Β' βραβείο	δρχ.	550.000
για το Γ' βραβείο	δρχ.	400.000
για τον Α' έπαινο	δρχ.	250.000
για το Β' έπαινο	δρχ.	150.000

Μετά από συζήτηση το Τμήμα,

αποφαινεται

παραδέχεται το περιεχόμενο της προκήρυξης των κ.κ. Δ. Σακκά, Φ. Βώρου
και Δ. Τομπαζή για την Ψυχολογία Β' Γενικού Λυκείου και την αποστέλλει
στην αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΕΠΘ για τις περαιτέρω ενέργειες.
Προσφιλής ο κ. Ν. Παπαδόπουλος, ο οποίος εμμένει στα όσα είχε προτεί-
νει στην εισήγησή του.

Μ.Α. 50 : Ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης λέγει :

Με το έγγραφο αριθμ. Φ. 211.25/1/Γ2/662/12-3-85 της Διεύθυνσης Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. (Τμήμα Β') μας διαβιβάστηκε το πρακτικό με ημερομηνία 6-3-85 της Επιτροπής Κρίσης Ελεύθερων βοηθημάτων γαλλικής γλώσσας για το σχολικό έτος 1985-86, προκειμένου να προβούμε στις δικές μας ενέργειες.

Στην προηγούμενη συνεδρίαση είχα εισηγηθεί να γίνει δεκτή η εισήγηση της Επιτροπής. Μετά από μεθόδευση όμως που υιοθετήθηκε με πρόταση του συμβούλου κ. Σπυρόπουλου (σύμφωνα με την οποία θα έπρεπε να διαπιστωθεί κατά πόσο τα μέλη της Επιτροπής Κρίσης έχουν προταθεί από το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ), θέτω υπόψη σας τα εξής:

Η επιτροπή κρίσης για τα βοηθήματα γαλλικής δεν προτάθηκε από το ΚΕΜΕ. Το Τμήμα Μ.Ε. όμως του ΚΕΜΕ είχε κάνει αποδεκτή, με την πράξη του αριθμ. 87/84, εισήγηση, σύμφωνα με την οποία θα έπρεπε "να ανατεθεί στην Επιτροπή Εξων Γλωσσών (Φ. Γ2/365/22-11-1983), η οποία αυτή την περίοδο ασχολείται με τη συγγραφή του πειραματικού υλικού για το γυμνάσιο και η οποία ξέρει την πατρότητα του νέου αναλυτικού προγράμματος (άρα ξέρει καλύτερα από κάθε άλλον) να αξιολογήσει όλες τις εγκεκριμένες σειρές και να επιλέξει μόνο εκείνες που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του νέου προγράμματος". Με βάση αυτή την πράξη εκδόθηκε η υπουργική απόφαση αριθμ. 211.21/7/Γ2/3606/19-11-84 με θέματα " συγκρότηση επιτροπής κρίσης ελεύθερων βοηθημάτων της γαλλικής γλώσσας". Βέβαια η εισήγηση που εγκρίθηκε από το Τμήμα Μ.Ε. και αποτέλεσε το σημείο στήριξης της πιο πάνω υπουργικής απόφασης αφορούσε " προβλήματα με τα διδ. βοηθήματα της Αγγλικής", μόνο, της γαλλικής. Η διοίκηση όμως εξέδωσε απόφαση για τις δύο γλώσσες και έτσι έχει δημιουργηθεί μια πραγματικότητα.

Εισηγούμαι λοιπόν να γίνει δεκτή η πρόταση της επιτροπής όπως αυτή καταγράφεται στο πρακτικό της 6-3-85 με την εξής παρατήρηση : Δεδομένου ότι η επιτροπή της γαλλικής γλώσσας έχει σαφείς παιδαγωγικές-μεθοδολογικές αντιλήψεις για τα προγράμματα, τα βιβλία και τη μέθοδο διδασκαλίας της γλώσσας αυτής, το τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ δεν ευθύνεται για τυχόν αντιρρήσεις ή διαμαρτυρίες που θα προηγηθούν από ενδιαφερομένους για το ότι δεν προτείνονται ορισμένες σειρές.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει :

Επιπλέον φρονώ ότι :

για τη σύνθεση της Επιτροπής Κρίσης ελεύθερων βοηθημάτων αγγλικής υπάρχουν δυό ενδοιασμοί :

- (α) ο ενδεχόμενος εύλογος υποκειμενισμός των μελών της Ομάδας που ετοιμάζει νέα βιβλία.
- (β) η απουσία των σχολικών συμβούλων.

Για τους λόγους αυτούς έχω σήμερα σοβαρές επιφυλάξεις για την αναμενόμενη έγκριση βοηθημάτων αγγλικής.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφαινεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Κ. Κατσιμάνη

Ε Μ Α 7 ο : Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

1. 1310/9-4-85
2. 1253/4-4-85
3. 1206/2-4-85
4. 1224/3-4-85%
5. 1230/3-4-85
6. 1199/1-4-85%
7. 1016/18-3-85
8. 1321/9-4-85
9. 1294/8-4-85
10. 1291/8-4-85
11. 1275/5-4-85
12. 1272/5-4-85
13. 1277/5-4-85
14. 1278/5-4-85
15. 1279/8-4-85

Θ Ε Μ Α 6 ο : Ο κ. Λ. Αδαμόπουλος λέγει :

Παρουσιάζω στο τμήμα τις οδηγίες για τη διδακτέα ύλη και τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων (τεύχος Α') στο γυμνάσιο και το λύκειο κατά το σχολικό έτος 1985-86 και εισηγούμαι την εκτύπωσή τους από τον ΟΕΔΒ.

Οι οδηγίες αυτές έχουν διαμορφωθεί σύμφωνα με τα σημειώματα που έχουν παραδώσει οι αρμόδιοι κατά μάθημα ξύμβουλοι και Εισηγητές.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφαινεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Λ. Αδαμόπουλου.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο ΠΡΟΔΡΟΣ

ΠΑΝΑΣ ΣΥΓΚΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΑ ΠΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)

ΠΡΑΞΗ 34/1985

Σήμερα, 19.4.85 ημέρα Παρασκευή και ώρα 09.00' το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεων του (αίθουσα ολομέλειας, Μεγαλειών 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με Πρόεδρο τον κ. Ηλία Σκυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ.Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Ν. Παδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητής και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, Φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Φ. Βώρος, Δ. Τομπαΐδης, Ι. Κοροβίλης, Κυρ. Κατσιμάνης και Β. Θεοδωρακόπουλος, γιατί ήσαν σε κανονική άδεια.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΕΩΣ

- Διδακτέα ύλη του μαθήματος των Θρησκευτικών στην Α' Γυμνασίου.
Εισηγητής : Κ. Φούσκας.
- Πρόταση για ανατύπωση ταινιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Επιστημών από το ΥΠΕΠΘ.
Εισηγητής : Δ. Σακκάς
- Κρίση του βιβλίου του Γ. Μιχαήλ, Εθνική Αντίσταση.
Εισηγητής : Δ. Σακκάς.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΠΡΑ 1ο : " Προβλήματα διδασκτέας ύλης Α' και Β' τάξεων Γυμνασίου".

Ύστερα από την έγκριση νέου βιβλίου των Θρησκευτικών για τη Β' τάξη Γυμνασίου (πράξη 29/27-3-85) και επειδή μόνο αυτό το βιβλίο θα υλοποιήσει μερικά το νέο Α.Π., αφού η διαδικασία υποβολής, κρίσεως κτλ. των άλλων νέων βιβλίων καθυστερεί, δημιουργείται κάποιο πρόβλημα διδασκτέας ύλης του μαθήματος των Θρησκευτικών στην Α' και τη Β' Γυμνασίου.

Συγκεκριμένα για το σχολ. έτος 1985-86 στην Α' Γυμνασίου θα ισχύσει το παλιό Α.Π. του μαθήματος και στη Β' Γυμνασίου θα εφαρμοσθεί το νέο Α.Π. από νέο βιβλίο. Σύμφωνα με το παλιό Α.Π. στην Α' τάξη θα διδαχθεί ιστορία και θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης (Α' τετράμηνο) και της Καινής Διαθήκης (Β' τετράμηνο) από ενιαίο βιβλίο, ενώ σύμφωνα με το νέο Α.Π. στη Β' τάξη και όλο το σχολ. έτος θα διδαχθεί ιστορία και θεολογία της Καινής Διαθήκης. Κατά συνέπεια, το πρόβλημα που δημιουργείται για τους μαθητές της Β' Γυμνασίου είναι η διδασκαλία της ίδιας περίπου ύλης στους ίδιους μαθητές, εφόσον αυτοί τη διδάχτηκαν και στην προηγούμενη τάξη. Το πρόβλημα είναι γνωστό στο Τμήμα από σχετική εισήγησή μου (πράξη 29/27-3-85). Αποτελέσματα της επαναλήψεως της ίδιας περίπου ύλης σε δυο τάξεις θα είναι η έλλειψη ενδιαφέροντος των μαθητών για το μάθημα και η απώλεια του μορφωτικού αγαθού της Εκκλ. Ιστορίας, η οποία αντικαθίσταται, χωρίς ακόμη να είναι έτοιμο το βιβλίο της Γ' τάξεως, στην οποία μεταφέρθηκε αυτό το αντικείμενο.

3. Για την άρση αυτής της δυσκολίας υπάρχει - θεωρητικά - μόνο η λύση της αναστολής της εφαρμογής του νέου Α.Π. του Γυμνασίου για έξι περίπου μήνες ή για ένα σχολ. έτος μέχρι να ετοιμασθούν όλα τα νέα βιβλία, οπότε θα γίνει εφαρμογή του νέου Α.Π. σε όλες τις τάξεις του Γυμνασίου. Στην περίπτωση αυτή το πρόβλημα που εκθέτω στην Ι 2 της εισηγήσεώς μου θεωρητικά θα μεταφερθεί στο μεθεπόμενο σχολ. έτος, δηλαδή το 1986-87, μπορεί όμως στην πράξη να αντιμετωπισθεί έγκαιρα, αφού το νέο βιβλίο της Α' Γυμνασίου θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί και το βιβλίο της Β' Γυμνασίου που είναι κιόλας έτοιμο, οπότε το πρόβλημα θα έπαυε να υπάρχει για το 1986-87.

4. Οδηγίες διδασκαλίας του μαθήματος δεν μπορώ να δώσω, αν δεν υιοθετηθεί από το Τμήμα μας η μια από τις δυο θεωρητικά δυνατές προτάσεις. Προσωπικά είμαι υπέρ της αναστολής εφαρμογής του νέου Α.Π. των Θρησκευτικών για το Γυμνάσιο επί έξι περίπου μήνες, γιατί πέρα από το ότι έτσι θα έχουμε διδακτικά μικρότερες απώλειες, θα έχουμε επίσης και άνεση χρόνου για την κρίση, την τυχόν διόρθωση και την εκτύπωση των νέων βιβλίων.

Ακολουθεί συζήτηση κατά την οποία ο Πρόεδρος του Τμήματος προτείνει να εφαρμοστεί οπωσδήποτε από το σχολικό έτος 1985-86 το νέο πρόγραμμα της Β' Γυμνασίου με βάση το νέο διδακτικό βιβλίο.

Αν δημιουργούνται προβλήματα επικαλύψεων κλπ. να παρακληθεί ο κ. Κ. Φούσκας να συντάξει οδηγίες διδ/λίας με τις οποίες τα προβλήματα αυτά θα επιλυθούν στο μέτρο του δυνατού.

Το Τμήμα αποφαινεται :

ομόφωνα δέχεται

την πρόταση του Προέδρου του Τμήματος κ. Ηλία Σπυρόπουλου και αναθέτει στον κ. Φούσκα να παρουσιάσει στο Τμήμα το συντομότερο Οδηγίες διδασκαλίας του μαθήματος με βάση το παλαιό βιβλίο της Α' Γυμνασίου και το νέο της Β'.

Α 2ο : Ο κ. Σακκάς λέγει :

Το Υπουργείο Πολιτισμού και Επιστημών, Διεύθυνση Κινηματογράφου, το έγγραφό του 14112/199/27-3-85 που το έστειλε απευθείας στο ΚΕΜΕ κφέρει ότι βρίσκεται σε αδυναμία να ικανοποιήσει τα πολλά αιτήματα σχολείων της χώρας για την προμήθειά τους με κινηματογραφικές ταινίες και γι' αυτό προτείνει στο Υπουργείο Παιδείας να του διαθέσει τα κτητικά των ταινιών με την υποχρέωση επιστροφής τους στην κατάσταση που θα παραληφθούν και να αναλάβει το ίδιο με δικές του δαπάνες την αναπλήρωση των ταινιών που θα κρίνει ότι χρειάζεται για τις ανάγκες των σχολείων της χώρας.

Εισηγούμαι να συσταθεί πενταμελής επιτροπή με πρόεδρο τον κ. Ιωάννη Σκορδίλη, στην οποία να μετέχουν ένας φυσικός, ένας βιολόγος, ένας ιστορικός ή αρχαιολόγος και ένας που να είναι ειδικός σε θέματα κινηματογράφου, ντοκιμαντέρ κτλ, που θα κρίνει ποιές από τις ταινίες που διαθέτει το Υπουργείο Πολιτισμού και Επιστημών είναι χρήσιμες ή και απαραίτητες στα σχολεία και την κρίση της (ονόματα ταινιών που θα επιλεγούν κτλ.) υποβάλει σε τακτό χρόνο στην αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Παιδείας. Η συνέχεια το Υπουργείο Παιδείας θα προβεί στην αναπαραγωγή των ταινιών που θα τις διαθέτει το ίδιο στα σχολεία. Σε περίπτωση που το Υπουργείο Παιδείας δεν έχει τα μέσα για την αναπαραγωγή των ταινιών, θα πρέπει να έρθει σε συνεννόηση με το Υπουργείο Πολιτισμού και Επιστημών (Διεύθυνση Κινηματογράφου) για τη ρύθμιση του θέματος. Η Επιτροπή, αν το νομίσει απαραίτητο, θα μπορεί να καλεί πρόσωπα για να εκφράζουν τη γνώμη τους για ταινίες με ειδικά θέματα.

Μετά από συζήτηση το Τμήμα,

αποφαίνεται

αδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Α. Σακκά και εισηγείται να απαρτισθεί προτεινόμενη Επιτροπή από τους :

Ιωάννη Σκορδίλη, Σύμβουλο του ΚΕΜΕ, ως Πρόεδρο
Ανδρέα Νικ., Σχολ. Σύμβουλο Ανατολικής Αττικής

ιλή Αρίσταρχο, Θεολόγο - Κοινωνιολόγο της ΣΕΛΕΤΕ
ουλα Γεώργιο, φυσιογνώστη του 40ου Λυκείου Αθηνών

ΜΑ, 3ο : Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει :

Ο Γ. Μιχαήλ, Διευθυντής Δημοτικού Σχολείου στην Κύπρο, με την από 10-85 αίτησή του προς το ΚΕΜΕ παρακαλεί " να εγκριθεί για τη βιβλιοθήκη μαθητή και καθηγητή των σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης" το βιβλίο του "Εθνική Αντίσταση", το οποίο συνυποβάλλει σε 17 αντίτυπα.

Το βιβλίο του κ. Μιχαήλ είναι, θα έλεγα, γεμάτο από εθνικό πάθος και αλήθεια για τα βάσανα του λαού μας στην Κατοχή και την Αντίστασή του κατακτητή. Είναι επιπλέον γραμμένο σε γλώσσα σωστή και πολύ κατανόηση. Από αυτές τις απόψεις το βιβλίο δεν είναι βέβαια ακατάλληλο.

Όμως η Εθνική Αντίσταση είναι η δόξα του ελληνικού λαού που βγήκε ανώρια μέσα από τα πάθη και τον αγώνα του εναντίον του φασισμού και του ναζισμού, όπως εκφράστηκε από τους κατακτητές και τους ντόπιους συνεργιστές τους. Ο λαός μας σ' εκείνα τα δύσκολα χρόνια έδειξε όλη την τόλμη, την αυτοθυσία και την αρετή του και δημιούργησε ένα έργο πελώριο, τιτανικό σε μεγαλείο.

Γι' αυτό και τα έργα που γράφονται για την Εθνική Αντίσταση πρέπει να είναι ανάλογα με το ύψος της. Αλλιώς, αν είναι απλοϊκά, πρόχειρα ή επιπόλαια στη γραφή, μ' όλες τις καλές προθέσεις των συγγραφέων κινδυνεύουν να υποτιμήσουν αυτό το μεγάλο ιστορικό γεγονός.

Το βιβλίο αυτό του κ. Γ. Μιχαήλ, μολονότι αληθινό, γνήσιο στα αισθήματα και κατανοητό, είναι απλοϊκό στη γραφή και ως προς την εμφάνιση τη μορφή ενός συνηθισμένου σχολικού βιβλίου. Δεν είναι το ρωμαλέο βιβλίο για την Εθνική Αντίσταση. Και δεδομένου ότι έχουν γραφεί και γράφονται με αυτή την ηρωική περίοδο βιβλία πολύ αξιολογότερα από κάθε άποψη ομίζω ότι δεν είναι σκόπιμο να σταλεί στα σχολεία ένα βιβλίο που δεν είναι από τα αντιπροσωπευτικότερα, και τα σημαντικότερα στο είδος τους.

Επιπλέον το βιβλίο αυτό θα κινδυνεύει να προκαλέσει και επικρίσεις για την απλοϊκότητά του, για το γεγονός ότι λέει πολύ περισσότερα από ,τι λένε νατα σχολικά βιβλία ιστορίας ή και για ορισμένες θέσεις του, που φοβάμαι ότι θα φέρουν σε δύσκολη θέση την ηγεσία του Υπουργείου παιδείας.

Γι' αυτούς τους λόγους, μολονότι ο συγγραφέας είναι επαινετός για εθνικά του αισθήματα και την προσπάθειά του, εντούτοις δεν μπορώ να εισηγηθώ την έγκριση του βιβλίου του για τους μαθητές και τους καθηγητές των σχολείων της Μέσης Εκπαίδευσης.

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει :

Ο εισηγητής του θέματος επαίνεσε το βιβλίο για την αντικειμενικότητα και τις αλήθειες του. Όμως κατέληξε σε αρνητική πρόταση με το επιχείρημα ότι πρέπει να προφυλάξουμε το Υπουργείο από τυχόν επιθέσεις σε ένα θέμα λεπτό κτλ. Αν τα πράγματα είναι έτσι όπως τα παρουσίασε ως προς την αξία και αντικειμενικότητα του περιεχομένου του βιβλίου, τότε δεν έχουν θέση οι επικλήσεις σκοπιμοτήτων. Η αλήθεια και μόνο θα πρέπει να μας ενδιαφέρει σε μια επιστημονική κρίση. Και ασφαλώς και στην πολιτική μόνο η αλήθεια πρέπει να είναι το κριτήριο. Έτσι δεν μπορώ να εχτώ τη συλλογιστική του κ. εισηγητή. Τη βρίσκω αντιφατική.

Γι' αυτό προτείνω να ανβληθεί η λήψη απόφασης ώστε να πάρω ο ίδιος το βιβλίο και να σχηματίσω υπεύθυνη γνώμη. Αν η πρότασή μου ε γίνει δεκτή, τότε μειοψηφώ υπέρ της έγκρισης του βιβλίου ακολουθώντας την εισήγηση μόνο στο επιστημονικό μέρος για την αξία του βιβλίου.

Το Τμήμα με τά από συζήτηση,

αποφαινεται

μειοψηφούντος του κ. Ν. Παπαδόπουλος αποδέχεται την εισήγηση του κ. Δ. Λιάκας.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
Δημήτρα Ζαραφονίτου
ΔΗΜΗΤΡΑ ΖΑΡΑΦΟΝΙΤΟΥ

ΠΡΑΞΗ 35/1985
=====

Σήμερα, 22-4-85, ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00, το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα Ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με Πρόεδρο τον κ. Ηλ. Σπυρόπουλο

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδορακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Ι. Σκορδύλης.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ
=====

- ΘΕΜΑ 1ο - Προγραμματισμός εργασιών του Τμήματος. Εισηγητές κατά ειδικότητα.
- ΘΕΜΑ 2ο - Α.Π. και διδακτικό εγχειρίδιο Β' Γεν. Λυκείου. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση για την χρησιμότητα του βιβλίου, Ενέργεια από τον ήλιο, του Ν. Μυλωνά. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 4ο - Παράταση χρόνου κρίσης του διδ. βιβλίου Θεωρητική Γεωμετρία Α' & Β' Λυκείου. Εισηγητής Ν. Βαρουχάκης.
- ΘΕΜΑ 5ο - Απόσπαση εκπ/κού. Εισηγητής Ν. Βαρουχάκης.
- ΘΕΜΑ 6ο - Βιβλία της UNESCO-UNEP για την περιβαλλοντική εκπ/ση. Εισηγητής Ηλ. Σπυρόπουλος.
- ΘΕΜΑ 7ο - Ανακοινώσεις.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

./.

ΘΕΜΑ 5ο

Ο κ. Ν. Βαρουχάκης λέγει: Η εμπειρία που αποκτήθηκε με την εφαρμογή των νέων Α.Π. στο Λύκειο υπαγορεύει ορισμένες βελτιώσεις και προσαρμογές των αντίστοιχων διδακτικών βιβλίων ιδιαίτερα των νέων της Β' και Γ' τάξης που χρησιμοποιούνται φέτος για τρίτο κατά σειρά σχ. έτος.

Για την έγκαιρη μελέτη και πραγματοποίηση αυτών των βελτιώσεων ώστε να περιληφθούν στην έκδοση των βιβλίων για το σχ. έτος 1986-87 εισηγούμαι την απόσπαση στο ΚΕΜΕ από τώρα του Χ. Γιαννίκου ενός από τους συγγραφείς των βιβλίων, καθηγητή του 1ου Λυκείου Ν. Ηρακλείου Αττικής, γνωστού στο Τμήμα και για τις ικανότητές του και για τον τρόπο με τον οποίο προσφέρει τις υπηρεσίες του. Εννοείται ότι ως το τέλος του τρέχοντος διδακτικού έτους ο κ. Γιαννίκος δε θα απαλλαγεί από τα καθήκοντα που έχει αναλάβει στο σχολείο του.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφαινεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Ν. Βαρουχάκη.

ΘΕΜΑ 4ο

Ο κ. Ν. Βαρουχάκης λέγει: Η Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων ΜΕ με το έγγραφό της Φ.211.17/14/Γ2/413 της 14-2-85 είχε διαβιβάσει αίτημα της επιτροπής κρίσεως για παράταση επί δέμηνο του χρόνου κρίσης των διδακτικών βιβλίων "Θεωρητικής Γεωμετρίας Α' και Β' Λυκείου" που υποβλήθηκαν ύστερα από προκήρυξη, και είχε ζητήσει την παράλληλη ανατύπωση των παλαιών διδακτικών βιβλίων για το σχ. έτος 1985-86. Το Τμήμα συζήτησε το όλο θέμα στις 15-2-85 (πράξη 16/85).

Όμως η δέμηνη παράταση αποδείχτηκε από τα πράγματα ανεπαρκής. Γιαυτό, ύστερα από συνεννόηση με τη Διοίκηση, εισηγούμαι σήμερα την παράταση του χρόνου κρίσης ως τις 15-6-85.

Μετά από συζήτηση,

αποφάσινεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Ν. Βαρουχάκη.

ΘΕΜΑ 3ο

Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει: Το βιβλίου του κ. Ν. Μυλωνά είναι ένα πόνημα ασυνήθιστο. Ασχολείται με την συλλογή της ηλιακής ενέργειας και τη χρησιμοποίησή της στη θέρμανση του νερού για οικιακή και άλλες χρήσεις. Το βιβλίο έχει περιλάβει όλες τις μεθόδους χρήσεως της ηλιακής ενέργειας για το σκοπό αυτό με τεχνικούς και οικονομικούς υπολογισμούς που μπορούν να ενδιαφέρουν από τον πιο άσχετο μέχρι το πιο ειδικό αναγνώστη σε θέματα αυτού του είδους. Δεν περιορίζεται στους ηλιακούς θερμοσίφωνες αλλά αναφέρεται και σε περιγραφές ηλιακών σπιτιών σε άλλες χώρες αλλά και στην Ελλάδα. Επειδή το θέμα που θίγεται αλλά και ο τρόπος που το επεξεργάζεται αποτελούν και πρέπει να αποτελούν το επίκεντρο κάθε πολίτη στη χώρα μας και ακόμα περισσότερο κάθε μαθητή και εκπαιδευτικού, εισηγούμαι τον χαρακτηρισμό του βιβλίου ως χρήσιμου και κατάλληλου για τις σχολικές βιβλιοθήκες.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Κ. Φούσκας λέγει: Το θέμα "ενέργεια από τον ήλιο" είναι πολύ ελκυστικό από επιστημονική και εγκυκλοπαιδική άποψη. Στις ημέρες μας μάλιστα προστίθεται και η ανάγκη για εξεύρεση ειδών ενεργείας, αφού η προοδευτική εξάντληση φυσικών πόρων σε μια υπερ-καταναλωτική κοινωνία δημιουργεί τεράστια και πολυποικίλα προβλήματα, πράγμα που μας αναγκάζει να δούμε το θέμα κατάματα.

Από ό,τι ξέρω, με τη διδασκόμενη ύλη της Φυσικής δίνονται στους μαθητές ελάχιστα στοιχεία για την ενέργεια από τον ήλιο, ενώ με το κρινόμενο βιβλίο το θέμα εξετάζεται συνολικά και προτείνονται τρόποι για πρακτικές εφαρμογές και αξιοποίηση ενός αγαθού, το οποίο στην πατρίδα μας αφθονεί, αλλά παραμένει ανεκμετάλλευτο. Από αυτή την άποψη χαιρετίζω την προσπάθεια του κ. Μυλωνά να μας παρουσιάσει με τρόπο εκλαϊκευτικό τα αγαθά της ηλιακής ενέργειας.

Διάβασα το βιβλίο από εγκυκλοπαιδικό ενδιαφέρον και από υπηρεσιακή υποχρέωση. Ομολογώ ότι το βρήκα ενδιαφέρον και πολύ χρήσιμο για την ελληνική πραγματικότητα. Ορισμένες αδυναμίες γλωσσικής μορφής δεν πρέπει να επηρεάσουν την απόφασή μας για την ουσία του θέματος που είναι η αξιοποίηση της ηλιακής ενεργείας.

Η άποψη που ακούστηκε ότι το βιβλίο διαφημίζει ορισμένες εταιρίες δε με βρίσκει σύμφωνο. Επειδή και εγώ παρατήρησα τη μνεία εταιριών παραγωγής στο βιβλίο, ρώτησα το συγγραφέα και με διαβεβαίωσε ότι στο βιβλίο του αναφέρει όλες τις εταιρίες που υπάρχουν στην Ελλάδα και ασχολούνται με την αξιοποίηση της ενέργειας από τον ήλιο και με πρακτικές εφαρμογές, χωρίς εκφράσεις ή προτιμήσεις υπέρ της μιας ή της άλλης εταιρίας. Αυτό το πράγμα δεν το θεωρώ διαφήμιση, αλλά ενημέρωση απαραίτητη για την επιστημονική πληρότητα του βιβλίου και την πρακτική ωφέλεια των αναγνωστών.

Κοντολογίς, θεωρώ το βιβλίο ωφέλιμο και συμφωνώ με τον κ. Εισηγητή για το χαρακτηρισμό του ως "χρήσιμου" για τις σχολικές βιβλιοθήκες.

Ακολουθεί συζήτηση κατά την οποία μέλη του Τμήματος διατυπώνουν επιφυλάξεις τόσο για το περιεχόμενο, όσο και για θέματα έκφρασης του βιβλίου, επίσης, διατυπώθηκε η γνώμη ότι αν υπάρχουν θέματα που ενδιαφέρουν όλους τους μαθητές, η λύση είναι να εισηγηθούμε την συμπερίληψή τους στα αντίστοιχα διδ. βιβλία και να μην αφεθούμε σε βιβλία του ελεύθερου εμπορίου που δεν αποκλείεται να εξυπηρετούν την προώθηση προϊόντων ορισμένων κατασκευαστών.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Ηλίας Σπυρόπουλος θέτει σε ψηφοφορία (ΝΑΙ ή ΟΧΙ) την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

Ψηφοφορία

Τομπαΐδης	Β
Παπασημακόπουλος	Α
Αδαμόπουλος	Β
Παπαδόπουλος	Α
Βώρος	Β
Βαρουχάκης	Β
Σακιάς	Λευκή
Σπυρόπουλος	Β

Το Τμήμα με ψήφους $5 + 1 = 6 : 2$ αποφαινεται: Δεν κάνει δεκτή την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

μα 2^ο: Ο κ. Στέφανος Θ. Παπασημακόπουλος λέγει:

Υστερα από την προώθηση του βιβλίου Φυσικής της Α' Λυκείου για εκ-
δοση στον Οργανισμό σύμφωνα με το πρόγραμμα που υποβλήθηκε στο τμήμα Μ.
τά το Σεπτέμβριο του 1983 από την πρόεδρο της σχετικής επιτροπής κ. Α.
Θυμίου εισηγούμαι τη συγγραφή με ανάθεση και του βιβλίου Φυσικής της Β'
λυκείου στους Σπυρίδωνα Κουμπή καθηγητή στο Ράλλειο Λύκειο Πειραιά και
κηφόδο Θεοδοσίου καθηγητή στη Ριζάρειο Σχολή.

Ο πρώτος να αποσπασθεί στο ΚΕΜΕ: Αμοιβή θα υπάρξει μόνο για τον
ύστερο, επειδή επιθυμεί να συνεχίσει το διδακτικό του έργο στη Ριζάρειο
ολή και προτείνω 200.000 δραχμές.

Όροι συγγραφής που το αναλυτικό πρόγραμμα, περιλαμβάνεται στο προσαρτη-
νό σημείωμα. Επίσης κριτές θα είναι οι Ασημακόπουλος Κ. καθηγητής στις
νεπιστήμιο Ιωαννίνων, Κοτζαμάνης Δημήτριος Σχολικός Σύμβουλος και Χρονό-
υλος Χρήστος καθηγητής Λυκείου Κολωνού.

Επίσης στην εισήγησή μου επισυνάπτω το αναλυτικό πρόγραμμα Φυσικής
της Α' Λυκείου όπως τελικά διαμορφώθηκε για αποστολή στην εφημερίδα της
βέρνησης για δημοσίευση.

Πρόγραμμα Α' Λυκείου
ώρες 3 εβδομαδιαίως

Εισαγωγή

Φυσικά μεγέθη. Το διεθνές σύστημα. Διαστάσεις.

Μεταβολές φυσικών μεγεθών. Α Μηχανική

Κινήσεις ευθύγραμμες και καμπυλόγραμμες

Συστήματα αναφοράς. Ταχύτητα. Επιτάχυνση.

Κινήσεις με επιτάχυνση. Σύνθεση ταχυτήτων. Ελεύθερη πτώση. Βολές

Περιοδικές κινήσεις. Ομαλές κυκλικές κινήσεις.

Γραμμικές αρμονικές ταλαντώσεις. Φθίνουσα-αμείωτη.

Σύνθεση δυνάμεων.

Δύναμη και κίνηση

Νόμοι του Νεύτωνα. Αρχή διατήρησης της ορμής.

Τριβή. Κεντρομόλος δύναμη. Δύναμη και αρμονική ταλάντωση.

Περιστροφή στερεού.

Ροπή δύναμης. Κέντρο βάρους. Ροπή αδράνειας. Στροφορμή

Β. Ηλεκτρισμός - Ηλεκτρομαγνητισμός

Ηλεκτρισμός. Νόμος COULOMB. Ηλ. Πεδίο. Παραβολή ηλ. και βαρυτινού πεδίου. Δυναμικό. Χωρητικότητα - Πυκνωτές.

Μαγνήτες, Μαγνητικό πεδίο. Νόμος BIOT - SAVART. Νόμος LAPLACE ηλ. κινητήρες. ΗΕΔ από επαγωγή Μαγν. Ροή Νόμοι Επαγωγής Αυτεπαγωγή Εναλλασσόμενο ρεύμα: Τάση - ένταση. Ενεργός τάση και ένταση. Ισχύς Γεννήτριες. Μετασχηματιστές. Τριφασικό ρεύμα.

ηγίες

α τη συγγραφή διδακτικού βιβλίου με τίτλο "Φυσική" που θα χρησιμοποιηθεί από τους μαθητές της Β' Λυκείου.

Σκοπός του βιβλίου: Σκοπός του βιβλίου είναι να υποβοηθεί το μαθητή να συμπληρώνει και να εμπεδώνει την ύλη που διδάσκεται στο σχολείο με μελέτη στο σπίτι. Ακόμη να διεγείρει, με τον τρόπο που παρουσιάζει την ύλη, το ενδιαφέρον του μαθητή για προβληματισμούς και επίλυσής τους σε σχετικά θέματα της φυσικής που η φύση και η τεχνολογία παρουσιάζουν γύρω του ώστε με την περάτωση των μαθημάτων να ολοκληρωθεί η όλη προσπάθεια για την επιτυχία των σκοπών του μαθήματος.

Ύλη του βιβλίου: Η ύλη που θα περιέχεται στο βιβλίο θα αντιστοιχεί στο αναλυτικό πρόγραμμα που δημοσιεύεται.

Έκταση του βιβλίου: Για να καθοριστεί η έκταση του βιβλίου πρέπει να ληφθεί υπόψη: α) η ύλη που καθορίζεται από το αναλυτικό πρόγραμμα β) το ωρολόγιο πρόγραμμα δηλαδή τρείς (3) ώρες εβδομαδιαίως ολόκληρη τη σχολική χρονιά. Υπολογίζεται ότι το μάθημα θα διδασχθεί σε 75 διδακτικές ώρες κατά τη διάρκεια του διδακτικού έτους.

Το καθαντό κείμενο του βιβλίου αν εξαιρέσουμε τα σχήματα, τις εικό-

νες και καθετί που θα προστεθεί για να αισθητοποιήσει την ύλη πρέπει να είναι 200 σελίδες $\pm 10\%$. Κάθε δακτυλογραφημένη σελίδα θα έχει 36 στίχους. Ο κάθε στίχος προβλέπεται ότι θα έχει 60 διαστήματα (γράμματα, σημεία στίξεως κτλ.). Στο δακτυλογραφημένο κείμενο πρέπει να υπάρχει περιθώριο στο αριστερό μέρος της σελίδας πλάτους ίσον προς $2 \frac{1}{5}$ του ύψους της.

Διάταξη και οικονομία της ύλης: Ο συγγραφέας μπορεί να διατάξει την ύλη κατά την κρίση του. Πρέπει όμως να λάβει υπόψη του τα ακόλουθα: α) Το συνολικό περιεχόμενο του βιβλίου να συμφωνεί με το αναλυτικό πρόγραμμα β) Το βιβλίο της Α' Λυκείου του οποίου αποτελεί τη συνέχεια γ) Την κατά το δυνατόν σύμμετρη ανάπτυξη των θεμάτων του αναλυτικού προγράμματος ώστε να κατανέμονται ισοδύναμα στην καθοσμένη έκταση του βιβλίου. Σε περίπτωση που χρησιμοποιούνται έννοιες φυσικής που οι μαθητές της διδάχτηκαν σε προηγούμενη τάξη θα υπάρχει (σε παρένθεση) παραπεμπτικό σημείωμα στο οικείο βιβλίο αν πρόκειται για βιβλίο του Λυκείου ή σύντομη ανάπτυξή τους στο κάτω μέρος της σελίδας αν υπάρχει στα βιβλία του γυμνασίου.

Στο τέλος κάθε ενότητας θα υπάρχουν προβλήματα με αριθμητική (3 έως 10) που η απάντησή τους θα προϋποθέτει την κατανόηση ενοιών της ενότητας με προοδευτική δυσκολία. Θα ακολουθήσουν στη συνέχεια ισάριθμα προβλήματα που η λύση τους θα απαιτεί τον μαθηματικό λογισμό. Στο τέλος των μεγάλων ενοτήτων θα υπάρχουν προβλήματα αμφοτέρων των ειδών που η λύση τους θα απαιτεί την υπενθύμιση περισσότερων μικρών ενοτήτων και θα είναι προοδευτικής δυσκολίας.

Η έκταση των προβλημάτων καθώς και του εικαστικού ^{υλικού} χενικού θα μπορεί να φθάσει το 50% της έκτασης του καθαρού κειμένου του βιβλίου το οποίο θα συνοδεύεται με τις λύσεις - απαντήσεις ^{εξ} των προβλημάτων.

Η γλώσσα του βιβλίου: Η γλώσσα του βιβλίου θα είναι η νεοελληνική κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 2 του Ν. 309/76 όπως περιγράφεται από την τελευταία έκδοση της σχολικής Γραμματικής.

Το βιβλίο θα υποβληθεί σε 6 δακτυλογραφημένα αντίτυπα στην αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΕΠΘ (Δ/νση εφαρμογής προγραμμάτων Μ.Ε.) μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία 8 μηνών από την κοινοποίηση της ανάθεσης.

Ακόλουθησε συζήτηση κατά την οποία ο κ. Παπαδόπουλος διαφωνεί
την εισήγηση και προτείνει να γίνει προκήρυξη.

Τέλος ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει σε ψηφοφορία την εισήγησή
του κ. Παπασημακόπουλου^(Α) και την πρόταση του κ. Παπαδόπουλου^(Β).

Ψηφοφορία

Εμπαΐδης	A
Παπασημακόπουλος	A
Σαμόπουλος	A
Παπαδόπουλος	B
Σύρος	A
Χρουχάκης	A
Λαγκάς	A
Πυρόπουλος	A

Το Τμήμα με ψήφους 7:1 κάνει αποδεκτή την εισήγηση του κ. Στ.
Παπασημακόπουλου.

(21)

4.9.37 90

ΑΠ Β. ΑΥΚΕΙΟΥ

ΟΡΘΗ ΔΙΑΤΙΘΕΣΗ ΤΗΣ ΟΡΘΗΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗΣ

Ιστορική πορεία της μελέτης του Σύμπαντος. Πηγασία έλξη. Βα-
ρύτητα στη γή. Κίνηση δορυφόρων, κίνηση πλανητών.

Στοιχεία από τη δυναμική των ρευστών:

Ρευστά. Παροχή. Νόμοι της ροής. Αντίσταση κατά την κίνηση μέσα
στα ρευστά. Αεροδυναμική.

ΚΥΜΑΤΑ

Εννοια του κύματος. Κύματα ελαστικότητας και κύματα ηλεκτρομα-
γνητικά. Μεγέθη που περιγράφουν το κύμα. Κυματικά φαινόμενα:
ανάκλαση, διάθλαση, περίθλαση, συμβολή (διακροτήματα, στάσιμα
κύματα). Πόλωση των κυμάτων.

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ

Ηχος. Φύση και παραγωγή ήχου. Ενέργεια ήχου. Μεγέθη που περι-
γράφουν τον ήχο. Φαινόμενα που παρουσιάζονται κατά την διάδοση
του ήχου. (διάχυση, απορρόφηση κ.λ.π.). Υπερήχου. Υποκείμενικα
χαρακτηριστικά του ήχου. Ηχο-όργανα. Ηχητικές πηγές (χορδές,
σωλήνες, ράβδοι, -πλάκες). Αντηχεία.

ΣΕΙΣΜΙΚΑ ΚΥΜΑΤΑ

ΗΛΕΚΤΡΟΜΑΓΝΗΤΙΚΑ ΚΥΜΑΤΑ

Ταλάντωση σε κύκλωμα THOMSON. Τα ηλεκτρομαγνητικά κύματα. και η
διάδοσή τους. Ταχύτητα του ηλεκτρομαγνητικού κύματος. Πόλωση
(πόλωση των εγκάρσιων κυμάτων). Ηλεκτρομαγνητικό φάσμα. Ραδιο-
φωνικά κύματα. Αρχή ραντάρ. Φυσικό και πολωμένο φως. Διαφορά στην
παραγωγή των τεχνητών ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων και του φωτός.
Το φως. Υπερύουλη και υπεριώδης ακτινοβολία. Ακτίνες RÜNTGEN: Πα-
ραγωγή, ιδιότητες εφαρμογές. Μελέτη της δομής της ύλης. Φάσμα
ακτίνων RÜNTGEN.

Θεωρία των QUANTA. Αλληλεπίδραση ηλ. κύματος και ύλης, Φωτοη-
λεκτρικό φαινόμενο. Φωτοκύμα.

ΑΤΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΥΡΗΝΙΚΗ ΦΥΣΙΚΗ

Πείραμα του RUTHERFORD. Ατομο: Φλοιός, πυρήνας. Μοντέλα ατόμων.
Συνθήκες του BOHR. Φάσμα γραμμικό και συνεχές. Νόμος του KIRCH-
HOFFS. Φθορισμός, φωσφορισμός. Ακτίνες LASER (στοιχεία εξαναγ-

411

1. 2. 3. 4. 5.

κασμένης αποδιέγερσης). Πείραμα BEQUEREL. Φυσική ραδιενέργεια. Ακτίνες α, β, γ, Ανίχνευση των ακτινοβολιών. Τεχνητή ραδιενέργεια. Στοιχειώδη σωμάτια. Εφαρμογές, ραδιοϊσότοπα. Ενέργεια πυρήνα, Σχέση πυρήνα, ισοδυναμία μάζας και ενέργειας. Ενέργεια σύντηξης πυρήνων. Ατομική στήλη. Ατομική βόμβα. Βόμβα υδρογόνου. Βόμβα Νετρονίου. Σημασία της ραδιενέργειας για τη ζωή.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ

Ημιαγωγοί: Κρυσταλλοδίοδος, κρυσταλλοτρίοδος. Ανόρθωση. Ενίσχυση. Ξηρός ανορθωτής. Φωτοστοιχεία, φωτοαντίσταση., θερμοαντίσταση, Σωλήνας BRAUN. Αρχή τηλεόρασης, αρχή ραντάρ. Θερμιονικό φαινόμενο.

ΘΕΜΑ 6ο

Ο κ. Ηλ. Σπυρόπουλος λέγει: Η Διεύθυνση της επιστημονικής και τεχνολογικής εκπαίδευσης της UNESCO-UNEP απέστειλε στην Ομάδα Εργασίας για την Π.Ε. σειρά από 20 βιβλία, στην αγγλική γλώσσα, με σκοπό να επιλεγούν 6 από αυτά, τα οποία με έξοδα της UNESCO θα μεταφραστούν στα ελληνικά για την αξιοποίησή τους στην ελληνική εκπαίδευση. Η Ομάδα Εργασίας, ύστερα από μελέτη των βιβλίων αυτών, προτείνει να μεταφραστούν στα ελληνικά τα βιβλία που περιέχονται στο συνημμένο σημείωμα και παρακαλεί το Τμήμα για την έγκριση της επιλογής τους.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάσισται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Ηλ. Σπυρόπουλου.

ΘΕΜΑ 7ο

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

1.- 1400/19-4-85	6.- 1397/19-4-85
2.- 1392/19-4-85	7.- 1398/19-4-85
3.- 1387/19-4-85	8.- 1402/19-4-85
4.- 1395/19-4-85	9.- 1401/19-4-85
5.- 1396/19-4-85	

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΘΕΜΑ 10

αναβάλλεται για την Παρασκευή 26-4-85.

ΠΡΑΞΗ 36/1985

Σήμερα, 24-4-85, ημέρα Τετάρτη και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδής, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Φ. Βώρος και Ν. Παπαδόπουλος γιατί ήσαν απασχολημένοι σε άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Διαδικασία κρίσης Μαθηματικών Β' ΕΠΛ.
- ΘΕΜΑ 2ο - Βαθμολογία Λατινικών στις Γενικές εξετάσεις. Εισηγητής Β. Θεοδωρακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Γνωμοδότηση για το σχέδιο Π.Δ/τος "Αύξηση οργανικών θέσεων διδ. προσωπικού Μέσης Γενικής Εκπ/σης". Εισηγητές: Δ. Σακκάς, Β. Θεοδωρακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 4ο - Γνωμοδότηση για το σχέδιο Π.Δ/τος "Ίδρυση δημόσιου ειδικού γυμνασίου και λυκείου γενικής εκπ/σης για σωματικά ανάπηρα παιδιά και σύσταση θέσεων γυμνασιάρχη, λυκειάρχη, διευθυντά Εισηγητές: Δ. Σακκάς, Β. Θεοδωρακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 5ο - Ανακοινώσεις

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΕΜΑ 1ο

Αναβάλλεται για την Παρασκευή 26-4-85.

ΘΕΜΑ 2ο

Ο εισηγητής του θέματος κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει: Με το καινούριο Π.Δ/γμα που διακινείται για έκδοση προβλέπεται ότι το κείμενο των Λατινικών στις Γενικές εξετάσεις θα δίδεται στους μαθητές γραμμένο στον πίνακα ή πολυγραφημένο. Αυτό το είχε προτείνει πρόσφατα στο Υπουργείο το Τμήμα μας κατά πλειοψηφία.

Ύστερα από αυτό θα πρέπει στις οδηγίες προς τους βαθμολογητές να γίνουν οι ακόλουθες αλλαγές:

- α) Η μετάφραση να βαθμολογείται με μονάδες 0 - 10 (αντί 0-8).
- β) Οι παρατηρήσεις να βαθμολογούνται με μονάδες 0 - 10, δηλαδή από 0-2,5 μονάδες η καθεμιά.

Αυτά θα πρέπει, αν η Διοίκηση τα υιοθετήσει - ή όπως τα ρυθμίσει τελικά, να γνωστοποιηθούν σύντομα στους διδάσκοντες, τους μαθητές και τους εξεταστές.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφάσεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Β. Θεοδωρακόπουλου.

ΘΕΜΑ 3ο

Οι κ.κ. Δ. Σακκάς και Β. Θεοδωρακόπουλος λένουν: Η Δ/νση Διοικητικών Υποθέσεων Γ.Ε. του ΥΠΕΠΘ με το έγγραφό της Δ4/187/11-4-85 μας διαβιβάζει σχέδιο Π.Δ/τος "για την αύξηση των οργανικών θέσεων του διδακτικού προσωπικού μέσης γενικής εκπαίδευσης" και παρακαλεί να γνωμοδοτήσουμε σχετικά. Στο σχέδιο επισυνάπτεται φωτοαντίγραφο υπηρεσιακού σημειώματος από 28-3-85 της Δ/νσης Προσωπικού ΜΕ του ΥΠΕΠΘ, όπου αναφέρεται η αιτιολογία εκδόσεως του Π.Δ/τος και ο τρόπος κατανομής των θέσεων κατά κλάδους και βαθμούς ή ΜΚ.

Οι θέσεις που ιδρύονται με το κρινόμενο σχέδιο Π.Δ/τος είναι συνολικά 3.500. Από αυτές 738 είναι θέσεις με ΜΚ 7 και οι υπόλοιπες 2762 είναι θέσεις καθηγητών με ΜΚ 2-6. Η ίδρυση των νέων θέσεων και η κατανομή τους έχει γίνει με βάση τα μαθητικά τμήματα και το ωρολόγιο πρόγραμμα - όπως αναφέρει το σχετικό υπηρεσιακό σημείωμα. Εισηγούμαστε το Τμήμα να γνωμοδοτήσει καταφατικά.

Μετά από συζήτηση το Τμήμα,

αποφασίζεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση των κ.κ. Δ. Σακκά, Β. Θεοδωρακόπουλου.

ΘΕΜΑ 4ο

Οι κ.κ. Δ. Σακκάς και Β. Θεοδωρακόπουλος λέγουν: Η Δ/νση Διοικητικών Υποθέσεων Γ.Ε. του ΥΠΕΠΘ με το έγγραφό της Δ4/186/11-4-85 μας διαβιβάζει σχέδιο Π.Δ/τος με το οποίο από το σχολικό έτος 1985-86 ιδρύονται στο νομαρχιακό διαμέρισμα Αθήνας αρμοδιότητας του 3ου Γραφείου ΜΓΕ ένα δημόσιο ειδικό γυμνάσιο και ένα δημόσιο ειδικό λύκειο για σωματικά ανάπηρα παιδιά και συνιστώνται μία θέση γυμνασιάρχη διευθυντή με ΜΚ 8 του κλάδου Α2 και μία θέση λυκειάρχη διευθυντή με ΜΚ 9 του κλάδου Α2.

Με συνημμένο στο παραπάνω έγγραφο φωτοαντίγραφο υπηρεσιακού σημειώματός της από 3-4-85 η Δ/νση Ειδικής Αγωγής εισηγείται να ιδρυθούν τα παραπάνω σχολεία προκειμένου να αποκτήσουν νομική υπόσταση κανονικού Γυμνασίου-Λυκείου τα παραρτήματα που λειτουργούν από το 1984 στο Παγκράτι για την εξυπηρέτηση ανάπηρων παιδιών της περιοχής Αττικής.

Εισηγούμαστε να γνωμοδοτήσει το Τμήμα καταφατικά με τη σύσταση ως διευθυντές των σχολείων αυτών να τοποθετηθούν εκπαιδευτικοί με ειδικές γνώσεις ή ιδιαίτερα ενδιαφέροντα.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφασίζει να

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση των κ.κ. Δ. Σακκά, Β. Θεοδωρακόπουλου.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου
Δ. Ζαραφωνίτου

ΠΡΑΞΗ 37/1985

Σήμερα, 26-4-85, ημέρα Παρασκευή και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ, συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής) με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Λ. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Κυρ. Κατσιμάνης, Κ. Φούσας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Ν. Παπαδόπουλος, γιατί αρρώστησε ξαφνικά και έφυγε, ο κ. Ι. Σκορδύλης γιατί μετέβη στην Έδεσσα για οικογενειακούς λόγους και ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος για οικογενειακούς λόγους.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Διαδικασία κρίσης των Μαθηματικών Β' ΕΠΑ.
- ΘΕΜΑ 2ο - Πρόταση της ΔΙΕΦΕΣ για έγκριση κριτών βιβλίου "Γενική Ψυχολογία" της Β' τάξης ΕΠΑ. Εισηγητής Ν. Παπαδόπουλος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Αποστολή στη Διοίκηση ενημερωτικού κειμένου των Γενικών Εξετάσεων. Εισηγητής Δ. Σακκάς.
- ΘΕΜΑ 4ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 5ο - Ορισμός κριτών για τη Φυσική Β' Γεν. Λυκείου. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 6ο - Α.Π. γλωσσικής διδ/λίας Γ' Γυμνασίου. Εισηγητής Δ. Τομπαΐδης

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Θέμα 1ο. Ο κ. Α. Αδαμόπουλος λέγει:

Η Δ/ση ΕΦ.Ε.Σ. (εφαρμογής εκπαιδευτικών σχεδίων) του ΥΠΕΠΘ με το έγγραφο της ΣΤ3/1797/8-4-1985 μας διαβιβάζει το βιβλίο "Μαθηματικά" του κύκλου "Άνθρωπος και κοινωνία" της Β' τάξης του ΕΠΟΛΥ μαζί με την έκθεση της επιτροπής κρίσης και μας παρακαλεί για την έγκρισή του. Η ανάθεση του βιβλίου αυτού έγινε στους:

1. Καραγεώργο Δημήτριο, σχολικό σύμβουλο,
2. Κατσουλάκη Αντώνιο, γυμνασιάρχη και
3. Καπετάνου - Μακρινού Ευσταθία, καθηγήτρια του Π.Σ.Π.Α.,

σύμφωνα με την υπουργική απόφαση Φ.211.12/2/Γ2/85/15-1-85.

Το βιβλίο υποβλήθηκε εγκαίρως στην αρμόδια υπηρεσία του υπουργείου για να αρχίσει η διαδικασία κρίσης όπως καθορίζεται από το αρθ. 30 του Ν. 1304/82.

Η επιτροπή κρίσης του βιβλίου ορίστηκε από τους:

1. Γαλανή Ευστράτιο καθηγητή Ε.Μ.Π.
2. Γιωτόπουλο Σ λέκτορα πανεπιστημίου Αθηνών και
3. Σίδερη Π σχολικό σύμβουλο με την υπουργική απόφαση Φ.484/11/ΣΤ3/307/23-1-1985.

Σύμφωνα με την έκθεση της επιτροπής κρίσης "το βιβλίο δεν παρουσιάζει επιστημονικά σφάλματα και ασάφειες και οι ενότητές του μπορούν να αποτελέσουν ένα πλήρες διδακτικό βιβλίο". Ορισμένες βέβαια παρατηρήσεις και υποδείξεις που έκανε η επιτροπή κρίσης έχουν ληφθεί υπόψη και έγιναν οι απαραίτητες βελτιώσεις και τροποποιήσεις στο κείμενο του βιβλίου, όπως βεβαιώνουν οι συγγραφείς στο υπόμνημα που υποβάλλουν μαζί με το βιβλίο.

Ύστερα από τα παραπάνω και αφού μελέτησα το βιβλίο έχω να παρατηρήσω τα εξής:

Το κρίνόμενο βιβλίο έχει αρκετές αρετές κυριότερη από τις οποίες είναι το γεγονός, ότι η πραγμάτωση των διαφόρων ενοτήτων, που κρίθηκε ότι έπρεπε να συμπεριληφθούν στο αναλυτικό πρόγραμμα του κύκλου "Άνθρωπος και κοινωνία", γίνεται με απλό και διδακτικά ορθό τρόπο χωρίς επιστημονικά σφάλματα, όπως βεβαιώνεται και από την έκθεση της επιτροπής κρίσης. Όμως, όπως άλλωστε συμβαίνει με όλες τις συγ-

γραφές, στο βιβλίο υπάρχουν και ορισμένες παραλήψεις, οι οποίες αναφέρονται, είτε σε ασυνέπεια ως προς την χρησιμοποιούμενη ορολογία, είτε σε αόφαιες που οφείλονται κυρίως στην συνοπτική διατύπωση την οποία οι συγγραφείς συνειδητά επεδίωξαν σε ορισμένα σημεία του βιβλίου λόγω του περιορισμένου χρόνου που διατίθεται για τη διδασκαλία των μαθηματικών σ' αυτό τον κύκλο.

Συγκεκριμένα έχω να παρατηρήσω τα εξής:

1. Η παρ. 1.1 "μήκος ευθ. τμήματος" λόγω της συνοπτικής της ανάπτυξης είναι ενδεχόμενο να δημιουργήσει προβλήματα στην κατανόηση της από τους μαθητές.

θα πρέπει ή να οριστούν αναλυτικότερα οι βασικές έννοιες γινόμενο ευθ. τμήματος με αριθμό, μήκος ευθ. τμήματος κτλ. ή να γίνει παραπομπή σε διδακτικά βιβλία προηγούμενων τάξεων, όπου οι έννοιες αυτές ορίζονται αναλυτικότερα.

2. Στην παρ. 1.7 παραλείπεται από τις εφαρμογές " η σχεδίαση υπό κλίμακα" που είναι μια από τις πρακτικές εφαρμογές των ομοίων τριγώνων.

3. Η παρ. 2.1, όπως και η παρ. 1.1., ενδεχομένως θα δημιουργήσει δυσκολίες στους μαθητές γιατί δεν καθορίζεται με σαφήνεια η διαδικασία με την οποία αντιστοιχίζεται σε κάθε σημείο μιας ευθείας ένας πραγματικός αριθμός και αντιστρόφως. Χρειάζεται να προστεθεί μια φράση που να εξηγεί αυτή την διαδικασία.

4. Στη σελίδα 83 σειρά 9⁻ χρησιμοποιείται ο όρος "πεδίο τιμών" αντί του καθιερωμένου "σύνολο τιμών".

5. Στη σελίδα 84 σειρά 4⁺ ταυτίζεται "το γράφημα" μιας συνάρτησης με "τη γραφική παράσταση" συνάρτησης.

Αυτό βέβαια δεν δημιουργεί πρόβλημα ασυνέπειας για το κρινόμενο βιβλίο γιατί (σελ. 77 σειρά 5⁻) οι έννοιες σημείο του $\chi\psi$ - επιπέδου και ζεύγος πραγματικών αριθμών θεωρούνται ταυτόσημες.

6. Στη σελίδα 87 σειρά 12⁺ εισάγεται ο όρος "κλίση" ευθείας αντί του καθιερωμένου "συντελεστής διεύθυνσης" ευθείας.

7. Στην αρχή της σελίδας 96 η συνάρτηση $\psi = \lambda \chi^2$ να αντικατασταθεί με την $\psi = 2\lambda \chi^2$ της οποίας δίνεται και η γραφική παράσταση.
8. Στη σελίδα 99 σειρά 10^η η φράση "Δεν μπορείτε της μορφής $\psi = \frac{\alpha}{3\lambda}$ " χρειάζεται παραιτέρω επεξήγηση.
9. Η εφαρ. 3 της σελίδας 114, ως πολύπλοκη να παραληφθεί.
10. Το εισαγωγικό παράδειγμα στις προόδους (σελ. 120) να αντικατασταθεί με άλλο πιο κατάλληλο.
11. Οι παρ. 3.1 και 3.2 χρειάζονται μερική αναδιατύπωση ώστε η εισαγωγή των βασικών εννοιών της στατιστικής να γίνει με μεγαλύτερη σαφήνεια.
- Σχετικές υποδείξεις έχουν σημειωθεί στο κείμενο.
12. Στον πίνακα της σελίδας 201 είναι χρήσιμο να υπάρχει και η στήλη με τα αποτελέσματα της διαλογής των παρατηρήσεων.
13. Το σχ. 3 της σελίδας 205 να παραληφθεί αφού για τις διακριτές κατανομές δεν έχει νόημα το πολύγωνο συχνοτήτων.
14. Το διάγραμμα αθροιστικών συχνοτήτων μιας διακριτής κατανομής, σελ. 206, είναι σκαλωτή συνάρτηση.
15. Το εμβαδό κάθε ορθογωνίου σε ένα τυχόν ιστόγραμμα (σελ. 208) πρέπει να λαμβάνεται ίσο με την αντίστοιχη συχνότητα. Μόνο στην περίπτωση που οι κλάσεις είναι ισοπλατείς, όπως βέβαια συμβαίνει στο παράδειγμα του βιβλίου, μπορούμε να παίρνουμε τα ύψη των ορθογωνίων ίσα με τις αντίστοιχες συχνότητες.
16. Στη σελίδα 212 αναφέρονται ως είδη γραφικών παραστάσεων, τα χαρτογράμματα και τα ειδογράμματα χωρίς όμως να εξηγηθεί τι είναι αυτά.
17. Στη παρ. 3.10 η δικαιολόγηση της εισαγωγής των παραμέτρων μιας κατανομής δεν είναι πειστική.
18. Η εισαγωγή στην παρ. 3.11 χρειάζεται αναδιανύωση. Έχω σημειώσει σχετικές υποδείξεις στο κείμενο.

19. Ο ορισμός της κανονικής κατανομής (τέλος της σελίδας 220) πρέπει να αναδιατυπωθεί.

20. Το κείμενο της σελ. 227 από τη σειρά 7^+ ως το τέλος της σελίδας πρέπει να μεταφερθεί στην παρ. 3.15, όπου και ανήκει. Γιατί δεν μπορούμε να μιλάμε για συγκεκριμένες τιμές του συντελεστή συσχέτισης χωρίς προηγουμένως να τον έχουμε ορίσει με ρητό τρόπο.

21. Το κείμενο της σελ. 229 από τη σειρά 12^- ως την 8^- να μεταφερθεί στην παρ. 3-16 όπου φυσιολογικά ανήκει.

22. Στη σελίδα 230 προτείνονται ορισμένες βελτιώσεις στον τρόπο παρουσίασης της ευθείας παλινδρόμησης, οι οποίες έχουν σημειωθεί στο κείμενο.

23. Στη σελίδα 234 η φράση "Δηλαδή εκείνο από ορισμένα χρόνια τ " σειρά 6^+ ως 11^+ , δεν είναι εναρμονισμένη με το περιεχόμενο της οικείας παραγράφου και γι' αυτό προτείνεται η παράλειψη της.

24. Στη σελίδα 235 μετά τον ορισμό ενός ενδεχομένου να καθοριστεί πότε ένα ενδεχόμενο πραγματοποιείται και να γίνουν στη συνέχεια οι απαραίτητες προσαρμογές του κειμένου.

25. Στη σελίδα 231, παρ. 3.19, είναι καλύτερα να οριστεί πρώτα η πιθανότητα ενός ενδεχομένου και μετά να γίνουν οι εφαρμογές.

Οι παρατηρήσεις μου αυτές έχουν σκοπό την βελτίωση του βιβλίου ώστε η χρήση του από τους μαθητές να είναι πιο αποδοτική.

Οι παραλείψεις στις οποίες αναφέρομαι δεν αφορούν τη δομή του βιβλίου και είναι εύκολο να διορθωθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα. Με την πεποίθηση ότι οι παρατηρήσεις μου θα αξιοποιηθούν από τους συγγραφείς, εισηγούμαι να εγκριθεί η εκτύπωση του βιβλίου αυτού από τον ΟΕΑΒ για να χρησιμοποιηθεί ως διδακτικό βιβλίο από τους μαθητές της Β' τάξης του ΕΠΟΛΥ, του κύκλου "Άνθρωπος και κοινωνία".

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Ν. Βαρουχάκης λέγει:

Δε θα συμφωνήσω με την εισήγηση του κ. Αδαμόπουλου, ούτε φυσικά με την Έκθεση των κριτών, σχετικά με την ποιότητα του κρινόμενου βιβλίου.

Αλλά πριν εξηγήσω τους λόγους της διαφωνίας μου θα ήθελα να επιση-

ιάνω τα ακόλουθα:

- α) Το ωρολόγιο πρόγραμμα της Β' Πολυκλαδικού, στο συγκεκριμένο κύκλο σπουδών, προβλέπει για τα Μαθ/κά 2 ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας. Έτσι, τα παιδιά για τα οποία προορίζεται το βιβλίο θα συμπληρώσουν ένα ωράριο μόλις 6 1/2 εβδομαδιαίων ωρών για τα σύνολο των Μαθ/κών του Λυκείου. Πριν λίγα χρόνια τα ίδια παιδιά θα είχαν αντίστοιχο πρόγραμμα 12 ωρών τη βδομάδα.

Δε θα αναφερθώ εδώ στη μεγάλη ευθύνη όσων συνέβαλαν στη δραματική αυτή συβίγκωση του ωραρίου διδασκαλίας των Μαθ/κών στο Λύκειο. Θα πω μόνο ότι το περιορισμένο ωράριο δεν απαλλάσσει τους συγγραφείς από μια φανερή όσο και υπερβολική τάση "εκλαϊκεύσης" του περιεχομένου, η οποία στην πραγματικότητα ενεργεί παραμορφωτικά για τη φύση του μαθήματος και αντιστρατεύεται τους σκοπούς της διδασκαλίας του.

- β) Η κρίση μου για το βιβλίο δεν επηρεάστηκε - αυτό είναι προφανές για όσους με γνωρίζουν - από το γεγονός ότι δε θα συμφωνούσα σε ανάθεση συγγραφής στους Α. Κατσουλάκη και Δ. Καραγεώργο, παρά τα ότι τα προσόντα που διαθέτουν επαρκούν για μια τέτοια επιλογή. Θα τους χρησιμοποιούσα μόνο σε περίπτωση που ήταν αναντικατάστατοι. (όπως πχ. πρότεινα το Δ. Καραγεώργο για διδασκαλία στη ΣΕΛΑΜΕ). Δε θα εξηγήσω τώρα τους λόγους. Αν είχε ακολουθηθεί η διαδικασία που προβλέπει την παρουσία των συγγραφέων. Και των κριτών στη συνεδρίασή μας, θα παρακολουθούσατε ένα ενδιαφέροντα και διαφωτιστικό διάλογο πάνω στο θέμα. Ήπειδή όμως είναι απόντες θα πω μόνο ότι θα απέκλεια τον Α. Κατσουλάκη για έλλειψη πνεύματος συνεργασίας στοιχείο απαραίτητο για εργασία που γίνεται υπό πίεση χρόνου, και κυρίως τον Δ. Καραγεώργο γιατί φέρεται αναμειγμένος στο γνωστό σκάνδαλο των λυσαρίων του παλαιού βιβλίου επιλογής Β' Λυκείου.

Ας έλθω τώρα στο κύριο θέμα της κρίσης. Η Επιτροπή κρίσης για ένα τέτοιο διδακτικό βιβλίο περιορίζει την "κρίση" της στη φράση: "δεν παρουσιάζει επιστημονικά σφάλματα και ασάφειες". Αλλά, δυστυχώς:

... / ...

[Handwritten signature]

1. Το βιβλίο και επιστημονικά σφάλματα παρουσιάζει και ασάφειες. Σε πολλά σημεία είναι évidη η προχειρότητα και η βιασύνη της γραφής και το γεγονός ότι δεν έγινε αντιληπτό καταμαρτυρεί τη βιασύνη και προχειρότητα της κρίσης. Από ό,τι έχω επισημειώσει στο αντίγραφο που έχω στα χέρια μου θα αναφέρω χαρακτηριστικά:

- Όσα αναφέρονται στις δύο πρώτες σελίδες για το μήκος τμήματος και το λόγο δύο τμημάτων είναι επιστημονικά απαράδεκτα.
- Στη σελ. 10 γίνεται παραπομπή στο "αντίστροφο" του θεωρήματος του Θαλή ενώ πουθενά δεν αναφέρεται αυτός ο όρος.
- Βασικά θεωρήματα όπως του Θαλή είναι κακοδιατυπωμένα.
- Εισάγεται, χωρίς να υπάρχει ιδιαίτερος λόγος, ο ορισμός του γινόμενου δύο τμημάτων όχι όμως μονοσήμαντα.

2. Γενικά όλα όσα αναφέρονται σε θέματα γνωστά από το Γυμνάσιο - και είναι πολλά: - υστερούν φανερά και σε σαφήνεια και σε ακριβολογία και σε πληρότητα από τα αντίστοιχα κείμενα που περιέχονται στα βιβλία του Γυμνασίου (βλ. π.χ. κριτήρια ισότητας τριγώνου, βάση - ύψος παραλληλογράμμου, εμβαδόν κύκλου, ογκομετρία, γραφικές παραστάσεις κτλ.).

3. Σε πολλές περιπτώσεις αναφέρονται εντελώς γνωστά πράγματα. Έτσι, διατίθενται σελίδες ολόκληρες για τις διάφορες μονάδες μετρήσεων, που είναι γνωστές όχι μόνο από το Γυμνάσιο αλλά και απ' το ... Δημοτικό ακόμη. Εδώ αναγράφονται και οι "αγγλοσαξωνικές" υάρδα, πόδι κτλ. που οι Άγγλοι έχουν εξοβελίσει από τα βιβλία τους προ πολλού.

4. Δε λείπουν ιδιότυπες ή αδόκιμες εκφράσεις και ορολογία όπως "χιαστί ιδιότητα", "γωνιακή ιδιότητα" "χ- άξων" "χψ-επίπεδο" κτλ.

5. Διακρίνεται στη συγγραφή μια τάση εντυπωσιασμού των μαθητών όπως π.χ. στην περίπτωση του Ιάπωνα Μαθηματικού με τα εκατομμύρια δεκαδικών ψηφίων του π, του "χρυσώματος", όλων των στοιχείων της χρυσής τομής (χρυσόι λόγοι, χρυσά τμήματα) του βραχμάνου που ήξερε με ακρίβεια (76 φορές!) την παγκόσμια παραγωγή σίτου κ.τλ.

[Handwritten signature]

6. Εκεί που όλα κατατείνουν στο εύκολο, στο εκλαϊκευμένο, για να γινώστες που θεωρούνται μειωμένης ικανότητας και αυξημένης αδιαφορίας, ε λείπουν και οι παλινδρομήσεις. Έτσι το εμβαδό, έννοια τόσο οικεία το παιδί από τα πρώτα του βήματα, ορίζεται αυθαίρετα και αφηρημένα. ντίθετα ο όγκος ορίζεται με κάλυψη από μοναδιαίους κύβους.

7. Αγνοείται συστηματικά τι έμαθε και πως το έμαθε ο μαθητής στα προηγούμενα χρόνια. Χαρακτηριστικά παραδείγματα:

Την έννοια της συνάρτησης τη μαθαίνει ο μαθητής στη Β' Γυμνασίου τη χρησιμοποιεί συστηματικά στη Γ' Γυμνασίου και σε θεωρητικότερο επίπεδο στην Α' Λυκείου. Εδώ γράφεται σαν να έρχεται ο μαθητής σε επαφή με την έννοια για πρώτη φορά.

Το ίδιο συμβαίνει με τις γραφικές παραστάσεις, τη χρήση τους για λύση εξισώσεων και ανισώσεων την επαγωγή κ.ά.

Ο μαθητής που ξέρει από την Α' Λυκείου ότι για οποιοδήποτε γενικευμένη γωνιά με αλγεβρική τιμή KER είναι $\sin^2 x + \eta^2 x = 1$ καλείται τώρα στη Β' Λυκείου να μάθει την ίδια σχέση για θετική κυρτή γωνιά.

Γενικά τα θέματα που ξαναπαρουσιάζονται είναι πολύ καλύτερα γραμμένα στα βιβλία των προηγούμενων τάξεων.

8. Καταστρατηγείται είτε από άγνοια είτε από σκοπιμότητα η καθιερωμένη ορολογία (βλ. π.χ. ~~των~~ ~~όπου~~ ~~γράφημα~~, αύξουσα - φθίνουσα συνάρτηση, πηλίκιο διαφόρων κτλ). Πρέπει να πούμε ότι με πολύ κόπο τα τελευταία χρόνια καθιερώθηκε ενιαία ορολογία και συμβολισμός στα σχολικά Μαθ/κά. Ένα τέτοιο σημαντικό θετικό βήμα κανείς δεν έχει δικαίωμα να αγνοήσει για να περάσει δικές του "προτιμήσεις".

9. Ειδικότερα η διδασκαλία του 1ου Κεφαλαίου δεν προσφέρει τίποτα στο μαθητή. Από πλευράς γνώσεων τίποτα σχεδόν δεν του είναι νέο. Οι ελάχιστες, μετρημένες στα δάχτυλα κανονικές αποδείξεις που περιέχει το κεφάλαιο αυτό, δεν επαρκούν για να χαρακτηριστεί ως κείμενο. Θεωρητικής Γεωμετρίας και δεν υπηρετεί το σκοπό της διδασκαλίας της Γεωμετρίας

10. Στο 2ο Κεφάλαιο υπάρχουν μερικές καλογραμμένες σελίδες, αλλά δώ κυρίως συναντά κανείς ένα πλήθος γνωστών στο μαθητή εννοιών ως οποίες τώρα καλείται να ξαναμάθει, στις περισσότερες περιπτώσεις στραβά" και πάντως διαφορετικά. Αποτέλεσμα σίγουρο η σύγχυση. νέα ύλη που υπάρχει δεν είναι ικανή να εξουδετερώσει τα παραπάνω ειονεκτήματα αφού μάλιστα η βασική έννοια του ορίου δεν ορίζεται ούτε στην περίπτωση ακολουθίας. Εδώ υπάρχει και μια πρωτοτυπία: "Ο "Ενορατικός" ορισμός".

11. Στο 3ο Κεφάλαιο το Τμήμα της Στατιστικής είναι σε πολλά σημεία φλύαρο αλλά και βαρύ. Είναι πιο εκτεταμένο από το αντίστοιχο κεφάλαιο που διδάσκονται οι μαθητές της Γ' Λυκείου. Είναι βέβαιο ότι η έκταση και το ύψος (σημειωτέον ότι αναγνωρίζεται αμέσως εδώ ο άλλος συγγραφέας) θα δημιουργήσει προβλήματα στους διδάσκοντες. Το Τμήμα των Πιθανοτήτων είναι προχειρογράφημα. Δεν μπορεί να συγκριθεί με το αντίστοιχο κεφάλαιο του βιβλίου της Γ' Γυμνασίου.

Ύστερα από τα παραπάνω είναι φανερό το συμπέρασμα: το βιβλίο πρέπει να απορριφθεί.

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1. Ύστερα από την εισήγηση και αντεισήγηση που ακούστηκαν θεωρώ αναγκαίο πρώτα να διαχωρίσουμε την έγκριση του βιβλίου από το πρόβλημα του ωρολογίου προγράμματος.

2. Είναι σκόπιμο να αντιμετωπίσουμε την *αδήριτη* ανάγκη ότι: στο λύκειο καταμερίζονται τα διαφέροντα και περιορίζονται τα θέματα της εγχύκλιας παιδείας (μειώνονται τα μαθηματικά στον α' κύκλο και του φιλολογικού στον β' ή στον γ' κύκλο).

3. Οι παρατηρήσεις του κ. Αδαμόπουλου και του κ. Βαρουχάκη με ευθύνη του πρώτου να διαβιβαστούν στους συγγραφείς να τις αξιοποιήσουν ο κ. Αδαμόπουλος να παρακληθεί και προσωπικά να συνεργαστεί προς αυτή την κατεύθυνση.

Ο κ. Ηλίας Σπυρόπουλος λέγει:

Η πορεία της συζήτησης του θέματος με οδηγεί να διατυπώσω ορισμένες
πίψεις, που δεν έχουν να κάνουν με την κρίση του βιβλίου - αφού δεν
και ειδικός - αλλά με γενικότερα προβλήματα:

1. Από τις επισημάνσεις του κ. Βαρουχάκη, με εντυπωσίασε εκείνη
που αφορά τη συρρίκνωση των Μαθηματικών ως μαθήματος γενικής παιδείας:
ότι στις τρεις τάξεις του Λυκείου είχαμε 12 1/2 ώρες στο κοινό πρό-
γραμμα, στο κοινό πρόγραμμα του ΕΠΑ κατεβήκαμε στις 6. Ανάλογη συρ-
ρίκνωση έγινε και στο μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών: από 15 ώρες κοινού
προγράμματος φτάσαμε στις 4 (!), στις οποίες ενδεχομένως (εφόσον εί-
ναι μάθημα επιλογής) ^{προστίθεται} 2 ώρες αρχαίων από μετάφραση. Θα μπορέσει άραγε
η πλούσια ποικιλία διάφορων μαθημάτων που συν-ίζονται στα προγράμματα
του ΕΠΑ να αντικαταστήσουν την παιδευτική λειτουργία μαθημάτων όπως τα
Γραμματικά και τα Αρχαία Ελληνικά; Ακόμα και το κλασικό Λύκειο προσ-
φέρει περισσότερη μαθηματική παιδεία.

2. Τι θα γίνει με μαθητές της Β' ΕΠΑ που θα διδαχθούν αυτά τα Μαθη-
ματικά, αν δεν θελήσουν να πάνε στη γ' δέσμη του Γενικού Λυκείου, αλλά
προτιμήσουν - όπως έχουν δικαίωμα - μιαν απ' τις δέσμες Α, Β και Δ;
Τι θα γίνει με το συντελεστή βαθμολογίας για εισαγωγή στα ΑΕΙ, όταν
ο βαθμός Β' Λυκείου διαμορφώνεται για τους μαθητές της Β' Γενικού Λυκείου
(το σύνολό τους) με "σκληρά" μαθηματικά 4 ωρών, ενώ για τους μαθητές
της Β' ΕΠΑ με εύληπτα μαθηματικά 2 ωρών την εβδομάδα;

3. Οι συντονιστές των προγραμμάτων ΕΠΑ πρέπει να βρουν καιρό να
αχοληθούν με τις επικαλύψεις που παρατηρούνται στα περισσότερα αναλυτικά
και προγράμματα. Ενώ γενική γραμμή του Υπουργείου είναι να περιοριστεί
το διδακτέα ύλη κυρίως με αποκλεισμό περιττών πραγμάτων και χρονοβόρων
αναλήψεων, βλέπουμε, σύμφωνα με την εισήγηση του κ. Βαρουχάκη, μεγάλο
έλλειμμα του βιβλίου να αποτελείται από κεφάλαια που διδάχτηκαν επαρκώς στη
Γυμνασίου. Το ίδιο παρατήρησε σε πολλά βιβλία που εισηγήθηκε ο κ.
Σπυρόπουλος.

Ο κ. Αδαμόπουλος απαντώντας, λέγει:

Λυπάμαι που ο κ. Βαρουχάκης αναφέρθηκε και πάλι στο γνωστό θέμα των λυσαρίων και στην ανάμειξη, όπως πιστεύει, του κ. Καραγεώργου στην υπόθεση αυτή. Είχα την ευκαιρία πολλές φορές στο παρελθόν να πηγήσω στον κ. Βαρουχάκη ότι στο θέμα αυτό αδικεί τον κ. Δ. Καραγεώργο, και ότι δεν είναι σωστό σε καμιά περίπτωση να χρησιμοποιεί την "υποτιθεμένη" ανάμειξη του κ. Καραγεώργου ως αιτία αποκλεισμού του από την συνεργασία με το ΚΕΜΕ.

Επειδή εγώ έχω απόλυτη εμπιστοσύνη στο ήθος, την επιστημονική κατάρτιση και την εργατικότητα των κ.κ. Δ. Καραγεώργου και Α. Κατσουλάκη και επειδή κατά τη γνώμη μου είναι λάθος να μη χρησιμοποιούνται εκπαιδευτικοί, όπως οι Δ. Καραγεώργος και Α. Κατσουλάκης, με τα ουσιαστικά και υπήκοντα προσόντα που διαθέτουν, γι' αυτό τους πρότεινα ως μέλη της ομάδας συγγραφής του βιβλίου που συζητάμε.

Σχετικά με τα όσα ισχυρίζεται ο κ. Βαρουχάκης για το Ω.Π. της Β' τάξης του Πολυκλαδικού του κύκλου " Άνθρωπος και κοινωνία" δεν θα απαντήσω, γιατί δεν είναι αντικείμενο της σημερινής συζήτησης. Άλλωστε δεν είμαι εγώ εκείνος που το κατάρτισε.

Επίσης δεν θα απαντήσω λεπτομερώς στις παρατηρήσεις του κ. Βαρουχάκη που αφορούν το περιεχόμενο του βιβλίου, γιατί δεν θέλω να κατανοήσω τα μέλη του τμήματος με θέματα που δεν είναι της ειδικότητάς τους. Θα ήθελα μόνο να διαβεβαιώσω το τμήμα ότι:

- 1) Όλες οι παραλείψεις του βιβλίου που εντοπίστηκαν κατά την συζήτηση είναι εύκολο να διορθωθούν σε σύντομο χρονικό διάστημα,
- 2) Ο ισχυρισμός του κ. Βαρουχάκη πως στο κρινόμενο βιβλίο υπάρχουν επιστημονικά σφάλματα δεν ευσταθεί και
- 3) Οι διάφορες επαναλήψεις και απλοποιήσεις που χαρακτηρίζουν το βιβλίο σε ορισμένα σημεία του είναι επιβεβλημένες από την φύση του και τον σκοπό για τον οποίο προορίζεται.

Δεν υπάρχει βέβαια καμιά αμφιβολία ότι όλες οι παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν είναι χρήσιμες και εφόσον αξιοποιηθούν από τους συγγραφείς θα βελτιώσουν το βιβλίο. Επαναλαμβάνω λοιπόν την πρότασή μου να κριθεί το βιβλίο κατάλληλο.

Ο κ. Βαρουχάκης απαντώντας, λέγει:

Δεν θα ήθελα να επεκταθώ στο θέμα Καραγεώργου. Αφού όμως με προ-
λεί ο αυτοκλήτος συνήγορός του θα σημειώσω τα εξής:

1. Ισχυρίζεται ο κ. Αδαμόπουλος "ότι μου εξήγησε πολλές φορές
αδικώ τον κ. Δ. Καραγεώργο, τι όμως μου εξήγησε πέραν μιας απλής
ώμης που σχημάτισε για το θέμα; αν υπάρχουν στοιχεία, που να πείδουν
στην μη ανάμειξη του κ. Καραγεώργου στο σκάνδαλο του "θυρωρού" πί-
από τον οποίο κρύβονταν οι συγγραφείς των λυσαρίων που θησαύρισαν,
κατατεθούν και τώρα.

Σε μένα πάντως, προς τον οποίον είχε αναλάβει ρητή ηθική δέσμευση
κ. Καραγεώργος, κανένα τέτοιο στοιχείο δεν προσκόμισε. Και ενώ από
1978 προκλήθηκε επανειλημμένα, τόσο προφορικά, σε εντονότατο μάλι-
α ύφος, όσο και δια του τύπου, με σχόλια εφημερίδων, με ανακοινώσεις
ς ΕΜΕ κλπ., προτίμησε τη σιωπή. Ακόμα και στο πρόσφατο συνέδριο
ς ΕΜΕ, όταν ανακινήθηκε το θέμα, ο παρών κ. Καραγεώργος έμεινε άφωνος.

2. Δε μίλησα ποτέ "για αποκλεισμό των συγγραφέων από τη συνεργασία
το ΚΕΜΕ", όπως λέγει ο κ. Αδαμόπουλος.

υπηρεσιακή συνεργασία είναι υποχρεωτική.

Άλλωστε με τον κ. Καραγεώργο έχω ήδη συνεργαστεί σε συσκέ-
εις στο ΥΠΕΠΘ, στο ΚΕΜΕ, σε σεμινάρια Σχ. Συμβούλων κλπ.

Είπα όμως ότι θα τον απέκλεια από τη συγγραφή βιβλίου. Θα απέφευγα
κλ. την επιβράβευση ενός ατόμου που στη συνείδησή μου, από δική του
αιτιότητα παραμένει ύποπτο, έστω και αν είναι στενός συνεργάτης του
Κουργού.

Τέλος, θα θυμίζω, ότι ο κ. Αδαμόπουλος, απαντώντας σε ερώτηση συνα-
έλφου προηγουμένως είπε δε διαφωνεί ως προς το επιστημονικό με τις
πρατηρήσεις μου. Έστερα απ' αυτό συμπεραίνει ότι το βιβλίο δεν έχει
πιστημονικά σφάλματα; τι να πω;

Ο κ. Α. Αδαμόπουλος λέγει:

Νομίζω ότι δεν πρέπει να δώσουμε συνέχεια στη συζήτηση, δεδο-
μένου ότι το θέμα μας σήμερα είναι η κρίση του βιβλίου μαθηματικών
ης Β' τάξης του ΕΠΟΛΥ.

Στη συνέχεια ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει σε ψηφοφορία τις 2
οτάσεις.

Α. της εισήγησης

Β. του κ. Βαρουχάκη

ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ

Τομπαΐδης	Α
Παπασημακόπουλος	Α
Αδαμόπουλος	Α
Βώρος	Α
Βαρουχάκης	Β
Σακκάς	Α
Σπυρόπουλος	Β

Το Τμήμα με ψήφους 5:2 α π ο φ α ί ν ε τ α ι :
αποδέχεται την εισήγηση του κ. Α. Αδαμόπουλου.

Έμα 2ο. Αναβάλλεται γιατί απουσίαζε ο κ. Ν. Παπαδόπουλος.

Έμα 3ο. Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει:

Κατά τα δύο προηγούμενα χρόνια στο τέλος Μαΐου - αρχές Ιουνίου
έγιναν σεμινάρια από το ΚΕΜΕ στην Αθήνα σε Σχολικούς Συμβούλους οι
οποίοι ως επιμορφωτές ανέλαβαν και πραγματοποιήσαν σεμινάρια στις πε-
ριφέρειές τους στους καθηγητές - βαθμολογητές των γραπτών των γενικών
εξετάσεων.

Για φέτος κρίθηκε ότι δεν είναι απαραίτητο να γίνουν τα σεμινάρια στους
Σχολικούς Συμβούλους, γιατί οι Σχολικοί Σύμβουλοι εξακολουθούν να είναι
οι ίδιοι σχεδόν που ήταν και πέρυσι και γιατί έχουν ήδη αποκτήσει εμπει-
ρίες, ώστε να μη χρειάζονται να παρακολουθήσουν και πάλι σεμινάριο.

Όμως τα σεμινάρια που έγιναν στα Βαθμολογικά Κέντρα είναι ανάγκη
να γίνουν και φέτος πριν από την έναρξη του έργου της βαθμολόγησης,
για πολλούς λόγους: να συνειδητοποιήσουν περισσότερο οι βαθμολογητές -
καθηγητές την ευθύνη που αναλαμβάνουν, να γνωρίσουν καλύτερα πώς θα
εκτελέσουν το έργο τους κτλ. Άλλωστε θα υπάρχουν και καθηγητές που
για πρώτη φορά θα οριστούν ως βαθμολογητές και αυτό τουλάχιστο χρειά-

ται οπωσδήποτε να παρακολουθήσουν σεμινάριο. Η παρακολούθηση αυτή είναι αναγκαία και για τους αναπληρωτές βαθμολογητές.

Για να διεξαχθούν αυτά τα σεμινάρια χρειάζεται η Διοίκηση να ανα-
γραφεί και να αποστείλει έγκαιρα στα Βαθμολογικά Κέντρα το συνημ-
μένο κείμενο οδηγιών του ΚΕΜΕ, που χρησιμοποιήθηκε στα προηγούμενα
σεμινάρια, σε επαρκή αριθμό αντιτύπων, ώστε να δοθεί από ένα αντίτυπο
στον κάθε βαθμολογητή - καθηγητή.

Πέρα απ' αυτό υπενθυμίζω ότι στα σεμινάρια των προηγούμενων χρό-
νων χρησιμοποιήθηκαν και γραπτά δοκίμια των γενικών εξετάσεων που δό-
θηκαν στους βαθμολογητές σε φωτοαντίγραφα. Κρίνω ότι το ίδιο πρέπει
α γίνει και φέτος. Επομένως η Διοίκηση χρειάζεται να προμηθεύσει
α Βαθμολογικά Κέντρα και με δύο ως τρία κατά εξεταζόμενο μάθημα γραπτά
το πρωτότυπο ή σε φωτοαντίγραφο. Σημειώνουμε ότι τα γραπτά που θα
πιλεγούν θα πρέπει να είναι γραμμένα με ζωηρή μελάνη, ώστε να μπορούν
α αναπαραχθούν να έχουν βαθμολογία μεταξύ 8 - 15 και να παρουσιάζουν
κάποια προβλήματα (διάφορα βαθμολογίας ανάμεσα στους δύο βαθμολογητές
κτλ). Η βαθμολογία τους θα πρέπει να είναι καλυμμένη.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

α π ο φ α ί ν ε τ α ι

αποδέχεται την εισήγηση του κ. Δ. Σακιά και αποστέλλει συνημμένα στη
Δ/κηση το κείμενο των οδηγιών του ΚΕΜΕ για τη βαθμολογία των
γραφτών των γενικών εξετάσεων με τις αναγκαίες διορθώσεις και βελτιώσεις

Θέματα 4, 5 αναβάλλονται για επόμενη συνεδρίαση.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

ΗΛΙΑΣ ΣΠΕΡΤΟΠΟΥΛΟΣ

Η Γραμματέας

Παρεμπίλη

ΔΗΜ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

ΠΡΑΞΗ 38/1985

Σήμερα, 29-4-85, ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ
υνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων
96, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ.
ώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐ-
ης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσι-
ιάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του
ζητήματος Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Πρόταση της ΔΙΕΦΕΣ για έγκριση κριτών του βιβλίου "Γενική
Ψυχολογία" της Β' τάξης ΕΠΑ". Εισηγητής Ν. Παπαδόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Αναφορά Δ. Αποστολόπουλου (Αρχές Πολιτικής Επιστήμης). Ει-
σηγητής Φ. Βώρος.
- ΘΕΜΑ 3ο - Απαντητικό υπόμνημα για UNESCO. Εισηγητής Φ. Βώρος.
- ΘΕΜΑ 4ο - Βαθμολογία Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας και Γραμματείας στις
Α' & Β' τάξεις Γεν. Λυκείου. Εισηγητής Κυρ. Κατσιμάνης.
- ΘΕΜΑ 5ο - Ορισμός κριτών για τη Φυσική Β' Γεν. Λυκείου. Εισηγητής:
Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 6ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 7ο - Απ. γλωσσικής διδ/λίας Γ' Γυμνασίου. Εισηγητής Δ. Τομπαΐδης
- ΘΕΜΑ 8ο - Πρόταση της ΔΙΕΦΕΣ για έγκριση κριτών του βιβλίου Σταθμοί
στην Ιστορία της τέχνης. Εισηγητής Κυρ. Κατσιμάνης.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε
το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση
των θεμάτων της Η.Δ.

ΘΕΜΑ 10

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει: Συμφωνώ μόνο με την πρόταση για την Τσιαντή Βασ. αν και θα έπρεπε να υπηρετεί σε Λύκειο και όχι σε Γυμνάσιο, γιατί το βιβλίο που πρόκειται να κριθεί προορίζεται για το Λύκειο. Όμως πρόκειται για μια εκπρόσωπο του καθηγητικού κλάδου γενικότερα που διδάσκει το μάθημα και η συμμετοχή αυτή είναι απαραίτητη.

Στη θέση του κ. Κασσιωτάκη προτείνω τον καθηγητή της Ψυχολογίας της Φιλοσ. Σχολής Αθηνών κ. Παρασκευόπουλο Ιωάν. με το αιτιολογικό ότι ο κ. Κασσιωτάκης είναι καθηγ. της Παιδαγωγικής και είναι αναχρονιστικό και αντιεπιστημονικό να χρησιμοποιούνται καθηγητές συγγενών ειδικοτήτων τη στιγμή που έχουμε άμεσα ειδικούς. Δε ξέρω γιατί υπάρχει αυτή η νοοτροπία να θέλουμε να παραμένουμε στα θέματα αυτά σε περιόδους προπολεμικές και σε καταστάσεις του περασμένου μάλλον αιώνα συγκριτικά με όλες τις άλλες χώρες. Κατά τα άλλα δηλώνω προς αποφυγήν παρεξήγησης ή εκμετάλλευσης της θέσης μου ότι ο κ. Κασσιωτάκης είναι και σε μένα πολύ συμπαθής ως άνθρωπος και ως επιστήμονας χαίρει της ιδιαίτερης εκτίμησής μου για τη συστηματικότητά του και την εργατικότητά του.

Στη θέση της κ. Ζανή Κασσάνδρας της Δ/σης Επαγγελμ. Προσαν/σμού του ΟΑΕΔ, προτείνω τον κ. Καραμπέτσα Αργύρη, Λέκτορα του Παν/μίου Κρήτης στην Ψυχολογία και ειδικό Ψυχολόγο, για να εκπροσωπηθούν δύο τάσεις στην Ψυχολογία κατά την κρίση του βιβλίου αυτού. Η κ. Ζανή μου είναι επίσης πολύ συμπαθής και έχω συνεργαστεί μαζί της, αλλά ανήκει από άποψη δραστηριότητάς της σε άλλα πλαίσια, εξωεκπαιδευτικά και δε νομίζω ότι είναι το κατάλληλο για το έργο αυτό πρόσωπο. Πέρα από αυτό χρειάζεται και μια εμπειρία συγγραφική και επιστημονική κριτική που διαθέτει ο κ.Καραμπέτσας. Αντίθετα η κ. Ζανή έχει κυρίως με τον Επαγγελμ. Προσανατολισμό ασχοληθεί και όχι με την Ψυχολογία ακόμη και στις βασικές σπουδές της.

Με βάση τα παραπάνω εισηγούμαι ως εξής την επιτροπή κρίσης του βιβλίου "Γενική Ψυχολογία":

1.- Καραμπέτσας Αργύρης, Λέκτορας Ψυχολογίας Παν/μίου Κρήτης, Κέντρο Ψυχικής Υγιεινής, Νοτάρ 50.

2.- Τσιαντή Βασιλική, καθηγ. 5ου Γυμνασίου Αθηνών.

3.- Παρασκευόπουλος Ιωάν., καθηγ. Ψυχολογίας του Παν/μίου Αθηνών.

Η κ. Ζανή θα μπορούσε μόνο ως τέταρτο μέλος να εγκριθεί.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει: Συμμερίζομαι του κ. Παπαδόπουλου τις απόψεις για πιο ειδικούς ειδικούς στην κρίση κάποιου βιβλίου.

Δε συμμερίζομαι όμως την "κρίση" του ότι "δεν είναι αφελής για να περιμένει να μας πείσει.

Υποστηρίζω ότι κάθε φορά κριτήριο είναι το θέμα και οι περιστάσεις

Σήμερα:

α) Μιλάμε για διαδικασία ξεκινήμενη που μόνο ισχυροί λόγοι θα οδηγούσαν σε διακοπή της.

β) Έχουμε ασφυκτική προθεσμία.

Προτείνω να γίνει δεκτή η πρόταση της Ομάδας του ΕΠΑ.

Ο Πρόεδρος θέτει σε ψηφοφορία την εισήγηση του κ. Παπαδόπουλου και την πρόταση της ΔΙΕΦΕΣ του ΥΠΕΠΘ.

Ψηφοφορία

Σκορδίλης	εισήγηση
Τομπαζίδης	πρόταση ΔΙΕΦΕΣ
Παπασημακόπουλος	εισήγηση
Αδαμόπουλος	πρόταση ΔΙΕΦΕΣ
Παπαδόπουλος	εισήγηση
Βώρος	πρόταση ΔΙΕΦΕΣ
Βαρουχάκης	" "
Σακκάς	" "
Σπυρόπουλος	" "

Το Τμήμα με ψήφους 6:3 αποφαινεται: Κάνει αποδεκτή την πρόταση της ΔΙΕΦΕΣ.

ΘΕΜΑ 2ο

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει: Σχετ. έγγραφο: Φ.211.17/37/Γ2/872/3-4-85
ΥΠΕΠΘ.

1.- Ιστορικό του θέματος:

Το παραπάνω βιβλίο γράφτηκε με ανάθεση πριν δύο χρόνια. Προω-
θήθηκε με πλειοψηφία (τόσο από την Επιτροπή Κρίσης όσο και από το
Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ. Και συνοδεύταν από την υπόσχεση των συγγραφέων
ότι θα γράφουν κάποια συμπληρωματικά κεφάλαια.

2.- Οφείλω να θυμίσω ότι από την πρώτη εμφάνιση αυτής της συγ-
γραφής ήμουν με τη μειοψηφία για λόγους ατέλειας της συγγραφής. Συνο-
φίζονται κυρίως στα εξής:

- α) δεν αποτελεί πράγματι βιβλίο αρχών ή εισαγωγής στην πολιτι-
κή επιστήμη·
- β) είναι συγγραφή πολιτικά μονόπλευρη και άνευρη·
- γ) ως προς το δεύτερο μέρος της (Στοιχεία Δημοκρατικού Πολιτεύ-
ματος) επαναλαμβάνει το πρόγραμμα της γ' γυμνασίου, ενώ είχε υποδεικτεί
στους συγγραφείς να αποφύγουν αυτήν ακριβώς την επανάληψη.

3.- Επειδή είναι γενικότερη σήμερα πολιτική να πάμε "από τις α-
ναθέσεις στις προκηρύξεις" και επειδή η παραπάνω συγγραφή δεν έχει
ιδιαίτερες αρετές που να την κάνουν δυσαναπλήρωτη και επειδή η υπέρβα-
ση χκκ της προθεσμίας είναι λόγος επαρκής για ματαίωση (εκτός αν είναι
αδήριτη ανάγκη η αποδοχή της αίτησης για παράταση),
για τους λόγους αυτούς προτείνω:

α) Αν έχει κατατεθεί η συμπληρωματική συγγραφή - έστω και εκπρό-
θεσμα - ως τις 15-5-85 να γίνει δεκτή και κατά το δυνατό να αξιοποιη-
θεί με τις νόμιμες διαδικασίες για το 1986-87.

β) Ανεξάρτητα απ' αυτή την εξέλιξη να γίνει προκήρυξη για νέα
συγγραφή, με αναλυτικό πρόγραμμα, που είναι ανάγκη να περιέχει δύο
τουλάχιστο βασικά θέματα - άξονες:

- να προσφέρει πράγματι εισαγωγή στην πολιτική επιστήμη (τι
είναι, από που προέρχεται, τι υπόσχεται, τι διαχειρίζεται)·

- να κάνει λόγο για τη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος·

4.- Στην περίπτωση που θα υιοθετηθεί το δεύτερο μέρος της εισήγησης αυτής επιφυλάσσεται σε προσεχή συνεδρίαση να εισηγηθώ:

α) σχέδιο αναλυτικού προγράμματος

β) προδιαγραφές προκήρυξης.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφαινεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Φ. Βώρου.

30.6.85

Προτάσσεται το 4ο θέμα.

Ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης λέγει: Το ΥΠΕΠΘ, Δ/ση Εφαρμογής Προγρ. ΜΕ, Τμήμα Α' μάς διαβίβασε το έγγραφο αριθ. Γ2/1019/5-4-1985, με το οποίο μας διατυπώνονται τα ακόλουθα ερωτήματα:

1.- Θεωρούμε ή όχι σκόπιμο να καθορίσουμε αναλυτικά τον ακριβή τρόπο βαθμολόγησης του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών στην Α' και τη Β' τάξη του λυκείου:

2.- Αν το θεωρούμε σκόπιμο, ποιον αναλυτικό τρόπο βαθμολόγησης προτείνουμε:

Κατά τη γνώμη μου, το έγγραφο του ΥΠΕΠΘ μάς δίνει την ευκαιρία να καλύψουμε ένα κενό στις ως τώρα εισηγήσεις μας, επανορθώνοντας μια παράλειψή μας. Δε βλέπω το λόγο γιατί να υπάρχει ασάφεια στον τρόπο βαθμολόγησης των Αρχαίων Ελληνικών στις Α' και Β' τάξεις του Λυκείου (ο βαθμός των οποίων υπολογίζεται στις Γενικές εξετάσεις), τη στιγμή που το ίδιο θέμα έχει λυθεί σε όλες τις άλλες εξετάσεις, ακόμη και στις γυμνασιακές τάξεις.

Υπογραμμίζω ότι το ερώτημα που μας υποβλήθηκε δεν προέρχεται από μεμονωμένο σχολείο αλλά, ουσιαστικά, από την ίδια τη Διοίκηση που θέλησε - και πολύ σωστά - να αξιοποιήσει μια συγκεκριμένη απορία. Θεωρώ λογικό να μην ισχύσει η πρόταση μου (που ακολουθεί) από φέτος (1984-85) αλλά από το προσεχές σχολικό έτος 1985-1986. Βρίσκω όμως ακατανόητη την ιδέα που φαίνεται να κερδίζει έδαφος, ότι δηλαδή πρέπει να αναβάλουμε για αργότερα την απόφασή μας. Ποιο δήλιο πρόβλημα μας απασχολεί, ώστε να απαιτείται μια τόσο βαθυστόχαστη και εξονυχιστική

εξέταση, που ουσιαστικά θα παραπέμψει με μαθηματική ακρίβεια την ερώτηση του Υπουργείου στις ελληνικές καλλένδες: Ανάλογο θέμα σχετικά με τα λατινικά το συζητήσαμε προ καιρού και το λύσαμε μέσα σε πέντε λεπτά (η ρύθμιση μάλιστα που προτείνω πιο κάτω είναι η ίδια με αυτή που υιοθετήθηκε τότε). Η αναβολή της απόφασης αν τελικά γίνει αποδεκτή, θα παρατείνει τη σύγχυση και την ακαταστασία που επικρατεί στα Λύκεια σχετικά με τη βαθμολόγηση των Αρχαίων Ελληνικών στις Α' και Β' τάξεις του Λυκείου και θα δικαιωνίσει την ευθύνη μας για μια σοβαρή μας παράλειψη.

Με αυτά τα δεδομένα προτείνω:

1.- Να οριστεί ένας συγκεκριμένος τρόπος βαθμολόγησης του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών κατά τις γραπτές εξετάσεις στις Α' και Β' τάξεις του Λυκείου.

2.- Να υιοθετηθεί ο ακόλουθος τρόπος βαθμολόγησης: η μετάφραση να βαθμολογείται με άριστα το 10 και οι παρατηρήσεις επίσης με άριστα το 10. Αν αυτές είναι τέσσερις, η καθεμία να βαθμολογείται με άριστα το 2,50 ($4 \times 2,50 = 10$) και αν είναι πέντε, η καθεμία να βαθμολογείται με άριστα το 2 ($5 \times 2 = 10$).

3.- Η πιο πάνω ρύθμιση, επειδή υιοθετείται τις παραμονές, σχεδόν, των εξετάσεων, καλό θα ήταν να μην ισχύσει από φέτος (1985) αλλά από το προσεχές σχ. έτος 1985-1986.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

1.- Για τις διαδικασίες βαθμολόγησης τούτο το σχολικό χρόνο νομίζω δεν μπορεί να γίνεи συζήτηση σήμερα (είναι αργά).

2.- Φαίνεται ότι υπάρχει λόγος να εξεταστεί το θέμα αυτό προσεκτικά σε μία προσεχή συνεδρίαση για την άλλη σχολική χρονιά. Ίσως και να γενικευτεί το θέμα, για τα άλλα μαθήματα.

Τέλος ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει σε ψηφοφορία τις 2 προτάσεις που διαμορφώθηκαν κατά τη συζήτηση.

A.- Να προχωρήσει η συζήτηση.

Β.- Να αναβληθεί το θέμα για συζήτηση και να εξεταστεί με νεότερα δεδομένα το πρώτο 10ήμερο του σχολ. έτους.

Ψηφοφορία

Σκορδύλης	Β
Τομπαΐδης	Β
Παπασημακόπουλος	Α
Αδαμόπουλος	Β
Παπαδόπουλος	Α
Βώρος	Β
Βαρουχάκης	Λευκή
Σακκάς	Α
Σπυρόπουλος	Β

Το Τμήμα με ψήφους 5 και 1 λευκή = 6:3 αποφαινεται: Να συζητηθεί το θέμα το πρώτο 10ήμερο του σχολ. έτους ¹⁹⁸⁵⁻⁸⁶ το αργότερο.

EMA 3ο :

Δίκτυο πληροφόρησης της UNESCO για θέματα διδασκαλίας φυσικών επιστημών και τεχνολογίας στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση".

Σχετικό έγγραφο : 387/1/530/ΔΔΕΣ/12-3-1985.

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει :

1. Το σχετικό έγγραφο περιήλθε στα χέρια μου ανεπίσημα προχθές· ανεπίσημα γνώριζα και το θέμα από συνάδελφο που ήρθε πρόσφατα από το Παρίσι.

2. Σπεύδω να ανταποκριθώ με τα παρακάτω :

(α) Βέβαια μας ενδιαφέρει η ενημέρωση και η εγγραφή στο UNESCO NETWORK FOR INFORMATION IN SCIENCE AND TECHNOLOGY EDUCATION και για το λόγο αυτό θα συμπληρώσω τα δυο συνημμένα έντυπα.

(β) Βρίσκομαι όμως σε αδυναμία να συμπληρώσω το LIST OF CURRENT PROJECTS FOR IMPROVEMENTS IN SCIENCE ETC. που προβλέπεται στο συνημμένο έντυπο II για δύο λόγους :

(β1) Δεν είναι στη δική μας αρμοδιότητα τα προγράμματα FOR IMPROVEMENTS IN SCIENCE AND TECHNOLOGY EDUCATION, όπως λ.χ. οι αξιολογοί σχεδιασμοί που αφορούν το ΕΠΑ.

(β2) Δεν μπορώ να ονομάσω LIAISON PERSON (που προβλέπεται στο ίδιο συνημμένο έντυπο), γιατί δε γνωρίζω τη βούληση της Διοίκησης για το θέμα αυτό.

3. Σημειώνω ότι θέματα προτεραιότητας για μας είναι αναμφισβήτητα :
CURRICULUM DESIGN,
DEVELOPMENT OF TEACHING / LEARNING MATERIALS,
TRAINING.

4. Προτείνω :

Να σταλούν τα συνημμένα στη ΔΔΕΕ (μαζί με την ανάλογη και νομίζω πιο ενδιαφέρουσα εισήγηση του Τμήματος Τ.Ε.Ε.) και να συμπληρωθούν εκεί αφού γίνει συνεννόηση και με τους αρμόδιους του ΕΠΑ και με την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου για να ονομαστεί το ζητούμενο LIAISON PERSON.

5. Το πράγμα θα ήταν πολύ απλό αν υπήρχε κάποιος ονομασμένος αντι-
πρόσωπος της χώρας για τα θέματα UNESCO* αλλά κάτι τέτοιο δε
γνωρίζω. Και με την ευκαιρία υπογραμμίζω ότι είναι πολύ σημαντικό
- για λόγους ουσιαστικής ενημέρωσης από τους διεθνείς οργανισμούς
και έγκαιρης συμμετοχής στις δραστηριότητές τους αλλά και για
λόγους σοβαρότητας - να ονομάζουμε κατά περίπτωση υπεύθυνους και
να έχουμε συνέχεια ώστε να μπορούν οι υπεύθυνοι αυτοί να ενημερώνο-
νται, να παρακολουθούν, να ανταποκρίνονται, να μας ενημερώνουν και
να εκπρόσωπα να μας εκπροσωπούν.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Φ. Βώρου.

Notes:

1. Use additional copies of the report for reference purposes if this is necessary.
2. Send completed form to: Director, Division of Science, Culture and Vocational Education, Ministry of Education and Religious Affairs, 7 Place de Valenciennes, 95700 PARIS (France).

UNESCO NETWORK FOR INFORMATION
IN SCIENCE AND TECHNOLOGY EDUCATION

(Form to be completed by participating institution)

Name of institution: Center for Educational Research and
Teacher in-Service Training.

Address: 376 Mesogeion ave. Athens 153.43
 Telephone: 6567-364

Country: Greece

Name of liaison person with network: _____

List of major current projects for improvements in science and technology education. Please indicate priority areas for which you would like international co-operation. (See information note - Annex I - on relevant areas of action.)

priority areas :

- curriculum design
- development of teaching / learning materials
- training .

Notes:

1. Use additional sheets for the list of current projects in your institute if necessary.
2. Send completed form to: Director, Division of Science, Technical and Vocational Education
 Unesco
 7 Place de Fontenoy
 75700 PARIS (France)

UNESCO NETWORK FOR INFORMATION IN SCIENCE AND TECHNOLOGY
EDUCATION

In order to provide us with information needed, please complete the present form and return it to Unesco at your earliest convenience.

A) Working languages used by your institution:

National language(s) Greek

Foreign language(s) English - French

B) Publications - titles and types (e.g. newsletters, journals, etc.) of publications produced by your institution:
(use additional sheets if necessary)

Στη διότι αυτήν υπηρεσία να συ-
μμετέχει: "οι διευθυντές της έρε-
σης και της εκπαίδευσης
α. έρευνα με την έγκριση της διεύ-
θυνσης και του έθνικου εκπαιδευτικού
και συνεργασίας.
β. οργάνωση διανομής διπλωμάτων και
πληρω.

Name of institution: Center for Educational Research
and Teacher in-Service Training.
Address: 396 Mesogeion ave., Athens 153.43

RESEAU UNESCO D'INFORMATION CONCERNANT
L'ENSEIGNEMENT DES SCIENCES ET DE LA TECHNOLOGIE

Afin de nous fournir des renseignements nécessaires, vous êtes prié de remplir la présente formule et de la retourner à l'Unesco dans les meilleurs délais.

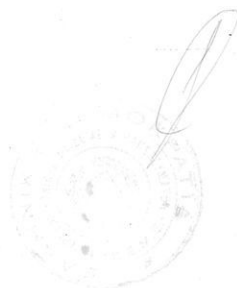
A) Langues de travail utilisées par votre institution:

Langue(s) nationale(s) _____

Langue(s) étrangères(s) _____

B) Publications - titres et types (livres, revues, bulletins, manuels, etc) de publications éditées par votre institution:

(Vous pouvez, le cas échéant, utiliser des feuilles supplémentaires)

Nom de l'institution: _____

Adresse: _____

UNESCO NETWORK FOR INFORMATION
IN SCIENCE AND TECHNOLOGY EDUCATION

Background

In accordance with the Unesco Programme and Budget for 1984-85 (para.05210 of /5), it is envisaged to establish an international network of relevant institutions and organizations for promotion of the exchange of information and co-operation in science and technology education. Under the auspices of Unesco, the network will comprise selected national institutions, serving as focal points within Member States, and international and regional organizations actively involved in promotion of innovations in the field of science and technology education. The network is expected to provide an opportunity to participating institutions/organizations to share their experiences with others, to contribute within the limits of their financial and technical resources to over-all development of science and technology education, and to benefit through the network from the rich and varied experiences and innovations taking place around the world.

Objective and Scope

To promote the international exchange of information and experience on innovations in science and technology education with reference to primary and secondary schools and related teacher training, out-of-school scientific activities for young people and popularization of science. These will include the teaching of basic science disciplines (physics, chemistry, biology) and mathematics, integrated science and technology education, nutrition and health education. Special attention will be given to curriculum design, development of teaching/learning materials, new techniques and laboratory equipment, training, evaluation, etc.

Modalities of Action

After ascertaining the needs, interests and priorities of participating institutions and organizations in the network, exchange of information and experiences will be facilitated through publications, meetings, promotion of experimental/pilot activities, exchange of innovative teaching materials, etc. These actions may be initiated by Unesco or proposed and financed by participating institutions/organizations within the objectives of the network. The activities undertaken may concern all participating institutions in the network or a group of institutions interested in sharing experiences on specific topics related to the improvement of science and technology education.

ΘΕΜΑ 7ο

Ο κ. Παπαδόπουλος ζητεί την αναβολή του θέματος επειδή δεν είχε αναγραφεί στην Η.Δ.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος σημειώνει ότι το θέμα είχε περιληφθεί στην προηγούμενη Η.Δ., άρα οι ενδιαφερόμενοι θα έπρεπε να το είχαν μελετήσει και επαναφέρεται σήμερα που ο κ. Τομπαΐδης είναι έτοιμος να εισηγηθεί.

Ο κ. Παπαδόπουλος επιμένει ότι κατά τον ίδιο τρόπο είχε μπει και στην προηγούμενη Η.Δ.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος λέγει ότι υποχρεούται από τον κανονισμό να αναβάλλει το θέμα για τη συνεδρίαση της Παρασκευής με την προσδοκία ότι ο κ. Ν. Παπαδόπουλος θα μας πείσει με την παρέμβασή του ότι η αναβολή ήταν επωφελής.

Ο κ. Παπαδόπουλος παρατηρεί ότι αντιμετωπίζει το θέμα καθαρά τυπικά διαδικαστικά και απορεί που ο κ. Σπυρόπουλος με τη λέξη "προσδοκία" μου αποδίδει πρόθεση.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος λέγει; Όταν προτείνουμε μόνο τυπικούς λόγους για αναβολή, τότε ο καθένας κρίνει αν υπάρχει πρόθεση ή όχι.

Ο κ. Παπαδόπουλος λέγει: Σπάνια υπάρχουν τυπικοί λόγοι που δε σχετίζονται και με την ουσία.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος λέγει την Παρασκευή θα φανεί η ουσία.

ΘΕΜΑ 8ο

Ο κ. Κυρ. Κατσιμάνης λέγει: Από το ΥΠΕΠΘ, Δ/ση Εκπ/κών Προγραμμάτων, Τμήμα Τεχνικής Βοήθειας, μάς διαβιβάστηκε η πρόταση της ομάδας του ΕΠΛ για την κρίση του βιβλίου Σταθμοί στην Ιστορία της Ελληνικής Τέχνης. Προτείνονται οι κ.κ. Μανόλης Βλάχος, Σχ. Σύμβουλος, Γεώργ. Λάβας, Καθηγητής Αρχαιολογίας Παν/μίου Θεσσαλονίκης και Γιάννης Σακελλαράκης, έφορος αρχαιοτήτων Μουσείου Ηρακλείου Κρήτης.

Θεωρώ τα μέλη της επιτροπής κατάλληλα για την κρίση του βιβλίου, Σταθμοί στην Ιστορία της Ελληνικής Τέχνης και εισηγούμαι να γίνει η πρόταση της ομάδας του ΕΠΛ δεκτή όπως είναι.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση αποφαινεται: αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Κυρ. Κατσιμάνη.

Στο σημείο αυτό τελείωσε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ Μ.Ε.

Π Ρ Α Ξ Η 39/1985

Σήμερα 2 Μαΐου 1985, ημέρα Πέμπτη και ώρα 11.30' πρωινή, το Τμήμα της Εκπαίδευσης του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμόρφωσης (ΚΕΜΕ) συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή, Αττικής) με πρόεδρο το Σύμβουλο Β' Ηλία Σπυρόπουλο.

Στη συνεδρίαση έλαβαν μέρος οι : Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαγιάννης, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Κυρ. Κατσιλάκης, Β. Θεοδωρακόπουλος και Κων/νος Φούσκας, Εισηγητές. Χρέη γραμματέα ανέλαβε η Φιλολόγος Παρασκευή Παπαδημητρίου.

Απουσίαζαν από τη συνεδρίαση οι : Δ. Σαγκάς, Α. Αδαμόπουλος, Σύμβουλοι Β', και Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος, γιατί είχαν άλλη υπηρεσιακή απασχόληση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

Γνωμοδότηση για το Σχ. Π. Δ/τος : " Τροποποίηση των διατάξεων που αναφέρονται στη λήξη της διδασκαλίας μαθημάτων και στην έναρξη διενέργειας εξετάσεων".

Εισηγητές : Φ. Βώρος και Β. Θεοδωρακόπουλος.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε η προηγούμενη πράξη, το Τμήμα άρχισε την εξέταση του θέματος της ημερήσιας διάταξης.

Οι Εισηγητές του θέματος Φ. Βώρος και Β. Θεοδωρακόπουλος έθεσαν πρόψη των μελών του Τμήματος την κοινή εισήγησή τους, που έχει ως εξής:

Η Δ/νση Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. του ΥΠΕΠΘ με το εξαιρ. επί-
ον έγγραφό της Γ2/1258/2-5-1985 μας στέλλει σχέδιο Π. Δ/τος, με το
οποιο μόνο του οποίου ορίζεται ότι εξαιρετικά και μόνο για το σχολικό
τος 1984-85 :

- α) Το Γ' τρίμηνο λήγει στις 30 Μαΐου για τα Γυμνάσια και στις 10 Μαΐου
για τα Λύκεια.
β) Οι εξετάσεις για τους μαθητές των Λυκείων γίνονται από 13 Μαΐου ως
30 Ιουνίου και από 1 Σεπτεμβρίου ως 10 Σεπτεμβρίου.
γ) Η ημέρα που οι σύλλογοι των καθηγητών αποφασίζουν για το
χαρακτηρισμό της διαγωγής των μαθητών, για τα αποτελέσματα των μα-
θητών Γυμνασίου και για το πρόγραμμα διεξαγωγής των γραπτών εξετά-
σεων είναι η 30ή Μαΐου για τα Γυμνάσια και η 10η Μαΐου για τα Λύκεια.

Επειδή οι παραπάνω ρυθμίσεις αποτέλεσαν αντικείμενο υπουργικών
εξαγγελιών και επειδή υπαγορεύονται από το γεγονός ότι οι εθνικές βου-
λευτικές εκλογές θα γίνουν στις 2 Ιουνίου, δεν μπορούμε να έχουμε
αντιρρήσεις για τη συντόμευση του χρόνου διδασκαλίας των μαθημάτων,
μολονότι είναι θέμα που μας πονάει ιδιαίτερα (βλ. προγενέστερη γνωμο-
δότησή μας).

Το Τμήμα, ύστερα από συζήτηση,

αποφασίζει ομόφωνα :

Κάνει δεκτή την εισήγηση των : Φ. Βώρου και Β. Θεοδορακόπουλου.

Στο εφημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση του θέματος και λύθηκε η
συνεδρίαση του Τμήματος.-

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Μαριάνθη Γκιόζ

ΠΑΡ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Π ρ ά ξ η 40/85

Σήμερα, 3.5.85 ημέρα Παρασκευή και ώρα 0.9:00 το Τμήμα Μ.Ε. του Ι.Ε.Π. συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσο-
κ. 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Ελαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ.
Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης,
Β. Βούσικας, Ι. Σκορδίλης, Ξ.δ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β.
Αδαμόπουλος, Κ. Φούσικας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δή-
μητρα Ζαραφονίτου, φιλόλογος.

Θέματα Η.Δ.

- Α.Π. Γλωσσικής διδ/λίας Γ' Γυμνασίου. Εισηγητής Δ. Τομπαΐδης.
- Αναφορά Συνδέσμου καθηγητριών Οικ. Οικονομίας. Εισηγητής Κ. Φούσικας.
- Κρίση Βιβλίου Οικ. Οικονομίας Γ' Γυμνασίου. Εισηγητής Κ. Φούσικας.
- Ανακοινώσεις.
- Αποστολή οδηγιών διδ/λίας (τεύχος Γ'). Εισηγητής: Α. Αδαμόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε
το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως το Τμήμα άρχισε την εξέταση των
θέμάτων της Η.Δ.

1^ο: Ο κ. Δ. Τομπαζίδης λέγει:

Το υπουργείο ζητάει τη γνώμη μας σχετικά με το εξής ζήτημα: Στο μά-
της Νέας ελληνικής γλώσσας και γραμματείας της Γ' τάξης γυμνασίου ισχύει
αλυτικό πρόγραμμα του 1978. Το πρόγραμμα αυτό θα αλλάξει από το μεθεπόμε-
νο σχολικό έτος (1986-87), όταν θα ολοκληρωθεί η νέα γλωσσική διδασκαλία
αρχισε φέτος στις τάξεις Α' και Β'. Ως τότε η πρότασή μας είναι (πρό-
ς το 1985) να διδασκείται στην Γ' τάξη του γυμνασίου το υπόλοιπο τμήμα από το
πρόγραμμα του βιβλίου "Νεοελληνική γλώσσα για το γυμνάσιο". Πιστεύω ότι
το αλυτικό πρόγραμμα που ισχύει υπηρετείται καλύτερα από τη νέα γλωσσική
διδασκαλία παρά από την ως τώρα διδασκαλία του συντακτικού. Γιατί τώρα
συντακτική η γλώσσα στο συνολό της (και όχι αφηρημένες συντακτικές σχέσεις)
καλλιεργείται η έκφραση-έκθεση.

συζητείται συζήτηση.

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει: Εκφράζω έντονες επιφυλάξεις για το θέμα
συζητείται, δεδομένου ότι έχω συζητήσει με ειδικούς και έχουν εκφράσει
η γνώμη ότι αντίστοιχα βιβλία θεωρούνται, μόλις ανεκτά.

Ο κ. Φ. Βώρος λέγει ότι θα έπαιρνε το λόγο αν ο κ. Παπαδόπουλος ανέ-
λεγε το όνομα ενός ειδικού.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζεται:

αποφασίζεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Δ. Τομπαζίδη.

3^ο: Κρίση βιβλίου Οικ. Οικονομίας Γ' Γυμνασίου.

Ο κ. Κ. Φούσκας λέγει:

1. Με την υπουργική απόφαση αρ. πρωτ. Φ. 211. 12/47/Γ₂/3043/3-10-84 έδόθη η συγγραφή του σχολικού βιβλίου "Οικιακή Οικονομία" για τη Γ' του Γυμνασίου, με βάση το νέο Α. Π. του μαθήματος, το οποίο εγκρίθηκε το ΚΕΜΕ το 1984, στις καθηγήτριες Οικ. Οικονομίας κ.κ. Κ. Λαγάκου, Α. Ώρα, Α. Μπράνου και Κ. Κοκολάκη. Η κ. Κοκολάκη παραιτήθηκε και στη θέση της διορίστηκε η κ. Παπαηλιού, που και αυτή παραιτήθηκε. Τελικά το βιβλίο του βιβλίου για τη "Διατροφή" έγραψε - ύστερα από προφορική συμφωνία του ΥΠΕΠΘ - η κ. Αγγελική Μαρίνου, πράγμα που χρειάζεται υπηρεσιακή αποποίηση ύστερα από δική μας πρόταση.

Για την ιστορία αναφέρω ότι βιβλίο Οικ. Οικονομίας για τη Γ' του Γυμνασίου εκδόσεως ΟΕΔΒ δεν είχαμε μέχρι τώρα. Αυτή είναι η πρώτη προτεινόμενη συγγραφή τέτοιου βιβλίου από το ΥΠΕΠΘ και ύστερα από πρόταση του ΥΠΕ.

2. Η επιτροπή κρίσεως του βιβλίου ορίστηκε με την υπουργική απόφαση αρ. πρωτ. Φ. 211. 13/14/Γ₂/3846/10-12-1984. Το βιβλίο μας διαβιβάστηκε από το ΥΠΕΠΘ με το έγγραφό του αρ. πρωτ. Φ. 211. 17/21/Γ₂/534/27-2-85, να προχωρήσουμε στη νόμιμη κρίση με τη διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 30 του Ν. 1304/82 και τις προϋποθέσεις της Φ. 211. 13/14/Γ₂/3846/10-12-84 αποφάσεως του ΥΠΕΠΘ.

3. Το βιβλίο κρίθηκε σε πρώτη φάση από την Επιτροπή κρίσεως μέλη της οποίας ήταν η κ. Κόντου-Φίλη, ιατρός, και οι κ.κ. Θ. Κολοτούρου, Μ. Χριστοφίλου, Δ. Γκίκα και Ε. Μουγγολιά, καθηγήτριες της Οικ. Οικονομίας. Η συζήτηση της Επιτροπής κρίσεως ακούστηκε στο Τμήμα μας και καταχωρίστηκε στα πρακτικά του (πράξη 31/5-4-85). Τα 3 από τα 5 μέλη της Επιτροπής ήταν κατηγορηματικά αντίθετα στην έγκριση του βιβλίου. Η κ. Χριστοφίλου είπε: "Εν είμαστε κατηγορηματικά αρνητικές" και η κ. Μουγγολιά δήλωσε ότι "αν γίνουν διορθώσεις, το βιβλίο μπορεί να προωθηθεί". Και τα 5 μέλη της Επιτροπής πάντως υπογράφουν τις παρατηρήσεις για την ποιότητα του βιβλίου.

4. Οι συγγραφείς διόρθωσαν τη συγγραφή τους σύμφωνα με τις υποδείξεις της Επιτροπής κρίσεως και πολλά σημεία του βιβλίου, τα οποία ούτε-
 γαν, σχεδόν ξαναγράφηκαν. Μετά από αυτά το βιβλίο εισάγεται σήμερα
 Τμήμα μας για τελική κρίση, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται
 το άρθρο 30 του Ν. 1304/82 και τις προϋποθέσεις της Φ. 211. 13/14/Γ₂/
 /10-12-84 αποφάσεως του ΥΠΕΠΘ.

5. Επιθυμώ να βεβαιώσω το Τμήμα ότι οι παρατηρήσεις της Επιτροπής
 έως αξιοποιήθηκαν κατά το μεγαλύτερο μέρος τους από τις συγγραφείς, οι
 έες έδειξαν μεγάλη προθυμία. Σε πολλά σημεία του βιβλίου έκαμα και
 διορθώσεις, τις οποίες αποδέχτηκαν οι συγγραφείς. Το κρινόμενο βιβλίο
 είναι τώρα πολύ καλύτερο από ό,τι ήταν όταν αρχικά υποβλήθηκε.

6. Η έκταση του βιβλίου μειώθηκε αισθητά, ώστε τελικά να κυμανθεί
 στις 160 σελίδες - κείμενο και εικονογράφηση. Το καθαρό κείμενο δε-
 ξεπερνάει τις 120 σελίδες. Το μάθημα είναι μονόωρο.

7. Στα γλωσσικά ζητήματα του βιβλίου και ιδιαίτερα του ύφους του
 γαν αρκετά λάθη, τα οποία προσπάθησα να διορθώσω, όσο αυτό ήταν δυνα-
 . Σήμερα το βιβλίο, διορθωμένο, χωρίς να είναι γλωσσικά άρτιο, δεν
 ουσιάζει έκδηλα προβλήματα αυτής της μορφής. Μπορεί να σταθεί.

8. Από την πλευρά του περιεχομένου του δεν μπορώ να ισχυριστώ ότι
 κρινόμενο βιβλίο είναι εξαίρετο, είναι όμως ανεκτό. Έχω τη γνώμη ότι
 κακτηρίζεται από πιστότητα στο Α.Π., από συστηματική εξέταση των θεμά-
 , από καταληπτή έκθεση του γνωστικού αντικειμένου και από ενημέρωση στα
 οβλήματα Οικ. Οικονομίας. Αν συγκρίνει κανείς το βιβλίο αυτό με άλλα
 λογα βιβλία, τα οποία χρησιμοποιούσαμε μέχρι τώρα για το μάθημα από το
 λύτερο εμπόριο, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το κρινόμενο βιβλίο είναι
 υψητά καλύτερο και μπορεί να σταθεί, έστω προσωρινά, μέχρι να γραφεί άλ-
 καλύτερο με προκήρυξη.

9. Ύστερα από όλα αυτά εισηγούμαι στο Τμήμα την έ γ κ ρ ι σ η
 ο βιβλίου της Οικ. Οικονομίας για τη Γ' Γυμνασίου των συγγραφέων Κ. Λαγά-
 ο, Α. Μπούρα, Α. Μπράνου και Α. Μαρίνου και την προώθησή του στον ΟΕΔΒ
 για εκτύπωση και χρησιμοποίησή του κατά το σχολ. έτος 1985-86. Επίσης ει-
 γούμαι να περιληφθεί και το όνομα της κ. Αγγελικής Μαρίνου στους συγγρα-

του βιβλίου και το ποσό της χρηματικής αμοιβής που αποφασίστηκε για συγγραφή να επιμερισθεί με ίση κατανομή και στις 4 συγγραφείς.

Ακολούθησε συζήτηση.

Ο κ. Δ. Τομπάζης λέγει:

Ο κ. Κ. Φούσκας είδε και διόρθωσε πολλά λάθη της συγγραφής του βιβλίου Οικ. Οικονομίας Γ' τάξης. Ωστόσο είναι αρκετά πράγματα (διατυπώσεις, χρήση κατάλληλων εκφράσεων και τύπων, στίξη κ.ά.) που μπορούν και πρέπει να διορθωθούν από ένα φιλόλογο, πριν πάει η συγγραφή αυτή στο τυποείο. Η δουλειά αυτή είναι μέσα στις δυνατότητες των φιλολόγων διορθω- που διαθέτει ο ΟΕΔΒ.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάσεται

αδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Κ. Φούσκα.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση του θέματος.

άσσεται το 5^ο θέμα: Ο κ. Α. Αδαμόπουλος λέγει:

Παρουσιάζω στο τμήμα το τεύχος Γ' των οδηγιών που αναφέρεται στη διδασκαλία των μαθημάτων: Θρησκευτικά, Φυσική Αγωγή, Μουσική, Οικιακή Οικονομία, Πολιτική Οικονομία, Κοινωνιολογία και Ξένες γλώσσες στο γυμνάσιο και το λύκειο κατά το σχολικό έτος 1985-86 και εισηγούμαι την εκτύπωσή του από τον ΟΕΒΔ.

Οι οδηγίες αυτές έχουν διαμορφωθεί σύμφωνα με τα σημειώματα που έχουν παραδώσει οι αρμόδιοι κατά μάθημα σύμβουλοι και εισηγητές.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζεται:

συμφωνά αποδέχεται να προωθηθεί στον ΟΕΔΒ για ανατύπωση με τις διορθώσεις που προτείνονται το Γ' τεύχος των οδηγιών διδασκαλίας μαθημάτων Γυμνασίου και Λυκείου για το σχολ. έτος 1985-86.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση του θέματος.

α 2^ο: Ανακοινώθηκαν στο Τμήμα οι αναφορές των καθηγητριών Οικ. Οικο-
νας αρ. 1562/3.5.85 και 1566/3.5.85.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η. Δ.

ΡΡΕΒΥΡΟΣ
ΗΛ. ΣΥΓΓΡΟΝΟΥΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
Α. ΖΑΡΑΦΟΝΙΤΟΥ

Π ρ ό ξ η 41/85

Σήμερα, 6.5.85 ημέρα Δευτέρα και ώρα 09:00 το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ. Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Ιαπαδόπουλος, Λ. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Γ. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφονίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Δ. Σαγκάς, γιατί ήταν στην Τρίπολη (ΣΕΑΜΕ).

Θέματα Ημερήσιας Διάταξης

1. Ανατύπωση 2δ. βιβλίου, Στοιχεία Οικονομίας της Α' ΕΠΛ. Εισηγητής: Στ. Παπασημακόπουλος.
2. Ανακοινώσεις.
3. Διαβίβαση πρακτικού Επιτροπής κρίσης ελεύθερων βοηθημάτων Αγγλικής γλώσσας. Εισηγητές: Δ. Τομπαΐδης, Τρ. Τριανταφύλλου.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασης, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

μα 1^ο: Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει:

Εισηγούμαι την επανέκδοση του βιβλίου "Στοιχεία Οικονομικών" της ΕΠΑ του Α. Βορλόδου με την παρατήρηση ότι θα έπρεπε οι επικαλύψεις που υπάρχουν με άλλα βιβλία να μειωθούν π.χ. εκτός από τις επικαλύψεις που υπάρχουν με το βιβλίο Πολ. Οικονομία των Οικονομικών της Γ' Λυκείου υπάρχουν επικαλύψεις με το βιβλίο "Γεωργία και ανάπτυξη". Έτσι έχουν το ίδιο κεφάλαιο στις παραγωγές "πρωτογενής, δευτερογενής και τριτογενούς τομέας παραγωγής".

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάσεται:

ποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

μα 2^ο: Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

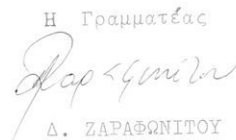
1. 1576/3.5.85
2. 1569/3.5.85
3. 1568/3.5.85

3^ο Θέμα αναβάλλεται για την επόμενη Παρασκευή 10.5.85, λόγω απουσίας του κ. Τρ. Τριανταφύλλου.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

 ΗΛ. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η Γραμματέας

 Δ. ΖΑΡΑΦΩΝΙΤΟΥ

Π ρ ά ξ η 42/85

Σήμερα, 10.5.85 ημέρα Παρασκευή και ώρα 09:00 το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσο-ερίων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Β. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκακας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφώνιτου, Φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Ι. Σκορδύλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, για οικογενειακούς λόγους.

Θ έ μ α τ α Η.Δ.

Θέμα 1^ο: Έγκριση πρακτικού Επιτροπής κρίσης για τα ελεύθερα βοηθήματα της Αγγλικής γλώσσας. Εισηγητές: Δ. Τομπαΐδης, Τρ. Τριανταφύλλου.

Θέμα 2^ο: Κρίση του διδ. βιβλίου Μουσική Α' Γυμνασίου. Εισηγητής: Κ. Φούσκακας.

Θέμα 3^ο: Οδηγίες διδ/λίας μαθημάτων του κλάδου Α₄. Εισηγητής: Στ. Παπασημακόπουλος.

Θέμα 4^ο: Εικονογράφηση βιβλίου Θρησκευτικών Β' Γυμνασίου. Εισηγητής: Κ. Φούσκακας.

Θέμα 5^ο: Ανακοινώσεις.

Στην αρχή της συνεδρίας αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδρίασης, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

1

ΚΕΜΕΠ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ 7^{ος} ορόφος:Ε.Ε. ΑΓΓΛΙΚΗΣ

10 Μαΐου, 1985

Προς
Το Ίνστιτούτο Μέσης
ΚΕΜΕ

Θέμα: Διδακτικά προγράμματα
Αγγλικής Γρ. Έτος 1985/86

Η Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων, Ίνστιτούτο με το έγγραφό της Φ.211.25/2/Γ2/938, διακρίβει ότι ΚΕΜΕ το Πρωτόκολλο της Επιτροπής (Φ211.21/8/Γ2/3607 19-11-84) περί των εγιδόων προγράμμων Αγγλικής Γλώσσας για το σχολικό έτος 1985/86.

Όπως είναι γνωστό, πριν από τινά μηνιά μου, το Ίνστιτούτο με την 87/1984 Πράξη του, πρότεινε στο ΥΠΕΠ να μη γίνει νέα προκήρυξη υποβολής διδακτικών προγράμμων Αγγλικής, αλλά να αξιοποιηθούν οι υπάρχοντες βίβλοι και κα' αυτή να προκύδουν με το νέο σχήμα έτος οι πιο κατάλληλες. Οι φόροι στον οδίζητο του Γενικού Γραμ. πρόεδού του κα' η ουσία έγινε αποδεκτή από το Ίνστιτούτο ήσαν:

1. — Η μερίκη ηφιδίωτα διδακτικών προγράμμων ήδ των εφμεροήμενο παμύρο.

2. — Η ύπαρξη των πομύρο πομύων βίβλων εν ομύω η φητοβόια, μεθοδοφορία, ορφάνωλη εν ήγη η.γ.γ. βυβλυνόων με τω

φθοροφία και τις αποδείξεις του νέου δικαίου
προγράψαντες τον εξαρθρώσει ήδη σε άκτα
αρχικά του πρώτου από το έτος 1984/85

3. — Η έξι με άρρωστη περιορισμένη χρονία
χρήση όχι μόνο των υπαρχόντων μαθήσεων
βερνίκι αλλά και των τυχόν νέων, δεδομένου
ότι για τα τυπικά περιεχόμενα οφείναι να επι-
διδάσκονται η νομική βιβλία από ειδική
εμπειρία τα οποία θα προετοιμαζούν τον
Ιούνιο 1986 και τα οποία θα παρέχουν
ως κείμενα των μαθητών Α, Β και Γ τύπου
Εμπειρία αποδείχθηκε βερνίκι περπατώντας
ταβύ και οι εξής αόριστη φόροι:

α. — Έπρεπε να διαδοί μερίτη, ώστε ο
μαθητής να διδάσκονται οφείναι βιβλία
θα συζητούνται με το νέο Α.Π. να
να προετοιμαζούν εκείνα τα οποία βί-
ησαν οφείναι μαθήματα που βιβλία ή

β. — Η εξαρθρώση του νέου Α.Π. είχε ως αποτέλεσμα
και των αλλαγών του τρόπου εξ-
ταβύ των μαθητών που ενοχλήν
πρόσδοκώμενη ή με κοινωνικότητα
βερνίκι θα διατηρούνται πρόβλεψη
και των μαθητών από και πάλι

Ναυα από όλα τα παραπάνω, το ΥΠΕΠΕ
απέδωσε βερνίκι των νομικών ή ε
των Φ 211.21/8/Γ2/3607/19-11-84 από
του Υπουργείου η Π. Κλήση να παρέρει

των κηροφόρων των ήδη εξυμνηθέντων βερών
Η Γνωστορία, ύστερα από παρόμοιες ήξεις
των 22 βερών, αποφασίζει το έργο των να
επιτελείται:

1. Συνία (9) από τις βερές αυτές ως κατά
ταξες των σύμφωνα με τη φιλοσοφία των
των δώδεκα του νέου αναγνωστικού προγράμματος
2. Των αποσπασμάτων των νοσηρίων (13) δεικνύει
ως διδακτικές.

Οι προτεινόμενες βερές κρινόμενες ως κατά
ταξες για τους φόρους που αναφέρονται στις βερές
3 και 4 του Αναγνωστικού, ενώ οι άλλες
κρινόμενες ως διδακτικές για τους φόρους
που αναφέρονται στις βερές 5 και 6.
(Γίνεται κριτική των πιο πάνω βερών του Προγράμματος)

Πριν διαπιστώσω την τελική μου κρίση
για Τρίτη Δέξω, στο βιβλίο μου, να αναφέρω
και δώδεκα παράγραφοι του εγγράφου των
Διευθυντών Εκπαιδευτικής Προγραμματικής που
σταθεί από το Γενικό να συνταχθεί "Εάν
κατανοήσω οι διδακτικές δώδεκα των κειμένων
Α Συμβαλόντων και Α Λογίων με τις προτεινόμενες
βερές ή εάν υπάρχει ανάγκη φόρου
διδακτικής ανάγκης ή αναγνωστικού προγράμματος
να ισχύουν και για το σχ. έτος 1985/86
οι εξυμνηθέντες βερές για το σχ. έτος 1984/85"

Για δε την άλλη παράγραφο "να ισχύουν
οι χρησιμοποιούμενες ήδη από το σχ. έτος 1984/85
εξυμνηθέντες διδακτικές βερές στις Β και
α' τάξεις"

Η έποψη της Εταιρείας να για τα δύο συμβεί
των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου της ΔΕΩΔ
Εφαρμογή προγραμμάτων ανάμεσα στα βιβλία 6
του προγράμμου που είναι:

" Σε όλες τις τάξεις Γυμνασίου και Λυκείου δε
μπορούν να χρησιμοποιηθούν βιβλία που δεν
περιλαμβάνονται στον προτεινόμενο πίνακα Γ
και συμπεριλαμβάνονται διαφορετικά τα βιβλία
Β και Α είχε ήδη διδαχτεί βιβλία που δεν
προβλέπονται εδώ".

Οι θέσεις της Εταιρείας διατηρούνται και διατηρούν
με το παρόντος βιβλίο για τους εξής λόγους:

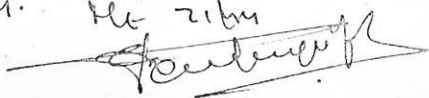
1. — Ο μαθητής είναι δε δέον να γνωρίζει ή
να γνωρίζει το επίπεδο των βιβλίων που να
τομίζει σε βιβλία ή το βιβλίο αυτό του δι-
δαχτεί 6' αυτή, διαφορετικά από τους βιβλία
έχουν διδαχτεί στο παρελθόν

2. — Η φιλοσοφία τόσο του προτεινόμενου όσο και
των προτεινόμενων βιβλίων είναι
με προβλεπόμενη των βιβλίων τους από
τον Ελβετικό και τον Γαλλικό.

Οι ειδικοί βιβλιογράφοι των ΚΕΠΕ Γ. Βασιλείου

α. — Να γίνει αποδεκτό το πρόβλημα της Εταιρείας
όπως είναι και στην πρώτη έκδοσή του

β. — Να ισχύουν οι προτεινόμενες βιβλία για τα Α
τάξεις Γυμνασίου και Λυκείου από το νέο σχολικό
έτος 1985/86, όπως αποφασίστηκε από το Υπ. Παι-
δείας και για τα Γαλλικά (Πράξη 33/1985) να να μην
υπάρχει διαφορετικότητα. Με τιμή

Ακολουθεί συζήτηση

Ο κ. Δ. Τομπαΐδης λέγει:

Δε με βρίσκει σύμφωνο η πρόταση της επιτροπής να μην εγκρίνει για το επόμενο σχολικό έτος (1985-86) 13 από τα 22 βοηθήματα αγγλικής που είχε εγκρίνει για το σχολικό έτος (1984-85) που τελειώνει. Ο λόγος που επικαλείται η επιτροπή (ασυμφωνία με το νέο αναλυτικό πρόγραμμα των αγγλικών) δεν μπορεί να είναι πειστικός, γιατί το πρόγραμμα αυτό έσχυσε από την αρχή του έτους 1984-85. Γι' αυτό η γνώμη μου είναι να έσχυσει για όλες τις τάξεις γυμνασίου και λυκείου ο περσινός πίνακας επιλογής. Και, προσωπικά, δε θα είχα αντίρρηση να σημειωθεί στη σημερινή απόφαση του τμήματος - για να βοηθηθεί σαφέστερα ο καθηγητής που διδάσκει - η παρατήρηση ότι στο αναλυτικό πρόγραμμα της Α' τάξης γυμνασίου και λυκείου ανταποκρίνονται καλύτερα και το εξυπηρετούν αμεσότερα τα βοηθήματα που εισηγείται η επιτροπή (χωρίς να αποκλειστούν και τα υπόλοιπα από τα περσινά).

Με τον τρόπο αυτό και τα στόματα των ενδιαφερομένων θα τα κλείσουμε και - προπαντός - θα κάνουμε τη δουλειά μας, μιας και πιστεύουμε, σύμφωνα με την πρόταση της επιτροπής (που σε ό,τι αφορά το επιστημονικό μέρος δεν είμαστε σε θέση, ως μη ειδικοί, να το αρνηθούμε), ότι αυτές οι σειρές υπηρετούν τους σκοπούς και το περιεχόμενο του νέου αναλυτικού προγράμματος.

Οι τάξεις Β' και Γ', βέβαια, θα συνεχίσουν με τα βιβλία της σειράς που άρχισαν φέτος και δεν μπορούν να αλλάξουν τώρα.

Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει:

Η δική μου γνώμη είναι η ακόλουθη: Για τις Β' και Γ' τάξεις να ισχύσουν όλες οι περυσινές σειρές. Για την Α' τάξη, ιδίως του Γυμνασίου, ήταν κάπως βαρύ να περιορίσουμε την επιλογή στις εννέα (9) σειρές που προτείνει η Επιτροπή. Και θα ήταν βαρύ, γιατί έχουμε βέβαια νέο Α.Π., αλλά δεν έχουμε δικά μας βιβλία. Γι' αυτό προτείνω συμβιβαστική πρόταση: Να ισχύσουν και για την Α' τάξη όλες οι περυσινές σειρές, αλλά να ποδείξουμε (εγκύκλιος;) ότι τη διδασκαλία στην Α' τάξη εξυπηρετούν καλύτερα τα βιβλία των εννέα (9) σειρών που προτείνει η Επιτροπή.

Ο κ. Σακκάς λέγει:

Έχουμε τα εξής δεδομένα: Η Πολιτεία από το Σεπ/βριο του '84 φαρμίζει νέο αναλυτικό πρόγραμμα στις τάξεις Α' Γυμνασίου και Α' Λυκείου. Επομένως χρειαζόμαστε βιβλία που να υπηρετούν από το νέο αναλυτικό πρόγραμμα.

Η Επιτροπή κρίσεως των βιβλίων μας λέει αυτά τα βιβλία υπηρετούν το νέο αναλυτικό πρόγραμμα και αυτά δεν το υπηρετούν. Μπορούμε εμείς, που δεν είμαστε και ειδικοί, να πούμε όχι; Να εγκρίνουμε βιβλία που δεν υπηρετούν το αναλυτικό πρόγραμμα; Με ποιά λογική; Ξανακάναμε ποτέ κάτι τέτοιο;

Ο κ. Φ. Κ. Βώρος λέγει:

1. Οι σειρές που για διάφορους λόγους χαρακτηρίστηκαν επιληψιμες (QUARTET; THRESHOLD;) νομίζω ότι για τους ίδιους λόγους διαγράφονται.
2. Για τις τάξεις Β' και Γ' να συνεχιστούν οι σειρές που συστήθηκαν πέρυσι, για λόγους αυτονόητους.
3. Πρόταση που θα περιέχει οποιαδήποτε "διάκριση" προτίμησης φοβάμαι ότι θα προκαλέσει εύλογες αντιδράσεις - σε βάρος της Διοίκησης.
4. Έχω σχηματίσει τη γνώμη ότι οι βρετανικοί εκδοτικοί οίκοι προωθούν στην αγορά (και στην "ενημέρωση" των εκπαιδευτικών) "κριτήρια" που έχουν κύριο στόχο την εκτόπιση παλαιότερων σειρών για λόγους εμπο-

ρικούς. Και κάποτε γινόμεσθε θύματα παραπλάνησης. Θυμίζω την περίπτωση που η σειρά TARGET (ALEXANDER) είχε κριθεί εξαιρετική τη μία χρονιά (από τους αρμοδίους) και ακατάλληλη την επόμενη χρονιά (επειδή ο εκδότης είχε προωθήσει νέα σειρά στην αγορά).

5. Επειδή το ζήτημα που μας απασχολεί έχει συνέπειες οικονομικές για τους ιδιώτες και για την υπηρεσία και τη χώρα, και επειδή το πρακτικό είναι λακωνικό στη διατύπωση λόγων αποκλεισμού 13 σειρών που ανάμεσά τους είναι και όλες οι ελληνικές εκδόσεις, για τους λόγους αυτούς φρονώ ότι έχουμε υποχρέωση να δούμε λεπτομερέστερα την κάθε περίπτωση για να εξακριβώσουμε και πόσο μεγάλοι είναι οι λόγοι αποκλεισμού ορισμένων σειρών.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος δίνει το λόγο στον κ. Τρ. Τριανταφύλλου, για να απαντήσει στις παρεμβάσεις των μελών του Τμήματος και κατόπιν δέχεται να τεθεί σε ψηφοφορία πρόταση για την αναβολή του θέματος για την επόμενη συνεδρία, ώστε: α) Ο κ. Τριανταφύλλου να αιτιολογήσει, χωριστά για κάθε σειρά την απόρριψή της και β) Οι ενδιαφερόμενοι Σύμβουλοι να μελετήσουν το θέμα.

Ακολουθεί

ψηφοφορία:

ΨΗΦΟΦΟΡΙΑ (ΝΑΙ ή ΟΧΙ στην αναβολή)

Τομπαΐδης	ΟΧΙ
Παπασημακόπουλος	ΝΑΙ
Αδαμόπουλος	ΝΑΙ
Βύρος	ΝΑΙ
Βαρουχάκης	ΝΑΙ
Σακκάς	ΝΑΙ
Εκπυρόπουλος	ΟΧΙ

Το Τμήμα με ψήφους 5:2 αναβάλλει το θέμα για την Τετάρτη 15.5.85.

Θέμα 2^ο Ο κ. κ. Φωτιάς Δέγις.

1. Με το έγγραφο αρ. πρωτ. Φ. 211.17/22/Γ2/579/27-2-85 της Δ/σεως Εφαρμογής Προγραμμάτων του ΥΠΕΠΘ διαβιβάζεται στο ΚΕΜΕ το διδακτικό βιβλίο "ΜΟΥΣΙΚΗ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ", με την παράκληση να προχωρήσουμε στη νόμιμη κρίση.

2. Το βιβλίο αυτό γράφτηκε με βάση νέο Α.Π. του μαθήματος, ύστερα από πρότασή μας για συγγραφή με ανάθεση, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση αρ. πρωτ. Φ. 211.12/49/Γ2/3048/3-10-84. Συγγραφείς του βιβλίου είναι οι κ.κ. Βασιλειάδης Στέφανος, Ευθούλκα Α-ναστασία, Κανάρης Δημήτριος και Παπαζαής Αθανάσιος.

3. Με άλλη υπουργική απόφαση ορίσθηκε Επιτροπή κρίσεως από ειδικούς (αρ. πρωτ. Φ. 211.13/19/Γ2/3848/21-12-84). Στην Επιτροπή μετείχαν οι κ.κ. Βαλαβάνης Αναστάσιος, Μουσικός-Καθηγητής Πανεπι-στημίου και Διευθυντής Ωδείων, Σεμιτέκος Διονύσιος, Σχολ. Σύμβουλος ειδικοτήτας Μουσικού, και οι Μουσικοί-Καθηγητές Μ.Β. Πατρινίδης Βαλεντίνος, Τραυλός Μιχαήλ και Τσιαμπούκαλος Επαμεινώνδας. Η πρώτη φάση κρίσεως του βιβλίου έγινε στο Τμήμα μας από τους κριτές, με την παρουσία και των συγγραφέων, στις 15-3-85. Οι απόψεις των κριτών είναι καταχωρισμένες στην Πράξη μας 25/85.

Υπενθυμίζω στο Τμήμα ότι από τους κριτές ο κ. Α. Βαλαβάνης ή-ταν απορριπτικός για την κρινόμενη συγγραφή, ενώ οι υπόλοιποι τέσ-σερις ήταν θετικοί, με τον όρο να γίνουν διορθώσεις. Αργότερα, και με νεότερη απόφαση της Διοικήσεως, εξαιρέθηκε από την Επιτροπή κρίσεως ο κ. Βαλαβάνης, είχε όμως στο μεταξύ πραγματοποιηθεί η α' φάση κρίσεως του βιβλίου.

4. Σήμερα εισάγεται το θέμα της τελικής κρίσεως του βιβλίου "ΜΟΥΣΙΚΗ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ" με τη διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 30 του Ν. 1304/82 και με τις προϋποθέσεις της υπουργικής α-ποφάσεως αρ. Φ. 211.13/19/Γ2/3848/21-12-84. Η καθυστέρηση εισα-γωγής του βιβλίου για τελική κρίση επί ένα δίμηνο περίπου οφεί-λεται στην απουσία του κ. Βασιλειάδη στο εξωτερικό και κατά κύριο λόγο στις πολλές αλλαγές και συμπληρώσεις που έκαναν οι συγγρα-φείς, ύστερα και από τις υποδείξεις των κριτών.

5. Το κρινόμενο βιβλίο αποτελείται από τα εξής τρία (3) μέρη: Α' "Εισαγωγή στη Μουσική", με πρόλογο και πίνακα ονομάτων και πραγμάτων, συνολικής εκτάσεως 170 σελίδων, μαζί με την εικονογράφηση. Β' "Πρακτικός Οδηγός Μουσικής", σελίδες περίπου 150. Γ' Σειρά από κασέτες με μουσικές ακροάσεις και γυμνάσματα. Όλα αυτά τα στοιχεία είναι απαίτηση του νέου Α.Π. του μαθήματος. Επινόηση των συγγραφέων είναι μόνο η έκδοση σε ξεχωριστό τεύχος του "Πρακτικού Οδηγού" της Μουσικής, με την προοπτική να χορηγείται μόνο στους μαθητές της Α' Γυμνασίου και να χρησιμοποιείται σε όλες τις τάξεις που διδάσκεται το μάθημα.

Οι παρατηρήσεις μου για τα τρία ξεχωριστά μέρη του βιβλίου είναι οι εξής:

6. Α' Για την "ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ".

Πρόκειται για ένα καλογραμμένο "θεωρητικό" της Μουσικής, προσαρμοσμένο στις σύγχρονες απαιτήσεις και δυνατότητες των μαθητών της Α' Γυμνασίου. Η μέθοδος των συγγραφέων είναι αναλυτική, διανθισμένη με πλούσια παραδείγματα-γυμνάσματα, ώστε να γίνεται όσο το δυνατόν περισσότερο καταληπτό το γνωστικό αντικείμενο. Το βιβλίο είναι ικανοποιητικό, παρουσιάζει όμως και μερικά μειονεκτήματα, τα οποία σημειώνω για διόρθωση:

α) Μερικές φορές υπάρχουν φράσεις δύσκολες για μαθητές π.χ. "συγχρονικά-γεωγραφικά και διαχρονικά-ιστορικά βλέπουμε..." (σελ. 4 της δ.ε. "Τέσσερα χρόνια μουσικής σπουδής") ή, "Μπορεί δηλαδή να γίνει μέτρηση συχνοτήτων, καταγραφή εντάσεων των παράγωγων αρμονικών, παρακολούθηση της απόσβεσης του πλάτους, του ηχητικού κύματος ή της σύνθετης κυματομορφής μιας συνήχησης" (σελ. 16 της Εισαγωγής). Η συρροή τόσων μουσικών όρων σε μια φράση στα πρώτα κιόλας μαθήματα της χρονιάς, που όλα είναι ακόμη άγνωστα στους μαθητές, κάνει τό νόημα της φράσεως δυσνόητο και απωθητικό. Ευσύσφρευση όρων ή ονομάτων παρατηρείται και αλλού (βλ. σελ. 125 της Εισαγωγής).

Τέτοια μειονεκτήματα όμως, τα οποία έχω επισημάνει επάνω στο χειρόγραφο για διευκλίνηση των συγγραφέων, μπορούν εύκολα να διορθωθούν από αυτούς.

β) Όλο το κείμενο έχει ανάγκη από γλωσσική θεώρηση, την οποία θα κάμει κάποιος φιλόλογος του ΟΕΔΒ, πριν το βιβλίο πάει στο τυπογραφείο. Υπάρχει σωρεία γλωσσικών σφαλμάτων κάθε μορφής (λάθη γραμματικά, συντακτικά, φραστικά κτλ.). Ιδιαίτερα πρέπει να διορθωθούν ο Πρόλογος και η δ.ε. "Τέσσερα χρόνια μουσικής σπουδής", στα οποία, εκτός άλλων λαθών, εφαρμόζεται και σύστημα πολυτονικής γραφής.

γ) Έκδηλη είναι η αδυναμία των συγγραφέων να δαμάσουν το πλούσιο υλικό που θέλουν να διδάξουν και γι' αυτό όλες οι δ.ε. είναι μεγάλες σε έκταση. Κατά Μ.Ο η κάθε δ.ε. καταλαμβάνει 6 σελίδες (σελίδες βιβλίου 150:25 δ.ε. =6). Υπάρχει όμως και δ.ε. με 13 σελίδες (η δ.ε. 3). Είναι απαραίτητο οι δ.ε. να περιοριστούν σε έκταση, αφού έτσι κι αλλιώς δεν πρόκειται να διδαχτεί όλη η ύλη. Το κυριότερο είναι ότι πρέπει να περιοριστεί η προσφερόμενη κατά δ.ε. μουσική ύλη, για να μην επέλθει κόρος στους μαθητές.

δ) Η εικονογράφηση του βιβλίου (στο χειρόγραφο υπάρχουν μόνο φωτοτυπημένες παραστάσεις) είναι επιτυχημένη γενικά, λείπουν όμως οι επεξηγηματικές λεζάντες, οι οποίες στις πιο πολλές περιπτώσεις κρίνονται απαραίτητες.

ε) Πολλοί όροι της Μουσικής γράφονται αρκετές φορές με ξένους χαρακτήρες, χωρίς επεξήγηση (π.χ. MAGGIORE, MINORE, MONTALE κτλ.). Φρονώ ότι δε βλάπτεται η Μουσική αν οι όροι αυτοί, οι οποίοι μάλιστα και στην ελληνική γλώσσα, γραφούν με ελληνικά γράμματα (Μτζόρε, Μινόρε, κτλ.). Σε άλλες περιπτώσεις σωστά γράφονται με ελληνική και ξένα ονομασία άλλοι μουσικοί όροι (π.χ. CON ANIMA=με ψυχή, PIANISSIMO=πολύ απαλά κτλ.).

στ) Η παραπομπή που υπάρχει στη σελίδα 53 (KNAURS VERTTGESCHICHTE σελ. 97) να απαλειφεί ως περιττή, και παρομοιώσεις όπως στη σελίδα 62 για αναλογίες Μουσικής και ουράνιων σωμάτων να προσεχθούν ιδιαίτερα.

ζ) Η εντύπωση που αποκομίζει κανείς από την ανάγνωση του "Θεωρητικού" μέρους της κρινόμενης συγγραφής είναι ότι αυτή τερματίζει απότομα. Με πρόσθεση μιας-δύο φράσεων το πράγμα διορθώνεται.

7. Β' Για τον "ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΟΔΗΓΟ" της Μουσικής.

α) Το Α.Π. δεν κάνει λόγο για ξεχωριστό τεύχος με μουσικά κομμάτια και οδηγίες για εμπέδωση της ύλης· θέλει να υπάρχει ένα ενιαίο βιβλίο για κάθε τάξη, στο οποίο θα συνυπάρχουν η θεωρία και η εφαρμογή της. Αλλά και η επινόηση των συγγραφέων να ξεχωρίσουν -σχηματικά- τη θεωρία από την εφαρμογή, δε με βρίσκει αντίθετο, αφού έτσι ή αλλιώς η διδασκαλία της Μουσικής στη θεωρία και την πράξη θα διδάσκεται αναγκαστικά ενιαία. Ίσως μάλιστα να είναι καλύτερα με την επινόηση των συγγραφέων, γιατί αποφεύγεται η καταγραφή ίδιων τραγουδιών και εφαρμογών σε κάθε τάξη. Με τον όρο το ξεχωριστό αυτό τεύχος με τον τίτλο "Πρακτικός Οδηγός" να δίνεται

μόνο μια φορά σε κάθε μαθητή Γυμνασίου και να τον συνοδεύει σε όλες τις τάξεις που διδάσκεται η Μουσική, συμφωνώ με την πρακτική των συγγραφέων.

β) Ο "Πρακτικός Οδηγός" περιέχει πρακτικές οδηγίες για την άσκηση των μαθητών σε θέματα Μουσικής, κατατοπιστική καταγραφή των ομοιοτήτων και διαφορών μεταξύ ευρωπαϊκής και ελληνικής Μουσικής, χρήσιμες οδηγίες για την ελληνική παρασημαντική, 40 δημοτικά τραγούδια επιλεγμένα και δοσμένα από το Γιάννη Τσιαμούλη, μερικούς από τους πιο γνωστούς και χρησιμοποιούμενους σε σχολικές εορτές εκκλησιαστικούς ύμνους, αρκετά τραγούδια πατριωτικού περιεχομένου και μερικά ακόμη τραγούδια, ελληνικά και ξένα, της καθημερινής ζωής. Όλα αυτά τα τραγούδια δε δημιουργούν προβλήματα σε κανένα και νομίζω ότι οι συγγραφείς, παρά τους κάποιους ενδοιασμούς που είχα αρχικά, κατάφεραν έξυπνα να αποφύγουν το σκόπελο της καταχωρίσεως στη συλλογή τους τραγουδιών, που θα χαρακτηρίζονταν κομματικοποιημένα ή ερωτικά ή τραγουδιών που οι συνθέτες τους ακόμη ζουν. Τα τελευταία αυτά και πολλά είναι και λέγονται και ξαναλέγονται από όλα τα σύγχρονα μέσα, έξω από το σχολείο. Έτσι, από την πλευρά του περιεχομένου του ο "Πρακτικός Οδηγός" δεν προσφέρεται για αντίρρηση ή εκμετάλλευση από άτομα ή καταστάσεις.

γ) Σημειώνω μόνο ότι οι συγγραφείς άλλαξαν το απολυτίκιο "Σωσον, Κύριε, τόν λαόν Σου...", διορθώνοντας τη γραφή "νίκας τοις βασιλεῦσι κατὰ βαρβάρων δωρούμενος" με άλλη δική τους "νίκας τοῖς ευσεβέσι κατ' ἐναντίον δωρούμενος". Η διόρθωση είναι θεολογικά και ιστορικά ανεπίτρεπτη και ακατανόητη και δημιουργεί το θέμα που υποτίθεται ότι προσπαθεί να εξαφανίσει. Αφίνω ότι σύμφωνα με απόφαση της Ιεράς Συνόδου, η οποία εκδόθηκε μετά το 1974 και ισχύει ακόμη, απαγορεύεται "η αλλοίωση των ευχών και φαλμάτων κατὰ προσαρμογήν προς καιρικές ή τοπικές συνθήκας". Γι' αυτό προτείνω την επανόρθωση της γραφής "εις το ορθόν" και την παραμονή του απολυτικίου στη συλλογή, γιατί είναι το πρώτο που λέγεται στα σχολεία στην τέλεση του Αγιασμού με την έναρξη των μαθημάτων. Σε περίπτωση που το Τμήμα εγκρίνει την "αλλοίωση" του απολυτικίου κατὰ τους συγγραφείς, τότε προτείνω την αφαίρεση του απολυτικίου από τη συλλογή είναι προτιμότερο. Εγώ πάντως εισηγούμαι το πιο σωστό, που είναι η παραμονή του απολυτικίου στη συλλογή με τη θεολογικά και εκκλησιαστικά σωστή γραφή του.

δ) Όσα είπα στο εδάφιο β' της παραγράφου 6, σχετικά με την ανάγκη για γλωσσική θεώρηση της κρινόμενης συγγραφής, ισχύουν και εδώ, για τους ίδιους λόγους. Επιστώ μόνο την προσοχή του διορθωτή, για να μη θίξει τις "μουσικές γραφές" του βιβλίου.

Β. Γ' Για τις ΚΑΣΕΤΕΣ που θα συνοδεύουν το βιβλίο.

α) Το νέο Α.Π. προβλέπει μια ριζική καινοτομία στο μάθημα της Μουσικής: απαιτεί τη διδασκαλία του μαθήματος με βάση μουσικά κείμενα, γραμμένα σε μαγνητοταινίες (κασέτες), με τα οποία θα εφοδιαστούν, με ευθύνη και δαπάνη του ΥΠΕΠΘ, όλοι οι διδάσκοντες καθηγητές της Μουσικής.

β) Οι συγγραφείς του βιβλίου δειγματοληπτικά μας προσκόμισαν μια μόνο κασέτα, αναφερόμενη στις σελίδες 17-20 της "Εισαγωγής στη Μουσική", ισχυριζόμενοι ότι η δαπάνη για μια υπεύθυνη και επιτυχημένη ηχογράφηση όλης της σειράς των κασετών σε στούντιο ξεπερνά κατά πολύ τη συνολική αμοιβή τους, την οποία έχουμε ορίσει. Μου δήλωσαν ότι, αν το βιβλίο τους εγκριθεί, θα συνεργασθούν στο τεχνικό μέρος, για την παραγωγή των αρχετύπων και την αναπαραγωγή ύστερα όσων κασετών επιθυμεί το Υπουργείο.

γ) Το δείγμα που υπέβαλαν οι συγγραφείς είναι καλό από διδακτική άποψη. Ελπίζω ότι όλη η σειρά θα εξυπηρετεί τη διδασκαλία του μαθήματος και ότι η ποιότητα των κασετών θα είναι από τεχνική άποψη πολύ καλύτερη από το δείγμα.

Ύστερα από όλα αυτά:

α) Επειδή η κρινόμενη συγγραφή είναι ασύγκριτα καλύτερη από τη υποβληθείσα αρχικά, και συμπληρωμένη,

β) Επειδή τα λάθη που σημείωσα μπορούν να διορθωθούν εύκολα και σύντομα,

γ) Επειδή έχουμε καιρό να επανέλθουμε στο θέμα της παραγωγής κασετών και αργότερα, και

δ) Επειδή πρέπει να δοκιμαστεί και μια νέα μέθοδος διδασκαλίας του μαθήματος στα σχολεία,

Ε ι σ η γ ο ύ μ α ι

την έγκριση του βιβλίου "ΜΟΥΣΙΚΗ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ" των συγγροφών Σ.Βασιλειάδη, Α.Βυθούλκα, Δ.Κανάρη και Α.Παπαζαρή και την προώθησή του στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση και χρησιμοποίησή του κατά το σχολικό έτος 1985-86.

Ακολουθεί συζήτηση:

Ο κ. Κ. Σακκάς λέγει:

Είναι τιμή για τους συγγραφείς που θα πεί το βιβλίο τους στα ραβιά. Γι' αυτό διερωτώμαι γιατί δεν έχουν την απαιτούμενη ευαισθη-
ση να δώσουν το βιβλίο τους σωστό και από γλωσσική άποψη. Αν δεν
πουν οι ίδιοι τη γλώσσα - που οφείλουν να την ξέρουν - να πάρουν κά-
πο φιλόλογο να τους διορθώσει το κείμενο και να μην υποβάλουν με τό-
σο σφάλματα.

Οι μεγάλες διδακτικές ενότητες δημιουργούν προβλήματα στη διδα-
σκαλία. Να συντομευτούν, όπως προτείνει και ο εισηγητής, αλλά η συντό-
μηση να γίνει σε βάρος του θεωρητικού μέρους και όχι του πρακτικού.

Το να λέμε στα παιδιά "νίκας τοις βασιλεύσι κατά βαρβάρων δω-
νύμενος" φανερώνει πόσο το σχολείο μας και πιο πολύ η Εκκλησία βρι-
σκονται πίσω από τους καιρούς. Αν ήθελα το κακό της Εκκλησίας, θα έ-
λεγα ναι, να μείνει το άσμα.

Εκείνο για το οποίο είμαι απόλυτα αντίθετος είναι ο αποκλει-
σμός ζώντων συνθετών από τα μουσικά βιβλία. Δεν μπορούμε τέλος πάντων
α καταλάβουμε ότι ορισμένοι πνευματικοί δημιουργοί μας αποτελούν δό-
ξα και τιμή για την πατρίδα μας; Και με ποια λογική δίνουμε στους μα-
θητές ποιήματα του Ελύτη, του Ρίτσου κ.ά. ζώντων λογοτεχνών που και αυ-
τοί αποτελούν δόξα της Ελλάδας και δε δίνουμε τη μουσική του Θεοδωράκη
του έκανε τηνποίησή τους ευρύτερα γνωστή στις μάζες;

Αυτό το θέμα το θεωρώ πρωταρχικό και, αν δεν μουν μουσικά κομ-
μάτια ζώντων μουσικών δημιουργών και ιδίως του Θεοδωράκη και Χατζιδάκη,
βέβαια θα μειοψηφήσω ως προς αυτό το σημείο. Απαραίτητο θεωρώ να μπει
και η σύνθεση του Γιάννη Μαρκόπουλου για την Ειρήνη.

Ο κ. Παπασημακόπουλος λέγει:

Κατά την γνώμη μου το "σῶσον Κύριε τὸν λαόν σου" πρέπει να
διδάσκεται στους μαθητές. Αποτελεί βασικό στοιχείο της θρησκευτικής
παράδοσης του λαού μας (ας θυμηθούμε τον παπά με το βασιλικό). Προ-
σωπικά δεν μου αρέσει να ξιφουλκώ εναντίον τυμπανιαίων πτωμάτων και η
ευαισθησία ότι περιέχεται η φράση "νίκας τοις βασιλεύσι" δεν νομίζω

πρέπει να είναι επιχείρημα απαγορεύσεώς του από τα σχολεία. 'Αλλ-
τε εννοούνται οι βυζαντινοί βασιλείς των οποίων τη μνήμη όλος ο λαός
σέβεται.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάσισε να :

δεί δεκτή ομόφωνα την εισήγηση του κ. Κ. Φούσκα και εκφράζει την ευχή
π. επόμενα βιβλία της Μουσικής, να περιλαμβάνονται και άσματα συγχρόνων
οριστικών.

Ο κ. Δ. Σακκάς μειοψηφεί ^{δ/τα} το εκκλησιαστικό άσμα "Σῶσον Κύριε το
όν σου ..." λέγοντας ότι πρέπει να περιληφθεί με τη διατύπωση
ας τοῖς ευσεβέσι κατ'έναντίων αντί ... τοῖς βασιλεύσι κατὰ βαρβάρων.

Θέμα 4^ο Ο κ. Φανελάτ γράφει:

Με απόφαση του Τμήματός μας (πράξη 29/27-3-85) εγκρίθηκε το νέο βιβλίο των Θρησκευτικών της Β' Γυμνασίου με τίτλο "Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ Ο ΚΑΙΝΟΥΡΙΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ" των συγγραφέων Σ. Αγουρίδη και Σ. Νίκα, με τον όρο να συμμορφωθούν οι συγγραφείς με τις παρατηρήσεις που υπέδειξα.

Μια από τις παρατηρήσεις μου αναφερόταν στην έλλειψη εικονογραφήσεως του βιβλίου. Σύμφωνα με δήλωση των συγγραφέων την εικονογράφηση του βιβλίου θα έκανε ο αγιογράφος κ. Π. Βαμπούλης.

Υπέμνησα στους συγγραφείς ότι έπρεπε να μεριμνήσουν για την άμεση υποβολή στο ΚΕΜΕ της εικονογραφήσεως, για να εγκριθεί και αυτή και για να αποκτήσει δικαιώματα αμοιβής ο αγιογράφος για τη δουλειά του.

Ύστερα από σχετικές συνεννοήσεις με τη Διοίκηση και τον ένα από τους συγγραφείς του βιβλίου, και επειδή η προσκόμιση της εικονογραφήσεως βράδυνε υπέρμετρα, φρονώ ότι το θέμα πρέπει να αντιμετωπισθεί αμέσως και με τις δυνατότητες που έχουμε αυτή τη στιγμή, ώστε να καταστεί δυνατή η εκτύπωση του βιβλίου και η χρησιμοποίησή του για το σχολικό έτος 1985-86.

Για το λόγο αυτό, και μόνο για την πρώτη εκτύπωση του βιβλίου, επέλεξα μαζί με τον κ. Σωκράτη Νίκα, ένα από τους συγγραφείς του βιβλίου, εικόνες και χάρτες από άλλα παλιότερα σχολικά βιβλία εκδόσεως ΟΕΔΒ και σας παρακαλώ να εγκρίνετε την επιλογή του εικαστικού αυτού υλικού, το οποίο δεν είναι μόνο διακοσμητικό, αλλά αναφέρεται στα θέματα του βιβλίου. Υποχρεώσεις για αμοιβή, πνευματικά δικαιώματα κτλ. δεν υπάρχουν, αφού το υλικό αυτό ανήκει πια στον ΟΕΔΒ.

Η εικονογράφηση του βιβλίου από τον κ. Π. Βαμπούλη μπορεί να γίνει αργότερα και, αν εγκριθεί, να χρησιμοποιηθεί κατά την επανέκδοση του βιβλίου για το σχολικό έτος 1986-87.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάσισται

πρόκειται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Κ. Φούσκα.

Έμα 3^ο: Αναβάλλεται

Έμα 5^ο: Ο κ. Ηλ. Σπυρόπουλος λέγει:

Η Δ/ση Διεθνών Εκπαιδευτικών σχέσεων με το έγγραφό της αρ. /841/29-4-85 έγγραφό της μας παρακαλεί να υποδείξουμε εκπαιδευτικούς, για να συμμετέχουν σε σεμινάρια που οργανώνονται στα πλαίσια των επιμορφωτικών προγραμμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Εισηγούμει, λοιπόν να προτάσουμε τους:

1. Δημ. Κωστόπουλο, Καθηγητή Κλάδου Α₄, μετεκπαιδευμένο στη ΣΕΑΜΕ Αθήνας, μέλος της Ομάδας Εργασίας για την Π.Ε. (την εισήγηση αυτή την αποδέχεται η Ομάδα Εργασίας), για το σεμινάριο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που θα γίνει στο MONT-DAUPHIN από 3 έως 12 Ιουλίου 1985.
2. Στεφ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλος Β' ΚΕΜΕ, για το σεμινάριο που διοργανώνεται στο Πανεπιστήμιο Τεχνολογίας της COMPIEGNE από 26-31 Αυγούστου 1985.
3. Κυρ. Κατσιμάνης, Εισηγητή ΚΕΜΕ, για το σεμινάριο που οργανώνεται στο PREMONTRES (PONT - A - MOUSSON), από 25-8 έως 1-9-85.

Το Τμήμα αποφασίζεται ομόφωνα.

αποδέχεται την εισήγηση του κ. Ηλ. Σπυρόπουλου στο σύνολό της.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η Γραμματέας
Δ. Ζαραφωνίτου

Π ρ ό τ η 43/85

Σήμερα, 13.5.85 ημέρα Δευτέρα και ώρα 10:00 το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β' του ΚΕΜΕ.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Λ. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τοπαλίδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. ατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Θ έ μ α τ α Η.Δ.

- Τευχοποίηση βιβλίων Β' τάξεως ΕΠΑ: Εισηγητές κατά ειδικότητα.
- Ανακοινώσεις.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Έμα 1^ο: Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων μέσης εκπ/σης του ΥΠΕΠΘ, με
έγγραφό της αριθμ. Φ. 211.17/49/Γ₂/1310/6-5-85 παρακαλεί το Τμήμα
Π.Ε. του ΚΕΜΕ να γνωμοδοτήσει για την τευχοποίηση βιβλίων της Β' ΕΠΑ.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει:

Θέλω εδώ να επισημάνω το ότι τα ΕΠΑ είναι πειραματικά σχολεία
και θα έπρεπε να ακολουθούν έναν συστηματικό προγραμματισμό, που φαί-
νεται ότι δεν υπάρχει, αφού τόσο βιαστικά ζητούνται οι γνωμοδοτήσεις
και οι εγκρίσεις. Αν θα είναι κανείς αρνητικός, αυτός θα είναι
αυτός εκείνος που μάχεται το θεσμό! Είναι γνωστή η τακτική. Αυτό σαν
εισαγωγή.

Τώρα στο συγκεκριμένο θέμα.

Δεν μπορώ να συμφωνήσω χωρίς σοβαρές επιφυλάξεις στο θέμα της
τευχοποίησης των βιβλίων αυτών. Όχι για κανένα άλλο λόγο, αλλά για-
τί η συμφωνία μας αυτή θα σημαίνει και αποδοχή της κρίσης των βιβλίων
κατά αποσπασματικό τρόπο. Και ασφαλώς κάθε επιστημονική δεοντολογία
είναι αντίθετη σε κάτι τέτοιο. Πώς μπορεί να γίνει κρίση χωρίς την ολο-
κληρωμένη εικόνα του; Σεβόμενος τη σοβαρότητα του θέματος και τον
ιρτισύστατο θεσμό και ακόμη το μαθητή του ΕΠΑ θα διατηρήσω τις επιφυλά-
ξεις μου.

Μετά από συζήτηση το Τμήμα

αποφάσισε να:

ομόφωνα προτείνει την τευχοποίηση των εξής βιβλίων:

1. Ανθολόγιο Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας
2. Αρχαία Ελληνική Γλώσσα
3. Σταθμοί στην Ιστορία της Ελληνικής Τέχνης.
4. Φαρμακευτική Χημεία
5. Ψυχολογία - Ανθρώπινες Σχέσεις
6. Οικολογία και Περιβάλλον
7. Ελληνική Οικονομία

Γενική Λογιστική

Ηλεκτροτεχνία

1. Εργαστήριο Χημείας - Γεωπονίας

2. Εδαφολογία και Θρέψη φυτών

3. Φυσική

3. Ειδικά θέματα Φυσικής

ώστε να γίνει δυνατόν οι μαθητές της Β' ΕΠΑ να εφοδιαστούν
γκαιρώς τα εγχειρίδιά τους, με την προϋπόθεση ότι τα δύο τεύχη του
βιβλίου θα έχουν την ίδια περίπου έκταση, ώστε το πρώτο να κα-
λύπτει την ύλη του α' τετραμήνου και να κατατεθεί οπωσδήποτε μέσα
την προθεσμία που όριζε η υπουργική απόφαση.

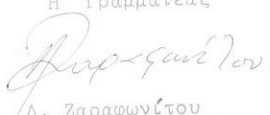
Έμα 2^ο: Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

- . 1614/7-5-85
- . 1626/7-5-85
- . 1659/7-5-85
- . 1662/8-5-85
- . 1651/7-5-85
- . 1657/9-5-85
- . 1674/9-5-85
- . 1658/7-5-85
- . 1664/8-5-85
- . 1647/7-5-85
- . 1611/7-5-85
- . 1613/7-5-85
- . 1627/7-5-85
- . 1625/7-5-85
- . 1615/7-5-85
- . 1590/3-5-85
- . 1618/7-5-85
- . 1583/3-5-85
- . 1586/3-5-85
- . 1585/3-5-85
- . 1584/3-5-85

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφονίτου

ΠΡΑΞΗ 44/1985

Σήμερα, 15-5-85 ημέρα Τετάρτη και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β' του ΚΕΜΕ.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Ν. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας. Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι Φ. Βώρος, Δ. Σακκάς, Σύμβουλοι Β', γιατί ήσαν απασχολημένοι σε άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Έγκριση πρόξεως επιτροπής κρίσεως για τα εξάθερα βοηθήματα της Αγγλικής γλώσσας. Εισηγητές: Δ. Τομπατζής, Τρ. Τριανταφύλλου.
- ΘΕΜΑ 2ο - Αίτηση για χορήγηση στοιχείων που αναφέρονται στο μάθημα Οικ. Οικονομίας. Εισηγητής Κ. Φούσκας.
- ΘΕΜΑ 3ο - Αίτημα Συλλόγου Ιεροφαλτών. Εισηγητής Κ. Φούσκας.
- ΘΕΜΑ 4ο - Συμμετοχή των κ.κ. Β. Δενδρινού και Σοφίας Μαρμαρίδου στην ομάδα Εργασίας για την Αγγλική γλώσσα. Εισηγητής Τρ. Τριανταφύλλου.
- ΘΕΜΑ 5ο - Ανακοινώσεις.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Προτίσσεται το 4ο θέμα. Ο κ. Τρ. Τριανταφύλλου λέγει:

./.

KEME

ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

1. E. ASTRUKHIZ

15 Maio, 1985

Ilpos
To Tuzipa Nitbus
KENE

α : Ανατίθεται χρόνος ευ παν/μιν
 κ.κ. Β. Δουδρινού και Σ. Μαρμαρίδου
 βελλ Οφείδε παραφυρριγ διδακτικοί
 ψηφοι Αγγλικοί .

Με την απόφαση (Γ2/3651/22-11-83) με την οποία
συμπροσέδωκε η Ενωμένη Έξοχη Γενικών, η Επ. Υλ.Υ.
μηνία του Παιού-Μηνίου υπέρβα βιβλ. Αδελφικού ορίων
Πρόεδροι της Αρρμίν Ορίων, ενώ η υπέρβα Σοφία
Μαργαρίτου, Αδελφική του Παιού-Μηνίου,
(Επίσης Αρρμίν Σουοδίν) μέλος της Ορίων Ενώσης.

Η παράκληση του πεποιμένου υφιστάμενου Αθηνών
για τις Α, Β και Γ τάξεις τυφλών, χορηγή
συμβαίνει στο έτος 1984 με την
αριθμ. 18 ποινική Αθηνών στο ΚΕΜΕ
με το οποίο δόσε. Οι υπεύθυνοι των
αποφάσεων κρίνουν στο συνολικό, εδωκέν
αφί και οργάνωσι του πεποιμένου υφιστάμενου
του οποίου η Δ' πεποιμένη φάση παράκλησις
και εφαρμογή τελεσθεί με 30/5/85.

01. Wirkungspunkt nach Überbrückung befestigen

για τις επόμενες δύο φάσεις απαιτούνται περισσότερη δυνατότητα επιμετροχρήστων των μέτρων των επιμετροχρήστων.
Το χρονοδιάγραμμα ερχομίας έχει ως εξής:

Α' Φάση: Αρχίζει το βλάν του 1984 και έχουν:

- ① Ειδινό 40ωρο βελτιώριον των επιμετροχρήστων παιδαγωγών που αποστέλλονται στο ΚΕΜΕ
- ② Από 1/9/84 παράγεται και οφειλόμενες το υψύς (30/5/85) για τις Α, Β και Γ τάξεις το οποίο διδάσκουν βελ διόρθευαν του βχοζμού έτους 1984/85 σε 18 βχοζμύ. Σημεία σε 1500 μέτρους περίπου. Μετά από τη διδασκαλία κατέ ενοίκιας υποβίβι-
δυνας βελ επιμετροχρήστων από τους παιδαγωγούς ειδινύς ευδέβελ με βχοζμύ και υποβίβι-
για το 20 το υψύς καταβίβι και πύο βέβι βελ τήβι.
- ③ Παράγεται με τη βοήθεια των ενότικων πράξεων και οι αντίστοιχες οδηγίες με τον παιδαγωγό.
- ④ Έοιβις για κατέ διδασκαλία ενότικα ηχο-χρησμάδων σε καβέτες οι διέ-
φοροι και οι ομιλούντες βελιόβελ που βελιόβελ κατέ ενότικα βελ διδασκαλία.

Β' Φάση: Από 20 Απριλίου και μέχρι 30 Ιουνίου ορίσται να γίνουν τα παρακάτω:

- ① Ανκρίορσων των υψύς των τμήν τάβελ των γυμνασίων που περιλαμβάνεται όχι

μόνο διορθώσεις των διδαχθέντων ενόψει,
αλλά και για ορισμένες από αυτές γραψίμο κη' εν αρχή
Διορθώσεις ή γραψίμο κη' εν αρχή των εν-
βληθέντων του μαθητή για να διευκρινιστούν.

Ες διορθώσεις και επανυπογραφήσεις
δικηγών και μετέπειτα στον ενδεχόμενο να
αλλάξουν θέση των δικηγόρων.

Με άλλη forma, προκειμένου να αρχίσει η
8' φάση εν 1 Σεπτεμβρίου, η Επιτροπή
πρέπει να παραδώσει για ενίσχυση του ΟΕΑΒ,
όχι αργότερα από τις 30 Ιουνίου, 6 βιβλία-
επίχ των μελών Α, Β και Γ σύμφωνα με
την για τον μαθητή για να διευκρινιστούν.

όδη: Από 1η του Σεπτεμβρίου αρχίζει η 8' φάση
με εν διδασκαλία του Αβελάρδο υμνοί 68
20 χιλιάδες περίπου μελέτες με όλη εν χώρα.

Στη διάρκεια του 68. έτος 1985/86 και
μέχρι τις 30 Ιουνίου η Επιτροπή θα κάνει
ως τελικές διορθώσεις του υμνοί 68 και
με τις ενδείξεις των μαθητών των 30 δι-
δόντων και θα παραδώσει στον ΟΕΑΒ
για τελική ενίσχυση τα 21 βιβλία
των μελών, τα 3 βιβλία του μαθητή
και τις τελικές υπογραφές των μελών
ως 30 Ιουνίου 1986.

Μετά από την παρόντα περίοδο, δι-
νεται ενίσχυση ότι η ενόψει των μελών

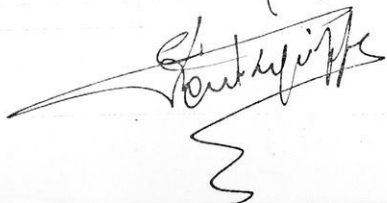
Επιτροπή είναι ιερά και οι άνδρες
του έργου που έχει ανάγκη και περίεργη.

Είναι επίσης δυνατόν ότι η παλαιότερη και
συνεχώς διδάσκει από την Νομική και γενικότερα
μερίδα τους μελέτες είναι που εμπεριέχει
τον Ενωτήριον και μερίδα οικονομικής ουσίας
(Κοινωνία δικασίας συνάφει από τους εμπεριεχόμενους).

Για όσους τους πιο πάνω λόγους, η Επιτροπή
επιθυμεί να τηρεί να υποβληθεί από μέλη
των Η. Υπουργείων ΥΠΕΠΘ, Αποκρίσεων προς το Υπουργείο
Αγροτικής Οικονομίας του Παιδείας Αθηνών, έτσι
ώστε οι κυρίες Διδασκίστριες και Μαθητρίδες να μπο-
ρούν να διαλέξουν λίγο χρόνο παραμένουν για
των οφειλόμενων του έργου συνήθως το χρονικό
διάστημα από 1/6/1985 μέχρι 30/6/1986.

Επειδή οι δύο κυρίες καταχολώνουν ήδη
15 και πλέον ώρες ^{εβδομάδα} με το έργο της παραγωγής του
διδασκαλικού υφους, είναι λοιπόν ως προς αποχρή-
σής τους με συνάφει δέχεται με Επιτροπή, είναι
απαραίτητο για το προτεινόμενο χρονικό διάστημα
να περιορισθούν μόνο στα διδασκαλικά του μαθη-
τικού και αναρρυθμισμένο ωράριο - με συνάφει
ώριο 6 διδασκαλικών ωρών, ώρες που ήδη είχε
είχε και κατά το αναρρυθμισμένο έτος 1984/85.

Με τιμή

Μετά από συζήτηση το Τμήμα,

αποφάσσεται

Εισηγείται η αρμόδια υπηρεσία του ΥΠΕΠΘ να αποστείλει έγγραφο με το οποίο να παρακαλείται ο πανεπιστημιακός φορέας του οποίου μέλη είναι οι κ.κ. Δενδρινού και Μαρμαρίδου να τους παράσχει τις υπηρεσιακές διευκολύνσεις που είναι απαραίτητες για να ανταποκριθούν στο ειδικό έργο του τους ανέθεσε το ΥΠΕΠΘ.

EMA 90

EMA 10

Στη συζήτηση παραβρέθηκε, ύστερα από πρόσκληση του Τμήματος, ο . Ορφανίδης, Σχ. Σύμβουλος της Αγγλικής γλώσσας ο οποίος ενημέρωσε α μέλη του Τμήματος για την καταλληλότητα των σειρών που χρησιμοποιούνται στα σχολεία της περιοχής της αρμοδιότητάς τους. Οι δύο άλλοι χ. Σύμβουλοι κ.κ. Κ. Βήκας και Ηλ. Κιζιράκος που επίσης είχαν κληθεί εν μέρει να παραστούν επειδή είχαν άλλη υπηρεσιακή απασχόληση. Ο . Ορφανίδης ύστερα από την ενημέρωση που έκανε, απάντησε σε ερωτήματα χετικά με το θέμα που του υπέβαλαν τα μέλη του Τμήματος.

ΘΕΜΑ 2ο

Ο κ. Κ. Φούσкас λέγει: Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων του ΥΠΕΠΘ με το έγγραφό της αρ. πρωτ.: Φ.211.17/43/Γ2/1089/23-4-85 διαβιβάζει στο ΚΕΜΕ "λόγω αρμοδιότητας" το έγγραφο αρ. πρωτ. 111/10-4-85 του Πανελληνίου Συλλόγου Καθηγητριών Οικ. Οικονομίας ΜΕ, το οποίο έχει ως εξής:

"Παρακαλούμε να μας δώσετε τα πορίσματα της Επιτροπής κρίσης διδακτικών βιβλίων του μαθήματος Οικ. Οικονομίας της Β' και Γ' τάξης του Γυμνασίου, καθώς και τα πορίσματα του ΚΕΜΕ".

Από το έγγραφο αυτό του Συλλόγου των καθηγητριών Οικ. Οικονομίας, το οποίο δε φέρει υπογραφή, δε συνάγεται ο σκοπός των αιτούμενων στοιχείων.

Επειδή ο αναφερόμενος Σύλλογος αφενός δεν έχει αρμοδιότητες ελέγχου των Επιτροπών κρίσεως σχολικών βιβλίων και ούτε βεβαίαι των πράξεων του ΚΕΜΕ και αφετέρου δεν έχει έννομο συμφέρον από τη διατύπωση αυτής ή εκείνης της απόψεως των επιτροπών κρίσεως ή των μελών του ΚΕΜΕ,

Ε ι σ η γ ο ύ μ α ι

την απόρριψη του αιτήματος του Συλλόγου των καθηγητριών Οικ. Οικονομίας και για τον πρόσθετο λόγο ότι στις Επιτροπές κρίσεως μετείχαν και μέλη του Συλλόγου αυτού, τα οποία γνωρίζουν τουλάχιστον τις απόψεις των Επιτροπών κρίσεως.

Μετά από συζήτηση, το Τμήμα αποφαινεται: αποδέχεται σύμφωνα την εισήγηση του κ. Κ. Φούσκα.

ΘΕΜΑ 3ο

Ο κ. Κ. Φούσκας λέγει: Η Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων του ΥΠΕΠΘ με το έγγραφό της αρ. πρωτ. Γ2/926/28-3-85 μας διαβιβάζει "λόγω αρμοδιότητας" έγγραφο του Πανελληνίου Συλλόγου Ιεροφαλτών "Ρωμανός ο Μελωδός και Ιωάννης ο Δαμασκηνός" και μας παρακαλεί για τις δικές μας ενέργειες. Το ίδιο έγγραφο μάς έρχεται σήμερα και από το Γραφείο του κ. Μώραλη.

Ο Σύλλογος των Ιεροφαλτών ζητεί από τον κ. Υπουργό "να προχωρήσει στην καθιέρωση της Βυζαντινής Μουσικής ως υποχρεωτικού μαθήματος στη Στοιχειώδη και τη Μέση Εκπαίδευση εν ισοτιμία με την Ευρωπαϊκή".

Μετά τις τελευταίες προσπάθειές μας για σταδιακή ανανέωση των διδακτικών βιβλίων του μαθήματος της Μουσικής, φρονώ ότι το καλύτερο που έχουμε να κάνουμε αυτή την εποχή είναι να συντάξουμε σχέδιο απαντήσεως προς το Σύλλογο Ιεροφαλτών, ενημερώνοντάς τον για τις τελευταίες προσπάθειες του Υπουργείου και του ΚΕΜΕ στον τομέα αυτό.

Διευκολύνοντας το Τμήμα, έχω κιόλας συντάξει ένα σχέδιο απαντήσεως το οποίο και σας διαβάζω για ενημέρωση.

Παρακαλώ τον κ. Πρόεδρο του Τμήματός μας να προβεί στις παραπέρα ενέργειες.

(Σχέδιο απάντησης)

Προς

Τον Πανελλήνιο Σύνδεσμο Ιεροφαλτών

"Ρωμανός ο Μελωδός και Ιωάννης ο Δαμασκηνός"

Σολωμού 29

ΑΘΗΝΑ

Απαντώντας στο έγγραφό σας αρ. πρωτ. 45/18-2-1985, σας πληροφορούμε ότι με το νέο βιβλίο της Μουσικής, το οποίο γράφτηκε και θα χρησιμοποιηθεί από το σχολ. έτος 1985-86 στην Α' τάξη Γυμνασίου, η Βυζαντινή ή Ελληνική Μουσική παίρνει σπουδαία θέση στη διδασκαλία του μαθήματος στη ΜΕ.

Από το νέο ΑΠ προβλέπεται και με το νέο βιβλίο υλοποιείται η διδασκαλία της Βυζαντινής Μουσικής παράλληλα με τη διδασκαλία της Ευρωπαϊ-

κής Μουσικής. Τόσο στη "θεωρία" όσο και στην εκμάθηση μουσικών κομματιών, η Βυζαντινή Μουσική γίνεται σχεδόν ισότιμη με την Ευρωπαϊκή. Εκκλησιαστικοί ύμνοι και δημοτικά τραγούδια όλων των περιοχών της χώρας μας θα διδάσκονται με τη Βυζαντινή παρασημαντική και θα καταβάλλεται από τους διδάσκοντες προσπάθεια για την απόδοση του ορθού ύφους της παραδοσιακής μας Μουσικής.

Δυσκολίες του Ωρολόγιου Προγράμματος δεν επιτρέπουν προς τον παρόν την ξεχωριστή διδασκαλία της Βυζαντινής Μουσικής στα σχολεία. Αλλά νομίζουμε ότι σ' αυτή τη φάση έχουμε κιόλας υλοποιήσει ένα μεγάλο μέρος από το αίτημά μας, γιατί εκτιμούμε όσο πρέπει την αξία της παραδοσιακής μας Μουσικής και τιμούμε όσους εργάζονται με ευθύνη και αγαθή διάθεση προς αυτή την κατεύθυνση.

ΘΕΜΑ 5ο

Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

- 1) 1550/2-5-85
- 2) 1697/13-5-85
- 3) 1698/13-5-85
- 4) 1699/13-5-85

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου
Δ. Ζαραφωνίτου

Π ρ ά ξ η 45/85

Σήμερα, 17.5.85 ημέρα Παρασκευή και ώρα 09:00 το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακιάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαχαφανίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβε μέρος στη συνεδρίαση ο κ. Κ. Φούσιος, για οικογενειακούς λόγους.

Θ έ μ α τ α Η. Δ.

1. Έγκριση πράξεως Επιτροπής Κρίσεως για τα ελεύθερα βοηθήματα της Αγγλικής γλώσσας. Εισηγητές: Β. Θεοδωρακόπουλος, Τρ. Τριανταφύλλου.
2. Οδηγίες διδ/λίας για τα Μαθηματικά και για τα μαθήματα του κλάδου Α₄. Εισηγητές: Ν. Βαρουχάκης, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος.
3. Κρίση Διδ. βιβλίων ΕΠΑ (Α. Β)₁ Εισηγητής: Στ. Παπασημακόπουλος (Εδαφολογία, Θρέψη φυτών).
4. Οδηγίες του καθηγητή για τη διδ/λία της Αγγλικής γλώσσας. Εισηγητής: Τρ. Τριανταφύλλου.
5. Ανακοινώσεις.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΚΕΜΕ

Θέμα 1^ο: Ο κ. Τρ. Τριανταφύλλου λέγει:

Υ.Ε.Μ.

2. Η επιτροπή που συγκρίνει είναι αρμόδια να αποφασίζει
να τον υποβάλει στην κρίση της και να τον υποβάλει
των διατάξεων και της φερεγγυότητας του Υ.Ε.Μ.

ΚΕΜΕ

Τριανταφύλλου

Ε.Ε. ΑΓΓΛΙΚΗΣ

15 Μαΐου, 1985

Προς
Το Γραφείο
ΚΕΜΕ

Θμα: "Ενισχυόμενα για τα διδασκαλικά
βιβλίοι της Αγγλικής"

Αναγνωρίζοντας την ευθύνη του Γραφείου για
βελτιωτικές αμειβοτικές σχέσεις με το Παιδαγωγικό
και Γραμματικό υλικό των βιβλίων της Αγγλικής
έχω να προτείνω τα εξής:

Ι. Για τις προτεινόμενες βιβλίες:

1. Όπως γνωρίζεται από τη δομή των μεθοδολογικών
των προτεινόμενων βιβλίων, η Ευρωπαϊκή αμειβοτική
αυτός βιβλίο είναι πολύ επιβεβαιωτικό
με τις πρόσφατες ευρωπαϊκές τάσεις και εξελίξεις
στο χώρο της διδασκαλίας ξένων γλωσσών αλλά και
των φιλοσοφικών και εκπαιδευτικών του νέου Α.Π. οι
διδασκαλίες σε σχέση με τις εξελίξεις αυτές.
2. Η ευθύνη των βιβλίων είναι βιβλίο και επιθυμώ
να τον μαθητή Αγγλικής να έχει στο νέο ανέκδοτο
των εκπαιδευτικών και των φιλοσοφικών του νέου Α.Π.

3.- Οι θερές αυτές ροδόειες ενόψει του καθήκους να αξιοποιήσει τους νέους διδακτικούς μηχανισμούς μεθόδου (π.χ. Συμμετέχουσες δραστηριότητες - Activities - συμμετέχουσες μορφές εξάσκησης με ορισμένο στόχο-task oriented work) και παιχνίδια (group work) κ.τ.λ.) με βάση τους οποίους επιτυγχάνονται οι στόχοι του Αποφασιστικού, μετέωροι οι μηχανισμοί που χρησιμοποιούνται δραστηριότητες επισημαίνουν το πρόβλημα σε συνδυασμό με την ανάλυση.

4.- Τα προτεινόμενα προγράμματα, σε κάθε ενότητα έχουν συγκεκριμένο στόχο. Αυτά διδάσκουν το πρόβλημα που να αντιμετωπίζει ο μαθητής. Η πρόβλεψη προκειμένου να επιτύχει π.χ. επιτυχίες, διακρίσεις, ειρήνη και αποξένωση, ουσιαστικά ή διδακτικά κ.τ.λ. Προκειμένου δε να μάθει αυτές τις προβλεπόμενες, τα συγκεκριμένα προγράμματα να αρέχουν τον αναγκαίο μηχανισμό και προβλεπόμενες δραστηριότητες.

I. Ως προς τις σειρές που δεν προσέχουν η Εμπειρία, η γνώση, οι παρατηρήσεις που είναι οι εξής:

1. — Γενικά ισχύουν τα 3 σημεία που αναφέραμε στο Πρακτικό.

2. — Ειδικότερα για κάθε σειρά έχω να πω τα εξής:

2.1. — Active Context: Δε συμφωνεί με το κοινό, έχει παραδοσιακή δομή που δεν περιλαμβάνει πραγματικές διδασκαλίες, αλλά είναι αλφεινά και δραστηριότητες (activities) που να προωθούν τις επικοινωνιακές δεξιότητες.

— Το βιβλίο Intermediate Context English είναι structural (με δομική οργάνωση) και υπάρχει μεν βιβλίο και του πρώτου βιβλίου της σειράς Active.

— Το βιβλίο Broader Context που ακολουθεί το Intermediate είναι επίσης παραδοσιακό με δομική οργάνωση και έχει μεν στο επίκεντρο με το Intermediate

έναν η επικοινωνιακή προέχον διδασκαλία όχι μόνο USAGE — σημασία τύπου (form) και έννοια (meaning) αλλά να χρησιμοποιούνται (USE) — σημασία εν ιδεί — στην βε κάθε περίπτωση χρήση αγγλικά βλ, τα παραπάνω βιβλία καταγράφονται με το με το πρώτο — σημασία τον τύπο και την έννοια.

22. ALL RIGHT: Για τη θεωρία αυτή παρουσιάζει ζήτημα
 πιθανών επιπτώσεων στο Τμήμα (Πράξη 66/1983/22-7-
 του οποίου το Τμήμα έλαβε τότε κοινοπραγία (ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ)

Ο ενδότης με ένδειξη του ερωτήσεως το θέμα του
 Τμήματος το οποίο ανέφερε την προτεινόμενη διαδικασία του
 να ενέπνευσε τη θεωρία αυτή με νέα επιτεύγματα του
 κ. Φ. Πύρου. Στη βάση της και παρουσιάζει τις
 επιπτώσεις του κ. Πύρου, ο πρόεδρος της επιτροπής.

Ο κ. Πύρος είναι επιβεβαιωμένος ότι "ο κ.
 Γεωργίου" είναι επιβεβαιωμένος και ότι έγραψε τον για
 μια θεωρία από φόρμα που έστειλε τότε το Τμήμα".

Ο ενδότης επιβεβαιώνει ότι τα κριτήρια που εφαρμόστηκαν
 των ως δια τον θεωρία (ALL RIGHT) δεν εφαρμόστηκαν
 των ως άλλης θεωρίας. Ο επιβεβαιωμένος κ. Πύρος προ-
 βάλει το Τμήμα ότι με τη θεωρία STRATEGIES
 η κοινότητα του ενδότη είναι επιβεβαιωμένη.

Η κοινότητα των δύο παραπάνω θεωριών πρέπει
 να διαχωρίζεται μελλοντικά. Η μεν θεωρία STRATEGIES
 είναι μια θεωρία με συνειδητοποιημένη και μεθοδολογική
 οργάνωση της ύλης που βασίζεται στη φιλοσοφία
 της κοινωνικοποίησης προόδου, ενώ η θεωρία
 ALL RIGHT είναι μια παραδοσιακή θεωρία με να
 βασιστεί σε επιμέρους επιπτώσεις της βάσης
 για το μέλλον της φύσης. Είναι επίσης επιβεβαιω-
 μένη από το γεγονός ότι τα κριτήρια του
 κριτηρίου είναι γνωστά και με πενήντα
 και είκοσι, σε προώθηση το διαδίκτυο,
 δεν έχουν α) workbooks β) μαθήματα

γ) Ένα σφαιρικό και function που έχουν τα
STRATEGIES δ' όσα έχουν από ένα πεζογόμοιο
πρόσ μόνο ευρίσκω που είναι λειτουργίες ανάμεσα
για μια γενική πράξη. Είναι δυνατόν να φέρει
από από υψώσε άποψη. Έχουν δ' όσα κάποια
πονη και από άποψη του νέου Α. Προσφέρει
Ευνοϊκή να βιβλία και γενικά ΗΛΙΚΗΤ
προσφέρει τα function με και κινήσεις από
πλήρη φαντασμοποιώντας βιοχημεία με
κινήσεις να μια ευνοϊκή ο φαντασμοποιώντας με κινήσεις
εξ όσων και φαντασμοποιώντας.

Ανάλυση η βασική STRATEGIES είναι η μνη-
μοτεχνική διαμόρφωση βασικών στοιχείων:

α) Βίρτζιλ για τον κοιδισμό με την εμφάνιση
των νέων ελληνιστικών μέθοδο του ανόδοι
το βίρτζιο και εμφάνισ βουδδ και εμφάνιση
τον κοιδισμό.

e) Workbooks je n'olles doubles non
pourrais se faire leur exercice en
briquer non.

r) Kabbeler uad Zdwilch für den durbuch
Zabender von pndm, der Goggeden eal
fmdäe Gew dorevippa uad nespufj
Lud wunw fozon.

8) To pursue a long term STRATEGIC objective
 after preliminary steps, decisions, or activities
 first and for a certain number of years or activities

ε) Ένταξη σε κυρίαρχα από Έκτα και φορολογικά κέντρα. Όσο ο μεδούλι V έχει κενό ή υπερβολικά μικρά φορολογικά κέντρα.

2.3. CONTACT : Δεν ακολουθείται ένας
λογισμός που σε φεβοποιεί τον νέο Α.Π.
Έχει παραδοσιακή δομή, έχοντας διάφορους
και κείμενα που παρόμοιοι δυνάμεις που θα
προσδοκούν ένα είδος ενός νέου
και γρήγορο διεξάγει τον κλάδο.

2.4. ENGLISH 2.000 : Η σειρά αυτή που αποτελείται
μόνο από δύο βιβλία, το πρώτο υποβιβάζει
εμπόρεμα και δεν κριτική, σύμφωνα στο
εξίστοχο ότι είναι παλαιότερο βιβλίο επιμορφω-
τικής προέγερσης, ενώ όταν κριτική, ανα-
μορφωτική παύση ότι είναι μια παραδοσιακή
σειρά με όλα τα χαρακτηριστικά της
α. - Παρουσιάζει κείμενα που είναι από τα παλαιότερα
να ανακρίνουν σε ερωτήσεις επιμορφωτικές
και όχι φιλολογικά κριτικών - πράγμα που
είναι άδικο όχι μόνο με τον στόχο του
αναμορφωτικού, αλλά και με το ίδιο π.δ.
εξιστοχού.

β. - Οι δυνάμεις των βιβλίων είναι παραδοσιακά
τόπων, σύμφωνα είναι κριτικές ή κριτικές
το κλάδο μόνο στον τόπο (form) και
έννοια (meaning) με ελάχιστα ελλείψεις.

γ. - Η έγκληση δεν ιδιόκτητα γενικευμένη
(use) και γρήγορα είναι ποιο περιγραφική,
όχι δεν ανταποκρίνεται ως προς τον
επίπεδο στο νέο Α.Π. και ενφύουν σε
προβλεπεί ούτως τον παλαιότερο βιβλίο κριτικών
και φεβοποιεί τον νέο Α.Π. κριτικών.

δ. - Το υλικό που οι διδάτορες σε ορίζουν.
ενότητες, π.χ. (Book 2, Unit 3, p. 30) για
για πλάσι προφορικής ικανότητας.

ε. - Η ύπαρξη αυθεντικού υλικού δεν είναι
επάρκει.

5. ENGLISH FOR INTERNATIONAL COMMUNICATION: Στοιχά εμεφί
παράδοσιακή και επομένως ανήκει με τους
βρόχους του νέου Α.Π.

6. ENGLISH FOR A CHANGING WORLD: Δεν ανταποκρίνε-
ται στον βρόχο του νέου Α.Π.

7. PATHWAYS TO ENGLISH: Είναι συλλογή για
παράδοσιακή σειρά η οποία περιέχει επίσης
και κάποια στοιχεία επικοινωνιακής προόδου
τα οποία όμως έχουν απορριφθεί και δεν
έχουν συνάψει με τον οργάνωση της ύλης
νέου διδακτικού ενότητας.

Οι δυνάμεις είναι η του κομμάτιον
η παραδοσιακή είδος που διδάσκουν ως προς
(usage) και όχι (use) πράγμα που
είναι φανερό με ανήκει με τους βρόχους
του νέου Α.Π.

8. WORLD ENGLISH: Η δομή του βιβλίου είναι με
παράδοσιακή που επικοινωνιακή (structural & functional
'Όπως οι δυνάμεις τόσο για βιβλίο του βιβλίου, όσο
και για Workbooks είναι ως προς παραδοσιακή

Συμπεριφορά ① ο τύπος των αβιγλών που δίνει
 το πρότυπο να παρουσιάζει τον να παράγει
 τύπο (form) που είναι (meaning) ενώ οι
 συνθήκες που του δίνουν σε κάθε ενότητα
 να να να να να να να functions που αβιγλές
 είναι εξαιρετικές.

2. — Τα workbooks (πρόβλημα) περιλαμβάνουν
 υψηλές παραδοσιακές ερωτήσεις problems
 που συνδυάζονται.

3. — Δεν υπάρχουν αβιγλές που προβλέπουν
 δραστηριότητες (activities) για τους μαθητές που
 να τους βοηθήσουν να αναπτύξουν ανεξάρτητα
 συνειδησία με τους μαθητές τους (more free
 ή ομαδική)

4. — Η συνομιλία είναι και η υποστήριξη των
 γύρω υφιστάμενων.

5. — Είναι σημαντικό θέμα όπως "Κινέζικη
 Φύση και πως να το εκμεταλλευτεί" —
 πως ο Willie the Actor (Book 3) περιγράφει με τον
 μεταφράστη πως να φανεί το θέμα δεν
 είναι πολύ ενδιαφέρον για τους μαθητές της
 α βιγλές ή προηγμένης ενότητας (64.71, Book 3)
 με τον οποίο βοηθάει να βοηθήσει τον μαθητή
 που μπορεί να να να να να να να best-seller 4-7-2.
 Δεν είναι σημαντικό θέμα...

KERNEL : ① Τα βιβλία Intermediate και
plus είναι structural & situational και επομένως
 δεν βοηθούν με το Α.Π. —

② Τα βιβλία 1, 2, 3 είναι για ενήλικες
 που όχι για παιδιά.

Το πρώτο βιβλίο έχει δομική οργάνωση κυρίως (structural) κατά το μεγαλύτερο μέρος και εστιάζει σε συζητήσεις με το κείμενο.

Τα βιβλία 2 και 3 αν και αβυσσών δεξιότητες των μελών, όπως κι ο ίδιος ο συγγραφέας έχει έχουν γραφεί με βάση τις ανάγκες του επισημια κώδικα. Εφόσον βέβαια κριθεί το πρώτο βιβλίο ως προς ακεραιότητα οργάνωσης κι εστίασης.

Ο συγγραφέας, ειδικά για το KERNEL 2, διαφέρει τα εξής: (βλ. vi)

"Το βιβλίο αυτό έχει γίνει για ενήλικες ή σχεδόν ενήλικες μέλη περίπου απέναντί τους."

Και ο συγγραφέας συνεχίζει:
"Τόσο κι η γλώσσα όσο και τα περιεχόμενα του KERNEL 2 έχουν αναπτυχθεί από τον κόσμο των ενηλίκων, πολλοί από τους οποίους θεωρείται ότι έχουν επαρκήματα και δομικές, οικονομικές, βιολογικές, φιλοδοξίες και ενδιαφέροντα. Τέτοιες ενήλικες συνθήκες συνδυάζονται με συγκεκριμένες τάσεις ενηλίκων με ορισμένες μελέτες, με εκπαιδευτική προ-πρόβλεψη επιδιόρθωσης, με ιδιαίτερη βλάβη ξένων γλωσσών και μαθηματικά με συνδυασμένη διπλότυπη οργάνωση."

Μεταξύ των περιεχομένων περιγράφει και τον ίδιο τον συγγραφέα, παρά τα όσα θεωρεί βλαπτικά του Book 2, με συνδυασμό και με μια ανακάλυψη των Book 1, προτιμάει η αίσθηση ότι η βλαπτική

2.10. — AMERICAN KERNEL: Είναι η Αμερικανική Έκδοση του KERNEL Intermediate και έμφαση σε συγχρονισμό με το νέο Α.Π. και προτίθενται να απορροφήσουν τον πρώτο ίδιο φόρμα.

2.11. — MAINLINE: Σέρει με δομικές οργάνωση ως στην (structural), μηχανικές αλλαγές και ναρκια θέλει με το νέο Αναλυτικό.

2.12. — FOUNDATION ENGLISH: Βιβλίο χωρίς επιπλέον δομή. Σε συγχρονισμό με τον βόλο του Αναλυτικού.

2.13. — STREAMLINE ENGLISH: Είναι η δομή του βιβλίου θα ήταν προσαρμοσμένη στο νέο Αναλυτικό, η διεκπεραίωση των 66 πολλών βιβλίων κινείται ως αναμενόμενο. π.χ. (Departures A) υπήρξαν τα μεγάλων 16, 30, 48, 54, 58, 66. Από το βιβλίο Connections τα μεγάλων 11, 14, 36, 73.

Ο παραδεχόμενος ανακρίνοντας το κεφ. 54 (Departures A) που έχει: Ο Διευθυντής περιέχει με εν προοπτική του και η οποία η λεπτομέρεια φορέι — είναι ακόμη "Πόλη του Πάριου" και φαίνεται να είναι εν και η συνήθεια των φορέων το ίδιο. Ο διόρθος προχωρεί με πολλά υπονοούμενα π.2.1.

Ένα δεύτερο βιβλίο στα βιβλικά αυτά είναι ότι ο συγγραφέας προτιμά να δει

Με βάση την παύση του εταίρου,
αλλά και την παρούσα θεωρητική
ανάγκη έχουμε με τις προτεινόμενες
ως αναγκαίες διδασκαλίες Γερές, είναι
γιατί στο έργο του έρευνα του σπουδ
ως ως έχει με τις εγιν διανομοποιήσεις.

1. - Στις 3 προτεινόμενες Γερές να
προβλεθεί και το βιβλίο INTERACTIO
2. - Οι προτεινόμενες Γερές να ισχύουν
λειτουργία το νέο Γραφείο έτος 1985/86
για την Α' τάξη Γυμνασίου και
Λυκείου, ενώ ... ως τάξεις Β'
και Γ' να συνεχίσουν οι μαθη-
τές με όποια βιβλία είχαν
αρχίσει.

Με τιμή

~~Φανταζήτε~~

α 2ο: Έγκριση πράξεων Επιτροπών κρίσης ελεύθερων βοηθημάτων Γαλλικών-Αγγλικών.

Ο Προεδρεύων του Τμήματος Σύμβουλος Πλ. Σπυρόπουλος, ο οποίος υπατέστησε τον Πρόεδρο Θ. Χακρίδη, λόγω άλλης υπηρεσιακής απασχόλησής του, έδωσε το λόγο πρώτα στον εισηγητή του θέματος για τα ελεύθερα βοηθήματα Αγγλικής, Τρ. Τριανταφύλλου, ο οποίος είπε:

Η Επιτροπή που συγκροτήθηκε με την Θ. 27Ι.2Ι/2Γ2/Ι445/6-6-1983 υπαγή της Δ/σης Προγραμμάτων Μ.Ε ολοκλήρωσε το έργο της στις 13 Ιουλίου και έστειλε στο ΚΕΜΕ το Πρακτικό της που αποτελείται από σελίδες.

Όπως είναι γνωστό, η φετεινή προκήρυξη του ΥΠΕΠΘ περιορίστηκε μόνο να ζητήσει καινούργιες σειρές και άλλα διάφορα βιβλία προαιρετικής χρήσης, ενώ ταυτόχρονα να διατηρείται και ο περσινός κατάλογος συγκεκριμένων βιβλίων.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Συνολικά υποβλήθηκαν για έγκριση 59 βιβλία από τα οποία τα 23 αποτελούν σειρές ή συμπληρώματα σειρών. Τα υπόλοιπα είναι βιβλία για προαιρετική χρήση όπως γραμματική, ασκήσεις διαφόρων δεξιοτήτων, αναγνώσματα και λεξικά.

Ευτυχώς για άλλη μια φορά, τα βιβλία και το Πρακτικό έφτασαν στο ΚΕΜΕ πάρα πολύ καθυστερημένα. Εξάα λοιπόν στα πολύ περιορισμένα χρονικά όρια (το πρακτικό έφτασε στις 20 Ιουλίου) ασχολήθηκα κυρίως με τη μελέτη του Πρακτικού και των βιβλίων που αποτελούν σειρές και τα οποία η Επιτροπή εγκρίνει ή απορρίπτει για χρήση των μαθητών Γυμνασίου και Λυκείου.

Οι παρατηρήσεις μου πάνω στο πρακτικό της Επιτροπής περιορίζονται μόνο στα προτεινόμενα ως κατάλληλα βιβλία-σειρές με αριθμούς 2, 3 και 4 στη σελίδα 2 για τα οποία οι απόψεις μου και οι διαπιστώσεις μου διαφέρουν από εκείνες της Επιτροπής.

./.

τα βιβλία 5 και 6 τα κείμενα αναπτύσσονται πολύ για να φτάσουν βιβλίο 6 να είναι φοβερά μακροσκελή π.χ στο βιβλίο 6 το κεφάλαιο τη ζωή στον ποταμό MISSISSIPPI (του MARK TWAIN) αναπτύσσεται σε κεφάλαια.

Μετά από τις παραπάνω διαπιστώσεις για τη συγκεκριμένη σειρά ENGLISH ALFA, προτείνουν στο Τμήμα την απόρριψή της.

ALL RIGHT (Εκδ. THE ENGLISH SCHOOL BOOK CO. LTD)

Καινούργια σειρά στην Ελληνική αγορά αλλά πρωτοκυκλοφόρησε στη Σουηδία το 1978.

Η σειρά αυτή έχει προφανώς διαφοροποιηθεί και προσαρμοστεί για την Ελληνική αγορά από την παραπάνω εκδοτικό οίκο. Τυπώνεται στην Ελλάδα.

Οι παρατηρήσεις μου για τη σειρά αυτή είναι:

Τα τρία βιβλία της σειράς τα οποία η Επιτροπή προτείνει για χρήση των μαθητών Γυμνασίου απευθύνονται σε ενήλικες. Τα πρόσωπα, οι ήρωές τους είναι υπάλληλοι μιας διεθνούς Εταιρείας και τα ενδιαφέροντά τους συνδέονται με τις διεθνείς σχέσεις της Εταιρείας αυτής. Προφανώς η σειρά έχει χρησιμοποιηθεί στη Σουηδία για ενήλικες επαγγελματίες ή και μετανάστες.

Τα θέματα των βιβλίων αφορούν ενήλικες και συνεπώς δεν έχουν καμία απολύτως σχέση με τα ενδιαφέροντα του Ελληνόπουλου των 12, 13 ή και 14 χρόνων.

Ενδεικτικά αναφέρουν μερικά:

Πάρτυ γνωριμίας, τάξη Πυκτερινού Σχολείου (για επαγγελματίες). Οι μαθητές εδώ είναι ταξιδιωτικοί πράκτορες, συνταξιούχοι, πωλητές, μηχανικοί αυτοκινήτων κλπ. ή "Επαγγελματικά ταξίδια, αφίσες, αναχωρήσεις σε αεροδρόμια" ή ακόμη θέματα όπως "MY PUB" (το Πάρ μου) με ερωτήσεις όπως: "Ποιό είναι το αγαπημένο σας κιστό; "

Περικλά ενόχη από τα θέματα των βιβλίων είναι:

- "Θα βγούμε απόψε;" , "Ο MARCO, ο Ιταλός σερβιτόρος", "ψάχνοντας για διαμέρισμα"
- "Ίσως η ηλικιακή ενέργεια να μας λύσει το πρόβλημα της κρίσης του πετρελαίου;"
- "Αιτήσεις για πρόσληψη σε δουλειά" ή ακόμη μερικά, "εκπέδο ζωής και κόστος ζωής", "Αδυνάτισμα" κλπ.

4. Τα βιβλία του καθηγητή είναι τυποποιημένα και χαρακτηρίζονται από ατερεδωπες οδηγίες για όλα τα μαθήματα. Ουσιαστικά δε βοηθάνε το καθηγητή.

5. Ενώ η ύλη είναι καλά οργανωμένη και στη διάταξη της έχει χαρακτηρι-
στικά σύγχρονης διδακτικής δεν καλύπτει το αναλυτικό πρόγραμμα των
τριών τάξεων του Γυμνασίου.

Προτείνω, στο τμήμα την απόρριψη της σειράς αυτής ως ακατάλληλης για
τους μαθητές του Γυμνασίου.

Ακολουθεί συζήτηση

Ο κ. Σακινιάς λέγει:

Είπα και στη συνεδρίαση της 10-5-85 ^{ότι} τα βιβλία αυτά που αποκλείονται, αποκλείονται μόνο για δύο τάξεις: την Α' Γυμνασίου και την Α' Λυκείου. Στις άλλες τάξεις Β' και Γ' Γυμνασίου και Β' και Γ' Λυκείου μπορούν να αγοραστούν και ~~να~~ χρησιμοποιηθούν. Και αποκλείεται από τις Α' τάξεις Γυμνασίου και Λυκείου, γιατί στις τάξεις αυτές εφαρμόζεται καινούργιο αναλυτικό πρόγραμμα, το οποίο οι αποκλειόμενες σειρές δεν υπηρετούν.

Όρισε το Υπουργείο μια πολυπληθή ομάδα που στοιχίζει πολλά εκατομμύρια στο κράτος για να καταρτίσει καινούργια αναλυτικά προγράμματα στην Αγγλική.

Τα κατάρτισε και μάς λέει μέσω της Επιτροπής που έκρινε τα βιβλία ότι τα καινούργια προγράμματα μπορεί να λειτουργήσουν μ' αυτά τα βιβλία. Μπορούμε να πούμε εμείς όχι, θα εγκρίνουμε και βιβλία που δεν υπηρετούν το νέο αναλυτικό πρόγραμμα; Τότε τι κάνουμε;

Βέβαια φεύγουν εκατομμύρια για το εξωτερικό. Αλλά και με την έγχιριση όλων των σειρών πάλι θα φύγουν εκατομμύρια. Θα φύγουν λιγότερα, γιατί υπάρχουν και 3 ελληνικές σειρές. Όμως οι σειρές αυτές με πολλή συγκατάβαση κρίνονταν ως τώρα κατάλληλες, αιριβώς γιατί ήταν ελληνικές. Και δεν ξέρω αν χρησιμοποιούνταν αυτές οι σειρές σε μεγάλη έκταση στα σχολεία. Αλλά ο ειδικός κ. Τριανταφύλλου βεβαιώνει ότι αυτές οι σειρές δεν υπηρετούν το νέο αναλυτικό πρόγραμμα με κανένα τρόπο. Η λογική των πραγμάτων δεν μας αφήνει άλλη λύση παρά την αποδοχή της εισήγησης, όπως έχει.

Ο κ. Θ. Βώρος λέγει:

1. Ζητώ συγγνώμη που απουσίασα προχθές (για λόγους αντιπροσωπευτικούς) και αναβλήθηκε εξ αιτίας μου το θέμα.
2. Έρχομαι στην ουσία του θέματος: μελέτησα τον σχετικό φάκελο και το γραπτό ερώτημα του ΥΠΕΠΘ (Φ. 211. 25/2/Γ₂/938/29.4.85) και:
α) δεν έχω πειστεί ότι σωστά η Επιτροπή κρίσης απορρίπτει τις 13 σειρές με κύριο κριτήριο ότι δεν ανταποκρίνονται στην COMMUNICATIVE APPROACH αλλά
β) νομίζω αντίθετα ότι έχουμε λόγους σοβαρούς να επανεξετάσουμε το κριτήριο απόρριψης από την εκπαιδευτική άποψη και από την άποψη του αποτελέσματος που είναι βλαπτικό για ~~τις~~ συμφέροντα της χώρας

μας (αφού η απόρριψη όλων των ελληνικής παραγωγής βιβλίων διευκολύνει τη ροή πολύτιμου συναλλάγματος στο εξωτερικό και φορτώνει σε μας την ανεργία).

3. Τι σημαίνει COMMUNICATIVE APPROACH; Παρακαλείται όποιος είναι αρμόδιος να ορίσει τη μέθοδο αυτή για να εννοήσουμε και μεις το κριτήριο απόρριψης που λειτουργήσει για την Επιτροπή ως προκρούστεια κλίνη.

Από την πλευρά απαντώ:

Το βιβλίο Οδηγιών για τη διδασκαλία της Αγγλικής (συγγραφή της Β. Δενδρινού), που θα εισηγηθεί σε λίγο ο κ. Τριανταφύλλου να τυπωθεί από τον ΟΕΔΒ, που εκφράζει άρα ως διδακτικές αρχές της ίδιας πλευράς, αφιερώνει στο θέμα αυτό τις σελίδες 72-84. Παρακαλώ να τις μελετήσετε για να εκτιμήσετε σεις μόνοι - και υπεύθυνα - κατά πόσο προκύπτει πραγματικά κριτήριο αποκλεισμού βιβλίων.

Κατά τη δική μου γνώμη η COMMUNICATIVE APPROACH ως μέθοδος διδασκαλίας είναι η τελευταία πράξη κάθε διδακτικής προσπάθειας: ενθάρρυνση και υποβοήθηση του μαθητή να επικοινωνήσει δηλαδή να εκφραστεί με όσα γλωσσικά στοιχεία έχει αποκομίσει.

Και ερωτά: ποια μέθοδος διδασκαλίας και ποια συναφής συγγραφή δεν προβλέπει (και δεν προτρέπει και προς) αυτή την κατ'άληξη; Και ποιά βιβλίο δεν έχει ερωτήσεις ή ασκήσεις ή άλλες συναφείς ACTIVITIES, που εναπόκειται στο δάσκαλο να τις μετατρέψει σε COMMUNICATIVE APPROACH;

(Να σας θυμίσω ότι εμείς χρησιμοποιήσαμε κατά κύριο λόγο στις δεκαετίες 1950, 1960, 1970 ως στάδιο μεθόδου την έκφραση);

4. Μα, η COMMUNICATIVE APPROACH είναι η φιλοσοφία του νέου προγράμματος. Το σέβομαι αλλά: α. δεν είναι γραμμένα με αυτή την προύποθεση. και

β. όταν - τον επόμενο χρόνο - θα έχουμε βιβλίο του ΟΕΔΒ σύμφωνο με το νέο πρόγραμμα, τότε θα έχουμε λόγο ουσιάς και πειστικό και συναλλαγματικά ωφέλιμο για τη χώρα για να παραμερίσουμε συλλήβδην κάθε εισβολή.

5. Άλλωστε δεν αποκλείεται να λανθάνει εδώ μια ομαδική συλλογική πλάνη, η αιδούλωση: οι Άγγλοι - λαός εμπόρων και διπλωματών - πραγματοποιούν σημαντικό εισόδημα για τη χώρα τους με την εξαγωγή δασυά-λων και βιβλίων αγγλικής. Δικαιώμα τους σεβαστό. Διακριώς προτείνουν ανανέωση μεθόδων και αντικατάσταση βιβλίων. Παιδαγωγικά θεμιτό.

Αλλά ίσως και για λόγους εμπορικούς. Είναι μέσα στην οικονομική αντίληψη του κεφαλαιοκρατικού συστήματος: διαρκής αντιπατά-
σταση για λόγους εμπορικής επιμετάλλευσης.

Ένα δείγμα:

Ως το 1977-78 (νομίζω) είχαν οι αρμόδιοι να λένε πολλούς θερ-
μούς λόγους για να συσταίνουν τη σειρά TARGET (ειδότης LONGMAN)* τον
επόμενο χρόνο οι ίδιοι αρμόδιοι* βρήκαν πολλούς λόγους για να απορ-
ρίψουν τη σειρά TARGET. Τι είχε συμβεί; ο ειδότης προωθούσε άλλη
σειρά και είχε φροντίσει να αλλάξουν γνώμη υπέρ των συμφερόντων
του οι καταναλωτές, τα δώματα της εμπορικής βουλίας. Υπάρχουν τα
πρακτικά. Είναι αποκαλυπτικά (ανάμεσα σε δύο διαδοχικές χρονιές,
1978 ή 1979 κάπου τότε).

5. Προτείνω λοιπόν:

α. Τούτη τη χρονιά να μη χρησιμοποιήσουμε την COMMUNICATIVE
APPROACH ως προκρούστειο επιχείρημα αποκλεισμού των 13 σειρών, γιατί
ανάμεσά τους αποκλείουμε και τις μόνες 3 ελληνικές σειρές. Θυμίζω
ότι κατά ένα πρόχειρο υπολογισμό ρέει προς το εξωτερικό συνάλλαγμα
500.000.000 δρ. για βιβλία αγγλικής* ένα τμήμα του μπορεί να συγ-
κρατηθεί με τις ελληνικές σειρές.

β. Τον επόμενο χρόνο - έχοντας δικό μας βιβλίο - του ΟΕΔΒ -
μπορούμε να αποκλείσουμε όλα τα άλλα βιβλία με τον πιο πειστικό λό-
γο (από παιδαγωγικής και οικονομικής άποψης). Αλλιώς φοβόμαι ότι
και τον επόμενο χρόνο είναι πιθανό να μην είναι έτοιμο το δι-
κό μας βιβλίο.

Τέλος ο Πρόεδρος θέτει σε ψηφοφορία τις τρεις προτάσεις που
διατυπώθηκαν:

Α' Πρόταση: κ. Τριανταφύλλου (9 σειρές + INTERACTION)

Β' Πρόταση: Το ερώτημα του Υπουργικού εγγράφου (εάν υπάρχει ανάγκη
να ισχύσουν και για το σχολ. έτος 1985-86 οι εγκεκριμέ-
νες σειρές 1984-85).

* αρμόδιους εννοώ τους αγγλοδιδάσκοντες.

Κατασκευάσθηκε

. / .

Γ' Πρόταση: κ. Παπασημακόπουλου (9 σειρές + Ελληνικές σειρές).

Διολογεί ψηφοφορία.

Ψ η φ ο φ ο ρ ί α

Σιορδύλης	Α
Τομπαΐδης	Α
Παπασημακόπουλος	Γ
Αδαμόπουλος	Α
Παπαδόπουλος	Γ
Βώρος	Γ
Σακιάς	Α
Σπυρόπουλος	Β

A:4, B:1, Γ:5

Επαναλαμβάνεται η ψηφοφορία μεταξύ των Α και Γ προτάσεων.

Ψ η φ ο φ ο ρ ί α

Σιορδύλης	Α
Τομπαΐδης	Α
Παπασημακόπουλος	Γ
Αδαμόπουλος	Α
Παπαδόπουλος	Γ
Βώρος	Γ
Σακιάς	Α
Σπυρόπουλος	Λευκή

Το Τμήμα με ψήφους $4 + 1 = 5:3$

αποφασίζεται:

- α. Ομόφωνα δέχεται για τις τάξεις Β και Γ Γυμνασίου και Λυκείου να ισχύσουν οι χρησιμοποιούμενες ήδη από το σχολ. έτος 1984-85 εγχειρίμενες διδακτικές σειρές.
 - β. Κατά πλειοψηφία για την Α' Γυμνασίου και Λυκείου να ισχύσουν μόνο οι σειρές που ενέκρινε η Επιτροπή κρίσεως.
- Μειοψηφούν οι κ.κ. Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος και Στ. Παπασημακόπουλος.

Θέμα 2^ο: Ο κ. Ν. Βαρουχάκης λέγει:

Οι οδηγίες διδασκαλίας των Μαθηματικών, που καταθέτουμε σήμερα, συντάχθηκαν, όπως κάθε χρόνο, με βάση την πείρα που αποκτήθηκε από την ως τώρα εφαρμογή του Α.Π. και τις παρατηρήσεις των συναδέλφων.

Στη σύνταξη των φετεινών Οδηγιών βοήθησαν συνάδελφοι της έδρας, που κλήθηκαν και έλαβαν μέρος σε επανηλεκτρονιζόμενες συζητήσεις για το σκοπό αυτό.

Ειδικότερα στη σύνταξη των Οδηγιών του Γυμνασίου με συντονιστή τον κ. Αδαμόπουλο συνεργάστηκαν εντός από κ. Ε. Δαμίγο, απασπασμένο στο ΚΕΜΕ τ. ΓΕΜΕ, και οι κ.κ. Π. Βερύμιος του Γυμνασίου Υμηττού και Χρ. Μάριου του Γυμνασίου Παπάγου.

Για τη σύνταξη των Οδηγιών του Λυκείου, συνεργάστηκαν μαζί μας, εντός από τον κ. Γ. Βαβαλιάρη, απασπασμένο στο ΚΕΜΕ τ. ΓΕΜΕ, και οι κ.κ. Α. Γιανναράκης του 1^{ου} Λυκείου Υμηττού, Γ. Ελευθερίου του 13^{ου} Αθηνών, Β. Κατσαργύρης του Βαρβακείου, Α. Μάρκος του 2^{ου} Χαλανδρίου, Α. Παπαϊωάννου και Σ. Κέντρος του 2^{ου} Ηλιουπόλεως.

Τους παραπάνω συναδέλφους - συνεργάτες υπέδειξαν οι σχ. Σύμβουλοι Μπέτσης και Γιαγκάρης. Τους ευχαριστούμε όλους θερμά για τη σημαντική συμβολή τους.

Στη συνέχεια ο κ. Στ. Παπασημαϊόπουλος θέτει υπόψη του Τμήματος τις οδηγίες διδ/λίας των μαθημάτων του κλάδου Α₄.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζει:

Εγκρίνει την προώθηση των οδηγιών διδ/λίας των παραπάνω μαθημάτων στον ΟΕΔΒ για ανατύπωση, για το σχολ. έτος 1985-86.

Προτάσσεται το 2^ο θέμα (Α).

Παραβρέθησαν: ο συγγραφέας κ. Αρτέμης Αθανασάκης και ο κριτής κ. Θ. Βακαλιός.

Ο Πρόεδρος του Τμήματος δίνει πρώτα το λόγο στον κ. Θ. Βακαλιό, ο οποίος λέγει:

ν. Βικαλιός

ιτής

Οικολογία και Περιβάλλον

Υγγραφείς: Αθανασάκης, Κουσουρής, Κονταράτος.

εν θα μιλήσω για το "καθαρά" οικολογικό μέρος του βιβλίου που το βρίσκω πολύ ιλό. Επιστημονικά άρτια τεκμηριωμένο και διδακτικά σωστά δομημένο, με έγκυρη πιστημονική πληροφόρηση για τα δικά μας δεδομένα και προβλήματα. Δεν είναι ξάλλου αυτός ο ειδικότερος τομέας για τον οποίο καλούμαι να πω γνώμη. Θα μιλήσω για το υπόλοιπο μέρος του βιβλίου" ειδικότερα για τη φιλοσοφία του, δηλαδή την αντίληψη που σχηματίζει κανείς για το οικολογικό πρόβλημα και την αντιμετώπισή του, διαβάζοντάς το.

Πρώτα θέλω να πω ότι η προσπάθεια των συγγραφέων του είναι μοναδική για τη δική μας εκπαιδευτική πραγματικότητα, με δυο έννοιες: α) Είναι το πρώτο διδακτικό βιβλίο με αντικείμενο την Οικολογία και το Περιβάλλον που γράφεται για το λύκειο, χωρίς κάποιο ανάλογο προηγούμενο και χωρίς να υπάρχει προηγούμενη οικολογική και περιβαλλοντική εκπαιδευτική εμπειρία. Αυτό σημαίνει ότι οι κριτές του κινούμενοι υπό διαφορετικές γνωστικές ή εκπαιδευτικές αφορμές ή εμπειρίες άλλων χωρών μπορούν να αμφισβητήσουν συλλογισμούς, εκπαιδευτικές-διδακτικές και παιδαγωγικές πρωτοβουλίες και νεωτερισμούς των συγγραφέων του. Έτσι μπορούν να υπάρξουν αντικρουόμενες εκτιμήσεις για το βιβλίο και για τον τρόπο που οι συγγραφείς φαντίζονται τη διδασκαλία του μαθήματος. β) Είναι μοναδική για τα δικά μας δεδομένα η προσπάθεια των συγγραφέων γιατί όπως λένε στο "Προ-ΟΙΚΟ-λογικό Σημείωμα" "Η συγγραφή αυτή αποτελεί μια απόπειρα οριοθέτησης, συναρμολόγησης και ερμηνείας του οικολογικού χώρου και των προβλημάτων του. Ακόμη επιχειρεί να προσδιορίσει και να αναλύσει τις ανθρώπινες παρεμβάσεις και τις συνέπειές τους στα φυσικά οικοσυστήματα, και να απομυθοποιήσει τις παραγωγικές και καταναλωτικές εκείνες διαδικασίες που δεν εντάσσουν στους στόχους τους το σεβασμό στις δομές και λειτουργίες του φυσικού περιβάλλοντος. Γι αυτό και τελικά προσπαθεί, βασισμένη στο σύγχρονο-επίκαιρο οικολογικό προβληματισμό, να προσεγγίσει τις ευρύτερες κοινωνικο-πολιτικές και τεχνο-οικονομικές τους διαστάσεις", γενικότερα για τη σημερινή ανθρωπότητα και ειδικά για τη χώρα μας και για το δικό μας οικολογικό και περιβαλλοντικό πρόβλημα. Σκοπός τους είναι να προκαλέσουν και να ευαισθητοποιήσουν το μαθητή απέναντι σ' αυτό τον προβληματισμό και συγχρόνως να τον ενεργοποιήσουν με συγκεκριμένες εκπαιδευτικές πράξεις στην ανεύρεση τρόπων αντιμετώπισης οικολογικών προβλημάτων που σ' αποτελέσουν, (σύμφωνα με τη μέθοδο και το πρόγραμμα διδασκαλίας που προτείνεται) το αντικείμενό τους. Για το σκοπό αυτό επιθυμούν να επιστρατεύσουν τις σχετικές γνώσεις που έχουν αποκτήσει οι μαθητές της Β' τάξης του ΕΠΑ στην προηγούμενη σχολική τους σταδιοδρομία. Οι συγγραφείς προσπαθούν (αυτό το πετυχαίνουν σε ικανοποιητικό βαθμό) από τη μια να στηριχθούν στη σχετική με το

αντικείμενο γνώση των μαθητών από άλλα μαθήματα του γυμνασίου και του λυκείου φροντίζοντας όμως να μην επικαλύπτει το βιβλίο τους παρεμφερή κεφάλαια άλλων βιβλίων του ΕΠΛ, έτσι που τελικά να παρέχεται στο μαθητή η δυνατότητα να οικοδομήσει αυτός, με τη βοήθεια του καθηγητή, τις σχετιζόμενες με το θέμα γνώσεις του σε μια σύγχρονη λειτουργική αντίληψη για το οικολογικό πρόβλημα της χώρας μας και για το δικό του ρόλο στην αντιμετώπιση και την επίλυσή του. Εξάλλου είναι προφανής η προσπάθεια των συγγραφέων του βιβλίου να συμβάλλουν αποφασιστικά με το έργο τους στον κοινό στόχο πολλών εκπαιδευτικών ένταξης της οικολογικής παιδείας και του προβληματισμού της στα σχολικά προγράμματα της Μέσης Εκπαίδευσης.

Θα λέγαμε ότι πρόκειται για μια εξαιρετικά φιλόδοξη προσπάθεια. Ανάλογη πρέπει να είναι και η προσπάθεια του κριτή να πει γνώμη γι αυτό το βιβλίο, παίρνοντας σα βάση τους σκοπούς που ανάφερα πιο πάνω· δηλαδή τους σκοπούς που διατυπώνονται στο "Προ-ΟΙΚΟ-λογικό Σημείωμα".

Είναι πολλές οι δυσκολίες συγγραφής ενός τέτοιου πρωτότυπου βιβλίου· μεγάλες και περισσότερες από εκείνες που αντιμετώπισαν οι συγγραφείς του βιβλίου Τεχνολογία και Παραγωγή. Κι εκεί προέκυψε το δύσκολο πρόβλημα ικανοποίησης και εκπαιδευτικών αναγκών που θα έπρεπε, σε ένα σύγχρονο σχολικό-εκπαιδευτικό σύστημα να είχαν καλυφθεί στη διάρκεια του ενιατάξιου. Ωστόσο οι συγγραφείς του βιβλίου Τεχνολογία και Παραγωγή είχαν μεγαλύτερη ευχέρεια να πραγματοποιήσουν το αντικείμενό τους, αφού είχαν στη διάθεσή τους 5 ώρες την εβδομάδα αντί μιας ώρας που διατίθεται για το μάθημα Οικολογία και Περιβάλλον. Εξάλλου, το μάθημα της Τεχνολογίας ο μαθητής μπορεί να το εντάξει οργανικά στα επαγγελματικά ενδιαφέροντά του ενώ το μάθημα Οικολογία και Περιβάλλον όχι. Πέρα όμως από αυτό τα περιθώρια της μιας ώρας είναι τόσο μικρά ώστε η δυνατότητα ευαισθητοποίησης του μαθητή απέναντι στο οικολογικό πρόβλημα μέσα από τη συμμετοχή στην αντιμετώπιση συγκεκριμένων οικολογικών προβλημάτων να είναι ελάχιστη. Κατά συνέπεια ο τρόπος ευαισθητοποίησης του μαθητή θα έπρεπε να είναι άλλος. Η ευαισθητοποίηση του απέναντι στον προβληματισμό που σχετίζεται με τα οικολογικά και τα περιβαλλοντικά προβλήματα γενικά και ειδικότερα της χώρας, στηριζόμενη σε μια υπεύθυνη σφαιρική πληροφόρηση. Αυτός θα μπορούσε να είναι ένας ενεργός τρόπος ευαισθητοποίησης, ενισχυμένος και από την (περιορισμένη έστω) ενεργό συμμετοχή. Αυτή την επιλογή έκαναν οι συγγραφείς την οποία θεωρώ ως την καταλληλότερη για τις δικές μας συνθήκες σ' αυτή τη φάση ανάπτυξης της χώρας και της παιδείας μας. Έτσι το ΕΠΛ καλείται να παίζει έναν πρωτοποριακό ρόλο στην ένταξη του οικολογικού και του περιβαλλοντικού προβληματισμού στη Μέση εκπαίδευση. Αλλά αυτό είναι μόνο η μια πλευρά του ζητήματος. Η άλλη πλευρά είναι ότι με το μάθημα αυτό στα πλαίσια του ΕΠΛ θα μπορέσουν να έρθουν στην επιφάνεια προβλήματα που έχουν σχέση με το μοντέλο ανάπτυξης που εγγυάται την αποφυγή των αρνητικών επιπτώσεων της τεχνολογικής ανάπτυξης που τόσο μάς ενδιαφέρει.

Η συνειδητοποίηση της αλήθειας ότι δεν είναι μοιραία η συνέχιση της μέχρι τώρα αναπτυξιακής πορείας· ότι είναι στο χέρι μας να επιλέξουμε ένα άλλο μοντέλο ανάπτυξης θα μπορούσε να εκπαιδεύσει ουσιαστικά την κοινωνική συμπεριφορά και την προσωπικότητα των νέων. Πρόκειται δηλαδή για μάθημα με συγκεκριμένη παιδαγωγική σημασία για το άτομο και για την ανθρώπινη κοινότητα. Το βιβλίο

μεβάλλει ουσιαστικά προς αυτή την κατεύθυνση, παρά τις ορισμένες ασάφειες στα θέματα των μελλοντικών εξελίξεων και γενικά στο συνδεδεμένο με την οικολογία αναπτυξιακό πρόβλημα. Είναι όμως αποφασιστική η συμβολή του βιβλίου στη δημιουργία οικολογικής συνείδησης (και σε μικρότερο βαθμό "περιβάλλοντικής συνείδησης") στο σύγχρονο Έλληνα. Η υπεύθυνη πληροφόρηση για τα οικολογικά δεδομένα, η διάταξη της ύλης και η χρησιμοποίηση πλήθους σχεδίων και διαγραμμάτων που αναλύουν και ερμηνεύουν την πολυπλοκότητα και πολυσυνδετικότητα που χαρακτηρίζει τη δομή και λειτουργία των φυσικών οικοσυστημάτων γενικά και ιδίως στη χώρα μας αποτελούν τη βάση για τη δημιουργία οικολογικής συνείδησης που αναφέρεται σε συγκεκριμένα προβλήματα και καταστάσεις και παροτρύνει σε συγκεκριμένες ενέργειες. Με γνώμονα αυτό το γενικό παιδαγωγικό στόχο οι συγγραφείς του βιβλίου οργανώνουν την ύλη τους σε ενότητες προτάσσοντας για κάθε ενότητα (Α και Β) και για κάθε ένα από τα τρία κεφάλαια κάθε ενότητας τους στόχους τους. Για την καλύτερη αφομοίωση του "καθαρού κειμένου" (που περιέχει 63 σελίδες), στο οποίο αναπτύσσεται ο προβληματισμός και δίνονται οι κυριότερες πληροφορίες, ακολουθεί περιληφή και μαρτυρία (δηλ. κείμενο ενυποθηκοποίησης και προβληματισμού) και θέματα για κρίση, συζήτηση και δραστηριοποίηση. Στο τέλος παρατίθενται βιβλιογραφικές πηγές που σκοπεύουν σύμφωνα με τις προθέσεις των συγγραφέων, όχι μόνο στην παραπέρα πληροφόρηση μα και στην ανάληψη ενεργητικών περιβαλλοντικών και οικολογικών πρωτοβουλιών που βέβαια δεν μπορούν να ενταχθούν στα στενά χρονικά όρια του μαθήματος αλλά μπορούν να διευκολυνθούν και να ενδαρυνθούν από το ευέλικτο πλαίσιο σχολικής ζωής του ΕΠΛ.

Με βάση τα παραπάνω πιστεύω ότι το βιβλίο "Οικολογία και Περιβάλλον", στη βελτιωμένη του έκδοση, θα λειτουργήσει σωστά για το σκοπό που γράφτηκε, με τον όρο βέβαια ότι θα γίνει ουσιαστική δουλειά με τους καθηγητές που θα το διδάξουν.

Όσο το "Οικολογία και Περιβάλλον" πρέπει να το δούμε ως ένα βιβλίο το οποίο καλύπτει ανάγκες της σημερινής μεταβατικής περιόδου της Ελληνικής εκπαίδευσης και της Ελληνικής κοινωνίας. Γι' αυτό η προσαρμογή του στις εξελίξεις που είναι μπροστά μας πρέπει να θεωρείται δεδομένη. Μπορεί όμως (και πρέπει) από τώρα να επιδιωχτεί η παροχή μιας αντίληψης και φιλοσοφίας του οικολογικού προβλήματος με σταθερούς άξονες μελλοντικής του αντιμετώπισης στο εκπαιδευτικό και το κοινωνικό επίπεδο. Αυτό είναι εξάλλου το σημείο από το οποίο θα ήθελα να'ρχσω τις κριτικές μου παρατηρήσεις τις οποίες ζητώ από τους άξιους συγγραφείς του βιβλίου να δεχτούν με κατανόηση.

1) Το βιβλίο "Οικολογία και Περιβάλλον" παρέχει τις πληροφορίες που χρειάζονται για να σχηματίσει ο αναγνώστης την αναγκαία οικολογική συνείδηση. Το ερώτημα είναι αν οι πληροφορίες που παρέχονται με το βιβλίο αρκούν για το σχηματισμό προσωπικής αντίληψης όχι μόνο για το οικολογικό πρόβλημα καθ'αυτό αλλά και για το αναπτυξιακό του οποίου είναι αναπόσπαστο τμήμα. Από τις αναλύσεις του βιβλίου προκύπτει ότι το αναπτυξιακό μοντέλο που εφαρμόστηκε με την έναρξη της βιομηχανικής επανάστασης ήταν λαθεμένο. Δεν είναι όμως αρκετά σαφείς οι αιτίες αυτής της λαθεμένης αναπτυξιακής πορείας. (Δεν συζητώ εδώ για το καύριο, εξάλλου, θέμα αν μπορεί κάτι που ιστορικά και κοινωνικά είναι αναγκαίο, όπως συνέβηκε με τη βιομηχανική εξέλιξη, τουλάχιστον ως το τέλος του 19ου αιώνα, να θεωρηθεί εκ των υστέρων ως "λαθεμένο";) Γι' αυτό δεν είναι σαφείς οι τρόποι αποφυγής του και

στοιχειοθέτησης ενός αναπτυξιακού μοντέλου που να περιλαμβάνει οργανικά την οικολογική και την περιβαλλοντική δεοντολογία. Από το φόβο, ίσως, ότι μπορεί να κατηγορηθούν για ιδεολογική μονομέρεια οι συγγραφείς δεν δεσμεύονται πάνω στο αυτό το κρίριο θέμα. Νομίζω ότι η σαφής ανθρωποκεντρική τοποθέτηση στο ανάπτυξης μπορεί σε ένα βιβλίο για την οικολογία και το περιβάλλον να γίνει χωρίς ιδεολογικές μονομέρειες.

Το οικολογικό πρόβλημα έχει πάρει έναν οικουμενικό καθολικό χαρακτήρα. Από την επιβίωση του ανθρώπου και την αρμονική συμβίωσή του με τη φύση. Αφορά φυσικές προϋποθέσεις ύπαρξής του. Είναι θα έλεγε κανείς συγχρόνως τμήμα του υπαρξιακού προβλήματος της σύγχρονης ανθρωπότητας. Με αυτή την έννοια πρόβλημα "υπερταξικό" και "διαταξικό". Παραταύτα, η στάση των κοινωνικών συγχά και των ατόμων απέναντί του, δεν είναι απαλλαγμένη από ταξικά καθορισμένα συμφέροντα και επιδιώξεις. Είναι κι αυτό μια πλευρά της κοινωνικής πραγματικότητας στην οποία ζούμε και η οποία δεν πρέπει να αγνοείται στη συγγραφή ενός βιβλίου με παιδαγωγικούς στόχους. Από υπεύθυνους πολιτικούς της χώρας μας ερευνητές έχει τονιστεί πολλές φορές η κοινότυπη εξάλλου αλήθεια ότι ο χωρικός οικολογικός και περιβαλλοντικός χάρτης του λεκανοπεδίου της Αττικής έχει ως πάνω του τα στοιχεία μιας ταξικής πολιτικής. Το Κερατσίνι και η Κηφισιά και από οικολογική άποψη δυο διαφορετικοί κόσμοι. Είναι αντιπαιδαγωγικό αποσιωπάται αυτή η αλήθεια.

2) Η σχέση του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον είναι το πλαίσιο αναφοράς συγγραφών στην προσπάθειά τους να παρουσιάσουν κριτικά την ιστορική εξέλιξη του οικολογικού προβλήματος.

Η σχηματική, σε πολλά σημεία, εφαρμογή αυτού του κριτηρίου (ή αυτής της αρχής) εμπόδισε τους συγγραφείς του βιβλίου να διερευνήσουν τη διαφορετική στάση των κοινωνικών ομάδων και των ανθρώπινων κοινοτήτων απέναντι στο οικολογικό πρόβλημα. Αγνοείται, στα σημεία αυτά, το γεγονός ότι οι άνθρωποι διαδρώνουν τη στάση απέναντι στο οικολογικό πρόβλημα (και περισσότερο απέναντι στο περιβαλλοντικό πρόβλημα) οδηγούμενοι όχι μόνο από κοινά αλλά και διαφορετικά και συχνά αντιπαρεθετικά συμφέροντα. Η αναγνώριση αυτής της κοινότητας αλήθειας θ' απότρεπε διατυπώσεις χωρίς συγκεκριμένο συμπεριφερικό αντίκρουσμα σαν και τούτη: Το πρόβλημα της ρύπανσης του περιβάλλοντος ανάγεται στις "λαθεμένες επιλογές της ανθρωπίνης επέμβασης" ("Η οικολογική κρίση και τα μηνύματά της", σελ. 84). Ενώ είναι γνωστό ότι γι αυτές τις "λαθεμένες επιλογές" ευθύνονται πρώτ' απ' όλα κάποια συγκεκριμένα κέντρα βιομηχανικής πολιτικής και κάποια πολύ συγκεκριμένα άτομα που προτάσσουν το ατομικό εγωιστικό κέρδος έναντι της οικολογικής δεοντολογίας. Αν πραγματικά θέλουμε ν' αντιμετωπίσουμε κριτικά το οικολογικό πρόβλημα τότε η κριτική μας πρέπει να είναι συγκεκριμένη, δηλ. πρέπει ν' αφορά συγκεκριμένες βιομηχανικές πολιτικές και κέντρα εξουσίας, μαζί και κέντρα διαμόρφωσης της εκπαιδευτικής πολιτικής. Αλλιώς η κριτική ατελέσφορη και το σπουδαιότερο φράζει τη σκέψη στην αναζήτηση του διεξόδου μιας αναπτυξιακής πολιτικής που καθιστά αδύνατη την καθοριστική παρέμβαση αυτών των κέντρων εξουσίας στη διαμόρφωση της αναπτυξιακής πολιτικής που

ζεται σε ανθρωποκεντρικά οικολογικά και περιβαλλοντολογικά κριτήρια.

Οι παρατηρήσεις αυτές δεν αφορούν όλο το κείμενο αλλά ορισμένα κεφάλαιά του. Στο κεφάλαιο "Από τα σπήλαια στους αστικούς οικισμούς" π.χ. γίνεται σαφής αναφορά στις "δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις της αστικοβιομηχανικής ανάπτυξης" (δες σελ. 9. Στο δικό μου σελ. 75).

Όπου δεν υπάρχει σαφής αναφορά στις πραγματικές αιτίες του φαινομένου ο αναγνώστης σχηματίζει μια λολή εικόνα για τον Άνθρωπο, ο οποίος εμφανίζεται (με αυτή την αφηρημένη έκφρασή του) ως ο αίτιος του οικολογικού προβλήματος. Δημιουργούν έτσι οι συγγραφείς άθελά τους στον αναγνώστη την αίσθηση του αδιεξόδου. Δεχόμενος π.χ. την αφηρημένη θέση ότι "ο Άνθρωπος αντιδρά στα ευεργετικά μέλη του οικοσυστήματος καίγοντας, ρυπαίνοντας και καταστρέφοντας εκτεταμένα φυσικά οικοσυστήματα... κλπ." (δες το κεφάλαιο "Ο αφανισμός ζωντανών οργανισμών" σελ. 9, στο δικό μου σελ. 66) αναρωτιέται κανείς αν μπορεί να υπάρξει αισιόδοξη προοπτική. Αφήνεται η αίσθηση από τέτοιες διατυπώσεις ότι η καταστροφή του περιβάλλοντος είναι στη φύση του ανθρώπου. Η αίσθηση αυτή αμβλύνεται διαβάζοντας το επόμενο κεφάλαιο με τον τίτλο "Ο άνθρωπος και ο δομημένος χώρος" που είναι γραμμένο σε μια άλλη, μια σωστή θα λέγαμε αντίληψη. Αλλά κι εδώ είναι διάχυτη (μα άλλο τόσο ανεξήγητη) η επιφύλαξη των συγγραφέων να διαγράψουν κάποια μελλοντική προοπτική, έστω για τη χώρα μας, που κατ'ανάγκη θα πρέπει ν'αναφέρεται σε ένα διαφορετικό αναπτυξιακό μοντέλο από εκείνο που εφαρμόστηκε ως τώρα.

3) Ορισμένες διατυπώσεις αφήνουν την αίσθηση της αναπόλησης ενός "καλού καιριού" της προβιομηχανικής εποχής. Εξάλλου είναι διάχυτη η τάση εξωραϊσμού της προβιομηχανικής εποχής, πράγμα που βέβαια δεν ευσταθεί - εν μέρει και από οικολογική άποψη. Είναι ανάγκη να πω εδώ ότι η σαφής αντίληψή μας για την προβιομηχανική εποχή δεν επηρεάζει μόνο τη στάση μας απέναντι στο παρελθόν, αλλά και τη στάση μας απέναντι στο παρόν και το μέλλον.

Είμαστε μια χώρα που η εθνική της υπόσταση συναρτάται με την ικανότητά μας για τεχνολογική και βιομηχανική ανάπτυξη. Οφείλουμε να βρούμε τρόπους αξιοποίησης αυτής της αναγκαιότητας για την επίτευξη της αυτοδύναμης συνολικής ανάπτυξης με κεντρικό άξονα αναφοράς την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και του τρόπου ζωής. Η αντιπαράθεση του προβιομηχανικού στο βιομηχανικό πολιτισμό δεν μπορεί παρά να αμβλύνει τη δύναμη αυτής της αλήθειας που συναρτάται με τη δυνατότητα επιβίωσης του ανεξάρτητου ελληνικού έθνους.

Η εξωραϊστική εικόνα της προβιομηχανικής εποχής και του φυσικού τρόπου ζωής προσλαμβάνει στη Μαρτυρία 2 μια ακραία έκφραση με την προβολή της απάντησης του "Αρχηγού των Ινδιάνων Σάλτ" "ως η πιο ουσιαστική διακήρυξη που έγινε ποτέ για το περιβάλλον". Οσοσο αν το καλοσκεφτούμε θα δούμε ότι σε τίποτε δεν μας βοηθάει η "φιλοσοφία" του ερυθρόδερμου Αρχηγού στην αντιμετώπιση του οικολογικού προβλήματος με βάση τα σύγχρονα δεδομένα. Πέρα όμως από αυτό στο κ. νο "Μαρτυρία 2" εμφανίζεται η αντίθεση δύο διαφορετικών πολιτισμών σε φυλετική βάση: από τη μια οι ερυθρόδερμοι που (από τη φύση τους) σέβονται τη φύση και από την άλλη οι λευκοί (που από τη φύση τους) τερνιφρονούν, που θέλουν την εξουσία τους, δηλαδή (σύμφωνα μ'αυτή τη φιλοσοφία) να την καταστρέφουν. Παρουσιάζονται εξάλλου μ'αυτό το κείμενο ως αυτονόητη η "αλήθεια" ότι "Η Γη δεν

ανήκει στον άνθρωπο, ο "Άνθρωπος ανήκει στη Γη". Κι όμως η πραγματική αλήθεια είναι ότι η σχέση του ανθρώπου με τη φύση είναι, από την ιδιουσυστασία και την ουσία του ως ον που αναπαράγει την ύπαρξή του χάρη στην εργασία, δυνατή. Στην αγνόηση αυτής της ειδοποιού διαφοράς του ανθρώπου οφείλεται προφανώς η χανία των συγγραφέων ν'αντιμετωπίσουν επιστημονικά το φαινόμενο ανατροπής ισορροπίας στη σχέση του ανθρώπου με το φυσικό περιβάλλον. Εξάλλου δεν νοείται σωστό να μιλούμε ούτε για την αρχαία εποχή της ιστορίας του ανθρώπου απόλυτη ισορροπία με το φυσικό περιβάλλον" (σελ. 1). Οι συγγραφείς φαίνεται ν'αγνοούν τη βασική διαπίστωση ότι ο άνθρωπος είναι ένα "βιολογικό παράδειγμα". Για να υπάρξει ως βιολογική οντότητα πρέπει να υπερβεί τον άμεσο δεσμό του με τη φύση· πρέπει να φτιάξει το δικό του κόσμο, με τη νύηση και την εργασία. Δεν έχει τρίχωμα, χοντρό δέρμα, μακρυά δόντια και νύχια κτλ. για να προφυλάξει από τη φύση (τα άλλα ζώα, κρύο κλπ.) και να επιβιώσει μέσα σ'αυτή. Δεν είναι καθόλου αυτονόητο ότι ο άνθρωπος "ανήκει στη Γη." Αυτή είναι μια απλοϊκή αντίληψη της σχέσης ανθρώπου-Γης (φύσης) χωρίς πραγματικό ιστορικό αντίκρυσμα. Αν δεχόμασταν αυτή την "αλήθεια", θα έπρεπε να θεωρήσουμε τον πολιτισμό ως συνέπεια το παρόν και το μέλλον της ανθρωπότητας ως παρέκλιση από τη φυσική του ανθρώπου.

"Ό,τι λέγεται εδώ δεν είναι "τραβηγμένο". Είναι η λογική συνέπεια αυτής της "φιλοσοφίας". Δεν διέπει όμως αυτή η αντίληψη όλο το βιβλίο, παρά μόνο ο κεφάλαια ή μέρη του. Η σωστή φιλοσοφία του βιβλίου εκφράζεται στην εισαγωγή διατύπωση για την Α' Ενότητα, η οποία στα σημεία που δίνω παραβιάζεται. για την εξής διατύπωση:

"Ο άνθρωπος - διαβάζουμε - είναι αναπόσπαστο και εξεχωριστό μέρος του βιοφυσικού του Περιβάλλοντος και έχει τη δυνατότητα να διατηρήσει, να μεταλλάξει ή να βελτιώσει τις αλληλεπιδράσεις και αλληλοσχετίσεις που το διέκουν αναπτύσσοντας ένα σύστημα ζωής που προωθεί την ανθρώπινη ευτυχία και ευημερία. Γι' αυτό και χρειάζεται γνώση και κατανόηση των σχέσεων του φυσικού περιβάλλοντος με τον Άνθρωπο και τα προβλήματά του, μέσα από τη γνωριμία των θεμελιωδών στοιχείων και λειτουργικών σχέσεων των οικοσυστημάτων στο βαθμό που αυτά αποτελούν κίνητρα για υπεύθυνη, συνειδητή, ενεργητική συμμετοχή στη βελτίωση και προστασία της ποιότητας του περιβάλλοντός του".

Αυτή η αντίληψη πρέπει να πρωτανεύσει σε όλο το βιβλίο, βελτιωμένη, με μια σαφή αντίληψη για την αναπτυξιακή πορεία της χώρας μας που να εκφράζει το ανθρωπο-κεντρικό πνεύμα αυτής της φιλοσοφίας.

"Άλλες επιμέρους παρατηρήσεις και προτάσεις:

"Όλη η πρώτη σελίδα του πρώτου υποκεφαλαίου 1.1 ("Γενική θεώρηση") πρέπει ξαναγραφεί. Είναι χωρίς ειρμό και περιέχει ανεξέλεγκτες πληροφορίες. Μιλεί για "αυξημένη παραγωγή αγαθών και υπερκατανάλωσή τους σε μια εκρηκτικά αυξανόμενη κοινωνία που οδήγησαν στην υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και στη συνειδητοποίηση της ανάγκης προστασίας τους" και μας παραπέμπει σε γραπτά αρχαίων στοχαστών (του Ηρόδοτου, του Πλάτωνα, του Ιπποκράτη) που δήθεν ανέπτυξαν τις πρώτες οικολογικές έννοιες. Κι όμως μένουμε με την αίσθηση ότι προηγούμενα μιλούσαν για τη σύγχρονη "βιομηχανική κοινωνία".

Βεβαίως η άποψη ότι η οικολογική κρίση τελικά οφείλεται στην αυξημένη καταναλωτική τάση προβάλλει και στο τρίτο κεφάλαιο ("Η οικολογική κρίση και τα μηνύματά της"). Υπάρχει μάλιστα στο σημείο αυτό ο εξής αμφίβολος ισχυρισμός: Η αυξητική καταναλωτική τάση που εμφανίστηκε μετά τη Βιομηχανική Επανάσταση "τελικά οδήγησε στην ένταση της βιομηχανικής δραστηριότητας της σύγχρονης καταναλωτικής κοινωνίας που επηρέασε αρνητικά το φυσικό περιβάλλον, περιόρισε σοβαρά τους φυσικούς πόρους και δημιούργησε νέα ήθη και συμπεριφορές στις ανθρώπινες σχέσεις". Η καταναλωτική τάση ευθύνεται σύμφωνα με αυτή τη συλλογιστική για την εξόντωση των ινδιάνικων κοινωνιών, εξαιτίας της εξόντωσης των βουβάλων! Έννοιες όπως "πρωταρχική συσσώρευση κεφαλαίου", επέκταση του κεφαλαιοκρατικού τρόπου παραγωγής, καπιταλιστικό κέρδος κλπ. που έχουν καθιερωθεί πια όχι μόνο στα βιβλία των μαρξιστών αλλά όλων των οικονομολόγων και των ιστορικών της οικονομικής γεωγραφίας, που θα μπορούσαν να δώσουν πραγματικές εξηγήσεις στα φαινόμενα είναι ανύπαρκτες στο κείμενο. Αυτό όμως το κάνει φτωχό και αμφίβολης επιστημονικής αξίας. Ομολογώ πως μου είναι ανεξήγητη η σπουδή των συγγραφέων ν' αποφυγούν τη χρήση μαρξιστικών όρων και στα σημεία όπως αυτό εδώ που χρησιμοποιούνται απ' όλους γιατί δεν υπάρχουν άλλοι καλύτεροι. Προτείνω λοιπόν οι διαφωτιστές σελίδες του κεφαλαίου "Η οικολογική κρίση και τα μηνύματά της" να ξαναγραφεί έτσι που το σωστό συμπέρασμα της τρίτης σελίδας να προκύπτει λογικά από τις προηγούμενες δύο. Εννοώ την εξής σωστή προγραμματική πρόταση: "Συμπερασματικά λοιπόν η Οικολογική Κρίση θα πρέπει να μελετηθεί μέσα από:

1. τη διατάραξη των φυσικών οικοσυστημάτων,
2. την τεχνολογική εξέλιξη και τα προϊόντα της,
3. το σύστημα οργάνωσης της παραγωγής σε συσχετισμό με το υπάρχον σύστημα, των κοινωνικών δομών, θεσμών, αναγκών και αξιών, και
4. την πληθυσμιακή πίεση."

Μικρές μόνο παρατηρήσεις θα είχα να κάνω στην ανάλυση αυτών των τεσσάρων συντελεστών της οικολογικής κρίσης (μία έννοια που θα την ορίζα και γεωγραφικά αφού υπάρχουν τεράστιες περιοχές της υπηλίου για τις οποίες δεν λείτουργεί) αλλά τόσο που οι συγγραφείς σωστά τοποθετούν την "κύρια και γενικότερη αιτία της οικολογικής κρίσης" στον τρίτο συντελεστή.

Επιστρέφοντας στον ισχυρισμό για τον πρωτοπόρο ρόλο των αρχαίων Ελλήνων στοχαστών στη διαμόρφωση της οικολογικής αντίληψης θα πρότεινα να το καλοσκεφτούμε. Θεωρώ αβασάνιστο τον ισχυρισμό (ιδιαίτερα την αναφορά στον Πλάτωνα). Έχω τη γνώμη ότι μια ανίκνευση της σχετικής βιβλιογραφίας θα απέδειχνε ότι είναι ασύγκριτα μεγαλύτερη η προσφορά των κινέζων στοχαστών και επιστημόνων της αρχαιότητας ή και των Αιγυπτίων και Μεσοποταμίων. Και επειδή ο τρόπος παραγωγής στις περιοχές αυτές (κοινωνική παραγωγή, αρδευτικός πολιτισμός) επέβαλε τη συστηματική παρατήρηση και διερεύνηση των οικολογικών συστημάτων...

Συνοψίζοντας

Το βιβλίο "Οικολογία και Περιβάλλον" των Αθανασάκη, Κουσουρή και Κονταράτου πληροί τις προϋποθέσεις για να προταθεί σαν βιβλίο του ΕΠΑ που θα καλύψει το ομώνυμο μάθημα. Απαιτείται όμως γι αυτό να εφαρμοστεί ενιαία αντίληψη για το αντικείμενο σε όλα τα κεφάλαια του βιβλίου και μια πιο σαφή διατύπωση στα

σημεία που επισημαίνω. Επίσης θα πρέπει στο τελικό κείμενο να υπάρξει σα τοποθέτηση στο θέμα της ανάπτυξης, χωρίς να σημαίνει αυτό ότι οι συγγραφείς πρέπει να δεσμευτούν ιδεολογικά. Θα μπορούσε αυτή η τοποθέτηση να ήταν η λογική προέκταση της ανάλυσης των τεσσάρων συντελεστών της οικολογικής κρίσης, επηρεάζοντας τον τρίτο συντελεστή, όπως προτείνεται και στο κείμενό τους. Α δουλειά των συγγραφέων. Πάντως δεν είναι δυνατό να ενεργοποιηθεί η σκέψη των νέων πάνω σε έναν προβληματισμό που δεν υποδέχεται πραγματικές λύσεις, σε μια εποχή που η ανάπτυξη λειτουργεί ως αναπόδρεπτη αναγκαιότητα.

Μολαταύτα θεωρώ το βιβλίο, στο μεγαλύτερο μέρος του, εξαιρετικά ενδιαφέρον και στη βελτιωμένη έκδοσή του εξαιρετικά χρήσιμο για τα ελληνικά δεδομένα. Θέλω να πω ότι οι βελτιώσεις που προτείνω δεν απαιτούν πολύ χρόνο. Είναι δουλειά μερικών ημερών.

18 Απριλίου 1985

G. Βικαλίδης

Στη συνέχεια διαβάστηκαν οι ειδήσεις κρίσης των κ.κ. Κα-
σιωτάκη και Καρανδινού, οι οποίες έχουν ως εξής:

- 22 -
ΡΕΘΥΜΝΟ 19 -4- 1985

Α.Ι. ΚΑΒΕΣΤΑΚΗΣ

Διευθυντής της Παιδαγωγικής
Επιστημολογικής Εσχολής Παν. Κρήτης

Ρ Ε Θ Υ Μ Ν Ο

Προς

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας
και Θρησκευμάτων

Διεύθυνση Εφαρμογής Προγραμμάτων
Μέσης Εκπαίδευσης / Τμήμα Β'

ΕΜΑ : Κρίση βιβλίου Β' τάξης ενιαίου πολυκλαδικού λυκείου .

χρτ . Αριθμ . 5.211.12/58/Τ2 /3603 έγγραφό σας

Εύμφωνα με την παραπάνω απόφαση του υφυπουργού Εθνικής Παιδείας και
θρησκευμάτων κ. Πέτρου Κόραλη , έχω οριστεί μαζί με τους κκ. Αθανάσιο Βακα-
καί Μιχάλη Καρανδεινό , κριτές του βιβλίου ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ των
Αρτέμης Αθανασάκη , Θεόδωρου Χουσούρη και Ελένα Κοντοράτου , που πρόκει-
ται να χρησιμοποιηθεί ως διδακτικό εγχειρίδιο στη Β' τάξη του Ενιαίου Πολυκλα-
δικού Λυκείου .

Μελέτησα με πολλή προσοχή το θαυματογραφημένο κείμενο του παραπάνω
βιβλίου καθώς και τα παραρτήματα των εικόνων και σχεδιαγραμμάτων και των ερωτή-
σεων που μου δόθηκαν πριν από 20 μέρες περίπου .

Δεν είναι ειδικός να κρίνω την ουσία του περιεχομένου του βιβλίου
αυτού και δεν θα αναφερθώ στην επιστημονική του ορθότητα και πληρότητα . Το-
υλάχιστον είναι έργο άλλων μελών της επιτροπής κρίσης ειδικότερων από εμένα . Εγώ θα
κρίνω το εγχειρίδιο αυτό με καθαρά παιδαγωγικά κριτήρια και θα σχολιάσω μόνο
τις επιτυχίες του αυτές , που ωστόσο τις θεωρώ το ίδιο σημαντικές με εκείνες που
αποδίδονται στην επιστημονική ορθότητα του περιεχομένου . Με την ευκαιρία μέλι-
τα αυτή θέλω να υπογραμμίσω ότι θα πρέπει σε κάθε επιτροπή κρίσης των σχολικών
βιβλίων να συμμετέχει και ένας ειδικός παιδαγωγός .

Ως προς το συγκεκριμένο τώρα βιβλίο το θεωρώ σε γενικές γραμμές κα-
τάλληλο και προσωπικά το εγκρίνω για να προωθηθεί προς έκδοση και χρήση από
τους μαθητές του Ε.Π.Λ.

Μερικές μόνο παρατηρήσεις να είχα να κάνω , που αν ληφθούν υπόψη από
τους συγγραφείς και εφόσον υπάρχει η δυνατότητα και το χρονικό περιθώριο για να
επικριθούν θα συντελέσουν , κατά τη γνώμη^{μεν} , στην βελτίωση από παιδαγωγικής
απόψεως του βιβλίου και θα το κάνουν πιο εύχρηστο και περισσότερο σύμφωνο με
τους σκοπούς και τους στόχους που καλείται να υλοποιήσει η εισαγωγή του μαθη-
τή στο Ε.Π.Λ.

παρατηρήσεις που αυτές είναι οι εξής :

Στο κείμενο που διάβασα υπάρχουν κάποια σφάλματα και λάθη γραμμάτων οφείλονται στη δακτυλογράφηση - και πρέπει να διορθωθούν (π.χ. εναλλάσσεται, κυριότερα, αλληλοεξάρτηση (σε Ι?), απειρίσεις (20,26), απορριμμάτων, ανταλλάσσει, ποικίλει κ.λ.π.)

Νομίζω ότι πριν δοθεί το κείμενο στο τυπογραφείο πρέπει να διορθωθεί με προσοχή από ένα φιλόλογο, ο οποίος οφείλει να επιφέρει και κάποιες βελτιώσεις όσον αφορά τη στίξη (ιδιαίτερα τα κόμματα).

Διαβάζοντας το κείμενο είχα την εντύπωση σε μερικά σημεία ότι πρόκειται περισσότερο για επιστημονική διατριβή παρά για διδακτικό εγχειρίδιο. Υπάρχουν πυκνά νοήματα και πολλές νέες και άγνωστες για το μαθητή έννοιες που του δίδονται μέσα σε μικρά ^{εξαιρετικά} κείμενα. Κατανοώ βέβαια τη δυσκολία της μεγάλης απλοώστευσης που υπάρχει στην περίπτωση αυτή, αλλά νομίζω ότι στις πρώτες τουλάχιστο ενότητες θα μπορούσε να υπάρξει περισσότερη παραστατικότητα και απλοποίηση.

Έννοιες κλειδιά, ορισμοί, νόμοι και άλλα βασικά νοήματα πρέπει να υπογραμμιστούν στο κείμενο για να τυπωθούν με διαφορετικά γράμματα έτσι ώστε να ξεχωρίζουν μέσα στο κείμενο.

Εκτός από τις περιλήψεις που παρατίθενται στο τέλος των ενότητων, στοιχείο παιδαγωγικά πολύ χρήσιμο, θα μπορούσαν ακόμη να προστεθούν και άλλα στοιχεία τα οποία κατά τη γνώμη μου θα ηύξαναν τη λειτουργικότητα του βιβλίου και θα το βελτιώναν από παιδαγωγικής πλευράς, χωρίς μάλιστα να αλλαχθεί το κείμενο που υπάρχει. Τέτοια στοιχεία μπορούν να είναι :

α. Η αναφορά στην αρχή κάθε ενότητας ή και υποενότητας των στόχων τους οποίους επιδιώκει κάτω από τον τίτλο "Τι θα μάθετε" π.χ.

ΤΙ ΘΑ ΜΑΘΕΙΣ

Τελειώνοντας τη μελέτη της ενότητας αυτής θα είσαι σε θέση :

- α. Να προσδιορίζεις σωστά το τι σημαίνουν οι διάφοροι όροι που χρησιμοποιεί η Οικολογία, μια από τις πιο σύγχρονες Επιστήμες.
- β. Να κατανοείς, να βρίσκεις νόμος σου και να κρίνεις τις σχέσεις που υπάρχουν ανάμεσα στην Οικολογία και σε άλλες Επιστήμες (όπως Βιολογία, Βιοχημεία, Οικονομία, κ.λπ.)
- γ. Να αναφέρεις, να κατανοείς και να ερμηνεύεις με δικά σου παραδείγματα τους βασικούς οικολογικούς νόμους.

Οι στόχοι αυτοί δύο τρεις για κάθε υποενότητα θα πρέπει να τυπωθούν με διαφορετικά γράμματα και σε φόντο διαφορετικού χρώματος σε σύγκριση με τα άλλα κείμενα.

Η ο τον τρίτο αυτό επιδιώκεται η ενδυνάμωση του ενδιαφέροντος του μαθητή, προετοιμάση απαραίτητη για να λάβει χώρα η μάθηση .
 β. Είναι ακόμη δυνατό στο δεξιό περιθώριο του κειμένου του βιβλίου που θα εκδοθεί , να γράφεται θέματα ακριβώς από τις παραγράφους εκείνες που αναφέρονται στο ίδιο νόημα ένα πολύ σύντομο κείμενο (κατά προτίμηση μια πρόταση) που να αποδίδει με δυο λόγια το κύριο θέμα του κειμένου . Το κείμενο αυτό θα είναι τυπωμένο με διαφορετικά γράμματα σε σύγκριση προς το υπόλοιπο κείμενο και πάνω σε διαφορετικό φόντο . Τα κείμενα αυτά πρέπει να προστεθούν στο δακτυλογραφημένο κείμενο και να υποδειχθεί η θέση στην οποία θα μπαίνουν .

Μεταξύ των στόχων τους οποίους επιδιώκει να πραγματοποιήσει η εισαγωγή στο Ε.Π.Α. του νέου μαθήματος της οικολογίας είναι η δημιουργία στους μαθητές οικολογικής συνείδησης και η διαμόρφωση θετικής στάσης απέναντι στο περιβάλλον . Η υλοποίηση των στόχων αυτών υποβοηθείται από την ενημέρωση και βάλλον . Η υλοποίηση των στόχων αυτών υποβοηθείται όμως και παραπέρα . Απαιτείται προσωπική εμπλοκή του μαθητή στην όλη υπόθεση , προσωπικός προβληματισμός και δραστηριότητα που θα τον βοηθήσει να βιώσει με άλλους τρόπους . Τα όσα αναφέρονται στο σχολικό βιβλίο και να αντιληφθεί με το δικό του τρόπο την ανάγκη υπεράσπισης και περιφρούρησης της οικολογικής ισορροπίας . Σ'αυτό πρέπει να βοηθεί και το βιβλίο με το να παρέχει στοιχεία για παραπέρα εκμετάλλευση και προσωπική μάθηση και βίωση , πηγές για παραπέρα εργασία και ερεθίσματα με τη μορφή κινημάτων , εικόνων , σκίτσων κ.λπ. για προβληματισμό .

Οι μαρτυρίες που υπάρχουν στο τέλος κάθε κεφαλαίου του βιβλίου που κρίνεται συμβαλλουν στην επίτευξη όσων προαναφέρθηκαν . Κοιζω όμως ότι πρέπει να αυξηθούν . Μπορεί να προστεθεί ένα ακόμη τουλάχιστο κείμενο σε κάθε ενότητα . Μπορούν ακόμη να προστεθούν ως ερεθίσματα για προβληματισμό και συζήτηση στο τέλος κάθε ενότητας εικόνες ή άλλοι υλικοί σχετικοί με αυτές .

Πάνω στα κείμενα και στις εικόνες αυτές πρέπει να τίθενται ερωτήσεις οι οποίες πρέπει να είναι χωριστά γραμμένες .

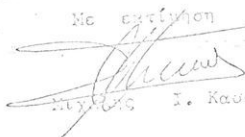
Τα κείμενα προβληματισμού πρέπει να τυπωθούν σε φόντο διαφορετικό ως προς το χρώμα από ότι το υπόλοιπο κείμενο .

Όσον αφορά τις ερωτήσεις που τίθενται μετά το πέρας κάθε ενότητας , το μεγαλύτερο πόσοστό από αυτές είναι στην ουσία τους ερωτήσεις απομνημόνευσης που απαιτούν από το μαθητή να επαναλάβει τις πληροφορίες που εμπεριέχονται στο κείμενο . Κατά τη γνώμη μου πρέπει να μειωθεί ο αριθμός των ερωτήσεων αυτών και να τίθενται περισσότερες ερωτήσεις που να ζητούν από τους μαθητές να κάνουν συγκρίσεις , εκτιμήσεις , συνυψώσεις , αξιολογήσεις .

Τέλος πρέπει να προστίθεται στο τέλος η βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε για να συνηθίζουν οι μαθητές στην επιστημονική τεκμηρίωση. Ακόμη μπορεί να προστεθούν και βιβλία στα οποία μπορεί να παραλείπεται προαιρετικά ο μαθητής που επιθυμεί να μάθει περισσότερα πράγματα για κάποιο από τα θέματα που ελέγχονται στο βιβλίο.

Οι παραπάνω πάντως κατατηρήσεις δεν μειώνουν την αξία της όλης εργασίας, για την οποία έκανα λόγο στην αρχή.

Με εκτίμηση

Μιχάλης Ι. Καυσωτάκης

ΑΠΟ: Μιχάλη Καρανδεινό, Καθηγητή
Οικολογίας και Προστασίας Περιβάλλοντος
Ανωτάτης Γεωπονικής Σχολής Αθηνών

Αθήνα, 19-4-1985

ΠΡΟΣ: Υπουργείο Παιδείας
Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων
Μέσης Εκπαίδευσης
Γραφείο 717 κ. Καλοφωλιά

ΘΕΜΑ: " Κρίση του βιβλίου "ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ"

για την Β' τάξη του Ε.Π.Λ. των κ.κ. Αρτέμη Μ. Αθανασάκη
Θεοδώρου Σ. Κουσουρή
Σάββα Κονταράτου

ΚΟΙΝ.: Συγγραφείς.

Η συγγραφή ενός βιβλίου με τόσο ευρύ αντικείμενο σίγουρα δεν είναι εύκολο πράγμα, ιδίως όταν επιδιώκεται - όπως συμβαίνει με το υπό κρίση βιβλίο - η σύνδεση θεωρίας και εφαρμογών και η προέκταση της οικολογικής προσέγγισης σε κοινωνικά και οικονομικά συστήματα. Αλλά και η κρίση ενός τέτοιου βιβλίου είναι δύσκολη γιατί δεν υπάρχει μια γενικά αποδεκτή αντίληψη για το τι πρέπει να περιλαμβάνει ένα τέτοιο σχολικό βιβλίο και πώς περίπου πρέπει να διαρθρωθεί. Οι παρατηρήσεις λοιπόν του κριτή είναι ίσως σ' ένα βαθμό υποκειμενικές. Υπάρχουν φυσικά και κάποια στοιχεία (γεγονότα, δεδομένα παρατηρήσεων και πειραμάτων, αριθμοί, ημερομηνίες, ονόματα κ.λ.π.) αντικειμενικού χαρακτήρα για τα οποία η κρίση είναι σχετικά εύκολη.

Τα λάθη ή τις παραλείψεις της τελευταίας αυτής κατηγορίας που εντόπισα και που δεν ήσαν πολλά τα διόρθωσα κατ'ευθείαν στο κείμενο, πίνακες, γραφικά κ.λ.π. που επιστρέφω στους συγγραφείς.

Αυστυχώς όμως, το βιβλίο έχει κατά τη γνώμη μου και πολλά άλλα προβλήματα που ανήκουν σε δύο μεγάλες κατηγορίες.

Ι. Οι έννοιες και η γνώση που περιλαμβάνονται στο βιβλίο παρουσιάζονται μάλλον πρόχειρα και με τρόπο που δεν ελκύει τον αναγνώστη. Έκανα στο κείμενο όσες διορθώσεις και υποδείξεις υπόρεσα. Θα επισημάνω εδώ μερικά χαρακτηριστικά σημεία:

1. Σελίδα 8. "κάθε ζωντανός οργανισμός αντιπροσωπεύεται πάντοτε από ένα είδος ..." δεν το καταλαβαίνω.

2. Σελίδα 9. "Το συστατικό αυτό ονομάζεται περιοριστικός παράγοντας και αποτελεί το Νόμο του Ελαχίστου του LIEBIG". Είναι δυνατόν το συστατικό να αποτελεί το Νόμο;

3. Σελίδα 12. Τέλος σελίδας. Η αιτία που δίδεται δεν είναι από τις βασικές της οικολογικής διαδοχής. Η βασική αιτία είναι η βαθμιαία μεταβολή του περιβάλλοντος που το κάνει κατάλληλο και για άλλα είδη που υπερέχουν ανταγωνιστικά. Επίσης στο κεφάλαιο αυτό δεν αναφέρεται η κλασική περίπτωση πρωτογενούς διαδοχής σε νεοδημιουργηθείσα έκταση (αιμόλοφοι, υφαιστειογενείς εκτάσεις κ.λ.π.) με λειχήνες → βρύα → χορτάρι → θάμνους → δάσος.

4. Σελίδα 14. Ποικιλότητα. Σε δύο ολόκληρες σελίδες δεν βρήκα τι είναι ή από τι εξαρτάται η ποικιλότης. Κι όμως είναι απλό: Από τον αριθμό των ειδών της βιοκοινότητας και από την κατανομή των ατόμων στα είδη. Όσο περισσότερα είδη τόσο μεγαλύτερη η ποικιλότης. Επίσης όσο πιο ισοάριστη η κατανομή των ατόμων στα διάφορα είδη τόσο μεγαλύτερη η ποικιλότητα. Μεγάλη ποικιλότης σημαίνει επομένως πολύπλοκους τροφικούς ιστούς, πολλές αλληλεπιδράσεις κ.λ.π. και συχνά μεγαλύτερη σταθερότητα του όλου οικοσυστήματος δηλ. ικανότητα αυτορρύθμισης και απορρόφησης εξωτερικών διαταραχών. Κλασικό παράδειγμα το Τροπικό Δάσος των Βροχών.

5. Σελίδα 17. "Στα γραπτά κείμενα των Αρχαίων Ελλήνων φιλοσόφων περιέχονται οικολογικές έννοιες, ενώ σ'αυτά των φυσιοδιφών της Αναγέννησης περιγράφονται από οικολογική άπο-

ψη οι ανδρότινοι πληθυσμοί". Το τελευταίο μέρος της πρότασης, μου είναι ακατανόητο.

6. Σελίδα 19. "Η συμπεριφορά και αντίδραση των οργανισμών σε μια βιοκοινότητα στοχεύει στην επιβίωσή τους...". Οι οργανισμοί - εκτός του ανθρώπου και σε κάποιο βαθμό μερικών ανώτερων θηλαστικών - δεν στοχεύουν, απλώς αναπτύσσουν συμπεριφορές και αντιδράσεις που ευνοούν φυσικά την επιβίωσή τους, μια και οι ιδιότητες αυτές είναι αποτέλεσμα της φυσικής επιλογής.

7. Σελίδα 20. Σαπροβιοτική τροφική αλυσίδα. Προφανώς πρόκειται για την detritus food chain. Όπως περιγράφεται όμως δεν είναι καν αλυσίδα αλλά απλώς αποδόμηση. Το χαρακτηριστικό αυτής της αλυσίδας είναι ότι η ύλη και η ενέργεια από τους αποδομητές περνά σε όλο και μεγαλύτερα ζώα και καταλήγει σε νόστιμα ψάρια ή άλλους θηρευτές. Δείτε περιγραφή στον Odum 1971, Σελ. 63-65.

8. Σελίδα 37. "Η λειτουργία του οικοσυστήματος προσδιορίζεται από τη γνώση των φυσικών και χημικών χαρακτηριστικών του και των βιολογικών αρχών και σχέσών του". Δεν πιστεύω να εννοείτε ότι η γνώση μας προσδιορίζει την λειτουργία του οικοσυστήματος. Τι εννοείτε;

9. Σελίδα 20 και 21. Τροφικές αλυσίδες και οικολογικές πυραμίδες. Στην Σελ. 20 λέτε ότι σε κάθε επόμενο στάδιο ο αριθμός των οργανισμών γίνεται μικρότερος (άρα όρθια πυραμίδα) ενώ στην επόμενη σελίδα μιλάτε για τις ίδιες πυραμίδες, που μπορεί να είναι ανεστραμμένες. Το δεύτερο βέβαια είναι σωστό, η αντίφαση όμως αυτή με τα λεγόμενα στην σελ. 20 μόνο σύγχυση προκαλεί. Δεν διευκρινίζεται επίσης ότι οι πυραμίδες βιομάζας μπορεί να εκφραστούν είτε σε βάρος/μονάδα επιφάνειας είτε σε ενέργεια/μονάδα επιφάνειας ενώ η πυραμίδα ενέργειας αφορά ροή ενέργειας ^{ή π.χ. ενέργεια} (μονάδα χρόνου/μονάδα επιφάνειας).

Μία γενική παρατήρηση είναι ότι οι έννοιες και οι ορισμοί δίδονται κάπως στεγνά, χωρίς παραδείγματα από τη φύση. Επίσης για τις εικόνες και τα γραφικά δεν γίνεται συγκεκριμένη αναφορά και εξή-

γηση στο κείμενο.

II. Η δεύτερη μεγάλη κατηγορία παρατηρήσεων, που έχω να κάνω, αφορά την ύλη που περιλαμβάνει το βιβλίο. Τα στοιχεία της οικολογίας δίδονται στα δύο πρώτα κεφάλαια της Α' ενότητας, σε 40 περίπου σελίδες κειμένου και 30 εικόνες. Όμως η μόνη έννοια που αναπτύσσεται είναι του οικοσυστήματος και συναφών εννοιών, όπως διαδοχής, οικολογικού θάκου και ποικιλότητας. Χωρίς να παραγνωρίζω τη σημασία της έννοιας του οικοσυστήματος νομίζω ότι το υλικό που δίδεται θα μπορούσε να δοθεί στις μισές περίπου σελίδες. Αυτό βέβαια σημαίνει νέα γραφή του κειμένου και προσεκτική επιλογή των εικόνων και γραφικών. Έτσι θα μπορούσαν να αναφερθούν και μερικά άλλα οικολογικά θέματα. Θα μπορούσε π.χ. να γίνει σύντομη αναφορά, έστω δύο-τριών σελίδων, στην πληθυσμιακή οικολογία και σύνδεση του θέματος με πρακτικά προβλήματα: όπως π.χ. εξάρσεις ορισμένων πληθυσμών (εντόμων κλπ.) μετά από ανθρώπινες επεμβάσεις (φυτοφάρμακα, μείωση της ποικιλότητας της βιοκοινότητας), προβλήματα από εισαγωγή εξωτικών ειδών, αυτορρύθμιση του μεγέθους φυσικών πληθυσμών σε αντιδιαστολή άλλων πληθυσμών ακόμα και ανθρώπινων. Έτσι θα γινόταν και κάποιο "δέσιμο" μεταξύ της Α και της Β ενότητας, που τώρα είναι σχεδόν ανύπαρκτο.

Ένα άλλο θέμα που απουσιάζει από το βιβλίο είναι οι στρατηγικές επιβίωσης, όπως π.χ. χειμερία νάρκη, μιμητισμός, διασπορά των πληθυσμών στον χώρο, μετανάστευση κτλ. Το τελευταίο ιδιαίτερα προσφέρεται για σύνδεση με την πληθυσμιακή οικολογία και πρακτικά θέματα όπως π.χ. το ανοιξιάτικο κυνήγι των μεταναστευτικών τρυγονιών. Γιατί είναι τόσο καταστροφικό κτλ.

Το κεφάλαιο Ελληνικά Οικοσυστήματα και Βιότοποι, περιλαμβάνει βέβαια χρήσιμα στοιχεία για τις Ελληνικές προστατευόμενες - αν πράγματι προστατεύονται - περιοχές, όμως δεν ενσωματώνεται, κατά την γνώμη μου στην προηγούμενη θεωρητική παρουσίαση του οικοσυστήματος. Επί πλέον αφήνει την εντύπωση ότι τα οικοσυστήματα της Ελλάδος - ίσως κι όλου του κόσμου - κατατάσσονται στις 4 κατηγορίες (Εθνικοί Δρυμοί, Αισθητικά Δάση, Μνημεία της φύσης

και υγρότοποι) που βέβαια είναι τεχνητές χωρίς οικολογική βάση. Η λανθασμένη αυτή εντύπωση ενισχύεται από την μη αναφορά στους μεγάλους τύπους οικοσυστημάτων του πλανήτη (Τροπικό, Σαβάννα, Έρημος, Μεσογειακό, Φυλλοβόλο, Κωνοφόρο, Τούνδρα).

Για τα θέματα της ενότητας Β δεν έχω σοβαρές παρατηρήσεις. Θα έλεγα όμως, ότι στο 1.2, (Ο αφανισμός των ζωντανών οργανισμών) πρέπει να περιληφθούν και τα φυτοφάρμακα, αποστραγγίσεις-αποξηράνσεις υγροτόπων και καταστροφή άλλων βιοτόπων.

Ένα σοβαρό θέμα, που κάπου χάνεται στο βιβλίο, είναι να δούμε το ανθρωπογενές περιβάλλον (γεωργικές εκτάσεις ή πόλεις) σαν οικοσύστημα τεχνητό με κάποιες βασικές διαφορές από τα φυσικά οικοσυστήματα. Η πόλη π.χ. διαφέρει λόγω έλλειψης παραγωγών, απόλυτα μεγάλη πυκνότητα καταναλωτών, μικρή ποικιλότητα, απουσία ανακύκλωσης της ύλης, χρησιμοποίηση μεγάλων ποσοτήτων εξωτερικής ενέργειας κτλ. Έτσι τα προβλήματα της σύγχρονης πόλης θα προβληθούν και θα ερμηνευθούν εν μέρει με βάση τις έννοιες της Α ενότητας. Από αυτά θα διαφανούν και κάποιες λύσεις των προβλημάτων. Μια τέτοια προσέγγιση "δίνει" το βιβλίο σε λογική ενότητα. Αναγνωρίζω ότι το δέσιμο αυτό προσπαθούν να το κάνουν τα θέματα για κρίση, συζήτηση κτλ. που δίδουν στο τέλος του βιβλίου οι συγγραφείς.

Ένας καλά διαβασμένος, ενθουσιώδης και ευαισθητοποιημένος δάσκαλος, σίγουρα μπορεί να περάσει τη γνώση και τα οικολογικά μηνύματα στους μαθητές... έστω και χωρίς κανένα εγχειρίδιο.

Συμπερασματικά νομίζω ότι το βιβλίο πρέπει να δουλευτεί ακόμα. Δύο εγχειρίδια που θα βοηθήσουν ίσως τους συγγραφείς είναι:

1. Introduction to Ecology. J.C. Emberlin 1983. Macdonald And Evans. Το βιβλίο αυτό απευθύνεται σ' όσους προετοιμάζονται για το GCE στην Αγγλία.
2. Ecology. A Textbook. H. Remmert 1980. Springer - Verlag.

Πραγματικά νομίζω πού δεν μπορεί να κάνω
περισσότερο για να κερδίσει αυτό το βιβλίο, δαδάρωντας
κάτι που τον ενδιέχει τουλάχιστον συγγραφέα - ΑΜΗ-
νιστή να ενθουσιάζει και τη προσπάθεια
για την οικολογική περιβαλλοντική εκπαίδευση
στο σχολείο.

Μ. Καραϊνίου

ΑΠΟ: Μιχάλη Καρανδεινός, Καθηγητή
Οικολογίας και Προστασίας Περιβάλλοντος
Ανατάτης Γεωπονικής Σχολής Αθηνών

Αθήνα, 29-4-1985

ΠΡΟΣ: Υπουργείο Παιδείας
Δ/ση Εφαρμογής Προγραμμάτων
Μέσης Εκπαίδευσης
Γραφείο 717 κ. Καλοφαλιά

ΘΕΜΑ: "Κρίση του βιβλίου "ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ"
για την Β' τάξη του Ε.Π.Λ. των κ.κ. Αρτέμης Η. Αθανασάκη,
Θεοδώρας Σ. Κουσουρή
Σάββα Κοντιράτου

ΚΟΙΝ.: Συγγραφείς.

Στην κρίση μου του βιβλίου "ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ" που υπέβαλα στις 14-4-85 υπάρχει μια φράση στην τελευταία παράγραφο (... μαθητές... έστω και χωρίς κανένα εγχειρίδιο) που ίσως δεν είναι σαφής. Για να μην υπάρξει λοιπόν παρερμηνεία διευκρινίζω ότι με τη φράση αυτή ήθελα να τονίσω την ανάγκη ύπαρξης εγχειριδίου και μάλιστα όσο γίνεται πιο καταληπτού, για τους μαθητές. Το εγχειρίδιο πρέπει να βοηθά επίσης και τον δάσκαλο - τον μέσο δάσκαλο - που μάλλον δεν θα είναι ο ιδανικός με ό-
λες τις ιδιότητες που παρέθεσα σ' εκείνη την πρότασή μου.

Με την ευθερία αυτή θα ήθελα, επίσης, να διευκρινίσω ότι με τη λαβή "πρόχειρα" στην σελίδα 2 της κρίσης μου δεν αναφέρομαι φυσικά ούτε στην σοβαρότητα και αίσθημα ευθύνης των συγγραφέων, ούτε στις καλές προθέσεις τους για σωστή δουλειά. Αυτά δεν μπορώ, ούτε έχει νόημα, να τα κρίνω. Αξιολόγησα το συγκεκριμένο κείμενο που είχα στα χέρια μου και έγραφα τη γνώμη μου.

Σε τηλεφωνική επικοινωνία ο κ. Αθανασάκης μου είπε ότι βρήκαν τις παρατηρήσεις μου χρήσιμες για τη βελτίωση του βιβλίου τους. Εναπόκειται φαντάζομαι στα πρόσωπα και φορείς που τελικά εγκρίνουν τα σχολικά βιβλία να κρίνουν αν το τελικό προϊόν είναι ικανοποιητικό.

Με εκτίμηση

Μ. Καρανδεινός

Μιχάλης Καρανδεινός
Καθηγητής

Ακολούθησε διευκρινιστική συζήτηση μεταξύ των κριτών, συγγραφέων και των μελών του Τμήματος, μετά το πέρας της οποίας ο Πρόεδρος του Τμήματος, αφού ευχαρίστησε τους κ.κ. Α. Αθανασίου και Θ. Βακαλιό, παρακάλεσε τον κ. Στ. Παπασημαϊόπουλο, αρμόδιο εισηγητή για το θέμα, να το φέρει στο Τμήμα για συζήτηση το ταχύτερο δυνατόν.

(B) Στη συνέχεια ο κ. Στ. Παπασημαϊόπουλος λέγει:

Το βιβλίο "Φαρμακευτική Χημεία" (τεύχος Α) της Β' ΕΠΑ του 2ου κύκλου θα διδαχτεί 2 ώρες την εβδομάδα. Ανατέθηκε η συγγραφή του στους κ.κ. Πάγκα Μαργαρίτα, Αλεβιζόπουλο Γεώργιο, Παυλίσση και Φιλιανό. Οι κριτές κ.κ. Σιάτρα Παπασταϊνκούδη, Τζούλια Πολίτου και Αικ. Καρβαλά λέκτορες στο Παν/μιο Αθηνών είναι θετικοί στην κρίση τους. Το βιβλίο γράφτηκε κατά το ένα μέρος με σκοπό να δοθεί στους μαθητές σε δύο τεύχη λόγω της πίεσης του χρόνου για τη συγγραφή.

Το πρώτο μέρος αριετό (Α κεφάλαιο) σε ιστορίες και άλλες πληροφορίες που κατά τη γνώμη μου θα μπορούσαν να γραφούν με ειδικό τυπογραφικό στοιχείο. Γενικά όμως, όπως και οι κριτές σε ανεξάρτητες εισηγήσεις υποστηρίζουν το βιβλίο είναι κατάλληλο διδακτικό και εισηγούμαι στο Τμήμα να εγκριθεί και να αποσταλεί στον ΟΕΔΒ για εντύπωση, αφού πριν από την αποστολή θεωρηθεί από φιλόλογο.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζει:

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημαϊόπουλου και προτείνει να προωθηθεί στον ΟΕΔΒ για εντύπωση το βιβλίο Φαρμακευτική Χημεία, για πρώτη δοκιμαστική χρήση από τους μαθητές της Β' τάξης ΕΠΑ.

ΘΕΜΑ 4ο - Η συζήτηση του 4ου θέματος αναβάλλεται.

ΘΕΜΑ 5ο - Ανακοινώθηκε το περιεγόμενο των εξής εγγράφων :

- 1) 1719/14-5-85
- 2) 1750/15-5-85
- 3) 1751/15-5-85
- 4) 1752/15-5-85

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωτίτου

ΠΡΑΞΗ 46/1985
=====

Σήμερα, 20-5-85, ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Εκορδής, Ειδικός Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Κ. Φούσκας, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφονίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Φ. Βώρος, Α. Αδαμόπουλος, Σύμβουλοι Β', γιατί ήσαν απασχολημένοι σε άλλη υπηρεσιακή υποχρέωση.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΕΛΕΣΗΣ
=====

- ΘΕΜΑ 1ο - Κρίση βιβλίου του ΕΠΑ. Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Οδηγός του καθηγητή για τη διδασκαλία της Αγγλικής γλώσσας. Εισηγητής Τρ. Τριανταφύλλου.
- ΘΕΜΑ 3ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 4ο - Αίτηση καθηγητή για χαρακτηρισμό δεύτερου πτυχίου του. Εισηγητής Β. Θεοδωρακόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

ΚΕΜΕ
ρ. Ξιανόπουλος
Ε.Ε. ΑΤΤΙΚΗΣ

17 ΜΑΪΟΥ, 1985

Προς
Το Γραφείο Μ.Ε.
ΚΕΜΕ

Θέμα: ΟΔΗΓΟΣ για τον
μαθητή Αγγλικής Μ.Ε.

Η Επιτροπή Σύνταξης Γραβρίων που συστάθηκε με
την 52/3651/22-11-83 απόφαση ΥΠΕΠΘ, αφέντος με
την υπογραφή για έγκριση του νέου Αναλυτικού Προ-
γράμματος για τη διδασκαλία Αγγλικής και Γαλλικής στη
Γυμνάσια και Λύκειο μαδίο και του νέου Αναλυτι-
κού Προγράμματος για τις ΣΕΛΜΕ, προχώρησε στη
παραγωγή του Παραρτήματος Γ' αυτού.

Η Ομάδα Αγγλικής, για να διευκολύνει τους
να επιμερίσει τους Σχ. Συμφοίτους αυτή και τον
Επιμορφωτή γενικά έγραψε το "Εγχειρίδιο του
Επιμορφωτή" (TEACHER TRAINING HANDBOOK)
που ενδίδει από τον ΟΕΑΒ του Αύγουστου του 1984
και υπογράφεται με όφους τους Σχ. Συμφοίτους και
τις ΣΕΛΜΕ.

Για να βοηθήσουν οι μαθητές Γαλλικής
Αγγλικής με το νέο πνεύμα του Αναλυτικού,
και οι δυο Ομάδες προχώρησαν στη βελτίωση
του Οδηγού του μαθητή.

Η βία θα γίνει ημερησίως το πρωί 6:30 π.μ. και
πριν από την βία, μια ερωτηματολόγιο από τον
ΟΕΑΒ, ενώ η Αρτηριακή Πίεση του παραμένει βέλτη.

Η Εμπειρία θεωρεί τον ΟΑΗΤΟ του μαθητή
απαραίτητο εργαλείο ή δώρον που θα του βοηθή
σει να δει τον επιπορευτικό συσχετισμό να
δυναμώσει τη φιλοσοφία του νέου Α.Π., εν νέει
εμπειρική προέγερση και διδασκαλία και
ξένος φησίδας, ενώ ταυτόχρονα του δίνει παρθε
νία για όφελος της επιπορευτικής διεύθυνσης που πε
ριέχει να διδάξει τους μαθητές.

Πέρα από τη μεθοδολογική εμπειρία του
μαθητή, ο ΟΑΗΤΟΣ του επιπορευτικού συστή
ματος για το νέο τρόπο εξέτασης και εξιστορήσεως του
μαθητή. Σοφία ο μαθητής επιπορευτικός
για την επεξεργασία διδασκαλίας φησίδας ή
νός.

Συμπληρώνει ο ΟΑΗΤΟΣ περιγράφει:

1. Την Εξέταση η οποία επιπορευτική του
μαθητή ήρω από τη διδασκαλία διδασκα
λίας - μαθητή με σχέση με την επιπορευτική
και προέγερση και φησίδας

2. Για το Συμπληρωματικό του Λόγου:

2.1. - Το γενικό ερωτή

2.2. - Τους ειδικούς στόχους

2.3. - Τον τρόπο διδασκαλίας για την επιπορευτική
του στόχων όπως με διδασκαλία και παρθε
νία, όπως φησίδας με την παρθενία,
των διδασκαλίας και την επιπορευτική επιπορευτική
νία διεύθυνσης

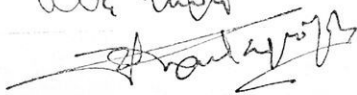
3. Για τις εξετάσεις και τη αξιολόγηση:

- 3.1. - Το νέο τρόπο εξετάσεων για το γυμνάσιο και το λύκειο με δομημένα εξεταστικά
- 3.2. - Τις γενικές εξετάσεις για τους καλοαξιωματικούς με δομημένα εξεταστικά.
- 3.3. - Τα νέα κριτήρια της αξιολόγησης.

4. - Την εκπαιδευτική διαδικασία

— Το κεντρικό αυτό περιεχόμενο δομημένης εκπαιδευτικής διαδικασίας σε μαθησιακές ώρες ο μαθητής να καλύπτει όχι μόνο το εφόδιο του εκπαιδευτικού υμνού, αλλά και διδασκαλία της ξένης γλώσσας όπως και του τρόπου με τον οποίο μπορεί να το αξιοποιήσει και να το αξιοποιήσει με προχωρημένα μέσα και βελτιστοποιήσει το να βε ειναι, μαθησιακές.

Η πρόταση της Επιτροπής είναι να κομίζει ο ΟΔΗΓΟΣ μαθησιακή (όχι offset) και να επιφέρει να κυκλοφορεί με όφους των μαθητών, και των εκπαιδευτικών, καθώς και της ΣΕΠΕ ΑΔΙΕΥΣΕΩΣ και Θεωρητικών. Προβλέπεται επίσης να υπάρχει και συλλογή 1500 ερωτήσεων του ΟΔΗΓΟΥ, από τον οποίο τον θα διακρίνει. Η επιτροπή υποθέτει περίπου 2.500 μαθησιακές ώρες. Ηλικία των παιδιών παρόντων του βιολιού και τον περιεχόμενου του ΟΔΗΓΟΥ, επιθυμούν να γίνει και ενδεχόμενα του για την ενίσχυση της προόδου του μαθητή.

Ηλικία των παιδιών

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Δ. Τομπαζίδης λέγει: Ο "Οδηγός διδασκαλίας για την αγγλική" είναι ένα πολύ σημαντικό βήμα στην όλη προσπάθεια για τον εκσυγχρονισμό της διδασκαλίας της γλώσσας αυτής. Με μεγάλη μεθοδικότητα αρχίζοντας από το γενικό πλαίσιο προχωρεί στα επιμέρους ζητήματα της νέας διδακτικής προσέγγισης του μαθήματος και, με συγκεκριμένα κάθε φορά παραδείγματα, πάνω σε αυθεντικό λόγο, παρέχει σημαντική βοήθεια στον καθηγητή στο πρωτοβάθμια αυτό στάδιο της νέας διδασκαλίας.

Σημαντική εξάλλου είναι η βοήθεια για το νέο τρόπο εξέτασης του μαθήματος, που κι αυτή δίνεται με συγκεκριμένους τρόπους, πάντοτε μέσα στα πλαίσια της νέας διδακτικής προσέγγισης.

Η μόνη παρατήρηση που θα είχα περιορίζεται στα ελληνικά, επεξηγηματικά, κείμενα. Θα ήταν, πιστεύω, χρήσιμο (μόλο που τα κείμενα δεν απευθύνονται στο μαθητή αλλά στον καθηγητή) να διορθωθούν αρκετά γλωσσικά, ορθογραφικά. Ένα προσεκτικό μάτι φιλόλογου θα πρόσφερε εδώ πολύ καλές υπηρεσίες.

Μετά από συζήτηση το Τμήμα

α π ο φ α ί ν ε τ α ι

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Τρ. Τριανταφύλλου

ΘΕΜΑ 1ο

Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει: Η εδαφολογία και θρέψη φυτών θα διδάσκεται 2 ώρες στη Β' τάξη ΕΠΛ στο β' κύκλο.

Το Α' τεύχος γράφτηκε από τους 1) Χολέβα Κων/νο, 2) Τσιτσά Κυριάκο 3) Χουλιάρá Νίκ. και 4) Καλτσίκη Παντούση.

Μελέτησα το βιβλίο και παρατήρησα ότι οι συγγραφείς το έγραψαν με επιμέλεια και μεθοδικότητα. Είναι πραγματικά ένα σωστό διδακτικό βιβλίο παρόλο που σε ορισμένα σημεία θα μπορούσε να γίνει μεθοδικότερο. Από επιστημονικής πλευράς το βιβλίο είναι άρτιο και ενημερωμένο με τα τελευταία επιστημονικά επιτεύγματα. Με την παραπάνω κρίση συμφωνούν και οι κριτές, κ.κ. Παπαϊωάννου Χαρίλ., Ευθυμιάδης Παν., Ασημακόπουλος Παν. και Φαρδής Αλεξ.

Για τους παραπάνω λόγους εισηγούμαι την έγκρισή του από το Τμήμα και την αποστολή του στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση, για πρώτη δοκιμαστική χρήση.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφάι ν ε τ α ι

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου.

ΘΕΜΑ 4ο

Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει:

1.- Η Δ/ση Μ.Γ.Ε. της Νομαρχίας Κυκλάδων με το έγγραφό της 1361/9-5-85 μας υποβάλλει αίτηση του καθηγητή - Β. Γυμνασιάρχη Ευθυμίου Πέτρου, φιλόλογου του 2ου Λυκείου Σύρου. Στην αίτησή του αυτή ο συνάδελφος αναφέρει ότι έχει πάρει "δύο απορριπτικές απαντήσεις σε αντίστοιχες αιτήσεις του σχετικά με την αναγνώριση του πτυχίου της Παντείου Ανωτάτης Σχολής Πολιτικών Επιστημών ως τίτλου μεταπτυχιακών σπουδών και σε επέκταση των σπουδών του στη Φιλοσοφική Σχολή". Ακολουθώς ζητάει να του υποδείξουμε "ποία συνταγματική ρύθμιση ή νομοθετική επιταγή ή διευκρινιστική δ/γή ερμηνεύει τη διαφορά μεταξύ του δευτέρου πτυχίου - της Παντείου, συναφούς με το της Φιλοσοφικής - σαν μη μεταπτυχιακού τίτλου, από εκείνον που ονομάζεται μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών". Και υποστηρίζοντας ότι υπάρχει συνάφεια μεταξύ των δύο αυτών τίτλων επικαλείται τέσσερις εγκυκλίους του ΥΠΕΠΘ, όπου, προφανώς ύστερα από γνώμη του ΚΕΜΕ, θεωρούνται "ως καταλληλότεροι να διδάξουν Κοινωνιολογία και Πολιτική Οικονομία όσοι έχουν κάνει ιδιαίτερες σπουδές".

2.- Σχετικά με το αίτημα του συναδέλφου έχω να παρατηρήσω τα ακόλουθα:

α) Μεταπτυχιακός τίτλος προϋποθέτει σπουδές πάνω από το επίπεδο του πτυχίου, πράγμα που δε συμβαίνει με το πτυχίο της Παντείου το οποίο είναι απλώς ισοτίμο με το πτυχίο της Φιλοσοφικής. Επιπλέον οι μεταπτυχιακές σπουδές σημαίνουν ειδίκευση σε κάποιο από τους κλάδους των βασικών σπουδών του ενδιαφερομένου, πράγμα που δεν εξασφαλίζεται με το απλό πτυχίο της Παντείου.

β) Το προβαλλόμενο από τον ενδιαφερόμενο επιχείρημα ότι του έχει ανατεθεί η διδασκαλία ορισμένων μαθημάτων, όπως Κοινωνιολογία κτλ., δεν ευσταθεί, γιατί του έχει αναγνωριστεί απλώς η εξουκείωση με κάποιους γνωστικούς τομείς, όχι όμως και η κατοχή τίτλου μεταπτυχιακών σπουδών.

3.- Εισηγούμαι λοιπόν να επιστραφεί η αίτηση στη Δ/ση Μ.Γ.Ε. Κυκλάδων με απόφαση του Τμήματος σύμφωνη ή ανάλογη προς τα ανωτέρω και με την παρατήρηση ότι η αλληλογραφία θα έπρεπε να έχει περιέλθει στο ΚΕΜΕ δια του ΥΠΕΠΘ.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση,

αποφάσισται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Β. Θεοδωρακόπουλου.

Στο σημείο αυτό τελείωσε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

Ηλ. Σπυρόπουλος

Η Γραμματέας

Δ. Ζαραφωνίτου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ (ΚΕΜΕ)
ΤΜΗΜΑ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΑΞΗ 47/85

Σήμερα, 27-5-85, ημέρα Δευτέρα και ώρα 09.00 το Τμήμα ΜΕ του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βώρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδίλης, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόδοχος.

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

- ΘΕΜΑ 1ο - Κρίση διδακτικών βιβλίων ΕΠΑ (Α & Β). Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
- ΘΕΜΑ 2ο - Η εκπαιδευτική πολιτική για την υγεία στα σχολεία. Εισηγητής Ι. Σκορδίλης.
- ΘΕΜΑ 3ο - Παρεκκλίσεις από το πρόγραμμα κλπ. στο κολέγιο "Ανατόλια". Εισηγητής Δ. Σακκάς.
- ΘΕΜΑ 4ο - Ανατύπωση του Α & Β τεύχους των Αρχαίων της Α' τάξης ΕΠΑ. Εισηγητής Δ. Σακκάς.
- ΘΕΜΑ 5ο - Ανακοινώσεις
- ΘΕΜΑ 6ο - Ανάθεση καθηκόντων σε μέλη του Τμήματος,
- ΘΕΜΑ 7ο - Έκδοση 2 16σέλιδων με τη συνοπτική Ιστορία 23 αιώνων ζωής της Θεσ/νίκης. Εισηγητής Φ. Βώρος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Θέμα 1^ο: Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει:

Για το βιβλίο του Γιώργου Στάθη "Ελληνική Οικονομία" τεύχος Α' έχω να εισηγηθώ τα ακόλουθα.

Το βιβλίο κρίθηκε από τους Κ. Σαχανίδη, Κ. Παπαντωνίου και Κ. Μπορονικολό.

Οι κριτές είναι θετικοί στην κρίση τους.

Η γνώμη μου είναι ότι το βιβλίο παρά τις παιδαγωγικές ατέλειές του (απουσιάζουν οι προβληματισμοί του καθετί που θα διηγείρε το ενδιαφέρον των μαθητών και θα βοηθούσε τον διδάσκοντα) είναι ένα απόκτημα πληροφόρησης για το μαθητή. Από τη μελέτη του εντυπωσιάστηκα και έχω τη γνώμη ότι αυτού του είδους η πληροφόρηση, κατά ένα τμήμα, θα μπορούσε να είναι απαραίτητη για κάθε Ελληνόπουλο που τελειώνει τη Μ. Εκπαίδευση. Επομένως θα έπρεπε να διδαχτεί στη Α' Λυκείου.

Με την τελευταία αυτή παρατήρηση έχω να εισηγηθώ στο Τμήμα την έγκριση του Α' τεύχους του βιβλίου και την αποστολή του στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου και εγκρίνει την προώθησή του στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση για πρώτη δοκιμαστική χρήση των μαθητών της Α' ΕΠΛ.

Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος στη συνέχεια λέγει:

Το βιβλίο "Οικολογία και Περιβάλλον" των Α. Αθανασάκη κλπ. κρίθηκε από τους κριτές κ.κ. Βακαλιός, Κασσιωτάκη και Καραντινό. Από τους δύο πρώτους ο κ. Βακαλιός ήταν θετικός με επιφυλάξεις στη φιλοσοφία του βιβλίου. Οι συγγραφείς έκαναν στην εισαγωγή κάποιες μεταβολές αλλά γενικά δεν συμφώνησαν με τις αλλαγές του κ. Βακαλιού. Οι παρατηρήσεις του κ. Κασσιωτάκη θα ληφθούν κυρίως κατά την εκτύπωση. Ως προς την παρατήρηση ότι σε πολλά σημεία το βιβλίο είναι γραμ-

μένο με μορφή επιστ. διατριβής έχω να παρατηρήσω ότι υπάρχει κάποια δόση υπερβολής. Άλλωστε το βιβλίο προορίζεται για μαθητές της Α' Λυκείου.

Οι παρατηρήσεις του κ. Καραντινού ελήφθησαν όλες υπόψη.
Ύστερα από αυτό έχω να εισηγηθώ στο Τμήμα το ακόλουθο.

Το βιβλίο αν και δεν είναι γραμμένο με τη δέουσα παιδαγωγική μορφή όμως δίνει μια αρκετά ενδιαφέρουσα πληροφόρηση και μπορεί να αποσταλεί στον ΟΕΔΒ για εκτύπωση αφού πριν υποστεί επεξεργασία από τους φιλόλογους.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάσισε να

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου να εγ-
κρίνει την προώθησή του στον Ε ΟΕΔΒ για εκτύπωση για πρώτη δοκιμαστική
χρήση των μαθητών της Α' ΕΠΑ.

Θέμα 2^ο

Ιωάννης Εκποδίστης Άξεν

Αθήνα, 27 Μαΐου 1985

Π ρ ο ς :

Το Τμήμα Μέσης Εκπ/σης του ΚΕΜΕ

ΕΙΣΗΓΗΣΗ :

~~*~*~*~*

Θ έ μ α : Η εκπαιδευτική πολιτική για την υγεία στα σχολεία.

Σ χ ε τ ι κ ά : Το αριθμ. ΙΑ/415/19-3-85 έγγραφο της Δ/σης ΕΟΚ

~~*~*~*~*

του ΥΠΕΠΘ.

Κύριε Πρόεδρε,

το Γα' τμήμα της Δ/σης ΕΟΚ του ΥΠΕΠΘ με το αναφερόμενο πιο πάνω έγγραφό του μας γνωστοποίησε αίτηση της Commission των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, με την οποία ζητεί να πληροφορηθεί την πολιτική που ασκείται στη χώρα μας σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο για την υγεία στα σχολεία και μας παρακαλεί να της γνωρίσουμε τα εξής :

1) Ποιά είναι τα μέσα υλοποίησης μιάς τέτοιας πολιτικής καθορίζοντας τα συμβολικά όργανα ή είτροπές που έχουν συσταθεί γι' αυτό το σκοπό στα πλαίσια του ΥΠΕΠΘ ή έξω απ' αυτό.

2) Ποιά είναι τα μέσα της ενεργοποίησης και πως είναι οργανωμένη η εκπαίδευση που προέρχεται απ' αυτά (οργάνωση προγραμμάτων οπουδών ειδική ή όχι επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, σχέσεις με εξωσχολικούς φορείς).

Πριν προχωρήσω στην εισήγησή μου επιθυμώ να γνωρίσω στο Τμήμα ότι οι πληροφορίες που θα παρουσιάσω περιορίζονται μόνο σε θέματα που αφορούν τη Μέση Γενική Εκπαίδευση, γιατί τα γενικότερα ερωτήματα που θέτει η Commission, όπως π.χ. η εθνική πολιτική της υγείας, η οργάνωση των προγραμμάτων των ειδικών σπουδών και οι συμβουλευτικές επιτροπές που έχουν συσταθεί για το σκοπό αυτό στο ΥΠΕΠΘ ή έξω από αυτό, είναι θέματα που πρέπει να απαντηθούν από άλλες υπηρεσίες και φορείς.

Επίσης επιθυμώ να γνωρίσω στο Τμήμα πως παρόμοιες πληροφορίες θα δώσει και το Τμήμα της Δημοτικής που και αυτό έχει λάβει παρόμοιο έγγραφο.

***/*

Με το σκεπτικό λοιπόν αυτό θα παραμείνω στα θέματα που αφορούν τη Μέση Εκπ/ση, τα ωρολόγια προγράμματα, τους τίτλους των μαθημάτων, τα βιβλία που χρησιμοποιούνται στη διδασκαλία, στους εκπαιδευτικούς που κατά κανόνα διδάσκουν τα μαθήματα και στους συγγραφείς των βιβλίων.

Επίσης θα αναφερθώ στις διάφορες προσπάθειες που έγιναν τα τελευταία χρόνια από το ΥΠΕΠΘ ή άλλους ειδικούς φορείς για την ενημέρωση των μαθητών σε βασικά θέματα της υγείας.

Α) Τα μαθήματα που διδάσκονται στο Γυμνάσιο και το Λύκειο, οι ώρες διδασκαλίας, τα βιβλία που χρησιμοποιούνται και οι συγγραφείς τους.

- 1) Β' Γυμνασίου : Ανθρωπολογία με στοιχεία Υγιεινής
 ώρα 1
 Συγγραφείς : Ι. Αργύρης και Α. Κάβουρας
- 2) Γ' Λυκείου Β' Δέσμη : Βιολογία γενική και ανθρωπολογία.
 ώρες 4
 Συγγραφείς Ι. Αργύρης, Ε. Κοτσιφάκης, Ν. Μαργάρης,
 Σ. Μάρκου, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Παπαφύλης,
 Θ. Παταριάς, Κ. Σέκερης

Πολυκλαδικό Λύκειο

- 3) Α' τάξη
 - α) φυσιολογία του ανθρώπου και Υγιεινή
 ώρα 1
Βιβλίο Οργανισμός του Ανθρώπου Α και Β τόμος
Συγγραφέας Μανώλης Μυλωνάκης
 - β) Βιοτεχνολογία (Βιολογία - στοιχεία βιοτεχνολογίας)
 ώρες 2
Συγγραφείς Σ. Κουγιάνου, Κουτσούκου, Ν. Μοσχονάς,
 Κ. Κομητόπουλος, Ν. Θεσσαλού - Λεγάκη,
 Κ. Παπασιδέρης, Τ. Λεγάκης

Σημ.: Τα μαθήματα αυτά είναι επιλεγόμενα.
- 4) Β' τάξη

Υγεία, φυσικές επιστήμες και κοινωνική πρόνοια.

 - Φαρμακευτική Χημεία,
 - Βιολογία - Βιοχημεία.

Σημ. Τα βιβλία για τη διδασκαλία του μαθήματος δεν είναι ακόμη έτοιμα.

- 5) Γ' Τάξη α) Κλάδος κοινωνικής πρόνοιας
 β) Κλάδος Ιατρικών εργαστηρίων

Ανατομική - φυσιολογία - φαρμακολογία
Ειδική νοσολογία - γενική Ιατρική
εργαστηριακές παρακλινικές εξετάσεις.

Τα παραπάνω μαθήματα διδάσκονται κυρίως από τους καθηγητές του κλάδου Α4.

Β) Εκτός από τα τακτικά και προγραμματισμένα αυτά μαθήματα, το ΥΠΕΠΘ για μια πληρέστερη ενημέρωση των μαθητών της Μέσης Εκπαίδευσης σε θέματα υγείας, σε συνεργασία με άλλους κρατικούς φορείς ή ιδιώτες συγγραφείς, επέτρεψε τον εμπλουτισμό των σχολικών βιβλιοθηκών ή χορήγησε δωρεάν στους μαθητές τα εξής φυλλάδια.

1) Ενέκρινε το 1983 την προμήθεια από τις σχολικές βιβλιοθήκες του βιβλίου του Ιατρού - Υψηγητή κ. Αθανασίου Αβραμίδα "Η αλήθεια για τα ναρκωτικά".

2) Από το 1981 χορηγεί τακτικά κάθε χρόνο στους μαθητές της Γ' Γυμνασίου και Β' Λυκείου ειδικό φυλλάδιο του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας που αναφέρεται στη Μεσογειακή και Δραπανοκυτταρική αναιμία.

3) Από το 1983 χορηγεί τακτικά στους μαθητές της Β' Λυκείου φυλλάδιο του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας "Οι πολλοί για τον ένα" που αναφέρεται στην αιμοδοσία.

Γ Επίσης στο μάθημα και αναδείχθηκαν οι αιτίες και τον τρόπο πρόληψης των εθισμών από τα ναρκωτικά που απειλούνται στην υγεία και κυρίως τους υγιεινούς όρους της διατροφής, της υγιεινής, της επικοινωνίας και τον περιβάλλοντος.-

Το Τμήμα μετά από συζήτηση, αποφασίζεται: ~~αποδέχεται~~ ομόφωνα την εισήγηση του κ. Ι. Σκορδίλη.

ΘΕΜΑ 3ο

Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει: Η Διεύθυνση Ξένων και Μειονοτ. Σχολείων με το έγγραφό της Ζ2/295/10-5-85 αποστέλλει στο ΚΕΜΕ έγγραφο του γραφείου Ξένων Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης Θεσσαλονίκης με συνημμένη αίτηση του Αμερικανικού Κολεγίου ΑΝΑΤΟΛΙΑ σχετικά α) με τη χρησιμοποίηση αλλοδαπού διδακτικού προσωπικού· β) τη χρησιμοποίηση της αγγλικής γλώσσας ως οργάνου διδασκαλίας ορισμένων μαθημάτων και γ) παρεκκλίσεις από το πρόγραμμα δημόσιων σχολείων της μέσης εκπαίδευσης για το σχολ. έτος 1985-86 για σχετική γνωμοδότηση σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν.186/1975 και το άρθρο 5 του ν.4862/1931.

Το ΑΝΑΤΟΛΙΑ διατυπώνει και πάλι τα ίδια αιτήματα για τα οποία το Τμήμα αποφάνθηκε στα προηγούμενα χρόνια και τελευταία φορά με την πράξη του 83/1-10-1984. Είναι πάγιες οι θέσεις του Τμήματος για τα αιτήματα αυτά των ξένων σχολείων και έχουν διατυπωθεί επανειλημμένα. Παραπέμπω ειδικότερα στις πράξεις του Τμήματος 75/7-9-84, 78/14-9-84, 81/24-9-84 και για το ΑΝΑΤΟΛΙΑ Στην παραπάνω μνημονευόμενη πράξη.

Οι θέσεις του Τμήματος για καθένα από τα θέματα αυτά δεν μπορεί παρά να παραμένουν οι ίδιες, δεδομένου ότι δεν έχει μεταβληθεί τίποτε. Τις επαναλαμβάνω συνοπτικά:

α) Αίτημα για παρεκκλίσεις από το ωρολόγιο πρόγραμμα των δημόσιων σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης.

Παρεκκλίσεις από το πρόγραμμα που οδηγούν σε υπέρβαση του εβδομαδιαίου ωρολογίου προγράμματος των 30 ωρών σε πενθήμερη εβδομάδα μαθημάτων μπορούν να γίνονται σε δύο περιπτώσεις:

1) Εφόσον το μεσημέρι μεσολαβεί διακοπή των μαθημάτων που να επιτρέπει στους μαθητές να τρώουν, να παίζουν και να ξεκουράζονται πνευματικά. Απαραίτητες προϋποθέσεις είναι να μην περικόπτεται ο χρόνος της κάθε διδακτικής ώρας (εκτός από την τελευταία που μπορεί να είναι περικομμένη και 5'λεπτά) και να υπάρχει διάλειμμα δέκα λεπτών ανάμεσα στη μια διδακτική ώρα και την άλλη.

2) Σε απογευματινές ώρες πέρα από το κανονικό πρόγραμμα.

β) Αίτημα για χρησιμοποίηση της αγγλικής γλώσσας ως οργάνου διδασκαλίας ορισμένων μαθημάτων: Μουσικής, Καλλιτεχνικών και μερικώς της Φυσικής Αγωγής.

Μολονότι ο ίδιος στις πράξεις που προανέφερα είχα υποστηρίξει ότι ορισμένα επιστημονικά μαθήματα θα έπρεπε να διδάσκονται στην ξένη γλώσσα, το Τμήμα ήταν αντίθετο σ' αυτή την παρέκκλιση. Τα επιχειρήματα του αναφέρονται στις πράξεις που προανέφερα. Η θέση του Τμήματος στο θέμα αυτό ήταν - και δεν έχει μεσολαβήσει τίποτα για να μεταβληθεί: "Ορισμένα επιστημονικά μαθήματα πέρα από την κανονική διδασκαλία τους να μπορεί να ενισχυθούν με ορισμένες συμπληρωματικές ώρες στην ξένη γλώσσα για την εκμάθηση ορολογίας π.χ. κατά τη λύση ασκήσεων, την εκτέλεση πειραμάτων κτλ." (από την πράξη 83/1984).

γ) Αίτημα χρησιμοποίησης αλλοδαπού διδακτικού προσωπικού για τη διδασκαλία της Αγγλικής και των μαθημάτων που ζητείται να γίνεται η διδασκαλία τους στην ξένη γλώσσα.

Στο αίτημα αυτό το Τμήμα ήταν πάντα ριζικά και αποφασιστικά αντίθετο. Και είμαι βέβαια και εγώ το ίδιο αντίθετος. Δεν είναι μόνο ότι είναι ανάγκη να διαφυλαχτεί η ελληνική συνείδηση των μαθητών που δε διαφυλάσσεται με αλλοδαπούς εκπαιδευτικούς, είναι και το πρόβλημα της ανεργίας που πλήττει τη χώρα μας. Κάθε ξένος εκπαιδευτικός κόβει το φωμί από έναν Έλληνα. Μπορούμε να το παραβλέψουμε αυτό; Και δε θα πρόκειται για λίγους εκπαιδευτικούς. Ανάλογα αιτήματα θα προβάλουν και τα άλλα ξένα σχολεία. Και έξω από την Εκπαίδευση θα προβάλουν τέτοια αιτήματα και άλλοι φορείς (μεγαλοεπιχειρήσεις κτλ.). Η Πολιτεία πρέπει να είναι ανένδοτη σ' αυτό το θέμα. Εκείνοι που μπορεί να κάνουν το ΑΝΑΤΟΛΙΑ και τα άλλα ξένα σχολεία που επιδιώκουν να κρατήσουν σε υψηλό επίπεδο τη διδασκαλία της ξένης γλώσσας είναι να επιλέγουν το διδακτικό προσωπικό τους. Όμως τους αξίζουν να τους βρίσκουν ανάμεσα στους Έλληνες καθηγητές των ξένων γλωσσών.

Είναι εθνική ανάγκη να κλείσουν δια παντός τα όποια παράθυρα είναι ανοιχτά για την ξένη εισβολή στην εκπαίδευσή μας και να ελέγχει η Πολιτεία την εφαρμογή των κειμένων διατάξεων από τα σχολεία αυτά.

Ακολουθεί συζήτηση. Ο κ. Φ. Βώρος λέγει: Στα όσα επιχειρήματα προσκόμισε η εισήγηση για τη μη αποδοχή του αιτήματος, επιθυμώ να επισημάνω τα ακόλουθα επιπρόσθετα:

Το αίτημα του "Ανατόλια", ανάμεσα σε άλλα παραπλήσια, μπορεί να ενταχθεί - χωρίς αυτό να είναι εκούσια επιλογή των δρώντων προσώπων - στα συμπτώματα αφελληνισμού της εκπαίδευσης· αυτά υποδηλώνουν υποτίμηση του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και αποδοχή του ξένου.

Και θεωρώ λυπηρό για τη χώρα μας το ότι αιτήματα όπως το κρινόμενο θεμελιώνονται σε νομοθεσία του 1931, νομοθεσία που διατυπώθηκε μέσα σε πολύ διαφορετικές κοινωνικές, πολιτικές, οικονομικές περιστάσεις.

Δεν είναι η κατάλληλη ευκαιρία για να αναλύσω τις πηγές αυτής της κακοδαιμονίας ή να προτείνω μέτρα αντιμετώπισης· περιορίζομαι σήμερα στην επισήμανση.

Μετά από συζήτηση το Τμήμα

αποφάσισε να

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Δ. Σακκά.

Θέμα 5ο. Ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

1. 1849/24-5-85
2. 1815/22-5-85
3. 1818/22-5-85
4. 1817/22-5-85
5. 1816/22-5-85
6. 1847/24-5-85
7. 1819/22-5-85
8. 1822/22-5-85
9. 1821/22-5-85
10. 1773/17-5-85
11. 1814/22-5-85
12. 1800/20-5-85
13. 1820/22-5-85

Θέμα 6ο. Ο κ. Ηλίας Σπυρόπουλος λέγει:

Ύστερα από την αποχώρηση από το ΚΕΜΕ του Θεολόγου κ. Κ.Φούσκα, για να έχει το Τμήμα αρμόδιο μέλος, το οποίο θα εισηγείται για κάθε θέμα που ως τώρα ήταν στην αρμοδιότητα του κ. Φούσκα, παρακαλώ τους συναδέλφους κ.κ. Δ. Σακκά, Σύμβουλο Β' ΚΕΜΕ, Ι. Σκορδίλη, Ειδικό Σύμβουλο ΚΕΜΕ και Β. Θεοδωρακόπουλο, Εισηγητή του ΚΕΜΕ να αναλάβουν αντίστοιχα τα θέματα του μαθήματος Οικιακής Οικονομίας, Μουσικής και Θρησκευτικών, Επίσης παρακαλώ όλους τους συναδέλφους να τους βοηθούν κάθε φορά που θα κρίνεται απαραίτητο, για να μπορέσουν οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ι. Σκορδίλης και Β. Θεοδωρακόπουλος να ανταποκριθούν κατά τον καλύτερο τρόπο στα πρόσθετα καθήκοντα που τους παρακαλώ να αναλάβουν.

Ακολουθεί σύντομη συζήτηση και οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ι. Σκορδίλης, και Β. Θεοδωρακόπουλος δηλώνουν ότι αποδέχονται τα πρόσθετα αυτά καθήκοντα.

Θέμα 7^ο: Ο κ. Σπυρόπουλος προτείνει στο Τμήμα να αναλάβει ο κ. Α^ο. Βακαλόπουλος την συγγραφή των 2 16σελιδων, με την προϋπόθεση ότι θα δεχθεί την προτασή του.

Το Τμήμα α ν ο φ α ί ν ε τ α ι
ομόφωνα αποδέχεται την πρόταση του Προέδρου του Τμήματος.

Η Γραμματέας

Ζαραφώνη
Δημ. Ζαραφωνίτου

Π Ρ Α Ξ Η 48/85

Σήμερα, 30.5.85 ημέρα Πέμπτη και ώρα 09:00 το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Ν. Παπαδόπουλος, Στ. Παπασημακόπουλος, Σύμβουλοι Β', Ι. Εκορύλλης Ειδ. Σύμβουλος, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητής και η Γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφονίτου, φιλόλογος.

Δεν έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Α. Αδαμόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Φ. Βώρος, Κυρ. Κατσιμάνης, γιατί είχαν άδεια λόγω βουλευτικών εκλογών.

Θ έ μ α τ α Η. Δ.

1. Παρατηρήσεις επί της διδακτέας ύλης σχολ. έτους 1984-85. Εισηγητές κατά ειδικότητα.
2. Ανατύπωση διδ. εγχειριδίου ΕΠΑ (Οργανισμός του ανθρώπου). Εισηγητής Στ. Παπασημακόπουλος.
3. Πρόσληψη Άγγλου καθηγητή στην Ομάδα εργασίας της Αγγλικής γλώσσας. Εισηγητής Τρ. Τριανταφύλλου.
4. Συνεργασία των δύο υπηρεσιών (ΚΕΜΕ και Εκπ/κή Τηλεόραση).
5. Πειραματική εφαρμογή μαθημάτων ενημέρωσης ενιαίου κύκλου για την ΕΟΚ. Εισηγητής: Ν/ Παπαδόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Θέμα 1^ο: Ο κ. Φ. Βώρος λέγει:

Διαπιστώσεις από τη διδασκαλία της ιστορίας "δέσμης".

1. Από μερικές τηλεφωνικές "εκκλήσεις" μαθητών - μαθητριών προκύπτει ότι κάποια ιδιαίτερη δυσκολία συναντούν στην κατανόηση-εγκά-
θηση των δύο κεφαλαίων του θέματος Κοινότητες.

Ότι υπάρχει πράγματι κάποια δυσκολία εξαιτίας ύφους και ορο-
λογίας (πολιτικής επιστήμης) στα κεφάλαια αυτά δεν μπορεί κανείς να
το αρνηθεί. Φαίνεται όμως ότι προστίθεται η δυσφορία της "πρώτης
επαφής" με κείμενο που οι μαθητές δεν έχουν για την κατανόησή του άλ-
λες προσλαμβάνουσες έννοιες. Επιπλέον, τα κεφάλαια αυτά είναι 11 σε-
λίδες αθροιστικά.

Αυτά δε σημαίνουν ότι παραβλέπουμε το ζήτημα. Ίσως η ΕΡΕΡΕ
μπορεί να επιλέξει την καλύτερη λύση: να εντοπίσει την πιο ενδεδειγ-
τη και εύκολη παράγραφο.

Για την επόμενη χρονιά υπάρχει βάσιμη ελπίδα ότι η εντύπωση
αυτή για τα "δυσνόητα" κεφάλαια θα αμβλυνθεί γιατί θα είναι πιο γρή-
μερωμένοι και οι καθηγητές, που έχουν κιόλας αναζητήσει περισσότερη
και προσφορότερη βιβλιογραφία. Το θέμα αυτό εισηγούμαστε να περιλη-
φτεί στα προγράμματα ενημέρωσης από Σεπτέμβριο 1985.

2. Η προσκόλληση στην απομνημόνευση της διδασκόμενης ύλης φαίνεται
να είναι μοιραία συνέπεια του τρόπου εξέτασης που διαμορφώθηκε από το
1978-79. Οι διδάσκοντες υπογραμμίζουν συχνά με έμφαση αυτή τη δυσμε-
νή εξέλιξη που υποβαθμίζει το νόημα της διδασκαλίας - μάθησης.

Απαγκίστρωση από την πορεία αυτή δε φαίνεται εφικτή άμεσα αλ-
λά σταδιακά, με διάφορα μέσα και τα ακόλουθα:

α. Να ενθαρρυνθούν οι βαθμολογητές να αξιολογούν με συμπά-
θεια την προσωπική έκφραση των μαθητών, όταν προσπαθούν να αποδώσουν
με δικά τους λόγια κάποιο νόημα, κάποιο θέμα.

β. Να γίνει από φέτος μερική και συνετή αξιοποίηση της προ-
σπάθειας που έγινε για την ερώτηση κρίσης.

3. Ειδικότερα για το θέμα αυτό διευκρινίζεται ότι:

α. Ήταν αίτημα διάχυτο στον κόσμο των διδασκόντων (για τους λόγους που σημειώσαμε στην § 2).

β. Κατά τη διάρκεια της διδακτικής περιόδου 1984-85 έγινε προσπάθεια να διευκρινιστεί το νόημα του όρου "ερώτηση κρίσης" και να ενημερωθούν διδάσκοντες και διδασκόμενοι (με σεμινάρια και διά-κίνηση σχετικού έντυπου υλικού).

γ. Οι απόψεις των σχολικών συμβούλων και των διδασκόντων (όπως προκύπτει από ογκώδη αλληλογραφία) συγκλίνουν προς πλήρη κατά-φαση της προσπάθειας.

δ. Έχουν τώρα καλλιεργηθεί - με προσεκτική προετοιμασία - κάποιες προσδοκίες που η τυχόν διάψευσή τους θα απογοητεύσει κυρίως του επιμελείς. Και επιμελείς - ως προς τις "δέσμες" - είναι οι περισσότεροι.

ε. Οι προσδοκίες αυτές έχουν διαμορφωθεί μέσα σε ορισμένα - όχι φιλόδοξα - πλαίσια: αυτά έχουν διατυπωθεί με γραπτό κείμενο που από πολλούς μήνες στάλθηκε προς τους διδάσκοντες και τους σχολικούς συμβούλους και τους διευθυντές Μ.Γ.Ε. Το κείμενο αυτό έχει τίτλο "τι μπορεί να σημαίνει ερώτηση κρίσης" (σύνοψη του περιεχομένου που περιέχεται στην παρ. 10).

στ. Αν τέτοιες ερωτήσεις κρίσης συνοδεύσουν τα δύο από τα 4 θέματα, φρονώ ότι θα είναι εποικοδομητικό βήμα για δικαίωση όλων εκεί-νων που προετοιμάστηκαν έτσι (των μαθητών) και για σταδιακή αναβάθμιση των εξετάσεων και φυσικά και της διδασκαλίας.

Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει:

Στη συνεδρία 47/85, της Δευτέρας 27.5.85, ο κ. Σπυριδούλος ανακοίνωσε στο Τμήμα έγγραφο της Δ/νσεως Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε., με το οποίο ζητείται να στείλουμε στο ΥΠΕΠΘ παρατηρήσεις που μας έχουν έλθει από τα σχολεία σχετικά με τη διδασκαλία ορισμένων μαθημάτων. Στην αρμοδιότητά μου ανήκουν τα Λατινικά της 3^{ης} Δέσμης. Για το μά-θημα αυτό είχαμε 4-5 αναφορές από την περιφέρεια, τις οποίες τις είχα διαβιβάσει εγκαίρως στους κ.κ. Γ.Σαββαντίδη και Μ.Πασχάλη, στο Πανεπι-στήμιο Ιωαννίνων, για να απαντήσουν. Επειδή δεν είχα μεριμνήσει να

κρατήσω αντίγραφα των παρατηρήσεων αυτών, την ίδια μέρα της συνεδρίας μας, τη Δευτέρα, ζήτησα τηλεφωνικώς από τον κ. Σαββαντίδη να μου επιστρέψει με επείγοντα φάκελο τις παρατηρήσεις εκείνες για να τις στείλω στο ΥΠΕΠΘ. Την Τετάρτη, 29.5.85 πήρα με την "Ολυμπιακή" το φάκελο του κ. Σαββαντίδη, στον οποίο όμως δεν υπήρχαν οι παρατηρήσεις, αλλά οι απαντήσεις που είχαν κάμει οι κ.κ. Σαββαντίδης και Πασχάλης στους ενδιαφερομένους. Αλλά τις απαντήσεις αυτές τις είχα ήδη και εγώ και το ΥΠΕΠΘ - μας τις είχαν κοινοποιήσει έγκαιρα οι συγγραφείς κ. κ. Πασχάλης και Σαββαντίδης. Επικοινωνήσα λοιπόν τηλεφωνικώς την ίδια μέρα με τον κ. Πανταζάτο και του τα είπα. Τον ρώτησα μάλιστα αν θα έπρεπε να απευθυνθώ πάλι στα Γιάννενα για να μου στείλουν τις παρατηρήσεις. Ο κ. Πανταζάτος μου απάντησε ότι, αφού έχουμε τις απαντήσεις του κ. Σαββαντίδη, δε χρειαζόμαστε τίποτα άλλο. Ύστερα από αυτά δεν έχω να διαβιβάσω τίποτα στο ΥΠΕΠΘ σχετικά με τα Λατινικά.

Ο κ. Παπαδόπουλος, λέγει:

"Δηλώνω, για ενημέρωση των μελών του Τμήματος, ότι προσωπικά είχα τη γνώμη πως θα έπρεπε οι συμπληρωματικές οδηγίες και διευκρινίσεις που έκανε η Ομάδα Κοινωνιολογίας πάνω στα θέματα του βιβλίου να σταλούν στην Επιτροπή εξετάσεων. Συζήτησα την άποψή μου και με τα μέλη της Ομάδας και επικράτησε τελικά η άποψη ότι αυτό δεν είναι απαραίτητο, δεδομένου ότι το βιβλίο παρουσιάζει αρκετές ατέλειες και αδυναμίες που είναι γενικότερα γνωστές. Έτσι δε θα σταλεί για την Κοινωνιολογία τίποτε, ώστε η Επιτροπή μόνη της - αφού άλλωστε είναι και ο ίδιος ο κ. Φίλιππος συνήθως μέλος της - να αντιμετωπίσει τα σχετικά προβλήματα".

Ο κ. Βαρουχάκης λέγει: Σχετικά με το έγγραφο Γ₂/1515/ΕΕ.ΕΠΕΙΓΟΝ/21.5.85 της Δ/νσεως Εφ. Προγ. Μ.Ε για το θέμα.

"Παρατηρήσεις επί της διδακτέας ύλης σχολ. έτους 1984-85, καταθέτω το κείμενο των οδηγιών διδ/λίας για το νέο σχολ. έτος 1985-86 στο οποίο υπάρχουν ορισμένα συμπληρωματικά στοιχεία, χρήσιμα για την ΚΕΓΕ.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφαι ν ε τ α ι :

αποφασίζει ομόφωνα να διαβιβαστούν οι παρατηρήσεις ^{για} με τη διδακτέα
ύλη σχολ. έτους 1984-85 των παραπάνω μαθημάτων στη διοίκηση του
ΥΠΕΠΘ για τις περαιτέρω ενέργειες.

Θέμα 2^ο: Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος εισηγείται την ανατύπωση του διδ. εγχειριδίου, Οργανισμός του Ανθρώπου, τεύχος Α' της Α' ΕΠΑ.

Το Τμήμα απ ο φ α ί ν ε τ α ι :

ομόφωνα αποδέχεται να σταλεί στον ΟΕΔΒ, το βιβλίο, Οργανισμός του ανθρώπου, τεύχος Α' για ανατύπωση για τους μαθητές της Α' ΕΠΑ, σχολ. έτος 1985-86.

-7-

Θέμα 3^ο: Ο κ. Τρ. Τριανταφύλλου λέγει:

Σύμφωνα με τον προγραμματισμό της Επιτροπής, από 1-6-85 αρχίζει η αναμόρφωση του πειραματικού υλικού Αγγλικής για τις τάξεις Α, Β και Γ Γυμνασίου.

Προκειμένου το υλικό αυτό να φτάσει το Σεπτέμβριο στα σχολεία που θα διδαχτεί (β' φάση), μετά από συνεννόηση με τον Πρόεδρο του ΟΕΔΒ, η Επιτροπή πρέπει να παραδώσει για πολλαπλασιασμό το υλικό των τριών τάξεων και τα αντίστοιχα τρία βιβλία του καθηγητή - το αργότερο στις 30 Ιουνίου.

Εκτός από την αναμόρφωση η οποία θα γίνει από την Επιτροπή και τα μέλη των Ομάδων που έχουν αποσπαστεί στο ΚΕΜΕ, ο κ. Τρ. Τριανταφύλλου, η Επιτροπή κρίνει εντελώς απαραίτητο και τον γενικό γλωσσικό έλεγχο του υλικού από Άγγλο καθηγητή προκειμένου να αποφευχθούν τυχόν λάθη ή ιδιώματα που δε θα ήταν κατάλληλα.

Το έργο του Άγγλου καθηγητή θα είναι συγκεκριμένο και θα αφορά τη γλωσσική επιμέλεια όλων των διδακτικών ενοτήτων - δηλαδή περρίπου 40-42 ενότητες συνολικά. Για τη φάση αυτή, οι υπηρεσίες του Άγγλου καθηγητή κρίνονται απαραίτητες μόνο για ένα μήνα - δηλαδή από 1-6 μέχρι 30-6.

Στην αναζήτηση του κατάλληλου προσώπου, η Επιτροπή αποφάσισε και προτείνει για την εργασία αυτή τον κύριο GEORGE ALBERT PRIEST (Επιδάυρου 27, Κηφισιά, τηλ.: 80.67.438) πτυχιούχο καθηγητή ο οποίος έχει και τη σχετική άδεια εργασίας από το Υπουργείο.

Ο κ. PRIEST εργάζεται κανονικά ως καθηγητής στην Ιόνιο Σχολή Φιλοθέης καθώς και στο Βρετανικό Συμβούλιο.

Ως αμοιβή του Άγγλου καθηγητή για τη συγκεκριμένη εργασία του και μόνο για το μήνα Ιούνιο προτείνεται το ποσό των πενήντα πέντε χιλιάδων (55.000).

Επειδή η γλωσσική επιμέλεια του διδακτικού υλικού από έναν Άγγλο καθηγητή ειδικότητας κρίνεται απαραίτητη, εισηγούμαι στο Τμήμα

την προσληφή του με τις προϋποθέσεις και την αντιμισθία που αναφέρθηκα πιο πάνω.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζεται:

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Τρ. Τριανταφύλλου.

Θέμα 4^ο: Το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ ^{ομόφωνα} προτείνει τον κ. Κυρ. Κατσιμάνη, ως εκπρόσωπό του, προκειμένου να συνεργαστεί με την Δ/νση Εκπ/κής Ραδιοτηλεόρασης για θέματα Μ. Ε.

Θέμα 5^ο: Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει:

"Το ΥΠΕΠΘ, Δ/ση Ευρωπ. Κοινοτήτων, διαβιβάζει έγγραφο της Πρεσβείας της Βόννης (Συντονιστή Συμβούλων Εκπ/σης Δυτ. Ευρώπης) της 29-3-85 (σ. 2) με σύντομη έκθεση για το παραπάνω θέμα (σ. 4) και κείμενο στη Γερμανική γλώσσα από 74 σελίδες γραμμένο από τον καθηγ. του Πανεπ. Βόννης κ. DETLEV KARSTEN με τίτλο "EUROPÄISCHE GEMEINSCHAFT - WAS HABE ICH DAVON;"".

Τυχαίνει να γνωρίζω το όλο θέμα απευθείας, γιατί ο αντιπρόσωπος της Ελλάδας στην προσπάθεια αυτή που κάνει η "Επιτροπή των Καθηγη-μοκρατών δασκάλων και επιστημόνων στην ΕΚ." είναι ο κ. Διάμεσης ο οποίος με είχε παρακαλέσει να τον αντικαταστήσω όταν το Μάρτιο έγινε ένα σχε-τικό με το θέμα σεμινάριο στην Κολωνία στο οποίο και συζητήθηκε το κεί-μενο που προβλέπεται για χρήση των μαθητών. Το κείμενο που υπάρχει εδώ είναι αυτό που προβλέπεται για χρήση των δασκάλων (καθηγητών) που θα διδάξουν το μάθημα. Στο συνέδριο αυτό είχα κάνει ορισμένες παρατη-ρήσεις (φιλοσοφίας ή ουσίας περιεχομένου και τεχνικής ή γλωσσικής μορ-φής) για το κείμενο του μαθητή, το οποίο ήδη έχει σταλεί στον αντι-πρόσωπο της χώρας μας κ. Διάμεση. Για ο,τιδήποτε όμως αφορά το θέμα νομίζω, ότι εφόσον ο κ. Διάμεσης έχει την προέλευση του υπόψη και εί-ναι και υπεύθυνος ως μέλος του Τμήματος ΤΕΕ θα πρέπει τα στοιχεία αυ-τά να παραπεμφθούν στο αντίστοιχο Τμήμα. Βέβαια αναφέρεται εδώ ότι πρόκειται η εφαρμογή του προγράμματος να γίνει και στην Ιωνίδειο σχο-λή. Πρόκειται μάλλον, σύμφωνα με τα όσα μου είπε ο ίδιος ο κ. Διά-μεσης, για κάτι που έχει στο μεταξύ αλλάξει και νομίζω ότι την πληρο-φορία αυτή είχα δώσει εγώ στην εκπρόσωπο της Πρεσβείας στο συνέδριο και αναγράφεται στα σχετικά έγγραφα. Βέβαια αν τελικά η εφαρμογή γίνει και σε Λύκειο Γεν. Εκ/σης κάτω ήδη από τώρα την εισήγηση - δήλω-σή μου ότι το πρόγραμμα μπορεί πειραματικά να εφαρμοστεί και σφαλώς σκοπимо θα είναι τα πορίσματα και οι παρατηρήσεις να τεθούν υπόψη του ΚΕΜΕ με την ευθύνη και εποπτεία του κ. Διάμεση που έχει υπόψη του ^{την} όλη προσπάθεια. Αν τεθεί θέμα συνεργασίας και από το Τμήμα Μ.Ε. δεν θα είχα αντίρρηση να συμβάλω σε ό,τι χρειαστεί. Εισηγούμαι λοιπόν να σταλεί καταρχήν το θέμα και τα στοιχεία στο Τμήμα ΤΕΕ του ΚΕΜΕ.

Τέλος θεωρώ απαραίτητο να σημειώσω ότι στο έγγραφο της Συντονίστριας Συμβούλων Εκπ/σης της Πρεσβείας Βόννης αναφέρεται ανακριβώς ότι στο συνέδριο αυτό "πήραν μέρος εκπαιδευτικοί που υπηρετούν στα σχολεία - πιλότους, εκτός της Ελλάδας", γιατί και άλλοι εκπαιδευτικοί παράγοντες είχαν εκπροσωπήσει τις χώρες τους. Δε βλέπω μάλιστα το λόγο που τονίζεται αυτό, αν λάβω υπόψη ότι ο ίδιος κλήθηκα να αντιπροσωπεύσω τη χώρα μας, επειδή κανένας άλλος δεν μπορούσε να κάνει κάτι τέτοιο εκείνο τον καιρό. Άλλωστε δε θα έπρεπε να αγνοείται το γεγονός ότι οι Σύμβουλοι του ΚΕΜΕ έχουν άμεση ευθύνη - αρμοδιότητα για ό,τι γίνεται στα σχολεία".

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζεται.

Αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Ν. Παπαδόπουλου.

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Η Γραμματέας

Δημ. Ζαραφωνίδου

Δημ. Ζαραφωνίδου

Πράξη 49/85

Σήμερα, 7.6.85 ημέρα Παρασκευή και ώρα 09:00 το Τμήμα Μ.Ε του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλο, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κκ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βίρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπαστημακόπουλος, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορόδης, Ευδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωρακόπουλος, Εισηγητές και η Γραμματέας του Τμήματος, Δήμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Θέματα Η.Δ

1. Ανατύπωση του Α και Β τεύχους των Αρχαίων της Α' ΕΠΛ. Εισηγητής: Δ. Σακκάς.
2. Συμπληρωματική εισήγηση για την έκδοση 2 16σελιδών με την συναπτική Ιστορία των 23 αιώνων ζωής της Θεσ/νίκης. Εισηγητής Ηλ. Σπυρόπουλος.
3. Δημοσίευση νέων Π.Δ με αναλυτικά προγράμματα των σχολείων Μ.Γ.Ε. Εισηγητές κατά ειδικότητα.
4. Ανακοινώσεις.
5. Κρίση του διδ. βιβλίου, Ηλεκτροτεχνία της Β' ΕΠΛ (Ε' κύκλος). Εισηγητής: Στ. Παλαιοκρασάς.
6. Κρίση του διδ. βιβλίου, Γενικές αρχές Λογιστικής της Β' ΕΠΛ. Εισηγητής: Α. Αδαμόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η.Δ.

Θέμα 1^ο: Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει:

Η Διεύθυνση Εφαρμογής Εκπ/κών Σχεδίων, Εκπαιδευτικών Μελετών και Τεχνικής Βοήθειας με το έγγραφό της Φ 484/74/ΣΤ 3/2395/8-5-1985 ζητά να γνωματεύσει το Τμήμα για την επανέκδοση του βιβλίου Αρχαίων Ελληνικών Α και Β τεύχους της Α' τάξεως του ΕΠΛ.

Για το θέμα αυτό έχω να πω τα εξής: Είναι γνωστό ότι εγώ και άλλοι συνάδελφοι υποστηρίξαμε στο Τμήμα την ανάγκη μας άλλης διδακτικής προσέγγισης στη γλωσσική διδασκαλία του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών, ότι θα ήταν καλύτερα να πορευτούμε αναδρομικά από τα κοντινά στα μακρινά, από τα γνωστά στα άγνωστα, από τα εύκολα στα δύσκολα. Για το Πολυκλαδικό Λύκειο, που ο χρόνος διδασκαλίας του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών είναι πολύ περιορισμένος και οι μαθητές θα πρέπει τουλάχιστον να αποκτούν μια εικόνα της εξέλιξης του αρχαιοελληνικού λόγου καθώς και τη δυνατότητα να προσεγγίζουν κείμενα γραμμένα σε απλή αρχαία ελληνική γλώσσα υπήρχε ένας πρόσθετος λόγος να γραφεί το βιβλίο μ' αυτό το τρόπο. Γι' αυτό υποστηρίξαμε τη συγγραφή του βιβλίου μ' αυτή την πορεία παράθεσης της ύλης, την οποία πρότεινε και η Ομάδα Εργασίας του Πολυκλαδικού. Και χαιρετίσαμε την προσπάθεια που κάποτε, πρώτο τεύχος φάνηκε ότι βρισκόταν σε σωστή κατεύθυνση.

Πραγματικά το πρώτο τεύχος ήταν, κατά την άποψή μου, πολύ ικανοποιητικό. Και προσωπικά επαναπαύτηκα νομίζοντας ότι και τα άλλα δύο τεύχη δε θα παρουσίαζαν προβλήματα. Άλλωστε η τακτική του Τμήματός μας είναι να εγκρίνει όλα τα βιβλία του ΕΠΛ για μια πειραματική εφαρμογή, για να μη φέρνει προσκόμματα στην προσπάθεια που έχει αναληφτεί για το Πολυκλαδικό. Όμως η κριτική του κ. Φ. Κακριδή για το Β' τεύχος του βιβλίου που αναπτύχθηκε από τον ίδιο στο Τμήμα στις 15-3-85 (πρ. 25) με ενέβαλε σε ανησυχία. Βέβαια ο κ. Κακριδής πολέμησε από την αρχή αυτή την προσπάθεια με πείσμα και, ας μου επιτραπεί να πω, όχι με ψυχραιμία αντικειμενικότητα. Όμως είναι καλός κλασικός φιλόλογος και γι' αυτό δεν μπορεί κανείς να παραβλέπει τα άσα παρατηρεί για ένα θέμα που εξαιρετικά κατέχει. Παρά τις υπερβολές, τον ιδιόρρυθμο λόγο του (ειρωνεία, χιούμορ κτλ.) και την αποστροφή του προς το Μαρξ (:) διαπιστώνει σοβαρά, πραγματικά λάθη και ουσιαστικές αδυναμίες.

Διάβασα λοιπόν το βιβλίο και διαπίστωσα ότι ενώ με το πρώτο τεύχος είχαμε μια καλή αφετηρία, στην πορεία οι συγγραφείς λοξοδρόμησαν και δεν επιδιώξαν επίμονα τους στόχους που είχαμε θεσπίσει, που είχε θέσει η ίδια η Ομάδα του Πολυκλαδικού.

Είπαμε να παρουσιάσουμε στους μαθητές κείμενα όσο το δυνατόν εύκολα να να είμαστε ακλόνητοι στη διδακτική αρχή από το εύκολο στο δύσκολο και στο βιβλίο έχουν περιληφτεί και κείμενα εξαιρετικά δύσκολα, τα οποία δεν μπορούν να προσεγγίσουν οι μαθητές. Επιπλέον αυτά τα κείμενα είναι ανούσια και στο περιεχόμενο (σημειώνω τα κείμενα των κεφ. 8, 18, και 20).

Είπαμε ότι στην αναδρομική πορεία θα πρέπει να περάσουμε γρήγορα τις περιόδους της παρακμής με μια απλή προσέγγιση για να φτάσουμε στον Ξενοφώντα και στους άλλους κλασικούς συγγραφείς και οι συγγραφείς του βιβλίου επιμένουν περισσότερο απ'όσο χρειάζεται στην παρουσίαση κειμένων της παρακμής.

Το κυριότερο, είπαμε να δώσουμε όσο το δυνατό λιγότερη γραμματική-συντακτικό-και αυτό το υποστήριξε και ο κ. Ν. Ευαγγελινός της Ομάδας του Πολυκλαδικού-και οι συγγραφείς δίνουν περισσότερη γραμματική απ'όση δίνουν οι συγγραφείς του αντίστοιχου βιβλίου Αρχαίων Ελληνικών της Α' τάξης του Γεν. Λυκείου. Η ιδιαίτερη επιμονή των συγγραφέων στην Γραμματική αρχίζει από τη σελ. 37 του Α' τεύχους και όσο προχωρεί η συγγραφή τόσο επεκτείνεται. Το Β' τεύχος κυριολεκτικά είναι πληγμένο από Γραμματική και φοβάμαι ότι το ίδιο θα συμβάλει και στο Γ' τεύχος.

Επιπλέον τα γραμματικά φαινόμενα συχνά δεν παρουσιάζονται σύμφωνα με την αρχή της ολότητας-δε βλέπουν δηλαδή οι μαθητές το σύνολο του κάθε φαινομένου (π.χ ολόκληρη την κλίση 2-3 ονομ. της Α' κλίσης), για να αποκτήσουν τη συνολική εικόνα του και να το κρατήσουν έτσι στη μνήμη τους.

Ακόμα η σχηματική παρουσίαση φαινομένων υπερβαίνει τα όρια και συχνά αντί να διευκολύνει δυσχεραίνει την κατανόησή τους

Με λίγα λόγια το βιβλίο είναι τόσο πολύ επιβαρυνόμενο με τις παραπάνω αδυναμίες ιδιαίτερα με τις τελευταίες (γραμματική κτλ.), ώστε να μην υπηρετεί τη διδασκαλία του μαθήματος τουλάχιστο στο βαθμό που θα έπρεπε να την υπηρετεί.

Πολύ συνοπτικά κάνω μερικές επιμέρους παρατηρήσεις. Στο λεξιλογικό μέρος δεν εισέρχομαι, θα μιλήσει γι' αυτό, πιστεύω, ο κ. Τομπαΐδης.

- σελ. 27 Γράφεται ότι η κοινή ήταν "η καθημερινή διεθνής γλώσσα". Δεν είναι εθνικιστική υπερβολή;
- σελ. 40 Θα έπρεπε στα παραδείγματα οι τύποι του ενεστ. της Μέσης Φωνής να γραφούν με μαύρα στοιχεία, ώστε μέσα από το σύνολο να ξεχωρίζει ο μαθητής τα πρόσωπα του χρόνου και να έχει συνολική εικόνα για το σχηματισμό του ή να σχηματιστούν χωριστά όπως έγινε με την οριστική ενεστ. του ρημ. εἰμί στη σελ. 60 και την οριστ. του παρατατικού του ίδιου ρημ. στη σελ. 9, Το ίδιο ισχύει για τα ουσιαστικά της Β' κλ. στη σελ. 46, το ίδιο για όλες τις άλλες ανάλογες περιπτώσεις.
- σελ. 58 (κεφ. 8) Το κείμενο του Αθήναιου δεν προσφέρει τίποτα με το περιεχόμενό του και περιέχει λξείους εξαιρετικά σπάνιες, όπως "καρηβαρικός" και "καρωτικός".
- σελ. 62-4 Λέγονται πάρα πολλά για τη χρήση του απαρ. και είναι πολλές οι σχηματικές παραστάσεις.
- σελ. 67 Τι σημαίνει η λέξη "Καραβάτζιο" που γράφεται κάτω από την εικόνα; Που να το ξέρει ο μαθητής ή και ο καθηγητής;
- σελ. 72 Δεν εξυπηρετεί ο πίνακας την κατανόηση της κλίσης των ουσιαστικών της Α' κλίσης. Θα έπρεπε να κλισούν ολόκληρα 2-3 ονόματα, για να σχηματίσει ο μαθητής ολική εικόνα για την κλίση τους.
- σελ. 92 πάνω. Θα έπρεπε οι τύποι του παρατατικού να είναι γραμμένοι με μαύρα για να διακρίνονται.
- σελ. 99-102 Θα μπορούσε η γραμματική παρουσίαση να περιοριστεί από τις 4 σελ. στη 1.

Τεύχος Β'

Γενική παρατήρηση: Το τεύχος είναι πνιγμένο από τη γραμματική-συντακτικό. Παράδειγμα το πρώτο κεφ. (κεφ. 14). Από τις 16 σελίδες του οι 13 είναι "σκληρή" γραμματική-συντακτικό-ασκήσεις. Ο μαθητής χάνεται στο πλήθος των γραμματικών-συντακτικών λεπτομερειών και τελικά παθαίνει σύγχυση.

- σελ. 14. Η σχηματική παράσταση κουράζει. Μάταιη η επιμονή στη λεπτομέρεια.
- σελ. 18-19. Τι ήθελαν οι συγγραφείς να μπουνέ σε ξένα οικόπεδα; Για ποια πειράματα για την ψυχή μας μιλάνε; Αυτά είναι απαράδεκτα για την επιστήμη. Τα πειράματα γίνονται πάντοτε για συγκεκριμένα υλικά αντικείμενα ή καταστάσεις,

βαινόμενα κτλ. που εκφράζονται με συγκεκριμένες εκδηλώσεις, δε γίνονται για αφηρημένες και υποθετικές οντότητες. Τι είναι αυτά που γράφουν: "η πειραματική ψυχολογία σταματά πάντοτε εκεί που αρχίζουν τα κύρια απόκρυφα της ψυχής;" κτλ; Το κείμενο θυμίζει εκπαιδευτικό σχολ. βιβλίο της δεκαετίας του '50.

Ακόμη γράφει ότι ο Σωκράτης "θέλοντας να αποδείξει ότι η γνώση είναι έμφυτη" κτλ. και αφήνει την εντύπωση ότι η γνώση είναι έμφυτη ενώ η αλήθεια εξ- είναι ότι η γνώση είναι μόνο επίκτητη. Έχουν διαβάσει ή ακούσει τίποτα οι συγγραφείς για τη θεωρία της αντανάκλασης της γνώσης;

Παρακάτω μιλάνε για ψυχολογικά πειράματα με ανθρώπους και ζώα του περασμένου αιώνα, ενώ η αλήθεια είναι ότι τότε τα πειράματα γίνονταν μόνο με ανθρώπους. Πειράματα με ζώα άρχισαν να γίνονται από το 1986 με τον THORNDIKE και στην ίδια εποχή από τον PAVLOV. Γενικεύτηκαν από τη δεύτερη 10ετία του αιώνα μας.

Σελ. 20-21 Δεν υπηρετούν τίποτα αυτές οι σελίδες. Είναι εντελώς ακατανόητες για μαθητές που μόλις εισάγονται στην αρχαία ελληνική γλώσσα.

Σελ. 22-35 Από τις 14 σελίδες οι 10 είναι "σκληρή" γραμματική. Στις παρ. β και γ της σελ. 27 έπρεπε να υπάρχει αιτιολόγηση φαινομένων. Εκείνη η σχηματική παράσταση στη σελ. 30 ζαλίζει ακόμα και το φιλόλογο. Μα γιατί να κάνουμε τα πράγματα τόσο δύσκολα και περίπλοκα; Για το επίθετο ως κατηγορ. και επιθετικό προθέτοριου θα ακούσε η σελ. 31.

Σελ. 38 κάτω. "Η ρις τυφίνοκέρωτι το όνομα δέδωκε". Δίνουμε στο μαθητή το πιο συνηθισμένο λεξιλόγιο ή και τις πιο σπάνιες λέξεις;

Σελ. 40 Πως να καταλάβει και να κρατήσει στη μνήμη του ο μαθητής μια τόσο μεγάλη κατηγορία ονομάτων;

Σελ. 41 Το θεολογικό - μεταφυσικό στοιχείο δε λείπει. Η θρησκεία μπαίνει στα παιδιά από χίλια παράθυρα.

Σελ. 53 Θα 'πρεπε να εξηγηθεί γιατί το απαρ. αγαπών δεν παίρνει υπογεγραμμένη.

Σελ. 60 Είναι από τα χειρότερα κείμενα που θα μπορούσαν να επιλεγούν. Είναι ανάγκη να παρουσιάσουμε και Αριστοφάνη Βυζάντιο; Γράφει σχετικά και ο κ. Κακριδής, όπως γράφει και για τη γένεση της φιλολογικής επιστήμης (σελ. 70-71).

Σελ. 82-83 Τι το ήθελαν αυτό το κείμενο γρίφο και τα όσα ακατάλληλα για τους μαθητές υπάρχουν σ' αυτό; Στους μαθητές πρέπει να δώσουμε όχι αυτό που ενδιαφέρει το φιλόλογο, αλλά αυτό που είναι κατάλληλο και ταυτόχρονα σημαντικό.

Η εισήγησή μου είναι:

α) Το Α' τεύχος να ανευρωθεί αφού πρώτα οι συγγραφείς επιφέρουν τις δυνατότες βελτιώσεις.

β) Το Β' τεύχος, για το οποίο δεν επείγει η επανέκδοσή του αφού θα χρησιμοποιηθεί ύστερα από τις εορτές των Χριστουγέννων, να το επεξεργαστούν πάλι οι συγγραφείς από την αρχή αξιοποιώντας τις παρατηρήσεις του Τμήματος και του κ. Κακριδή. Ύστερα από τις διορθώσεις να υποβληθεί πάλι για να εκφράσει το Τμήμα γνώμη για την καταλληλότητά του. Χρειάζεται ιδιαίτερα να περιοριστεί δραστικά το γραμματικό - συντακτικό στοιχείο, να αφαιρεθούν ορισμένες σχηματικές παραστάσεις όπως των σελ. 14, 30 και 68 καθώς και ορισμένα κείμενα που έχουμε υποδείξει.

Ακολουθεί συζήτηση.

Ο κ. Δ. Τουπαζίδης λέγει:

Ως ένα βαθμό η ευαισθησία του Τμήματος για τα αρχαία ελληνικά του ΗΠΛ είναι δικαιολογημένη. Γιατί δοκιμάζεται μια νέα διδακτική προσέγγισή του μαθήματος, διαφορετική από τις ως τώρα. Έχω την εντύπωση όμως ότι σήμερα εμείς εδώ επιχειρούμε επανάκριση του βιβλίου - πράγμα τουλάχιστον ασυνήθιστο - και όχι μια από τις συνηθισμένες διαδικασίες ανατύπωσης βιβλίου (έλεγχος και διόρθωση σφαλμάτων, συμπληρώσεις κτλ.). Τα τρία όμως τεύχη των αρχαίων του ΗΠΛ κρίθηκαν κατάλληλα από το Τμήμα (άλλα ομόφωνα κι άλλα με πλειοψηφία) και επομένως τώρα δεν ξανακρίνονται.

Θα σχολιάσω μερικά σημεία της εισήγησης του κ. Σακκά: Για τα όσα λέει τώρα για την "αναδρομική πορεία" (από τα νεότερα κείμενα προς τα αρχαιότερα κτλ.), αφού του θυμίσω ότι υπήρξε ο ίδιος από τους συντάκτες των προδιαγραφών των βιβλίων αυτών του ΗΠΛ, τον παραπέμπω στις πράξεις μας (Πρ. 56/84, 93/84), όπου σταθερά επιστημαίνουμε την αδυναμία αυτής της πορείας. Εξίσου σταθερή ήταν η προτροπή μας στους συγγραφείς να προχωρήσουν γρήγορα προς τα παλαιότερα κείμενα της αρχαιότητας, παραμερίζοντας τα κείμενα του αττικισμού. Για τα γραμματικά (και άλλα) φαινόμενα λέει ο κ. Σακκάς ότι πρέπει το βιβλίο να τα εξηγεί με επάρκεια, να μην αφήνει κενά. Και φέρνει ως παράδειγμα την κατάληξη των γ/κλίτων -ως, που δεν εξηγείται πως προήλθε. Για να αφήσω κατά μέρος το που μπορεί να μας οδηγήσει αυτό το "αίτιμα της επάρκειας του βιβλίου" (παροχή λεπτομερών εξηγήσεων), θα θυμίσω ότι μέσα στην τάξη είναι και ο φιλόλογος καθηγητής, που μπορεί να δίνει όσες εξηγήσεις χρειαστούν επιπλέον οι μαθητές. Για τα διαγράμματα του βιβλίου

(που δυσκολεύουν τον κ. Σακκά και μπορούν να δυσκολέψουν και μερικούς καθηγητές) έχω πεί (πράξη 93/84) ότι αποτελούν μια ευχάριστη καινοτομία του βιβλίου, γιατί εισάγουν νεότερες μεθόδους περιγραφής των γλωσσικών φαινομένων και γιατί κάνουν παραστατική την ανάλυσή τους. Αν κάποιο από αυτά φανεί περίπλοκο, ο καθηγητής μπορεί, αζημίως για την τάξη να το παραλείψει.

Ύστερα απ' όλα αυτά καταλήγω στην ακόλουθη πρόταση: Αυτή τη στιγμή μή δεν βλέπω να μπορεί να γίνει τίποτε καλύτερο από το να ανατυπωθούν τα δύο τεύχη (Α' και Β') με την υποχρέωση των συγγραφέων να λάβουν υπόψη τις παρατηρήσεις και διορθώσεις που έχουν γίνει και, αν... μπορούν, να περιορίσουν τα αττικίζοντα κείμενα του β' τεύχους (αλλιώς να δοθούν οδηγίες να παραλειφθούν μερικά στη διδασκαλία) και να τυπωθεί μαζί, σε έναν ενιαίο τόμο, και το γ' τεύχος. (να γίνει σημείωση ότι τα δύο πρώτα τεύχη ανατυπώνονται, ενώ το γ' τεύχος τυπώνεται για πρώτη φορά).

Ο κ. Κ. Κατσιμάνης λέγει:

Νομίζω ότι το να συζητούμε επιμέρους σφάλματα στο υπό εκτύπωση Β' τεύχος των Αρχαίων Ελληνικών της Α' τάξης, του ΗΠΑ είναι ματαιοπονία. Η μέθοδος που επελέγη: πορεία από τα νεότερα στα αρχαία και, κυρίως, ο τρόπος που αυτή εφαρμόστηκε στο τεύχος Β' ισοδυναμεί με φαγκλίδευση του μαθήματος των Αρχαίων Ελληνικών, αφού οι μαθητές έρχονται σε επαφή όχι με κλασικά κείμενα που με τη νοηματική βαρύτητα και τη λογοτεχνική ποιότητά τους δικαιολογούν και δικαιώνουν την απασχολησή μας με την αρχαία γλώσσα και γραμματεία αλλά με ανούσια, ασήμαντα και δυσνόητα κείμενα μικρών και συχνά, άγνωστων συγγραφέων. Αυτά δεν είναι αρχαία ελληνικά. Η πορεία από τα νεότερα στα παλαιότερα έπρεπε να περιλαμβάνει κείμενα "ησοδων συγγραφέων" μόνο στο πρώτο μισό, το πολύ, του Α' τεύχους και από εκεί και πέρα να υπάρχουν, κλασικά κείμενα στο Β' μισό του Α' τεύχους και σε ολόκληρο το Β' τεύχος. Επομένως το πρόβλημα των βιβλίων των Αρχαίων ελληνικών στο ΗΠΑ πρέπει σύντομα να τεθεί ξανά, ώστε να αντιμετωπιστεί κατά τρόπο περισσότερο ορθό.

Κατά τα άλλα, συμφωνώ με την άποψη ότι, μετά σημερινά δεδομένα, μόνο σύγχυση θα προκαλούσε η καθυστέρηση της επανεκτύπωσης του υπό συζήτηση βιβλίου.

Συμφωνώ λοιπόν να προωθηθεί στον ΟΕΔΒ με όσο το δυνατόν περισσότερες βελτιώσεις και μελλοντικά το θέμα να αντιμετωπιστεί ξανά με τον κατάλληλο τρόπο.

Ο κ. Β. Θεοδωρακόπουλος λέγει:

Είχα συγκατατεθεί στην αρχική έκκριση του βιβλίου με ορισμένες βέβαια επιφυλάξεις, αλλά δεν ήμουν αντίθετος, γιατί το βιβλίο ήταν γραμμένο με βάση την παιδαγωγική αρχή "από τα εύκολα στα δύσκολα".

Ύστερα από τα όσα ο ίδιος επισήμανα στα τυπωμένα τεύχη του βιβλίου και όσα παρατήρησαν εδώ ο κ. Φ. Κακριδής και ο κ. Σακκάς δυσκολεύομαι να δώσω με άνεση τη συγκατάθεσή μου για την ανατύπωση. Θα προτιμούσα να έχει γίνει προκήρυξη για τη συγγραφή νέου βιβλίου. Επειδή όμως για το 1985-86 δεν υπάρχουν περιθώρια για προκήρυξη, υποχωρώ στην ανατύπωση, υπό την προϋπόθεση όμως ότι προηγουμένως θα τεθούν υπόψη μας οι βελτιώσεις που κάνουν οι συγγραφείς πριν στείλουν με το βιβλίο για ανατύπωση.

Ο κ. Σ. Παπασημακόπουλος λέγει:

Η συγγραφή βιβλίου "αρχαίων ελληνικών" με την μέθοδο "από τη διδασκαλία της σημερινής γλώσσας στη γλώσσα του Θουκυδίδη και Δημοσθένη" είναι σκόπιμη και απαραίτητη. Όμως με τον εξοστρακισμό της καθαρεύουσας από την εκπαίδευση των ελληνοπαίδων (με αποτέλεσμα ένας μαθητής που βγάζει το Λύκειο να αδυνατεί να κατανοήσει ένα βιβλίο της δεκαετίας τους 1960 πχ. ή του 1940) η μέθοδος αυτή χρειάζεται "μακρύτερο διάδρομο". Δηλαδή για να επιτύχει χρειάζεται η εφαρμογή της σε περισσότερα χρόνια και ομαλότερα. Εγώ θα προτείνω τη διδασκαλία με τη μέθοδο αυτή κατανεμημένη σε 6 τουλάχιστον σχολικά χρόνια δηλαδή από την ΣΤ' Δημοτικού μέχρι την Β' Λυκείου. Αν επιμένουμε να διδάξουμε Αρχ. Ελληνικά μέσα σε δύο σχολ. χρόνια το μόνο που πετυχαίνουμε είναι να σπαταλάμε άδυνα τον εκπαιδευτικό χρόνο των Ελληνοπαίδων.

Ο κ. Θ. Κ. Βώρος λέγει:

1. Αναμφίβολα οι διχογνωμίες για τους σκοπούς και τη μεθόδευση διδασκαλίας της αρχαίας ελληνικής γλώσσας προέρχονται και από λόγους αντικειμενικούς: μάα σεβαστή κληρονομιά συμπιέζεται στις "αποσκευές" της σημερινής ζωής. Υπάρ-

χει όμως και η διαφορετική αντίληψη των μεθόδων που φορείς τους είμαστε όλοι, ε-
ιούσια και μή.

2. Προτάσσω τη δήλωση ότι συμφωνώ "κατ' αρχήν" με την εισήγηση του κ. Σακκά:
ανατύπωση του α' τεύχους τώρα όπως είναι και του β' τεύχους ύστερα από κά-
ποια προθεσμία για τις αναγκαίες βελτιώσεις.
3. Αφετηρία των βελτιώσεων δε θεωρώ βέβαια τις παρατηρήσεις του κ. Θ. Κακριδί,
γιατί: όταν διατυπώθηκαν εδώ από τον ίδιο ζήτησα να μείνει για διάλογο επί
της ουσίας των παρατηρήσεών του αλλά αρνήθηκε* και δήλωσα από τότε ότι με αυτούς
τους όρους μονολόγου δε θεωρώ τις παρατηρήσεις κείμενο επίσημο υπαρκτό και αποδεκτό.
Είχα επιστημάνει "εκ του προχείρου" σημεία ανακρίβειας στους διαλογισμούς του, όχι
μόνο ύφος επιθετικό και ανοίκειο.
4. Έχουν εντοπισθεί ορισμένες ατέλειες στο β' τεύχος, ως σύνολο και σε λεπτομέρειες.
αυτές να διορθωθούν - να βελτιωθούν οι αντίστοιχες σελίδες.
Δογυχάρη:

- α) να γίνει δραστική περικοπή στο γραμματικό φόρτο που κουβαλάει το
τεύχος β'.
- β) να αντικατασταθούν κάποια κείμενα (του Αριστοφάνη Βυζαντινού, του
Πλάτωνα) για τους λόγους που είπε ο κ. Σακκάς κλπ. κλπ.

5. Επιθυμώ να σημειώσω τη διαφωνία μου με την υπόδειξη του κ. Σακκά για κάποια
προσθήκη περί συνηρημένων ή για εξήγηση της διαφοράς κατάληξης ος-ως* με την
υπόδειξη του ξαναγυρίζει στο αμάρτημα* η γραμματική είναι (αρκεί να είναι) απλή πε-
ριγραφή.
6. Προς την ίδια γραμμή αποφόρτισης της διδασκαλίας από ανιαρά πράγματα είναι ανά-
γκη να συντελέσουν οι Οδηγίες.
7. Για τη γνωριμία των μαθητών με την ιστορία της ελληνικής γλώσσας νομίζω ότι υ-
πάρχουν και προσφορότεροι τρόποι, που ξεκουράζουν και διδάσκουν. Μνημονεύω μια
πραγματική προσπάθεια που έκανε συνάδελφος (κυρία Δημητρομανωλάκη) στο Β' Λύκειο Ιε-
ράπετρας* επιθυλώσμαι να επισυνάψω πλήρες κείμενο με τα αναγκαία σχόλια (βλέπε
συνημμένες σελίδες).
8. Και θυμίζω ότι για λόγους ανεξήγητους σε μένα δεν έχει ως τώρα δοθεί επίσημη
ενθάρρυνση στους Κεφαλίδη-Μουμτζζάκη να αναθεωρήσουν και βελτιώσουν το δικό τους βιβλίο
με όση περίραφση αποκτήθηκε όσα χρόνια αυτό το βιβλίο διδάσκεται. Γιατί;
9. Η πρότασή μου περιέχεται στις παράγραφες 2 και 4 που προηγήθηκαν.

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος λέγει:

"Ακούστηκαν πολλά παράξενα και αντιφατικά σε σχέση με το θέμα. Αντιφατικά όχι μόνο καθ'αυτά αλλά και σε σχέση με ορισμένα που λέγονται, δηλ. έχουν λεχθεί, σε άλλες συνεδρίες και κρίσεις βιβλίων. Δε θα αναφερθώ παρά μόνο σε ό,τι έχει σχέση με τα σημεία που αφορούν την ειδικότητά μου.

Βρίσκω όλα τα άλλα όσα αναφέρονται σε σχέση με το ψυχολογικό πείραμα και την Ψυχολογία σωστά. Και ασφαλώς δε συμφωνώ με τα όσα ο εισηγητής του θέματος σχετικά ανέφερε, γιατί γενικεύει και συνδέει εσφαλμένα ή παρερμηνεύει. Για μένα υπάρχουν δύο μόνο σημεία που δεν έχουν θέση ή που κρίνονται απαράδεκτα. Αυτά είναι: 1) Το σημείο όπου αναφέρεται ότι "η ψυχή του ανθρώπου" είναι αντικείμενο του πειράματος. Εδώ υπάρχει ασφαλώς σύγχυση και αρελής θέση των πραγμάτων που δηλώνει μάλιστα και άγνοια αξιολογική. 2) Η χρήση των όρων "ψυχολογικό πείραμα" σε τίτλους κεφαλαίων. Αυτή ακριβώς θα έπρεπε ν'αποφευχθεί, γιατί δίνεται η εντύπωση ότι πρόκειται για κάποιο σύγχρονο βιβλίο Ψυχολογίας. Όμως η εισήγηση και ο τρόπος με τον οποίο γίνεται αυτή, δεν είναι λάθος. Αντίθετα είναι πολύ επιτυχής. Δεν έχει κανείς παρά να διαβάσει τη σελ. 18 στο τέλος: "Μιλάνε για "πρώτη απόπειρα ψυχολ. πειράματος" κτλ. Η συσχέτιση αυτή των νέων διαπιστώσεων με ό,τι σχετικό επιδιώχθηκε στο παρελθόν γίνεται συχνά και από πολλούς, γιατί εδώ να θεωρηθεί σαν κάτι τελειώς απαράδεκτο, όπως ειπώθηκε. Ένα τρίτο μειονέκτημα βρίσκω στο ότι στη σελ. 19 (αρχή) γίνεται λόγος για κάποιο πείραμα και βέβαια ενώ στο τέλος αυτής της σελ. υπάρχει μια συνέπεια και αντίστοιχη ενημέρωση (θα έλεγα αναφορά), με σύγχρονα δεδομένα δε γίνεται το ίδιο και εδώ. Θα έπρεπε να γίνει μια μικρή υπόμνηση σε αντίστοιχα δεδομένα της Κοινωνικής Ψυχολογίας και Ανθρωπολογίας που είναι τόσο ενδιαφέροντα. Διαφωνώ πάντως με εκείνους που ανέφεραν ότι η γνώση δεν "είναι έμφυτη". Οι συγγραφείς μιλούν εδώ για τον Πλάτωνα για τον οποίο η γνώση είναι ασφαλώς έμφυτη. Αν πάντως αποφασιστεί ανατύπωση του βιβλίου προτείνω να φύγουν: 1) Η φράση ότι η ψυχή είναι αντικείμενο του πειράματος, και 2) η φράση "ψυχολ. πείραμα" στους τίτλους των κεφαλαίων. Βέβαια παραμένει για μένα ανοικτό το θέμα κατά πόσο όλες αυτές οι αναφορές έχουν θέση τόσο αναλυτικά σε ένα βιβλίο Αρχαίων. Αν πάντως λάβω υπόψη το περιεχόμενο του βιβλίου της Ψυχολογίας που έχει εγκρίνει η πλειοψηφία του Τμήματος, παρά την κατηγορηματική δική μου αντίθεση, μπορώ να βεβαιώσω ότι δεν υπάρχει διαφορά απόψεων ούτε και στα όσα ανέφερα παραπάνω ως μειονεκτήματα".

Ο κ. Ηλίας Σκυρόπουλος λέγει:

1. Το διδακτικό εγχειρίδιο, για του οποίου την ανατύπωση έχουμε παρακληθεί από τη Διοίκηση, έπρεπε να καλύψει τις διδακτικές ανάγκες του μαθήματος των αρχαίων ελληνικών στην Α' τάξη ΕΠΑ, που διδάσκεται 4 ώρες την εβδομάδα. Για να γίνει δυνατός ο έγκαιρος εφοδιασμός των μαθητών, στάλθηκε στον ΟΕΑΒ με τη μέθοδο της τευχοποίησης* έτσι το πρώτο τεύχος (κεφ. 1-13) δόθηκε στην αρχή του σχολ. έτους, το δεύτερο τεύχος (κεφ. 14-21) πολύ αργότερα και τέλος το τρίτο τεύχος εγκρίθηκε από το Τμήμα για πρώτη πειραματική εφαρμογή, αλλά ακόμη δεν έχει εκτυπωθεί από τον ΟΕΑΒ, αν και το διδακτικό έτος έχει ήδη λήξει.

2. Θέλω να επιμελίνω σ' αυτό το σημείο, γιατί νομίζω ότι έρχεται σε αντίθεση με τις διδασκαλικές διαβεβαιώσεις της Επιτροπής Κρίσεως, όταν με την ευκαιρία της κρίσης του γ' τεύχους δήλωσα στο Τμήμα ότι η εφαρμογή του προγράμματος προχωρεί με απόλυτη επιτυχία και ότι φιλόλογοι και μαθητές με ενθουσιασμό, για πρώτη φορά, προσεγγίζουν αρχαία κείμενα από το πρωτότυπο. Πως να συμμεριστούμε όμως αυτό τον ενθουσιασμό, όταν η αδιόφευκτη και αδήριτη πραγματικότητα μας λέει ότι μόνο τα 3/5 της ύλης διδάχτηκαν - αν βέβαια ολοκληρώθηκε η διδασκαλία του β' τεύχους. Και νομίζω ότι οφείλουμε έστω κι αν ο λόγος μου σταθεί πικρός, να ειδοποιήσουμε τους υπεύθυνους για το ΕΠΑ, που ο υπεράνθρωπος μύθος τους από όλους μας αναγνωρίζεται, να είναι επιφυλακτικοί όταν θα διαβάσουν τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του μαθήματος, όσο κι αν θα υπάρχουν στατιστικά δεδομένα που θα δικαιολογούν ενθουσιασμούς.

3. Γιατί, βλέποντας τα δύο τευχίδια που τώρα συζητούμε την ανατύπωσή τους, τί μπορούμε να ελπίζουμε ότι πήραν τα παιδιά από τον αρχαιοελληνικό λόγο, και πόσα παιδιά που κατά τα 5/6 τους δεν θα ξαναδοούν αρχαίο κείμενο: μερικά λεξιλογικά, γραμματικά και συντακτικά στοιχεία "ατάκτως ερριμμένα" κι αυτά, κάπου 20 μικρά κείμενα με εντελώς μέτρια λογοτεχνική αξία και μάλιστα ούτε μια γραμμή κλασικού κειμένου* σταμάτησαν στα κείμενα της πιο άχαρης περιόδου των ελληνικών γραμμάτων, στα αττικιστικά κείμενα. ούτε μια γραμμή από δραματική ποίηση, από φιλοσοφία, από Θουκυδίδη, από Όμηρο! (Κάτι λίγα από αυτά υπάρχουν στο τρίτο τεύχος, που όμως δεν διδάχτηκε).

4. Και έρχεται αμελίκτο το ερώτημα: σ' ένα νέο τύπο σχολείου, στον οποίο η ελληνική κοινωνία έχει αποθέσει πολλές δικαιολογημένες ελπίδες και όπου πρέπει να πέσει ο άνεμος της δημιουργικής παιδευτικής ανανέωσης, δικαιολογείται

να διαθέτουμε 4 ώρες την εβδομάδα (περίπου 150 ώρες το χρόνο) για να κάνουμε απο-
λογισμό και να διαπιστώσουμε ότι τα παιδιά πήραν μόνο κάτι ασήμαντα ψιχία γλωσσι-
κής, κυρίως, κατάρτισης. Και επειδή ο καθένας έχει τις ευθύνες του, ας μη διατί-
σουμε να θέσουμε το δάκτυλο "ἐπὶ τὸν τύπον τῶν ἡλῶν" και να δεχθούμε ότι: α) Ἀρχή
τῶν κακῶν ἦταν ἡ ἔγκριση τοῦ αναλυτικοῦ προγράμματος και στή συνέχεια τῆς ανάθεσης
συγγραφῆς τοῦ βιβλίου. Ἡ περίεργη πλειοψηφία που συγκέντρωσε τότε ἡ ἔγκριση τοῦ
προγράμματος που μας ἔστειλε ἡ Διοίκηση 4 ψήφοι ὑπέρ, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἡ 1 ἐξέπλη-
ξε, γιατί ἦταν ἀντίθετη με τὶς ἀποφῆς που εἶχε εκθέσει ὁ συνάδελφος που τὸν ἔδωσε,
1 λευκή, χωρίς να αιτιολογηθεῖ ἐπαρκῶς ἡ "λευκότης" τῆς και τρεῖς ἀρνητικές (μέσα
στὶς ὁποῖες οἱ 2 τῶν κλασικῶν φιλολόγων τοῦ Τμήματος, που ὁ ἕνας τοὺς ἦταν και Πρόε-
δρος) ἀνοῖξε τὸ δρόμο στο να χρεωθεῖ τὸ νέο σχολεῖο με ἕνα ἀχαρο και δυσβάσταχτο
φορτίο και να κάνει στροφή 180 μοιρῶν: ἐνῶ τὰ προγράμματα τοῦ ΠΠΛ εἶχαν προοδευτικῶς
πνεῦμα, με τὸ πρόγραμμα τῶν ἀρχαίων ἐλληνικῶν ὀπισθοδρομοῦσαμε, ἀφὸς ἀντὶ διδασκαλίας
πνεύματος προτιμήσαμε, ὅπως ἀποδείχθηκε, διδασκαλία νεκροῦ γράμματος. Γλωσσικὴ
διδασκαλία ἀντὶ ἀμεσώτερη πνευματικὴ ἐπικοινωνία με τῶν ἀρχαίων εἰσηγήθηκαμε.

5. Τὴν ἔγκριση τοῦ προγράμματος και τὴν ἀνάθεση συγγραφῆς ἀκολούθησε ἡ ἔγκριση
τῶν τριῶν τευχῶν τοῦ βιβλίου. Προσωπικά, παρὰ τὶς οὐσιαστικές ἀντιρρήσεις μου, ἐ-
πειδὴ πιστεύω στο "ἢ πεῖθειν ἢ ποιεῖν", δέχτηκα τὴν ἔγκριση τοῦ α' τεύχους, εἶχα πα-
λιές ἐπιφυλάξεις στο β', ἀλλὰ δὲν μπόρεσα να μὴ διαφωνήσω ριζικά ὅταν παρουσιάστηκε
τὸ γ' τεῦχος, ὅπως φαίνεται στο σχετικὸ πρακτικὸ. Γι' αὐτὸ παρακάτω τὴν γραμμάτεια τοῦ
Τμήματος να συνάψει στο σημερινὸ πρακτικὸ τόσο τὶς παρατηρήσεις τοῦ κ. Β. Κακιδῆ για
τὸ β' τεῦχος ὅσο και τὶς δικές μου για τὸ γ' τεῦχος.

6. Ἡ γενικότερη κρίση μου, τώρα που ἔχουμε και τὰ τρία τεύχη μπροστά μας, εἶναι:
ξαναζει, ἐφτάφυκη, ἡ σχολαστικὴ παράδοση τῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, που
δυνάστευσε τὰ πρότυπα σχολεῖα τοῦ λεκανοπέδιου και τὸ Διδασκαλεῖο Μέσης Παιδείας
(Δ.Μ.Ε). Στο βιβλίο συναντοῦμε ἄλλοτε ἔχνη ἀπὸ "Τέχνην Γραμματικῆς" και ἀπὸ μετρού-
τατο Ζούκη και ἄλλοτε ἀπὸ τὴν ἐλιτίστικη ἐκζήτηση τῶν "Γραμμάτων Ἑλληνικῶν" τῶν Κολ-
λεγίων. Ἡ χρυσὴ τομὴ στάθηκε ἄγνωστη. Ἐῖτσι ὅπως εἶναι, οὔτε φιλόδοξους παιδευτι-
κοὺς σκοποὺς μπορεῖ να ἐξυπηρετήσῃ και, πολὺ τὸ φοβάμαι, οὔτε να διορθωθεῖ. Εἶναι
τόση ἡ σύγχυση σκοποθεσίας, τόσες οἱ ἀδυναμίες δομῆς, τόσα τὰ λάθη στο περιεχόμενο,
που δὲν μπορούμε να πειστοῦμε ὅτι οἱ συγγραφεῖς - οἱ ὁποῖοι δὲν ἔβρουμε τι ἔχουν γρά-
φει για τὰ ἀρχαῖα ἐλληνικά πρὶν ἀναλάβουν τὸν ἀθλο που εἶχαν μπροστά τοὺς - εἶναι σε

θέση να επιφέρουν ουσιαστικές βελτιώσεις.

7. Τις αδυναμίες αυτές του περιεχομένου τις έχει και η πολύχρωμη εικονογράφηση, που σπάνια συνδέεται οργανικά με το κείμενο, ενώ τις πιο πολλές φορές είναι διακόσμηση βιτρίνας. Αφήνω ότι απορώ πως δεν ενέπλεξε τον ΟΕΑΒ με περιπέτειες με την "Εκδοτική Αθηνών", της οποίας την εικονογράφηση στην "Ιστορία του Ελληνικού Έθνους" ανενδοίαστα μετέφεραν στο βιβλίο οι συγγραφείς. Όμως αρχαία ελληνικά δεν είναι χλιδή εικονογραφική, μια τέτοια εικονογράφηση προδίνει άγνοια των βασικών αρετών του αρχαιοελληνικού πνεύματος.

8. Μπροστά στην δυσάρεστη αυτή πραγματικότητα, η μόνη λύση που βλέπω είναι: εφόσον ήδη ο Σεπτέμβριος είναι πολύ κοντά, να ανατυπωθούν και τα τρία τεύχη σε ένα και να επανεκδοθούν για το σχ. έτος 1985-6 ως λύση ανάγκης. Όμως το Τμήμα έχει υποχρέωση το συντομότερο να δώσει στη Διοίκηση νέο πρόγραμμα, που πραγματικά ανταποκρίνεται στους σκοπούς του ΠΠ, ώστε από το 1986-7 να παύσει αυτή η υποβάθμιση του μαθήματος και η κατασπατάληση 150 ωρών για τόσο πενιχρά παιδευτικά αποτελέσματα.

.....
Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Ηλ. Σπυρόπουλος θεωρεί ότι ολοκληρώθηκε η συζήτηση και προτείνει να γίνει ψηφοφορία ανάμεσα σε τρεις προτάσεις που διατυπώθηκαν:

- Α: Να σταλεί για ανατύπωση αμέσως το α' τεύχος και να σταλεί αργότερα το β', αφού οι συγγραφείς επιφέρουν τις απαραίτητες βελτιώσεις (κ. Σακκά)
- Β: Να απορριφθεί το βιβλίο στο σύνολό του και να μην ανατυπωθεί (πρόταση κ. Παπασημακόπουλου)
- Γ: Η πρόταση που διαμορφώθηκε ύστερα από την εισήγηση του κ. Τομπαΐδη και την παρέμβαση του κ. Βαρουχάκη: Να ανατυπωθούν, ως λύση ανάγκης για το σχ. έτος 1985-6, τα τεύχη α' και β' μαζί με το τεύχος γ' σε ένα τόμο, αφού οι συγγραφείς αξιοποιήσουν τις παρατηρήσεις του Τμήματος.

Ψ η φ ο φ ο ρ ί α

Σκορδίλης	Γ
Τομπαΐδης	Γ
Παπασημακόπουλος	Β
Αδαμόπουλος	Γ
Παπαδόπουλος	Β
Βώρος	Α
Βαρουχάκης	Γ
Σωκιάς	Α
Σπυρόπουλος	Γ

Το Τμήμα με ψήφους 5:4 α π ο φ α ί ν ε τ α ι
 αποδέχεται την Γ' πρόταση δηλ. να ανατυπωθούν, ως λύση ανάγκης για το σχολ. έτος 1985-86, τα τεύχη α' και β' μαζί με το τεύχος γ' σε ένα τόμο, αφού οι συγγραφείς αξιοποιήσουν τις παρατηρήσεις του Τμήματος.

Θέμα 2^ο: Ο κ. Ηλ. Σπυρόπουλος λέγει:

Το Τμήμα ύστερα από το έγγραφο 3715/20-5-85 του Υπουργού Εθνικής Παιδείας κ. Απ. Κακλαμάνη, σε προηγούμενη πράξη του (Πράξη 47/1985) γνωμοδότησε για την ανάθεση συγγραφής φυλλαδίου "Συνοπτική Ιστορία της Θεσσαλονίκης", για να διανεμηθεί στους μαθητές των σχολείων Μ.Ε ως συμβολή στον εορτασμό των 2.300 χρόνων από την ίδρυση της Θεσσαλονίκης.

Ύστερα από επικοινωνία με τον ομότιμο καθηγητή του Παν/μίου Θεσ/νίκης και κορυφαίο νεοέλληνα ιστορικό κ. Απόστολο Βακαλόπουλο, προτείνω να συμπληρωθεί η ανάθεση της συγγραφής του έργου με τους παρακάτω όρους:

1. Το φυλλάδιο θα αποτελείται από 2 τυπογραφικά ιστορικού κειμένου, που θα αναφέρεται συνοπτικά στην ιστορία της Θεσσαλονίκης. (Από τα προϊστορικά χρόνια ως τους ελληνικούς χρόνους - ελληνιστική εποχή - ρωμαϊκή εποχή - βυζαντινή εποχή- τουρκοκρατία- ελεύθερο ελληνικό κράτος).
2. Ο συγγραφέας παρακαλείται να πλουτίσει το έργο με χάρτες, διαγράμματα, πίνακες και εικονογράφηση, που κρίνει ότι λειτουργικά συνδέεται με το κείμενο (περίπου 25% του κειμένου).
3. Προθεσμία παράδοσης του φυλλαδίου στον Οργανισμό Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων, ο οποίος θα το εκδόσει σε αριθμό αντιτύπων ίσο με το σύνολο των μαθητών όλων των βαθμίδων και των τύπων Μέσης Εκπαίδευσης, η 31^η Ιουλίου 1985.
4. Αμοιβή για το συγγραφέα : 120.000 δραχμές.

Το Τμήμα ύστερα από διευκρινιστική συζήτηση

αποφασίζει να

ομόφωνα: δέχεται την εισήγηση του κ. Ηλία Σπυρόπουλου στο σύνολό της.

Θέμα 5^ο: Ο κ. Παλαιοκρασσός λέγει:

Το 75% του κειμένου που έχω στα χέρια μου προέρχεται από το βιβλίο της Ηλεκτροτεχνίας που έγραψε ο ίδιος συγγραφέας για το Τεχνικό Λύκειο (Έκδοση Ευγενιδείου Ιδρύματος). Το υπόλοιπο 25% του κειμένου είναι καινούργια ύλη και αφορά κυρίως εργαστηριακές ασκήσεις. Το βιβλίο είναι γενικά καλό και εισηγούμαι να εγκριθεί. Τις παρακάτω παρατηρήσεις για τις οποίες υπάρχουν σημειώσεις μου πάνω στο κείμενο (σελ. 1, 3, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 21, 25, 27, 31, 33, 40, 53, 88, 121, 150, 153,) τις κάνω στα πλαίσια του εποικοδομητικού διαλόγου.

1) Σε ορισμένα σημεία χρειάζεται καλύτερη γλωσσική επιμέλεια. Καλύτερα να αποφεύγονται οι πολλές μετοχές. Έχουν παραμείνει ορισμένες καθαρευουσιάνικες εκφράσεις.

2) Σε ορισμένες περιπτώσεις η έλλειψη ακριβολογίας δημιουργεί προβλήματα επιστημονικής συνέπειας.

3) Η υπεραπλούστευση καμιά φορά προβληματίζει, όπως στην περίπτωση του ορισμού της γραμμικότητας.

4) Στις εργαστηριακές ασκήσεις πρέπει να συμπεριληφθεί και παλμογράφος σαν όργανο μέτρησης ηλεκτρικών μεγεθών, μια και έχει τη μεγαλύτερη χρήση σε σύγχρονα εργαστήρια.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Σ. Παλαιοκρασσά και προτείνει την έκδοση του παραπάνω βιβλίου από τον ΟΕΔΒ για τους μαθητές της Β' ΗΠΑ Σχολ. έτους 1985-86 για πρώτη πειραματική εφαρμογή.

Θέμα 6^ο: Ο κ. Αδαμόπουλος λέγει:

Η Δ/ση εφαρμογής εκπαιδευτικών σχεδίων, τμήμα εκπαιδευτικών μελετών και τεχνικής βοήθειας, με το έγγραφο της Φ 484/78/ΣΤ3/2682/17-5-85 μας διαβιβάζει το α' τεύχος του βιβλίου "Γενικές αρχές λογιστικής του κύκλου Διοίκηση και Οικονομία" της Β' τάξης του ΕΠΟΛΥ μαζί με την έκθεση της επιτροπής κρίσης και μας παρακαλεί για την έγκρισή του. Η ανάθεση συγγραφής του βιβλίου αυτού έγινε στους:

1. Γεωργουδάκη Στρατή διευθυντή του ΕΠΟΛΥ Ηλιούπολης και
 2. Ζαφειρόπουλο Κώστα καθηγητή του ΕΠΟΛΥ Ν. Φιλαδέλφειας
- σύμφωνα με την υπουργική απόφαση ορίσθηκε και η επιτροπή κρίσης που αποτελείται από τους:

1. Κανελλόπουλο Σωτήριο καθηγητή ΚΕΤΕ Σιβιτανιδείου
2. Σκαλιώτο Σπύρο και Δουκόπουλο Γεώργιο καθηγητές ΜΤΕΕ αποσπασμένους στη Δ/ση Εφαρμογής Προγ/των και Μελετών και Μ.ΤΕΕ.

Σύμφωνα με την έκθεση της Επιτροπής κρίσης το κρίνόμενο βιβλίο είναι γραμμένο σύμφωνα με το εγκεκριμένο αναλυτικό πρόγραμμα και δεν παρουσιάζει επιστημονικά και παιδαγωγικά σφάλματα.

Ύστερα από την παραπάνω κρίση της Επιτροπής κρίσης, μολονότι έχω επισημάνει στο βιβλίο ορισμένες γλωσσικές αστοχίες και λάθη στη χρήση του μαθηματικού συμβολισμού, εισηγούμαι την έγκρισή του για πειραματική εφαρμογή.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Α. Αδαμόπουλου.

Θέμα 3^ο: Ο Πρόεδρος του Τμήματος κ. Ηλίας Σπυρόπουλος παρακαλεί τα μέλη του Τμήματος να δώσουν στον κ. Σακκά σημειώματα σχετικά με τα αναλυτικά προγράμματα των σχολείων Μ.Γ.Ε.

Θέμα 4^ο: Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος ενημερώνει το Τμήμα ότι η ανάθεση της φυσικής Β' Λυκείου δεν έχει υπογραφεί από τον κ. Υπουργό.

Στη συνέχεια ανακοινώθηκε το περιεχόμενο των εξής εγγράφων:

1. 1951 -
2. 1871/30.5.85
3. 1930/30.5.85
4. 1870/27.5.85
5. 1869/27.5.85
6. 1881/27.5.85

Θέμα 3^ο:

Σε απάντηση του εγγράφου Γ₂/1605/27-5-1985 της Διεύθυνσης Εφαρμογής Προγραμμάτων Μ.Ε. έχω ζητήσει σημειώματα από τους ειδικούς για το κάθε θέμα συναδέλφους, τα οποία ήδη έχω συγκεντρώσει. Τα απαντητικά αυτά σημειώματα τα παραθέτω στη συνέχεια για να αποτελέσουν τη σχετική εισήγηση του Τμήματος.

I. Αναλ. Προγρ. της γλωσσικής διδασκαλίας στη Γ' τάξη Γυμνασίου από το σχολ.

έτος 1986-87

Έχουμε πεί σε προηγούμενη πράξη μας (49/85) ότι στην Γ' γυμνασίου κατά το επόμενο σχολικό έτος 1985-86, στο μάθημα της Νεοελληνικής γλώσσας και γραμματικής, θα ισχύσει το αναλυτικό πρόγραμμα που ισχύει μέχρι σήμερα. Η διδασκαλία θα γίνεται από τα νέα βιβλία "Νεοελληνική γλώσσα", που θα συνεχιστούν από τους μαθητές της Γ' Γυμνασίου. (Οι μαθητές αυτοί, φέτος ως μαθητές της Β' τάξης δεν μπόρεσαν να ολοκληρώσουν τη διδασκαλία του Β' τεύχους του βιβλίου για δύο λόγους: (α) Η διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας άρχισε από τις 15 Οκτωβρίου και (β) Οι μαθητές αυτοί διδάχτηκαν πρώτα αρκετές ενότητες του Α' τεύχους).

Το ωρολόγιο πρόγραμμα του μαθήματος διαμορφώνεται στη Γ' τάξη ως εξής: 2 ώρες κείμενα νεοελληνικής λογοτεχνίας από την αρχή ως το τέλος του διδακτικού έτους* 2 ώρες γλωσσική διδασκαλία - έκθεση από την αρχή του διδακτικού έτους ως τις 20 Ιανουαρίου ως το τέλος του διδακτικού έτους* 1 ώρα επιτομή της ιστορίας της ελληνικής γλώσσας από τις 20 Ιανουαρίου ως το τέλος του διδακτικού έτους.

Οι σκοποί της Κοσμογραφίας.

1. Οι σκοποί του μαθήματος της Κοσμογραφίας είναι οι ίδιοι με τους σκοπούς του μαθήματος "Στοιχεία Αστρονομίας και Διαστημικής" που αναφέρονται στη πράξη 37/1984.
2. Η κατανομή των ωρών των μαθηματικών της Β' τάξης του λυκείου να γίνει ως εξής: (πράξη 45/85).
Άλγεβρα : Ώρες : 3
Γεωμετρία : " : 2

3. Η κατανομή των ωρών των μαθηματικών της δέσμης Ι της Γ' λυκείου να γίνει ως εξής (πρ. 45/85).

		α' τρίμηνο	β' τρίμηνο	γ' τρίμηνο
Ανάλυση	Ώρες	3	4	4
Άλγεβρα-Αναλυτική Γεωμετρία	Ώρες	5	4	4

4. Οι σκοποί της Φιλοσοφίας

Σκοπός του μαθήματος της φιλοσοφίας είναι να μυηθούν οι μαθητές στην ιδιοτυπία, τη μέθοδο και τη σπουδαιότητα της φιλοσοφίας ως πνευματικής επίδοσης που βοηθεί τον άνθρωπο να ερμηνεύσει καλύτερα τα ζητήματα του κόσμου και της ζωής και να οδηγηθεί στην αυτογνωσία και τον αυτοκαθορισμό του.

Σκοπός του Α' μέρους (Αρχαία Ελληνική Φιλοσοφία) είναι να παρακολουθήσουν οι μαθητές τη φιλοσοφία στην πρώτη περίοδο της ιστορίας της, οπότε διατυπώθηκαν κατά τρόπο αόρτο τα βασικά προβλήματα της. Σκοπός του Β' (Στοιχεία Τυπικής Λογικής), του Γ' (Τα βασικά ερωτήματα της Γνωσιολογίας) και του Δ' μέρους (Γενική Θεωρία της Επιστήμης), που οργανώνονται γύρω από το θεματικό άξονα "γνώση", είναι να κινήσουν το ενδιαφέρον των μαθητών της Γ' Λυκείου - πολλοί από τους οποίους θα είναι αύριο επιστήμονες - και να τους δημιουργήσουν ερωτήματα σχετικά με: α) την ορθή λειτουργία της λογικής σκέψης και τις προϋποθέσεις της· β) τις διάφορες θεωρίες της γνωσιολογίας, που δίνουν την ευκαιρία για μια πρώτη γνωριμία με παλαιότερες και σύγχρονες φιλοσοφικές σχολές και γ) την ιδιοτυπία, τη σπουδαιότητα και τη γενική μεθοδολογία της επιστήμης.

5. Η κατανομή των ωρών διδασκαλίας του μαθήματος της Αρχ. Ελλ. Γλώσσας και Γραμμ. στη Β' τάξη του Προτ. Ελλ. Κλασ. Λυκείου.

Για την κατανομή των ωρών διδασκαλίας του μαθήματος ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ στο κλασικό λύκειο προτείνουμε τα εξής:

1. Α' τάξη, ώρες 9.

α) Γλωσσική διδασκαλία από το εγκεκριμένο Ανθολόγιο εννέα (9) ώρες την εβδομάδα από την αρχή του διδακτικού έτους ως τις 23 Δεκεμβρίου και επτά (7) ώρες την εβδομάδα από 8 Ιανουαρίου ως το τέλος του διδακτικού έτους.

β) Διδασκαλία κειμένου, ώρες δύο (2) από 8 Ιανουαρίου ως το τέλος του διδακτικού έτους.

Ερμηνεία περικοπών από τα δύο πρώτα βιβλία των Ελληνικών του Ξενοφώντα.
Η ερμηνευτική εργασία συμπληρώνεται με διάφορες ασκήσεις, προφορικές και γραπτές, σχετικές με τη γλώσσα και το περιεχόμενο του κειμένου.

2. Β' τάξη, ώρες 8.

- α) Λυσία, Υπέρ του αδυνάτου: ώρες 5 την εβδομάδα από την αρχή του διδακτικού έτους ως τις 15 Οκτωβρίου.
- β) Πλάτωνα, Πρωταγόρας: ώρες 3 την εβδομάδα από την αρχή του διδακτικού έτους ως τις 15 Φεβρουαρίου.
- γ) Σοφοκλή, Αντιγόνη: ώρες 5 την εβδομάδα από 16 Οκτωβρίου ως τις 15 Φεβρουαρίου.
- δ) Θουκυδίδη, Ιστορία: ώρες 5 την εβδομάδα από 16 Φεβρουαρίου ως το τέλος του διδακτικού έτους.
- ε) Ομήρου, Ιλιάδα (Εκλογές): ώρες 3 την εβδομάδα από 16 Φεβρουαρίου ως το τέλος του διδακτικού έτους.

3. Γ' τάξη, ώρες 8.

- α) Οιδίππους Τύραννος: ώρες 5 την εβδομάδα από την αρχή του διδακτικού έτους ως τις 30 Νοεμβρίου και 3 ώρες την εβδομάδα από 1 Δεκεμβρίου ως τις 23 Δεκεμβρίου.
- β) Ανθολόγιο Αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων: ώρες 2 την εβδομάδα από 1 Δεκεμβρίου ως τις 31 Μαρτίου και ώρες 5 την εβδομάδα από 1 Απριλίου ως το τέλος του διδακτικού έτους.
- γ) Θουκυδίδη, Επιτάφιος: ώρες 3 την εβδομάδα από 8 Ιανουαρίου ως τις 31 Μαρτίου.
- δ) Θεματογραφία: ώρες 3 την εβδομάδα ολόκληρο το διδακτικό έτος.

6. Αναλ. Προγ. Ψυχολογίας της Β' τάξης Λυκείου και Κοινωνιολογίας της Γ' τάξης Λυκείου.

Με βάση σημείωμα του κ. Ν. Παπαδόπουλου α) στην Ψυχολογία της Β' τάξης Λυκείου για το 1985-6 και το 1986-7 θα ισχύσει το πρόγραμμα που ίσχυε ως τώρα.
β) στην Κοινωνιολογία της Γ' τάξης Λυκείου για το 1985-6 το αναλυτικό πρόγραμμα παραμένει το ίδιο. Για το 1986-87 είναι πολύ πιθανό να ισχύσει νέο αναλυτικό πρόγραμμα.

7. Αναλυτικά προγράμματα Φυσικής, Γεωγραφίας και Γεωλογίας - Ορυκτολογίας.

Α' Φυσική

Στην Α' τάξη εσπερινού Λυκείου θα ισχύσει το ακόλουθο αναλυτικό πρόγραμμα:

1. Εισαγωγή

Φυσικά μεγέθη. Το διεθνές σύστημα. Διαστάσεις.

Μεταβολές φυσικών μεγεθών, Α μηχανική

2. Κινήσεις ευθύγραμμες και καμπυλόγραμες

Συστήματα αναφοράς. Ταχύτητα. Επιτάχυνση.

Κινήσεις με επιτάχυνση. Σύνθεση ταχυτήτων. Ελεύθερη πτώση. Βολές
Περιοδικές κινήσεις. Ομαλές κυκλικές κινήσεις.

Γραμμικές αρμονικές ταλαντώσεις. Φθίνουσα - αμείωτη.

3. Σύνθεση δυνάμεων.

4. Δύναμη και κίνηση.

Νόμοι του Νεύτωνα. Αρχή διατήρησης της ορμής.

Τριβή. Κεντρομόλος δύναμη. Δύναμη και αρμονική ταλάντωση.

5. Περιστροφή στερεού.

Ροπή δύναμης. Κέντρο βάρους. Ραπή αδράνειας. Στροφομή.

Στη Β' και Γ' τάξεις Εσπερ. Λυκείου θα ισχύσει το ίδιο πρόγραμμα Φυσικής που ισχύει
το σχ. έτος 1984-85.

Β' Γεωγραφία της Α' τάξης Γυμνασίου

Δεν επέρχεται μεταβολή στο πρόγραμμα.

Γ' Γεωλογία - ορυκτολογία της Α' τάξης Λυκείου

Θα ισχύσει το ακόλουθο νέο αναλυτικό πρόγραμμα:

Γενικά για το αντικείμενο της Γεωλογίας με ιστορική αναδρομή. Τομή της γης.
Ηπειρωτικός και ωκεάνειος φλοιός. Θεωρίες (λιθοσφαιρικές πλάκες). Σεισμοί.
Ηφαιστειδότητα. Ορυκτά και πετρώματα. Πυργενή πετρώματα. Ιζηματογενή πετρώ-
ματα. Μεταμορφωμένα πετρώματα. Γεωλογικός κύκλος. Ορογενετικά συστήματα.
Ορογένεση. Ανάλυση της μορφολογίας της επιφάνειας της γης. Εξωγενείς δυναμικοί
παράγοντες: Το νερό. Τα Απολιθώματα και η πληροφόρηση από αυτά. Παραμόρφωση
πετρωμάτων. Γεωλογικοί χάρτες και τομές. Γεωλογική Ιστορία της γής και ειδι-
κότερα της Ελλάδας. Πρακτικές εφαρμογές της Γεωλογίας: Υπόγεια νερά. Μεταλ-

λεύματα. Βιομηχανικά ορυκτά - Λατομικά προϊόντα. Η Γεωλογία και τα τεχνικά έργα. Ενεργειακοί πόροι : Καύσιμα και θάλασσα-υλικά. - Περιβάλλον και χωρο-ταξικός σχεδιασμός.

Αναλ. Προγρ. της Φυσικής Αγωγής.

Το αναλυτικό πρόγραμμα Φυσ. Αγωγής του Λυκείου θα παραμείνει όπως έχει και στο προσεχές σχολικό έτος 1985-86.

Υπάρχουν βάσιμες ελπίδες πως το αναλυτικό πρόγραμμα του μαθήματος θα ανα-νεωθεί στο σύνολό του, για το Γυμνάσιο και το Λύκειο, και θα ισχύσει από το σχολικό έτος 1986-87.

Για τον παραπάνω σκοπό θα συγκροτηθεί από το ΚΕΜΕ έγκαιρα ομάδα εργασίας που με τη συνεργασία των Σχολικών Συμβούλων θα επεξεργαστεί και θα ολοκληρώσει τα προγράμματα αυτά.

III. ΙΣΤΟΡΙΑ

1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ Μ.Ε.

Με τη διδασκαλία της Ιστορίας επιδιώκεται να συνειδητοποιήσουν και να ενστερνιστούν βαθμιαία οι μαθητές ότι:

α) ο ελληνικός και παγκόσμιος πολιτισμός είναι έργο συλλογικής ανθρώπινης προσπάθειας, αγώνων και θυσιών,

β) ο άνθρωπος οφείλει πολλά στο χθές και ευθύνεται για την οικοδόμηση του σήμερα και το σχεδιασμό του αύριο,

γ) τα ιστορικά γεγονότα συνδέονται μεταξύ τους με σχέσεις γενεσιουργές και αποτελούν αλληλουχία αιτίων (ανθρώπινων αναγκών, κινήτρων και ιδεών) και αποτελεσμάτων (ανθρώπινων πράξεων και αντιδράσεων),

δ) η διαρκής και προσεκτική αναζήτηση των κινήτρων δράσης των ιστορικών προσώπων, ομάδων και λαών του παρελθόντος οδηγεί, αναλογικά κάπως, σε ασφαλέστερες και προσηρότερες αποφάσεις σχετικά με την αντιμετώπιση των προκείμενων κάθε φορά προβλημάτων της ανθρώπινης κοινωνίας,

ε) οι διάφορες εκφάνσεις του πολιτισμού κάθε κοινωνίας και εποχής απεικονίζουν και διάφορους τρόπους έκφρασης της βιοθεωρίας των ανθρώπων της ίδιας κοινωνίας και εποχής.

* Ως μερικότεροι στόχοι του μαθήματος της Ιστορίας, επισημαίνονται οι ακόλουθοι:

α) αναδρομή και μύηση στις πηγές της Ιστορίας,

β) εισαγωγή στην ελληνική παράδοση και στα προβλήματα του σύγχρονου Ελληνισμού,

γ) συνειδητοποίηση της ελληνικής διάρκειας,

δ) αντικειμενική θεώρηση των πολιτευμάτων και οικείωση των μαθητών με το δημοκρατικό τρόπο πολιτικής οργάνωσης και διαβίωσης, και

ε) καλλιέργεια γνήσιου πατριωτικού φρονήματος.

* Συνοχικά η διδασκαλία της Ιστορίας αποβλέπει στην καλλιέργεια ιστορικής συνείδησης και κρίσης και συλλογικής αντίληψης.

177

A' Τάξη

Επίδοχοι κατά Ενότητα

- 1η Ενότητα : Να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για μια πρώτη γνωριμία μεταξύ του καθηγητή και των μαθητών που βρίσκονται στο στάδιο της μετάβασης σε νέα εκπαιδευτική βαθμίδα.
- 2η Ενότητα : Να καταλάβει ο μαθητής τη συνεργασία και την αλληλεξάρτηση ανάμεσα στα μέλη του κοινωνικού συνόλου.
- 3η Ενότητα : Να καταλάβει ο μαθητής τη σκοπιμότητα της κατανομής των εργασιών για να λειτουργήσει μια κοινωνία.
- 4η Ενότητα : Να καταλάβει ο μαθητής τις ανάγκες που εξυπηρετούνται από τις διάφορες ασχολίες τόσο μέσα στην οικογένεια όσο και στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.
- 5η Ενότητα : Να βρεθεί ο μαθητής σε μια κατάσταση ομαδικής δραστηριότητας όπου έχει επιφορτιστεί με ένα συγκεκριμένο καθήκον.
- 6η Ενότητα : Να καταλάβει ο μαθητής ότι οι άνθρωποι μπορούν να αισθάνονται και να αντιδρούν με διαφορετικούς τρόπους σε ίδιες καταστάσεις.
- 7η Ενότητα : Να καταλάβει ο μαθητής ότι υπάρχουν διαφορές απόψεων ανάμεσα στα άτομα. Να μάθει να διατυπώνει τις απόψεις του και να ακούει τις απόψεις των άλλων.
- 8η Ενότητα : Να καταλάβει ο μαθητής τι είναι απόφαση.
- 9η Ενότητα : Να καταλάβει ο μαθητής :
 - α) Με ποιους τρόπους αποφασίζει κανείς.
 - β) Πόσο συμμετέχει στις αποφάσεις για ό,τι τον αφορά.

447 B' Τάξη

- ΣΤΟΙΧΟΙ ΚΑΤΑ ΕΝΟΤΗΤΑ

- 1η Ενότητα : Να αναρωτηθεί ο μαθητής για τους σκοπούς του Σχολείου και για τη σχέση Σχολείου και ζωής.
- 2η Ενότητα : Να ενθαρρυνθεί ο μαθητής να σκεφτεί θέματα που έχουν σχέση με τη ζωή μετά το Σχολείο.
- 3η Ενότητα : Να καταλάβει ο μαθητής την έννοια των ενδιαφερόντων και τις συνθήκες δημιουργίας τους.
- 4η Ενότητα : Να καταλάβει ο μαθητής την έννοια της δεξιότητας και πώς δημιουργείται.
- 5η Ενότητα : Να καταλάβει ο μαθητής τι είναι το στερεότυπο του φύλου, πώς δημιουργείται και συντηρείται.
- 6η Ενότητα : Να καταλάβει ο μαθητής ότι οι καθημερινές εμπειρίες μπορεί να είναι σημαντική πηγή γνώσης.
- 7η Ενότητα : Να βοηθηθεί ο μαθητής να σκεφτεί προβλήματα που έχουν σχέση με την επίδοση στο Σχολείο και τους παράγοντες που την επηρεάζουν.
- 8η Ενότητα : Να δοθεί στο μαθητή η ευκαιρία να σκεφτεί και να συζητήσει τη σχέση συνέχειας που υπάρχει ανάμεσα στις διαδοχικές φάσεις της ζωής του ανθρώπου.
- 9η Ενότητα : Να βοηθηθεί ο μαθητής να αρχίσει να σκεφτείται την εργασία και τα προβλήματά της.
- 10η, 11η : Να καταλάβει ο μαθητής μερικές βασικές Ενότητες : έννοιες που σχετίζονται με την άσκηση κάποιου επαγγέλματος.

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΤΑ ΕΝΟΤΗΤΑ

Γ' Τάξη

- 1η : Να καταλάβουν οι μαθητές τους σκοπούς του θεσμού σε σχέση με τις ανάγκες και τις προσδοκίες τους.
- 2η : Να ενημερωθούν οι γονείς :
- α) για τη σημασία και το περιεχόμενο του ΣΕΠ
 - β) για την ανάγκη και τους τρόπους συνεργασίας γονιών-καθηγητή ΣΕΠ σχετικά με τη βοήθεια που μπορούν να προσφέρουν στο παιδί τους και στην εφαρμογή του ΣΕΠ στο σχολείο.
- 3η : Να καταλάβουν οι μαθητές ότι οπόσους σημαίνει :
- α) προσδιορισμό των αναγκών και των δυνατοτήτων
 - β) γνώση των όρων και των συνθηκών
 - γ) επιλογή προτεραιοτήτων
- 4η : Να καταλάβουν οι μαθητές ότι κάθε οπόσος έχει τις οπότερες επιπτώσεις της.
- 5η : Να εντοπίσουν οι μαθητές παράγοντες που επηρεάζουν την εκλογή επαγγέλματος. Επίσης να καταλάβουν τη σημασία της πληροφόρησης ως καθοριστικού παράγοντα στη λήψη οπόσσης, ειδικό της επαγγελματικής.
- 6η : Να προσδιορίσουν οι μαθητές και να βάλουν σε σειρά προτεραιότητας τις επαγγελματικές αξίες σύμφωνα με τις ανάγκες τους.
- 7η : Να μάθουν οι μαθητές ότι το ενδιαφέροντα μπορούν να τοξινωθούν σε ομάδες και να συσχετιστούν με το επαγγέλμα.
- 8η : Να αναλυθούν το επαγγελματικό ενδιαφέροντα κατά επίπεδο σπουδών.

- 9γ : Να δουν οι μαθητές από ποιές πλευρές μπορεί κανείς να σκεφτεί τη συνέχεια των σπουδών του πριν προχωρήσει σε επιλογή.
- 10γ-13γ : Να ενημερωθούν οι μαθητές για το εκπαιδευτικό σύστημα και τις διεξόδους τους.
- 14γ : Να βοηθηθούν οι μαθητές να διαμορφώσουν ένα πλαίσιο εξέτασης των επαγγελματιών.
- 15γ : Να εντοπιστούν και να αξιολογηθούν οι διάφορες πηγές επαγγελματικής πληροφόρησης.
- 16γ-17γ : Να εξοικειωθούν οι μαθητές :
- α) με το χώρο εργασίας
 - β) με τα διάφορα επαγγέλματα που ασκούνται εκεί
- 18γ : Να αξιολογηθούν και να συστηματοποιηθούν οι πληροφορίες και οι εμπειρίες που πήραν οι μαθητές από το χώρο εργασίας για συγκεκριμένο επαγγελματία (σύνταξη, επαγγελματικές μονογραφίες).
- 19γ : Να εξοικειωθούν οι μαθητές με έννοιες και μηχανισμούς διαμόρφωσης φαινομένων της οικονομικής ζωής, όπως η πρόσληψη, η ανεργία, ο συνδικαλισμός, η ανεργία, κτλ.
- 20γ : Να μάθουν οι μαθητές να σκέπτονται το επαγγελματικό τους μέλλον σε σχέση με το δεδομένο και τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας.

Το Τμήμα, αφού έλαβε υπόψη του:

α) Το έγγραφο Γ₂/1605/27-5-1985 και

β) Την εισήγηση του κ. Δ. Σακκά και το περιεχόμενο των υπηρεσιακών σημειωμάτων που κατέθεσαν οι ειδικοί του Τμήματος για το κάθε θέμα για το οποίο ζητεί απάντηση το ανωτέρω έγγραφο,

γνωμοδοτεί:

αποδέχεται το περιεχόμενο της εισήγησης, και των σημειωμάτων όπως έχει.

Με την ευκαιρία συνιστά στη Διοίκηση ότι για λόγους πρακτικούς η ενσωμάτωση των Αναλ. Προγρ. να μη γίνει κατά τάξεις αλλά κατά μάθημα (π.χ Μαθηματικά Α' Γυμνασίου. έπειτα Β' Γυμν. και έπειτα Γ' Γυμνασίου κτλ.)

Στο αντίστοιχο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των Διευκ.

της Η.Δ.

Η Γραμματέας

Ζαράφης
Ρ. ΖΑΡΑΦΗΝΙΟΥ

Π ρ ό ξ η 50/85

Σήμερα, 10.6.85, ημέρα Δευτέρα και ώρα 8.30 π.μ. το Τμήμα Μ.Ε. του ΚΕΜΕ συνεδρίασε στην αίθουσα συνεδριάσεών του (αίθουσα ολομέλειας, Μεσογείων 396, Αγία Παρασκευή Αττικής), με πρόεδρο τον κ. Ηλία Σπυρόπουλος, Σύμβουλο Β'.

Έλαβαν μέρος στη συνεδρίαση οι κ.κ. Δ. Σακκάς, Ν. Βαρουχάκης, Φ. Βύρος, Ν. Παπαδόπουλος, Α. Αδαμόπουλος, Στ. Παπασημιάδης, Δ. Τομπαΐδης, Σύμβουλοι Β', Ι. Σκορδής, Ειδ. Σύμβουλος του ΚΕΜΕ, Κυρ. Κατσιμάνης, Β. Θεοδωράκης, Εισηγητές και η γραμματέας του Τμήματος, Δέμητρα Ζαραφωνίτου, φιλόλογος.

Θέματα Η.Δ.

1. Εξέταση Νεοελληνικής γλώσσας και γραμματέας στο γυμνάσιο στις συμπληρωματικές εξετάσεις Σεπτεμβρίου. Εισηγητής: Δ. Τομπαΐδης.
2. Κρίση του διδ. βιβλίου, Εργαστήριο Γεωπονίας Β' ΕΠΑ: Εισηγητής: Στ. Παπασημιάδης.
3. Γνωμοδότηση του Τμήματος για το βιβλίο, Ερμηνεία κειμένων Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας Β' ΕΠΑ. Εισηγητής: Ηλ. Σπυρόπουλος.

Στην αρχή της συνεδρίας, αφού διαπιστώθηκε απαρτία και επικυρώθηκε το πρακτικό της προηγούμενης συνεδριάσεως, το Τμήμα άρχισε την εξέταση των θεμάτων της Η. Δ.

- 2 -

Θέμα 1^ο: Ο κ. Δ. Τομπαζόης λέγει:

Πως θα γίνεται η εξέταση του μαθήματος Νεοελληνικής γλώσσας και γραμματείας στις συμπληρωματικές εξετάσεις Σεπτεμβρίου; Το ερώτημα αφορά τους μαθητές της Α' και Β' γυμνασίου που διδάχτηκαν φέτο τη νέα γλωσσική διδασκαλία.

Έχω τη γνώμη ότι δεν υπάρχει πρόβλημα. Το ΠΔ 508/77 που ισχύει καλύπτει με επάρκεια το θέμα. Οι μαθητές α) θα γράφουν μια έκθεση σύμφωνα με το αναλ. πρόγρ. που ισχύει και β) θα απαντήσουν στις 3-4 ερωτήσεις πάνω στο νεοελληνικό κείμενο από τα κείμ. Νεοελλ. Λογοτ. (με την παρατήρηση ότι στις ερωτήσεις θα συμπεριλαμβάνεται απαραίτητα η γλωσσική, που θα αναφέρεται στην ύλη γραμματικής, συντακτικού ή λεξιλογίου που έχουν διδαχτεί κατά τη διάρκεια του έτους στη γλωσσική διδασκαλία).

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφασίζεται

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Δ. Τομπαζόη.

Θέμα 2^ο: Ο κ. Στ. Παπασημακόπουλος λέγει:

Το βιβλίο "Εργαστήριο Γεωπονίας" στην Β' τάξης ΠΙΑ γράφτηκε από τους κ.κ Καλτσίκη Παντελή και καθ. Α.Γ.Σ Τσιτσιλάνη Κων/νο Γεωπόνο.

Αποτελεί τέλει τεύχος ενός μαθήματος εργαστηρίων που περιλαμβάνει το έργο χημείας και που για το σκοπό αυτό θα εκδοθεί δεύτερο ανεξάρτητο τεύχος.

Το βιβλίο το έγκριναν οι κκ. Ασημακόπουλος Ι. Λέκτορας της Γεωπονικής Σχολής, Χ. Παπαϊωάννου καθ. Α.Γ.Σ.Α και Αλ. Φαρόνης ομότιμος καθ. Α.Γ.Σ.Α.

Οι κρίσεις τους είναι θετικές. Ύστερα από αυτά και υπό τον όρο να θεωρηθεί γλωσσικά το κείμενο από φιλόλογο εισηγούμαι την αποστολή των χειρογράφων του βιβλίου για εκτύπωση στον ΟΕΑΒ.

Το Τμήμα μετά από συζήτηση

αποφάσινεται -

αποδέχεται ομόφωνα την εισήγηση του κ. Στ. Παπασημακόπουλου και προτείνει να εκτυπωθεί από τον ΟΕΑΒ για τους μαθητές της Β' ΠΙΑ σχολ. έτους 1985-86 για πρώτη πειραματική εφαρμογή.

Θέμα 3^ο: Ο κ. Η. Σπυρδούλος λέγει:

Το Τμήμα, με την αρ. 19/27-2-85 πράξη του, γνωμοδότησε ομόφωνα ότι η ανάθεση συγγραφής βιβλίου "Κείμενα Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας" Β' ΠΙΑ όχι μόνο ήταν περιττή, αλλά και δεν απέκλειε εμπλοκές που θα είχαν αρνητικές επιπτώσεις στη σχολική πράξη. Τώρα έρχεται η Διοίκηση και αναπέμπει μια ομόφωνη γνωμοδότηση, με μόνο στοιχείο το ανυπόγραφο υπόμνημα των φιλολόγων της Ομάδας Εργασίας (ούτε καν της Ομάδας Εργασίας). Επειδή μπορούσε να θεωρηθεί ότι από παραδρομή το υπόμνημα έφτασε ανυπόγραφο, η γραμματέας του Τμήματος εδώ και μια εβδομάδα ζήτησε από τη Διοίκηση να έρθει το ίδιο υπόμνημα με υπογραφές, αλλά και σήμερα δε φάνηκε. Όλα αυτά αποτελούν επαρκή λόγο να μη δεχτούμε αναθεώρηση της απόφασής μας για ^{του ΠΙΑ} ~~εμπλοκές~~ λόγους.

Όμως προτείνω στο Τμήμα, για να φανεί ακόμη μια φορά η δεδηλωμένη πρόθεσή μας όχι να μην εμποδίσουμε, αλλά όσο μπορούμε να βοηθήσουμε την λειτουργία του ΠΙΑ, να μπούμε στην ουσία της υπόθεσης, αφήνοντας κατά μέρος τους τύπους. Λοιπόν, νομίζω ότι δεν υπάρχει κανένα νέο στοιχείο στο υπόμνημα, που να μας πείθει ότι πρέπει να αναθεωρήσουμε τη γνωμοδότησή μας. Ενδεικτικό είναι ότι, αντί να ανατρέπεται το σκεπτικό μας, προβάλλονται δικαιολογίες και δίνονται απαντήσεις αμφίβολης πειστικότητας. Μάλιστα δυστυχώς ελαχιστοποιείται η σημασία εξαιρετικά δραστηκών παραγόντων, όπως είναι η αναπόφευκτη σύγχυση που θα προκληθεί, αν η συγγραφή του βιβλίου προχωρήσει, στις αποφασιστικές για τους μαθητές και την ευαίσθητη κοινή γνώμη γενικές εξετάσεις. Ακόμα η απάντηση στην παράγραφο της γνωμοδότησης του Τμήματος που αναφέρεται στο οικονομικό κόστος, δεν δείχνει ιδιαίτερη έγνοια για το που πηγαίνει το δημόσιο χρήμα, έστω και αν αυτό έχει διατεθεί σε κάποιο κονδύλιο. Τέλος, θέλω να γίνει σαφές ότι η γνωμοδότησή μας αυτή δεν έρχεται σε αντίθεση με την τακτική του Τμήματος να δέχεται τη φιλοσοφία των προγραμμάτων και των βιβλίων του ΠΙΑ, δε σημαίνει με κανένα τρόπο απόκλιση από τη συναινετική πολιτική, αφού αναφέρεται σε μέρος του σχεδιασμού που μπορεί πολύ καλά να υπηρετηθεί από αξιοποίηση του εγκεκριμένου διδακτικού βιβλίου "Κείμενα Αρχαίας Ελληνικής Λογοτεχνίας Β' (Γενικού) Λυκείου". Προτείνω λοιπόν να επαναλάβουμε τη γνωμοδότησή μας, όπως ομόφωνα, για λόγους που με σφήνεια εκθέσαμε, την είχαμε διατυπώσει στην πράξη 19/1985..

Ακολουθεί συζήτηση:

Ο κ. Α. Αδαμόπουλος λέγει:

Εφόσον έχουμε εγκρίνει τη μέθοδο διδασκαλίας των αρχαίων ελληνικών που εφαρμόζεται πειραματικά στο ΕΠΟΛΥ και η οποία είναι διαφορετική από την αντίστοιχη μέθοδο που ακολουθείται στο γενικό λύκειο, σκοπός είναι να εγκρίνουμε και την ανάθεση συγγραφής του βιβλίου "Ερμηνεία κειμένων αρχαίας ελληνικής γραμματικής" με το οποίο ολοκληρώνεται η διδασκαλία των αρχαίων ελληνικών στις δύο πρώτες τάξεις του ΕΠΟΛΥ. Την συναινετική αυτή πολιτική ακολούθησε το τμήμα για όλα τα μαθήματα του ΕΠΟΛΥ. Στην ομάδα εργασίας του ΕΠΟΛΥ εναπόκειται η ευθύνη για την ρύθμιση όλων των προβλημάτων που ενδεχομένως θα προκύψουν για τους μαθητές του ΕΠΟΛΥ από τον διαφορετικό τρόπο διδασκαλίας των αρχαίων ελληνικών στο ΕΠΟΛΥ.

Ο κ. Ν. Παπαδόπουλος, λέγει:

"Βρίσκω τα επιχειρήματα της απάντησης της Επιτροπής ΕΠΑ στην απόφαση του Τμήματος πειστικά. Εξάλλου το Τμήμα έχει θέσει ως αρχή να μην ανατρέπει αλλά να διορθώνει καλύτερα ρευστώντας τις προτάσεις της Επιτροπής. Προσωπικά και όταν έκανα παρατηρήσεις σε θέματα ΕΠΑ είχα ως σκοπό αποκλειστικά το να βοηθήσω με τη διατύπωση απόψεών μου, ή διορθώσεων σε κείμενα, το έργο και τους σκοπούς του θεσμού αυτού. Θα ακολουθήσω λοιπόν την πρόταση του κ. Αδαμόπουλου, έπειτα μάλιστα και από τις δικές του, ως μέλους της Επιτροπής ΕΠΑ, επεξηγήσεις, που ενίσχυσαν για μένα την άποψη για την αναθεώρηση της θέσης που είχε πάρει το Τμήμα. Νομίζω ότι πρέπει να ενδιαφέρει η ουσία και όχι ο τύπος. Και τα επιχειρήματα της Επιτροπής αναφέρονται, κατά τη γνώμη μου, στην ουσία του θέματος".

Ο κ. Φ. Κ. Βάρος λέγει:

1. Δεν ήμουν στην προηγούμενη συνεδρίαση. Λυπάμαι γι' αυτό, όχι γιατί θα επηρέαζε το Τμήμα προς άλλη απόφαση, αλλά γιατί θα είχα τώρα την ευχέρεια να εμμένω στη δική μου γνώμη ή τη δική μου γνώμη να εγκαταλείψω με νεότερη επιχειρηματολογία (νέα στοιχεία, νέες σκέψεις). Τώρα κινδυνεύω να θεωρηθώ κριτής της απόφασης του Τμήματος. Όμως αμβλύνει τους ενδοιασμούς μου η σκέψη ότι πρώτη φορά αντιμετωπίζω το θέμα, θα μιλήσω σαν να ήταν τώρα η πρώτη συνεδρίαση.
2. Και θα αναφερθώ στην ουσία του θέματος αφού άλλωστε ο εισηγητής αυτό έκανε διαβάζοντάς μας τώρα το παλιό πρακτικό. Σημειώνω λοιπόν τα ακόλουθα:

α. Δεν είναι επιχείρημα αποκλεισμού της προτεινόμενης νέας συγγραφής το ότι μπορούν για το ΕΠΑ να "δανειστούν" τα αντίστοιχα βιβλία του Γενικού Λυκείου· το ΕΠΑ δεν είναι αντίγραφο του Γενικού· οι σχεδιαστές του οικοδομούν νέο σχολείο· δανείζονται ό,τι από τα έτοιμα βιβλία θεωρούν ότι τους εξυπηρετεί.

β. Ειδικά για την προτεινόμενη νέα συγγραφή έχουν τους λόγους τους· επιχειρούν μια άλλη προσέγγιση του αρχαίου λόγου: "θεματική". π.χ. παίρνουν το θέμα: σχέσεις πολίτη και πόλης και επιλέγουν συναφή κείμενα. Ίσως αυτή η οργάνωση διδασκαλίας να είναι πιο ενδιαφέρουσα για τους μαθητές από αυτή που έχουμε στο Γενικό Λύκειο. Γιατί να αρνηθούμε αυτή τη δοκιμή; Μήπως έχουμε πειστεί ότι είναι πραγματικά καλύτερη η δική μας μεθόδευση για το Γενικό Λύκειο; Το έχουμε ομολογήσει και το ακούμε καθημερινά ότι τα κείμενα της β' Γενικού τελικά δεν τα παρακολουθούν οι μαθητές άνετα.

γ. Δεν είναι επιχείρημα για την απόρριψη της προτεινόμενης συγγραφής β' λυκείου να επικαλούμαστε τις εξετάσεις της γ' λυκείου, γιατί:

- η διδασκαλία ορίζει τις εξετάσεις·
- δημιουργούμε πλασματικό πρωθύστερο·
- οι εξετάσεις γ' λυκείου γίνονται με βάση τη διδαγμένη ύλη γ' λυκείου·
- κι αν οι εξετάσεις γ' λυκείου βασίζονται και σε υποδομή της β' λυκείου, δεν εμποδίζονται οι σχεδιαστές του ΕΠΑ να περιλάβουν στο πρόγραμμα της β' τα στοιχεία που χρειάζονται (π.χ. η σχέση πολίτη και πόλης μπορεί να δοθεί και μέσα από ένα κείμενο τραγωδίας οπότε θα δοθούν τα απαραίτητα γραμματολογικά στοιχεία).

3 Η "διεθλότητα" μέλους της Επιτροπής Κρίσης θα μπορούσε να μας ανταποδοθεί πλουσιοπάρος χα για πολλές δικές μας ενέργειες, που γίνονται βέβαια με κριτήριο αγαθό, την προώθηση των ζητημάτων. Όταν επισημάνουμε ως λόγο αποκλεισμού ενός μέλους επιτροπής ότι αυτό υπηρετεί στο σπουδαστήριο όπου προϊστάμενος είναι ο σύζυγος της κ. Στασινοπούλου (της συγγραφέα), κινδυνεύουμε να ακούσουμε με κριτήριο ανάλογο το ερώτημα: μήπως αυτό που σας ενοχλεί είναι που ο σύζυγος της κ. Στασινοπούλου ως Πρόεδρος Επιτροπής Κρίσης έχει απορρίψει πρόσφατα άλλο βιβλίο δικό σας που του είχατε αναθέσει την κρίση; (συγγραφή Κακριδής).

4. Το ότι προτείνουν να γίνει φωτοτυπική φέτος παραγωγή είναι πρόσθετος λόγος να δεχτούμε· έχουμε στο παρελθόν αποδεχτεί πεπραγμένους με λιγότερα εχέγγυα επιτυχίας.

Η νηφαλιότητα στην τωρινή απόφασή μας είναι αρετή· η τροποποίηση μιας απόφασης είναι σύμφωνη με τη σύνεση.

Ο κ. Δ. Τομπαΐδης λέγει:

Στη συζήτηση που έγινε για την ανάθεση της συγγραφής στην κ. Στασινοπούλου, ο εισηγητής κ. Κατσιμάνης υπήρξε θετικός για την ανάθεση ενώ ο κ. Σπυρόπουλος πρότεινε να μη γίνει η ανάθεση, αλλά και οι μαθητές του ΕΠΑ να χρησιμοποιήσουν τα αντίστοιχα βιβλία του γενικού λυκείου. Μετά τον κ. Σπυρόπουλο έλαβα το λόγο και πρότεινα να γίνει η ανάθεση στην κ. Στασινοπούλου αλλά να υποδειχθεί στην ομάδα του ΕΠΑ ότι θα ήταν πολύ χρήσιμο και σκόπιμο να έχουν οι μαθητές της Β' τάξης τα ίδια βιβλία με τους μαθητές του γενικού λυκείου. Το πρακτικό τελικά πήρε μια μορφή - δεν ξέρω με πόση ακρίβεια αποδίδει τη συζήτηση -, κι εγώ δέχομαι σήμερα ότι αυτή ήταν η απόφασή μας, και ήταν ομόφωνη, όπως λέει το πρακτικό. Γι' αυτό δε βλέπω να υπάρχει σήμερα ούτε τυπική δυνατότητα ούτε ουσιαστικός λόγος για να τροποποιηθεί η απόφασή αυτή.

Βέβαια θα ήταν φρόνιμο για το Τμήμα και σ' αυτό το θέμα να ακολουθήσει τη γνωστή συναινετική διαδικασία και να διεκπεραιώσει το ζήτημα. Από τη στιγμή όμως που αυτό δεν έγινε όταν έπρεπε, την ώρα αυτή δεν έχει νόημα οποιαδήποτε αλλαγή στην απόφαση του Τμήματος.

Ο κ. Ν. Βαρουχάκης λέγει:

Αναπομπή ομόφωνης απόφασης του Τμήματος, πρώτη φορά παρουσιάζεται. Και μάλιστα με κείμενο που δείχνει το "θάρρος" στη διατύπωση φράσεων που θίγουν, όταν διατηρείται η ανωνυμία του γράφοντος.

Ως προς την ουσία, πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι το Τμήμα δεν έχει ούτε την τιμή ούτε βέβαια και την ευθύνη για τα του Πολυκλαδικού. Θέλει μόνο να βοηθήσει σε κάθε περίπτωση που καταπιάνεται με θέματα του νέου αυτού θεσμού. Και η καλώς νοούμενη βοήθεια δεν είναι ένα τυπικό "ναι" σε ό,τι έρχεται εδώ, αλλά, κάθε φορά, μια τεκμηριωμένη και αντικειμενική γνώμη με βάση τα στοιχεία που προσκομίζονται.

Αυτή τη γνώμη την έχουμε ήδη διατυπώσει στο προηγούμενο πρακτικό

μας και σήμερα κανένα νέο στοιχείο δε διαθέτουμε ώστε να τη μεταβάλουμε.

Αν η γνώμη του -"υπό κατάργηση" - ΚΕΜΕ δεν ενδιαφέρει, όπως διαφαίνεται π.χ. από τις μονοσέλιδες, ημισέλιδες ή και μονοφραστικές ακόμη "εκθέσεις κρίσεως" για βασικά διδακτικά βιβλία, αυτό είναι κάτι που δε μας απασχολεί. Αλλά να μας ζητείται να χαρακτηρίσουμε οι ίδιοι ως λανθασμένη τη γνωμοδότηση στην οποία καταλήξαμε ύστερα από συζήτηση κατά την οποία διατυπώθηκαν όλες οι απόψεις που ακούγονται και σήμερα, αυτό είναι απαράδεκτο. Πρέπει λοιπόν και σ' αυτή την περίπτωση να διαφυλάξουμε το κύρος του Τμήματος.

Ο κ. Δ. Σακκάς λέγει:

Το Τμήμα έλαβε μια απόφαση. Θα πρέπει να υπάρχουν σοβαροί λόγοι να τη μεταβάλει. Και δε βλέπω να υπάρχουν τέτοιοι σοβαροί λόγοι. Αντίθετα πιστεύω ότι η απόφαση του Τμήματος ήταν σωστή. Οι μαθητές αυτοί οδεύουν για τις γενικές εξετάσεις των ΑΕΙ της γ' δέσμης. Είναι γι' αυτό λογικό να οδεύουν προς αυτό το τέλος σε κοινό μέτωπο με τους μαθητές των γενικών λυκείων, να διδάσκονται τα ίδια κείμενα μ' αυτούς. Δεν υπάρχει ιδιαίτερα σοβαρός λόγος για άλλο βιβλίο και άλλες δαπάνες. Βέβαια οι φιλόλογοι της Ομάδας του Πολυκλαδικού λένε "υπάρχουν τα χρήματα". Το ξέρουμε. Το θέμα όμως είναι πώς δαπανώνται.

Υπάρχει πρόβλημα βιβλίου Αρχαίων Ελληνικών του Πολυκλαδικού, αλλά αυτό είναι για την Α' τάξη όπου μια σωστή πορεία στη διδασκαλία του μαθήματος κινδυνεύει πραγματικά να αποτύχει μ' ένα κακό βιβλίο που έχει γραφεί, όπως αναπτύξαμε στην πράξη 49/1985.

Τέλος ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει σε ψηφοφορία τις δύο προτάσεις που διαμορφώθηκαν κατά τη συζήτηση.

Α. Το Τμήμα να εμμένει στην προηγούμενη απόφασή του.

Β. Το Τμήμα αναθεωρεί την απόφασή του και εγκρίνει την ανάθεση.

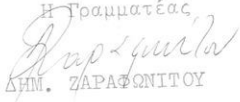
Ψηφοφορία

Σκορδίλης	A
Τομπαΐδης	A
Παπασημακόπουλος	A
Αδαμόπουλος	B
Παπαδόπουλος	B
Βώρος	B
Βαρουχάκης	A
Σακκάς	A
Σπυρόπουλος	A

Το Τμήμα με ψήφους 6:3 εμμένει στην προηγούμενη απόφασή του.
Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε η συζήτηση των θεμάτων της Η.Δ.

Ο Πρόεδρος

ΗΑΪΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Η Γραμματέας

ΔΗΜ. ΖΑΡΑΦΟΝΙΤΟΥ

